885 Nachlaß von Prof. N. Malta

ACTA

SOCIETATIS

PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

51.

HELSINGFORSIAE
1919—1923.

Nachlaß von Prof. N. Malta
588.

ACTA

SOCIETATIS

PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

51.

HELSINGFORSIAE
1919—1923.

ACTA SOCIETATIS PRO FAUNA ET FLORA FENNICA, T. 51, N:o 1.

CONSPECTUS FLORAE FENNICAE

SCRIPSIT

HJALMAR HJELT.

VOL. VI. **DICOTYLEDONEAE:**
PARS V. **SCROPHULARIACEAE—DIPSACACEAE.**

Typis impr. $19\frac{8}{VIII}19—19\frac{3}{II}23.$

HELSINGFORSIAE
EX OFFICINA TYPOGRAPHICA HOLGER SCHILDT
1923.

Vol. I. Pars I—III Actis Societatis pro Fauna et Flora Fennica V continentur.

Vol. II. Ibidem XXI N:o 1.
Vol. III. Ibidem 30 N:o 1.
Vol. IV. Ibidem 35 N:o 1.
Vol. V. Ibidem 41 N:o 1.

Scrophulariaceae.

Verbascum thapsus L.

In Fennia australi usque ad 62° 10′ ad septentrionem versus satis frequenter aut passim occurrit. Ulterius non visum est nisi in saburra etc.

Till.; Till. Icon. 76; Kalm; »växer temmeligen allmän upp i landet, till myckenhet i Mouhijärvi [»Mouhijerfvi»], men nog sällsynt i skären»: Hell. p. 4; in glareosis et ruderatis (fq): Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. bor. Fenn. bor. . . .: Nym. Consp. p. 527; exc. etiam Fenn. med.: Nym. Suppl. p. 228, vide etiam Gadd Försök III p. 167, DC. Prodr. X p. 225 et Led. III p. 194.

Al. p: Bergstr. et Arrh. & K.; Sottunga: Arrh.; (r) Brändö »Kyrklandet» et Åfva: Bergr. — **Ab.** (»fq»): Zett. & Br.; p: Arrh. Ann.; r par. Gustafs Lypörtö, Iniö »Kyrklandet»: Bergr.; Bromarf saltem ad Bredvik: Sand.; [Muurila] prope Ranta, Vähä-Pullola et Kaukelmaa: Renv.; (fq): A. Nyl. et Sel.; Lojo ubique in declivibus siccis et in montibus, hic illic cp non tamen omnibus annis: Lindb. comm.; Vihti p: Printz; p, enum.: Flinck, vide etiam W. Nyl. p. 204; st fq: V. E. Broth.; st fq, enum.: Wecks.; Laajoki r, Tapaninen st r, »Mynämäen pitäjän aukia» p, enum. e multis locis: Caj. Kasvist., quem d. inspicias. — **Nyl.** p, enum.: His.; Ingå Svartbäck: Brenn. växtf. p. 77; Kyrkslätt praedium Fasa villa Båtstad: Sæl. herb.; Vanda: W. Nyl.;

Typis impr. ⁸/₁ 1919.

Sillböle: W. Nyl. p. 70; Helsingfors Sörnäs 1878 et 1879, sed non 1883, Degerö: Kihlm. ann.; Helsinge Tammisto in statione experimentali [»koeasemalla»] 3 specimina: Link. comm.; p—st fq, pc: Stenr.; Thusby: Åstr. & H.; (st fq): Sæl. Ö. Nyl.; in oppido Borgå et par. Borgå Veckjärvi, Vadet et Kardrag, item Strömfors Bullers: Sæl. ann.; Orimattila r uno alterove loco ad Kalliojärvi, ad stationem viae ferratae Orimattila spec. unicum in aggere (A. A. Parvela): Link. comm.; »Hogland enligt blad i H. M. F., (fq) [»a»] vid Lounatkylä och Haukkavuori (E. Nyl. Ber.)»: Brenn., vide Brenn. Till.; [Hogland] Majakallio, Kiiskikylä: Brenn. Till. p. 37, vide etiam infra. — **Ka.** (r) Häsä versus Myllynen: Blom; p—st r: Lindén. — **Ik.** p: Malmb.; [p in toto territorio: Meinsh. p. 248].

Sat. p: Malmgr.; r et pcc, enum.: Häyr. Björneb.; (st fq—) p: Hjelt; Saur. non comm. — **Ta.** st fq: Leop.; p: Asp. & Th.; st fq: Norrl. s. ö. Tav.; fq: Bonsd.; Sysmä Vallittula: Link. comm.; [Orivesi] st r prope Tunkelo nonnullis locis in campis, spec. solit. in clivis petrarum: Borg Tiet.; Orivesi prope viam ferratam: Hjelt; p: Wainio Tav. or.; Korpilahti: Link. retk. p. 153, cfr l. c. p. 155. — **Sa.** Valkiala (r): Hult Fört.; Ihalais prope Villmanstrand ad rupes calcarias p: Sæl. herb. 1879; Taipalsaari Nikki: Sæl. herb. 1883; p: Hult; Juva Ryhälä (A. Poppius): Moberg Klim. p. 41 et Moberg Klim. II p. 33; Sääminki Heposalo et Pihlajanniemi (herb. alumn.), Kerimäki in ripa lacus Puruvesi (alumn. Juntunen herb.): Buddén; Sääminki Pellossalo (in duobus herb.), Loikansaari (K. J. Hirvensalo herb.), Loikansaari (K. J. Hirvensalo herb.), Rantasalmi Tornionniemi (W. Pylkkänen herb.): Budd. muist.; ab E. Nyl. & Chyd. non comm. — **Kl.** st fq usque versus Kar. mediam: Fl. Kar.; [Parikkala] st r Papinniemi, Väliharju, Siikasaari, Melkoniemi: Hann.; Ruskiala p, Impilaks et Kirjavalaks (!) (fq), Valamo (!), Pälkjärvi rarius: [Hj.] Neiglick & [J.] Lupander!; Valamo 1881: Sæl. ann.; [Pälkjärvi] Korkianiemi in silva nemorosa: Kihlm. Beob. p. XXX; p in vicinitate lacus Ladoga: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. Tab. V; Suistamo Leppäsyrjä Kylänmäki: Pesol.! — **Kol.** Vosnessenje ad ripam fluminis Svir [»Syväri»]: Lindroth & Cajander!; Salmi Uuskylä, Lunkulansaari et ad Hiiva et ad

Kurolahti, etiam in deusto [»kuloalueella»] inter Karkku et Mans-sila (K. G. Olsoni): Link. comm.; Solomeno et Petrosavodsk (Günther): Norrl. On., cfr Günth. p. 47.

O a. (p): Malmgr.; Jalasjärvi tantum nomine »kungsljus»: Bäckman p. 271; in Vasa non visum: Strömb.; Lindén Bot. e Kaskö non comm.; Laur. Växtf. omnino non comm. — **T b.** credo me hanc speciem vidisse ad Leppävuori in par. Virdois 2 vel 3 km a deversorio Kankaanpää, non autem prorsus certus sum: Hjelt. — **K b.** Tohmajärvi Niirala: Hjelt; [Tohmajärvi] Värtsilä in campo graminoso: Kihlm. Beob. p. XXVI, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141. — **Kon.** st r Dvorets, Mundjärvi plur. loc., Jyrkänmäki, Käpselkä—Unitsa (Simming!): Norrl. On., de ultimo loco cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141; Oleni-ostroff: Caj.; in insulis Ivantshow et Hjed-ostrow prope Kusaranda: Kihlm., cfr Kihlman in Medd. XVIII p. 150 etc.

»In collibus, ruderatis locisque aridis per totam Fenniam meridionalem et mediam, in Carelia usque in Liperi [»Libelitz»]: Wirz. pl. off. Uppgiften från Libelitz har ej bekräftats af någon annan förf. och torde väl tills vidare få anses tvifvelaktig. — **K b.** Nurmes kyrkoby (P. F. Brofeldt): Moberg Klim. II p. 33; då arten ej observerats i dessa trakter af Wainio, anföres uppgiften med nppmaning till vidare efterforskningar. — Äfven uppgifterna från **O a.** kunna ännu ej anses till fullo bekräftade. — **O m.** Ny Karleby på en gata tillfällig (exemplar i elev G. Petersons herb.): Zidb. — *V. thapsus* uppräknas af Hellstr. p. 135 bland arter, som ej gå till Gamla Karleby. — **O b.** [Uleåborg] Toppila sept. 1885, [ett] par, tre stånd vid begynnande blomning, anträffad äfven 1887: Zidb., jfr Brenn. Obs. Barlast r, några exemplar i Kemi stad 1888 och 1892, hinner ej utveckla blommor här, högst tillfällig: Keckm.

Från **T a.** skrifves: »*V. thapsus* . . . har jag i år [1893] och i fjol anträffat hvarken här [på Syrjä ås ej långt från Pälkäne gamla kyrka] eller på andra platser, där jag sett den på 60- och 70-talen»: Zidb. ann. — Äfven i **S a t.** har jag ej sällan sökt arten förgäfves på de ställen, där jag tidigare iakttagit densamma.

Linkola betecknar *V. thapsus* som en af kulturen måttligt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 262, jfr l. c. p. 163, 336, 357, 358 (2 st.) och 359, där det ytterligare påpekas, att arten endast förekommer i Ladoga-området, men icke i de inre delarne af det område Linkola undersökt.

En f. »lana longiore» föreligger från **A b.** Lojo Storö Paavola, ett ex. bland typen: Lindberg!

F. bracteata C. A. Ag. ett ex. bland hufvudformen taget på torr

äng vid Ekeberga på Jalansaari [»Jalassaari»] holme i Lojo, sept. 1918: Lindb. comm.

F. virescens Sæl. **Ny l.** Hogland vid en väg i Suurkylä 2 exx. delvis afbitna af boskapen: Sælan i Medd. XXV p. 77, där formen i korthet beskrifves. L. c. omnämnes densamma äfven från **Ny l.** Snappertuna vid Raseborgs ruiner och från Kon. Käpselkä (Simming!). Lindberg nämner: Synbarligen exemplar, vuxna på för arten olämplig lokal: Lindb. comm.

Verbascum phlomoides L.

Per errorem apud nos indicatum est.

Ab. »På en torr backsluttning i Haarijärvi by af Sammatti kapell tog jag under sistförflutna sommar tvenne exemplar af en *Verbascum*-art . . . [liknande] *V. phlomoides;* från den vanliga formen af *V. thapsus*, hvaraf den måhända endast är en varietet, skiljer den sig hufvudsakligen genom sina icke nedlöpande, något naggade och nedtill temligen långt skaftade blad»: Sel.!, jfr Prot. 27, X, 1860. På denna uppg. syftar r S[ödra Finland]: Brenn. Flor. Lindberg meddelar, att etiketterna till ifrågavarande exemplar äro daterade resp. 22, VII, 1860 och 3, IX, 1860. »De bägge individerna äro småväxta och afvika i intet afseende från vanlig *V. thapsus;* möjligen äro bladen dock något mindre nedlöpande än de i vanliga fall bruka vara. De nedre bladen äro alltid mer eller mindre långt skaftade»: Lindb. comm.

Kl. Här bör omnämnas en *Verbascum*-form, funnen af H. Backman i Kirjavalaks! och beskrifven i Not. IV p. 91 not. L. c. uttalas en förmodan, att detta exemplar är *V. gnaphalodes* M. a. Bieb. Enligt Lindberg tillhör detsamma dock *V. thapsus*. I H. M. F. förvaras vidare ett exemplar, insamladt i **Kl.** Kirjavalaks omkr. 7 km [»verst»] från gästgifveriet på Hiekka-Jormakka hemman, växande på stranden: [Hj.] Neiglick & [J.] Lupander! Detta är enligt Lindberg »en abnormt kort- och gleshårig *V. thapsus*».

Verbascum nigrum × thapsus. [1])

In Fennia austro-occidentali raro aut rarissime nascitur; anno 1877 in Fennia primum animadversum est.

Fennia: Trautv. Incr. p. 576, vide etiam l. c. p. 574 et Focke p. 303.

Ab. Pargas Kapellstrand cum *V. nigro* in horto crescens: C. J. Arrhenius! 1877, tum primum in Fennia est adnotatum, cfr Medd. VI p. 191, ubi breviter describitur, et 201, item Herb. Mus. Fenn. II p. XII; Lojo Hiitis: Lindberg!, cfr (Diar. 5, X, 1889) Medd. XVIII p. 190; Lojo Seppälänsaari, Karislojo Im-

[1]) *V. thapso-nigrum* Schiede, *V. collinum* Schrad.

mula cum speciebus duabus *[V. thapsus* et *V. nigrum]* crescens: Ch. E. Boldt; Lojo Storön Paavola ad viam Hermala versus: Edv. af Hällström!, cfr Medd. XXXI p. 101, ubi e Karislojo lectum esse dicitur; Lojo Storön Askola 1916: Lindb. comm., vide infra; Vihti Oravala [»Kissan kintun källarbacke»]: Flinck!, cfr Medd. XXIV p. 16 et vide infra. — **Nyl.** Snappertuna Raseborg una cum parentibus: Lindberg!

Ta. Tammela: alumn. De la Chapelle! nomine *V. nigrum*, spec. determinavit Lindberg; Pälkäne in iugo montis Syrjä: Zidbäck!, cfr Medd. XX p. 27 et vide infra.

Ab. På en åkerren vid Kathrinedal nära Åbo (E. Reuter): O. M. Reuter i Medd. XIII p. 197; E. Reuters exemplar! föres af Lindberg till *V. nigrum*. — Lindberg skrifver: »Min lokal och Hällströms på Storön äro uppenbarligen samma. Platsen, ett berg, är belägen invid Paavola hemman i Askola by. År 1916 fanns af bastarden rätt talrika exemplar. Senare har jag ej fått några exemplar, då stället betats. En ny lokal på Storön är Böhle by, där jag 1918 såg två exemplar»: Lindb. comm. — Om förekomsten i Vihti skrifves: »Harvinainen, on kasvanut viimeisiin vuosiin saakka muutamien perunakuoppien vieressä Oravalassa, mutta on sieltä nyttemmin hävinnyt»: V. E. Broth. — **Ik.** Hybriden omnämnes af Meinsh. p. 249, men några speciella fyndorter upptagas ej.

Sat. Leopold uppgaf sig hafva funnit hybriden i trakten af Tammerfors: Leop. ant. Ytterligare undersökningar vore likväl ännu önskvärda. — **Ta.** I Pälkäne fann Zidbäck 1893 2 à 3 exemplar, växande jämte *V. nigrum*. »Tidigare hade *V. thapsus* förekommit därstädes» [se under denna]: Zidb.

Verbascum nigrum L.

In Fennia australi ad 62° fere passim—rarius occurrit; ulterius in Fennia occidentali vix visum est nisi in saburra etc.; in orientali autem Fennia usque ad 62° 15′ procedit. In Alandia raro inveniri videtur.

Till.; Kalm; (fq) in collibus et marginibus agrorum: Hell. p. 4; in collibus campestribus Fenniae australis et meridionalis st fq: Prytz cont.; in collibus arenosis per meridionalem et mediam Fenniam: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. (exc. bor.) Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 530; in australi Finlandia usque ad c. 61° 10′ adnotatum, in Karelia rossica ad c. 63° [1]) crescit, etiam in **Om.** et **Ob.** lectum est, sed

[1]) Vix tantum procedit.

tantum in saburra navali adventicium: Schedae II p. 133, vide etiam DC. Prodr. X p. 238, Led. III p. 201, Lindr. Verz. p. 31 etc.

A l. Saltvik Sonröda: A. Bomansson!; Saltvik Syllöda ad occidentem versus a stagno: E. Erics.; Bergstr. p. 5 inter plantas, quae in Alandia non proveniunt, enumerat; Arrh. & K. non enum. — **A b.** (r): Zett. & Br.; Åbo Hirvensalo st cp: Gadol. 1885; vide etiam Medd. XIII p. 197 et sub *V. nigro* × *thapso:* p in clivis (Ann. ad Till.): Leche p. 36; p: Arrh. Ann.; Uskela Juvankoski: K. E. v. Bonsdorff!; [Muurila] rr prope Äijälä: Renv.; Pojo ad Billnäs: His.!; Pojo Åminnefors in horto floribus albidis 1897: Sæl. herb.; Pojo in praedio Ekerö pc: Häyr.; st r [Lojo] Isosaari (!) inter Hermala et Paavola, [Karislojo] Pellonkylä: Sel.; »Lojo (!) backen»: Hels.; ad viam publicam inter pagum Lohjantaipale et templum: A. Lagus; Lojo in insula eiusdem nominis Paavola (!), Askola etc. (fq): Pesol.; Vihti (!) st fq: Printz et Flinck, cfr W. Nyl. p. 204; Pyhäjärvi et Pusula in pagis ad templa: Wecks.; r Mynämäki inter pagos Häntilä et Kaarleinen, Tapaninen cp ad pag. Nihdis: Caj. Kasvist., vide etiam p. 9 in sequente. — **N y l.** Snappertuna in ruinis Raseborg: Häyr.; p ex. gr. ad Fagervik, Sjundeå Myrans (Nerv.): His.; Ingå Svartbäck: Brenn. Växtf. p. 77!; Esbo, Thusby Träskända: Kihlm. ann.; Esbo: Popp. p. 46; [Helsingfors] ad Gumtäckt (Hj. Bonsdorff): W. Nyl.; Helsinge Vanda, Brutuby, inter pagum Brutuby et templum duobus locis, Tammisto in statione experimentali [»koeasemalla»] 1917 in margine agri (J. O. Sauli), hic locus 1918 erat ager: Link. comm.; [Nurmijärvi] rr prope praediolum Berghall in maxime septentrionali parte territorii cp uno loco: Stenr.; st r ex. gr. in oppido Borgå (!) et ad Dreggsby, Perno Bergby (Strömborg): Sæl. Ö. Nyl.; Borgå Haiko: Gadol. 1890; Linkola in par. Orimattila non vidit: Link. comm., vide etiam infra. — **K a.** Vekkelaks Myllykylä: Sæl. Ö. Nyl.; Antrea [S:t Andreae] complur. locis: Sæl. ann., cfr Lindén; Luumäki Urpala: V. Krohn!; st r Kaukola Järvenpää et in vicinitate templi, Kirvu in vicinitate templi et Virola, Jääski Järvenkylä [in specimine Järvikylä!] cp, Antrea [»S:t Andreae»] in vicinitate templi (Sælan): Lindén. — **I k.** p:

Malmb., spec. e Pyhäjärvi!; Sakkola: Nikl.!; [fq in toto territorio: Meinsh. p. 249].

Sat. dispersa: Malmgr.; Lappo: Kl. Wahlman!; [Loimaa] rr Aittamäki: Saur., cfr l. c. p. 207; Birkkala: Simming!; Björneborg: K. Schantz per Malmgren!; Kiukainen Panelia cp (E. Hermonen): Häyr.; p: Hjelt, spec. e Karkku!; etiam in indicibus plantarum enumeratur, Häyr. Björneb. autem non comm. — **Ta.** p: Leop. et Asp. & Th.; st fq: Norrl. s. ö. Tav.; [par. Gustaf Adolf] in parte australi (fq), in parte septentrionali tantum ad Erikkala: Bonsd.!; [Längelmäki] rr pag. Pääskylä in margine agri complur. spec.: Borg Tiet.; Sysmä Nuoramois complur. locis, etiam in Hovila prope templum: Link. comm.; 5 spec. in H. M. F., vide etiam Lahti Tul. p. 135; Wainio Tav. or. non comm. — **Sa.** in australi tantum parte Savoniae ad Imatra: E. Nyl. & Chyd.; praed. sacellani prope Villmanstrand 1882, Ruokolaks Vuoksenniska 1887: Sæl. herb.; Joutseno: W. Nylander!; p: Hult; Puumala »Suur-Pappila» 1904: Link.; Sääminki Talvisalo (W. Pylkkänen herb.): Budd. muist.; Kerimäki Jouhenniemi (alumn. Juntunen herb.): Buddén. — **Kl.** p st fq, inprimis in deustis: Fl. Kar.; Hiitola in coemeterio: Lindén, vide sub **Ka.**; Valamo 1881: Sæl. ann.; p: Backm.; Ruskiala r, Impilaks et Kirjavalaks (fq): Hj. Neiglick & J. Lupander!; Sortavala r Helmijärvi ad Lohioja, etiam in pago Pellotsalo! in margine agri Pitkäranta: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272; Impilahti Leppäsilta pc: Pesola!; in par. Pälkjärvi non vidi: Hjelt, vide etiam infra. — **Kol.** ad Vosnessenje! et Mandroga st fq: Elfv., cfr Günth. p. 47; compluribus locis ex. gr. Ivina! ad magnam partem fluvii, Vakrutschej, Vosnessenje, Soutujärvi, Shoksu etc.: Caj.; Salmi Lunkulansaari Hiiva st cp in declivi: Link. comm.

Kon. Saoneshje inter Kosmosero—Velikaja, ad Velikajaguba! plur. loc.: Norrl. On., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 141 et Günth. p. 47; Tipenitsa: Günth. p. 47; in tota insula Klimetskoi [»Sennoguba»] et in minoribus insulis adiacentibus: Caj.

Pl. Finl. exs. N:o 907 **Nyl.** Kyrkslätt in siccis graminosis iuxta praedium Nygård in pago Österby leg. Lindberg.

Nyl. »Ein dürrer Stengel von vorhergehendem Sommer fand sich

am Fusse des Hauka-Wuori»: Schrenk p. 159; uppgiften anföres bland sådana, som erfordra ytterligare bekräftelse: Brenn. p. 38.

Ta. I Pälkäne [tidigare] mycket sällsyntare än den förra arten *[V. thapsus]*, tyckes blifva allt allmännare: Zidb. ann. — **Kl.** Zill. uppgifver 1877, att han ej anträffat arten i Ruskiala.

Kb. Tohmajärvi: A. H. Antell in herb. lyc. n.; ganska troligt. — Enonkoski (K. Veltheim herb.): Budd. muist. En säkrare utredning om artens förekomst härstädes vore af nöden. Visade sig *V. nigrum* vara fullt spontan här, blefve därigenom dess nordgräns förskjuten längre mot norr.

Om. barlast: Hellstr. p. 136; exemplar från Gamla Karleby Kauisto! — **Ob.** Uleåborg Raatti på barlast: Hougb. herb.; »träffas årligen vid broarna, införd med barlast»: Hougb. not.; [Uleåborg] Raatti årligen åtm. 1880—1887, trol. sedan 1869 . . . sprider sig: Zidb., jfr Brenn. Obs., Leiv., Leiv. Putk., Huum. Sat. p. 91 och Huum. Oul. p. 179. Af sistnämnda arbete framgår, att *V. nigrum* fortlefde på Raatti ännu 1910—1912. Ett exemplar, insamladt på barlast: S. W. Liljeblom i dupl.!, härstammar väl äfven från denna plats.

V. nigrum har [åtminstone] en gång iakttagits som ogräs: Essen Stud. p. 122.

Linkola uppfattar *V. nigrum* som en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 247, jfr l. c. p. 329, där arten betecknas som »südlich» och 343, där den anföres med ?

I Lindb. Enum. omnämnes utom f. *leucandra* äfven f. *cuspidata* Wirtg., jfr Mela Kasv. V. Denna föreligger från **Ab.** Lojo Mongola »in prato culto»: Lindb. herb.

F. *lanata* (Schrad.) **Sa.** »Parkkarila prope oppidum Willmanstrand in campo arido»: Sæl. herb. 1885.

Verbascum nigrum f. leucandra F. Aresch.

In Isthmo karelico unum tantum specimen adhuc lectum est.

Ik. Valkjärvi Pasuri: Lindberg! in Medd. XXI p. 4, ubi breviter describitur, vide etiam infra.

Ik. Om förekomsten härstädes nämnes: »Funnen i ett exemplar tillsammans med hufvudformen på en backe invid en åker i Pasuri by i Valkjärvi den 14 juli 1894»: Lindberg i Medd. l. c.

Verbascum lychnitis L.

In Fennia inprimis australi raro disseminatur.

Ab. Bromarf Kansjerf: Hj. Sandell!, jfr Medd. XLII p. 133, där det säges, att äfven en fotografi blifvit inlämnad till Soc. pro Fauna

et Flora Fennica. — Lojo Mongola »in prato culto»: Lindberg!, jfr Medd. XVIII p. 190; Lindbergs första exemplar är insamladt 1884. Det heter: Den gulblommiga hufvudformen är förvildad i talrika exemplar på Mongola i Lojo (H. Lindberg): S. O. Lindberg i (Prot. 1, XI, 1884) Medd. XIII p. 199. — [**Ik.** Ingria nära Duderhof: D. Piispanen!]

Ta. Arten omnämnes härifrån i Mela Kasv. V; någon specialfyndort är mig icke bekant. — **Sa.** Vid Annila gård 3 km från Mikkeli [»S:t Michel»]: Ingrid Lindh!

Sb. Jorois Järvikylä »locis graminosis in horto»: Lindb. herb., jfr Alc. IV; Maaninka »Virtalan pellon ojan varrella Pöljältä»: Kyyhkynen!; exemplaret är inlämnadt under namn af *V. nigrum*, men senare af Lindberg bestämdt till *V. lychnitis*.

Arten upptages f. ö. i floror etc.

F. *cuspidata* Lindb. fil. **Ab.** Lojo Mongola in prato culto 1886: Lindberg!, jfr Medd. XVIII p. 190 och Mela Kasv. IV och V.

Verbascum lychnitis × nigrum [1]).

In Fennia australi rarissime nascitur.

Ab. Lojo Mongola ett [möjl. 2] exemplar bland talrika *V. nigrum* på gräsbevuxen backe (*V. lychnitis* växte i närheten) 1893: Lindberg!, jfr Medd. XX p. 3, 14 och 80, Bot. Not. 1894 p. 45 äfvensom Mela Kasv. IV och V samt slutligen Lindr. Verz. p. 31; Lojo SOLhem odlad af exemplar från Mongola: Lindb. herb.

Verbascum phoeniceum L.

Raro colitur, rarissime disseminatur.

Nyl. »Helsingfors in promuntorio Lappviksudden nonnulla specimina in campo graminoso prope hortum per duos annos persistens»: Sæl. herb. 1900. — **Ik.** Arten uppräknas härifrån i Alc. IV och Mela Kasv. V; någon specialfyndort är mig ej bekant.

Sa. Tagen på »en sådd äng invid Mikkeli [»S:t Michels»] stad åren 1878 och 1879. Endast några få exemplar funnos på spridda ställen»: lyc. Ehnberg!, jfr Medd. VI p. 249.

Om. Gamla Karleby Yxpila utanför Savanders villa 1906: Knabe!, jfr Medd. XXXV p. 256; exemplaret är bestämdt af Lindberg.

Om odlingen har jag endast antecknat: Odlas äfven som prydnadsväxt i trädg.: Alc. III.

---

[1]) *V. Schiedeanum* Koch.

Linaria minor (L.) Desf.

In Fennia inprimis australi rarissime occurrit adventicia.

Till.; Till. Icon. 99, se nedan; Kalm; »in Fennia australi et meridionali in ruderatis (p)»: Prytz cont.; södra Finl.: Fries; »Fenn. mer.-occ.»: Nym. Consp. p. 542; åkr. r: Brenn. Flor.; [se om dessa följ. uppg.] »in Fennia australi (**Ab.**, **Nyl.**), sed omnino adventicia»: Herb. Mus. Fenn. II p. 142, jfr om de äldre uppg. Led. III p. 213.

Al. [Finström] Godby (Dr Tapenius): Bergstr. p. 131; Arrh. & K. sågo ej arten. — **Ab.** Åbo: Nikl.!, jfr Zett. & Br.; Åbo på grusjorden invid kyrkomuren 1870: C. J. & A. Arrh.!, äfven Gadol. 1885; se f. ö. längre fram. — **Nyl.** Borgå Borgbacken »in arduo graminibus consito»: W. Wahlbeck!; Mäntsälä Frugård (K. Nordenskiöld!) [exemplar äfven insamlade af A. Nordenskiöld!]: Sæl. Ö. Nyl., se vidare här nedan. — **Ta.** Tavastehus park: O. Collin!; sannolikt tillfällig.

Fries öfvers. hänför Till. Icon. 99 till *Cynoglossum officinale*, en bestämning, som dock synes ha föga fog för sig, eftersom Till. Icon. 145 med stor sannolikhet afser denna art. Enl. O. Hjelt Nat. åter föreställer Icon. 99 *Linaria minor;* det lärer emellertid kunna ifrågasättas, om denna tydning är den slutgiltigt riktiga.

Ab. Åbo slottsbacken på barlastplats: E. Reuter! och Lindén Bot. 1885; numera utgången därstädes, se s. 17; Åbo barlastplats: E. Sältin!; Piikkis »Radelma in horto»: Lindb. herb. — **Nyl.** Tenala Lappviks lastageplats 1904, exemplaret inlämnadt af Palmén!, jfr härom Häyr. Adv. p. 160; Helsingfors (Krantz): Hjelt herb.; exemplaret är antagligen insamladt i Botaniska trädgården. Helsingfors [»Helsinki] hortus botanicus»: Sola! — Om förekomsten i Botaniska trädgården säges: Helsingfors i Botaniska trädgården tillfällig, ej odlad: Sæl. herb. 1881; »har så länge jag minnes tillbaka nu och då funnits på rabatter i Botan. trädg.»: Lindb. comm. — **Ik.** Sakkola: elev Savander i dupl.!; uppg. behöfver bekräftelse. — **Sat.** r: Gadd Sat. p. 49; *Linaria minor* har ej senare blifvit sedd i dessa trakter. — **Om.** [Gamla Karleby] på barlast: Hellstr. p. 136. — **Ob.** Uleåborg: S. W. Liljeblom!, jfr Medd. XIII p. 208; exemplaret är tydligen insamladt på barlast; [Uleåborg] Toppila 1885 trol. blott 1 ex.: Zidb., jfr Brenn. Obs.; Kemi: Enwald & Hollmén!, jfr bl. a. Alc. III.

L. minor uppräknas bland arter, som icke iakttagits i Finland efter Kalms tid: W. Nyl. Distr. p. 77. Den upptogs bland vildt växande arter i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], men har utgått i Herb. Mus. Fenn. II, jfr l. c. p. IX not. Det har synts mig lämpligt att i ett särskildt stycke sammanföra fynduppgifterna om artens förmodadt spontana förekomst, i ett annat åter uppgifterna om dess uppträdande på barlastplatser äfvensom uppgifter af tvifvelaktig natur. — Lindberg nämner, att han fortfarande anser *L. minor* öfverallt vara tillfällig i vårt land: Lindb. comm. Äfven Arrhenius delar denna uppfattning och undrar, om artens förekomst vid domkyrkan i Åbo möjligen kan stå i något samband med växtplatsens

närhet till den gamla Akademiträdgården. Han framhåller äfven, att *L. minor* under de första 1900-tals åren märkbart aftagit i frekvens på denna lokal: Arrh.

Linaria vulgaris Mill.

Nonnullis plagis inprimis in vicinitate orae maritimae et ad orientem versus satis frequenter (aut frequenter), aliis vero raro invenitur; in Lapponia rossica usque ad c. 67° progreditur, in occidentali parte 65° 50′ non superat, nisi efferata.

Till.; Till. Icon. 70 (vide infra); Kalm; in marginibus agrorum in insulis taeniarum (cpp): Hell. p. 13; in Finl. austr. et merid. in aggeribus et ruderatis minus frequens: Prytz cont.; in arenosis ad loca sepulchralia, in muris per australes patriae provincias, Akkas: Wirz. pl. off.; Fennia merid.: Fries; Scand. (exc. Lapp. Fenn. bor.): Nym. Consp. p. 537; Fenn. bor. adest in Ostrob. etc.: Nym. Suppl. p. 232; per totam Finlandiam dispersa, praecipue in parte australi plerumque fq occurrit. In Lapponia tantum in Lim. et in Lv. (66° 40′) in vicinitate Maris albi lecta est: Schedae p. 104, vide etiam DC. Prodr. X p. 273 et Led. III p. 206.

A l. Finström Godby! etc.: Bergstr. p. 131, cfr l. c. p. 36; Finström Bergö, [Hammarland] Skarpnåtö et Gamholm: Erics.!; Geta Dånö, occurrit ubique in taeniis occidentalibus et australibus quamvis (pc), Thorsholm, Djurvik, Idö etc.: E. Erikson!; Kumlinge Sörholm: Arrh. & K.; Kökar Ängholmen, Idö Lindö r: Arrh.; r Kökar Idö, Husö, Hellsölandet et Hamnö, Föglö Björkör, Lemland Rödhamn (N. Johansson), Idholm, Askö et Eskskär: Palmgr. Stud. p. 423, ubi antecedentes adnotationes comm., cfr l. c. spec. tab. VII; [Föglö] Mattholm: Samuelss. p. 132; p in litoribus (arenosis) in Brändö et Kumlinge, etiam in extimis taeniis visa est ex. gr. in Yxskär: Bergr. — **A b.** p: Zett. & Br.; ad oppidum Nådendal: Sæl. herb.; Sagu Sandö: Elfving comm.; Pargas Malmen, Attu 1883: Arrh. Ann.; Kimito: A. Ramsay!; Bromarf saltem Söderstrand et Kansjärvi: Sand.; [Muurila] r infra Yltjärvi, in coemeterio: Renv.; r nonnullis locis prope templum par. Karislojo sine dubio primitus culta:

Sel.; Lojo ad praedium sacerdotis: Hels.; Lojo Jalansaari Ivars in agro trifolio consito: Ch. E. Boldt!; Vihti r Niuhala praediolum Myyri: Printz, cfr Flinck; st r circa templum par. Vihti, Oravala, ad praediolum inter Nummela et Suksela, prope stationem viae ferratae Nummela, Ridal in agro avena consito, Irjala in agro avena consito prope sphagnetum turfosum Taipale: Flinck; Vihti ad stationem viae ferratae Nummela cpp: Gadol. 1914; Olkkala nonnullis locis: E. af Hällstr.; (fq) [»yleinen»]: V. E. Broth.; Pusula in coemeterio et Ikkala, Pyhäjärvi in coemeterio et ad Ahmo: Wecks., vide infra; Nystad: Hollm.; Nystad Isokari (Hollmén): Sæl. herb.; Caj. Kasvist. non comm. — **Nyl.** Ekenäs Ängholm et Espskär: Häyr.; Fagervik: His.!; Ingå Svartbäck et Barö: Brenn. Växtf. p. 77, spec. adscriptum Ingå Barö Gåsgrundet!; Esbo Löfö et Torrö: Kihlm., cfr Popp. p. 46; [Helsingfors] fq: W. Nyl., vide etiam Brenn. För. p. 131; Thusby: Åstr. & H.; p: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Borgå! et Strömfors!; Orimattila st fq — p: Link. comm.; [Hogland] Kiiskikylä in litore [Naskinranta!], Tytärsaari!: Brenn.; [Hogland] Suurkylä et Kiiskikylä in agris solano consitis: Sælan in Medd. XXV p. 77. — **Ka.** Lavansaari (!): Brenn.; Haapasaari st cp [»talrikt»]: Sælan in Medd. XXV p. 80; p, interdum cp: Blom, spec. e Virolahti ad domicilium Eerola!; Säkjärvi: V. Krohn!; in par. Viborg: Keso!; p: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq in toto territorio: Meinsh. p. 249].

Sat. (st fq): Malmgr.; [Loimaa] r Kojonperä, Aittamäki: Saur.; Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 24; p — st fq et st cp — cp inprimis in taeniis, ad interiorem partem ultra Pihlava Pundasoura non adnotata, Hvittisbofjärd, Luvia complur. locis: Häyr. Björneb., quem l. inspicias; interiore in parte st r—p Tyrvää prope Kalliala nunc exstincta, in oppidulo Vammala, Rautajoki praediolum Pakkanen, Karkku! Kauniais et Kulju in hortis, etiam ad Soini, Karimäki, Lammentaka cp in aggere viae ferratae, Haro Pukinsaari (Wellenius), in aggere viae ferratae prope templum novum, Mäkipää (Edith Hjelt), Nurmis in horto et Pakkala ad praediolum Jokisivu, Birkkala prope scholam publicam et Piispala cp compluribus locis, Mouhijärvi Häijä, Uotsalo cp, Hyynilä r, et Vesunti duobus locis denique Vesilaks Laukko,

extra territorium Lavia Korhonen, Joutsenniemi et haud procul a Haapaporras, Lassila Puumala: Hjelt, vide etiam infra; Birkkala: Carlss. — **Ta**. Birkkala Nuotiala: Well. comm.; Lempäälä haud procul a Lempoinen: Hjelt; Kangasala: Ilm.; Sääksmäki p: Kihlm.; complur. loc.: Leop.; [Kalvola] (fq): Knabe Fört.; Hauho: Herk.; p: Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; Lammi in vicinitate templi: A. L. Backman!; Asikkala: Nikl.!; [par Gustaf Adolf] r ad Koskipää et Kirkkola: Bonsd.; in areis hic illic, saepe verisimiliter efferata: Borg Tiet.; Luhanka Kesäin eff.: Wainio Tav. or.; Korpilahti in vicinitate templi 4—5 locis, ad partem efferata: Link. comm., vide etiam supra. — **Sa**. [Valkiala] fq: Hult Fört.; fq interdum cp: Hult; Mäntyharju st fq: Link. comm. — **K1**. fq: Fl. Kar., Backm. et Hann.; Valamo fq: Sæl. ann.; Jaakkima et Kronoborg fq, Impilaks et Suistamo st fq, Pälkjärvi r Anonniemi: Hjelt; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte st r: Link. Stud. p. 272, cfr *l.* c. Tab. V, vide etiam infra et cfr Medd. XLI p. 53; Sortavala et Impilaks st fq, Ruskiala p, Pälkjärvi in vicinitate templi et Linnunvaara, Soanlahti p—st r, Suistamo p—st r: Link. comm. — Kol. per totum territorium, ad Mandroga p: Elfv.; maxima distributione prope lacum Onega a Vosnessenje usque ad Petrosavodsk (!), etiam aliis locis: Caj.; Salmi p, Tulemajärvi et Kolatselkä: Link. comm.; Salmi Leppälä: Pesola!

Oa. (st fq): Malmgr.; Kaskö (fq), Eskö (fq, inprimis in litoribus saepe cp), Stånggrundet (fqq), Storskatan (fq), Torngrundet (fqq), Norrnäs in taeniis exterioribus (fqq—fq): Lindén Bot.; Malaks: J. R. Asp. p. 123; in Qvarken! et in vicinitate orae maritimae st fq, Ylistaro: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 12 et 14, spec. etiam e Petalaks prope Vägviken!; »Gamla Vasa» 1892: Hjelt. — **Tb**. Jyväskylä eff.: Wainio Tav. or.; st r Jyväskylä, Saarijärvi in praedio sacellani, Pihtipudas (!) in praedio sacerdotis: Broth.; Jyväskylä st fq in oppido, Laukaa st r in pago ad templum: Link. comm., cfr Link. Kasv. p. 168 et 162; Kivijärvi in vicinitate templi: G. Marklund! — **Sb**. [in Savonia] p usque ad Kuopio Julkula: E. Nyl. & Chyd.; [Leppävirta] infra Nikkilänmäki prope Likolampi cp et cp ad fabricam Varkaus [etiam Kyyhk. litt.]: Enw.; Jorois Järvikylä: Lindb. herb.; (r):

Mela; st r in oppido [Kuopio] et compluribus locis in vicinitate eius in aggeribus viae ferratae ad Pitkänlahti, Särkilahti et Kettulanlahti, item Jynkkä et Leväinen: Link. Lis.; Nilsiä in vicinitate templi, Nurmijärvi et Koirniemi (a Tahkomäki petita), Varpaisjärvi Juminen, Iisalmi 2 aut 3 locis in oppidulo, in vicinitate templi, Vieremä, Kauppilanmäki, Poikainmäki, Sukeva, etiam aliis in locis: Kyyhk. litt., vide etiam infra p. 16; Iisalmi (p): M. & J. Sahlb., spec. in dupl. lectum in pago ad templum! — **Kb**. Kide (fq): Brand.!; Kide [»Kitee»] Kangasjärvi et Välivaara, Tohmajärvi compl. locis, Värtsilä st fq in pago, Korpiselkä in pago ad templum et Tolvajärvi, denique in praediolis saltus [»salotorpissa»] Kiiski et Kildsha, Rääkkylä in pago ad templum, denique Nurmes compluribus locis in oppidulo: Link. comm.; Link. Stud. vide sub **Kl**.; Liperi p Simananniemi, Konttilansalmi, Harjula, Karhunsaari etc.: Eur. & H. — Kon. (fq) usque ad Onegam: Fl. Kar.; st fq, in parte bor. occ. haud visa, in Saoneshje st fq: Norrl. On.; ubique locis arenosis: Günth. p. 47; Tiudie: Kihlman!; Suojärvi r, in officina Anna fq, Vegarus, Kaivois et in pago ad templum pc: Link. comm.

Om. st fq, sed tantum in saburra et ex hortis efferata: Hellstr. p. 136 et 137, vide quoque infra; Nykarleby, Himanka, Salo, Brahestad: Zidb.; Gamla Karleby prope Trolleborg: Tennander!; Pedersö Sandön: Fontell!; Brahestad ins. Stor-Kraseli: Blom! — **Ok**. Kuhmo in pago ad templum eff.: Wainio Kasv.!; Kajana in hortis culta: Must. p. 41; Sotkamo in vicinitate templi et Raatte, Puolanka in horto praedii sacerdotis [etiam Kärk.], etiam aliis huius provinciae locis, [Kianta] rr et mediocri copia [»kohtal. runs.»] in horto praedii sacerdotis, Ämmä! in agris vetustis et prope deversorium Tolola, hoc loco verisimiliter introducta, in septentrionali paroeciae parte non visa: Kyyhk. et Kyyhk. litt., cfr p. p. Brenn. bidr. — Kp. in regione litorali st cp in pratis litoralibus ad septentrionem versus ab ostio amnis Shuja et in insula »Stora Keliak»!, [Solovetsk! fq in litoribus]: Bergr. Ant.; Suma: F. Nylander!; [Solovetsk: Selin!]

Ob. Uleåborg cp ad pontes: Hougb. not., cfr Leiv.; Uleåborg Raatti cp verisimiliter cum saburra introducta, Simo et

Kemi in insulis maritimis [»sjöholmar»] prope oram, Torneå: Zidb.; de Torneå cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142, vide etiam infra; ad oram st fq, interiore in parte r: Brenn. Obs., quem l. inspicias, vide etiam Leiv. Veg. p. 108, 122 et 203, item infra; in extimis insulis taeniarum Kemi et Torneå (fq): Hougb. not. in Brenn. Obs., vide etiam Clarke X p. 93 nota nomine *Antirrhinum linaria;* Pudasjärvi r: C. Brand.!, cfr Not. X II p. 456; st r et non visum nisi in maritimis Simo Selkäsaari, Kemi Munaluoto et in saburra in oppido: Keckm., cfr l. c. p. 13 et 17; Kemi p in maritimis: Rantaniemi, spec. e Ruutinkari!; [r Sangis: O. R. Fries p. 158; Seskarö: E. Markl. p. 396, vide infra;] Alatornio Kaakamo Mansikka in litore arenoso: Häyr.; Alkkula eff. in hortis: Hjelt. — **Kuus.** in vicinitate templi in horto Väinölä [certe] 1911—1913: Edv. af Hällström!, cfr Medd. XL p. 226. — **Kk.** Sonostrow: Mela Pl. et herb. **Lapp. ross.** ad pag. Umba (Selin!): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXIX et XXXIX, Beket. p. 583 et Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Umba: Edgr. & Lev.; in litore inter Kantalaks [»Kandalakscha»] et Kolvitsa: Lindberg!; inter Kusräka et Umba: A. H. & V. F. Brotherus!; Tshavanga in litore prope pagum: Kihlman!

Linaria vulgaris upptages äfven från Kton. Karelskaja Maseljga: Ispol. p. 63, jfr Mela Kasv. V.

I Fries Öfvers. hänföres Till. Icon. 61 till denna art, men denna tolkning är knappast riktig, eftersom Till. Icon. 70 torde afse *Linaria vulgaris*. — **Sat.** Det bör framhållas, att arten under senare tid iakttagits på flere ställen, där den med visshet ej förekommit tidigare; särskildt gäller detta järnvägsbanken och dess närhet, se äfven Link. Kasv. p. 162 från **Tb.** Jyväskylä. — **Ok.** Paltamo (elev Turpeinens herb.): Zidb.; uppg. kräfver bekräftelse; »Paltamo, Sotkamo us[eissa] paik[oissa] villiytynyt»: Metsäv., se ofvan. — **Ob.** I stud. Backmans herbarium från [Utajärvi] Kurimo, allmän i det österbottniska slättlandet: Brenn. Reseb. p. 73; uppgiften modifieras i Brenn. Obs., se ofvan. Om förekomsten på barlast skrifves: [Uleåborg] Raatti 1880—1887 i ansenlig mängd, troligen införd med det till vägbyggnad använda barlastgruset, Toppila från och med 1885 eller förut, dock föga talrikt: Zidb. [Seskarö . . . antagligen ursprungligen förvildad ur trädgårdar: E. Markl. p. 396.]

Om artens allmänna utbredning säges: »Kasvaa etenkin rannikkoseuduissa vielä Pohjanmaalla, mutta on sisämaissa harvinaisempi ja puuttuu varmaan laajoilta alueilta»: Sunila p. 39.

I de inre delarne af Finland, särskildt de mer västligt belägna,

torde *Linaria vulgaris* ej sällan ursprungligen hafva varit odlad, ehuru den numera äfven där uppträder fullt vild. — Bl. a. uppgifves från **Ab**. Pusula och Pyhäjärvi, att arten förekommer: »Rakennuksien läheisyydessä, luultavasti istutuksista metsistyneenä»: Wecks. — Från **Kl**. m. fl. nämnes åter: »Joskus esiintyy kasvi villiytyneenä puutarhasta, useimmiten kuitenkin tavallisten piennar- ja niittykasvien tapaan, Sortavalassa ja Impilahdella myös kalliokasvina»: Link. comm. — Från **Sb**. heter det: »Maaningalla monin paikoin, ikkunain alla, rikkaruohona puutarhoilla ja kuivaperäisillä paikoilla, pientarilla y. m. kartanoiden läheisyydestä. Luultavasti samoin ainakin Kuopion pitäjässä ja Etelä-Nilsiässä»: Kyyhk. litt. Se äfven Sel. under **Ab**. och Borg Tiet. m. fl. under **Ta**.

Linkola säger f. ö. om *L. vulgaris*, att den i Ladoga-trakten är en af kulturen starkt gynnad apophyt, i det inre af honom undersökta området åter en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 260 och 245, jfr l. c. p. 303, där arten betecknas som »kalkhold», 333, 334, 364 och 367.

Om **odlingen** har jag endast antecknat: Synnerligen omtyckt i [**Sa**.] Rantasalmi: Elfv. Ant. p. 41, jfr äfven Grotenf. p. 201, där *Linaria* omnämnes bland arter, som odlades på 1850-talet. — Se vidare Link. Stud. p. 81, där den betecknas som »selten». — Här kan tilläggas, att Hellström uppräknar arten bland sådana, som införts med trädgårdsjord: Hellstr. p. 137. Se äfven under **Sb**. och **Ok**.

F. (lusus) peloria L. förekommer rätt sällsynt bland hufvudformen. Icke så få uppgifter om formen föreligga, men några af dem tarfva kanske bekräftelse. — **Ab**. Åbo Skansen på 1870-talet: Arrh. — **Nyl**. *Peloria*-former inlämnade från Helsinge Degerö [trol. af A. Luther] Medd. XXIV p. 17. »(Usein) esim. Helsingin uuden hautausmaan hiekkapenkereiltä»: K. E. K. i L. Y. 1909 p. 186. — **Ka**. Säkjärvi: V. Krohn!; »Viipurin vanhoilta valleilta . . . sekä 5-kannuksisia myös 6-, 7-, 8- jopa 9-kannuksisia kukkia»: U. Kivistö i L. Y. 1913 p. 202. — **Ik**. »Joka syksy Käkisalmessa hyvin viljalti . . . Enemmäkseen . . . kaupungin puoleisella Wuoksen rannalla ja »Vanhan linnan» pihalla»: V. Sundeberg i L. Y. 1898 p. 196; [Parkala: Flinck i dupl.!] — **Sat**. [Loimaa] Aittamäki (E. Hollo): Saur.; »Luvia Leppäkari, Korvenkylä Suomalainen och Peränkylä Uusiseppä, flere gånger observerad, både med 5 och 3 sporrar (E. Hermonen): Häyr. Björneb. — **Sa**. [Ruokolaks] rr »in agro relicto pagi Utula»: Hult! »F. *hemipeloria* t. *peloria* (harvat) merkitty oppilaiden herbarioista: Savonlinna Olavinlinnan läheisyys, Wääräsaari [ja] Pääskylahti, Sääminki Heikinpohja, Lypsyniemi, Kallislahti, Vuohimäki [ja] Lammassaari, Kerimäki Kulennois [ja] Tuunansalmen luona, Rantasalmi Hiismäki, Sulkava Kirkonkylä»: Budd. muist., jfr redan Medd. XXIII p. 13; Juva: A. Väätänen i L. Y. 1898 p. 178; Sääminki Savonlinna Olavinlinna! [se Budd. muist.] och »Pihlajanniemi lähellä Ruununmäkeä!: K. Enwald. — **Kl**. »Kurkijoella toiskesänä kaksi 5-kannuksista ja yhden 3-kannuksinen»: V.

Sundeberg i L. Y. 1898 p. 196. — Kol. Solomeno: Lindroth & Cajander! — **Sb.** »Hirvilahti Kokonniemi (prope Kuopio)»: Buddén! — **Ob.** »Alatorniolla meren rannalta löysin viime kesänä»: Einar Reuter i L. Y. 1899 p. 140 ock L. Y. 1898 p. 211, där den angifves för Kaakamo och närmare uppgifter tilläggas; exemplar från Kaakamo Mansikka ins. af Häyrén!

Formen omnämnes äfven i Mela Kasv. IV, där den betecknas såsom rr [»hh»], och Mela Kasv. V.

F. (*lusus*) *hemipeloria* De Vries är hos oss först anmärkt i senaste tid, men torde vara vanligare än f. *peloria*. **Sb.** [Maaninka] »ei kovin harv., tavattu jotenk. usein»: Kyyhk. litt.; senare uppgifven för Maaninka Kinnulanlahti och Harrasharju: Kyyhk. litt. — Se äfven ofvan under **Sat.**, **Sa.** och **Kl.** samt jfr Mela Kasv. V. Äfven ett par af de ofvan omnämnda *peloria*-formerna tillhöra sannolikt f. *hemipeloria*.

Följ. uppg. bör i detta sammanhang antecknas. **Sb.** »Taipaleenkanavalla 1903 ja 1904 . . . jossa tavallisten kannuksellisten kukkain joukossa oli kokonaan kannuksettomia»: Mich. Nordqvist i L. Y. 1908 p. 29.

Den i Prot. för 12, V, 1869 omnämnda nya *Linaria*-formen från **Nyl.** Perno är endast en genom afbetning missbildad *L. vulgaris*.

Linaria genistifolia Mill.

In saburra rarissime a. 1913 lecta est.

Sat. [Björneborg] Räfsö lastageplats (elev Ingr. Englund!): E. Ehrman i (Prot. 7, II, 1914) Medd. XL p. 103; exemplaret är bestämdt af Lindberg. Om artens allmänna utbredning nämnes bl. a.: »Interdum etiam alibi occurrit introducta»: Nym. Consp. p. 538.

Linaria supina (L.) Desf.

In saburra rarissime lecta est.

Ab. Barlastplatsen vid slottet 1885: Lindén!, jfr Sælan i (Prot. 2, X, 1886) Medd. XV p. 182 och Häyr. Adv. p. 160, se äfven längre fram. — **Nyl.** Tenala Lappvik år 1907 3 à 4 exx. ofvanför gamla ångbåtsbryggan (Inga Ström). År 1908 på samma ställe ett enda ex. (K. Holmberg): Häyr. Adv. p. 160. Borgå Stora Barlastholmen »in saburra navali inventa»: W. Wahlbeck!

Ob. [Uleåborg barlast] Toppila 1885—87, föga talrik: Zidb., jfr Brenn. Obs.; Uleåborg på barlast ännu 1888: Zidb.; arten upptages dock icke af Huumonen m. fl. från senaste tid. Kemi såg i Simo 1889, numera försvunnen: Keckm.

Om artens allmänna utbredning säges bl. a.: »Alibi . . . advena rarior»: Nym. Consp. p. 540, jfr äfven Alc. III, Mela Kasv. V etc.

Det bör framhållas, att i växtförteckningen af år 1916 ingen *Linaria*-art omnämnes från barlastplatsen vid Åbo slott: Pesol. Tur. p. 43.

Typis impr. $^{9}/_{10}$ 1919.

L. saxatilis (L.) Hoffm. & Link upptogs som funnen i **Ab**. Dalsvik 1868: Tegengren, G. Förteckning öfver den i H. M. F. förefintliga samlingen af förvildade och barlastväxter. Likaledes omnämnes arten i Brenn. Flor. (»förvild. r») och i Mela Kasv. IV äfvensom från **Ob**. Uleåborg r på barlast vid Hietasaari [»9 P, PH»]: Leiv. Arten har utgått från Mela Kasv. V; på grund af dess allmänna utbredning (enl. Nym. Consp. p. 541) synes dess eventuella uppträdande i Finland föga sannolikt. Lindberg har ej sett exemplar från vårt land: Lindb. comm.

Linaria bipartita Willd.

In Fennia inprimis australi ornandi causa colitur et raro disseminatur.

Se om utbredningen Mela Kasv. V, där arten upptages från **Ab.**, **Nyl.** och **Ta.** — **Ta.** Tavastehus park: O. Collin! enl. tidigare anteckning.

Ehuru jag förutom uppg. i Mela Kasv. V endast antecknat, att *L. bipartita* upptages som odlad i Brenn. Flor., är jag dock öfvertygad om att denna art odlas flerstädes i södra Finland.

Lindberg skrifver: »Månne den sår sig hos oss? Att den tillfälligt kan inkomma bland andra blomfrön är ju sannolikt»: Lindb. comm.

Linaria striata (Lam.) DC.

In saburra rarissime occurrit.

De finska fyndorterna uppräknas af Häyrén i Medd. XXXV p. 56.

Ab. [På barlastplatsen vid Åbo slott] 4 exemplar med frukter och blommor: Sæl. Fröv.; ex. insamladt af Lindéa!; numera försvunnen på detta ställe: Pesol. Tur. p. 44. — **Nyl.** Helsingfors Klippan [»Helsinki Luoto»]: R. Idman!, jfr Medd. XXXV p. 56 och Alc. V; Borgå Stora Barlastholmen! »in saburra» och Borgå Gersnäs!: W. Wahlbeck. — [**Ik.** Schuvalovo park: Flinck!] — **Sat.** Luvia Leppäkari på barlast 1905, 1906 och 1907 (E. Hermonen!): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52 och Medd. XXXV p. 56.

Om artens allmänna utbredning se Nym. Consp. p. 539, där den bl. a. omnämnes som tillfällig [»inquilina»] i flere länder. — Från Finland upptages densamma i alla nyare floror (äfven Brenn. Flor.). — I Mela Kasv. V och Alc. V uppräknas *L. striata* bl. a. från **Ob.**; det är mig ej bekant på hvilka källor uppg. är grundad; måhända föreligger förväxling med någon annan art af släktet.

Linaria elatine (L.) Mill.

Ut antecedens.

Ab. [På barlastplatsen vid Åbo slott] fyra exemplar, för hvilkas utveckling redogöres i Sæl. Fröv., jfr (Prot. 7, II, 1885) Medd. XIII p.

208, ex. insamladt af Lindén!; numera försvunnen på detta ställe: Pesol. Tur. p. 44. — **Sat.** Björneborg Räfsö 1880: C. J. Arrh. — **Ob.** Barlast några exemplar i Kemi stad 1892: Keckm., jfr Brenn. Obs. *L. elatine* upptages i nyare floror (äfven Brenn. Flor.). Om dess allmänna utbredning se Nym. Consp. p. 542.

Linaria spuria (L.) Mill.

In saburra rarissime occurrit.

Ab. [På barlastplatsen vid Åbo slott] två exemplar: Sæl. Fröv., jfr (Prot. 7, II, 1885) Medd. XIII p. 208, ex. insamladt af Lindén!; numera försvunnen på detta ställe: Pesol. Tur. p. 44. — **Nyl.** Helsingfors Sörnäs på barlast 1886: Lindén Bot. — **Ob.** [Uleåborg] »painolastilla satunnaisena»: Leiv. Putk., jfr Leiv.

L. spuria omnämnes i nyare floror (äfven Brenn. Flor.). Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 542.

Linaria cymbalaria (L.) Mill.

Parum colitur, etiam in saburra etc. occurrit.

Ab. Barlast i Åbo hamn: Tallgr. p. 78. — **Nyl.** »oppid. Ekenäs in locis quisquiliarum iuxta portum»: W. Wahlbeck! — **Sat.** Karkku Linnais några självsådda plantor i trädgården 1918: Hjelt. — **Ob.** [Uleåborg] Toppila 1886, ungt exemplar med täml. outvecklad stjälk: Zidb., jfr Brenn Obs.; Uleåborg barlast: Hougberg!, jfr Mela Kasv. V etc.

L. cymbalaria angifves som odlad åtm. i Brenn. Flor. och Alc. III. (I dessa floror upptages den äfven som förekommande på barlast).

Om artens allmänna utbredning säges bl. a.: »Caeterum in plurimis aliis Europae partibus . . . inquilina et quasi spontanea»: Nym. Consp. p. 543.

Nycterinia capensis (L.) Benth.

In Fennia raro colitur.

Nyl. Odlades i tiden i Lappviks trädgård [vid Helsingfors]: Sæl. ann.

Om. Arten uppräknas bland dem, som i Lappajärvi odlas å herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26.

Antirrhinum maius L.

Saepe colitur in toto territorio.

Arten upptages i alla nyare floror som allmänt odlad. Om densamma säges: »Caeterum in omni Europa ornamenti gratia colitur . . .»: Nym. Consp. p. 537, jfr äfven Grotenf. p. 202. — Från enskilda trakter

anföres den som odlad, t. ex. **Om**. Lappajärvi på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26, **Ob**. Pudasjärvi: Martik. p. 42, **Li**. Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 138. — Äfven den *Antirrhinum*, som omnämnes som odlad på kalljord **Li**. Toivoniemi: Nordling p. 315, afser väl denna art, ehuru artnamnet ej är utsatt.

Också en *A. deflexum* omtalas som odlad **Nyl**. Frugård 1808: Medd. XXV p. 14.

Antirrhinum orontium L.

In saburra etc. raro vel rarissime lectum est.

Ab. Pargas Lofsdal trädgård: K. Reuter!, jfr Medd. XLI p. 119 m. fl. — **Sat**. Rr [Björnebo:g] Räfsö på barlast (Lindberg): Häyr. Björneb. Lindberg skrifver: »Jag har ej tagit ex. från Räfsö, men någon af mina f. d. elever»: Lindb. comm.; exemplar insamladt af S. Erikson! under namn af *Linaria minor*. — **Sa**. Upptages som tillfällig från detta landskap: Mela Kasv. V; någon specialfyndort är mig icke bekant. — **Ob**. [Uleåborg] Toppila 1885, Uleåborg i en esplanad 1886, på hvartdera stället troligen blott ett exemplar: Zidb., jfr Brenn. Obs.; barlast, några enstaka exemplar vid Kallio såg i Simo 1886, sedermera ej observerad: Keckm.

Scrophularia vernalis L.

In Fennia maxime australi disseminatur.

»In plagis austr. raro adventicia»: Herb. Mus. Fenn. II p. 142; »paucis locis in Finlandia australi adventicia lecta est, post multos annos remanet»: Schedae p. 104, jfr äfven floror m. m. äfvensom Hjelt i Medd. XXVI p. 14 not 4.

Ab. r »vid Aura åstrand sannolikt förvildad»: Zett. & Br.!, jfr Prot. 24, X, 1862, då arten inlämnades såsom ny för floran; förvildad på Biskopsgatan i Åbo: O. Hjelt M. S. (ex ipso). Uppgiften hänför sig antagligen till 1840-talet och fyndorten är sannolikt belägen nära f. d. Botaniska trädgården. — Tilläggas bör, att arten upptages från Åbo redan 1775: Moberg Nat. p. 124, men huruvida denna uppg. är fullt säker, lämnar jag osagdt. Åbo 1855: Ilmoni!; Åbo i skvärerna: E. Reuter; Åbo Observatoriiberget omkr. 15 exemplar: Gadol. 1886; »Åbo i de trädgårdar vid Biskopsgatan, som engång utgjorde delar af den forna Akademiens botaniska trädgård. Jag minnes arten här sedan slutet af 1860-talet och såg ännu omkr. 1900 talrika individ på den feta mylljorden under de höga almarna»: Arrh.; S:t Karins Skansen vid landsvägen 1883: Lindén Bot. — **Nyl**. Helsingfors Botaniska trädgården förvildad, talrikt 1875: Sæl. herb.; ibid. 1895: Arrh.; Helsingfors: lyc. Ehrström i dupl.!, exemplaret är antagligen insamladt i Botaniska trädgården; Botaniska trädgården ymnig 1873, sparsam 1883: Kihlm. ann., förekommer ännu [1918]

ymnigt på en fläck vid planket till Kajsaniemi: Lindb. comm., jfr Brenn. För. p. 132—133. — **Ik.** Sakkola: elev E. Savander!, jfr Alc. III p. 247, Mela Kasv. V etc.; uppg. är kanske ej fullt säker; exemplaret förvaras ej vidare i hufvudsamlingen af H. M. F. Lindberg såg icke arten i **Ik.**: Lindb. comm.

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 532 och Nym. Suppl. p. 230.

Pl. Finl. exs. N:o 344 **Ny l.** »Helsingfors locis graminosis umbrosis in Horto botanico efferata» leg. Lindberg.

Ser. Ehrharti Stev. **Ob.** Uleåborg Toppila barlast (Eb[erhardt] herb.): Brenn. Obs. — Om bestämningen är riktig, vet jag ej.

Scrophularia nodosa L.

In Fennia australi passim vel satis frequenter occurrit; ad septentrionem versus usque ad 64° 15′ indicatur; hoc loco forsitan adventicia, sed saltem ad 63° 30′ spontanea progreditur.

Till.; Kalm; »temmeligen ymnig i Borgå och i gamla sveder i Tavastland»: Hell. p. 13 et 14; in nemorosis subhumidis st fq: Prytz cont.; ad sepes et in locis humidis Alandiae, Fenniae australis, Satakundae, Tavastiae, Ikalis: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. Lappon. Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 533; in australi et media Finlandia usque ad Kalajoki (64° 15′) [1]) in **Om.** p occurrit: Schedae II p. 134, vide etiam DC. Prodr. X p. 309—310, Led. III p. 218—219 etc.

Al. p: Bergstr.; st r Kökar, Finström: Bergstr. Beskr.; st r Sund prope templum, Saltvik in insula prope templum, »Gullbergsholmen», Hammarland Skarpnåtö, Lemland Flaka: Arrh. & K.; Föglö Juddö, Sottunga »Kyrklandet»: Arrh.; Geta: Hult ann.; Geta Dånö, in insula austro-occidentem versus a Mattskär, prope Finnö Långviken: Ch. E. Boldt; Sund in insula in freto Färjsundet: Bergr. comm.; Seglingeklobben in Delet, Sottunga Mosshaga: Laur. Fört., vide inprimis Palmgr. Stud. p. 424, ubi e 25—30 locis superius non allatis enumeratur et cfr l. c. spec. tab. VII; st fq — fq: Bergr. — **Ab.** st fq: Zett. & Br., Arrh.

[1]) Num spontanea?

Ann. et Sand.; (r), enum.: Renv.; p: Sel.; Vihti st fq: Printz et Flinck; (fqq): V. E. Broth.; st fq: Wecks.; p — st fq: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, vide etiam Pesol. Tur. p. 43 et Lahti Tul. p. 136; A. Nyl. omittit. — **Nyl.** Ekenäs p: Häyr.; st fq: His., W. Nyl., Stenr., et Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila p: Link. comm.; [Hogland] in latere australi montis Pohjaskorkia: Brenn.; [Hogland] Suurkylä: Sælan in Medd. XXV p. 77; vide etiam Brenn. För. p. 131—132. — **Ka.** (st r): Blom; st fq: Lindén. — **Ik.** p: Malmb.; [(fq) in toto territorio: Meinsh. p. 250].

Sat. p: Malmgr. et Hjelt; [Loimaa] (r) Kojonperä, Kolkkala, Mellilä, etiam Vesikoski (E. Hollo): Saur.; p et st pc — st cp, enum., Hvittisbofjärd st fq: Häyr. Björneb.; st fq — p: Sola Flor. p. 89. — **Ta.** p, in insulis lacus Kukkia (fqq): Leop.; p: Asp. & Th.; st fq: Norrl. s. ö. Tav.; (fq): Bonsd.; st r nonnullis locis prope Tunkelo et ad Kalkku, sp: Borg Tiet.; p — st fq in Luhanka et Korpilahti australi: Wainio Tav. or., vide etiam Link. retk. p. 153 et Kärk. Sin. p. 4. — **Sa.** (r) Villmanstrand: E. Nyl. & Chyd.; Lappvesi Parkkarila! et Lauritsala: Sæl. herb.: p: Hult; Mikkeli [»S:t Michel»] Prästgårdsudden: Hasselblatt in dupl.!; Budd. muist. e nonnullis locis e Savonlinna etc. comm. — **Kl.** st fq saltem usque ad Ladogam borealem: Fl. Kar.; st fq — fq: Hann.; Valamo 1881: Sæl. ann.!; fq, Viipula: Backm.; p, ex. gr. Pälkjärvi Anonniemi et Pirttiniemi: Hjelt Ant. p. 64; in vicinitate lac. Ladoga st fq — p, interiore in parte rr: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. Tab. V. — **Kol.** p: Elfv.; enum. (r): Günth. p. 47; Salmi Uuskylä et Lunkulansaari ad ripam lacus Ladoga: Link. comm.

Oa. p: Malmgr., spec. e Kurikka!; Kristinestad Kvarnbacken, Benvik nonnullis locis pc: Lindén Bot.; Storkyrö et Vasa: Alc. et Alc. III; Äijänpelto [inter Laihela et Ilmajoki]: Hamm. Kot. p. 18; Niinimaa [Ilmajoki ad fines par. Laihela]: l. c. p. 17; p, Mustasaari, Vasa, Gerby [»Jerby»], Singsby et Storkyrö: Laur. Växtf.; Vörå in pago Andiala: Laur. comm.; inter Nykarleby et Vasa primum obvia: Linné Iter Lapp. p. 196 et l. c. II p. 204—205. — **Tb.** Korpilahti Livansaaret st cp: Prim. p. 57 [ad **Ta.** forsitan spectet]; Korpilahti Rutalahti ad Antajoki: Häyr.; [Jyväskylä] Mattilanniemi, etiam spec. unum

ad Ylistö: Link. Kasv. p. 168; st r: Broth.; Hankasalmi: L. M. Runeberg! — **Sb.** [Leppävirta] p: Enw., in novo indice (st fq); p: Mela; [Kuopio] ex 8 locis enum. Link. Lis.; Kuopio (!) Hirvilahti: Budd. muist.; Kuopio Siilinjärvi ad Autio, Petäjämäki in pago Kolmisoppi, etiam Kasurilankylä inter Lehdenkylä et Räimä (L. Korhonen), Maaninka cpp in deusto vetusto ad ostium sinus Tuovilanlahti [spec. e Tuovilanlahti Havukkasalmi!], omnino spont. in Haataanniemi et Haasiaranta in saltu [»takalistossa»] Ruokovirta, Mehtharju in ripa Tuomaala, Kaavi Siikajärvi, Nilsiä Haluna!, Pieksämäki Rummukka Suurniemi, Virtasalmi Montola ad Likolampi et Keskustalo, insuper spec. solitaria hic illic adventicia: Kyyhk. litt.; Pielavesi Kirkkoniemi (K. Teräsvuori): Link.; M. & J. Sahlb. ex Iisalmi non comm. — **Kb.** Tohmajärvi Kemie: L. Oesch!; Kide: Brand.!; [Liperi] st r ex. gr. Lammo Niinikkasaari etc.: Eur. & H.; r [Juuka] in monte Koli in clivo orientali ad ripam versus nonnullis locis pc: Axels. Putk. — **Kon.** p in Saoneshje ad Schungu et Velikaja-guba: Norrl. On.; Suopohja: Simming!; in insulis ad Tolvoja! et Kusaranda: Kihlm.; Loimala nonnulla specimina in agro avena consito: Link. comm., vide etiam sub **Kl.**

Om. Nykarleby [in ora septentrionali]: Laur. Växtf.; st r Alajärvi Vähäsaari et Pappilansaari in agro inculto, Vindala Viitaniemi in ripa, Lappajärvi Haapaniemi (!) in vicinitate templi in ripa, Kärnä Härkäniemi, ad ripas insularum Veanteensaari, Pikkusaari!, Lukkarinsaari et Lokkisaari, Pitkästön, [Esse Saloöjen (Nyström)]: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136 et 138, item Medd. XXX p. 103 et 105, spec. etiam ex Alajärvi Suursaari!; Kalajoki in vicinitate templi ad partem septentrionalem pontis: A. Sténl, vide ceterum infra.

Pl. Finl. exs. N:o 908 **Nyl.** Kyrkslätt in humidiusculo fruticeto in pago Österby leg. Lindberg.

Om. »En enda gång tagen vid Gamla Karleby af lektor E. Boehm vid Litsle på en holme i älfven»: Hellstr., jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 88, där arten betecknas som tillfällig. Jakobstad i en lund (tillf.?) (exemplar i elev Petersons herb.): Zidb. Om arten i **Om.** Kalajoki verkligen är vildt växande, återstår att utröna. Denna fyndort är nämligen alldeles isolerad och belägen ungefär 45′ norr om artens egentliga utbredningsområde i vårt land.

Arten angifves äfven för Kpor.: Mela Kasv. V.

Linkola framhåller, att *Scr. nodosa* i Ladoga-trakten är en af kulturen måttligt gynnad apophyt, medan den i det inre af det af honom undersökta området uppträder som en antropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 262 och 245, jfr l. c. p. 334, 357 och 358.

En form med *gulgröna* blommor är funnen i **Ab**. Åbo Runsala (A. R. Spoof): Sælan i Medd. XV p. 219. — **Nyl.** Tenala Tvärminne från Runsala 1904 öfverflyttade exemplar, odlade därstädes: Sæl. herb.

Enl. Mela Kasv. V p. 511 odlas flere arter af släktet *Pentastemon* L'Hér. — Om dessa hänvisas till originalarbetet.

Collinsia bicolor Benth.

Haud raro colitur ornandi causa, raro autem disseminatur.

Nyl. Helsingfors Sumparn: J. K. Kornmann i dupl.!, jfr Mela Kasv. V.

Som **odlad** omnämnes arten i den tryckta botaniska litteraturen endast i Mela Kasv. V; den torde emellertid för några årtionden varit en i våra trädgårdar ofta kultiverad växt.

Mimulus luteus L.

In Fennia australi rarissime nunc, ut videtur, omnino spontaneus occurrit.

Herba Americae occidentalis extratropicae, perennis, in hortis europaeis culta, nunc pluribus locis, nempe . . . immo Fenn. mer. occ. ad rivos et fossas inquilina occurrit: Nym. Consp. p. 536, cfr Trautv. Incr. p. 582; in provinciis australibus usque ad **Kl**. Jaakkima lectus, per multos annos persistit, sed ante a. 1847 in Fennia vix obvius: Herb. Mus. Fenn. II p. 142, vide etiam Irmischia 1882 N:o 3 et 4, Medd. XXVI p. 11 etc.

Ab. Kimito Björkboda (A. Ramsay): His. p. 3. — **Nyl.** »Ad Fagervik (!) omnino spontaneus iam decem certe annos in horto ubique in fossis in amne Staraviksbäcken! et ad sinum Backaviken»: His., cfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] not; ad

Fagervik iisdem locis viginti annis serius: Hult coll., vide etiam infra; Helsingfors in Horto botanico eff. 1861: Sælan!, cfr Brenn. För. p. 132—133; in turfoso ad »Wiks ladugård» in par. Helsinge: Hj. Bonsdorff!, cfr Medd. I p. 96, spec. ex eodem loco leg. G. Sucksdorff!; in praedio »Viks Ladugård» prope Helsingfors loco scaturiginoso cp haud cultus, per multos annos persistens: Sæl. herb. 1901; ibid.: Arrh.; Borgå Gammelbacka st cp 1884 et multis annis posthac: Gadolin!, cfr Alc. III. — **Ka.** Virolahti in fossis scholae agricolarum Harju: Knabe!; spec. e Virolahti [»Wederlaks»] iam antea leg. A. P. F. Bäckman in herb. lyc. n.; ibidem etiam multis annis posthac: Lindb. comm.

Sat. Yläne (Sahlberg): Arrh. herb. — **Ta.** Tammela Mustiala: Hult coll., W. Granberg! et W. A. Seppälä!; Tammela Mustiala in nemore 1916 (O. Tähtinen): Häyr.; ab incolis dicitur etiam prope Heinola inveniri, quod tamen non est confirmatum: Hjelt, cfr Desideratkat. p. 15. — **Kl.** Jaakkima [»Jaakimvaara»] st cp ad catarrhactas in amne Vaarajoki in spatio circ. 2 km [»verst»]: Sahlberg! in Medd. IX p. 123, cfr Diar. 3, XII, 1881; e Jaakkima etiam leg. J. Lagervall 1901!; Sortavala aucta frequentia: Lindén in Medd. XXII p. 30, quem l. inspicias.

Att denna art med samma rätt som många andra försvarar sin plats i vår flora är otvifvelaktigt. Den uthärdar förträffligt klimatet ännu i Tromsö i Norge: Norm. Ind. p. 31, jfr Blytt p. 784, Norm. Fl. Overs. p. 460 etc.

Nyl. Om förekomsten vid Fagervik nämnes vidare: »Redan på 1840-talet . . . uti fuktiga ängsdiken i närheten af Fagervik, där den hållit sig sedan dess och ytterligare utbredt sig»: Klingst. Nyl. p. 87—88, jfr äfven Oss. Reuter p. 46; fortfarande ymnig på de af Hisinger angifna lokalerna: Brenn. växtf. p. 77; likaså anträffad vid Fagervik 1891: Häyr. — **Sa.** Af Mela Kasv. V skulle man kunna draga den slutsatsen, att *Mimulus* förekommer i detta landskap; någon speciallokal känner jag likväl icke. — **Oa.** Gamla Wasa: Alc. III—V; det vore af intresse att få utrönt, om *Mimulus* fortfarande förekommer på den uppgifna fyndorten.

Mimulus luteus odlas äfven, se t. ex. Mela Kasv. V. — Sannolikt är den *Mimulus*-art, hvilken upptages som odlad vid **Li.** Tervoniemi på kalljord: Nordling p. 315, just *M. luteus*, ehuru artnamnet ej är angifvet.

His. m. fl. liksom Herb. Mus. Fenn. II använder för denna art

namnet *M. guttatus* DC.; flertalet nyare förf. använda namnet *M. luteus*, och äfven His. säger uttryckligen: »Var. sine maculis»: His. p. 58. Lindb. Enum. upptager f. *guttata* (DC.) som en form, jfr Mela Kasv. V.

Mimulus moschatus Dougl.

Haud raro colitur et raro vel rarissime subspontaneus occurrit.

Kol. Soutujärvi »oja»: Lindroth & Cajander!, jfr Mela Kasv. V och Alc. IV; »Tulemajärven tehtaan hoitajan puutarhassa rikkaruohona us[eita] kpl. 1915»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 245, 272, 328, 344 och 345; på sistnämnda ställe framhålles, att arten först under senare tid blifvit iakttagen.

Om odlingen har jag endast antecknat: Odl. mest i boningsrum: Alc. III.

Limosella aquatica L.

In maxima Fenniae parte plerumque passim occurrit, interdum satis frequenter (aut frequenter), saepius autem rarius (— raro) inveniri indicatur; ad summum fere septentrionem progreditur; etsi facile praetervisa, nonnullis tamen plagis inprimis ad septentrionem et orientem versus hanc plantam credo rarescere vel non inveniri.

Kalm; in ripis inundatis st r: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 549; Fenn.: Nym. Suppl. p. 238; per totam fere Finlandiam p dispersa est, etiam in parte occidentali Lapponiae adnotata est, ubi r aut rr crescit: Schedae p. 104; species per totam Finlandiam dispersa, in Lapponia rarissime crescit: Schedae II p. 134, vide etiam DC. Prodr. X p. 426—427, Led. III p. 226 et Norrl. in Atlas p. 19.

A l. Eckerö Finbo: Lindb. herb.; rr Kumlinge prope pagum Kumlinge: Arrh. & K.!, cfr Bergr., ubi r inveniri indicatur; Sottunga Kyrklandet, Kökar Långskär!: Arrh., vide etiam sub f. *tenuifolia*. — **A b.** ad officin. lateritiam (Ann. ad Till.): Leche p. 12; Nagu in vicinitate templi: A. Dahl!; Pargas (!) Qvidja: Elfv. comm.; Pargas in calcifodinis ad Skräbböle et Storgård, S:t Karins »Hallisfors»: Arrh.; Uskela Fulkkila: Nikl.!; [Muurila] p, cp [»yleinen»] in ripa septentrionali lacus Ylijärvi: Renv.; p, Tvärminne: A. Nyl.; Lojo Hiidenvesi: Hult coll.; Lojo in

ripa lacus Hormasjön, Laxpojoviken et in ripa lacus Tytyri: Lindb. herb.; Lojo Lylyis: Edv. af Hällström!; Vihti (st fq): Printz; st r?, enum. e 5 locis: Flinck!, quem l. inspicias; Vihti Hangassuo, Suksula in amne ad pontonem: Wecks. muist.; in vicinitate lacus Kivijärvi st fq, Mietois st r, in amne Laajoki hic illic ab Juva usque ad mare: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** r ad Långbron! prope Fagervik et ad deversorium Dal in par. Ingå: His.; Ingå Elisö: W. Brenner!; st r: W. Nyl. p. 209; Helsingfors in stagnis montium Observatoriebergen et Rödbergen cp: Kihlm. ann.; Helsinge Tammisto ad ripam amnis Vanda: Link. comm.; Thusby Mariefors: Sæl. ann.; st fq: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Lappträsk!; Mäntsälä Frugård: A. E. Nordenskiöld!; Hogland (H. M. F.): Brenn. — **Ka.** r Kirvu in vicinitate templi: Lindén; Jääski in parte septentrionali lacus Jääskjärvi: H. Buch! — **Ik.** Koivisto [»Björkö»] Vasikkasaari: E. Nyl. Ber.! [= **Ka.** in Herb. Mus. Fenn.]; Koivisto [»Björkö»] in sinu Humaljoki: Lindb. herb.; Sakkola in ripa lacus Suvanto haud procul a templo: Lindberg!; [in regione litorali (fqq): Meinsh. p. 250].

Sat. [Loimaa] (rr) Metsämaa Yli-Tuomola (herb. alumn.): Saur.; in ostio [fluvii Kokemäenjoki] st fq et st pc—st cp, Hvittisbofjärd r Stengård Hara cp in sinu: Häyr. Björneb., cfr l. c. p. 25 et 43, item Häyr. und. p. 27; p—st r interiore in parte: Hjelt, vide infra; p in ripis inundatis lacuum Kyrösselkä et Hämeenkyrö: Printz comm.; 5 spec. in H. M. F.; Malmgr. tantum enum. — **Ta.** st fq: Leop.; p: Asp. & Th. et Bonsd.; st fq ad ripas lacuum Vesijärvi et Päijäne: Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä (!) in ripa prope templum, in via pecoris prope praedium Kirveskoski: Link. comm.; p in sinubus lacus Päijäne: Wainio Tav. or. — **Sa.** (fq) in ripis: E. Nyl. & Chyd.; Villmanstrand in ripa lacus Saimaa: Sælan!; Hult praetervidit, ut ait ipse. — **Kl.** p: Fl. Kar.; r Hiitola Veijalanjärvi: Lindén!; Sortavala Tulolansaari et Riekkalansaari in sinu Kehrinlahti, ambobus locis in ripa lacus Ladoga: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 278, ubi rr inveniri indicatur; r Impilaks Hunnukkalahti: Hjelt!, spec. adscriptum Hunnukkaniemi. — **Kol.** rr Sermaks: Elfv.!; Petro-

savodsk: W. Nylander!, cfr Norrl. On.; Nikola! cp, Muromla et Soutujärvi: Caj.

Oa. Qvarken!: Malmgr.; Kaskö etc. [4 locis]: Lindén Bot.; p in taeniis: Laur. Växtf. — **Tb**. Virdois: Malmgr., spec. leg. P. A. Karsten!; [Jyväskylä] Äijälänsalmi: Link. Kasv. p. 168. — **Sb**. [Leppävirta] Leppäsalo, Harjula cp in ripa limosa: Enw.; r: Mela; Jorois Frugård: Lindb. herb.; in ripa sinus Kuopiolahti: Link. Lis.; Maaninka ad ripam lacus Lapinjärvi cp in promuntorio Pappela, Hyttilänkylä ad Sinikivi et Salmenniemi!: Kyyhk. litt.; Nilsiä: E. Nylander! — **Kb**. Juuka in litore inundato lac. Vuokkojärvi cum f. *tenuifolia* Hoffm. st cp: Sæl. herb. 1900; Wainio Kasv. omnino non comm. — Kon. Tiudie (Simming!), Saoneshje ad Velikaja-guba!: Norrl. On., cfr Günth. p. 47; Klimetskoi [»Sennoguba»] duobus locis et Suoju: Caj.; Tiudie: Kihlman!

Om. (fq): Hellstr., spec. e Gamla Karleby!; Brahestad: Blom!; in Lappajärvi praetervisa: A. L. Backm. Fl. p. 136. — **Ok**. nondum visa est. — Kp. Kemi in ripa argillacea ad pag. Usmana! et 2 km a Kemi ad ripam septentrionalem sinus, ad pag. Shuja! et Soroka: Bergr. Ant.

Ob. Oulujoki r: Leiv., cfr Leiv. Veg. p. 203, L. Y. 1904 p. 236, Leiv. Oul. p. 33, 40, 60, 87, 96 et 112; vide etiam infra; ad oram r in oppido Torneå!, Kemi, Simo Maksniemi, Ii Maakrunni! et Virkkula, Uleåborg Nuottasaari, Hailuoto [»Karlö»]: Brenn.; Haukipudas cp in ostio fluvii: Leiv. Putk.; Kemi Hellström!; Kemi rr Heikkiläntörmä, Rantaniemi (!) Alasaari: Rantaniemi; »ad summum sinus Bottnici usque»: Hellstr. Distr. p. 6; Torneå: Hjelt, vide etiam Brenn. Obs.; [inter flumina Torneå et Kalix (st fq): O. R. Fries p. 158]. — Kk. ad litora maris inter Kouta et Keret r: Fellm. Ind., cfr N. I. Fellm. et Beket. p. 584.

Lk. Kemijärvi in litore lacus Kemijärvi ad Luusua et pag. Kemijärvi: Wainio Not., cfr l. c. p. 32. — **Li**. »ad sinulum lacus fluminis Paatsjoki [»Pasvigelv»] ut forma sat robusta foliis plurimis superne in laminam dilatatis»: Norm. Ind. p. 29 et Norm. Fl. Spec. p. 803; Sydvaranger ad Elvenæs: Blytt p.

785, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142. — [**L. ent.** reg. silv. r: Læst., cfr Backm. & H. p. 159.]

Lt. ad ostium fluvii Tuloma: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII, Beket. p. 584 et Herb. Mus. Fenn. II p. 142.

Pl. Finl. exs. N:o 346 **Sat.** Karkku Riippilä in ripa lacus leg. Hjelt.

Sat. På 1880-talet ansåg jag, att *Limosella* förekom i Karkku p—st fq; nu skulle jag anse den såsom st r, då den försvunnit på flere ställen, där jag tidigare iakttagit densamma: Hjelt.

Om förekomsten af *Limosella* i **Ob.** skrifves: »In seichtem Uferwasser und in Wassertümpeln, bisweilen auch in vom Eis mitgebrachtem Schwemmland weiter oben auf Wiese»: Leiv. Veg. p. 203.

Arten uppräknas bland dem, som på nordsvenskt område hafva sin nordgräns mellan Pajala och Lappmarken: Birg. p. 84.

Limosella betecknas af Linkola som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

F. *tenuifolia* Hoffm. **Al.** Geta Bolstaholm in litore maris: Link. comm. — **Ab.** »Pargas [in sinu Sydänperä!] in subsalsa aqua leg. Linkola in Pl. Finl. exs. N:o 910». — **Ta.** Tyrväntö Lusi by, växte tillsammans med hufvudformen: Gadol. 1913. — **Kb.** se under hufvudformen. — Formen torde ej vara synnerligen sällsynt. Denna form omnämnes äfven i Mela Kasv. III m. fl. under namn af var. *borealis* Less. — I Nym. Consp. p. 549 betecknas den som underart och upptages bl. a. från »Lapp. Fenn.»

Veronica scutellata L.

Per maximam partem Fenniae satis frequenter (aut frequenter) occurrit; ad septentrionem versus frequentia minuitur, sed usque ad 70° 8' procedit, ibi autem rarissima est.

Kalm; in inundatis p: Prytz cont.; in locis uliginosis per totam Fenniam usque in Lapponiam silvaticam: Wirz. Prodr. p. 12; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 546; . . . Fenn. non rara, in Lapp. plur. deest: Nym. Suppl. p. 236; per totam Finlandiam dispersa, etiam in (australi) parte Lapponiae crescit: Schedae II p. 134, vide etiam DC. Prodr. X p. 475 et Led. III p. 244.

Al. p: Bergstr.; st fq: Arrh. & K.; (p): Bergr., vide etiam Samuelss. p. 133. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; st fq—fq: Arrh. Ann.; fq: Sand., Renv., A. Nyl. et Sel.; [Vihti] st fq: Printz; fq: Flinck, Wecks. et V. E. Broth.; st fq, st cp [»kutakuinkin ylei-

nen»]: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** fq: His., W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; st fq, pc: Stenr.; Orimattila fq: Link. comm.; [Hogland] in locis udis (r), Tytärsaari: Brenn.; [Hogland] (fq): E. Nyl. Ber.; enum.: Sælan in Medd. XXV p. 77. — **Ka.** (st r): Blom; st fq cum var.: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb., spec. e Sakkola! ad var. *villosam* vergens; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 252].

Sat. st fq: Malmgr., Saur. et Hjelt; p et pc—st pc, enum.. β *villosam* includens: Häyr. Björneb. — **Ta.** st fq: Leop., Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; fq: Knabe Fört., Asp. & Th. et Bonsd.; st fq, sp: Borg Tiet. — **Sa.** Valkiala st fq: Hult Fört.; [Ruokolaks] (r) Äitsaari, Jälkölä, Hämäläinen: Hult; enum. e multis locis: Budd. muist. — **Kl.** p fq: Fl. Kar.; st fq: Hann.; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte st r: Link. Stud. p. 272; Sortavala et Impilaks ad ripas lacus Ladoga fq, ceterum st fq—p: Link. comm. — Kol. st fq, in reg. arenaria non adnot.: Elfv.; Salmi ad ripas lacus Ladoga fq, interiore in parte st r: Link. comm.

Oa. st fq: Malmgr.; fq: Laur. Växtf. — **Tb.** cum var. *villosa* st fq: Broth. — **Sb.** st fq: Enw.; (fqq): Mela; Pielavesi: Lundstr.; p (— st fq): Kyyhk. litt.; Iisalmi (r) prope Ahmonjärvi: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Kide fq: Brand.; Liperi fq: Eur. & H.; st r, hic illic pc in pagis Koli et Ahmovaara: Axels. Putk.; p (—st r) in maxima parte territorii: Wainio Kasv. — Kon. p, in Saoneshje ad Velikaja-guba, in Reg. occ. ad Mökkö: Norrl. On.; Suojärvi st r—r, enum.: Link. comm., vide etiam Günth. p. 47.

Om. fq: Hellstr.; st fq, enum.: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias; st fq: Tenn. et Lackstr. — **Ok.** p (—st r) per maximam partem territorii: Wainio Kasv.; st fq: Must.; p, enum.: Brenn. Obs.; p—st fq, vix usquam cp: Kyyhk. litt. — Kp. p—st r per maximam partem territorii: Wainio Kasv.; enum. ex 11 locis: Bergr. Ant.; enum.: Beket. p. 584.

Ob. Uleå: Eberh.; [Uleåborg] (fqq): Leiv.; p per totum territorium: Leiv. putk.; p exc. parte maxime septentrionali, enum.: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Pudasjärvi minus fq: C. Brand.!; Kemi: M. Castrén p. 338; st fq: Keckm.; Kemi (!)

p: Rantaniemi; Torneå p, st pc (Hougberg): Brenn. Obs.; [(st fq): O. R. Fries p. 158;] Hjelt & H. ex hac parte non comm. — **Kuus.** Kurvinen, Poussu et Akso: Wainio Kasv. — Kk. p—st r in maxima parte territorii, Oulanka ad Sohjenansuu: Wainio Kasv., spec. e Valasjoki!; Koutajärvi, Skoroduma et Susijärvi: Mela ann.; Iiava, Kouta! duobus locis, Koutajärvi in ripa et Skoroduma: Mela Pl.

Lk. rr Kittilä Alakylä!, Kolari Jokijalka: Hjelt & H.; [Sodankylä] st r in ripis humidis fluviorum prope Onnela, et pagum Sattanen, ad catarrhactam Kelukoski etc.: Blom Bidr., cfr Wainio Not. et l. c. p. 30; Muonioniska: F. W. Mäklin!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142 [Muonio]; Sodankylä ad Aska: Wainio Not., vide etiam Hult Lappm. p. 40 et 93. — **Li.** Tenojoki [»Tanaelven»] 5—6 km supra ostium [»indmunding»] amnis Utsjoki [»Utsjokka»] latere fennico: Norm. Fl. Spec. p. 793 nomine f. *glabra*, vide etiam Blytt p. 796, Norm. ann. p. 44 etc. — [**L. ent.** Enontekiäinen (Deutsch): Fellm. Lapp.; ad pagum Palojoensuu: Montell!, cfr Medd. XL p. 226.]

Lp. unicum spec. ad occidentem versus a pago Ponoj Montell!, vide etiam Knabe Pfl. p. 280 (ad var. *villosam* verisimiliter spectat).

Pl. Finl. exs. N:o 911 **Nyl.** Kyrkslätt in humida argilla in margine agri leg. Lindberg.

Linkola uppräknar *V. scutellata* bland apophyter, som endast i ringa mån gynnas af kulturen: Link. Stud. p. 272.

V. scutellata med *hvita blommor* uppgifves från **Ob.** Haninsaari i Uleåborg (Jul. junior): Jul. Fört. p. 101. Denna form finnes säkert flerstädes.

Om var. *glandulosa* Nordst. se under f. *villosa*.

Till åtskillnad från varieteterna kallas hufvudformen var. *glabra* Meinsh.: Mela Kasv. m. fl.

Veronica scutellata var. **villosa** Schum.

Per totam Fenniam plerumque passim occurrit, quamvis non omnibus plagis a forma typica distincta, cfr Medd. VI p. 189; ad septentrionem versus usque ad 70° fere progreditur.

Cum praecedente: Fries.

Al. (r): Bergstr.; st fq: Arrh. & K.; Geta: Hult ann.; complur. locis cum f. typica: Bergr., vide etiam Samuelss. p. 133. — **Ab.** Pargas p: Arrh. Ann.; (fq): Sel.: Vihti (fq): Printz; (fq —fqq): Flinck, vide infra; aeque (fq) ac f. typica: Wecks.: complur. locis unacum f. typica: Caj. Kasvist.; Nystad Birkholm: Hollm. — **Nyl.** st r: W. Nyl.; Thusby: Åstr. & H.; p. ut antecedens: Stenr.; st fq in exsiccatis locis argillosis: Sæl. Ö. Nyl. — **Ka.** p: Blom; st fq cum f. typ.: Lindén. — **Ik.** st fq: Malmb. [1]); [Meinsh. p. 252 enumerat].

Sat. p: Malmgr. et Hjelt; [Loimaa] (r) Vesikoski et Metsämaa: Saur. — **Ta.** p: Leop.; st fq: Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; var. *glandulosa* st fq: Wainio Tav. or. — **Sa.** p: Hult. — **Kl.** st fq: Hann. et Hjelt Ant. p. 64. — Kol. Salmi: Chyd.!

Oa. p: Malmgr.; Kristinestad Träsket: Lindén Bot. — **Tb.** cum f. typica st fq: Broth. — **Sb.** (fq): Mela; Kuopio Hirvilahti in prato Levälampi: Budd. muist.; p—st r—r: Kyyhk. litt. — **Kb.** Tohmajärvi Everilä: Hjelt!; Kide: Brand.!; Liperi (fq): Eur. & H. — Kon. ad Onegam: Fl. Kar.; Käpselkä (Simming!), Schungu: Norrl. On.; Kusaranda: Ispol. p. 63.

Om. st r, enum. e 9 locis: A. L. Backm. Fl., spec. e Lappajärvi in vicinitate templi prope pontem Kärnä!, cfr Medd. XXX p. 105; Lappajärvi Annola: E. Odenvall! — **Ok.** r Kuhmo prope templum: Must.; r Kuhmo: Brenn. Obs., ad eundem locum atque adnotatio antecedens spectat; nonnunquam visa est, verisimiliter p—st r—r: Kyyhk. litt. — Kp. nondum visa est.

Ob. r Kemi Niemelä!, Simo: Brenn. Obs.; p forma typica multo rarior: Keckm. — **Kuus.** Tahkola: Nyberg!; Mäntyniemi: Hirn Fört.! — Kk. nondum visa est.

Lk. rr Kolari Yllässaari prope Mona: Hjelt & H.; [Sodankylä] r in ripa arenosa humida ad Anneberg, in ripa limosa prope Onnela: Blom Bidr., cfr Wainio Not. — **Li.** Utsjoki in locis argillosis inundatis ad Spaarassuoluu et Ispos! reg. subalpinae: Kihlm. Ant.; Virgevagge [ad Tenojoki] latere fennico,

[1]) Malmb. uppger L. som auktor, Trautv. Incr. p. 587 påpekar att detta är felaktigt.

Spaarassuoluu [»Sparasuole»] latere fennico: Norm. Fl. Spec. p. 793, quem l. inspicias, cfr etiam Norm. p. 293, Kihlm. Ant. et vide infra.

Lp. Ponoj f. parcissime villosa: Enwald & Knabe!, cfr Mela Kasv. V.

Ka., Ik., Sat., Tb. et **Lp.**, vide sub f. typica.

Då denna form särskiljes af flertalet förf. (bl. a. Norrlin), har jag gifvit den en särskild rubrik. Dock har jag betecknat den som en blott f., medan den t. ex. i Herb. Mus. Fenn. II p. 88 uppfattas såsom varietet. Några förf. — flertalet visserligen utan att uttryckligen ange detta — sammanslå den med hufvudformen. Se om densamma bl. a. Medd. VI p. 189. *F. villosa* upptages äfven från Morskaja Maseljga: Ispol. p. 63; det är mig emellertid ej bekant, i hvilken provins denna fyndort är belägen.

Om *V. scutellata* och dess former skrifves från **Ab.** Vihti: På samma lokal anträffas f. ö. både glatta, håriga och glandelhåriga exemplar: Flinck. — **Li.** Härifrån nämnes: »In Finmarkia orientali villosa sola hactenus observata»: Norm. p. 293, jfr Kihlm. Ant.; senare har äfven hufvudformen iakttagits af Norman; se under denna.

I Mela Kasv. IV m. fl. särskildes äfven var. *glandulosa* Nordst., men i Mela Kasv. V m. fl. innefattas denna i f. *villosa*. Af ofvanstående framgår, att f. *glandulosa* bl. a. upptages från **Ta.** Flere exemplar i H. M. F. tillhöra densamma, bland hvilka ett från **Sa.** Villmanstrand Turunsalo: A. Brotherus! är synnerligen typiskt. — F. *glandulosa* är äfven i H. M. F. förenad med f. *villosa*.

Veronica beccabunga L.

In Alandia multis locis invenitur, in reliqua Fennia australi raro vel rarissime occurrit; ad septentrionem versus uno loco usque ad 63° lecta est: ulterius non visa est nisi in saburra.

»Ej funnen vild, men planterad med framgång»: Gadd Rön I p. 10; »in (oris limosis) Maris alandensis et Sinus bottnici. Eckerö. Vasa»: Wirz. Prodr. p. 12, cfr Wirz. pl. off.; (maxima) pars Fenn.: Fries; »vix late distributa, eam ex Alandia solum vidi (Tengström)»: W. Nyl. Distr.; Eur. omn. . . . exc. Lappon. Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 546; exc. etiam Fenn. med.: Nym. Suppl. p. 236; in Alandia non raro crescit, in reliqua Finlandia raro aut rarissime in australi parte occurrit,

Typis impr. 10/12 1919.

usque ad Vasa in Ostrobottnia australi (c. 63°) lecta est: Schedae II p. 135, vide etiam DC. Prodr. X p. 468, Led. III p. 237 et Sæl. Ö. Nyl. p. 23, item infra.

Al. (r): Bergstr.; (r) [Sund] Tosarby, Högbolsta[d] Eckerö: Bergstr. Beskr.; »Eckerö vid postkontoret»: Tengstr.!; Eckerö et Finström Godby Långsjö 1863: C. J. Arrh.; Saltvik in pago ad templum, Geta Dånö: Hult ann.; Finström (!) Emnäs!, Färjsund, Långträsk p et Godby, Eckerö Storby! [etiam Pesol.!]: Arrh. & K.; Mariehamn [cfr Alc. V] in fossis, Lemland Flaka: Arrh.; Vårdö Vargata: Laur. Fört.; [Sund] prope praedium sacerdotis: Prim. p. 70; Sund Högbolstad: Brenner!; Sund complur. locis circa Kastelholm: Bergr. comm.; Saltvik Bertby: Lindb. herb.; Finström Godby: J. Pekkarinen!; Hammarland Frebbenby: Sola!; Jomala Mariehamn in fossa: S. Florström in Pl. Finl. exs. N:o 913; Lumparland: T. Paavonen! — **Nyl.** Esbo: alumn. Granlund!; in fossis in Borgå et circa oppidum cp: Sæl. Ö. Nyl.; spec. e Borgå leg. Nikl.! et A. Neovius!; Borgå in fossis prope oppidum: W. Wahlbeck! — **Ik.** nonnulla km [»verst»] ad meridiem versus a templo par. Muola: Malmb.; Kivennapa [»Kivinebb»] in fonte in ripa maris inter Afanasi et Terijoki: Lindberg!; Pyhäjärvi in pag. Riiska (!) prope Ladoga: M. & J. Sahlberg!, ex eodem loco leg. Lindberg!; [in tota Ingria, fq in regione calcis: Meinsh. p. 253].

Sat. vide infra (Prytz cont.). — **Sa.** in fossis prope Villmanstrand: Simming! et A. H. Brotherus!, cfr E. Nyl. & A. Chyd.; eodem loco 1883: Hasselbl.; in fossis in oppido Villmanstrand et circa oppidum: Sæl. ann.!; in litore arenoso uliginoso lac. Saimaa praedium Parkkarila prope Villmanstrand: Sæl. herb.

Oa. [Gamla] Vasa (A. Heikel): Malmgr., cfr Hellstr. Distr. p. 13; r »Gamla Wasa» prope praed. sacerdotis: Laur. Växtf.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142, spec. ex eodem loco leg. A. Lindfors!

V. beccabunga uppräknas bland arter, som äro »Harvinaisina . . . Suomen eteläosissa, mutta jotka Onegaa pitkin nousevat paljon pohjoissemma . . . poikkeematta . . . rajan länsipuolisiin osiin»: Cajander i Medd. XXVI p. 182. Vidare uppgifves den förekomma: I källtrakter omkring floden Onega: Günth. p. 47. — Äfven från Archangelsk omnämnes densamma: Fl. Samoj. p. 9, jfr Beket. p. 584.

»In rivulis limpidis Finl. austr. rarius Ylæne (Sahlberg)»: Prytz cont.; någon nyare uppgift från Yläne förefinnes ej — **A b.** [Åbo barlastplatsen vid slottet] några exemplar: Sæl. Fröv. — Eura: Lindstr. p. 118; möjligen genom förväxling; anmärkas bör, att *V. serpyllifolia* ej är upptagen l. c. — **O m.** [Gamla Karleby] på barlast: Hellstr. p. 136, jfr Kivir. Kouluk. — **O b.** [Uleåborg] »uusi v. 1910 painolastilla 2 kppl.»: Huum. Oul. p. 179; Uleåborg [»Oulu] Toppilansalmi painolasti»: A. Helaakoski i dupl.!; Haukipudas, Muhos: Leiv. enl. hvad jag tidigare antecknat; arten upptages icke i Leiv. Putk., hvarföre uppg. anföres med tvekan. Barlastlera, blommande exemplar i Kemi stad 1892: Keckm., jfr äfven Brenn. Obs. — *V. beccabunga* angifves från Ostrobottnia (Nylander msc.): Led. III p. 237; men denna uppg. afser sannolikt fyndorten i **O a.** — **L k.** Kemijärvi [»Kemiträsk»] prästgård (H. Krank): Moberg Klim. p. 43; att förväxling här föreligger, är mer än sannolikt.

Veronica anagallis L.

In Alandia rarissime occurrit, ceterum in saburra etc. adnotata est.

Eur. omn. exc. Fenn. plur.: Nym. Consp. p. 546; in Finlandia tantum supra allato loco [Eckerö Storby] lecta est: Schedae II p. 135, vide etiam DC. Prodr. X p. 467.

A l. rr Eckerö in prato inter Storby et Käringsund: Leopold in dupl.!; Eckerö Storby! et Lemland Flaka: Arrh. & K.; ex Eckerö Storby etiam reportaverunt Lindberg! et alii!, cfr Lindr. Verz. p. 33; hoc loco r 1913: Ol. Meurman comm., vide etiam infra; a Bergstrand non visa: Bergstr. p. 5.

Pl. Finl. exs. N:o 912 **A l.** Eckerö in fossa agri in pago Storby 1908 leg. A. A. Magnusson nomine *V. anagallis aquatica* L.

V. anagallis uppräknas bland arter, som i sin förekomst visa en afgjord olikhet på begge sidor om den l. c. föreslagna gränsen mellan Fenno-Skandia och Nordryssland: Cajander i Medd. XXVI p. 182, jfr Caj. Westgr. p. 6. — **A l.** [Sund] ett tiotal exemplar anträffade på barlasthögen vid Notviken: Prim. p. 76. — Det bör ännu tilläggas, att den äldsta uppg. från Eckerö Storby är E. Ericssons. — **A b.** [På barlastplatsen vid Åbo slott] i åtskilliga exemp'ar: Sæl. Fröv. — Kimito: Alc. III m. fl. floror, jfr äfven Medd. XXI p. 61, Herrmann p. 411 m. fl. Uppgifterna grunda sig på Olsson och tarfva därföre bekräftelse. — **K a.** och **S a.**: Herb. Mus. Fenn. II p. 89, jfr Mela Kasv. III, Hermann p. 411 m.

fl. Exemplaren tillhöra den hos oss icke tidigare särskilda *V.* * *aquatica* (Bernh.). Till denna hänför sig äfven uppgiften: Wiborg på fuktiga ställen på vallarna (Simming): Chyd. — Malmb. framhåller, att arten i H. M. F. finnes endast från Willmanstrand, inlämnad af Simming. — [**Ik.** »Im ganzen Gebiete verbreitet und gemein»: Meinsh. p. 254. Från den finska delen af Isthmus föreligger dock ingen uppgift.] — **Ob.** Uleåborg 1869: Malmberg!; Uleåborg Toppila 1886: Zidb., jfr Brenn. Obs.; barlast Kemi stad 1892: Keckm.

Veronica anagallis * aquatica (Bernh.)

In Fennia australi raro vel rarissime occurrit. A. 1895 primum apud nos distincta est.

Area geogr. videtur eadem [esse] ac speciei primariae: Nym. Suppl. p. 236.

Ka. Viborg in moenibus: A. Berg!, cfr Medd. XXII p. 20; Viborg Tervaniemi 1880 (Nervander): Sæl. herb.

Sa. Villmanstrand: Simming!, cfr Medd. l. c., spec. etiam dedit Hisinger!

Samtliga exemplar i H. M. F. äro inlämnade under namn af *V. anagallis*, men af Lindberg bestämda till *V. aquatica*. *V. aquatica* anmäldes som nykomling till Finlands flora vid mötet 2, XI, 1895 af Lindberg. I anslutning till Nym. Suppl. och Lindb. Enum. upptager jag densamma som underart.

I Mela Kasv. V betecknas *V.* * *aquatica* som tillfällig och anföres utom från **Ka.** och **Sa.** äfven från **Sb.** och **Ob.** Uppgiften från **Ob.** afser säkerligen Malmbergs exemplar från Uleåborg, hvilket dock af Lindberg föres till *V. anagallis*. Någon specialuppgift från **Sb.** känner jag icke.

Veronica multifida L.

In Fennia rarissime disseminatur.

Sat. Ylöjärvi äng, som varit besådd med utländskt höfrö, endast några exemplar 1883: Sadenius!; exemplaret, inlämnadt under namnet *V. austriaca* L., är bestämdt af Lindberg. — **Ta.** Heinola Koskensaari äng 1 ex.: Inga Appelberg!, ex. inlämnadt af Lindberg. — **Sa.** Sulkava Tiittala åker: C. Ph. Lindforss!

Se f. ö. Mela Kasv. V och Alc. IV.

Då Sadenius' exemplar inlämnats under namn af *V. austriaca* L., torde man kunna förutsätta att de få förefintliga uppgifterna om denna art i själfva verket afse *V. multifida*. Dessa uppgifter äro: Odl. ängar M[eller-

sta Finland]: Brenn. Flor. — **Sat.** »Tampere. Asuessani Tampereella n. 30 vuotta takaperin [1880-luvulla] löysi kylvöheinäpellolta kaupungin raut. aseman lähellä eräs oppilas 1 kpl, hyvin haaraisen, josta lähetin suurimman osan A. J. Melalle hänen pyynnöstään»: Budd. muist.

Veronica teucium L.

Rarissime disseminatur.

Sat. Keikyä Pehula »in margine agri»: Printz! De tre inlämnade exemplaren äro insamlade 1908—1912. — **Kb.** Liperi [»Libelitz»] i kyrkbyn 1870: Europæus!; »påträffad jämte *Dracocephalum thymiflorum* och *Berteroa* [»*Farsetia*»] *incana* på en äng, som uppgifvits för 10 år sedan varit besådd med utländskt höfrö, men på de senaste 6 åren helt och hållet varit öfverlämnad åt sig själf»; exemplaret förevisades af Brenner, hvarvid arten betecknades som ny för landets flora: Not. XIII p. 456 under namn af *V. latifolia* L., jfr Alc. III, Brenn. Flor., Mela Kasv. IV o. V etc.

Veronica chamaedrys L.

In australi et media Fenniae parte usque ad 63⁰ aut 64⁰ frequenter provenit, raro usque ad 66⁰ 44′ occurrit.

Fq aut fqq[1]) in Fennia usque ad 62⁰ 30′ inveniri consentiunt omnes fere auctores, cfr Till., Till. Icon. 50, Kalm, Prytz cont.; in locis graminosis umbrosis per totam patriam ad limites Lapponiae usque: Wirz. pl. off.; in (pratis) graminosis et ad margines agrorum per totam Finlandiam usque in Ostrobottniam superiorem: Wirz. Prodr. p. 13, cfr etiam Fries; Eur. omn. exc. Lapp. plur., Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 546; in Fenn. bor. adest (immo in Lapp. Imandr. lecta est): Nym. Suppl. p. 236; per totam Finlandiam fq—fqq dispersa. In Lapponia tantum in Lim. (66⁰ 40′) in vicinitate Maris albi lecta est. In **Kuus.** deest: Schedae II p. 135, vide etiam DC. Prodr. X p. 474, Led. II p. 243 etc.

Oa. fq: Malmgr. et Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela; hic illic in media parte provinciae fq, ad septentrionem versus saltem p, forsitan st fq, Iisalmi nonnullis locis fq: Kyyhk. litt.; [Iisalmi] fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.**

[1]) Bergr., V. E. Broth., Wecks., W. Nyl., Stenr., Meinsh. p. 253, Saur., Hjelt, Leop., et Elfv.; fq—fqq: Flinck et Wainio Tav. or.

Kide fq: Brand.; Liperi fq: Eur. & H.; Eno Jakokoski: Wainio ann.; [inter Pielisjärvi et Höytiäinen] st fq, plerumque subdominans, per totum territorium: Axels. Putk.; tantum ad Tuulijärvi in par. Repola: Wainio Kasv. — Kon. fqq: Norrl. On.

Om. fq: Hellstr. et Tenn.; p — st r, aliquanto frequentior interiore in parte provinciae: A. L. Backm.; Brahestad, Pulkkila: Zidb.; Pyhäjoki r Stockholmen: Lackstr. — **Ok**. Kajana Koivukoski: Brenn. Reseb. p. 67!, cfr Moberg Klim. p. 43; r Paltamo Siivola praedium sacerdotis ad meridiem versus a Nurkkala, Kajana Suovanlahti: Must.; r in parte (maxime) australi Kajana, Paltamo inter Murtomäki et Kivimäki st fq ad marginem viae publicae: Brenn. Obs., spec. e Paltamo Murtamäki!; Sotkamo in vicinitate templi, Kajana pag. Lehtovaara complur. locis et Honkamäki, Paltamo ad praediolum Leppikangas et Hyyrylänmäki, Ristijärvi ad Pakarilahti (L. Lönnrot), [Kianta] r et haud cp, in vicinitate templi in agro turfoso [»suopellolla»] praedii sacerdotis!, ad officinam Ämmä! (cp) et prope Roinila!, Alajärvi Kylänmäki!: Kyyhk. litt., cfr p. p. Brenn. bidr. — Kp. in parte australi p — st fq, Kemi ad Vuotjaskoski, Paadane: Bergr. Ant., spec. e Rukajärvi!; Kemi: Malmgren!; [Solovetsk: Selin!, cfr N. I. Fellm. et Beket. p. 584].

Ob. Uleåborg, Muhos haud infrequens: Zidb.; Uleå: Eberh.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; [Uleåborg] hic illic in pratis et in insulis Frihetsholmarna [»Hupisaarella»] ad austro-orientalem partem oppidi, Koskenniska, Toppila etc.: Leiv. putk., cfr Leiv., ubi nimia frequentia [»fqq»] enumeratur; in parte maxime septentrionali [»Nor.»] rr Kemi, in parte maxime australi [provinciae] [»Obor.»] r Uleåborg, Muhos haud r: Brenn. Obs., quem l. inspicias, vide etiam infra et cfr Led. III p. 243; Kempele: Huumonen!; r Kemi prope Kallinkangas et in saburra in oppido: Keckm., cfr l. c. p. 14 et 17. — **Kuus**. nondum visa est. — **Kk**. Keret: Fellm. Ind., cfr N. I. Fellm.

Lk. [Keskiaho: Birg. Till. p. 73.]

Lim. Umba (Selin): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXIX et XXXIX, Herb. Mus. Fenn. II p. 42 et Beket. p. 584; Hirvasjärvi ad partem septentr.-occidentalem: Axelson & Borg!; Umba:

Mela Pl.; Umba ad lat. bor. c. 66° 44′ in graminosis subumbrosis: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 914 **Ny l.** Kyrkslätt in graminosis locis in pago Österby leg. Edit Lindström.

A l. p: Bergstr., men fq: Bergstr. Beskr. och fqq: Bergr.; se äfven Palmgr. Stud. p. 427—428 och jfr l. c. spec. tab. VII. — **Ny l.** Hogland (H. M. F.): Brenn.; »äng ofvanför Lapinlahti»: Brenn. p. 446 och följ.; Suurkylä: Brenn. Till. p. 37. — **O b.** Nedertorneå Torp (C. R. Ehrström): Moberg Klim. p. 43; Hougberg, som vistats på nämnda ort, säger sig icke hafva sett arten i **O b.**; Brenn. Obs., där Mobergs uppgift anföres, upptager, sannolikt på grund af denna, *V. chamaedrys* från Torneå. Uppgiften Kemi Valmari (R. F. Hermansson): Moberg Klim. II p. 35 har tidigare ej ansetts fullt tillförlitlig, men vinner bekräftelse genom senare, fullt säkra uppg. från samma trakt. Zidbäck upptager *V. chamaedrys* på barlast både från Toppila och Kemi: Zidb.

Som **ymnig** angifves *V. chamaedrys* åtminstone af Stenr. och Caj. Kasvist (»± runs.»); st cp—cp: Häyr. Björneb. och Borg Tiet. Från **A b.** Vihti skrifves: »Niin runsaasti että sen kukkimisaikaan maa suurilla aloilla on aivan sininen»: V. E. B. p. 203.

Linkola betecknar *V. chamaedrys* som en af kulturen starkt gynnad apophyt i Ladoga-trakten, men som anthropochor af tredje klassen i det inre af honom undersökta området: Link. Stud. p. 260 och 250, jfr l. c. p. 332.

Från **S b.** Nilsiä Mäkikylä Pajujärvi Tuhkala omnämnes en nästan hvitblommig form: Kyyhk. litt.

F. *laciniata* Mela upptages i Mela Kasv. III och V, i den sistnämnda från **T a.** Äfven f. *incisa* Froel. omnämnes i Mela Kasv. V, möjligen som synonym till förutnämnda form. En vacker *incisa* från **Ny l.** Thusby 1899 (Zilliacus): Arrh. herb.

Mer eller mindre monströsa bildningar omtalas Medd. XXXV p. 256 och Medd. XXXVIII p. 127.

Veronica officinalis L.

In australi et media Fenniae parte usque ad circa 63° 30′ frequenter provenit; ad 65° 50′ usque raro progreditur. Dein etiam uno loco parum supra 67° occurrit.

Fq in Fennia usque ad 62° 30′ (excepta forsitan Alandia) inveniri plurimi auctores indicant, cfr Till., Till. Icon. 97 [mala], Kalm, Hell. p. 2 et Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 545; exc. etiam Lapp. plur.

(adest in . . . Imandr.) et Fenn. bor. (adest in sola Ostrobottn.): Nym. Suppl. p. 236; per totam Finlandiam fq—fqq dispersa, in **Kuus.** nondum lecta est. In Lapponia tantum in Lapponia Imandrae in vicinitate Maris albi (67° 10′) occurrit: Schedae II p. 135, vide etiam DC. Prodr. X p. 472 et Led. III p. 241.

Oa. (st fq): Malmgr.; fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; (fqq): Mela; (fq): M. & J. Sahlb.; in maxima provinciae parte fq—st fq, ut videtur: Kyyhk. litt. — **Kb.** Kide fq: Brand.; Liperi fq: Eur. & H.; [inter Pielisjärvi et Höytiäinen] fq, maximam partem subdominans — st cp per totum territorium: Axels. Putk.; in magis australi territorii parte et inprimis in par. Lieksa st fq, in margine viae nonnulla milliaria [»muuan peninkulma»] ad septentr.-occ. versus ex oppidulo Nurmes: Wainio Kasv. — Kon. fq: Norrl. On., cfr Günth. p. 47.

Om. (fqq): Hellstr.; fq: Tenn., A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, et Lackstr.; 3 spec. in H. M. F. — **Ok.** [Paltamo] fq: Must.; in australibus et mediis [provinciae] partibus usque ad Puolanka Salmis in Väyrylä p, in orientali parte provinciae non visa: Brenn. Obs., cfr Brenn. Reseb. p. 72, spec. e Paltamo Melalaks Kemppaala!; [Hyrynsalmi] ad viam opp. Kajana versus in declivi montis Nenämäki ad viam publicam 3 à 4 km ad meridiem versus ab Oravivaara: Kyyhk., cfr Brenn. bidr.; e permultis locis in par. Sotkamo, Paltamo et Puolanka enumeratur: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. maap. p. 53, vide etiam infra. — Kp. in parte australi fq, media in parte enum. e nonnullis locis: Bergr. Ant., spec. e Sjuigarvi Riihivaara!, Saraikkovaara! et prope praedium Moina!, vide etiam infra; Wainio Kasv. ex hac parte non comm.

Ob. Uleå: Eberh.!; Uleåborg . . . Pudasjärvi, Simo st fq aut saltem haud infrequens: Zidb.; [Uleåborg] (fq): Leiv., vide etiam infra; ad oram maritimam p, maxime ad septentrionem versus in Alatornio Kalkkimaa!, in maxima territorii parte [»Obor.»] r Pudasjärvi, Ylikiiminki inter templum! et Karahka, Kiiminki Ukkola, Uleå, Uleåborg: Brenn. Obs.; [Haukipudas] Mustalahti nonnullae coloniae [»koloniaa»] parvae: Leiv. Oul. p. 66; Kemi (!) Kallinkangas: Kihlm., cfr M. Castrén p. 338 et Jul. Fört. p. 101; [in vicinitate Kemi] st fq—p et tantum e vicini-

tate orae maritimae adnotata. Simo Kantola et Mansikkaniemi, Kemi ad oppidum (!), Peteri, Niemelä et complur. aliis locis: Keckm., cfr l. c. p. 14; Kemi p in parte inferiore: Rantaniemi!; Alatornio 3 km ad orientem versus a deversorio Luukas: Hjelt, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Alatornio [»Nedertorneå»] Uiskila: Hougb. not. [forsan ad eundem locum atque adnotatio antecedens spectet]. — **Kuus.** et Kk. visa nondum est.

Lim: in alpe Shelesna prope Kantalaks: Brotherus!, cfr Broth. Wand. p. 4, Herb. Mus. Fenn. II p. 142 et Lindr. Verz. p. (31—) 32.

Pl. Finl. exs. N:o 915 **Nyl.** par. Kyrkslätt in graminosis locis in pago Österby leg. Edit Lindström.

»In locis siccis silvaticis totius Fenniae ad regionem Lapponiae inferalpinam usque»: Wirz. pl. off., jfr Wirz. Prodr. p. 12 o. 13. Arten förekommer sannolikt icke i Finska lappmarken, men Wirzén har, okändt på hvilka grunder, antagit, att Wahlenbergs uppgift: »in inferalpinis . . . Nordlandiae rarius»: Wahlenb. p. 8 äfven kunde gälla Finska lappmarken. Wahlenb. p. XXX uppräknar dock uttryckligen *V. officinalis* bland arter, som icke förekomma inom Lappland i egentlig mening. Likaså upptager L. L. Læst. p. 290 densamma bland arter, som saknas kring Kaaresu'anto.

Al. p: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. och Arrh. & K.; st fq—fq: Bergr. och Palmgr. Stud. p. 429, där närmare uppgifter lämnas, och jfr l. c. spec. tab. VII. — **Ab.** fq—fqq: Flinck. — **Sat.** st fq: Malmgr.; st fq—fq, uppr.: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq—st fq: Borg Tiet. — Kol. fq—fqq: Elfv.

Ob. Om förekomsten i Uleåborgstrakten skrifves: »Kuivilla paikoin, kentillä y. m. Raatinsaarella maantien itäpuolella sekä maantienvarren lähellä Koskelaa kaupungin puolella, merensaarilla harvanpuoleisesti»: Leiv. putk. »Säännöllisesti esiintynyt tienolla»: Huum. Oul. p. 180. — I samband härmed må påpekas, att arten uppräknas från flere fyndorter i Vesterbotten af C. Melander i Bot. Not. 1883 p. 207.

Lapp. ross. *V. officinalis* anges som ny för Lapp. ross. och förekommande på södra kusten: N. I. Fellm. Lettre p. 500 o. 501, men uppg. bör enligt N. I. Fellm. p. 58 not utgå. — Anmärkas må vidare, att arten hittills ej iakttagits i Kk. och att Bergroth uppgifver, att densamma i Kp. förekommer nordligast vid Moina: Medd. XXI p. 20. — Kyyhkynen nämner, att han ej funnit arten i **Ok.** södra Sotkamo nära Suomenselkä: Kyyhk. litt.

Om artens **ymnighet** nämnes: pc: Stenr., hvilket dock torde vara ett undantagsfall. Däremot nämnes cp [»yl.»]: Caj. Kasvist; st pc—st cp: Häyr. Björneb.; sp: Borg Tiet.

Linkola betecknar *V. officinalis* som en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 260, jfr l. c. p. 335 och 365.

Hvit-blommig V. officinalis är sällsynt. En sådan form föreligger från **A b**. Lojo Jalansaari Ekeberga: Lindberg!, jfr Medd. XLIII p. 231, och uppgifves förekomma **S b**. Maaninka Hämeenmäki: Kyyhk. litt. — En nästan hvitblommig form har jag antecknat **S a t**. Karkku Kauniais: Hjelt. — Rödblommiga individ åter har jag sett rätt ofta, åtminstone i **S a t**.

En f. *glabrescens* är insamlad i **N y l**. Helsingfors mellan Djurgården och staden: O. Collin! Äfven Arrhenius har sett en sådan form i Pargas Terfsund: Arrh.

En monströs form förevisades af Brenner: Medd. XXV p. 18.

Veronica longifolia L.

In Lapponia plerumque frequenter et copiose provenit; in Fennia media inprimis inter 62⁰ et 65⁰ ora maritima, ubi maximam partem passim, excepta plerumque raro, sed in parte australi iterum frequenter—satis frequenter occurrit, cfr Wainio Kasv. p. 127.

In Lapp. ad ripas rivulorum et in agellis novaecolarum st fq: Prytz cont.; fq a Finmarkia usque ad Tornoam, ubi cum insequente *[V. maritima]* omni modo confunditur: Wahlenb. Fl. Suec. p. 7; in pratis subhumidis, ad ripas fluviorum et rivulorum, ad oras maritimas fossasque nec non in collibus umbrosis per totam patriam ad extimas Maris glacialis oras usque: Wirz. Prodr. p. 11, var. *maritimam* et *glabriusculam* includens; Fenn. merid. et maxima pars Lapp.: Fries; »idem de hac fere valet ac de praecedente *[Polemonium coeruleum]* [per maximam partem regionis obviam, tamen rara videtur], eam e Tavastia (O. Blåfield) et Ostrobottnia boreali vidi»: W. Nyl. Distr.; Scand.: Nym. Consp. p. 544; Fenn. cum Lapp.: Nym. Suppl. p. 236; per totum territorium dispersa: Schedae II p. 136, vide etiam DC. Prodr. X p. 465, Led. III p. 232–233, Borg Beitr. p. 102, 113, 115, 135 et 141, Liro Ured. p. 327 etc.

A l. p: Bergstr.; in taeniis exterioribus incl. f. *maritima* st fq: Arrh.; par. Kumlinge et Brändö fq: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 424—425 et l. c. spec. tab. VII. — **A b**. fq: Zett. & Br.; Iniö nonnullis tantum locis adnotata: Bergr., vide ceterum infra; Bromarf fq in insulis exterioribus: Sand.; p: Renv.; fq: A. Nyl.; p: Sel.; Vihti st fq: Printz; p, enum.: Flinck;

enum.: E. af Hällstr.; [Vihti] (fq) in ripis lacuum: V. E. Broth.; st fq ad partem maximam, interdum cp: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** st fq in taeniis: His.; W. Nyl. tantum var. *maritimam* fqq comm.; Thusby: Åstr. & H.; Nurmijärvi (Ilm.): Sæl. ann.; p, ad ripas amnium Kyläjoki, Luhtajoki et Vanda p st cp: Stenr.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila st fq — p: Link. comm.; [Hogland] fq in litoribus, Tytärsaari: Brenn. — **Ka.** Lavansaari: Brenn.; st r: Blom; st fq, cp in ripis amnium Vasikkala et Tietävälä in par. Kirvu: Lindén. — **Ik.** st fq: Malmb.; [st fq multis formis: Meinsh. p. 254—255].

Sat. p: Malmgr. et Hjelt; extra territorium meum in Huittinen Kiviniemi et Lavia Karhijärvi: Hjelt, vide etiam infra; ex Huittinen [»Hvittis»] etiam comm. Lydén; [Loimaa] r Kojonkulma: Saur.; p, Hvittisbofjärd p, Kumo: Häyr. Björneb., vide etiam infra. — **Ta.** Sääksmäki p — st fq: Tikk. et Kihlm.; Kalvola in vicinitate Lontila: Borg!; p: Asp. & Th.; Koski Kehä r: Leop. ann.; r [Hollola] Hammo!, Okeroin ad rivulum (E. Lang), Koski ad amnem: Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä in vicinitate Strandgård (K. W. Renqvist!), Hampeli (Blom): Unon.; Sysmä Virratkoski ad ripam (stud. Elsa Korvenranta): Link. comm.; [Längelmäki etc.] rr: Borg Tiet., vide infra; Leop., Bonsd. et Wainio Tav. or. non comm. — **Sa.** Villmanstrand: Simming!; Lappvesi prope Haukijärvi: H. Buch!; [Ruokolaks] rr prope Ronkiain: Hult; Mikkeli [»S:t Michel»] tantum in prato prope Pankalampi: Hasselbl.; E. Nyl. & Chyd. omnino non comm. — **Kl.** p: Fl. Kar.; fq (Backm. et Bergström): Norrl. Symb.; st fq: Hjelt; in vicinitate lacus Ladoga st fq — p, interiore in parte st r: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. p. 204, vide etiam Siitoin Sar. p. 9. — **Kol.** p — st fq: Elfv.

Oa. p: Malmgr.; Malaks: J. R. Asp. p. 123; p, Ylistaro!, Storkyrö, Mustasaari Veikars: Laur. Växtf., vide etiam sub **Om.** — **Tb.** Viitasaari Lakomäki: Kihlman! — **Sb.** r: Mela; Kuopio: H. Lindegrén in dupl.! et Enwald in dupl.!; Kiuruvesi: Lundstr.; Muuruvesi Pelonniemi prope Miettinen, Nilsiä Siikajärvi: Kyyhk. litt.; Iisalmi: E. Tani!, vide etiam infra. — **Kb.** Kide: Brand.!; Liperi Ojalahti: Hällström!; Joensuu in ripa horti praedii Linnunniemi: Link. — **Kon.** st fq, in Saoneshje plur. loc., etiam

in Reg. occ. saltem ad Suojunjoki et lac. Suojärvi: Norrl. On.; ubique circa fluvios et lacus: Günth. p. 47.

Om. st r: Hellstr.; Jeppo: Laur. Växtf.; p: Tenn.; Pyhäjoki: Lackstr.; Brahestad Stor-Kraseli: Blom!, vide etiam Huum. Kasv. p. 164; A. L. Backman in suo territorio non vidit: A. L. Backm. Fl. p. 136, vide ceterum infra. — **Ok.** [Paltamo] (p): Must.; st r Paltamo, Kajana et Sotkamo: Brenn. Obs.; Kajana Ämmäkoski, Sotkamo Lonta, Puolanka prope templum: Kyyhk. litt.; Sotkamo Korvaniemi ad Aarreniemi: Kyyhk. maap. p. 62; [Kianta] st r, st pc in vicinitate templi Aittokoski Alussaari, ad fabricam Ämmä complur. locis et in deserto Rantala, Keräläankylä! prope Lehto, Alanäljänkä ad Kokkojoki cp et in desertis ad Tolola et Kiviniemi!, Ruhtinansalmi compl. locis ad ripas velut Ruottusenaho, Kokkoniemi, Kiviniemi! et Alanko: Kyyhk. litt., cfr p. p. Brenn. bidr. — **Kp.** Vuokkiniemi in ins. Kinosaari, Kiimasjärvi ad Vonkanjoki et in pago Kiimasjärvi: Wainio Kasv.; fq — st fq: Bergr. Ant.; Latvajärvi ad montem Mantscho: Kyyhk. litt.!, vide etiam Rosb. Ytb. p. 5 et Lindr. Lisät. p. 12.

Ob. ad oram et ad amnes fqq, interiore in parte minore frequentia: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq: Leiv., vide etiam Jul. Fört. p. 18 et Leiv. Veg. p. 203; Utajärvi Kurimo, st fq in campo Ostrobottniae: Brenn. Reseb. p. 73; Pudasjärvi fq: C. Brand.; st fq in valle amnis Simo, (p) in reg. maritima, in territorii interioribus partibus non visa: Keckm., cfr l. c. p. 16; Kemi fqq: Rantaniemi; [(p) inprimis ad flumen Tornio . . .: O. R. Fries p. 158; fq ad fluvium Tornio: Backm. & H. p. 7, cfr Hartm. p. 109 et iam Linné Iter lapp. p. 172, f. *maritima*]; fq — fqq et interdum cp — cpp in toto territorio: Hjelt & H., vide etiam Norrl. in Atlas p. 25 et infra. — **Kuus.** in vicinitate lac. Paanajärvi st fq, sed frequentia minuitur ad meridiem versus, in Kuusamo australi vix invenitur (maxime ad meridiem versus in Vanttaja et Poussu prope lac. Iijärvi): Wainio Kasv.; Alakitkajärvi ad Virranniemi, Ollila, Aventojoki, st cp secundum totum amnem Korojoki (Brotherus & F. v. Wright): Broth. litt.; in pago ad templum ad Oulankajoki: Hirn Fört., vide etiam A. L. Backman in Medd. XXXV p. 199 et infra. — Kk. Oulanka

st fq, Kiestinki in vicinitate pag. Vuarankylä: Wainio Kasv.; saltem ad Kuittijärvet, sed verisimiliter ubique, ad Kepajoki compl. locis cpp: Bergr. Ant.; inter Knjäsha et Kouta, Sonostrow: **Mela** Pl.

Lapp. fenn. fq — fqq cum var. *Linnæi*! interdum cp — cpp: Hjelt & H., vide etiam infra; [fq ad fluvium Torniojoki: Samz. p. 186; fq, enum. compl. locis: Birg. p. 96;] in locis graminosis, silvis frondosis declivibusque arenosis fluviorum fq: Blom Bidr.; per partem silvaticam et subsilvaticam Lapp. kemensis et tornensis fq, ut et versus fundum sinuum maris in Finmarkia . . . p. In locis subalpinis usque ad Naimakka Lapp. tornensis et Kivikoski Lapp. kemensis rarius adscendit, sed in alpinis ut et promuntoriis Finmarkiae haud reperitur, nec in Lapp. meridionalibus visa: Wahlenb. p. 4, cfr l. c. p. XVI et LVII; haud infrequens: Fellm. Lapp., vide etiam Norrl. Lappm. p. 258; fq — fqq in Kuolajärvi, Kemijärvi, Sodankylä et ad flumen Ivalojoki in Inari (etiam ad Veskoniemi), st fq etiam ad Paatsjoki usque ad Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not., cfr l. c. p. 6, 17 et 30; fq in reg. silv., cp in pagis lapponum Sompio et Kopsusjärvi: Hult Lappm.; Kuolajärvi fq: Pesol.; Utsjoki fqq: Sæl. kat.; in pratis herbidis et locis subumbrosis inter salices riparum per reg. subsilvaticam fq, in reg. subalpina utsjokensi st fq: Kihlm. Ant. et Arrh. Fl.; »in Varangria merid. iuxta fl. Paatsjoki [»Pasvigelv»] usque ad tractum praedii Svanvig prope Salmijärvi [»Klostervand»] ingrediens, sed intra hoc nullibi visa, . . . iuxta partem interiorem fluminis Tanaelv ad Holmen, ad Bavda . . .»: Norm. p. 292; enum. e multis locis: Norm. Fl. Spec. p. 787—788, quem l. inspicias, vide etiam Norm. ann. p. 44, Blytt p. 793, Norm. Fl. Overs. p. 450 etc. — [**L. ent.** reg. (subalp. et) silv. fq in pratis et lucis variis formis, planta ante omnes Lapponiae tornensis propria: Læst. et l. c. p. 38; st fq in salicetis in reg. subalpina infima usque ad Hirvasvuopio: Lindén Bidr., vide etiam Norrl. Lappm. p. 262, Lindén in Bot. Centr. LXI p. 221 et infra.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind. et N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXIX; enum.: Beket. p. 584; vide etiam Lindén Beitr. p. 16, Knabe Pfl. p. 280, Borg Ber. p. 33, 34 et 35, Tann. Nautsj.

p. 12 etc.; specimina adsunt ex omnibus partibus, inter alia Lm. Voroninsk: Kihlman!

Vide etiam sub f. *maritima*.

Pl. Finl. exs. N:o 916 **Ny l**. Ekenäs Tvärminne in litore maris in insula Norra Rofholm leg. Inga Ström.

V. longifolia uppräknas bland arter, som i identiska former från sydväst och nordost nått fram till Skandinavien: Bot. Not. 1907 p. 237, där det dock tillägges »möjligen». Det förtjänar i detta sammanhang erinras därom, att Wahlenberg betecknar arten som sibirisk: Wahlenb. p. XVI. Se äfven Wainio Kasv. p. 127.

Linkola anför *V. longifolia* som en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264, jfr l. c. p. 356.

Ab. Om förekomsten i västra skärgården skrifves: Ej observerad i Gustafs och Töfsala, möjligen förbisedd: Bergr. — **Sat.** Såvidt jag erinrar mig, förekommer *V. longifolia* i mellersta delen af provinsen endast vid de största vattendragen, ehuru därstädes rätt ofta. — **Ta.** Om förekomsten i Längelmäki etc. säges: »Tavattu erään talon (Mikkolan?) puutarhassa Kopsamolta Korkeakoskelle vievän tien varrella. En voinut saada tietoja siitä, oliko se mahdollisesti metsistynyt»: Borg Tiet. — **Sb.** [Kuopio] rr »Vaajasalo Alahovi Korpisuonniitty (viljelty) ainoastaan 2 kpl 1905»: Link. Lis. p. 27, jfr l. c. p. 6. Arten betecknas emellertid icke som tillfällig, men omnämnes, om ock med frågetecken, bland »verrattain vereksiä». — **Om.** Huruvida Hellstr. och Tenn. sett *V. longifolia* i andra delar af sina resp. områden än i kusttrakterna, framgår ej af publikationerna i fråga, hvarföre förhållandet bör undersökas. — Om förekomsten i de inre delarne skrifves: Forstm. Thomé erinrade sig hafva sett arten i Alajärvi; mindes ej lokalen: A. L. Backm. Fl. — **Ob.** och **Lk.** Cajander behandlar i Caj. Torn. p. 37—40 »Die Association von Veroniceta longifolii» och nämner bl. a.: »Im südlichen Theile des Gebietes sind die Veroniceten sehr häufig und sind sogar bisweilen ziemlich umfangreich. Nur im Mündungsgebiet des Kemi-Flusses scheinen dieselben seltener zu sein. Von Pello an nordwärts wurden kleine Bestände bei Kolari beobachtet, von Rovaniemi an nordwärts einzelne noch bei Kittilä»: l. c. p. 40. — **Kuus.** Om förekomsten i nordligaste delen af provinsen nämnes: »Oulankajoen kivikkoisilla ja soraisilla rannoilla fq, tyyppikasveja, myös puronvarsilla yleinen»: Pesol. — **Lk.** Anmärkningsvärdt är, att jag ej såg *V. longifolia* i trakten af Jerisjärvi och Pallasjärvi, ehuru den är allmän och ymnig i landskapet öfverhufvud. — Caj. Torn. p. 40 se under **Ob.** — [**Lent.** Det bör framhållas, att arten karakteriseras som ruderat: Heintze Växtg. p 34, 38 och 57; den säges f. ö. l. c. vara sällsynt, och de få fyndorterna uppräknas l. c. p. 57, se äfven l. c. p. 51.]

Om **odlingen** se s. 50 under *V. spicata*.

V. longifolia varierar i hög grad; om dess **former** föreligga följ. uppgifter (f. *maritima* under särskild rubrik).

Wirz. Prodr. p. 11 upptager utom *β maritima* äfven *γ glabriuscula*.

Mela Kasv. p. 109 upptager, utom *maritima* Koch, varieteterna *cordata* Stev., *vulgaris* Koch och *media* Koch. Zidb. framhåller, att *V. longifolia* varierar betydligt och beskrifver några former, som jag dock af utrymmesskäl nödgas lämna obeaktade.

Om f. *media* (Schrad.) nämnes från **Al.** »tagen å Norr-Espskär (Björkö) i Brändö»: Bergr. — [**Lk.** se Samz. p. 186; r uppr.: Birg. p. 96.]

F. *Linnaei* (Hartm.) **Ob.** och **Lk.** Hjelt & H. se i texten, jfr därjämte Brenn. Obs., där formen också angifves för Pudasjärvi (Zidb.).

I Mela Kasv. IV betecknas v. *cordata* Stev. som st r, var. *media* Koch som st fq, hvarjämte var. *vulgaris* Koch (= *α*?) omnämnes; i Mela Kasv. V upptages endast f. *maritima* (L.). Om dessa former säges: »Finnes en mängd utan gräns i hvarandra öfvergående former»: Lindb. comm. Det synes mig därföre vara till fylles att endast meddela de få litteraturuppgifterna utan uppräknande af exemplaren. Sist må tilläggas, att, förutom de nyss anförda formerna, äfven några andra äro representerade i H. M. F. (inberäknas f. *albiflora* sammanlagdt 8 former).

V. longifolia med *hvita* blommor är sällsynt. — **Ab.** Karislojo Pelli Pellinsaari: Gadol. 1916. — **Nyl.** Kyrkslätt Hästö: Gr. Andersin!; Borgå »Källaren» i Orrby fjärden och Tunnholm: Gadol. 1889. — **Kl.** Sortavala Kotiluoto: Wegelius! — Kol. »Jascheseron ja Ivinan välisen tien varrella»: Lindroth & Cajander!

Veronica longifolia f. maritima (L.)

In maritimis et ad ripas lacus Ladoga cum typo, quocum plures auctores eam coniungunt, saepe occurrit.

»In toto itinere nullibi copiosior visa est quam in maritimis Tornoensibus»: Fl. Lapp. N:o 4 p. 6, vide etiam Smith p. 140 et Linné Iter lapp. II p. 180; »i finska skärgårdens åkrar»: Gadd Försök III p. 168; Kalm; in litoribus glareosis maris salsi st fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries.

Al. cp in insulis minoribus: Tärnstr. p. 55, cfr Radl. p. 235; (r): Bergstr.; Jomala—Vårdö—Eckerö: Tengstr.!, cfr Bergstr. Beskr., ubi (st r) appellata; [Föglö] Västerkobben: Samuelss. p. 133, vide etiam infra. — **Ab.** ad litora »Lilla Heikilä»: Leche p. 17; Åbo: I. Ringbom in dupl.!, cfr Zett. & Br.; Pargas (r): Adl.; Attu »Pargas port»: Arrh.; Bromarf in insulis exterioribus: Sand. — **Nyl.** Ekenäs p – st fq in taeniis exterioribus: Häyr.;

(st r): His.!; fqq: W. Nyl. — **Ka.** Lavansaari: E. Nyl. Ber.!, cfr Brenn.; p: Blom. — **Ik.** st fq: Malmb.

Sat. in maritimis: Malmgr. — **Kl.** fq ad litora rupestria Ladogae: Fl. Kar.; in insulis in Ladoga extra Rami: Lindén.

Oa. in maritimis: Malmgr.; [Kaskö et Kristinestad] fq in taeniis: Lindén Bot.; p in litoribus maritimis: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 12.

Om. st fq in maritimis: Hellstr.; st fq [in maritimis]: Tenn.

Ob. Uleåborg etc.: Zidb.; p in maritimis: Brenn. Obs., quem l. inspicias; in litoribus maritimis p secundum totam oram maritimam, inprimis in taeniis exterioribus: Keckm., cfr l. c. p. 13; Kemi: M. Castrén p. 338; »ad litora Tornensia cresc. (et in Lapponia adhuc non reperta)»: Wahlenb. p. 4, cfr Wahlenb. Fl. Suec. p. 7, vide etiam supra et infra. — Kk. ad oram occidentalem Maris albi: Fellm. Anteckn. I p. 521.

Lapp. fenn. a Fellm. Lapp. enumeratur; Utsjoki: S. Castrén p. 354; Varangria australis in maritimis inter frutices et in petris p: Arrh. ant.; Varanger fq, Paatsjoki [»Klösterelf»] etc., omnis *V. longifolia* in Finmarkia ad hanc varietatem pertinet: Th. Fries p. 183.

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; p in maritimis: N. I. Fellm., spec. (male conservatum) lectum ad sinum Kolaënsem!

Då f. *maritima* ingalunda är sällsynt i hafstrakterna och vid Ladoga, har jag uppräknat speciella fyndorter för densamma endast för såvidt dessa finnas anförda i den tryckta litteraturen. Det bör emellertid framhållas, att några otvetydiga uppgifter från östra delarna af Lapp. ross. (Lv., Lp. och Lm.) ej föreligga.

Af Linné, Wahlenberg m. fl. betecknades *V. maritima* som en särskild art, af Wahlenberg dock med tvekan. Senare kallades den i allmänhet *V. longifolia* var. *maritima* (så t. ex. i Herb. Mus. Fenn. II p. 89). Många yngre författare och samlare särskilja den alldeles icke, som också framgår af det föregående. Ehuru denna f. *maritima* näppeligen är mera afvikande från *V. longifolia* än denna arts öfriga former (jfr redan Wahlenb. Fl. Suec. p. 7, anförd ofvan under *V. longifolia*), har jag med hänsyn till namnets historiska betydelse gifvit densamma en särskild rubrik.

Från det inre Finland föreligga endast ett par äldre uppgifter, som dock knappt torde afse den form, som nyss behandlats här ofvan. — **Sat.** Huittinen [›Hvittis‹]: Car. p. 23. — **Ta.** Hauho: Herk. p. 57.

Ob. Högst egendomlig och säkerligen utan grund är uppg.: ›Örten härstammar från Tyskland; är i Sverge först funnen på Gräsön, men har

numera naturaliserat sig, teml. allm. omkring Torneå och i Kemi socken»: Jul. p. 271.

Från [**A l.** Föglö] Bänö omnämnes *V. longifolia* v. *maritima* »med skära blommor»: Samuelss. p. 133.

F. *albiflora* **O a.** Korsnäs: A. Lindfors!

Veronica spicata L.

In Alandia satis frequenter—frequenter provenit, in reliqua Fennia maxime austro-occidentali rarissime visa est. Dein etiam in orientali Fennia his annis est lecta.

Till.; Till. Icon. 133; Kalm; in collibus aridis Finl. austr. st r: Prytz cont.; Fenn. merid. occid.: Fries; Fenn. mer.-occ. (Aboa, Aland.): Nym. Suppl. II p. 236, vide etiam Georgi III p. 647, (DC. Prodr. X p. 466) et Led. III p. 233—234.

A l. (st r): Bergstr.; Lemland in collibus siccis st fq: Tengstr.!; complur. loc. Lemland, Jomala etc.: Bergstr. Beskr.; Eckerö 1863: C. J. Arrh.; fq in Geta: Hult ann.; Eckerö Storby, Saltvik »Gullbergs holmen», Söderholmen: Arrh. & K.; Kökar Hamnö ad templum: Arrh.; fq in Alandia: E. Reuter; e permultis locis [plus quam 40] enum.: Palmgr. Stud. p. 425, quem l. inspicias, cfr l. c. spec. tab. VII, vide etiam Prim. p. 70 [in Palmgr. Stud. l. c. denuo impressa], Popp. p. 47, Palmgr. Hipp. p. 114, Samuelss. p. 133 et infra. — **A b.** Korpo: Å. G. H.!; cp in insula Kuustö [»Custö»]: Ann. ad Till. Icon., spec. e [Piikkis] Kuustö leg. K. [A.] Tigerstedt!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142, (f. *hybrida*), Lindberg! (f. *orchidea*) et O. Brander! (f. *orchidea*), cfr Medd. XLIV p. 199, vide infra quoque; Kisko ad orientem versus a pago Kurkela: Odo Sundvik!, cfr Medd. XXII p. 31. — **N y l.** Hangö: Lindb. herb.; vide ceterum infra.

Kol. Solomeno: Cajander & Lindroth!, cfr Medd. XXV p. 28 etc.

Kon. Saoneshje Kosmosero: Poppius!, cfr Medd. XXIII p. 50; in insulis Kishi et Sennoguba: Cajander in Medd. XXV p. 26, vide etiam infra.

»In collibus apricis regionis circa Abcam, Alandiae et Careliae meridionalis. Kivennapa [»Kivinebb»]: Wirz. pl. off.; »in collibus apricis et in pratis pascuisque aridis per provinciam Aboënsem, Alandiae insulas,

Typis impr. 11/10 1919. 4

Nylandiam et Kareliam meridionalem, *β [villosa]* in Muola [»Mohla»] et Valkjärvi observavi»: Wirz. Prodr. p. 11, jfr äfven Rupr. Diatr. p. 30. Då någon fullt pålitlig uppgift från senare tid ej föreligger från **I k.**, måste artens förekomst därstädes tills vidare anses osäker. — **A l.** *V. spicata* är synnerligen ojämnt utbredd inom området: Palmgr. Stud. p. 425. Då arten l. c. uppräknas från mer än 40 fyndorter — de få ofvan anförda ingå i detta antal — har jag här ofvan nöjt mig med att upptaga endast sådana speciallokaler, som kunna äga historiskt intresse. I H. M. F. finnes enligt en 1916 gjord beräkning 15 exemplar från **A l** — **A b.** Om förekomsten å Kuustö skrifves: »Kuusisto kuivalla mäkinurmella lähellä linnan raunioita runsaasti»: Pesol. — [Pojo] p: A. Nyl.; sannolikt oriktigt. — **N y l.** Var. *hybrida* Mörskom [»Myrskylästä] lähellä Pakaan jokea erään kallion rinteeltä 73,5 cm korkea . . . yksilö»: Hagf. p. 150. Utredning huruvida arten ännu kvarlefver på den angifna fyndorten, vore önskvärd. — Om Wirzéns uppg. se ofvan. — **I k.** »in regione finitima adest ex Rupr. l. c.»: Fl. Kar. p. 188. Nylander synes hafva förbisett, att uppgiften i själfva verket grundar sig på Wirzéns osäkra auktoritet (se ofvan). Nykyrka: O. W. Sirén i dupl.!, jfr Prot. 13, V, 1884. Enligt min mening är arten både i denna provins och i **S a.** rent tillfällig. Det bör framhållas, att *V. longifolia* i frökataloger etc. uppräknas bland arter, hvilka odlas som honungsväxter; sannolikt är detta äfven fallet med *V. spicata*. Att *V. spicata* lätt låter odla sig, framgår af Budd. muist. — Meinshausen upptager *V. spicata* som förekommande »in den Sandgegenden des Südgebiets»: Meinsh. p. 254. — **S a.** Sulkava Tiittala åker: C. Ph. Lindforss! (f. *orchidea*), jfr Alc. IV. — **Kon.** Ett par af de exemplar, som Lindroth och Cajander under namn af *V. spicata* insamlat vid Sennoguba!, tillhöra enligt Lindbergs bestämning (af år 1906) *V. longifolia*. Artens utbredning i dessa trakter kan därföre ännu icke anses vara till fullo utredd.

Om **odlingen** af *V. spicata* har jag antecknat följande: **S a.** »S[avon]linna viljelty lyseon kasvitarhassa jo 8 vuotta»: Budd. muist. — **S b.** »Kuopio Walkeinen, Lepolan kasvitarhassa, elänyt useita vuosia, hyvin viihtynyt»: Budd. muist. Se äfven ofvan.

V. spicata med **hvita** blommor är sällsynt. **A l.** Geta: Siiri Leinberg!, jfr Medd. XXXIX p. 195–196; Eckerö Signilskär: Lindb. herb; Geta Pantsarnäs Barskär 1 ex.: Link. comm.

Af **former** upptages var. *hybrida* L. som rr: Mela Kasv. III, jfr äfven Brenn. Flor., Mela Kasv. V etc. Exemplar föreligga från **A l.** Saltvik [månne ej Hammarland?] Frebbenby: Tengstr.!; Finström Bergö: Arrhenius & Kihlman! — **A b.** Kuustö: K. A. Tigerstedt! — **N y l.** se ofvan.

Mera afvikande är var. *orchidea* Crantz, hvaraf exemplar finnas från **A b.** Kuustö »in colle arido»: Lindberg!, jfr Mela Kasv. V. — **S a.** Sulkava Tiittala åker: C. Ph. Lindforss!

Till åtskillnad från dessa former kallas hufvudformen i Mela Kasv. III var. *vulgaris* Koch, Mela.

Veronica alpina L.

In montibus alpinis Lapponiae saepe occurrit.

In lateribus graminosis alpium lapp. rarius: Prytz cont.; maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 546, vide etiam DC. Prodr. X p. 482, Led. III p. 248, Borg Beitr. p. 102, 104, 114, 119, 135 et 145, item Liro Ured. p. 329 et Lindb. in Atlas p. 27.

Lapp. fenn. Pallastunturit fq inprimis in reg. subalp.: Hjelt!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Ounastunturit: F. W. Mäklin!; Ounastunturit fq ad rivos alpinos: Sandm. litt., cfr Sandm. p. 31 et 32; per latera et radices alp. meridionalium suecicarum vulgatissime . . . in septentrionalibus parcius . . .: Wahlenb. p. 7; ad Utsjoki, Inari [»Enare»] et Enontekiäinen [»Enontekis»] per latera et radices alpium fq, unde tamen ad fluvios parcius ex gr. ad Utsjoki, Levojock cet. descendit: Fellm. Lapp., cfr Kihlm. Ant.; »nobis tantum extra territorium obvia, ex. gr. in alpe Puakkuvarri ad flum. Tenojoki in reg. subalpina et in Finmarkia orientali plur. loc.»: Kihlm. Ant., spec. lectum ad radices alpis Seida!; [Rastekaisa: Fellm. Anteckn. I p. 393 et Norm. Fl. Spec. p. 800;] Utsjoki in insula fluvii Nuvvusjokka! in reg. subalp., Nuvvus ad ripam fluvii Juokkojokka! in reg. alpina et Akkojokka infra Buoggoaivve! in reg. alpina: Rancken; Paatsjoki in alpinis Petshenga ad rivum alpinum in reg. alpina: Granit & Poppius! [ad Lt. forsitan referendum]; e multis locis in Varangria australi etc. enumeratur: Norm. Fl. Spec. p. 800, quem l. inspicias, cfr etiam Blytt p. 791, Norm. Fl. Overs. p. 452–453 etc. — [**L. ent.** reg. alp. fq, subalp. r: Læst., cfr Grape p. 105 et Fellm. Lapp.; st fq in ripis in vallibus rivorum reg. subalpinae et reg. alpinae usque in montes Halti (Rinjok 857 m): Lindén Bidr.; fq: Fries & Mårt. p. (74); fqq in ripis rivorum inter Lulle et terminum fennicum: Heintze Växtg. p. 57; multa [5 saltem] spec. in H. M. F.]

Lapp. ross. in regionibus alpinis (fq): Fellm. Ind.; per peninsulam lapponicam parcius: N. I. Fellm., cfr (l. c. p. XXXVIII et) Beket. p. 584; Nuotjavr! et in alpe Hibinä!: Enwald & Hollmén; Lutarmajok: Frey resa p. 120; Lujauri urt:

Kihlman in Bot. Not. 1887 p. 268, 3 spec. e Lujauri urt in H. M. F.; Tshun [»Tschuinatundran»] in reg. alpina inferiore: Axelson & Borg! et iam Mela Pl.; Umpnishk ad lacum Pontshosero inter lapides ripae lacustris: Kihlman!; Ponoj: Broth. exk. p. 76, Brenner! et Montell!, cfr Knabe Pfl. p. 280 etc.; Devjatoi: Mela Pl.; ad promuntorium Orloff: Kihlman!; Petshenga Knjasenga: Fontell!; inter Vaidoguba! et promuntorium Skorobeieff: Broth. Wand. p. 13; Kildin: l. c. p. 10; ad piscinam Jeretik: Enwald & Hollmén!; Subovi: P. A. Karsten!; Rinda: Brotherus!; Varsina: Broth. Reseb.

»Locis umbrosis, graminosis ad radices alpium lapponicarum, exinde usque in Lapp. subsilv. descendens. Kaaresu'anto, Enontekiäinen [»Enontekis»], Kellotjärvi»: Wirz. Prodr. p. 11 o. 12. Artens förekomst ända ned i tallregionen förefaller mig något tvifvelaktig, fastän den ju understundom vid fjällbäckar kan förekomma i ännu lägre belägna trakter.

Veronica fruticans Jacq. [1])

In montibus alpinis Lapponiae rarissime occurrit. His annis etiam in Kuusamo et Karelia keretina lecta est.

In lateribus apricis declivibus summarum alpium Lapp. Peltsana [»Peltsanen»]: Wirz. Prodr. p. 11; maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . alp. subalp.: Nym. Consp. p. 547; in Finlandia (tantum) loco supra allato [in monte Pieni Mutkavaara iuxta lac. Paanajärvi] lecta est, ceteroquin rr in Kk., **L. ent.** et Lim. occurrit: Schedae p. 105 nomine *V. fruticans* Jacq., vide etiam DC. Prodr. X p. 480, Led. III p. 247, Hjelt Utbr. p. 173 [40], Borg Beitr. p. 102, 104, 119, 135, 145 et 154, item Lindb. in Atlas p. 37.

Kuus. prope Kulja in declivibus montis Pieni Mutkavaara prope praedium Mäntyniemi: Hirn Fört.!, cfr Medd. XX p. 9 [1893], spec. ex eodem loco etiam leg. A. L. Backman! et in H. M. F. et in Pl. Finl. exs. N:o 347; Kuljanvaara prope Paanajärvi: Eronen!, cfr Eron. maant. p. 201 [Kuljanvaara ad eundem atque Pieni Mutkavaara locum forsitan spectet.] — Kk.

---

[1]) *V. saxatilis* L. fil. Scop. omnes fere apud nos auctores.

Kivakkatunturi: V. Kokko!, cfr (Medd. XXXIII p. 35 et) Medd. XXXIV p. 158; Pesioiva in rimis montis reg. subalpinae: Borg & Rantaniemi!, cfr Medd. XXVII p. 91—92 et Borg Beitr. p. 9.

[**L. ent.** reg. alp. r: Læst.; Saanavaara: Malmberg!; r in reg. alpina st cp [»rikligt»] in declivi australi montis Angeloddi (672 m): Lindén Bidr.!; in declivi australi montis Siilasmalla ad Kilpisjärvi [»Kilpisjaur»]: Montell in Medd. XL p. 180, specimen adscriptum »fjället Saana»!, vide etiam infra.]

Lim. [Kantalaks] Shelesna: Malmberg!, cfr Broth. Wand. p. 4.

Lapp. fenn. »ad flumen Uuenasjoki»: Fellm. Lapp., jfr Led. III p. 247. Någon ort med detta namn känner jag ej; äfven under antagande, att Uuenasjoki kanske är ett tryckfel för Ounasjoki (jfr Desideratkat. p. 15), förefaller mig uppgiften rätt osäker. — **Li.** »Hist og her i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Alten og Varanger»: Lund p. 71, jfr Blytt p. 790. I Norm. Fl. Spec. p. 795 anföres *V. saxatilis* endast från Nordvaranger och från flere fyndorter i »Tanens dstr.». Äfven uppgiften Varangerbunden (Lund): Norm. l. c. torde ej afse Sydvaranger. — [**L. ent.** I Medd. XVIII p. 245 uppräknas *V. saxatilis* bland arter, som förekomma på fjällen kring Jokas-Skatja-Toskal- och Pitsojaur och vid foten af Haltifjällen. I Lindén Bidr. omnämnes arten endast från Angeloddi, som ju ligger vid Jokasjaur; f. ö. har den, som af ofvanstående framgår, blifvit funnen vid Kilpisjärvi.]

Till H. M. F. inlämnades det första exemplaret af denna art af Malmberg år 1867 från **L. ent.**: Herb. Mus. Fenn. II p. XI.

V. saxatilis uppräknas bland arter, som föredraga hafsklimat: Wahlenb. p. XVII.

Sb. »Kuopio Walkeinen Lepolan kasvitarhan »alpinum»-issa monta vuotta. Taimet Pietarin »Pomologischer Gartenista»: Budd. muist.

Veronica macrostemon Bunge.

Per errorem apud nos est indicata.

»Lapponia (Schrenk in litt.)»: Led. III p. 246. Uppgiften afser säkerligen icke Lappland. I Nym. Consp. p. 547 uppgifves arten från »Ross. arct.»: i Index Kewensis s. 1190 från »reg. Hima[aja], As. bor.»

Veronica serpyllifolia L.

In maxima parte Fenniae frequenter aut frequentissime provenit; supra 64⁰ frequentia minuitur et supra 66⁰ rarescit, sed adhuc ad 69⁰ et forsitan ultra lecta est.

Fqq [1]) aut fq in Fennia usque ad 64⁰ inveniri consentiunt plurimi auctores, cfr Till., Kalm, Prytz cont.; in pratis et pascuis uliginosis per totam Fenniam usque ad Lapponiam subsilvaticam: Wirz. Prodr. p. 12, cfr Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 547; per totam Finlandiam plus minusve fq crescit. In occidentali parte Lapponiae r occurrit: Schedae II p. 136, vide etiam DC. Prodr. X p. 482 et Led. III p. 248—249.

Om. fqq: Hellstr. et Tenn.; fq: A. L. Backm. Fl. et Lackstr. — **Ok.** st fq: Wainio Kasv., vide sub **Kuus.**; (fqq): Must.; fq: Brenn. Obs.; st fq et st cp [»kohtal. runs.»]: Kyyhk. litt. — Kp. minore frequentia quam in occidentali parte, sed iam e par. Uhtua ad meridiem versus p, in Repola st fq: Wainio Kasv.; st fq—fq: Bergr. Ant.

Ob. Liminka: Hellström!, cfr Brenn. Obs.; Uleå: Eberh.!; »på Lerholmen» [= ?]: Jul. ann.; (fqq): Leiv. et Leiv. putk.; p [»spr.»], in parte australi partis septentrionalis [»Nor.»] fq, in maxima parte [»Obor.»] pc: Brenn. Obs., quem l. inspicias, spec. ex Alatornio [»Nedertorneå»] Husa!; fq—st fq per totum territorium: Keckm.; Kemi: M. Castrén p. 334; Kemi fq: Rantaniemi; ad Torneå: Jul. p. 271; [r, ad Haaparanta tantum visa, sed verisimiliter etiam aliis locis adest: O. R. Fries p. 158;] p: Hjelt & H., spec. e Rovaniemi Lohiniva! — **Kuus.** in **Kb.** fq et adhuc in Kuusamo australi st fq occurrit, sed ad septentrionem versus a lacu Kiitämä pcc invenitur ex. gr. ad Paanajärvi: Wainio Kasv.; Perno: Wainio Not.; etiam Hirn Fört., Edv. af Hällstr. et Pesol. commemorant. — Kk. Wainio Kasv. vide sub Kp.; prope pagos Maris albi ex. gr. ad Kouta et Keret: Fellm. Ind.; Knjäsha [»Knäsä»]: N. I. Fellman!, spec. mancum.

---

[1]) Bergstr., Arrh. & K., Arrh. Ann., Flinck, V. E. Broth., Wecks., Blom, Saur., Leop., Hult, Fl. Kar., Mela et Norrl. On.; fq—fqq: Elfv.

Lk. usque ad Sieppijärvi in sacell. Kolari: Hjelt & H.; [complur. locis: Birg. p. 96, ad * *borealem* forsitan spectet]; Kuolajärvi [»Salla»] infra Korja: Axelson & Borg!; Kuolajärvi [»Salla»] in margine agri prope Peteri: Borg & Rantaniemi!; Kuolajärvi Vuorikylä: Pesol. — **Li.** Varangria australis Elvenæs: Granit & Poppius!; Ropelven prope ripam: Norm. Fl. Spec. p. 802, cfr Norm. Fl. Overs. p. 453, Blytt p. 790 etc. et vide infra.

Lapp. ross. usque ad oppidum Kola (F. Nylander!) et pagum Ponoj parcius: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 584; Kola: Enwald & Hollmén! nomine var. *borealis;* Petshenga: Fontell!; Ponoj: Mela Pl.; vide etiam infra.

Pl. Finl. exs. N:o 917 **Ny l.** par. Kyrkslätt in graminosis locis in pago Österby leg. Lindberg & Edit Lindström.

Ny l. Hogland (H. M. F.), Tytärsaari (r): Brenn.; äng (r): Brenn. p. 446 och Brenn. Till. p. 37. — **Sat.** p: Malmgr.; p—st fq och st pc—st cp: Häyr. Björneb. — **Ta.** st fq: Asp. & Th.; fq—st fq, sp: Borg Tiet. — **Kl.** m. fl. »Binnenlandgebiet» fq—st fq: Link. Stud. p. 272, jfr äfven l. c. Tab. V. — **Oa.** p: Malmgr. — **Sb.** Iisalmi p: **M.** & J. Sahlb. — Af dessa afvikande uppg. torde särskildt den från **Sb.** böra beaktas. En del af de öfriga vederlägges mer eller mindre fullständigt af andra uppg., som hänföra sig till samma eller angränsande trakter.

Lk. »per partem silvaticam Lapponiarum omnium rarius nec altius adscendit quam ad Idivuoma Lapponiae enontekiensis et Pelkola kemensis»: Wahlenb. p. 5, jfr Wainio Not; »ad Lapp. hancce infimam p»: Fellm. Lapp.; [Sodankylä in vicinitate templi] »rr in agro deserto unicum specimen vidi»: Blom Bidr., jfr Wainio Not.; Kemijärvi [»Kemiträsk»] prästgård (H. Krank): Moberg Klim. p. 41; »Kuolajärvi ad Salla, Kemijärvi ad Luusua et Kostamusperä, Sodankylä ad Nousu: Wainio Not., jfr l. c. p. 30, där arten betecknas som r. Flertalet av dessa uppgifter torde väl tills vidare få anses afse * *borealis*. — Härom säges: »Etiam var. *borealis* Læst. obvenire videtur (specimina huius speciei legere negligimus, quare de distributione varietatum eius nihil certi afferre possumus)»: Wainio Not. — **Li.** I Norm. ann. p. 44 betecknas *V. serpyllifolia* i Sydvaranger som tillfällig, en uppgift, som dock utgått ur Norm. Fl. Spec. l. c. Om densamma afser hufvudformen eller * *borealis*, återstår att utreda. — **Lp.** Detsamma gäller måhända äfven uppg. från Ponoj.

Om den **ymnighet** *V. serpyllifolia* visar i sin förekomst har jag endast antecknat pc: Stenr., hvilket dock torde vara ett undantagsfall; st cp: Axels. Putk. — Häyr. Björneb. och Borg Tiet. se i petitstycket under resp. **Sat.** och **Ta.**

Uppgifter om förekomsten på **Al.** lämnar Palmgr. Stud. p. 425—426, jfr l. c. spec. tab. VII.

Linkola betecknar *V. serpyllifolia* som en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 247, jfr l. c. p. 315 och 399.

Hufvudformen kallas var. *neglecta* Schum.: Mela Kasv. m. fl.; denna form upptages emellertid ej mer i Mela Kasv. V.

F. *caerulea* från **Nyl.** Ingå, förevisad af Brenner: Medd. XXV p. 18, där den beskrifves.

Med **gulaktigt hvita** blommor [»kellahtavan valk.kk.»] omnämnes *V. serpyllifolia* från **Sb.** Maaninka Lahtela »ja parissa paikassa muuallakin»: Kyyhk. litt.

Se vidare under * *borealis* Læst.

Veronica serpyllifolia * borealis L. L. Læst.

In Lapponia passim—satis raro occurrit: in Fennia maxime septentrionali rarissime.

Lapp. bor. (or.): Fries, vide etiam Borg Beitr. p. 102, 118, 135 et 141, item Heintze Växtg. p. 47.

Ob. Pello: Lindén dagb. 17, VI, 1889. — **Kuus.** Juuma ad ripam arenosam lacus Juumajärvi pc: Pesol., cfr Pesol. Kasv. p. 230 et Medd. XLIV p. 261.

Lk. st r Kittilä prope fluvium Aakenusjoki in via [spec. lectum in vicinitate templi!] et prope Isovaara, Kolari complur. loc. in vicinitate pag. Jokijalka!: Hjelt & H., ubi breviter describitur; Muonio ad templum: Lindberg!; Muonio Ylikylä: Montell in Lindb. herb.; Pallastunturit Himmelriiki in reg. subalpina: Caj. Beitr. p. 37; Ounastunturit in reg. subalpina: Sandm. p. 32; [Ounastunturit] ad Sidosjoki in reg. alpina: Sandm. in litt.; Wahlenb. et Fellm. Lapp. vide supra sub forma typica. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. p: Læst.; r in ripis rivorum reg. subalpinae Luossa- et Peerakoski, item Munnikurkkio!: Lindén Bidr.; Kaaresu'anto: L. L. Læstadius!; Enontekiäinen: Malmberg!, vide etiam Wirz. Prodr. p. 12, Backm. & H. p. 7 et Hartm. p. 112.]

Lim. Nuotjavr [»Nuortijaur»]: Enwald & Hollmén! — **Lt.** Kola: F. Nylander! — Vide etiam infra.

Antagligen afser *β* capsulis maximis cordatis, om hvilken säges: »in Kaaresu'anto legi»: Wirz. Prodr. p. 12, denna varietet.

Lp. Varieteten upptages härifrån: Herb. Mus. Fenn. II p. 89, jfr Mela Kasv. V; jag känner icke, hvilket exemplar, som här afses.

V. serpyllifolia borealis uppräknas bland arter, som finnas i södra Lappmarken, men saknas i norra Sodankyläs barrskogsregion: Hult Lappm. p. 40.

Veronica arvensis L.

In Fennia australi passim—satis frequenter occurrit, ad septentrionem versus rarescit et 63° plerumque non attingit nisi adventicia.

Kalm; in arvis arenosis p: Prytz cont.; in cultis et ruderatis per australes Fenniae provincias: Wirz. Prodr. p. 13; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Lapp., Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 547; in australi et media Finlandia usque ad c. 63° dispersa: Schedae II p. 136, vide etiam DC. Prodr. X p. 483, Led. III p. 249—250 et Link. kultt. p. 138.

Al. fq: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; p: Bergr.; vide etiam Palmgr. Stud. p. 426—427 et cfr l. c. spec. tab. VII. — **Ab.** p: Zett. & Br.; in par. Töfsala non adnotata: Bergr., vide ceterum sub **Al.**; fq: Arrh. Ann.; Bromarf Kansjärvi et verisimiliter multis aliis locis: Sand.; p: Renv.; (fq): A. Nyl. et Sel.; Vihti st fq: Printz et Flinck, quem l. inspicias; st fq: V. E. Broth.; (r) Pusula Roso: Wecks.; par. Mietois et in parte australi par. Mynämäki [»Mt ja Pt»] st fq, ceterum p, ± cp in agris: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs p: Häyr.; p: His. et W. Nyl.; Ingå Svartbäck fq: Brenn. växtf. p. 77; p, pc in agris: Stenr.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila st fq: Link. comm.; Hogland: Sælan in Medd. XXV p. 74, cfr l. c. p. 77. — **Ka.** p, interdum cp: Blom, spec. e Virolahti in agro deserto pagi Sainikkala!; p—st r: Lindén, spec. ex Antrea Kaskisenkylä! — **Ik.** (r) Koivisto [»Björkö»!] ad praedium sacerdotis, Käkisalmi [»Kexholm»] (W. Nylander!) et Sakkola (Nikl.!): Malmb.; Uusikirkko [»Nykyrka»] in pago Kolijärvi!, Valkjärvi Pähkinämäki!: Lindberg; Valkjärvi ad viam publicam in pago Lemittylä: Lindb. herb.; vide ceterum infra.

Sat. Raumo (!), Tammerfors: Malmgr.; Huittinen: Lydén; (r) Kumnäs (H. Selin), Hvittisbofjärd complur. locis: Häyr.

Björneb.; interiore in parte provinciae p—st fq: Hjelt, vide etiam Saur. p. 222; 4 spec. in H. M. F. — **Ta**. st r: Leop.; Sääksmäki st fq: Tikk.; st fq: Asp. & Th.; p: Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; st fq—p, sp: Borg Tiet.; st fq: Wainio Tav. or.; 4 spec. in H. M. F. — **Sa**. in agris et collibus arenosis ad oppidum Villmanstrand st cp: Sæl. herb.; p: Hult, spec. e Ruokolaks Ronkolanmäki!; Sääminki Kyrönniemi: K. Enwald! — **Kl**. p usque ad Ladogam borealem: Fl. Kar.; [Parikkala] st r Huotikkala, Surumäki: Hann.; Uukuniemi: Nikl.!; (fq): Backm.; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte r: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. Tab. V et vide sub Kol., **Kb**. et Kon.; r Pälkjärvi Anonniemi: Hjelt Ant. p. 64! — Kol. ad Vosnessenje (!) p—st fq, Mjatusova!: Elfv.; Petrosavodsk (Simming!): Norrl. On., cfr Günth. p. 47, spec. e Petrosavodsk etiam leg. Sahlberg!; Salmi complur. locis in territorio culto in vicinitate orae [spec. e praediolo Leppälä!], Tulemajärvi Kolatselkä: Link. comm., vide sub **Kl**.

Oa. Kristinestad Kvarnbacken st pc: Lindén Bot.; »Gamla Vasa»: Hjelt!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; hoc loco nunc, quantum scio, exstincta, vide ceterum infra. **Tb**. Korpilahti Päiväkunta in agris secalinis p et saepe st cp 1911: Häyr.; st r Laukaa!, Jyväskylä: Broth.; [Jyväskylä] Haapakoski, Nisula Auvila: Link. Jyv. p. 191; Saarijärvi in agro ad amnem Saarikoski: G. Marklund! — **Sb**. [Leppävirta] in agris inprimis vervactis [»kesantopelloilla»] haud fq: Enw.; r: Mela; Kuopio: L. M. Runeberg! et Malmberg!; [Kuopio] rr Suovu, species forsitan praetervisa: Link. Lis. p. 27; Nilsiä Palonurmi duobus locis: Kyyhk. litt.! — **Kb**. Kide [»Kitee»] Kangaskylä, Välivaara et Kantosyrjä, Tohmajärvi complur. locis etiam in parte septentrionali paroeciae, Värtsilä, Rääkkylä Rasivaara: Link. comm., vide sub **Kl**.; Liperi r Simananiemi Leppälaks: Eur. & H.!; Eno: Woldstedt! — Kon. r Tiudie, Kendjärvi (Simming!): Norrl. On., vide etiam Günth. p. 47; de Tiudie cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Suojärvi rr prope templum pc, Suistamo Shemeikka: Link. comm., vide sub **Kl**.

Om. rr Soini cp in agro secalino in Keisala una cum *V. verna*: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136, vide ceterum infra.

Pl. Finl. exs. N:o 918 **Ny l.** Kyrkslätt in sicco campo iuxta praedium Getberg leg. Edit Lindström.

[**Ik.** »Im Norden fehlt die Pflanze»: Meinsh. p. 255; uppg. beror antagligen på förbiseende.] — **O a.** Kristinestad barlastplats pcc: Lindén Bot.; [Wasa ångbåtsbrygga] 1882—1886 i flere exemplar: Laurén i Medd. XXII p. 41; [Wasa hofrättspark] 1884—1885 allm.: l. c. p. 42. — **S b.** Leppävirta Wokkola 1873: Enw., som själf anser uppg. osäker. — **O m.** på barlast: Hellstr. p. 136; Haapajärvi: Tenn.; måhända tillfällig. — **O b.** Uleåborg [Kuivaniemi] Olhava i åker, Kemi: Zidb., jfr Brenn. Obs; då arten här förekommer så långt från sitt egentliga utbredningsområde, vore en utredning om dess eventuella spontanitet högeligen önskvärd. Brenn. Obs. använder tecknet för tillfällig förekomst. — [Uleåborg] »v. 1899 1 kpl.»: Huum. pain. p. 86; Simo 1884: Zidb.; barlast Kallio i Simo ymnig 1888: Keckm. — [**L k.** Pajala by: Birg. Till. p. 73.]

V. arvensis upptages äfven från Kton.: Mela Kasv. V.

Enligt Linkola är *V. arvensis* i de inre delarna av hans undersökningsområde en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på genom kulturen framkallade ståndorter, medan den åter i Ladoga-trakten uppträder som en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 245 och 247, jfr l. c. p. 316, 350, 358 och i synnerhet l. c. p. 324.

Veronica verna L.

In parte australi Fenniae frequenter—satis frequenter provenit; ad septentrionem versus usque ad 64° 20′ non tamen omnibus plagis progreditur. Ulterius in saburra lecta est.

Kalm; in ruderatis et campestribus collibus fq: Prytz cont.; locis apricis sterilibus regionum merid. et mediarum, Laukaa: Wirz. Prodr. p. 13; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. . . . Lapp.: Nym. Consp. p. 547; Fenn. mer. et med. p. p.: Nym. Suppl. p. 237, vide etiam DC. Prodr. X p. 483 et Led. III p. 250.

A l. fq: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; (st r) Brändö Lappo pc, Åfva: Bergr.; vide etiam Palmgr. Stud. p. 427 et l. c. spec. tab. VII. — **A b.** fq: Zett. & Br.; (st r) par. Gustafs nonnullis locis: Bergr.; st fq: Arrh. Ann.; fq: Sand.; st fq: Renv.; (p) Björkskär: A. Nyl.; fq: Sel. et Printz; fq—fqq: Flinck; st fq: V. E. Broth.; fq: Wecks.; st fq, st cp: Caj.

Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** Ekenäs p—st fq: Häyr.; Fagervik: His.; Ingå Svartbäck fq: Brenn. växtf. p. 77; (p): W. Nyl.; fq, hic illic st cp: Stenr.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; Brenn. ex Hogland non comm. — **Ka.** st fq: Blom; fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fqq in tota Ingria: Meinsh. p. 255].

Sat. fq: Malmgr.; p: Saur.; p et st pc—st cp, Hvittisbofjärd (st r), Luvia: Häyr. Björneb., quem l. inspicias; st fq (— p): Hjelt. — **Ta.** fq: Leop.; st fq: Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; fq: Bonsd.; p, sp: Borg Tiet. — **Sa.** st fq: Hult. — **Kl.** »cum praecedente» / *V. arvensis* p usque ad Ladogam borealem]: Fl. Kar.; st fq: Hann.; fq: Backm. et Hjelt Ant. p. 64; in vicinitate lac. Ladoga fq, interiore in parte st fq: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. Tab. V. — Kol. per totum territorium: Elfv., vide etiam Günth. p. 47 [ad Kon. etiam spectat].

Oa. p: Malmgr. et Laur. Växtf.; Vasa Korsholm (!), Ésse: Alc. et Alc. III; r »Gamla Vasa» complur. loc., Oravais: Laur. — **Tb.** p: Broth., spec. e Viitasaari!; Hankasalmi: L. M. Runeberg! — **Sb.** fq: Enw.; [Kuopio] (fqq): Mela; st fq: Link. Lis., spec. e Kuopio!; Maaninka complur. locis et cp, ut videtur fq —st fq, Nilsiä permultis locis, etiam par. Muuruvesi, Varpaisjärvi et Rautavaara!: Kyyhk. litt.; Nilsiä Lastukoski Hakkarala: Linkola!; Iisalmi (fq): M. & J. Sahlb. — **Kb.** Kide fq: Brand.!; Liperi fq: Eur. & H., spec. e Liperi Harjula!; fq, st cp, aliis locis subdominans [»vähempivaltaisena»]: Axels. Putk.; Wainio Kasv. non comm. — Kon. st fq at parcius, in Saoneshje atque Reg. occ. plur. loc.: Norrl. On.

Om. st fq: Hellstr.; usque ad Gamla Karleby!: Hellstr. Distr. p. 12, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Alahärmä: Laur.; st fq, st cp—st pc: A. L. Backm. Fl., spec. ex Evijärvi!; Haapajärvi: Tennander!, cfr Alc. IV; Säräisniemi Kukkola Koukkari in agro: Must., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142 et Brenn. Obs. — **Ok.** Paltamo Melalahti (fq): Brenn. Reseb. p. 69, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; r Paltamo Siivola (K. Huotari), Kajana »Ruununpuoti» (G. Harlin), Sotkamo: Must., vide etiam sub **Om.**; r in parte australi Paltamo etiam ad Murtomäki!, Kajana, Sotkamo Sopala!: Brenn. Obs.; r in parte australi pro-

vinciae Sotkamo Haapala, Korvaniemi et Kärnälä, Paltamo pag. Melalahti complur. locis [vide Brenn. Reseb. p. 69], Hyyryläinmäki, Reetinniemi et Heiskala: Kyyhk. litt., cfr de Sotkamo Kyyhk. maap. p. 62. — Kp. Särkjärvi Jyrinsaari et Kilgamosaari, Rukajärvi Ondarvi, in parte media pag. Kuikkavaara in agro secalino, Kellovaara in agro secalino pagi eiusdem nominis, etiam in pago Paadane: Bergr. Ant., spec. adscriptum pag. Särkijärvi!; Paadane [»Padany» forsitan Padun in Kton.]: Ispol. p. 63. — Kton. Povjenets: Hermann p. 414.

O b. [Uleåborg] på barlast Hietasaari (»fq») [»2 Kp. P. P. H. T.»]: Leiv.; »v. 1899 1 kpl.»: Huum. pain. p. 86; [Uleåborg] »säännöllisesti esiintynyt tienoolla» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 180, ex. från »Oulu kuiva niitty»!

Enligt Linkola är *V. verna* — liksom *V. arvensis* — i det inre af hans undersökningsområde en utpräglad anthropochor, medan den i Ladoga-trakten är en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 245 och 260, jfr l. c. p. 332 (och 390).

Med **hvita** blommor förekommer *V. verna* säkerligen högst sällan. **A b.** [Vihti] Lusila Strandberg vid Enäjärvi: Flinck.

Var. *polygonoides* (Lam.) **O k.** Sotkamo Naapurinvaara: Brenn. Obs.!

Veronica peregrina L.

Per errorem apud nos est indicata.

Kalm; »Fennia (Georgi)»: Led. III p. 249.

S a t. Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 23, jfr Prytz cont. — **T a.** Hauho: Herk. p. 57. Om *V. peregrina* tilläfventyrs någongång inkommit med utländsk spannmål, kan naturligtvis numera ej afgöras; säkert är, att den sedan mer än ett sekel ej iakttagits i Finland, se Spic. I p. 2; t. o. m. Wirz. Prodr. p. 14 säger »prorsus iam evanuit», och äfven Ledebour anför uppgiften med reservation.

Veronica acinifolia L.

Per errorem apud nos est indicata.

[**S a t.**] »In sacello Yläne [»Ylæne»] (Sahlberg)»: Prytz cont.; otvifvelaktigt en oriktig uppgift.

Veronica Tournefortii Gmel.

In saburra etc. raro aut rarissime occurrit.

A b. Åbo odl. st.: G. Renvall! — **Ny l.** [Helsingfors Sörnäs! lastageplats] några få exemplar i frukt: Sæl. exk., jfr Prot. 9, XI, 1878 och Bot.

Not. 1878 p. 189 under namn af *V. persica* Poir., ex. från »Södernäs» äfven insamladt af Öhrnberg!; Helsingfors trädgård: E. Åberg i Lindb. herb.; Borgå Lindörn vid Kråkö på barlast: Brenner!

Sat. Karkku Linnais 2 exemplar, inkomna med frö af *Reseda odorata*: Hjelt.

Ok. Kajaani rr »res[ervi] kas[armi] parina kesänä»: Metsävain.!, jfr Medd. XLII p. 132 under namn af *V. Buxbaumii* [Ten.].

Ob. [Uleåborg] »painolastilla Hietasaaren puolella harvinaisena. Vuonna 1894 kasvoi läh. Nahkatehdasta runsaasti pienellä alalla. Sittemmin kadonnut»: Leiv. putk., jfr Leiv. under namn af *V. persica* [Poir.]; »v. 1900 1 kpl.»: Huum. pain. p. 86 under samma namn.

Arten upptages äfven i floror t. ex. Brenn. Flor., Alc. III—V, Mela Kasv. V etc.

Veronica opaca Fr.

In Alandia nonnullis saltem locis maiore frequentia occurrit; in Fennia maxime australi praeterea raro lecta est; usque ad 63° ad septentrionem versus plus minusve adventicia indicatur.

In agris Aboae et Alandiae, unde reportavit Ad. Nylander, raro: Spic. I p. 6; Fenn. merid.: Fries; Fenn. mer.-occ. (**Al.**: F. Nylander, A. Arrhenius 1878, sporadice etiam in **Nyl.**): Nym. Suppl. p. 237, vide Link. kultt. p. 137 et inprimis Lindberg in Medd. XX p. 4.

Al. In agris ad Godby! et Grelsby in par. Finström st fq quamvis minus copiose quam *V. hederifolia:* Arrh. & K.!, cfr Medd. VI p. 211; Geta (A. W. Liljenstrand): Lindberg l. c.; Jomala pag. Jomala: Laurén! nomine *V. agrestis;* Eckerö Storby! et Öfverby!: Lindberg, cfr l. c.; Hammarland Frebbenby: Pesol. — **Ab.** Karis Svartå: Hisinger! nomine *V. agrestis*, vide infra; Lojo Kiviniemi! et Paloniemi: Lindberg l. c.; Lojo Lylyis: Edv. af Hällström! et P. A. Gadd!, hoc nomine *V. agrestis;* Lojo Torhola: Lindb. herb.; Vihti Vanhala Juotila in horto: Printz! — **Nyl.** Ingå Fagervik: H. E. Nilsson! nomine *V. agrestis;* Helsingfors (A. Stålström et V. Panzar): Lindberg l. c.; vide etiam Brenn. För. p. 131—132 [»Rödbergs trakten»], forsitan adventicia, vide Herb. Mus. Fenn. II p. 90; Helsinge: J.

Kavaleff in Lindb. herb.; Sibbo Löparö in agro 1916: T. Anttila!, forsitan adventicia.

»In arvis et cultis insularum Alandensium et Aboënsium nec non Kareliae meridionalis. Uusikirkko [»Nykyrka»] Koivisto [»Björkö»]: Wirz. Prodr. p. 14, jfr Rupr. Diatr. p. 31; »Scand. (exc. Lapp.)»: Nym. Syll. p. 126. De karelska fyndorter, som anföras af Wirzén, äro sannolikt oriktiga. Det bör påpekas, att Meinsh. p. 256 upptager *V.* (*agrestis* b) *opaca* endast från kalkstensområdet. — Uppg. i Nym. Syll. rättas af Nyman själf (se ofvan).

Sat. Huittinen [»Hvittis»] Ätetsä fabriks trädgård! och Ikalis! [»Ikaalisten kauppala, apteekin puutarha»]: Printz, jfr Medd. XXXIII p. 133; tills vidare betraktar jag arten som tillfällig härstädes. *V. opaca* upptages från **Sat.** bl. a. Hermann p. 415. — **Ta.** »prope oppid. Tavastehus odl. st. nära en åkerkant vid Oiois [trol. Ois] boställe . . .»: O. Collin!, jfr Medd. XXIV p. 39; l. c. p. 199 nämnes: »ob zufällig». — **Kol.** Vosnessenje: Cajander i Medd. XXV p. 28; måhända tillfällig, ehuru den icke upptages som sådan i Mela Kasv. V, jfr bl. a. Hermann p. 415.

Oa. Wasa vid ångkvarnen 1879 (O. Hallstén): Lindberg i Medd. XX p. 4, jfr Alc. III. — **Tb.** tillfällig: Mela Kasv. V; måhända tryckfel för **Sb.** — **Sb.** [Kuopio] rr »Kortejoki Pöllölä puutarhassa 1907»: Link. Lis., där arten angifves som tillfällig, jfr Link. kert. p. 182.

En lång tid ansågs *V. opaca* ej tillhöra Finlands flora, hvarföre den också betecknades som ny för samlingen, då den 1878 inlämnades av Arrhenius från **Al.**: Herb. Mus. Fenn. II p. XII. År 1893 gaf Lindberg en fullständig utredning om dess förekomst i landet, hvarvid han påvisade, att äfven några äldre exemplar, som tidigare gått under namnet *V. agrestis*, tillhörde *V. opaca*; det veterligen äldsta exemplaret är insamladt 1852 af Hisinger i **Ab.** Karis Svartå. (A. W. Liljenstrands exemplar från **Al.** Geta saknar årtal.)

Hybriden *Veronica agrestis* × *opaca* omnämnes från Tavastehustrakten af O. Collin (Prot. 2, IV, 1898): Bot. Not. 1898 p. 165. Då uppgiften ansågs vara oriktig, infördes den icke i det i Medd. XXIV publicerade protokollet.

Veronica polita Fr.

In Fennia inprimis australi in saburra navali aut cum seminibus in hortos introducta occurrit.

»Eur. omn. exc. Scand. bor., Fenn.»: Nym. Consp. p. 548; »tantum rarissime apud nos in saburra navali adventicia vel cum seminibus in hortos introducta»: Schedae II p. 136, se äfven Lindberg i Medd. XX p. 4.

Al. Hammarland Frebbenby på barlast: W. Brenner!, ex. inlämnadt under namn af *V. agrestis*. — **Nyl** Helsingfors Sörnäs »in saburra navali adventicia» 1885: Sæl. herb.; Sörnäs barlastplats: Lind. herb.; Orimattila »Niemenkylä Anttilan kasvitarhassa 2 yks. 1917»: Link. comm. Arten upptages från denna provins redan Alc. IV och Mela Kasv. V.

Sat. Huittinen [»Hvittis»] Äetsä fabriks trädgård: Printz!; Karkku Järventaka 1870! och Linnais!: Hjelt, se nedan.

Ok. Kajana »puutarha, satunnainen»: Kyyhk. litt.: Kianta [»Suomussalmi] Pappilan puutarhassa»: Kyyhk.!, jfr Brenn. bidr.

Ob. [Uleåborg] Toppila 2 eller 3 exemplar: Zidb., jfr Brenn. Obs.: Kemi: Enwald & Hollmén!, jfr Brenn. bidr.

Lindberg var den förste, som (år 1893 i Medd. XX p. 4) påvisade förekomsten i vårt land af *V. polita*. Då förelågo exemplar i H. M. F. endast från **Sat.** Karkku Järventaka trädgård. Dit hade arten på slutet af 1860-talet inkommit med köksväxtfrö, och här insamlades den af mig under namn af *V. agrestis*. Här sågs arten årligen till inpå 1900 talet; om den ännu lefver kvar, känner jag ej. Under många år har *V. polita* bibehållit sig äfven i trädgården å det närbelägna Linnais, där Pl. Finl. exs. N:o 919 är insamlad af Edith och Hj. Hjelt. — Om den *Veronica*-form, jag för länge sedan antecknade som växande i trädgården å **Sat.** Karkku Kulju, äfvenledes tillhörde *V. polita* eller någon närbesläktad art, vågar jag ej afgöra. Också artens öfriga fyndorter i Finland angifva en otvetydigt tillfällig förekomst.

Veronica agrestis L.

In Alandia satis frequenter provenit, in reliqua Fennia austro-occidentali rarius usque ad circ. 61° 40′ ad septentrionem et c. 5° 40′ ab Helsingfors ad orientem versus legitur, ulterius non occurrit nisi in saburra etc.

Till.; Kalm; in agris Fenn. (st fq): Prytz cont.; Eur. omn. exc. Scand. bor. Fenn. plur. . . .: Nym. Consp. p. 548, vide etiam DC. Prodr. X p. 487, Georgi III p. 651, Led. III p. 254, Link. kultt. p. 137 et inprimis Lindberg in Medd. XX p. 4.

Al. (p): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; nonnulla spec. in H. M. F. — **Ab.** p: Zett. & Br., Leche p. 14 et Renv.; in vicinitate Åbo p: Arrh.; Åbo in horto: G. Renvall in Lindb. herb.; Åbo [»Turku»]: Söderman in Lindb. herb.; Korpo: I. Ringbom!; Nagu Sällmo in horto: A. Dahl!; S:t Karins Ispois in agro nonnulla spec.: E. Reuter; Piikkis Raadelmaa

[»Radelma»] in horto: H. von Rettig!; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Halikko Toppjoki: U. Collan in dupl.!, cfr Lindberg in Medd. l. c.; Bromarf Östanberg: Sand.; Karislojo Suurniemi: R. Krogerus!; Lojo Vohls: Tikkanen in Hult herb.; Lojo in praedio sacerdotis: Lindberg!; Vihti (fq): Printz; Vihti Olkkala: af Hällström in Bot. Byt.; [Vihti] r? a me non visa nisi in horto praedii Oravala et in Vanjärvi: Flinck; cp in horto praedii Olkkala, etiam in praedio sacerdotis: Wecks. muist.; [Vihti] herba inutilis st r in hortis: V. E. Broth.; Mietois ad praedium Runois a. 1897: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs Vesterby in areola hortensi (W. Wahlbäck): Häyr.; r in agris secalinis ad Åggelby: W. Nyl. p. 209; Helsingfors: herb. lyc. n., [forsitan Hortum botanicum spectat, cfr Lindberg in Medd. l. c.]; Helsingfors in promuntorio Lappviksudden in horto specimen unicum adventicium 1885: Sæl. herb.; Orimattila r Sommarnäs cp in horto, Niemenkylä Päärnilä in horto: Link. comm., vide ceterum infra. — **Ka.** r Kirvu in pago ad templum in horto: Lindén!; Jääski Sopero in oleraceo: Valle!

Sat. Loimaa [»Loimjoki»] ([E.] Rönnbäck!): Malmgr.; [Loimaa] r Vesikoski: Saur.; Birkkala Rahola in fimeto [»komposthög»]: Th. Grönblom!, spec. e Birkkala etiam leg. E. Bær & V. Forselius!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Kyrö Kyröskoski: Sola Flor. p. 89, vide etiam infra. — **Ta.** Sääksmäki Huittala: Kihlm. herb.; Sääksmäki in horto: E. Åberg in Lindb. herb.; r Luopiois in pago ad templum solo argillaceo: Leop. [circa Tavastehus] (st fq): Asp. & Th.; Vanaja [»Våno»], Sääksmäki, Hattula: Kekoni!; Tyrväntö praedium Haukila loco herbido in horto st cp 1907, verisimiliter adventicia: Sæl. herb.; Janakkala Hyvikkälä in horto: Ellen Taucher in Lindb. herb.; Riihimäki Kara: J. Arho in L. Y. 1908 p. 28; Lammi [»Lampis»] Hauhiala: Leop. ann.; st r Viitaila ad nubilarium [»en rigård»], Laitiala, Parinpelto in horto (E. Lang): Norrl. s. ö. Tav.; Hollola Hersala cp in agro solani: Wainio herb.; Sysmä (K. V. Renqvist): Unon. — **Sa.** Imatra: Malmberg!, cfr Hult; Mikkeli [»S:t Michel»] »själfsådd i blomsterparterr sedan år 1880»: K. J. Ehnberg! in dupl., cfr Lindberg in Medd. l. c.; Mikkeli Otava »sekä kansaopiston että maanviljelyskoulun puutarhoissa 1 eks.

Typis impr. $^{12}/_{1}$ 1920

kussakin»: Link. comm. — **Kl.** Sortavala in praedio Yhinlahti: Hasselblatt in dupl.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142 et Lindberg in Medd. l. c.; rr Sortavala in hortis seminarii et fabricae cerevisiae pcc: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 328, 343, 344 et 345, item Tab. V, vide etiam infra.

»In cultis et agris prov. meridionalium Käkisalmi [»Kexholm»], Mäntsälä»: Wirz. Prodr. p. 13. Någon senare uppgift från Käkisalmi föreligger icke; Sælan omnämner ej heller arten från Mäntsälä. — Största delen af Finl.: Fries; uppgiften kan ej anses exakt.

Ab. [Barlastplatsen vid Åbo slott] »yksit. yks. (R. Hällfors)»: Pesol. Tur. p. 43. — **Nyl.** [Helsingfors] i Botaniska trädgården: Brenn. För. p. 132—133, exemplar insamladt af Lindberg! — **Sat.** Huittinen [»Hvittis»]: Lydén. Uppgiften är ganska trovärdig, men erfordrar dock bekräftelse; såväl *V. opaca* som *V. polita* föreligga numera från denna socken, ehuru de icke omnämnas af Lydén; [Björneborg] r Räfsö på odlingar (H. Grönlund): Häyr. Björneb., där dock icke tecknet för tillfällig förekomst användes; Karkku: Alc. IV och Alc. V; exemplaren från Karkku tillhöra *V. polita*, se Medd. XX p. 4. *V. agrestis* upptages från **Sat.**: Hermann p. 415. — **Kol.** *V. agrestis* omnämnes af Sahlb. Bidr. för Petrosavodsk, men Norrlin anser uppg. föga sannolik.

Oa. [Wasa ångbåtsbrygga] 1882 sparsamt, 1886 enstaka: Laurén i Medd. XXII p. 41; [Wasa hofrättspark] 1885 enstaka: l. c. p. 42. — **Om.** Gamla Karleby (Hellstr.): Malmgr.; tagen 1842, sedan ej mer återfunnen: Hellström!, jfr Hellstr. p. 136. — **Ob.** Uleåborg på barlast: Hougb. herb. och S. W. Liljeblom i Medd. XIII p. 208; [Uleåborg] Toppila 1882—1886, Simo trol. fåtalig: Zidb., jfr Brenn. Obs.; »v. 1900 1 kpl.»: Huum. pain. p. 86; »eri painolastikasoilla yksitt. kppl.» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 179, exemplar från »Oulu Toppilansaari painolasti.!; [Uleåborg] »v. 1913 1 kpl»: Huum. Oul. p. 117; barlastmull, sparsamt vid Kemi stad 1892, sedermera ej sedd: Keckm., jfr Alc. III och Brenn. Obs.; Ostrobottnia (F. Nylander): Led. III p. 254; äfven denna uppg. hänför sig antagligen till någon barlastplats, sannolikt Uleåborg.

Linkola betecknar *V. agrestis* som en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244.

1 H. M. F. finnes *V. agrestis* fl. albis från **Al.** Saltvik: S. Eriksen!

F. *microphylla* finnes från **Ab.** Piikkis Raadelmaa [»Radelma] in horto»: Hildur von Rettig!

Veronica agrestis var. **carnosula** Hartm.

In Alandia rarissime, sed satis copiose occurrit.

A l. Eckerö Marby: Lindberg!, cfr Medd. XIX p. 51 et 114, item Medd. XX p. 4 et vide infra.

A l. Om förekomsten härstädes skrifves: Eckerö åker i Marby, ensamt förekommande och tämligen ymn.: Lindberg!

Veronica hederifolia L.

In maxima parte Alandiae frequenter aut satis frequenter provenit; etiam in taeniis Aboënsibus visa est; in Fennia continenti nisi in saburra vix occurrit.

In Alandia (Snellman): Prytz cont.; Fennia (Tengström in litt.): Led. III p. 255; Eur. omn. exc. Scand. bor., Fenn. plur.: Nym. Consp. p. 549; in Alandia st fq in agris crescit, ceterum in Finlandia tantum in saburra navali occurrit: Schedae II p. 137, vide etiam DC. Prodr. X p. 488 et Link. kultt. p. 137.

A l. Jomala—Geta fq: Tengstr.!, cfr Bergstr. p. 131; fq in Geta, Saltvik, Sund, Finström et Jomala, Hammarland pc ad Kattby et Posta, in Eckerö, (Lemland) et in taeniis nobis haud obvia: Arrh. & K., vide etiam Prim. p. 70 et Samuelss. p. 133; 4 spec. in H. M. F. et 4 in Lindb. herb. — **A b.** »Korpo gård kyrkåkern»: I. Ringbom!, cfr Zett. & Br., vide ceterum infra. — **N y l.** vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 920 **A l.** Finström Ämnäs inter *Secalem* leg. L. Oesch et O. Meurman, N:o 921 **A l.** Lemland Nåtö Västeråker in agro inter *Secalem* leg. N. Johansson.

A b. [Nystad] »v. 1895 useampia kappaleita Pränninmäessä sinne tuodulla painolastilla»: Söd.; ex. påtecknadt »Uusikaupunki painolasti»! — **N y l.** Borgå Gersnäs: W. V. Wahlbeck!, jfr bl. a. Mela Kasv. V. Det vore af stort intresse att få utrönt, huruvida *V. hederifolia* här, så långt från sitt egentliga utbredningsområde, verkligen är fullt spontan (jfr under *V. polita*). Perno Lassdal: Alc. V, där *V. hederifolia* betecknas som barlastväxt. — **S a t.** Ulf-by brobänk 1877: A. K. O. Malin!, jfr Prot. 4, V, 1878, Alc. och Häyr. Björneb.; exemplaret är tydligen insamladt på barlast. — **O a.** [Kristinestad] Bogrundet och [Kaskö] Hemgrundet rr: Lindén Bot.; tydligen på barlast; [Wasa ångbåtsbrygga] 1885 enst.: Laurén i Medd. XXII p. 41; [Wasa hofrättspark] 1883 i [ett] par exemplar: l. c. p. 42; på exemplarets etikett är antecknadt: »införd med fin sand»!, jfr äfven Alc. III. [Wasa] Vasklot barlastplats: A. Lindfors! — **O m.** [Gamla Karleby] på barlast: Hellstr. p. 136. — **O b.** [Uleåborg] Toppila

1882, 1886 förkrympt, 2—3 ex.: Zidb.; Uleåborg på barlast vid Toppila sund äfven 1888: Zidb. [tillägg], jfr Brenn. Obs.; »rantahietikon rajalla Hietasaaren puolisella lastauspaikalla harvassa»: Leiv. putk, jfr Leiv.; [Uleåborg] »v. 1899 3 kpl.»: Huum. pain. p. 86; på exemplarets etikett är antecknadt »Toppilan salmi painolasti»!; barlastgrus Kemi stad och Kallio såg 1892: Keckm.

Var. *triloba* Opiz upptages Mela Kasv. V, se redan Lindb. Enum.; exemplar från **Al.** Eckerö Storby: Lindb. herb.

Digitalis purpurea L.

Iam ex antiquissimis temporibus colitur.

Nyl. Odlad och självsådd på holmen Sumparn vid Helsingfors 1863: Sæl. herb. — **Ik.** »Ennen villinä Käkisalmen linnan pihalla . . . jo hävinnyt»: Huum. retk. p. 221. — **Sa.** [Nyslott] »Savonlinna kasvaa lyseon kasvitarhassa, jossa itse kylväytyy»: Budd. muist.

Som odlad upptages arten redan af Till., se f. ö. Alc. III, Mela Kasv. V etc. — Om dess allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 535, Nym. Suppl. p. 231 etc.

Melampyrum cristatum L.

In Alandia permultis locis et saepe copiose occurrit (forsitan satis frequenter aut interdum maiore frequentia); in reliqua Fennia australi raro aut rarissime lectum est; usque ad 61° 50′ ad septentrionem versus apud nos progreditur, in occidentali autem Fennia 61° 15′ non transit.

Kalm; in collibus umbrosis p: Prytz cont.; Fenn. merid.: Fries; Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 555; forma vulgaris in **Al.** et (rr) in maxime occidentali parte **Ab.** crescit, etiam in par. Kalvola in **Ta.** et in australi parte **Kar.** ross. occurrit: Schedae II p. 142, vide etiam DC. Prodr. X p. 583, Led. III p. 304 et Liro Ured. p. 471.

Al. (»r»): Bergstr.; [Kökar] Idö: Bergstr. p. 4; [Finström] Bastö fq: Tengstr.!; Geta: N. Lund!; [Sund] Skarpans: A. E. Nordenskiöld in dupl.!; Finström Bergö Gamholmen: Erics.; Geta Östergeta et [Hammarland] Gumholm: Hult ann. et herb.; Finström Bemböle: Printz in Bot. Byt.; Saltvik Färjsundet: E. Erics.; Saltvik Haraldsbyholmen et Germundö, Finström Bergö et Grelsby!, Kumlinge prope pagum, Ingersholm et Sörholm:

Arrh. & K.; Föglö Juddö, Sottunga Kyrklandet, Kökar Ängholm, Lindö et Idö fq in coryletis: Arrh.; Hammarland Äppelö, Geta Isaksö et Finnö, Saltvik Bergö: Ch. E. Boldt; in ins. Jomala; Brändö Baggholmen Söderholmen: Laur. Fört.; st fq in media, et occidentali [territorii] parte: Bergr., vide etiam Bergroth in Medd. XX p. 37 et inprimis Palmgr. Stud. p. 429—430, cfr Norrl. in Atlas p. 21, Palmgr. Hipp. p. 173, Palmgr. Stud. spec. tab. VII, Samuelss. p. 132 etc., item vide infra. — **Ab.** r: Zett. & Br.; »Prästholmen Catrinædal»: Leche p. 12, cfr l. c. p. 18; Åbo Kathrinedal [»Catharinedal»]: Hertzman!; ibidem: C. J. Arrh. et Arrh.; Runsala: E. Reuter; [Åbo] Runsala prope fontem Choraei st cp: Pesol., spec. e Runsala leg. Lindberg!; in insula Kråkskär (af Tengström) [par.?]: Rupr. Diatr. p. 25; Pargas r Pexor: Adl., spec. e Pargas leg. I. Ringbom!; Pargas in pago Pettiby et Hiittis Löfö: Arrh.; Nådendal: K. A. Tigerstedt in Bot. Byt.; Nådendal Luonnonmaa: Valborg v. Fieandt!; Salo Kaukelma et Nystad Putsaari! etc.: Hollm.; Nystad [»Uusikaupunki»] Pirkholma (J. Lönnblad 1881): Sæl. herb.

Ta. [Kalvola] r contra Kangais adversa parte freti cp: Knabe Fört.; Kalvola Liljevik in clivo prope ripam acus Äimä A. Brander!; Schedae II vide supra; Sääksmäki: A Donner in dupl.!, cfr Not. XIII p. 458 et Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Sääksmäki Salo Annila!, Rapola, ad praedium sacerdotis et prope Ikkala: Kihlm.; Sääksmäki Rapola cp: W. Granberg in Medd. XIII p. 204, spec. lectum ad pag. Annila!, vide etiam Rosb. Utk. p. 220. — **Kol.** Muuromi!, Nimpelto! [»Nimpelda»]: Cajander in Medd. XXV p. 28, vide etiam sub **Kon.**

Kon. Koselma: Simming!, vide infra p. 70; Kusaranda: Günth. p. 48, vide infra quoque; Pjangoi, Ivankoffski: Cajander in Medd. XXV p. 28 [forsitan in **Kol.**]

A l. Enär Bergstr. betecknar *M. cristatum* som sällsynt på **A l.**, har jag trott det vara af intresse att något så när fullständigt meddela de äldre uppgifterna från detta landskap, äfven de icke förut publicerade. Däremot har jag icke ansett nödigt att införa de mer än 30 specialfyndorter, som uppräknas i Palmgr. Stud. p. 429–430, utan hänvisar om dem till originalarbetet. Till dessa fyndorter kunna yttermera läggas följande, som upptagas i det föregående: Kökar Ängholm, Finström Bemböle, Saltvik Bergö och Färjsundet äfvensom Brändö Baggholm. — I H. M. F.

funnos 1917 9 exemplar af arten (de ofvan uppräknade däribland inbegripna). — [**Ik.** Meinsh. p. 260 uppräknar *M. cristatum* endast från andra delar af Ingermanland, jfr l. c. p. XXX.]

Sat. Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 24, jfr Gadd Sat. p. 49. — **Ta.** Hauho: Herk. — Uppgifterna från **Sat.** och **Ta.** äro ej osannolika, men erfordra dock bekräftelse.

Ob. Kemi: Jul. p. 288 är en fullkomligt osannolik uppgift, jfr Brenn. Obs.

M. cristatum upptages äfven från Kton. Pudosh: Günth. p. 48. [I förbigående må påpekas, att denna art omnämnes från Archangelsk: Prot. 14, III, 1863].

Melampyrum cristatum f. **pallens** Hartm.

Cum forma typica raro occurrit.

Tantum paucis locis in Alandia et in par. Kalvola lecta est: Schedae II p. 142.

Al. Eckerö (!) Öra: A. Kajava & Lindroth!, cfr Liro Ured. p. 471; Eckerö Storby: Pesola!, cfr Palmgr. Stud. p. 430; [Lemland] in promuntorio ad »Lemströms kanal» nonnulla spec. inter f. typicam: E. Reuter; Lemland Granholm! ad septentrionem versus a Nåtö et Skobbholm!: Palmgren; Lemland ins. Granholm in nemore (Hans Buch): Sæl. herb.; Saltvik Haraldsbyholmen unicum spec. inter formam typicam: W. Granberg!, cfr Medd. XIII p. 204 et Palmgr. Stud. p. 430; Saltvik in prato prope Nääs: Lindberg!; Kökar Idö in pratis nemorosis (st fq) cum α juli 1879: Arrh. Fl., spec. ex eodem loco leg. B. A. Nyberg 1860!, E. Erikson! et Palmgren!; Föglö Sommarö: Knabe litt.

Ta. Kalvola Liljevik prope ripam lacus Äimä: A. Brander!; Sääksmäki Rapola antea cp, nunc unicum spec.: W. Granberg in Medd. XIII p. 204.

Pl. Finl. exs. N:o 940 **Al.** par. Lemland in insula leg. Florström, N:o 941 **Ta.** Kalvola Liljevik iuxta ripam lacus Äimä leg. A. Brander.

Kon. Simmings exemplar från Koselma uppfattades tidigare som en f *pallens*, se Herb. Mus. Fenn. II p. 90 och jfr Norrl. On., där arten betecknas såsom rr. Numera föres detta exemplar af Lindberg till hufvudformen.

M. [cristatum f.*] pallens* uppräknas af Cajander bland arter, hvilkas utbredning företer tydlig olikhet på ömse sidor om den l. c. föreslagna gränsen mellan Fenno-Skandia och Nord-Ryssland: Medd. XXVI p. 182.

Melampyrum arvense L.

In Fennia austro-occidentali rarissime infra 60° 30' et c. 3° long. ab Helsingfors ad occidentem versus occurrit.

Kalm; in agrorum marginibus [»margines»] (p): Prytz cont.; in agris et pratis provinciarum australium: Wirz. pl. off.; Fenn. merid. occ.: Fries.; hab. . . . Fenn. mer. occ.: Nym. Suppl. p. 241, vide infra; tantum in **Ab.** rr crescit: Schedae II p. 142, vide etiam DC. Prodr. X p. 583 et Led. III p. 304—305.

Ab. Nagu (!): A. B. af Schultén!; [Åbo] Hirvensalo [»Hirvisalo»] Kajstarniemi (C. J. Arrh.): Arrh., cfr de his Zett. & Br.; Nagu Själö: A. Dahl!; eodem loco (Frey 1904): Sæl. herb.

Pl. Finl. exs. N:o 942 **Ab.** Nagu Själö in lapidoso colle in agro leg. A. Dahl, N:o 943 **Ab.** Nagu Själö in prato leg. T. Anttila.

»In Nylandia et partim in Fennia australi (vulg.?) cresc. sec. auctores»: Rupr. Diatr. p. 23. Med stöd af Wirz. M. S. torde uppgiften få anses härstamma från Wirzén; den är otvifvelaktigt oriktig. Alandia: Nym. Consp. p. 555. Denna uppg. hvilar uppenbarligen på ett misstag; i Nym. Suppl. p. 241 nämnes uttryckligen: »sed Aland. nunc non indicatur». — **Ab.** [Sydvästra Vihti]: V. E. B. p. 202. Uppg. får tydligen till skrifvas ett skriffel; här torde afses *M. pratense*. — **Sat.** Kyrö »[Pavastkyrö socken]. Kyröfors bruk, terassen nedanför stora bruksrännan 1883»: Printz!, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 90, W. Granberg i Medd. XIII p. 204, Alc. III, Hermann p. 417 etc. Lindberg synes anse, att *M. arvense* på detta ställe är tillfällig (se Schedae II p. 142, anförd här ofvan); förhållandet bör enligt min mening närmare undersökas. Det kan påpekas, att arten upptages från Björneborg: O. Hjelt M. S.

Ob. Kemi: M. Castrén p. 336, jfr Jul. p. 288; uppgiften är tydligen fullständigt oriktig, jfr Brenn. Obs.

I Lindb. Enum. och Mela Kasv. V betecknas *M. arvense* såsom tillfällig. Arten har emellertid iakttagits i Nagu under många år. Schulténs exemplar insamlades 1874; det exemplar, som omnämnes i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] från **Ab.**, är äfven från Nagu och säkerligen af mycket gammalt datum, ehuru etiketten icke ger någon upplysning om vare sig insamlingsåret eller insamlarens namn. Å andra sidan är Pl. Finl. exs. N:o 943 insamlad år 1914. Då därtill kommer, att arten i Sverige går till Uppland: Hartm. p. 121, synes man mig berättigad till antagandet, att åtminstone dess förekomst i Nagu bör anses vara spontan.

Melampyrum nemorosum L.

Nonnullis plagis Fenniae australis inprimis austro-orientalis passim aut maiore frequentia (usque ad fqq) et saepe copiose occurrit, aliis autem plagis raro invenitur vel deest, ad septentrionem versus usque ad 63° 45′, ubi rarissimum, progreditur.

Till.; Kalm; in pratis declivibus nemorosis Fenn. australis p: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 556; in australi et media Finlandia usque ad 63° 45′, vide etiam DC. Prodr. X p. 583, Led. III p. 305, Liro Ured. p. 471 et Norrl. in Atlas p. 8.

Al. saepe in pratis: Radl. p. 191; st fq: Bergstr.; p cp: Arrh. & K.; r Brändö Lappo: Bergr.; vide etiam inprimis Palmgr. Stud. p. 430—431, ubi e 30—40 locis enumeratur, item Prim. p. 70, Norrl. in Atlas p. 21, Palmgr. Hipp. p. 41, 44, 144 et 168, Palmgr. Stud. spec. tab. VII et Samuelss. p. 132. — **Ab.** p: Zett. & Br.; Runsala: Leche p. 30; Runsala cp in lucis: Pesol.; Katrinedal cp: O. Hjelt M. S. (ex ipso), Arrh., E. Reuter c. pl.; Pargas r Pexor: Adl., cfr Elmgr. p. 144, spec. ex Ålön report. A. B. af Schultén!; [Kakskerta] Kulho in taeniis Aboënsibus: C. Frietsch in Bot. Byt., C. J. Arrh. et [A.] Arrh.; Kakskerta Kulho in colle silvatico cp 1893: Sæl. herb.; Bromarf Kadermo: G. Sucksdorff!, cfr Alc. IV; Halikko Vaisakko: K. E. v. Bonsdorff!; Pojo p ex. gr. Siisbacka: A. Nyl.; Pojo ad praedium sacerdotis: Hult coll.; rr Lojo Storö Paavola: Ch. E. Boldt et Lindberg!; Lojo Paavola cp in querceto: Pesol.; circa Nystad non obvium: Hollm. — **Nyl.** [Ekenäs Tvärminne] Alglo! fqq, Busö (!) fqq et hic illic cpp: Häyr. Landv. p. 165, cfr Geogr. F. T. 1900 p. 228; [circa Fagervik] p: His.!, spec. etiam e Stor-Ramsjö!; Ingå Svartbäck! fq, nonnullis annis cpp, aliis rarius [»glesare»]: Brenn. växtf. p. 78; Ingå Barösund: Edit Lindström!; Kyrkslätt fq in taeniis: Rosb. Kyrksl. p. 109; Helsingfors Torresund: Hollm.; Strömfors Kungshamn: C. J. Arrhenius!; Anjala: H. K. Wrede in herb. lyc. n. — **Ka.** Säkjärvi (!) Ristiniemi: Blom!, spec. indidem quoque leg. V. Krohn!;

tantum in vicinitate fluvii Vuoksi in par. Räisälä (!) et Kaukola, ubi quibusdam locis, ex. gr. Kaukola Järvenpää et Tervola!, cp provenit: Lindén; saepe cp a Räisälä ad Rami: Lindén p. 128; Viborg Lyykylä: A. Lagus!; vide ceterum sub **K1**. — **Ik.** p: Malmb.; 3 spec. in H. M. F.; [fqq per totam Ingriam: Meinsh. p. 261].

Ta. Sääksmäki: A. Donner!, cfr Not. XIII p. 458 et Rosb. Utk. p. 220, spec. etiam leg. W. Granberg in Lindb. herb., Kihlman ibidem non vidit. — **Sa.** Puumala Kokkola in colle herbido [»niittyaho»] 1904: Link.; Kerimäki Putikko in colle herbido cp 1887: Sæl. ann.!; Sääminki Pihlajanniemi, Ruissaari etc. (herb. alumnorum): Buddén; Sääminki Kallislahti (J. Levänen herb.) et Varpaniemi (K. J. Hirvensalo herb.), Kerimäki Pihlajanniemi (E. J. Turtiainen herb.): Budd. muist. — **K1.** fq usque ad Ladogam borealem et Salmi, at in reg. maritima [= **Ka.**] non visum: Fl. Kar.; quibusdam locis, ex. gr. Kaukola Rami, cp, etiam in par. Hiitola: Lindén, vide sub **Ka.**; [Parikkala] fq in toto territorio in pratis non cultis [»luonnollisilla»] fundo duro: Hann.; Valamo in nemore cp 1881: Sæl. ann. et herb.; Kirjavalaks cpp: Popp. p. 47; fq: Backm.; in vicinitate lac. Ladoga st fq, interiore in parte st r—r: Link. Stud. p. 273, vide sub Kol. (infra), **Kb.** et Kon.; Pälkjärvi st fq: Hjelt, cfr Hjelt Ant. p. 64; multa spec. in H. M. F. — Kol. fere ubique in pratis, maiore frequentia in australi parte gubernii [Olonets]: Günth. p. 48; fq—fqq in reg. silv. et collina . . ., nullo modo in reg. aren. desideratur: Elfv.; Sermaks cp: Kihlm. ann.; Solomeno (Simming), Petrosavodsk: Norrl. On.!; Salmi (!): Fl. Kar., vide sub **K1.**, vide etiam Liro Ured. p. 177 et infra; Caj. vide sub Kon.

Sb. r: Mela, spec. in dupl. e Kuopio Jännevirta!; Kuopio: W. Pipping!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142. — **Kb.** Kide: Brand.!; Kide [»Kitee»] Välivaara et Kantosyrjä, Tohmajärvi nonnullis locis, etiam in pagis septentrionalibus, Värtsilä uno loco, Korpiselkä tantum visum ad Säynätvaara et Lehmivaara (ambo ad austro-occidentem versus a Tolvajärvi): Link. comm.; Joensuu ad canalem e lacu Höytiäinen fluentem 1910: Budd. muist.! — Kon. in parte meridionali ad Solomeno et Jalguba etc. (Sim-

ming): Norrl. On.; de Jalguba cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; magna distributione et interiore in parte et ad oram lacus Onega, Klimetskoi [»Sennoguba»] et in insulis adiacentibus: Caj., cfr Liro Ured. p. 471; Suistamo Loimala, Muuanto etc.: Link. comm.; Günth. p. 48 vide sub Kol.

Om. Larsmo in insula Eura: Fontell!, cfr (Prot. 6, X, 1900) Medd. XXVII p. 8, l. c. p. 49 etc.

Pl. Finl. exs. N:o 944 **Nyl.** Ekenäs in insula Busö leg. Edit Lindström.

Om förekomsten i Kol. nämnes: »Salmi Uuskylässä *Acer*-rinteellä, myös Impilahteen kuuluvassa Uomaassa (joka parhaiten kuuluu Kol. alueeseen), Suojärven Kotajärvellä ja sen kohdalla Loimalan—Suojärven välisen maantien varrella pc»: Link. comm. — **Oa.** Närpes: Nordl. p. 19; uppg. har sannolikt uppkommit genom förväxling; af de öfriga arterna omnämner förf. blott *M. pratense* men ej *M. silvaticum*.

Linkola betecknar *M. nemorosum* som en af kulturen måttligt [»mässig»] gynnad apophyt: Link. Stud. p. 262, jfr l. c. p. 334 och 356.

Från **Nyl.** Ekenäs säges: Tvärminne zoologiska stationen flerstädes längs körvägen nedanför Storängsberget, utsådd af Palmén. Trifves förträffligt: Häyr. 17, VI, 1918. Då arten af växtvänner är mycket omtyckt, har den på flere ställen blifvit utsådd under senare tid och synes öfverallt trifvas väl: Lindb. comm.

Med **hvita** blommor är *M. nemorosum* sällsynt. Följande uppgifter har jag antecknat: **Al.** Geta Bolstaholm: Hult ann. och herb. — **Nyl.** Ekenäs Busö nära Jusarö 2 ex.: Häyr. ber.

F. *albo-bracteata* = f. *albicans* Svanl. enl. Häyr. **Nyl.** Ekenäs Tvärminne på Zoologiska stationen . . . Palmén hade äfven sått frön af denna form: Häyr. — Kol. Iivina: Cajander! och Vakrutschej [»Gakrutschei»]: Lindroth & Cajander!

Melampyrum pratense L.

Per totum territorium frequentissime aut frequenter provenit, Lapponia rossica, ubi minore frequentia inveniri indicatur, tamen forsitan excepta. Usque in subalpinam regionem, sed rarissime tantum in infimam reg. alpinae partem progreditur.

Fq aut fqq [1]) in tota Fennia inveniri omnes fere auctores consentiunt, cfr Till., Kalm, Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 556; species per totum territorium dispersa. Distributio formarum non explorata est. Subsp. *typicum* tamen multo frequentior videtur: Schedae II p. 143, vide etiam DC. Prodr. X p. 583, Led. III p. 301, Borg Beitr. p. 102, 113, 135 et 141, item Norrl. in Atlas p. 13.

Lapp. fenn. fq—fqq interdum cp: Hjelt & H.; [complur. locis, enum: Birg. p. 97;] Ollostunturi inferiore in parte reg. alpinae: Caj. Beitr. p. 16; in silvis frondosis, lucis, pinetisque fertilioribus, nec non in silvis mixtis marginibusque graminosis pratorum fq: Blom Bidr.; in silvatica parte Lapp. praecipue meridionalium vulgatissime, in subsilvatica ubique parcius et in subalpina iuxta fluvios . . . usque ad Puolmak [»Polmak»] Tanensem p: Wahlenb. p. 166; fq: Fellm. Lapp.; fq usque ad Köngäs prope Mare glaciale· Wainio Not.; fq in reg. silv. in ericetis [»moar»], reg. subalp. in Vuomapää usque ad 517 m V: Hult Lappm.; Kuolajärvi fq—fqq: Pesol.; Utsjoki fq: Sæl. kat.; per reg. subsilv. et subalpinam fq, Tuarpumoaivi NE 278, Peldoaivi SE 355, Ailigas SV 376, SV 329: Kihlm. Ant.; in Varangria st r aut minus fq: Arrh. ant.; ad Boisgleb, unde cp procedens ad effluvium lacus Salmijärvi [»Klostervand»]: Norm. p. 293, ubi etiam e nonnullis aliis locis enum.; e multis [saltem 16] locis e Varangria australi etc. enum.: Norm. Fl. Spec. p. 836—837, vide etiam Blytt p. 810—811, Norm. ann. p. 45 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; enum. e multis locis, verisimiliter fq per totum territorium: Fries & Mårt. p. (66), vide etiam Lindén in Bot. Centr. LXI p. 228.]

Lapp. ross. p: Fellm. Ind. et N. I. Fellm.; latere rossico ad Store Menikasö in alpem Galgoaive supra terminum betulae

---

[1]) Bergr., Flinck, V. E. Broth., Wecks., Blom, Lindér, Saur, Hjelt, Leop., Norrl. s. ö. Tav., Hann., Link. Stud. p. 278 (»Binnenlandgeb.»), Lindén Bot. (Kaskö etc.), Broth., Mela, Axels. Putk., A. L. Backm. Fl. et Must.; fq—fqq: Elfv., Stenr., Bergr. Ant. (Rukajärvi), Brenn. Obs. et Pesol. (e **Kuus.** septentrionali); fqq atque in silvis . . . cp, in Saoneshje fq: Norrl. On.

adscendens, dein iuxta partem inferiorem fluminis Näytämö [»Neidenelv»] fq: Norm. p. 293 et 294, vide etiam Beket. p. 586, Knabe Pfl. p. 280 et Broth. Wand. p. 9.

Pl. Finl. exs. N:o 945 * *typicum* Beck. **Nyl.** Kyrkslätt Vohls in prato leg. Lindberg, N:o 946 * *vulgatum* Pers. **Nyl.** Ekenäs Tvärminne Krogen in coryleto leg. Inga Ström.

Afvikande frekvens har jag endast antecknat i följande fall: st fq - fq: Caj. Kasvist. och Häyr. Björneb.; st fq: Keckm., Simo, Kemi st fq: Rantaniemi.

Af flere författare framhålles, att *M. pratense* förekommer ymnigt. Norrl. in Atlas p. 13 (»stundom riklig»), Caj. Kasvist. (»us. runs.»), Stenr., Hjelt (**Sat.**), Hult, Axels. Putk., Norrl. On. (se i noten), A. L. Backm. Fl. (»stundom y.»), Kyyhk. litt. [Kianta] Däremot nämnes: sp—st cp: Borg Tiet., pc—cp: Häyr. Björneb.

Mer anmärkningsvärda uppgifter om förekomsten af *M. pratense* har jag antecknat Palmgr. Stud. p. 431—432, jfr l. c. p. 585 och spec. tab. VII (**Al.**), Leiv. Veg. p. 204 (**Om.** och **Ob.**) äfvensom Norm. Fl. Spec. p. 836—837 och Norm. Fl. Overs. p. 459 (**Li.**).

Linkola betecknar *M. pratense* som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

Formerna af *M. pratense* äro hos oss föga studerade, se Schedae II p. 143. — Utöfver de uppgifter, som ingå l. c. (se ofvan) och i (Prot. 4, III, 1916) Medd. XLII p. 42, finnes f. n. ingenting publiceradt om de s. k. säsongformernas förekomst i vårt land; jfr f. ö. Bot. Not. 1902 p. (57—)59 Här bör emellertid påpekas, att jag ej varit i tillfälle att taga kännedom om Beauverd, G. Monographie du genre *Melampyrum* (Mémoires Soc. phys. hist. nat. de Genève vol. 38, fsc. 6, s. 291—637) Genève 1916—1917; titeln efter Bot. Not. 1918 s. 159.

F. albiflora. **Ka.** Virolahti Tiilikkala »in nemore cum typo 1895»: Sæl. herb.

Vidare omnämnes f. *aurea* Norm. i Lindb. Enum. och Mela Kasv. V. Om denna form säges: **Tb.** Korpilahti Päiväkunta (fq): Häyr. — Ar 1892 såg jag på **Sat.** Karkku Järventaka Torseva *M. pratense* med hvit gula blommor.

Melampyrum pratense f. **purpurea** Hartm.

In Lapponia septentrionali multis locis visa est. In Fennia australi uno loco lecta est.

Nyl. Kyrkslätt in promuntorio Nissala ad lacum Hvitträsk cum typo (Sigyn Sælan 1905): Sæl. herb.!

Li. Inari ad Törmänen: Wainio Not.; Inari Laanila: Lind-

berg! — [**L. ent.** cp inter Riihtoivi et Hirvasvuopio! in betuleto humili: Lindén Bidr.]

Lp. Ponoj in declivi ad occidentem versus a pago: Montell!; Katschkofka in tundra aperta inter Salices nanas: Kihlman! — **Lt.** in paludibus inter oppidum Kola et litus Maris glacialis st cp: Hollmén in (Diar. 7, II, 1885) Medd. XIII p. 210, spec. in palude ad pag. Uura [»Ura»] lectum ab eo et Enwald!

Af ofvanstående framgår, att denna form först iakttogs inom finska flora-området af Hollmén och Enwald år 1883.

Huruvida formen i **Nyl.** är identisk med den lappska, vågar jag ej afgöra.

Melampyrum silvaticum L. [1])

In tota fere Fennia frequenter aut satis frequenter, in orientali parte etiam frequentissime provenit; usque ad summum septentrionem progreditur, etsi diminuta forsitan frequentia. Ad regionem subalpinam usque penetrat.

Fq in Fennia usque ad 65° inveniri consentiunt plurimi auctores, cfr Till., Kalm, Prytz cont. et Fries (Fennia orient. vide infra); Scand.: Nym. Consp. p. 556; Fenn.: Nym. Suppl. p. 241; haec forma per totum territorium fq—fqq dispersa est: Schedae II p. 143 nomine *M. silvaticum* * *genuinum* Lindb. fil., vide etiam DC. Prodr. X p. 584, Led. III p. 305, Borg Beitr. p. 102, 113, 119, 135 et 141.

Ob. fq: Jul. p. 288; fqq: Leiv.; fq, interdum fqq: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq per totum territorium: Keckm.; fqq: Rantaniemi; [st fq: O. R. Fries p. 159;] fq: Hjelt & H. — **Kuus.** p: Fellm. Lapp.; st fq: Wainio Kasv.; in parte septentrionali st fq—fq: Pesol. — **Kk.** fq exc. in par. Oulanka, ubi st fq: Wainio Kasv.; verisimiliter haud infrequens, enum.: Bergr. Ant.

Lk. fq [usque ad 67° 30']; Hjelt & H.; [(»r») enum.: Birg. p. 97; teste Orstadio in hoc territorio eadem frequentia ac *M. pratense*: Birg. Till. p. 71;] in silvis frondosis vel mixtis, lucis

[1]) Var. *genuinum* Lindb. fil., vide infra.

nemorosisque (p) occurrit: Blom Bidr.; Sodankylä ad Niemelä, fq ad Kaaretkoski et meridiem versus, item etiam in Kemijärvi: Wainio Not.; Pallastunturit: Hjelt; st fq in reg. silvatica, enum.: Hult Lappm.; Kuolajärvi st fq—fq: Pesol.; Wahlenb. p. 166 e Lapp. fenn. non comm. et Fellm. Lapp. tantum e **Kuus.** — **Li.** Utsjoki (fq): Sæl. kat., cfr S. Castrén p. 352; Inari: E. Nylander & M. Gadd!; ad Köngäs prope Mare glaciale st fq in lucis et silvis frondosis, Inari p ad Ivalojoki (Törmänen, Kultala, cet.): Wainio Not.; ad terminum betulae usque fq (?) progrediens, species non satis diligenter observata: Kihlm. Ant.; in Varangria merid. ad Elvenæs, unde ad effluvium lacus Salmijärvi [»Klostervand»] procedens: Norm. p. 294; Varangria austr. enum. ex 8 locis: Norm. Fl. Spec. p. 842, quem l. inspicias, vide etiam Blytt p. 811, Norm. ann. p. 45, Norm. Fl. Overs. p. 459—460 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. p: Læst.; r in reg. subalpina, non adnotatum nisi ex Iso- et Vähäkurkkio: Lindén Ant., vide etiam Lindén in Bot. Centr. LXI p. 221; Kaaresu'anto Yli Njanko Gåbnetjokko, parcius quam *M. pratense:* Fries & Mårt. p. (66).]

Lapp. ross. p: Fellm. Ind.; cum priore [(p)]: N. I. Fellm.; Ponoj: Mela herb. et Montell!, cfr Knabe Pfl. p. 280; Srednji: Broth. Wand. p. 9!; multa spec. in H. M. F., inter alia Vorоninsk: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 947 **Nyl.** Kyrkslätt Vohls in graminosis locis leg. Lindberg; Herb. fl. Rossicae N:o 331 Fennia in silva pr. Helsingfors leg. W. Schochin.

Al. p: Bergstr., men st fq: Bergstr. Beskr. och st fq—fq: Arrh. & K.; »st fq—fq. Bildar då och då hufvuddelen af örtvegetationen i hasselbundar»: Bergr. — **Ab.** fq—fqq: Flinck; fqq: V. E. Broth. och Wecks.; p—st fq—fq: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas. — **Ka.** st fq: Blom. — **Ik.** st fq: Malmb.

Sat. mindre allmän: Malmgr.; fqq: Saur.; p: Häyr. Björneb., där närmare uppg. lämnas; st fq: Hjelt. — **Ta.** fqq: Leop. och Norrl. s. ö. Tav. — Kol. fqq: Elfv.

Oa. mindre allmän: Malmgr., men fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fqq: Broth. — **Sb.** [Iisalmi] p: M. & J. Sahlb. — Kon. fqq: Norrl. On.

Ok. fqq: Must.; st fq: Kyyhk. litt.; Brenn. Obs. se under **Ob.** — Kp. fq: Wainio Kasv.

Om den **ymnighet**, i hvilken *M. silvaticum* uppträder, har jag antecknat: »Paik. runsaasti»: Stenr.; st cp—cp: Häyr. Björneb.; »hajan., usein joks. runs.»: Borg Tiet.; »runsaanlaisesti»: Axels. Putk.; stundom y: A. L. Backm. Fl.; [Kianta] »ei kovin runsas«: Kyyhk. litt.; Ropelvvandet »tildels i stor mængde»: Norm. Fl. Spec. p. 842. Bergr. se i petitstycket om **A l**.

Mer anmärkningsvärda uppgifter om förekomsten af *M. silvaticum* ingå i Palmgr. Stud. p. 432–434 (**A l.**), jfr l. c. p. 585 och spec. tab. VII; vidare Caj. Kasvist. (**A b.**), Leiv. Veg. p. 204 (**O m.** och **O b.**).

Linkola betecknar *M. silvaticum* som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

Om formerna af *M. silvaticum* gäller i hufvudsak detsamma som om *M. pratense* formerna (se sida 76). Lindberg betecknar emellertid * *genuinum* Lindb. fil. som den allmänna formen och upptager * *laricetorum* Kern. endast från en enda fyndort (se längre fram). — Vidare nämnes: [**T a.** Hollola] »vid Uskila förekommer häraf en varietet, som är många gånger större än hufvudformen *[= f. gigantea!]*: Norrl. s. ö. Tav. — En form omnämnes som inlämnad från **T a.** Janakkala: Elfving! i Medd. XLIV p. 199.

Melampyrum silvaticum var. **laricetorum** (Kern.) Wetterst.

Uno tantum loco adhuc apud nos lectum est.

Haec forma apud nos rarissima est, ut typica tantum in Tvärminne lecta est: Schedae II p. 144 nomine *M. silvaticum* * *laricetorum* Kern.

Pl. Finl. exs. N:o 948 **N y l.** Ekenäs Tvärminne Krogen Storängsberget in coryleto leg. Inga Ström.

Andra uppgifter föreligga tills vidare icke om denna forms förekomst i Finland; se f. ö. äfven Bot. Not. 1903 p. (57—)58.

Pedicularis palustris L.

In Fennia australi et media saltem usque ad 64° plerumque frequenter provenit; in parte septentr.-orientali supra 66° rara videtur esse, sed in Lapponia occidentali usque ad summum septentrionem invenitur et saltem usque ad regionem subsilvaticam penetrat.

Till.; Till. Icon. 131; Kalm; in pratis uliginosis fq: Prytz cont.; in paludosis totius patriae ad alpes Lapponiae usque:

Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 553; Fenn.: Nym. Suppl. p. 240; per (totum) territorium fq—fqq dispersa est: Schedae II p. 141, vide etiam DC. Prodr. X p. 566, Led. III p. 283, Steven Mon. p. 28, Grotenf. p. 113 et Norrl. in Atlas p. 15.

Al. (p): Bergstr.; fq: Bergstr. Beskr.; st fq: Arrh. & K.; fq in pratis udis: Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br., Sand., Renv., A. Nyl. et Sel.; st fq: Arrh. Ann.; fqq: Flinck; fq [»yl.»]: V. E. Broth.; fqq: Wecks.; in Mietois et australi parte par. Mynämäki deficiens [«Mt. ja Pt. 0»], ceterum fq, cp [»yl.»]: Caj. Kasvist. — **Nyl.** fq: His., W. Nyl. p. 209, Sæl. Ö. Nyl. et Brenn.; fq, hic illic st cp: Stenr. — **Ka.** fq—fqq: Blom; fqq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fq per totam Ingriam: Meinsh. p. 258].

Sat. st fq: Malmgr.; fq: Saur.; p—st fq et pcc—cp, partem maximam pc—st pc, Hvittisbofjärd fq, Luvia: Häyr. Björneb.; fq—st fq: Hjelt. — **Ta.** fq: omnes auctores, exc. Borg Tiet., qui dicit: st fq, st pc [»hajan.»]. — **Sa.** fqq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar.; fq—fqq: Hann.; ins. Valamo fq: Sæl. ann.; st fq: Link. Stud. p. 273. — **Kol.** fq—fqq: Elfv.

Oa. (st fq): Malmgr.; fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fqq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela; fq: M. & J. Sahlb.; fq—st fq, nonnullis tamen plagis minore frequentia: Kyyhk. litt. — **Kb.** fq: Eur. & H.; fq, subdominans, rarior st cp: Axels. Putk.; »st fq (— fq)»: Wainio Kasv. — **Kon.** fqq: Norrl. On.

Om.: fq: Hellstr., Tenn. et Lackstr.; fq, pc—st cp: A. L. Backm. Fl., vide infra. — **Ok.** p: Wainio Kasv.; fq: Must.; fq, in partibus maxime orientalibus minore frequentia: Brenn. Obs., quem l. inspicias; st fq—p, interdum cp: Kyyhk. litt. — **Kp.** p usque ad vicinitatem lac. Kiimasjärvi et Luvajärvi, unde magis ad meridiem versus st fq, ad pagum Uhtua st fq: Wainio Kasv., vide sub **Kk.**; fq: Bergr. Ant.

Ob. fq in pratis udis: Jul. p. 288; (fqq): Leiv.; fq, in partibus maxime septentrionalibus minore frequentia, Liminka: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq—p: Keckm., vide infra; [fq: O. R. Fries p. 158;] st fq: Hjelt & H. — **Kuus.** a lacu Kuusamojärvi ad septentrionem versus st r, ad meridiem ver-

sus p, in vicinitate templi st fq: Wainio Kasv.; in parte septentrionali p (— st fq) in paludibus [»lettomaisilla soilla»]: Pesol. — Kk. e parte australi par. Oulanka ad meridiem versus p: Wainio Kasv., vide sub Kp.; fq: Bergr. Ant.; vide etiam Beket. p. 585.

Lapp. fenn. st fq: Hjelt & H.; [enum.: Birg. p. 97;] [Sodankylä] in pratis humidis vel udis, paludibus limosis etc. per totum territorium (fq): Blom Bidr.; per partem silvaticam et subsilvaticam omnium Lapp. suec. usque ad templum Inari [»Enare»] fere ubique parcius, ut etiam in . . . Finmarkia inferalpina parcius: Wahlenb. p. 166 et 167; p: Fellm. Lapp.; Kemijärvi ad Juujärvi, pag. Kemijärvi [et] Vuostimovaara, Sodankylä ad Aska, pag. Sodankylä [et] Rovanen, Inari ad Koppelo st fq, plur. loc. ad Paatsjoki, ad Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not.; st r in caricetis et paludosis reg. silvaticae Mutenia, Sompiojärvi, Kopsusjärvi, Rovanen (Wainio): Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; Kuolajärvi p — st fq in paludibus [»lettomaisilla soilla»]: Pesol.; Utsjoki (fqq): Sæl. kat.; usque ad terminum pineti st pc, e 9 locis diversis adnotata, ex. gr. Paksujalka utsjokense, Kettu-Matti, Tuulijärvi, inter Vuopionsuu et Vaskojoki etc.: Kihlm. Ant.; Kaamasjoki: M. Gadd!; Paatsjoki [»Klösterelf»] complur. loc.: Th. Fries p. 183; in Varangria merid. iuxta Paatsjoki [»Pasvigelv»] ad sinulum lacus Klostervand intra praedium Brandhoug situm, ad catarrhactam inter Klostervand et Goalsejavre, inter Goalsejavre et Bossojavre, ad Gaddeluobal inter Vagetimjavre et Bagjajavre, ad flumen ipsum intra Bagjajavre: Norm. p. 295, vide etiam Norm. ann. p. 46, Th. Fries Resa p. 60 et 61, Blytt p. 804, Norm. Fl. Overs. p. 457, Häyr. växts. p. 161 etc. et inprimis Norm. Fl. Spec. p. 825, ubi e multis locis enum.; multa specimina recentiora in H. M. F. — [**L. ent.** reg. subalp. p, reg. silv. fq: Læst.; Enontekiäinen: Malmberg!; Lindén Bidr. non enum., vide ceterum infra sub formis.]

Lapp. ross. haud infrequens: Fellm. Ind.; »usque ad lacus Imandra partes australiores r occurrit»: N. I. Fellm., spec. e Niva!, cfr l. c. p. XXXIX et Beket. p. 585; Umpjavr! infra alpes Lujauri urt, Tshavanga! et Pjalitsa!: Kihlman; Tshapoma,

Pjalitsa et multis locis magis ad meridiem et occidentem versus: Mela Pl.; ad lacum Nuotjavr: Enwald & Hollmén! et Lindén!; latere rossico ad Store-Menikasö infra radicem alpis Galgoaive: Norm. p. 295; Vaidoguba: Brotherus! nomine *P. verticillata*, spec. determinavit Kihlman; in paludosis ad Niuhtskantjaur inter Voroninsk et Porrjavr: Kihlman!, vide quoque infra.

Pl. Finl. exs. N:o 936 **Nyl.** Kyrkslätt Österby in prato ripae lacus Humaljärvi leg. Lindberg.

Nyl. Närmast Helsingfors r, men allm. t. ex. i Thusby och Esbo: Kihlm. ann.

Om. I Lappajärvi-trakten uppräknas *P. palustris* bland inom området allmänna arter, som på holmarna äro mycket rara: A. L. Backm. Fl. p. 138.

Ob. Om förekomsten i Simo och Kemi nämnes: Är egendomligt nog ganska sparsamt förekommande i Simo älfdal, men fqq vid kusten och i de inre delarna af området: Keckm.

Lp. *P. palustris* uppräknas bland arter, som förekomma vid Sosnovets, men ej vid Ponoj: Kihlm. Ber. p. 21, jfr Kihlm. Pfl. p. 208.

Uppgifter om förekomsten af *Pedicularis palustris* lämnas bl. a. Leiv. Veg. p. 204.

Linkola betecknar denna art som en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 262.

Var. *borealis* Stev. Zett. förekommer i de nordliga delarna af Lappland och särskildt i de högre regionerna; f. n. är dock denna form ej konsekvent särskild hos oss. Följande uppgifter föreligga: Norra eller östra Lappl.: Fries. — **Lk.** Muonio nära Liepimäjärvi sjö: Montell! — [**L. ent.** björkreg. fq: Læst.; »fjällregionen» allm.: Backm. & H. p. 158; l. c. nämnes vidare: »synes i fjällen vara den allmännaste formen»; det torde emellertid vara ovisst, om *Pedicularis palustris* öfver hufvud förekommer i fjällregionen. — Siikavuopio, Vuokaisenmyrarne: Fries & Mårt. p. (67); Vuopio: Montell!]

F. *ochroleuca* Læst. är allmännare i norra Finland, men finnes dock äfven, ehuru sällsynt, i södra delarna af landet; se om denna redan Stev. Mon. p. 29. — **Al.** Geta Dånö Norrängarna: E. Erikson!; Sund Mångsteckta, på ett ställe observerades exemplar [af *P. palustris*] med hvita blommor och ljusgröna blad . . . det var . . . hela hopar . . .: Lindén Bot. 1885; Föglö Sommarö: Knabe litt. under namn af *P. palustris* floribus flavis; Kumlinge Snäckö: Bergroth! — **Ab.** Åbo: I. Ringbom! [exemplaret måhända endast bleknadt]; Pargas [»Parainen»] Lampis: Linkola!; Lojo, Ojamo källor: Lindb. herb.; Kalela »rr 1 eks. v. 1897 nevassa Hirvenjärven rannalla»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Kyrkslätt Hästö: Greta Ander-

sin!; Esbo Finnå: Kihlman! — **Ik.** Sakkola Taipa'e: [J. G.] Appelberg!; Pyhäjärvi vid Yläjärvi södra ända täml. talrik: Lindberg!

Sat. Karkku »ad ripam fluvii Kärppälänjoki contra Korvenoja»: Hjelt!; endast 2 ex. iakttogos. — **Ta.** Hollola Siikaniemi: Lang! — **Sa.** Lappvesi »prope Villmanstrand»: A. Brotherus! — **Kl.** Pälkjärvi Kuhilasvaara: Brotherus & Hjelt!

Oa. Petalaks Nyby rr å äng: Lindén Bot. — **Tb.** Laukaa Ilveslahti Vihtajoki, fuktig äng jämte hufvudformen: Häyr. — **Sb.** [Kuopio] rr »Vaajasalo, Alahovi rannalla Kivensilmän niityn luona»: Link. Lis; Pielavesi: V. Hornborg!; Nilsiä »Valkeisen rannalla»!, »Nilsiän lahden rannalla»: Kyyhk. litt; »Nilsiä kirkonkylä Syvärin rannalla pc (Kotilainen)»: Link. comm. — Kon. se Günth. p. 47.

Ok. »Paltamo Särkisen lammin ja Korpisenlammin rann. Hyyrylänmäen takana, [Kianta] st r Kirkonkylä Torvisen ja Kuomajärven välillä, Ylinäljänkä Mustalla suolla Nivavaaran luona, Kiannankylä Kiannanniemellä! muutamalla niityllä st cp ja Takkuslammin! suolla Salovaaran luona cp, Piispanjärvenkylä Antinjärven suolla ja Salmijoen varrella entisen Sattuman torpan luona, Ruhtinansalmi Puukkopuron! suolla cp, Itäpuron ja Lehtopuron varrella sekä Karttimonjoen varrella»: Kyyhk. litt. jfr Kyyhk. Suom. och l. c. p. 18 äfvensom Brenn. Obs under namn af var. *albida;* (r) Sotkamo Naapurinvaara Kärnälä: Metsäv. — Kp. Uhtua tillsammans med hufvudformen: Bergr. Ant.!

Ob. [Uleåborg] »Koskelan rannikolla harvassa»: Leiv. putk, jfr Leiv.; Kemi Luikkojänkä: Rantaniemi!, jfr Brenn. Obs.; alla dessa uppg. under namn af var. *albida;* Rovaniemi Apukka: Häyr. — **Kuus.** »tavattu muutamissa paikoin pohjaisemmissa pitäjissä»: Wainio Kasv. under namn af var. *albinea* [uppg. hänför sig främst till **Kuus.** och Kk.], exemplar från Vanttaja!; vid Pistonjoki på fuktigare ställen: W. Brenn. p. 116; »in sphagneto Jaukinaapa prope Paanajärvi inter Määttälänvaara et Vuotunki»: Edv. af Hällstr. — Kk. Wainio Kasv. se under **Kuus.**

Lk. Kittilä Aakenusjoki: Hjelt & Hult!; [Muonioalusta: Birg. p. 97;] [Kuolajärvi] »flerstädes t. ex. vid vägen till Kesälahti i en mosse, vid Monkalampi öster om Elja etc., troligen äfven på Osmin-aapa»: Edv. af Hällstr.; Kuolajärvi [»Salla] suolla lähellä Kesälahtea»: Borg & Raitaniemi!; »Kuolajärvi Auhtijärvi Niluttipuron varrella lettomaisella niityllä st cp yhdessä päämuodon kera, Sallan kirkonkylän ja Kesälahden välillä parissa paikassa pc, Aatsinkijoen varrella sekä aluetta yläpuolella Aatsinkijärveä jokirannoilla p»: Pesol. — **Li.** Kyrö: Avena & Unio Sahlberg! — [L. **ent.** björkreg. r »Isomettänranta i Enontekiäinen [»Enontekis»] (L. L. Læstadius): Læst.; Kilpisjärvi: Suomal. Kilp. p. 38.]

Mela Kasv. [II] använder för denna form benämningen var. *albida* Mela, för hufvudformen åter var. *carnea* Mela.

I H. Steinigers monografi öfver de europeiska arterna af *Pedicularis* (Bot. Centralblatt vol. XXIX XXX m. fl.) har jag ej påträffat några uppgifter rörande Finland.

Pedicularis silvatica L.

Per errorem apud nos est indicata.

»In uliginosis silvaticis rarius Kemi (Julin)»: Prytz cont.; »in pratis silvaticis Satakunta Kiukainen [»Satacundae Kiukais»], Eura»: Wirz. pl. off., jfr W. Nyl. Distr.; »Fenn. mer. occ.»: Fries; »Scand. (exc. Lapp.)»: Nym. Syll. p. 129; »Fennia (Tengström in litt.)»: Led. III p. 284; »forte etiam in Finlandia»: Steven Mon. p. 45.

Ob. Kemi st fq: Jul. p. 288, jfr Prytz cont.; Brenn. Obs. betecknar uppgiften som oriktig. — W. Nyl. Distr. säger om *P. silvatica:* »a me non visa». Något exemplar af *P. silvatica* från Finland är mig ej bekant. Wirzén har antagligen på blotta hörsägen upptagit arten, som sannolikt ej alls tillhör landets flora.

Pedicularis verticillata L.

In Lapponia maxime orientali ultra 10° 50′ ad orientem versus ab Helsingfors frequenter inveniri indicatur.

Ad Tres insulas! Lapp. Ross. orientalis Sept. 1843: Spic. II p. 9, cfr F. Nyl. Und. p. 52; Lapp. bor. or.: Fries; Lapp. or.: Nym. Consp. p. 555; in orientali parte Lapp. ross. sat multis locis lecta est: Schedae II p. 141, vide etiam Led. III p. 270 et Lindb. Pfl. p. 12.

Lapp. ross. Locis subhumidis inter Tshavanga Maris albi et Gavrilova Maris glacialis fq: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVI et XLII, item Beket. p. 585, spec. ex Orloff!; Teribjerka, in insulis Jokonsk: Beket. p. 585; Tetrina: Mela Pl. et Brenner!; Tshapoma!, Rusiniha! et Orloff!: Kihlman; Ponoj: Broth. Utdrag p. 131, Broth. exk. p. 77 et 78, Knabe Pfl. p. 280!, item Montell in Medd. XXIX p. 120!; Ponoj in ripa fluvii ad meridiem vergente: Frey resa p. 122; spec. e Ponoj etiam leg. Malmberg!; Orloff: Broth. exk. p. 80; inter Jokonga et Ponoj: Broth. Utdrag p. 131; Olenji: N. I. Fellman! nomine *P. hirsuta*, spec. determ. Kihlman; cp ad Gavrilova: Broth. Reseb. et Broth. Murm. p. 187—188!

Pl. Finl. exs. N:o 938 Lp. in declivibus tundrae iuxta pag. Ponoj leg. Frey.

Lt. Vaidoguba: Broth. Wand. p. 14; exemplaret hör enl. Kihlman till *P. palustris*.

Pedicularis lapponica L.

In Lapponia frequenter saepeque copiose provenit, infra 66° 50′ autem vix occurrit.

Kalm; in Lapp. in montium declivibus p: Prytz cont.; Fennia bor.: Led. III p. 281; maxima pars Lapp.: Fries; Lapp.: Nym. Consp. p. 553; Fenn. bor.-occ. (Ostrobottnia bor.): Nym. Suppl. p. 240; per totam Lapponiam dispersa est. Etiam in maxime septentrionali parte **Ob.** (rr) crescit: Schedae II p. 141, vide etiam DC. Prodr. X p. 576, Led. III p. 281, Steven Mon. p. 35, Borg Beitr. p. 102, 104, 105, 113, 116, 135 (et 147), item Norrl. in Atlas p. 28.

Ob. p et saepe cp in parte maxime boreali, meridiem versus usque ad Pello! in par. Ylitornio [»Öfvertorneå»] et ad Meltaus in par. Rovaniemi adnotata: Hjelt & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142 et Brenn. Obs.

Lapp. fenn. p et saepe cp: Hjelt & H., vide etiam Silén Bl. p. 92 et infra; [Kieksisvaara: Zett. II p. 208, cfr Birg. Till. p. 72; fq . . .: Samz. p. 181; complur. locis: Birg. p. 97;] [Sodankylä] r in ripa graminosa ad domicilium Koskenniska, in ripa limosa ad Emaus: Blom Bidr., cfr Wainio Not.; tum in summarum alpium lateribus siccioribus et alpibus maritimis omnibus, tum etiam in campis collibusque subalpinis omnium Lapponiarum ubique fq, nec non . . . iuxta fluvios paludesque per partem subsilvaticam Lapp. omnium p cp usque ad Sodankylä Lapp. kem., Palojoensuu Lapp. torn. . . . descendens: Wahlenb. p. 167 et 168, cfr l. c. p. XVII et XXXIII; in regionibus subsilvaticis atque subalpinis ubique fqq: Fellm. Lapp.; tum in alpibus tum in subalpinis et subsilvaticis totius Lapponiae adiacentisque Bottniae usque ad Kieksisvaara: Wahlenb. Fl. Suec. p. 405; Sodankylä in Vaulokankaat et ad Mutenia et fqq in iugo Suõloselkä, Inari ad Ivalojoki fq—st fq,

ad Köngäs prope Mare glaciale fq—st fq: Wainio Not., cfr l. c. p. 8; Ounastunturit Raututunturi in reg. alp.: Sandm. p. 29; in reg. subalpina: l. c. p. 31, cfr l. c. p. 32; fqq in reg. silvatica, fq in campis [»moar»] reg. subalpinae: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; Sodankylä Matarakoski, ad catarrhactas ad meridiem versus e Niemelä, ad Niemelä et Peuraniemi: Kihlm.; fq—fqq per omnes regiones, in silvis frondosis, in nemorosis, in turfosis supra caespites, in locis herbosis ad ripas rivulorum, in locis siccis et apricis reg. alpinae vulgo, sed magnam partem sterilis legitur [Rastekaisa SE 730]: Kihlm. Ant., vide etiam Wegelius p. 235, S. Castrén p. 58, Blytt p. 806, Norm. Fl. Overs. p. 457, Norm. Fl. Spec. p. 829, Popp. p. 48 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; fq in reg. subalp. et alp., in illa tamen multo copiosior: Lindén Bidr.; a Doggijokk usque ad terminum fennicum fq in turfosis, betuletis paludosis et in ripis, interdum etiam solo sicciore: Heintze Växtg. p. 58; fq: Fries & Mårt. p. (67), vide etiam Suomalainen in Medd. XXXVI p. 35.]

Lapp. ross. p cp: Fellm. Ind.; in paludosis et collibus siccis campisque sterilibus per omnem peninsulam fq: N. I. Fellm., (cfr l. c. p. XXXVII); Hibinä [»Umbdek Dunder»] in reg. alpina: Broth. Wand. p. 8; vide etiam Fellm. Anteckn. I p. 550 et 553, Broth. Utdrag p. 130, Broth. exk. p. 76, Knabe Pfl. p. 280, Broth. Wand. p. 7 et 12; multa spec. in H. M. F.

Pl. Finl. exs. N:o 937 **Lk.** Muonio in palude prope templum leg. U. Segerman; Herb. Normale edit. ab I. Dörfler N:o 5152 **Lapp. fenn.** in prato ad »Ylimuonio» prope »Muonio» leg. Montell.

Lk. Redan på vägen till Pallastunturit var *P. lapponica* flerstädes mycket ymnig, liksom den på Pallastunturit var mycket allmän åtminstone ända till öfversta björkregionen: Hjelt.

[Pedicularis hirsuta L.

Lecta non est, nisi raro in regione alpina Lapponiae enontekiensis.

Maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . tornensis: Fries p. 194; Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 555, »tantum e **L. ent.** [»Le»] nobis cognita»: Herb. Mus. Fenn. II p. 142, vide etiam DC. Prodr. X p. 578—579, Steven Mon. p. 51, Blytt p. 808, Norm. Fl. Overs. p. 458, Fröd. p. 54 etc.

Lapp. fenn. in ipsius alpini iugi summis campis . . . Lapponiae Tornensis satis (vulgaris), haud vero extra . . . Tshatsekaise Lapp. Torn., in Finmarkiae iugo haud visa: Wahlenb. p. 169, cfr l. c. p. XXXV. — [**L. ent.** reg. alp. p: Læst., cfr Grape p. 105; Tshatsekaise: A. Montin (olim)!; »Norska fjällen»: Malmberg (olim)!; r in reg. alpina, specimina solitaria ad supremam partem fluvii Poroeno ad Kahlaamakoski! et supra Talsivuopmapuoltza, et pc dispersa in alpibus Halti ex.gr. NV 925 m: Lindén Bidr., cfr Lindén in (Diar. 1, II, 1890) Medd. XVIII p. 202 et 245, Bot. Not. 1890 p. 155, ubi errore typographico scribitur Lätäreno pro Lätäseno, Bot. Centralbl. LXI p. 221 etc; Kilpisjärvi: Suomal. Kilp. p. 38; enum. e complur. locis in par. Kaaresu'anto: Fries & Mårt. p. (67); in valle inter Siilasmalla et Pikkumalla ad Kilpisjärvi [»Kilpisjaur»]: Montell in (Diar. 4, IV, 1914) Medd. XL p. 179, spec. adscriptum »fjället Malla!»

»In montosis uliginosis Lapp. inf. p»: Prytz cont.; en oriktig uppgift, som kanske delvis grundar sig på följ. — **Ob.** Kemi st fq: Jcl. p. 288; denna uppgift är dock påtagligen alldeles vilseledande, jfr Brenn. Obs. — **Li.** »in uliginosis alpinis rarius occurrit ex gr. ad Suolloselke et Koltajaure»: Fellm. Lapp., jfr Led. III p. 289—300, Kihlm. Ant. och Wainio Not. — I Kihlm. Ant. säges: »Intra territorium nostrum vix inveniri credo». Något exemplar därifrån föreligger icke, hvarföre vidare undersökningar äro af nöden; se äfven under Lapp. ross.

Lapp. ross. »ad iugum alpium inter fluvium Lutto et lacum Enare r»: Fellm. Ind., jfr Led. III p. 289—300, N. I. Fellm. och Beket. p. 585; »ad piscinam Olenji»: N. I. Fellm., jfr l. c. p. XX och Beket. p. 585. N. I. Fellmans exemplar från Lm. Olenji hör enligt Kihlmans bestämning till *P. verticillata*, hvarföre hans uppgift måste betecknas såsom felaktig. Om uppgiften i Fellm. Ind. torde det vara vanskligt att med någon säkerhet våga ett uttalande. Det bör dock framhållas, att J. Fellman ej omnämner vare sig *P. verticillata* eller *P. sudetica*; för öfrigt gå dessa arter veterligen ej så långt åt väster, som de angifna fyndorterna antyda.

P. hirsuta upptogs i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] från L., men uteslöts

ur Herb. Mus. Fenn. II, då exemplar från finskt område icke förelågo; jfr l. c. p. IX not. — Inom finskt område iakttogs denna art först af Lindén vid Lätäseno, se Prot. 1, II, 1890.

Af uppg. om *P. Oederi* Vahl »totius Rossiae zona arctica»: Trautv. Incr. p. 593 kunde man förledas till antagandet, att denna art äfven blifvit anträffad i finska Lappmarken; än så länge har detta icke besannats.]

[Pedicularis flammea L.

Non visa est nisi in summa reg. alpina Lapponiae enontekiensis, ubi in parte suecica rarissime occurrit; specimina in H. M. F. in norvegica tantum parte lecta sunt.

Lapp. bor. or.: Fries, cfr Ruprecht in Fl. Samoj. p. 13; Lapp. . . . tornensis: Fries p. 194; Lapp. alp.: Nym. Consp. p. 555; tantum in **L. ent.** [»Le»]: Herb. Mus. Fenn. II p. 142, vide etiam DC. Prodr. X p. 579, Blytt p. 808, Norm. Fl. Overs. p. 458—459, Fröd. p. 54 etc.

L. ent. in alpibus Lapp. Torn.: Fellm. Lapp., cfr Led. III p. 300; reg. alp. r, in vicinitate lac. Kilpisjärvi (Parlatore) . . .: Læst.; Tshatsekaise: [A.] Montin (olim)!; »Norska fjällen»: Malmberg (olim)!; Kilpisjärvi: Suomal. Kilp. p. 38, cfr Fries & Mårt. p. (67), vide etiam Wahlenb. p. XIX et XXXV, Hartm. p. 119 etc.

L. ent. *P. flammea* upptogs i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] från L., men utelämnades ur Herb. Mus. Fenn. II, enär exemplar från finskt område icke föreligga, jfr l. c. p. IX not.]

Pedicularis sudetica Willd.

In Lapponia maxime orientali inter 67° et 68° et trans 14° ab Helsingfors passim occurrere indicatur.

Iisdem locis cum *P. verticillata* lecta [ad Tres insulas]: Spic. II p. 9; Lapp. or. ([N. I.] Fellman [Pl. arct. N:o] 191): Nym. Consp. p. 554, vide etiam Led. III p. 286, Lindb. Pfl. p. 12, Norrl. in Atlas p. 30 et Lindb. in Atlas p. 37.

Lapp. ross. inter Ponoj et Svjätoj-noss Lapp. Ross. maxime or. cum *P. verticillata* p cp: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVI et Beket. p. 585, spec. ex Orloff! et Triostroff!; Ponoj: Broth. Utdrag p. 131, Broth. exk. p. 76, Knabe Pfl. p. 280! et

Frey resa p. 122, spec. e Ponoj etiam leg. Brenner!, Montell! et A. Renvall!; Devjatoi: Mela Pl.; inter Jokonga et Ponoj: Broth. Utdrag p. 131; iam ante oram obveniens: Kihlman in Bot. Not. 1887 p. 271 et Kihlm. & Palm. p. 25; visa ad Bykow 25 km a Ponoj: Kihlm. Ber. p. 16; Triostroff [Tres insulae!] et Svjätoj-noss [»Promontorium sanctum»!]: F. Nylander, cfr Spic. l. c.; Orloff! et Lm. ad flumen Jowkjok! ad Akmana: Kihlman.

Pedicularis sceptrum carolinum L.

In tota Fennia, excepta forsitan parte max. austro-occidentali, occurrit; in parte australi et media rara est, sed frequentia ad septentrionem versus augetur, in Lapponia subalpina frequenter inveniri indicatur.

»Inter Kemi et Ii [»Io»], ubi totam viam regiam adeo implevit, ut fere equo, qui relaxatis habenis cursum suum accelerat, obniti possit» [1]): Fl. Lapp. p. 198; . . . »praesertim Ostrobottniae inter Kemi et Uleåborg [»Uloam»]: Fl. Suec. N:o 553 p. 216, cfr Fl. Lapp. p. 199 et vide Linné Iter lapp. p. 172, 175 et 190, item l. c. II p. 181, 183 et 198; Kalm; in pratis silvaticis uliginosis p: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Fenn.: Nym. Consp. p. 552; in Lapponia fq crescit, in Finlandia praesertim in australi parte r aut rr obviam: Schedae II p. 141, vide etiam DC. Prodr. X p. 581, ubi ex sinu Bottnico enumeratur, Led. III p. 302—303, Steven Mon. p. 18, Borg Beitr. p. 102, 112, 135 et 141, Liro Ured. p. 198 et 444, Norrl. in Atlas p. 22 et Lindb. vittn. p. 9.

Ab. rr Lojo Gerknäs prope Strutmossen in paludoso montis (stud. Maximoff, qui etiam spec. legit): Ch. E. Boldt [num omnino certa?]; Brunkkala [»Prunkkala»]: K. Järvinen!; [Karjala!] Tapaninen r ad praediolum Kuusela: Caj. Kasvist., cfr (Diar. 5, III, 1898) Medd. XXIV p. 34. — **Ny**l. [Nurmijärvi] r pratis udis in vicinitate stationis viae ferratae Jokela multis locis cp (W. W. Wilkman): Steur.; Thusby r tantum ad Nuppi-

[1]) His saltem temporibus non tanta copia obvenit, vide infra.

linna: Åstr. & H.; Thusby ad praediolum Nuppilinna 1881: Sæl. ann. et herb.; Borgå ad Laha (Nerv.): W. Nyl. p. 209, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Orimattila Kalliojärvi: E. Sivén!; Mäntsälä Frugård: N. K. Nordenskiöld! et A. [E.] Nordenskiöld!, cfr de his tribus Sæl. Ö. Nyl.; st r ex. gr. Mörskom et Elimäki: Sæl. Ö. Nyl.; Mörskom in prato Rajaniitty prope praediolum Miilunmetsä (H. V. Kario): Norrl. ant., vide infra; Orimattila Järvenkylä prope Hirvela in prato paludoso: Link. comm.; Anjala: H. K. Wrede in herb. lyc. n. — **Ka**. Sippola: Sæl. Ö. Nyl.!; Vehkalahti: Sæl. herb.; rr [Säkjärvi] ad pag. Alahämes: Blom!; Säkjärvi Rukalus Myttylänsaari: V. Krohn! — **Ik**. [hic illic in tota Ingria . . . Levaschowo: Meinsh. p. 258;] in parte fennica nondum est adnotata.

Sat. in par. Kankaanpää cp compluribus locis: U. Saxén comm.; Jämijärvi Kovelahti: Carlsson p. 4; [Jämijärvi] in cariceto deusto prope Jokisalo in Peurakeidas cp, spec. solitaria bis lecta in ripis lacus Jämijärvi: Herlin p. 144—145; Jämijärvi ad viam Parkano versus: W. Granberg!; r ad viam publicam Parkano versus 3 km a deversorio Jokisalo ad fines par. Kankaanpää vel Ylikoski, item ad viam a templo par. Honkajoki ad Isojoki (A. & H. Sandberg): Carlsson p. 224; Parkano cp ad praediolum publicum Kartanoinen ad lacum Vuorijärvi: Printz comm.!; sacell. Honkajoki prope fines prov. **Oa**.: Hedv. & Hj. Hjelt! — **Ta**. Tammela: Gunnar Sohlberg in Lindb. herb.; in prato udo prope viam ferratam inter stationes Parola et Iittala nonnulla spec. 1889: Zidb.; Hollola Hersala: Norrlin!, vide infra; Heinola (pharm. Streng): Diar. 18, II, 1823; Heinola (Kekoni): O. Hjelt M. S.; Nastola Sesta: alumn. C. Ehrnrooth in dupl.! — **Sa**. Villmanstrand: Simming! — **Kl**. nondum adnotata est. — Kol. r: Elfv.; Petrosavodsk: Norrl. On.; haud procul a Petrosavodsk: Lindroth in Bot. Not. 1900 p. 250, spec. e Petrosavodsk leg. Simming! et Ivanitski!

Oa. Jurva, Kuortane, Bötom: Malmgr., cfr Laur. Växtf.; spec. e Kuortane leg. [P. A.] Karsten!; Östermark (Lindgren herb.), dicitur non admodum rara esse: Lindén Bot.; Jalasjärvi prope Saarijärvi: Hjelt; Isojoki [»Storå»]: C. J. Arrh. herb.; Pörtom Lilltjanssjö: Strömb.; Ilmajoki [»Ilmola»]: E. G. Wasa-

stjerna!; Kuortane complur. locis, sed pc (Forstm. Thomé): Zidb. — **Tb.** st r Karstula Humppi! et Lintulaks, Pihtipudas Rikkajärvi!, Peningijärvi et Suokivijärvi: Broth.; Kivijärvi Uoppila: J. E. Furuhjelm in dupl.!; Pihtipudas st r—p Heinolankylä, Liesonlampi, Säkkärinmäki, Kukkasenjärvi, Aluejärvi, Murhapuro, compl. locis inter Taipale et Kiemäjärvi, Kotalahti et duobus locis ad Jouhipuro, Tervajoki et multis locis ad fines par. Kinnula, par. Kinnula st r in vicinitate templi Vanha-Kurkela et Piilijoki, Saarenkylä 3 locis Taasila, Vuorenmäki-Valkeinen et prope viam publicam st cp in vicinitate fines par. Pihtipudas, par. Keitele Rikkajärvi: Roiv. — **Sb.** r: Mela; Iisalmi!, Kiuruvesi fq ad pagum prope templum: Lundstr.; Maaninka Halolankylä, praedium Halola pone Vehnäharju!, Pöljä prope Virtala, Iisalmi Sukeva ad rivum Raudanoja cp, dicitur etiam inveniri ad Autioranta in par. Kuopio: Kyyhk. litt.; Pielavesi inter Tuovilanlahti et Korkeakoski: Lindb. herb., R. Boldt comm. et Budd. muist.; Pielavesi r Katajamäki, Peltomäki et st cp ad Keljanniitty: Roiv. — **Kb.** Juuka pag. Polvijärvi Juuvanvaara ad Valkeisenlampi (Rancken et Kotilainen): Link. comm.; Juuka in vicinitate Juuvanvaara 2 aut 3 locis: Kyyhk. litt.; Nurmes (alumn. Amalia Laitinen!): Linkola in Medd. XLII p. 132. — Kon. p, ad Tiudie! st fq: Norrl. On.; Suojärvi Hautavaara in ripa lacus Usmitsanjärvi in vicinitate finium rossicarum st pc: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 278, ubi rr interiore in parte inveniri indicatur, vide etiam Günth. p. 48 etc.

Om. in Ostrobotnia media, meridiem versus in Satakunta aliisque locis australioribus: Hellstr. Distr. p. 12; r ad oram, st fq propius iugi dorsum [»landtryggen»]: Hellstr., cfr l. c. p. 137, spec. ex Öfvervetil!; »st r (—p)», enum. e multis [12 saltem] locis: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, cfr l. c. p. 137; Alajärvi complur. locis, sed pc ex.gr. in sphagneto Kokkoneva (Forstm. Thomé)· Zidb., vide A. L. Backm. Fl.; p interiore in parte: Tenn., vide infra; Kalajoki (E. Törmälä): Wainio herb.; Pyhäjoki ad ripam rivuli Parhalaks!: [Appelberg?]; Pyhäjoki Kiiskilä: Lackstr.; [Vimpeli] Moskvankallio: A. L. Backman in Medd. XXX p. 104; Frantsila, Pulkkila, Oulainen et Haapavesi: Zidb.; Brahestad: Wirz. M. S.; Säräisniemi Pelso: Brenn.

Obs; vide etiam Caj. Stud. p. 164. — **Ok**. Sotkamo Naapurinvaara cp: Brenn. Reseb. p. 67; Ristijärvi planta propria, etiam in Kianta: Lackstr.; Kuhmo Änettikoski et Tervasalmi (E. Roos), in Kianta septentrionali p, sed ad meridiem versus minus fq: Wainio Kasv., spec. e Kianta Alanne! et in dupl. e Kuhmo Änettijoki!; st fq, ex.gr. Paltamo prope templum ad pontonem Seppänen, Kajana pone Nirva ad Sokajärvi, Hyrynsalmi Oilola in vicinitate viae publicae: Must.; (fq), in orientali parte parcior: Brenn. Obs.; Kuhmo [»Kuhmoniemi»], Sotkamo, Paltamo, Puolanka et Hyrynsalmi e permultis locis: Kyyhk. litt.; [Kianta] p—st fq et interdum st cp: Kyyhk. Suom., ubi saltem e 22 locis enumeratur, cfr l. c. p. 23; item Metsäv. et Kärk., vide quoque Hellstr. Distr. p. 10, Kyyhk. maap. p. 53—54 et 62. — Kp. usque ad par. Kostamus ad meridiem versus, ubi st r: Wainio Kasv., spec. ex Uhtua!; in vicinitate Kellovaara! st fq, in parte media et circa Onda fq, ceterum enum. e multis (7 saltem) locis: Bergr. Ant., vide infra.

Ob. Liminka: Hellström in dupl.!; Uleå Kaukovainio: Must., cfr Eberh.; (fq) in pratis udis: Jul. p. 288; [Uleåborg] (fq): Leiv.; Koskelanranta: Leiv. Oul. p. 53 et 55, cfr Leiv.; enum. e multis locis Leiv. Veg. p. 209; p, hic illic st fq, in maxime septentrionali parte par. Rovaniemi (r), in par. Ylitornio [»Öfrt.»] nunc non observata, Hailuoto [«Karlö»]: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Pudasjärvi complur. locis: C. J. Arrh.; st fq—p, in valle amnis Simo st fq, in vicinitate orae p, in partibus interioribus territorii r Simo Koukkula, Konttikivalo: Keckm., cfr l. c. p. 16; Kemi st fq in parte inferiore, p in partibus superioribus et interioribus: Rantaniemi; cp ad septentrionem versus a Pello [prope ripam fluvii Tornio]: Lindén Bot.; Rovaniemi Tervo: Hjelt & H.; Rovaniemi st fq 1864: Sæl. ann., vide etiam M. Castrén p. 336, Clarke X p. 47 not, Åbo tidn. 1800 N:o 39 auct. Sæl. bot. litt. p. 410, Fellm. Anteckn. I p. 322, Hellstr. Distr. p. 11, Martik. p. 40, Caj. Torn. p. 25, 65, 95, 108 et 112, item supra; O. R. Fries non comm. — **Kuus**. in Kuusamo septentrionali usque ad Kuusamojärvi st fq, in australi parte p: Wainio Kasv.; in **Kuus**. st fq: Edv. af Hällstr., vide infra; Hirn Fört. et Pesol. e multis locis enum.,

vide etiam W. Brenn. p. 106. — Kk. Oulanka p, unde ad meridiem versus frequentia minuitur: Wainio Kasv.; st fq in vicinitate fluvii Pistojoki: Bergr. Ant.; Keret: Beket. p. 585.

Lapp. fenn. (st r) et pc Kolari prope Lappea Väkevämaa, ad Ylläsjoki et in Yllässaari, Kittilä ad Ounasjoki prope pagum Kittilä et infra Paahtakallio: Hjelt & H., cfr l. c. p. 107, vide etiam Silén Bl. p. 92—93; Kittilä st fq 1864: Sæl. ann.; [fq: Samz. p. 185; complur. locis, enum.: Birg. p. 97, vide etiam Zett. II p. 208;] [Sodankylä] in pratis humidis vel subpaludosis, sphagnetis apertis, salicetis graminosis subhumidis st fq, etiam in ripis arenosis provenit at pc: Blom Bidr., cfr Kihlm. Beob. p. XIX, XX et 60; in subalpinis omnium Lapp. sat vulgaris, unde iuxta flumina disseminatur per partes silvaticas omnes Lapp. suecicarum . . . p fq: Wahlenb. p. 167, cfr l. c. p. XVII; fq: Fellm. Lapp.; nonnunquam ad ripam fluminis Muonio: Norrl. Lappm. p. 258; Kuolajärvi ad Salla, Kemijärvi ad Vuostimovaara haud r, Sodankylä ad flumen Kitinen st fq, Inari ad flumen Ivalojoki st fq. Etiam ad Köngäs prope Mare glaciale obviam: Wainio Not., vide etiam Huum. Kasv. p. 159; Sodankylä Saunavaara etc., st fq ad Kitinen ad septentrionem versus a Hietasuvanto: Kihlm.; [Kuolajärvi] fq ubique: Edv. af Hällstr.; Pesol. ex hac par. saltem e 15 locis enum., cfr Pesol. Kasv. p. 231; st fq in reg. silvatica: Hult Lappm., cfr l. c. p. 69; in salicetis reg. subsilv. et subalpinae p st pc, in convalle flum. Vaskojoki st fq, ad flum. Tenojoki, ut videtur, rarius, ex.gr. ad Jorgastakka, Paksusammali, Veitschinjarga: Kihlm. Ant., vide etiam Wegelius p. 235, S. Castrén p. 354, Fellm. Ant. p. 132 (infra impressum), Th. Fries p. 183, Th. Fries Resa p. 60, Norm. p. 294 et 295, Blytt p. 809, Norm. ann. p. 45—46, Norm. Fl. Spec. p. 822—823, Norm. Fl. Overs. p. 456 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. fq, reg. silv. p: Læst.; st fq in ripis amnium et rivorum reg. subalpinae, in reg. alpina non visa nisi pc ad pedes montis Tshertti et nonnullis locis inter Tenonmuotka et Porojärvi, sed magis ad septentrionen versus non adnotata: Lindén Bidr.; secundum amnem Könkämä haud infrequens, Kilpisjärvi compl. locis, enum. insuper e 9 locis in par. Kaaresu'anto: Fries & Mårt. p. (72).]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind ; fluviorum rivulorumque ripas frequenter ornat, aliisque locis humidis etiam haud raro legitur: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLVII, vide etiam Beket. p. 585, Knabe Pfl. p. 281, Broth. Wand. p. 9 et 11 et Lindén Beitr. p. 9.

Pl. Finl. exs. N:o 939 **Lk.** par. Muonio in ripa fluminis leg. U. Segerman.

Al. Arten uppräknas af Radl. p. 235, jfr Bergstr., men någon nyare uppgift föreligger icke. — **Ab.** Vihti (Printz): Hult coll.; arten upptages icke af Flinck m. fl. — **Nyl.** Om förekomsten i Mörskom [»Myrskylä»] skrifves: Miilumetsä torp, Mörskom gård, på våt sphagnös mark i talrika exx. på en större fläck, observerad under en längre följd af år (Med. Kand. H. W. Kario medd. 19, VIII, 1906): Norrlin i bref 1907.

Sat. Yläne: Wirz. M. S.; Raumo (Helander): Hollm.; uppgifterna äro sannolika, men erfordra dock bekräftelse. — **Ta.** Om förekomsten i Hollola säges: Hollola vid vintervägen Hersala—Kutajärvi på tämligen fuktig, lerhaltig, tämligen svagt gräsbevuxen ängskant på en större fläck bland videbuskar: Norrl. ant. — **Sa.** Mikkeli [»S:t Michel»]: O. Hjelt M. S. Det vore af intresse att få utredt, huruvida arten fortfarande finnes i dessa trakter.

Om. Om förekomsten härstädes nämnes: Nivala p på fuktiga ängar vid älfstränderna, torde vara allmännare inåt landet, t. ex. i Kärsämäki: Tenn. i inl. — **Kp.** Om de ståndorter, på hvilka *P. sceptrum carolinum* förekommer i mellersta delen [»Centr.»] nämnes: På fuktiga — våta, helst buskbevuxna ängar, på gungflyartade ståndorter på fastare ställen, helst under eller vid buskar, i snåren vid kafvelbroarna, stundom i fuktigare löfskogar, äfven på sjöstränder på fastare mark bland alar, Salices m. m., på dioritklippor vid stränder: Bergr. Ant.

Ob. Redan Clarke IX p. 380–381 påpekar, att Linné angifver en alltför stor ymnighetsgrad, jfr äfven Hjelt Känn. p. 8. — Clarke l. c. lämnar f. ö. några allmänna uppgifter om artens förekomst, men upptager inga speciella fyndorter. — **Kuus.** Arten är (mycket) allmän i Kuusamo, men förekommer sällan i större mängd på ett och samma ställe; vanligen kan man räkna blott några tiotal individer på samma lokal: Edv. af Hällstr.

Li. J. Fellman anför: »Vid Kaamas dubbelt så hög som jag sett [den] i Utsjoki»: Fellm. Ant. p. 132.

Pedicularis sceptrum carolinum uppräknas äfven från några orter i Kpor.: Ispol. p. 63; den betecknas l. c. som »ganska vanlig» (i öfvers.).

Linkola betecknar arten som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

Alectorolophus minor (Ehrh.) Wimm. & Grab.[1]) [2]).

In tota Fennia frequenter (vel frequentissime) provenit. In Lapponia forsitan rarior, quia cum var. groenlandico Chab. ab omnibus fere auctoribus coniunctus est.

Fq (aut fqq [3]) in tota Fennia inveniri omnes fere auctores indicant; tota Fennia et Lapp.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 552; haec forma [f. *vittulatus* Gremli] nunc distributa per totam Finlandiam fq—fqq dispersa est: Schedae II p. 140, vide etiam DC. Prodr. X p. 557 et Borg Beitr. p. 102, 112, 135 et 139, item infra sub *Rhinantho crista galli*.

Lk. fq—fqq et saepe cp per totum territorium: Hjelt & H.[4]); [fq, enum.: Birg. p. 96, vide infra;] in locis graminosis siccioribus fq etiam pratis subturfosis reperitur at parcius: Blom Bidr.; in Kemijärvi et Sodankylä fq [ad Sattanen abundanter] ex annotationibus meis, cfr sub specie sequenti *[A. maiore]*: Wainio Not., cfr Hult Lappm., item l. c. p. 40 et 94; Kuolajärvi enum., ceterum st fq—fq: Pesol. — **Li.** in reg. subsilv. et subalpina fq cp: Kihlm. Ant. [4]); Utsjoki fq: Sæl. kat. [4]); in Varangria australi per regionem subsilvaticam et subalpinam fq: Arrh. ant. [4]), vide etiam Blytt p. 804, Norm. Fl. Overs. p. 455—456, Norm. Flor. Spec. p. 820—821 et sub *Rhinantho crista galli* infra p. 97. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. p: Læst.; [in valle fluvii Lätäseno] ad Iso-Kurkkio desinit [»pysähtyy»]: Itk. kasv. p. 101; Lindén Bidr. ex hac parte non enum., vide ceterum sub var. *groenlandico*.]

Lapp. ross. Socia praecedentis [*Rh. maior* in herbosis

---

[1]) F. *vittulatus* Gremli, vide infra.

[2]) *Rhinanthus minor* Ehrh. auctores apud nos plurimi, etiam Herb. Mus. Fenn. II.

[3]) Bergr., Wecks., Caj. Kasvist. (»Mt. ja Pt.»), Blom, Saur., Hult, Mela, Roiv. (Pielavesi), Norrl. On. et Must.; fq—fqq Flinck, Roiv. (Pihtipudas), A. L. Backm. Fl., Brenn. Obs., quem l. inspicias, et Hjelt & H.

[4]) Specimina nonnulla saltem ad var. *groenlandicum* Chab. referenda sunt.

totius Lapp. p]: N. l. Fellm. [1]), cfr Beket. p. 585; Tsipnavolok: Broth. Wand. p. 11; Subovi: l. c. p. 13 [1]). Vide ceterum infra.

Pl. Finl. exs. N:o 933 **Ny l.** Kyrkslätt in prato in pago Österby leg. Lindberg, N:o 934 **Oa.** Korsnäs Harrström by in prato leg. A. Lindfors.

Afvikande frekvens anföres jämförelsevis sällan: **Sat.** st fq: Häyr. Björneb. — **Ta.** st fq: Asp. & Th. — **Kl.** Fl. Kar. upptager blott namnet, men arten betecknas såsom fq (Backm., Bergström): Norrl. Symb. och Hjelt; st fq: Hann. — **Kb.** st fq—fq: Axels. Putk. — **Ob.** fq—st fq: Keckm. — **Kuus.** »Oulankajoen ja Kitkajoen varsilla nurmilla p»: Pesol.

Rhinanthus minor [hufvudarten] anföres ännu för Lm.: Mela Kasv. V; samtliga exemplar i H. M. F. från denna provins höra emellertid till var. *groenlandicus*. I Herb. Mus. Fenn. II p. 91 upptagas exemplar af arten både från Lp. och Lm.; dessa tillhöra dock varieteten. Äfven Lv. l. c. bör tills vidare utgå. Flera af de ofvan anförda uppgifterna från Lappland afse likaså säkerligen varieteten. Emedan flertalet i Lappmarken insamlade och som *Rhinanthus minor* inlämnade exemplar visat sig tillhöra var. *groenlandicus* (Chab.), anför jag här alla de exemplar från denna trakt, som enligt Lindbergs bestämningar af år 1917 tillhöra hufvudformen eller kanske riktigare f. *vittulatus* Gremli: **Lk.** Kittilä, norra delen: G. Lång!; Sodankylä: Blom! [2]); Sodankylä Petkula: Lindberg!; Muonioniska: F. W. Mäklin! [2]). C. H. Ostenfeld nämner om exemplaret: »*A. minor* ad *A. Grönl.* accedens». Vidare bör framhållas Montells uttalande: Alla i finska och svenska Muonio tagna exemplar tillhöra former af *Rh. minor:* Medd. XLIII p. 182. — **Li.** Nangujoki Hietajärvi: Fontell! — [**L. ent.** Mukkavuoma: Malmberg! [2]), C. H. Ostenfeld skrifver: »*A. minor* ad A. *Grönl.* accedens».]

Lim. »in litore insulae inter Kantalaks [»Kandalakscha»] et Kolvitsa»: Lindberg! — Lt. Kola: N. I. Fellman! [tillsammans med var. *groenlandicus*].

A. minor förekommer ofta **ymnigt.** Emellertid har jag endast antecknat följ. uppg. Caj. Kasvist. (»us. runs.»), Stenr., Hult (»interdum cp»), Kyyhk. Suom. (usein runsaasti) och Hjelt & H. (saepe cp); st cp: Häyr. Björneb., Axels. Putk. och A. L. Backm. Fl. Däremot nämnes: »hajan., mutta usein myös joks. runs.»: Borg Tiet.

Uppgifter om förekomsten af *A. minor* på **Al.** lämnas i Palmgr. Stud. p. 435—436, jfr spec. tab. VII. Se om artens förekomst äfven Leiv. Veg. p. 203 etc.

Linkola betecknar *Alectorolophus minor* som en antbropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 247, jfr l. c. p. 246, 315 och 399.

---

[1]) Specimina nonnulla saltem ad var. *groenlandicum* Chab. referenda sunt.

[2]) Exemplaret bestämdt af J. v. Sterneck.

Det förtjänar framhållas, att Focke p. 324 upptager (bybrida?) mellanformer mellan *Rhinanthus maior* och *Rh. minor*. Sådana former kunde kanske anträffas äfven hos oss, då de enligt Schmalhausen förekomma kring S:t Petersburg. Det bör emellertid ihågkommas, att de många formerna af *A. minor* och *A. maior* då ännu icke voro särskilda.

Om kollektivarten *Rhinanthus crista galli* L. föreligga följ. uppgifter: Till.; Till. Icon. 130 enl. O. Hjelt Nat.; Kalm; »in pratis fq»: Prytz cont.; »in pratis et pascuis siccis per totam patriam usque in Lapponiam subalpinam, versus septentrionem immaculatus evadit»: Wirz. pl. off., jfr äfven Led. III p. 265–266. — **O b.** allm. på åkerrenar: Jul. p. 288. — **L a p p. f e n n.** »per silvaticam partem Lapponiarum suec. p, sed in inferalpinis . . . Finmarkiae . . . ubique frequentius, unde etiam adscendit iuxta ripas fluminis Tana ad templum Utsjokense copiosius»: Wahlenb. p. 165; »ubique»: Fellm. Lapp. — Lapp. ross. »ubique»: Fellm. Ind. — A. Nyl. använder visserligen namnet *Rhinanthus crista galli*, men särskiljer dock *Rh. minor*. Om kollektivarten föreligga vidare åtskilliga data i fenologiska o. a. arbeten, men på dessa torde det ej vara skäl att här ingå. Att Wahlenbergs uppgifter till största delen afse *Alectorolophus [»Rhinanthus»] minor* [incl. var. *groenlandicus*], framhålles särskildt i Kihlm. Ant. Detsamma gäller naturligtvis också J. Fellmans uppgifter. Äfven flertalet öfriga uppgifter afse väl sistnämnda art; jag har emellertid ansett det vara skäl att anföra dem under det namn, under hvilket de publicerats.

— — —

Med stöd af Sternecks år 1901 publicerade monografi [Sterneck, J. v. Monographie der Gattung *Alectorolophus*, Abh. der zool.-bot. Ges. in Wien, Bd I, h. 2, 1901] påpekade Kihlman vid mötet den 7 februari 1903, att bland de exemplar, som tidigare gått under namnet *Rhinanthus minor*, olika former kunna särskiljas, se Medd. XXIX p. 94. Vid behandlingen af dessa former i Conspectus har jag helt och hållet stödt mig på Lindbergs bestämningar. Dock har jag kallat dem varieteter, medan Lindberg betecknar dem som underarter.

Förutom dessa former, hvilka upptagas under särskild rubrik, omnämnas följ.

C. H. Ostenfeld skrifver i maj 1904: »Alt hvad jeg har set fra Finland af denne art hörer til »f. *vittulatus* Gremli». (Anteckning i H. M. F.)

Var. *angustifolius* **N y l.** »circa Fagervik»: His.; möjligen afses var. *stenophyllus*.

Om hufvudformen nämnes: »Forma typica (dentibus corollae non violaceis) rarissime apud nos crescit»: Schedae II p. 140. För öfrigt föreligga endast följande uppg. om denna form. **N y l.** Kyrkslätt Kuntun äng vid Juusjärvi tills. med *A. minor* f. *vittulata:* Lindberg! — [**L k.** »Vid

Påskynen [månne Pääskynen?] är hufvudformen anträffad, på öfriga ställen endast f. *vittulatus* Gremli»: Birg. p. 96; hufvudformen förekommer kring Pajala vid Rova och på holmen Esisaari: Birg. Till. p. 72;] Sodankylä Petkula äng tillsammans med f. *vittulata:* Lindberg!, se äfven Wirz. pl. off.

Alectorolophus minor var. **groenlandicus** (Chab.)

In Fennia maxime septentr.-orientali rarissime occurrit, multis locis in Lapponia lectus est, sed distributio nondum videtur rite explorata.

Kk. Kaltalaks inter Kemi et Keret: Selin!

Lk. Kittilä in pago ad templum: Hjelt & Hult!; Muonio in margine viae pagi ad templum: Montell!; Enontekiäinen Palojoensuu australi in parte fluvii Palojoki: Montell in Medd. XLIII p. 182, cfr l. c. p. 295; Kuolajärvi in pago Vuorikylä: Lindberg! — Li. Laanila! multa spec., prope »Pajakaisentupa»! inter Laanila et Törmänen, Törmänen! et Thule!: Lindberg; Toivoniemi: Arrhenius & Kihlman!; Utsjoki: Sælan! — [L. ent. Kotavuopio contra templum par. Kaaresu'anto, Siilasvuoma et in monte alpino Malla ad Kilpisjaur: Montell in (Diar. 5, V, 1917) Medd. XLIII p. 182 etc., cfr Sv. Bot. T. 1917 p. 422; Keinovuopio, Mukkavuoma et Lassivaara: Fries & Mårt. p. (71).]

Lapp. ross. in devexo argillaceo ad Kenoverskij promuntorium inter Pjalitsa et Tshapoma: Kihlman!; Triostrow: F. Nylander!; Lumbofski! et Kola!: N. I. Fellman; Ribatshi [»peninsula piscatorum»] prope Kervano: Klingstedt!; Srednji! ad sinum Kolaënsem et Subovi!: Brotherus; Gavrilova: F. Nylander!; Harlofka: N. I. Fellman! et Brotherus!

Vide ceterum supra p. 96.

Herb. Normale edit. ab I. Dörfler N:o 5149 **Lapp. fenn.** in prato ad »Ylimuonio» prope »Muonio» leg. Montell nomine *A. crista galli* (L.) M. B. var. *septentrionalis* Kihlm.

Med undantag för några af de nyaste exemplaren är det mesta af museets hithörande *Alectorolophus*-material inlämnadt under namnet *Rhinanthus minor*. I Bot. Not. 1899 p. 238 meddelas, att Sterneck i Österr. bot. Zeitschrift 1895 under namn af *Alector. borealis* beskrifvit den form, som här kallas var. *groenlandicus*, efter exemplar från Lappland. — I Medd. XXIX p. 94 nämner Kihlman, att ifrågavarande form »edustaa Jäämeren rannikolla ja Pohjois-Lapissa yksinomaan *Rh. minor*'ia» under namn af

Rh. minor var. *septentrionalis*. [Ur framställningen under huvudformen framgår dock, att var. *vittulatus* går ända till **L. e n t.**, **Li.** och Lt.]

Lindberg skrifver: »De flesta af de äldre exemplaren af var. *groenlandicus* ha af Sterneck i samlingen betecknats såsom »nordischer Typus». Föranledd af denna anmärkning har Kihlman benämnt exemplaren från norra Finland v. *septentrionalis*. Ostenfeld åter, som senare granskat vårt material, använder namnet *A. groenlandicus* för exemplar från norra delarna af landet»: Lindb. comm.

Sa. Lappvesi: Kihlman i Medd. XXIX p. 94, jfr Mela Kasv. V under namn *Rh. minor* var. *septentrionalis* Kihlm. — **Sb.**: Mela Kasv. V under samma namn. Då dessa exemplar ej omnämnas af Lindberg, torde ytterligare undersökning vara af nöden.

Alectorolophus minor var. **stenophyllus** (Scherr) Sterneck.

In Fennia australi rarissime, quantum scimus, occurrit.

Forma autumnalis *A. minoris* in Finlandia rarissima videtur esse: Lindberg in Schedae II p. 140.

Ab. Lojo Biskopsnäs ad praediolum Kauria! et Gerknäs! ad viam Kyrkö versus: Ch. E. Boldt; Karislojo Pellonkylä: Lindb. herb. — **Nyl.** Kyrkslätt in prato in pago Österby: Lindberg in Pl. Finl. exs. N:o 935, var. *maculifera* Lindb. vide infra; Borgå Emsalö Orrby: Ch. E. Boldt!, vide etiam supra p. 97. — **Ka.** Kaukola: Lindén!

Sat. Ylöjärvi Pengonpohja: Sola!

Vide ceterum supra p. 97.

I Medd. XXIX p. 94 skrifver Kihlman om denna varietet: »Joka toistaiseksi on meillä tavattu ainoastaan kerta, nimittäin Raahen luona (Blom)». — **Om.** Brahestad (Blom): Kihlman l. c., jfr Mela Kasv. V. — **Ob.**: Mela Kasv. V. — Då dessa exemplar ej omnämnas af Lindberg, kräfves vidare undersökning. Ifrågavarande uppgifter skulle angifva en utbredning af formen, som alldeles icke öfverensstämmer med den ofvan anförda.

Exemplaren i Pl. Finl. exs. N:o 935 föras af Lindberg till f. *maculifera*, som beskrifves i Schedae l. c. Om densamma säges: »Specimina typica tantum loco supra allato [**Nyl.** Kyrkslätt Österby] lecta sunt»: Schedae l. c.

Alectorolophus maior (Ehrh.) [1])

In maxima parte Fenniae ad circ. 65° aut 66° frequenter, in orientali Fennia etiam frequentissime provenit;

[1]) *Rhinanthus maior* Ehrh. auctores apud nos plurimi etiam Herb. Mus. Fenn. II.

interiore in Fenniae occidentalis parte forsitan nonnullis saltem plagis satis frequenter occurrat, supra 67⁰ plerumque rarius legitur; ultra 67⁰ 50′ incertus est.

Fq in Fennia usque ad 64⁰ inveniri plurimi auctores indicant (de Fennia orientali et exceptionibus vide infra), cfr Till. Icon. 130 e Fries Öfvers.; certe late distributus est: W. Nyl. Distr.; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 552; exc. etiam Lapp. (p. d.) suec.: Nym. Suppl. p. 239, vide quoque DC. Prodr. X p. 557 etc.; auctores veteres cum *A. minore* nomine *Rhinantho crista galli* coniunxerunt, vide supra p. 97.

Kol. fq—fqq: Elfv.

Kon. ad Onegam frequentior quam sequens *[A. minor]*: Fl. Kar.; fqq suis locis cp, in Saoneshje fqq: Norrl. On.

Om. fq: Hellstr.; fq, sp: A. L. Backm. Fl.; st fq: Tenn.; fq: Brenn. Obs. — **Ok**. Kianta st fq, ceterum fq: Wainio Kasv.; fq: Must. et Brenn. Obs.; [Kianta] st fq, sed maximam partem spec. solitaria: Kyyhk. Suom., vide etiam infra sub **Sb**. — Kp. fq inprimis hac in parte: Wainio Kasv.; verisimiliter fq: Bergr. Ant.

Ob. Uleå: Eberh.!; fq, in maxime septentrionali parte st r: Brenn. Obs., quem l. inspicias, spec. e Kemi Niemelä!; (fqq): Keckm.; Kemi! p: Rantaniemi; Pello Kyläsaari: Caj. Torn. p. 65; st r usque ad Lohiniva [1]) in par. Rovaniemi: Hjelt & H., vide quoque infra p. 101; O. R. Fries non comm.; Backm. & H. p. 154 r ex uno loco. — **Kuus**. st fq, in vicinitate lacus Paanajärvi saltem st fq—fq: Wainio Kasv., spec. e Paanajärvi Kauppilanvaara leg. A. L. Backman! — Kk. fq, etiam in par. Oulanka: Wainio Kasv., vide sub Kp.; fq: Bergr. Ant.

Lk. Kittilä Kiistala: Sælan [1]), cfr Hjelt & H., Kihlm. Ant. et Herb. Mus. Fenn. II p. 142; nobis non obvius: Hjelt & H.; Kuolajärvi [»Salla»] in pago Alakurtti: Borg & Rantaniemi! [2]); Kuolajärvi Alikurtti Soppelo, (st fq) in pag. Salla in vicinitate templi: Pesol.; a Læst. et Blom Bidr. non comm.; de Wainio Not. vide infra.

---

[1]) Specimen ad var. *apterum* Fr. pertinet.

[2]) Spec. determ. J. v. Sterneck.

Lim. ad pag. Umba: Kihlman![1]); Tojjävr![1]) ad partem austro-occidentem et Hirvasjärvi![1]) ad partem septentr.-occidentalem: Axelson & Borg, vide ceterum infra.

Södra Finl.: Fries; angifver påtagligen en alltför inskränkt utbredning. — **Ab.** fq—fqq: Arrh. Ann.; st fq: Renv.; fqq: Wecks.; »Mt ja Pt fqq, muuten fq»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Arten uppräknas ej af Brenn.; ny för Hogland: Sælan i Medd. XXV p. 74, jfr l. c. p. 80. — **Ka.** st r—p: Blom. **Sat.** (fqq): Saur.; p—st fq: Häyr. Björneb.; p, ehuru någon gång ymnig: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop., Asp. & Th. och Borg Tiet.; st fq—fq: Wainio Tav. or. — **Sa.** p: E. Nyl. & Chyd. och Hult.

Oa. st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** Pihtipudas st fq, Kinnula p: Roiv. — **Sb.** »Luultavasti st fq—p molemmissa maakunnissa (**Sb.** ja **Ok.**)»: Kyyhk. litt.; Pielavesi st fq: Roiv.; Iisalmi p: M. & J. Sahlb.

Dessa uppgifter tyckas tyda på, att *Alectorolophus maior* åtminstone i vissa trakter af det inre västra Finland är endast »ganska allmän».

Lapp. fenn. »in annotationibus meis verisimiliter commixta cum specie praecedente *[A. minore]*, a qua in annotationibus huc ducta planta colore et magnitudine recedit. Sic fq obveniret prope Petkula et Kaaretkoski ad flumen Kitinen in Sodankylä et ad flumen Ivalojoki in Inari, et obviam etiam ad Veskoniemi et Köngäs prope Mare glaciale. Quod igitur denuo est observandum»: Wainio Not. Finnes i södra Lappmarken, men saknas i norra Sodankyläs barrskogsregion: Hult Lappm. p. 40. Kihlman lämnar i Kihlm. Ant. en fullständig, kritisk redogörelse för tidigare uppgifter och motiverar därjämte, hvarföre dessa måste anses osäkra; jag nöjer mig här med att hänvisa till denna uppsats. Där framhålles uttryckligen: »Neque nobis in territorio obvia».

Lapp. ross. »in herbosis totius Lapp. ross. p»: N. I. Fellm., jfr Beket. p. 585; Fellmans exemplar från Kola och ett exemplar af F. Nylander från Triostrow, hvardera inlämnade under namn af *Rhinanthus maior* [jfr om dessa Herb. Mus. Fenn. I], tillhöra enl. Kihlm. Ant. *A. [»Rh.»] minor;* artens förekomst i östra Lappmarken måste därföre än så länge anses tvifvelaktig. *A. maior* upptages emellertid både från Lim.» Lv. och Lp.: Mela Pl.; det är därföre ganska antagligt, att den — eller möjligen var. *apterus* Fr. — i södra delen af detta område är vanligare än som af ofvan anförda uppg. från Lim. framgår.

I Kihlm. Ant. betonas uttryckligen, att, förutom exemplaren från Lapp. ross., äfven andra tidigare till *A. maior* förda exemplar antingen icke tillhöra denna art utan *A. minor* eller äro synnerligen vanskliga att med säkerhet bestämma eller ock slutligen, att vissa föreliggande uppgifter endast afse en rent tillfällig förekomst, såsom fallet är med uppg. Nyborg: Th. Fries p. 183. Artens nordgräns hos oss bör alltså för närvarande och intill vidare förläggas vid 67° 50′ (Lim. Hirvasjärvi).

---

[1]) Spec. determ. J. v. Sterneck.

Om den **ymnighet** *A. maior* visar i sin förekomst, har jag antecknat följ.: cp: Stenr.; talrikt på Haapasaari: Sælan i Medd. XXV p. 80; st cp—cp: Häyr. Björneb.; st cp »toisinaan ruispelloissa ja huuhdissakin oikein runsaana»: Axels. Putk. — Däremot säges sp [»hajanainen»]: Borg. Tiet.

Från gränstrakterna i öster anföres: »Die Rhinantheten sind im Gebiete sehr häufig»: Caj. Oneg. p. 32.

Uppgifter om förekomsten af *A. maior* på **Al.** lämnar Palmgr. Stud. p. 435. Specialuppg. ingå äfven Leiv. Veg. p. 203.

Linkola betecknar *A. maior* som en osäker anthropochor i Ladogatrakten: Link. Stud. p. 251—252, medan den i inre delarna af hans undersökningsområde uppträder som en anthropochor af andra klassen: l. c. p. 248, jfr äfven om utbredningen i dessa trakter l. c. p. 315 och 341.

Oafsedt de under särskild rubrik upptagna formerna omnämnes äfven *β hirsutus* Lam. [**Lk.** Pajala (Lyttkens l. c. p. 45): Birg. Till. p. 72; Lyttkens-Lyttkens, A. Om svenska ogräs, Norrköping 1885]. Om denna forms allmänna utbredning säges: »Eur. plur. et prob. ubique, ubi species»: Nym. Consp. p. 552.

Om möjliga hybrider se ofvan s. 97.

Alectorolophus maior var. apterus Fr.

Adhuc lectus non est, nisi paucis locis in Ostrobottnia septentrionali et Lapponia kemensi.

Usque ad Fenniam: C. H. Ostenfeld in Bot. Not. 1904 p. 84, vide ceterum supra p. 97.

Ob. Simo in agro prope templum: V. W. Westerlund!, spec. determ. J. v. Sterneck; Pudasjärvi: C. Brander!, spec. determ. C. H. Ostenfeld; Rovaniemi Lohiniva ad fines Lapponiae in colle agrario: Hjelt & Hult!, spec. determinaverunt J. v. Sterneck et C. H. Ostenfeld, cfr de his omnibus Ostenfeld in Bot. Not. 1904 p. 116 et Brenn. bidr. p. 20.

Lk. Kittilä Kiistala: Sælan!, spec. determ. C. H. Ostenfeld, cfr Hjelt & H. et Kihlm. Ant. nomine *Rhinanthi maioris*, item Ostenfeld in Bot. Not. 1904 p. 116; Kuolajärvi Alikurtti ad praedium Soppela st cp: Pesol. kasv. p. 233.

Samtliga exemplar äro inlämnade till H. M. F. under namn af *Rhinanthus maior*. — Om exemplaret från **Ob.** Rovaniemi Lohiniva skrifves: »Spec. nostrum est var. *Alect[o]rolophus* Poll.»: Hjelt & H. Både detta ex. och exemplaret från Simo omnämnas af Kihlman i Medd. XXIX p. 94, jfr äfven ofvan p. 97.

Lk. »Salla (spec. iuv. Borg & Rantaniemi)»: C. H. Ostenfeld i Bot. Not. 1904 p. 116; Lindberg synes anse detta exemplar tvifvelaktigt.

Alectorolophus maior var. **serotinus** Schönh.

In Fennia australi usque ad 62° 45′ ad septentrionem versus raro lectus est; distributio nondum satis videtur explorata.

Ab. Lojo Jalansaari Ivars ad viam Tamminiemi versus: Ch. E. Boldt! — **Nyl.** Ingå Sadeln: Brenner!

Kl. Uukuniemi: Niklander!; Pälkjärvi Korkianiemi: Brotherus & Hjelt! — **Kol.** Soutujärvi! ad marginem viae et Kalajoki! in colle graminoso: Cajander.

Oa. Korsnäs Harrström in margine agri: A. Lindfors!, cfr Medd. XXXVI p. 139.

Samtliga exemplar — inlämnade under namnet *Rh. maior*, ett par dock obestämda — äro bestämda af Lindberg, som betecknar denna form som en underart. C. H. Ostenfeld har bestämt några af exx. till *Alect. maior* (Rchb.) f. *montana* (Sauter).

Bartschia alpina L. [1])

In Lapponia frequenter—satis frequenter inprimis in regionibus superioribus provenit; ad meridiem versus in Fennia orientali usque ad 64° 30′ descendit, in parte occidentali infra 65° 30′ vix visa est.

Kalm; ad ripas rivulorum alpinorum fq: Prytz cont.; Fennia bor. or. et maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. . . . alp. subalp. etc.: Nym. Consp. p. 549; Fenn. bor. (**Ob. Kuus.**): Nym. Suppl. p. 238; per totam Lapponiam dispersa, etiam (r aut rr) in **Ob.**, **Kuus.** et **Kp.** crescit: Schedae II p. 137, vide quoque DC. Prodr. X p. 544, Led. III p. 260, Borg Beitr. p. 102, 116, 135, 144 et 146.

Kp. (fq) et saepe cp in paludibus [partis mediae] ad circ. 64° 30′: Bergroth in Medd. XXIII p. 25 et l. c. p. 24—25, quem l. inspicias, et vide infra, ubi specimina enumerantur.

Ob. rr Rovaniemi, Kemi, Pudasjärvi: Brenn. Obs., ubi sequentes commemorantur; rr Kemi Vallitunsaari (Fr. Hellström) ad fluvii Akkunusjoki in flumen Kemijoki [«Kemielf»] effluvium

[1]) Nomen apud multos auct. inprimis veteres scribitur *Bartsia*.

pc: Keckm., cfr l. c. p. 16; Kemi (p): Rantaniemi, spec. e Rantaniemi Alasaari!; Pudasjärvi r: C. Brand.!, cfr Not. XIII p. 456; secus fl. Kemense e Lapponia per Rovaniemi usque ad ostium progredit[ur], ubi in insula Valittu (!) primum observ. Rev. M. Castrén: Hellstr. Distr. p. 22, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Aavasaksa: Acerbi p. 170, cfr Hjelt & H.; Rovaniemi compluribus locis ad flumen Ounasjoki: Sæl. ann. et herb. 1864; p, frequentior in vicinitate fluminis Ounasjoki quam fluminis Torniojoki [»Torneå»], ubi non infra Kieksisvaara adnotata: Hjelt & H.; Turtola: Lindén!, cfr Brenn. bidr. etc.; secundum flumen Kemijoki [»Kemi älf»] inter Kemijärvi et Rovaniemi compluribus locis (Å. Laurin): Häyr.; O. R. Fries non comm. — **Kuus.** e vicinitate lacus Kuusamojärvi ad septentrionem versus p—st fq, a Tavajärvi ad septentrionem versus st fq: Wainio Kasv., spec. e pago ad templum!; ad Oulanka et Kitkajoki et multis aliis locis st fq—fq: Pesol.; e multis locis in parte septentrionali comm. Hirn. Fört. et Edv. af Hällstr., e nonnullis etiam Stjernv. et alii; 9 spec. in H. M. F., vide etiam A. L. Backman in Medd. XXXV p. 198 et 200, W. Brenn. p. 106 et Kyyhk. Suom. p. 25. — Kk. Oulanka ad Vartiolampi: Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Keret: N. I. Fellm. p. XXIV et XXV.

Lapp. fenn. (p), in interiore parte territorii non obviam: Hjelt & H., cfr l. c. p. 107, vide etiam Silén Bl. p. 93; [cp in declivibus fluviorum: Samz. p. 175—176; complur. locis, enum.: Birg. p. 96;] in pratis graminosis salicetisque subhumidis nec non in campis siccioribus st fq: Blom Bidr., cfr Kihlm. Beob. p. XVII etc., item l. c. p. 59; Kemijärvi: Eberh., cfr Moberg Klim. p. 43; Kemijärvi in vicinitate templi: Huum. Kasv. p. 153; Kemijärvi in vicinitate templi et Kuusilahdenvaara ad lacum Kemijärvi [»Kemiträsk»]: Häyr.; in alpibus omnibus . . . earumque praecipue lateribus inferioribus humidioribus vulgaris, etiam extra atque infra alpes iuxta fluvios per Lapponiam silvaticam fq descendit usque ad . . . Ketkessuvanto Lapp. Torn. et ad Akankoski Lapp. Kem.: Wahlenb. p. 164 et 165, cfr l. c. p. XIX et XXXI; ubique inprimis ad flumina fqq: Fellm. Lapp.; Sodankylä st fq—fq inter Tallavaara et Hieta-

suvanto, fq ad flumen Kitinen magis ad septentrionem versus: Kihlm.; Ounastunturit Raututunturi [in reg. alp.] spec. parva, 3—5 cm: Sandm. p. 27—28; in reg. subalpina et longe in reg. silvaticam descendit: l. c. p. 31, cfr l. c. p. 32, vide etiam Norrl. Lappm. p. 258, Caj. Torn. p. 53, 89, 112 et 119; st fq—fq in Inari et ad Paatsjoki usque ad Mare glaciale, fq item in iugo Suoloselkä et st fq—fq ad flumen Kitinen meridiem versus usque ad Kaaretkoski, observata etiam ad pag. Sodankylä et Kalkkivaara et ad flumen Kemi in par. Sodankylä et ad Salla in par. Kuolajärvi: Wainio Not., cfr l. c. p. 6 et 32; fq in reg. silvaticis, in reg. alp. ad rivos in Vuomapää usque ad 560 m: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39, vide quoque Finn. p. 9; Kuolajärvi plerumque st fq, interdum p, ad Putkikorpi fq et cp: Pesol.; fq, sed saepe parcius per totum territorium, usque in reg. alpinam adscendens, in ripis rivulorum fluviorumque, in turfosis et sphagnetis, nec non in fruticetis salicum, Pietarlauttasoaivi NE 425, Hammasuro SE 371, Peldoaivi N 471, SE 450, Kudossuvannonpää N 381, Ailigas SV 483: Kihlm. Ant., cfr Hult alp. Pfl. p. 168; st fq—fq . . . tot. territorii usque ad regionem alpinam inferiorem, ubi saepe in altioribus locis alpium siccioribus occurrit: Arrh. ant., vide etiam Blytt p. 802, Norm. Fl. Overs. p. 455, Norm. Fl. Spec. p. 814—815 etc. — [**L. ent.** reg. alp. et subalp. fq, reg. silv. p: Læst.; fq secundum ripas et in vallibus rivorum in regione subalpina et inferiore parte reg. alpinae, sed pc in plagis alpinis superioribus, ex. gr. Mehkavaarri et Halti: Lindén Bidr., vide quoque Norrl. Lappm. p. 262; Fries & Mårt. omittit.]

Lapp. ross. fqq: Fellm. Ind.; ubique vulgaris: N. l. Fellm., cfr l. c. p. XLVII; enum.: Beket. p. 584, vide quoque Broth. exk. p. 78, Broth. Wand. p. 7, 8, 11, 12 et 13, Knabe Pfl. p. 280, Borg Ber. p. 36, Frey resa p. 120 et 122 etc.

Pl. Finl. exs. N:o 922 **Lk.** Muonio iuxta templum in ripa fluminis leg. K. Segerman.

Kp. Om förekomsten härstädes skrifver Bergroth: »I mellersta delen [»Centr.»] st fq i gungflyn, på gungflyängar och gungflykärr, i löfdungarna vid kafvelbroarna o. s. v. Flerstädes Koivuniemenjärvi! — Kevättömärvi, täml. ymn. på Rastisuo och S om Rautaveräjäiset, började cirka 8 km [»verst»] N om den förstnämnde [sannolikt Koivuniemenjärvi].

På åtskilliga ställen mellan Maasjärvi och Sjuigarvi!, rätt ymn. på gungflyna vid Sjuja å och nedanför koppargrufvan, flerstädes på de första 7 à 8 km österut från Ebätysvaara»: Bergr. Ant. 1896; l. c. 1897 tillägges: »Centr. fq, hufvudsakligen på gungflyartade ståndorter af alla slag, men äfven på steniga stränder, såsom t. ex. vid Uskelanjärvi — någongång på hårdvallsäng såsom i Offonanniemi! by»: Bergr. Ant., exemplar äfven insamladt nära Sjujaås utflöde! — **Kuus.** Härifrån nämnes: »Första gån. gen vid Säynäjokis utlopp i Kuusamojärvi (Nyberg)»: Brenn. Ber. 1864.

Castilleja pallida Kunth.

In Lapponia orientali ultra 68° 20' (circ.) et trans 6° fere ad orientem versus ab Helsingfors saepe copiose lecta est.

Lapponia (Schrenk pl. exs.): Led. III p. 257—258; Lapp. or.: Nym. Consp. p. 549, vide quoque Lindb. Pfl. p. 12, Borg Beitr. p. 102, 105, 114, 135, 142 et 159, Norrl. in Atlas p. 30 et 31, item Lindb. in Atlas p. 37.

Lapp. ross. Triostrow: F. Nyl. Und. p. 52; locis humidis argillaceis in fruticetis ad Sapadnjinavolok [»Sapadnivolok!»] et Svjätoj-noss Lapp. Ross. maxime bor. or. cp: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 584; spec. e Sapadnjinavolok etiam leg. Brenner!; Svjätoj-noss: F. Nylander! et Enwald & Knabe!; in alpibus Tuatash prope lac. Nuotjavr [»Nuortijärvi»] st cp in reg. subalpina! et st pc in reg. silvatica usque ad flumen Nuotjok [»Nuortijoki!»], ad cuius ripam solitariae tantum plantae visae: Hollmén in Medd. XIII p. 210; »hoch in Gebirge . . . es wird aber auch, wenn auch selten, im Flussthal des Nuotjok beobachtet»: Lindén Beitr. p. 16; saepe cp ibidem: Lindén in Medd. XIX p. 14, spec. e Lim. reg. alp. in ripa rivuli ad pedem alpis Vuojim! et Lt. ad lacum Nuotjavr reg. silv. in ripa umbrosa rivuli Siulujoki!; Viertsoivi spec. unum, prope Viertsoivi, Viertsoivi Tuatash versus et Siululampi cp in insula amnis: Lindén Bot. (Dagbok); spec. e Lt. Nuotjok [»Nuorttijokka»] etiam leg. A. Torckell!; in alpibus Lujauri urt: Kihlman in (Diar. 8, X, 1887) Bot. Not. 1887 p. 268 et Kihlm. & Palm. p. 9, spec. e Lujauri urt in reg. silv. ad Kuelduaj in ripa glareosa! et Vavnbed! in betuleto nemoroso cp; cp nonnullis locis ad flumen Voronje inprimis in vicinitate catarrhactarum 15 km ab ostio: Broth.

Reseb. et Broth. Murm. p. 188, spec. adscriptum Gavrilowa ad catarrhactam Julii!; Jokonga: Enwald & Knabe in Lindb. herb.

Lim. *Castilleja* uppräknas bland arter, som förekomma vid Lujauri urt, men icke på Hibinä [»Umptek»]: Kihlm. Veget. p. 34. — Lp. Arten har icke iakttagits vid Ponoj: Knabe Pfl. p. 281.

Euphrasia. [1])

Odontites rubra Gil.

In Fennia australi et inprimis in continenti parte Fenniae austro-occidentalis frequenter provenit; ad septentrionem et orientem versus rarescit, terminus septentrionalis ad 63⁰ aut parum supra, ubi rarissima est; ulterius non visa est nisi in saburra etc.

Till.; Kalm [2]); in agris Fenniae: Gadd Försök III p. 165 [2]); in agris st fq: Prytz cont. [2]); ad margines agrorum per meridionales et medias patriae provincias: Wirz. pl. off. [2]); maxima pars Fenn.: Fries; in australi et media Finlandia in ripis vel in agris usque ad c. 63⁰ crescit: Schedae II p. 137 nomine *O. rubra* Gil. **verna* (Bell.) Dum., vide quoque DC. Prodr. X p. 551, Led. III p. 261—262 [2]), Brenner in (Diar. 5, XI, 1898) Medd. XXV p. 15—18 et inprimis l. c. p. 17, item Link. kultt. p. 138, infra et sub var. *serotina*.

Al. (fq): Radl. p. 188 [2]); (r): Bergstr.; st r, Finström Bastö: Bergstr. Beskr.; p: Arrh. & K. — **Ab.** fq: Zett. & Br., Arrh. Ann., Renv., Sand., A. Nyl. et Sel. [2]); Vihti fq: Printz, cfr W. Nyl.; [Vihti] st fq: Flinck; fq: V. E. Broth. [2]); fqq: Wecks.; »Karjalan—Karpisten, Laajoen et Kalelan seutu» st fq, ceterum fq, cp [»yl.»] in agris, inprimis in agris secalinis post messem: Caj. Kasvist. — **Nyl.** fq: His.; in agris (p) cp, proxime ad Åggelby [etiam Link. comm.]: W. Nyl. p. 213; st fq, cp in agris: Stenr.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila fq: Link. comm.; [Hogland] Suurkylä (Sievers): Brenn. Till. p. 37, vide quoque infra. —

---

[1]) Quoniam specimina huius generis in H. M. F. nondum rite sunt determinata, nunc hoc genus tractare non potui.

[2]) Nomine *Euphrasia odontites* L. aut *Bartsia odontites* (L.).

Ka. st r: Blom; Virolahti Hailila: Sælan!; Säkjärvi Heinlahti: V. Krohn!; p?, adnotata e Kirvu in vicinitate templi et Tietävälä ad vias, Jääski! (fq) ex. gr. ad Järvenkylä cp in prato humido ad Pieppolanlampi, Antrea [»S:t Andreae»!] Hatula st cp in ripis fluvii Vuoksi, in vicinitate fluvii Vuoksi verisimiliter haud infrequens: Lindén. — **Ik.** (fq): Malmb.; Konnevits: Hj. Neiglick & J. Lupander!; etiam multa (8) alia spec. in H. M. F.; [st fq in tota Ingria: Meinsh. p. 257 [1])].

Sat. p: Malmgr.; [Loimaa] fqq in agris secalinis post messem [»ruissängessä»]: Saur.; p et st cp—cp, enum., Hvittisbofjärd st r: Häyr. Björneb.; fq—st fq: Hjelt; Ruovesi: Simming!, cfr Alc.; vide quoque Lahti Tul. p. 136. — **Ta.** fq: Leop., Tikk., Knabe Fört. et Asp. & Th.; fqq in agris: Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä Nya Olkkola: Unon.; Sysmä in vicinitate templi et Ilola: Link. comm.; fq—st fq, interdum st cp in agris: Borg Tiet.; Korpilahti Mutanen: Wainio Tav. or.!; multa alia spec. in H. M. F. — **Sa.** Valkiala (st fq): Hult Fört.; Villmanstrand: Simming!; Lauritsala: A. Brotherus in dupl.!; Sääminki Kaartila (E. Nurmi herb.): Budd. muist.; Hult non comm. — **Kl.** fq circa Sortavala et in Valamo: Chyd., spec. e Joensuu [in par. Sortavala]!; [Parikkala] r tantum nonnullis locis in Koitsanlahti et in vicinitate eius: Hann.; Sortavala! complur. locis in pagis et ripis insularum et taeniarum, sed in par. Impilaks non visa: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 273, ubi nomine *Odontitis odontitis* st r—r in vicinitate lac. Ladoga inveniri indicatur, l. c. Tab. V et vide infra; alia quoque spec. in H. M. F. — **Kol.** complur. locis in Lunkulansaari et Mantsinsaari: Link. comm., vide sub **Kl.**; Salmi Uuksu: Pesola!; saltem in vicinitate oppidi Petrosavodsk haud infrequens: Sahlb. Bidr.; Elfv. non comm.

Oa. Ostrobottnia (F. Nylander msc.): Led. III p. 262 (forsitan ad sequ. subspec. spectet); Storkyrö: Alc. et Alc. III p. 252, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142 et Laur. Växtf.; Isojoki Bengtilä in agro secalino: Hjelt, vide quoque infra. — **Tb.** Jyväskylä ad Äijälä fq et cp: Wainio Tav. or.; Virdois Metsola:

---

[1]) Nomine *Euphrasia odontites* **L. aut** *Bartsia odontites* (L.).

Knabe litt.; Laukaa Talkooaho prope fines par. Hankasalmi 1903 (A. Oksanen) et 3 km ab Haapakoski (S. Leskinen): Link. comm.; Saarijärvi Tarvaala: G. Marklund! — **Sb**. semel Leppävirta Alapiha Särkiniemi Koivuniitty, postea non visa: Enw. [1]); r: Mela; Kuopio Valkeinen Taivalharju: M. Välikangas!, spec. dedit Buddén, cfr Alc. et Budd. muist.; Kuopio Hirvilaks: Buddén; [Kuopio] rr Säyneensalo in prato 1907 (A. Oksanen): Link. Lis.; Kuopio Autio in pag. Kaurila, Maaninka Pöljä et Hyttilänkylä Salmenpaikka: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom. p. 24, spec. etiam e Maaninka Salmi Kautiala! — **Kb**. [Kide] Puhois (Arppe): Chyd.; Kide Juurikkajärvi: E. Winter!; Liperi r ad ripam inter Korjasalmi et praedium sacellani: Eur. & H. — Kon. Saoneshje ad pag. Schungu! plur. loc.: Norrl. On., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142, vide etiam Günth. p. 47.

Vide quoque sub *O. litorali* infra p. 113—114.

Pl. Finl. exs. N:o 923 **Nyl**. Kyrkslätt in margine viae in pago Österby leg. Vivi Lindberg, N:o 924 **Sat**. Loimaa in agro leg. Sauramo (forma) ambo nomine * *verna*.

Äldre författare, såsom Kalm, Gadd, Radl., Prytz, Wirz. och A. Nyl. liksom äfven Led., innefatta under namnet *Bartsia* el. *Euphrasia Odontites* både denna och följande art. Då *O. rubra* emellertid är den allmännare arten, har jag under den anfört dessa uppgifter; se vidare under *O. *litoralis*.

Om *O. rubra's* allmänna utbredning nämnes: »Etelä-Suomessa hyvin yleinen ja vielä Keski-Hämeessä tavallinen, mutta jo Jyväskylän tienoolla jotenkin harvinainen ja sieltä pohjoiseen luultavasti vaan tilapäinen»: Sun. p. 65. — **Nyl**. Brenn. p. 38, jfr Brenn. Till. p. 37 o. 40, anför under denna art Schrenks *O. verna*, men uttalar p. 37 sina tvifvel om uppgiftens riktighet. Mig synes det lika antagligt, att det är *O. *litoralis*, som här afses, om också *O. rubra* blifvit funnen på Hogland. — **Oa**. Det bör påpekas, att i Lindén Bot. ej ingå några fyndorter för Kaskö-trakten. [Wasa ångkvarn] ymnig på en liten fläck till 1891. Platsen betäcktes då med ett större sandupplag: Laurén i Medd. XXII p. 38. — **Om**. [Gamla Karleby] på barlast: Hellstr. p. 136. Se äfven under *O. *litoralis*. — **Ob**. Om *Bartsia Odontites* [och *B. alpina*] säges i Hellstr. Distr. p. 22: »in Ostrob. boreali leguntur», men några rader längre ner tillägges: »iam in australi Ostrobottnia *litoralis* tantum obvia»; det får väl därföre anses sannolikt, att uppgiften afser *O. *litoralis*. Uleåborg: Brenn. Obs. under namn af *O. verna* (Bell.) Dum. Med stöd af följande uppgifter betraktar

[1]) Nomine *Euphrasia odontites* L. aut *Bartsia odontites* (L.).

jag *O. rubra* som tillfällig härstädes. »Someroisella kedolla Myllytallissa löydetty harvinaisena»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »hautausmaan luona v. 1904 2 kpl. (A. E. Mikkonen!)»: Huum. sat. p. 91.

Li. *Euphrasia Odontites* Utsjoki: S. Castrén p. 60. I Hush. Sällsk. Handl. p. 352 är ett? bifogadt. Att något misstag här föreligger, är tydligt; sannolikt afses *Bartschia alpina*.

I Schedae II p. 137, jfr Mela Kasv. V etc., användes för *O. rubra* namnet **verna* (Bell.) Dum., en benämning, som dock är vilseledande. Numera betecknar Lindberg *O. rubra* som en höstform: Lindberg i bref 4, III, 1920. Här må framhållas, att jag i **Sat.** Karkku under de senaste 20 à 25 åren ej observerat *O. rubra* i blom före den 17 juli och detta på ett mycket soligt ställe; ofta har den ännu i slutet af juli ej hunnit detta stadium.

Linkola betecknar *Odontitis odontitis* som en anthropochor af tredje klassen: Link. Stud. p. 249, jfr l. c. p. p. 249, 322, 326, 327 och 343; på sistnämnda sida uppräknas arten, om ock med?, bland anthropochorer, som åren 1600–1880 inkommit till trakten.

Bland former upptages, förutom var. *serotina*, äfven f. *pumila* Nordst. **Sat.** [Björneborg som] ofta [förekommande på] strandängar: Häyr. Björneb., exemplar från Inderö! Samma form omnämnes från **Nyl.** Borgå Sondby Långholmen »in litore maritimo graminoso»: Sæl. herb. 1896.

Med **hvita** eller **ljusröda blommor** föreligger *O. rubra* från **Ab.** Lojo Kiviniemi och åker vid SOLhem: Lindb. herb. under namn af var. *pallida* Lange. — **Nyl.** Borgå Jackarby: A. Neovius! — **Sat.** r Kyrö Mahnala: Hjelt!

Odontites rubra var. **serotina** (Lam.) Reich.

Auctore Lindberg per errorem apud nos est indicata.

F. *serotina* »har i Finland insamlats i Kemi, Nystad, Åland, Pargas, Lojo, Ingå, Kyrkslätt, Esbo, Helsingfors, Borgå, Virolahti, Valkjärvi, Kakki [»S:t Johannis»], Nykyrka, Konnevits, Orimattila och Joensuu»: Brenner i (Prot. 5, XI, 1898) Medd. XXV p. 17. där närmare upplysningar lämnas. *O. serotina* Reich. «Eur. omn. exc. Scand. bor.»: Nym. Consp. p. 550; »exc. etiam Fenn. bor. et med.»: Nym. Suppl. p. 238. I Mela Kasv. V upptages f. *serotina* från **Ab.**, **Nyl.**, **Ik.**, **Ta.** och **Kb.** Än vidare föreligga följande uppg.: **Ab.** »molemmat muodot *verna* (Bell.) ja *serotina* (Lam.) löytyvät»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Helsingfors (Hult): J. Hoffmann i Oesterr. bot. Zeitschrift 1897 p. 187, jfr Bot. Not. 1897 p. 234 och Brenner i Medd. XXV p. 16; Helsingfors (Borbas) under namn af *O. odontites* (L.): Bot. Not. 1899 p. 80. — **Ob.** Kemi: Brenn. Obs.

Gentemot dessa uppgifter står emellertid Lindbergs uttalande: »Subsp. *serotinae* formae typicae apud nos non lectae sunt, formae intermediae non rarae sunt»: Schedae II p. 137. Och senare formulerar Lindberg sin mening om denna underarts utbredning på följande sätt: »*O.*

serotina bör utgå från den östfennoskandiska floran. Typisk sådan saknas trol. t. o. m. i Skandinavien och norra Tyskland. Från s. Tyskland, Frankrike o. s. v. har jag sett typiska ex., som se helt afvikande ut»: Lindb. comm. 1920.

Odontites * litoralis Fr.

Ad litora marium usque ad 65° 45' ad septentrionem versus plerumque saltem raro, quantum scimus, occurrit; uno quoque loco ad fluvium Vuoksi adnotata est. Cum O. rubra quoniam confusa saepe est, distributionem esse certam vix crediderim; multae adnotationes forsitan ad O. rubrae formas spectent.

Maxima pars Fenn.: Fries; Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 551; Fenn. mer. et occ.: Nym. Suppl. p. 238; »von der Ostseeküste Russlands und Finlands (Oesterr. bot. Zeit. 1897 p. 116)»: Bot. Centralbl. 1901, Beibl. p. 371 not. nomine *Euphrasia litoralis*, vide etiam Trautv. Incr. p. 588, Brenner in Medd. XXV p. 15—18 et inprimis l. c. p. 18, item supra sub *O. rubra* p. 109 et infra.

A 1. complur. locis in litoribus taeniarum australium: Bergstr. Beskr. [1]), spec. e Lemland! [2]); Finström Bamböle (?): Printz in Wainio herb.; Finström Färjsund: Arrh. & K.; [Föglö] Gripö: H. Ingelius! [2]); Föglö Juddö p, Sottunga complur. loc., Kökar p — st fq: Arrh.; Geta compluribus locis: Hult ann.; [Sund] Prästö in litore ad Mångsteckta versus: Prim. p. 70; Jomala inter Espholm et Skobbholm: Palmgr. Hipp. p. 154, cfr l. c. p. 37 [1]); Eckerö in litore ad orientem versus a Långskär: Lindberg! [2]); Föglö Gripö: Arrhenius in Lindb. herb. [1]) [2]), spec. non typicum; Föglö Degerby: E. Rettig in Lindb. herb. [1]) [2]), spec. fructiferum; Saltvik Qvarnbo Hällarna: Lindb. herb. [1]) [2]), spec. defloratum; Eckerö Öra (J. I. L.): Liro Ured. p. 474 [1]); Föglö Näversholmen: Arrh. et H. Federley! [2]); [Föglö] Jersö Österviken: Samuelss. p. 133 [1]); Finström Bergö in litore marino: Link. comm.; Brändö et Kumlinge (»fq») in litoribus: Bergr. — **A b.** par. Gustafs

[1]) Nomine *O. simplex* (Hartm.) Krok aut *O. rubra* var. *simplex* Hartm.

[2]) Spec. 1920 recensuit Lindberg.

Kattkuru, Iniö: Bergr.; Korpo Utö rr [»1»]: Ekl. p. 106, cfr l. c. p. 103; Bromarf Bredvik in insula parva: Sand.; Mietois st r in litoribus sinus Saari prope Tervois et hic illic [»paikotellen»] in ripis amnis Mynäjoki prope ostium: Caj. Kasvist.; in taeniis Nystad Birkholm etc. haud infrequens: Hollm.; vide quoque infra. — **Nyl**. Ingå Barösund et prope templum: Hult coll.; Kyrkslätt, Sibbo in pratis ad mare: W. Nyl.; circa Helsingfors complur. locis: Hult coll. [1]) et Sæl. ann. [1]); Borgå Kråkö 1889: Gadol. [1]), vide quoque J. Hoffmann in Oesterr. Bot. Zeitschrift 1897 p. 116 et infra. — **Ka**. Haapasaari: Sæl. Ö. Nyl.; Haapasaari st cp: Sælan in Medd. XXV p. 80 nomine *O. rubra* var. *litoralis;* in taeniis Viburgi (E. Nylander): Fl. Kar. p. 188, cfr Malmb. (vide infra) [1]). — **Ik**. Valkjärvi Pasuri: Lindberg! [2]); ad hoc specimen spectat: ad fluvium Vuoksi (Lindberg): Berghell in Fennia XIII N:o 2 p. 28, cfr Medd. XXI p. 5 et vide infra.

Sat. dispersa [»spridd»] in litoribus: Malmgr.; r et st cp—cp [Luvia] Säbbskär! [2]) [spec. auct. Lindberg non typicum] 1907 in pratis litoralibus, Luvia 1906 (S. Wikman et Hj. Wikman auctore Fontell): Häyr. Björneb. [3]), cfr l. c. p. 46, vide quoque infra.

Oa. dispersa in litoribus: Malmgr., spec. e Solv! [2]); [Kaskö] Bogrundet st cp, Kaskö Eskö Sandskär pcc, Storskatsund [?] Tjärlaks (fq), Sideby Domarkobben (st fq): Lindén Bot., vide quoque infra; Kristinestad et Vasa: Strömb.; Malaks in taeniis: J. R. Asp. p. 123; Korsnäs: A. Lindfors in Medd. XLIII p. 39 [3]); Vasa Vasklot, Qvarken, Replot: Broth. in litt.; p in taeniis: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 12 et 14, spec. e Vasa Vasklot! [2]).

Om. Nykarleby Storgrund: Laurén! [2]), vide sub **Oa**.; (st fq) ad mare: Hellstr.; Pyhäjoki r Rajaniemi: Lackstr. nomine *O. rubra*; Pyhäjoki: Brenn. Obs.; Brahestad Bredskär: Blom! [2]), spec. non typicum.

---

[1]) Forsitan ad *O. rubram* spectet.

[2]) Spec. 1920 recensuit Lindberg.

[3]) Nomine *O. simplex* (Hartm.) Krok aut *O. rubra* var. *simplex* Hartm.

Ob. [Uleåborg] in Krasile (Dr. Holmudd): Jul. Fört. p. 102 nomine *Euphrasia odontites;* per regionem litoralem usque in vicin. Ulaburgi provenit: Hellstr. Distr. p. 22, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Oulunsalo [»Uleåsalo»] insula Varjakka: Eberh.[1]) [2]), cfr Diar. 4, XI, 1871 et Brenn. Obs.; Uleåborg Hailuoto: W. Nylander! [2]), cfr Brenn. Obs.; in insula arenosa Mustasalmi uno loco (Holsti) st cp, in insulis maritimis cp: Leiv. putk., cfr Leiv.; sp secundum oram maritimam, Kemi, Simo, Haukipudas, Uleåborg, Oulunsalo [»Uls.»], Hailuoto [»Karlö»]: Brenn. Obs.; Haukipudas in ripa septentrionali amnis Haukipudas, Kellonkraaseli in ripa australi Hietasaari et Akio in litoribus: Leiv. Oul. p. 110, cfr l. c. p. 33, vide quoque Leiv. Veg. p. 203; st fq—p per totam regionem litoralem, in Kemi parcior, Kuivanuoro cp: Keckm., cfr l. c. p. 13.

Se under *O. rubra* om *Euphrasia odontites* (eller *Bartschia*), ett namn, hvarmed Julin tydligen afser *O. litoralis*. — **Nyl.** r i Borgå skär på Älskholmarna, i Strömfors skärgård: Sæl. Ö. Nyl.; exemplaren från Borgå Älskholmarna och Strömfors (2 ex.) höra enligt Lindberg till *O. rubra*. — Om Schrenks uppg. se under *O. rubra*. — **Ka.** Med stöd af ett par analoga fall (se t. ex. *Erythraea pulchella)* torde det få anses sannolikt, att uppg. i Fl. Kar. afser Stamö; då emellertid E. Nylanders exemplar därifrån tillhör *O. rubra,* är en närmare utredning erforderlig. — **Ik.** Lindberg skriver: »Då exx. äro tagna i blom redan den 14 juli och alldeles lika *O. litoralis* f. ö., så måste jag anse dem tillhöra denna underart»: Lindb. comm.

Då en mängd exemplar i H. M. F., hvilka tidigare gått under namnet *O. litoralis* eller *O. simplex*, enligt Lindbergs bestämningar tillhöra *O. rubra,* är det högst antagligt, att äfven många af de uppgifter, som här ofvan blifvit anförda under förstnämnda art, i själfva verket afse den sistnämnda. Några af dessa exemplars identitet framgår visserligen utan vidare af det ofvan anförda; icke dess mindre uppräknar jag dem här i ett sammanhang. Hit höra: **Ab.** Korpo Utö: Elfving! — **Nyl.** Ingå Lill-Löfö: W. Brenner!; Esbo Rulludd: Kihlman! [Brenner anser formen sannolikt vara hybriden *O. litoralis* × *verna,* se Brenner i Medd. XXV p. 18], jfr om detta exemplar Liro Ured. p. 474 [1]); Helsingfors Rönnskär: Brenner!; Borgå »in taeniis maritimis Älskholmarna»: Sælan!; Strömfors Bullers! och Kyrkön!: Sælan & Strömborg. — **Ka.** Fredrikshamn Stamö: E. Nylander! — **Sat.** Raumo: Simming! Till dessa torde ansluta sig exemplar

[1]) Nomine *O. simplex* (Hartm.) Krok aut *O rubra* var. *simplex* Hartm.
[2]) Spec. 1920 recensuit Lindberg.

Typis impr. $^{26}/_{8}$ 1920.

från **Al**. Eckerö: Leopold! och **Om**. Salo »Pikku Kraaseli»: Tennander! [Detta exemplar är måhända insamladt på barlast]. En del af dessa exemplar omnämnes af Brenner i Medd. XXV p. 18. — L. c. säges, att exemplar af *O. litoralis* äfven föreligga från **Ab**. Kimito och **Om**. Jakobstad. Då jag år 1917 genomgick H. M. F., antecknade jag icke några exx. från de två sistnämnda fyndorterna; antagligen ligga sådana uppbevarade i Brenners eget herbarium.

Lindberg skrifver i februari 1920 om *O. litoralis:* Den förhåller sig till *O. rubra* som *Euphrasia tenuis* till *Eu. brevipila;* den blommar 3 à 4 veckor tidigare än *O. rubra*, har långa internodier, i regeln mycket längre än bladen, glesare blomställning, större och mörkare blommor samt vid blomningen kvarsittande hjärtblad, enkel stjälk och i regeln bredare foderblad: Lindb. comm.

Vid Vuoksi betecknar Berghell *O. litoralis* som reliktväxt.

Oa. en **ljus[blommig]** form å Grytskärs västra stränder ymnig: Lindén Bot. [Grytskär är trol. beläget nära Kaskö eller Kristinestad.]

Brenner hänför exemplaren från **Nyl**. Helsingfors Rönnskär till f. *decumbens:* Medd. XXV p. 18; de tillhöra dock en form af *O. rubra:* Lindb. comm.

Lathraea squamaria L.

In Alandia et perpaucis locis Fenniae continentis maxime australis raro vel rarissime occurrit.

Fenn. merid. occ.: Fries; Scand. exc. Lapp.: Nym. Syll. p. 124; Fenn. mer.-occ. (Aland. Nyland.: Dr Lille sec. Lindberg 1886): Nym. Suppl. p. 245; in **Al**. raro crescit, etiam rr in par. Bromarf et Lojo reg. **Ab**. lecta est: Schedae II p. 144, vide quoque DC. Prodr. XI p. 40, Led. III p. 324 et Klingst. Växtl. p. 35; Nym. Consp. p. 562 e Fennia non enumerat.

Al. Saltvik (Snellman): Prytz cont., vide infra; Geta »Norsträsk» [aut Norrträsk]: A. Nordenskiöld!, cfr Bergstr. p. 131! et Palmgr. Stud. p. 436—437; Geta prope Bolstaholm Gräggnäs versus: Hult & Tikkanen! et Hult ann.; Finström Bergö et Bastö: Erics. in litt.; Jomala Ramsholm prope Sviby et Löfdal (M. Roslin): Arrh. & K.; Finström Emnäs Grisholm: E. Erikson!, cfr Alc. III etc.; Jomala Mariehamn ad septentrionem versus ab oppido, Geta Bolstaholm: E. Erics. [= Erikson]; Geta Bolstaholm ad viam prope Olofsnäs in coryletis st cp (O. Bomansson): Sæl. herb. 1879; Jomala in coryletis in Ramsholmen: W.

Granberg!, cfr Medd. XIII p. 204; Finström Bartsgårda: R. Dahlberg!; Lemland Nåtö (Palmgr. & Klingstedt), Jomala Kungsö! et Möckelö: Palmgr.; Sund in pago prope templum: Frey!; Jomala Klinten in coryleto: Florström in Pl. Finl. exs. N:o 949; Lemland, Björkö: Palmgr. Stud. p. 436—437, ubi omnes fere loci antecedentes enumerantur, cfr l. c. spec. tab. VII; [Geta] Bolstaholm 1893: E. Kynberg in Häyr. herb.; a Radl. p. 235 iam comm. — **Ab.** Bromarf in parte occidentali insulae Bromholmen: G. Sucksdorff!, cfr Medd. XXIV p. 24, 37 etc. et Suom. I p. 19; Pojo in mense maio 1901 in coryletis ad Långdal prope Fiskars cp (Osborne Hancock): Arrhenius in (Diar. 3, V, 1902) Medd. XXVIII p. 51 A. — **Nyl.** Lojo Stortötar prope Anttila haud procul a finibus par. Sjundeå [1902]: Hj. Schulman!, cfr Medd. XXXIX p. 196 et Lindberg in Medd. XXXIX p. 63, ubi locus in **Nyl.** [non **Ab.**] esse dicitur; Sjundeå Kynnarfs Lillträsk 1864 aut 1865 (A. Lille): S. O. Lindberg in Medd. XV p. 184 et 185.

Ehuru *Lathraea squamaria* i W. Nyl. Distr. uppräknas bland växter, som W. Nylander säger sig ej hafva sett från Finland, har jag dock ej tvekat att upptaga uppgiften i Prytz cont. bland fullt säkra uppg. Denna har följande lydelse: »ad radices montium umbrosissimas rr. In Alandia par. Saltvik Sn.» [detta Sn. antagligen en förkortning af Snellman]. Lika säkert är däremot, att uppgiften: »in silvis terra calcarea substratis Alandiae et insularum circa Aboam et Wiborg jacentium, Yläne»: Wirz. pl. off. till väsentliga delar är oriktig. Wirz. M. S. uppger, utom **Al.**, endast **Ab.** Sagu, men äfven denna uppgift, ehuru ej osannolik, måste dock tills vidare upptagas med reservation.

Ab. *Lathraea* betecknas såsom relikt på Bromholmen i Bromarf: Klingst. Nyl. p. 89; på hvilken grund känner jag icke.

Orobanche maior L.

In Alandia quondam visa, sed ante plus quam CLXX annos non inventa.

»Rarissimam hanc plantam in Jomala inveni»: Tärnstr. p. 57, jfr Fl. Suec. N:o 561 p. 219, Radl. p. 235, Prytz cont. [där genom tryckfel står Törnström], Bergstr. p. 44 och 131. — Det är antagligen med stöd af samma uppgift, som växten upptages af Kalm och af Fries anges för södra Finland. Wirzén anser sig böra fylla ut uppgiften och ger densamma därvid den afgjordt oriktiga formuleringen: »in arenosis Alandiae et insularum circa Aboam jacentium»: Wirz. pl. off. Sedan Rupr. Diatr. p.

70 beskrifvit *Orobanche libanotidis*, antog Fries, att Tärnströms växt tillhörde den sistnämnda arten: Fries p. 555, jfr Led. III p. 319, Bot. Not. 1849 p. 61, W. Nyl. Distr. och Nym. Syll. p. 131. Ganska antagligt är, att Tärnström funnit växten, men tämligen säkert är också, att ingen sedan dess, d. v. s. efter 1745, återfunnit densamma. Att söka afgöra, till hvilken art Tärnströms fynd rätteligen hör, torde väl vara lönlöst. *O. maior* uppräknas emellertid med full rätt bland växter, som ej på senare tid iakttagits i Finland: W. Nyl. Distr. p. 77 och 82.

[**Ik.** Om *O. maior* nämnes: »Bisher nur in einem Exemplar, an kräuterreichen Bergabhängen, in niedrigem Gebüsch, in der Nähe der finnischen Kirche in den Duderhof-Bergen gefunden»: Meinsh. p. 263. Om b) *minor* [*O. libanotidis* Rupr.] åter säges: »An einzelnen für sie geeigneten Orten sehr zahlreich, so in den Duderhof-Bergen . . .: l. c»]

Orobanche libanotidis Rupr.

Vide supra sub *O. maiore*.

Lentibulariaceae.

Utricularia vulgaris L.

In tota Fennia et Lapponia usque ad 69° 30′ plerumque passim (— satis raro, nonnullis autem plagis satis frequenter) occurrit; inprimis ad septentrionem versus, ubi rarescit, saepe sterilis est. In septentrionalibus Lapponiae partibus, quantum scimus, rarissima est.

Kalm; in paludibus lutosis p: Prytz cont.; in aquis paludosis, stagnantibus, prov. merid. et mediarum: Wirz. Prodr. p. 8; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 598; Fenn.: Nym. Suppl. p. 259, vide quoque Led. III p. 1—2.

Al. p: Bergstr. et Arrh. & K., spec. e Finström Godby!; Geta Bolstaholm nonnulla spec.: E. Reuter; Eckerö Böle träsk sterilis: Sæl. herb. 1877; Finström Godby träsk flor.: Sæl. herb. 1891; Geta Finnviken: V. Korvenkontio!; [Sund] florens in rivo prope Skarpans: Prim. p. 71; Eckerö Storbyn et Saltvik Borg-

boda: Lindb. herb.; Brändö Vesterhamnen, Björkö Norr-Espskär: Bergr. — **Ab.** Korpo: I. Ringbom!, cfr Zett. & Br.; par. Gustafs (st fq) in stagnis et fossis: Bergr.; Pargas Ålön Mustfinnträsk: Link. Kasvull. p. 47; Pargas Pyhänsuu: Pesol.; Kuustö (Kallio): Hollm.; [Muurila] p: Renv.; Uskela: Nikl.!; Bromarf (!) ster. (»fq»): Sand.; Pojo praedium Ekerö in fossis prope litus sinus Pojo: Häyr.!; p: Sel.; Lojo Laxpojo et infra Prostgård: Lindb. herb.; Lojo Lohjansaari Saarenpää: Pesol.; Vihti p: Printz, cfr W. Nyl. p. 209; [Vihti] (st fq), sterilem tantum vidi: Flinck; [Pyhäjärvi et Pusula] (fq): Wecks.!; st r cp in rivo, qui lacus Kivijärvi et Sammaljärvi coniungit, in parte septentr.-occidentali lacus Kivijärvi et in fossa stagni Paskjärvi: Caj. Kasvist.; Nystad: Söd. — **Ny**l. [Ekenäs in taeniis] st r Totalfladan Flyet: Häyr. Stud. p. 170, cfr Häyrén in Geogr. F. T. 1900 p. 232; Ekenäs ad oppidum compluribus locis, Ekenäs Alglo Anderlandet, Snappertuna Raseborg in fossis: Häyr.; Fagervik in lacu nonnullis locis ex. gr. Kafvelbrokärret et in »Parken», et in fonte prope pontem Långbron, Sjundeå Myrans (Nerv.): His.; Kyrkslätt Saltfjärden: Greta Andersin!; r in rivo limoso Tali: W. Nyl. p. 70 et 209; Helsingfors cp in sinu ad Gammelstaden ster.: Kihlm. ann.; Tölö in fossa ad viam ferratam: Kihlm. Beob. p. IX; Helsinge Backas in stagno [»lammikossa»] ad amnem Vanda 1918: Link. comm.; Thusby: O. Engström in herb. lyc. n.; [Nurmijärvi] (st fq), in fossis paludosis cp: Stenr.!; sacell. Borgnäs, Borgå Ruskis: Sæl. Öfvers.; Borgå Emsalö flor.: Sæl. ann. 1876; Borgå Sondby Långholmen in palude flor.: Sæl. herb. 1896; p, inprimis in septentrionali parte: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Strömfors!; Perno Sarvlaks ad laterariam: Gadol. 1890!; Orimattila r Järvenkylä in fossa ad ripam Kylänjärvi: Link. comm. — **Ka.** saltem ster. vix deest, quamquam neglecta: Lindén. — **Ik.** (fq): Malmb.; 4 spec. in H. M. F.; [(fq) in tota Ingria: Meinsh. p. 265].

Sat. p: Malmgr.; Yläne [forsitan auctore C. R. Sahlberg]: O. Hjelt M. S.; Huittinen [»Hvittis»]: Lydén; p—st fq et pc—st cp, enum.: Häyr. Björneb., quem l. inspicias, cfr l. c. p. 25; st r Karkku! in paludoso ad Mäkipää, Järventaka in fossis, prope Haapaniemi, ad praedium sacerdotis (Well. comm.), Kor-

venoja, in paludoso ad Harois, Kulju Niemi, Kauniais Mauri ad ostium rivi, his annis etiam nonnullis locis in fossis viae ferratae ex. gr. ad Kulju cp et Palviala: Hjelt, vide infra: Birkkala: Sievers in herb. lyc. n. — **Ta.** Aito, Rautajärvi, Saari, Luopiois ad templum in sinu ad Mikkola semper fere sterilis: Leop.; [Kalvola] haud infrequens, enum.: Knabe Fört., vide etiam Borg p. 445; Sääksmäki (st fq): Tikk.; (st fq): Asp. & Th.; p: Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; p. enum.: Borg Tiet.; p. rarissime florens: Bonsd., vide etiam Lindb. Medd. p. 275 et 279; 8 spec. in H. M. F.; haud paucae adnotationes non divulgatae quoque adsunt. — **Sa.** in sinu lacus Saimaa prope fabricam Kaukas haud procul a Villmanstrand [cp]: Sælan in Medd. XXXVII p. 33!; p: Hult; Sääminki Pilkkakoski! et Mertalampi!: K. Enwald: Sääminki Lammassaari: Budd. muist. — **K1.** st r ad Kareliam borealem usque: Fl. Kar.; Parikkala st r Likolampi, Latvalampi! et Koantausjärvi: Hann.; Valamo parvo in lacu cp florens: Sæl. ann. et herb. 1881; Impilaks (!) p: Backm.; Impilaks st fq: Hjelt Ant. p. 64; Sortavala Iso-Ryty Sarajärvi: Siitoin Sar. p. 10 et 12; st r? in vicinitate lacus Ladoga, st r interiore in parte: Link. Stud. p. 273, vide sub Kol. et Kon.: Sortavala Tulolansaari, Kuokkaniemi et Yhinlahti, Impilaks Kitelä et Syskyjärvi, Kukuniemi (!) cp in fossis ad Vieremä, Suistamo prope templum, Kuksujärvi et Loimala, Soanlahti prope templum et Jokipolvi: Link. comm.; etiam Pesol. e nonnullis locis in par. Sortavala!, Impilaks! et Kitelä enum. — Kol. Salmi Lunkulansaari Hovata, Tulemajärvi Tulemajoki in stagnis ripariis ad ostium Kovataoja: Link. comm.; r: Elfv., spec. e Mandroga!; saltem ex 11 locis enum., interdum maiore copia: Caj., spec. e Latva ad Fabrika versus!

Oa. p: Malmgr. [spec. e Laihia!] et Laur. Växtf., spec. e Mustasaari Smedsby!; enum. e nonnullis locis Lindén Bot., vide etiam Lindb. Bot. p. 309 et 313. — **Tb.** p florens: Broth., spec. e Viitasaari! — **Sb.** Leppävirta Varkaus et Vokkola Kivilampi: Enw.; in enumeratione posteriore st fq; (fq): Mela; [Kuopio] st fq: Link. Lis.; Pielavesi: Lundstr.; Iisalmi r in pago ad templum: M. & J. Sahlb., spec. adscriptum Keli!; Maaninka st fq—p etiam florens, ceterum e multis locis ex hac prov. comm. Kyyhk.

litt., e nonnullis etiam Budd. muist.; 4 spec. in H. M. F. — **Kb.** Tohmajärvi Kemie Mokilampi: L. Oesch!; Kide Puhois: U. W. Telén!; Rääkkylä Oravilahti Kankaanrinta 1918: Link. comm.; p: Eur. & H.; p in pagis Koli, Ahmovaara et Larinsaari hic illic: Axels. Putk.; st r, sed per totum fere territorium: Wainio Kasv. — **Kon.** p, in Saoneshje st fq: Norrl. On.; Kendjärvi! et Pirttijärvi!: Simming; Suojärvi st r prope templum, Leppäniemi, Mökkö, Moissinvaara ad Ylilisenjärvi et Höysäkkioja, denique ad Hautavaara: Link. comm., vide quoque Günth. p. 48, item infra.

Om. p: Hellstr., cfr Hellstr. Distr. p. 15; »(st r—) p»: A. L. Backm. Fl., spec. e Vindala Pyhälahti!; Kronoby Boholmen: Tennander!; »Siikajoki i ett kärr 2:ne spec. af *Utricularia*»: H. G. Porthan, Bref till M. Calonius, Helsingfors 1886, p. 126, cfr Sv. Litt. Sällskapets Förh. XVIII, Helsingfors 1905, p. 133, et Jul. ann., ubi inter Siikajoki et »Karinkanda» dicitur lecta. — **Ok.** st r: Wainio Kasv., vide sub **Kb.**, spec. ster. in dupl. e Kianta Hossa!; Must. tantum enumerat; (rr) Kajana, in orientali parte st r: Brenn. Obs.; Sotkamo Haapala florens, in ostio fluvii Tipasjoki, pag. Tipasjoki ad Vuoriniemi et in vicinitate amnis Heinäjoki, Paltamo Melalahti, in stagno Korpinen ad Kukkulehto et cp in Hautalahti, [Kianta] r haud cp et sterilis tantum, in vicinitate templi ad Kaivoslampi!, Ylivuokki in lacu Tornia prope Hyry, Kiannankylä in stagno Pöllä ad Raatteinen pone Käpylä, Ruhtinansalmi ad Kokkokoski! et in Lehtosenlampi prope Saarijärvi: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom. et l. c. p. 17, 17 not et 18, item Kyyhk. putk. p. 156, vide quoque sub f. *tenui;* p Kajana parvo in lacu Vimpeli: Metsäv.; Puolanka (p) Törisevä etc.: Kärk. — **Kp.** st fq (— fq), enum.: Bergr. Ant., spec. e Rautaveräjäisen-särkkä!; st r per totum fere territorium: Wainio Kasv., vide etiam Stenr. Crust. p. 21 et 37.

Ob. Liminka ster.: Hellström in dupl.!; r: Jul. p. 272; Uleå: Eberh.; Kempele: Leiv., vide etiam Leiv. Oul. p. 204; Uleåborg ex. gr. st cp in Nuottasaari: Zidb., cfr Brenn. Obs.; in parte maxime septentrionali [»**Nor.**»] rr Ylitornio et Kemi, in maxima parte [»**Obor.**»] st r Simo Ruikka et Sinikoski, Ylikiiminki prope Marttila, Kiiminki Ukkola, Uleåborg, Utajärvi

Myllyranta: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Utajärvi Myllyranta et Ylikiiminki Marttila: Brenn. herb.; Simo Sinikoski: Brenner!; Kemi: Hellström!; Kemi r Vajokas, Luikkojänkä [et] Juurakkopudas: Rantaniemi; [O. R. Fries non comm.;] Tervola Lampelanpudas: Rantaniemi!; r et tantum sterilis Ylitornio [»Öfvertorneå»] ad Kaarannes in Miekojärvi, Harrila in Pessanlompolo: Hjelt & H. — **Kuus.** in vicinitate Näränkävaara prope templum et Maivalainen: Wainio Kasv.; Kolvankijoki: Nyberg!; Kuusamo in pago ad templum: Sahlb. Fört.; Kitkajärvi Akanlahti in sinu vadoso infra pontem: Edv. af Hällstr. 1913; Oulankajoki inter Hautakylä et Hirvasvaara, verisimiliter etiam aliis locis, Kuolajärvi Savinajoki compluribus locis a Kallunkijärvi usque ad Viksijärvi ex. gr. in Porolampi. in his lacubus et Savilampi compluribus locis (cpp) [var. *tenuem* etc. forsitan comprehendens]: Pesol. — Kk. Isoksenlampi ad Kepajoki, Pistojoki! supra Suvanto: Bergr. Ant.; st r per totum fere territorium, Oulanka ad Sohjenansuu: Wainio Kasv.

Lk. r et ster. Kittilä in Ounasjoki infra pagum Kittilä, Kolari Sieppijärvi in ambobus lacubus: Hjelt & H., vide sub var. *tenui:* [enum. tantum e locis longe a Fennia remotis . . . sterilis tantum: Birg. p. 97, cfr l. c. p. 85; Peräjävuoma florens 1903, Käymäjoki: Birg. Till. p. 73;] Kemijärvi Vuostimovaara in stagno: Wainio Not.; Muonio in fluvio Muoniojoki: Montell!; Kuolajärvi Tuntsajoki Liekahauta: Edv. af Hällström!; Kuolajärvi Vuorikylä Jänispuro: Pesol.; Hult in septentrionali parte par. Sodankylä non vidit: Hult Lappm. p. 40. — **Li.** Inari Schallomjok in tranquilla fluminis aqua: Granit!, spec. florens; Inari Akujärvi: Avena Sahlberg!, spec. florens; Salmijärvi [«C'olmejaure»] ad Svanvik ster.: Th. Fries p. 183, cfr Th. Fries Resa p. 61, Blytt p. 816, Norm. Fl. Spec. p. 859 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. p: Læst.; florens post hominum memoriam tantum a. 1828 (L. L. Læstadius): Læst. p. 43.]

Lim. ad lac. Umpjavr in sinu Kuelhejaur cp: Kihlman!, vide etiam infra et sub f. *tenui*.

Olika år uppträder *U. vulgaris*, åtminstone i **Sat.** Karkku, i mycket olika mängd. Så t. ex. såg jag arten 1901 täml. talrikt i järnvägsdikena vid Kulju, medan inga blommande exemplar af densamma iakt-

togos 1904 och 1906; 1913 och 1914 förekom den åter täml. rikligt på samma lokal. Detta förhållande kan kanske i sin mån förklara de ej sällan motsägande uppgifterna om artens förekomst och frekvens i närliggande områden. Och enär vattenväxterna de senare åren varit föremål för ett intensivare studium än förr, finner man måhända åter häri förklaringen till att nyare uppgifter i allmänhet ange en högre frekvens för desamma.

Af de exemplar, som 1917 funnos i H. M. F. från **Kuus.**, Kk. och Lappland, buro endast två exemplar från **Li.** blommor (se ofvan); de öfriga voro sterila.

Ta. Framhållas bör uppg.: Införd i Valkea-Mustajärvi vid Mustiala: Levander i Acta XXVIII N:o 1, Kuopio 1906, p. 6.

Lim. Hibinä vid stranden af Imandra: Mela Pl. i öfvers.; exemplaret torde stå närmast f. *tenuis*. — **Lt.** Vid mynningen af Lutto: Enw. ann.; måhända behöfver uppgiften bekräftas.

Linkola betecknar *U. vulgaris* som en af kulturen [mycket] svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264.

En afvikande form antecknade jag från Kon. Suistamo Loimala, se Hjelt Ant. p. 64, där formen beskrifves. Denna form föres numera till *U. intermedia* × *vulgaris*, men har tidigare gått under olika benämningar. Exemplaren från Songerlaks anses dock af Lindberg vara »en svag vorden, otypisk *U. vulgaris*»: Lindb. comm.

Artens monograf Fr. Kamienski särskiljer i Bullet. intern. de l'acad. d. scienc. de Cracovie Dec. 1899 p. 505 (—510) enligt referatet i Bot. Not. 1900 p. 81—82 följande former: a) *magniflora* i hela Europa, med underformerna 1) *brevicornis* och 2) *calcarata*, b) *parviflora* (vanlig), c) *crassicaulis* (vanlig) d) *heterovesicaria* (mindre vanlig) och e) *brevifolia* (mycket vanlig).

U. vulgaris hybridiserar i Finland med *U. intermedia*.

Utricularia vulgaris f. tenuis Sæl.

Paucis tantum locis lecta; distributio nondum accurate distincta est.

Sa., **Sb.**, Kon., **Lk.**: Mela Kasv. V, jfr Mela Kasv. IV, där formen upptages från **Sa.** och **Sb.**

Sa. Parkkarila [»Barkarila»] nära Villmanstrand: Sælan! i (Prot. 4, XI, 1882) Medd. IX p. 152—153 [1]), där formen beskrifves. [L. c. står genom ett tryckfel »hufvudlika» i st. f. huflika: Sæl. ann. På grund häraf upptages *U. neglecta* som r: Brenn. Flor.] — **Kl.** »Sortavala Helylä, märkä suo lähellä Helmijärveä», »Sortavala Tuoksjärvi vesiojassa järven SW rannalla»: Pesol.

Sb. Iisalmi Keli: M. & J. Sahlberg! med anteckning »en finare

[1]) Under namn af *U. neglecta* Lehm.

form, hvilken spars. växte tillsammans med den vanliga gröfre». — Kon. Se under *U. vulgaris* s. 121 och *U. intermedia* × *vulgaris* s. 126.

Ob. Utajärvi emellan Juorkuna och Särkijärvi: Brenn. Obs.!; exemplaren fördes senare af Brenner till *U. ochroleuca*, men äro dåliga och omöjliga att med säkerhet bestämma. Lindberg betecknar dem som en utusel, svagvuxen och innormal *U. vulgaris*: Lindb. comm.

Till f. *tenuis* hafva äfven följ. exemplar och uppgifter tidigare blifvit förda. **Ok.** Kajana: Malmgren!, jfr Must.[1]) [I Brenn. Obs. betecknas uppgiften såsom osäker.] Exemplaret af Lindberg bestämdt till *U. intermedia* × *vulgaris*. — **Lk.** Kittilä: Hjelt & Hult!; Kuolajärvi Pikku-Nivajärvi: Pesol.

Lim. Imandra: Malmberg!

Lindberg anser endast Sælans exemplar från **Sa.** afvikande från typisk *U. vulgaris;* de öfriga exemplaren äro enligt honom sannolikt endast svagt utvecklade, ej normala exemplar af denna art.

F. *tenera,* som uppräknas från ett par ställen: Ispol. p. 63, är sannolikt identisk med f. *tenuis.*

Utricularia intermedia Hayne.

Per totam Fenniam et Lapponiam plerumque passim occurrit; ad septentrionem versus saepe sterilis, sed florens tamen usque ad summum fere septentrionem visa est; in parte austro-occidentali rarior videtur.

In paludibus lutosis (minus fq): Prytz cont.; in aquis stagnantibus, fossis et rivulis lente currentibus per totam patriam usque in Lapponiam subalpinam: Wirz. Prodr. p. 9; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 598; Fenn.: Nym. Suppl. p. 259, vide quoque DC. Prodr. VIII p. 7 et Led. III p. 2.

Al. r: Bergstr.; [Kökar] Hamnö: Bergstr. p. 4; r ad praedium sacerdotis par. Sund: Bergstr. Beskr.!; Eckerö stagnum Böle: Sælan in dupl.! et Florström!; Hammarland in turfoso prope Hellesby et Saltvik in palude infra montem Orrdalsklint: Lindb. herb.; Finström Emkarby: Bergr. comm.; r Brändö Fiskö Högskär in stagno parvo: Bergr. — **Ab.** Korpo (H. M. F.): Zett. & Br.[2]); Uskela: Nikl.!; p: Sel.; Karis in palude uliginosa prope

[1]) Under namn af *U. neglecta* Lehm.

[2]) Specimen non diutius in H. M. F. est, quare adnotatio videtur incerta.

Landsbron flor.: Sæl. herb. 1894; Lojo in vicinitate templi: Pesol.; Lojo Vabby: Ch. E. Boldt!; Lojo Ojamo ad fontes et Pitkäniemi: Lindb. herb.; [Vihti] (!) st fq: Printz et Flinck; Flinck sterilem tantum vidit, sed florescentem: V. E. B. p. 206; Vihti (!) Kirjava florens: E. af Hällstr.; r in paludoso in Niemenkylä: V. E. Broth.; r Pyhäjärvi Vuotinainen in ripa paludosa lacus Löyttyjärvi!, Nyhkälä ad ripam lacus Pyhäjärvi: Wecks.; in Mietois et parte aperta par. Mynämäki [»Mt ja Pt»] non visa, ceterum p: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; [Nystad] in stagno quodam prope fines oppidi et Vohdensaari etiam in sphagnoso ad occidentalem partem lacus Käätyjärvi: Söd.; A. Nyl. non comm. — **Nyl.** in taeniis par. Ekenäs Tvärminne: Häyr. Ber.!: Ekenäs Tvärminne (!) et Björkskär complur. locis, Snappertuna Broviken: Häyr.; Tenala Lappvik: G. Sucksdorff!; Sjundeå Myrans (Nerv.): His.; Esbo Kaitans: Kihlm. ann.; r in stagno pone Observatorium astronomicum, ster.: W. Nyl.; in rivo Tali fq: W. Nyl. p. 70; Helsingfors postea exstincta: Sæl. ann.; Thusby: Åstr. & H.; [Nurmijärvi!] st r, cp in fossis paludum: Stenr.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] Pahalampi, in Ruokolahenjärvi cp (E. Nyl. Ber.): Brenn.; [Hogland] cp in stagnis Liivalahdenjärvi et Veteljärvi: Sælan in Medd. XXV p. 78; multa spec. e **Nyl.** in H. M. F. — **Ka.** [Virolahti!] Ala-Urpala: Blom; Säkjärvi Muhutlahti: V. Krohn!; r?, florens in Räisälä Hytinlaks et Kaukola! in vicinitate templi, in ripa stagnorum minorum paludosorum: Lindén; r [Jääski] Järvenkylä prope amnem Essas et Kärniemi Heiskassuo: Valle Tiet. — **Ik.** (fq): Malmb., spec. e Pyhäjärvi!; [rarior antecedente *[U. minore]*, sed per totam Ingriam distributa: Meinsh. p. 265—266].

Sat. p: Malmgr. et Hjelt; [Loimaa] (rr) Öksysuo (spec. ab alumnis lectum): Saur.; (r) et st pc—st cp, enum.: Häyr. Björneb. — **Ta.** Sääksmäki (st fq): Tikk., spec. vidi in herb. Hult; Hirvijärvi, Vehkajärvi, Pälkäne ad Tommola et Kostia (Zidbäck): Leop.; [Kalvola] st r: Borg p. 440; p: Asp. & Th.; st r Salo, Lehmo, Vääksy [etiam Häyr.]: Norrl. s. ö. Tav.; Hollola Kukkila (Norrlin): Wainio ann.; Hollola cp in lacunis prope ripam sinus Laasonpohja ad Hersala: Norrl. ant.; Sysmä Nuoramois: Unonius in dupl.!; p: Bonsd.; st r Längelmäki prope

Uukiniemi in paludibus, sphagnetis [»rimmeillä»] et stagnis paludosis in Kuorevesi et in septentrionali parte par. Orivesi, interdum st cp: Borg Tiet.; Jämsä: Nikl.!; st r—p: Wainio Tav. or. — **Sa.** Villmanstrand: Simming!; Parkkarila prope Villmanstrand in lacu Saimaa flor.: Sæl. herb. 1882; Joutseno in palude Konnussuo cp: Sæl. herb. 1880; [Ruokolaks] r Utula!, Rasila: Hult; Sääminki Ritosaari (W. Tschitschagoff herb.): Budd. muist. — **Kl.** st r ad Kareliam usque borealem: Flor. Kar.; Parikkala Latvalampi: Hannikainen!; ins. Valamo in fossa aquatica flor.: Sæl. herb. 1881; Uukuniemi: Nikl.!; Ruskiala: Chydenius!; Suistamo Sarkajoki: Hjelt; in vicinitate lac. Ladoga st r—r, interiore in parte p: Link. Stud. p. 278; Sortavala Rytty et Vehkalahti, Impilaks Syskyjärvi Mitro, Ruskiala in vicinitate marmorum [»marmorialueella»], Suistamo Leppäsyrjä, Uuksujärvi complur. locis et Loimala: Link. comm., vide etiam sub Kol., **Kb.** et Kon.; Sortavala Tuoksjärvi! et haud procul ab Helmijärvi!, Ruskiala Taskolampi, Suistamo Leppäsyrjä complur. locis: Pesol. — Kol. Salmi interiore in parte complur. locis: Link. comm.; p: Elfv., spec. ex Iivina!; Vakrutschei [»Gakrutschei»]: Lindroth & Cajander!

Oa. p: Malmgr.; Oravais Röykasträsk: Laur. Växtf. — **Tb.** p florens: Broth.; complur. loc.: Norrl. n. v. Tav.; Pihtipudas et Kinnula st fq—p: Roiv. — **Sb.** Jorois Karisalo Immolanlampi: Hint. Car. p. 101, 102, 104, 108 et 109; p: Mela; [Kuopio] st r Suovu, Kurkimäki, Toivala Vartialampi, partem neglecta: Link. Lis.; Kuopio, Pielavesi Tuovilanlahti: Budd. muist.; Varpaisjärvi Lukkarila cpp in palude ad lacum Lumpeinen, postea e multis locis in par. Kuopio, Maaninka!, Kaavi, Nilsiä!, Juuka, Rautavaara et Iisalmi enumerata: Kyyhk. litt.; Iisalmi: Lundstr. — **Kb.** Korpiselkä Eevanvaara et verisimiliter compl. locis: Link. comm.; Liperi (fq): Eur. & H.!; Polvijärvi: Sæl. ann. 1899; st fq, maximam partem in partibus occidentalibus et mediis territorii st cp: Axels. Putk.; »p (—st r)»: Wainio Kasv., vide sub **Ok.** — Kon. st fq—fq, in Saoneshje et Reg. occ. plur. loc.: Norrl. On.; Suojärvi p: Link. comm., vide quoque Günth. p. 48.

Om. p: Hellstr.; Hellstr. Distr. vide sub **Ob.**; (r), enum.

e 6 locis, cp ad Vindala Koskela!: A. L. Backm. Fl.; Pulkkila: Zidb.; Siikajoki vide sub *U. vulgari* supra p. 119, vide quoque A. L. Backm. Öd. p. 108 et 110, item A. L. Backm. Torvm. p. 20. — **Ok.** ut spec. antecedens [st r per totum fere territorium], sed aliquanto frequentior, in parte australi territorii »p (— st r)»: Wainio Kasv.; (r): Must., quem l. inspicias; (rr) Kajana (!), in orientali parte st r: Brenn. Obs.; enum. e multis locis, [Kianta] st fq—p et cp, etiam florens multis locis: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom.; enum. e Kianta: Brenn. bidr. — Kp. Wainio Kasv. vide sub **Ok.**; fq: Sahlb. Bidr. et Bergr. Ant., vide quoque Bergroth in Medd. XXIII p. 24.

Ob. »certe omnium huius generis in Ostrobottnia frequentissima est species, usque in provinciam maxime borealem, ubi . . . in paludibus par. Kemi! et Torneå legi»: Hellstr. Distr. p. 15; [Uleåborg] (fq): Leiv.; fq, enum. e multis locis, cp in paludoso ripario ad Koskela et cpp in vicinitate pontis viae ferratae: Leiv. putk.; vide etiam Leiv. Veg. p. 204; p: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Pudasjärvi: Martik. p. 35; p per totum territorium, species huius generis frequentissima: Keckm.; Kemi st r Kuivanuoro, Kemi ad oppidum, Huha, Luikkojänkä: Rantaniemi; [p cp florens: O. R. Fries p. 159;] p—st fq, sed sterilis: Hjelt & H. — **Kuus.** Wainio Kasv. vide sub **Ok.**; (st fq): Sahlb. Fört., spec. florens e Tavajärvi!; Pesol. e multis locis comm. etiam Edv. af Hällstr. — Kk. (fq): Bergr. Ant.; Wainio Kasv. vide sub **Ok.**; Knjäsha: N. I. Fellm. p. XXXIX, vide quoque W. Brenn. p. 106.

Lapp. fenn. p—st fq, sed sterilis: Hjelt & H.; [sterilis tantum visa: Birg. p. 97;] in Lapp. silv. (rarius) lecta est . . ., ad Idijoki Lapponiae Enont. [»Enontekis»] et ad Kiurujärvi in Sodankylä Kemensis: Wahlenb. p. 11; in infima nostra Lapponia minus fq: Fellm. Lapp.; ad Salla in Kuolajärvi, nonnullis locis in rivulo ad Paatsjoki in Inari: Wainio Not.; Hult in Saariselkä non vidit: Hult Lappm. p. 93, cfr l. c. p. 40; Kuolajärvi Auhtijärvi inter praediolum Auhti et Painotunturi nonnullis locis, Ylikurtti ad Lusikkaoja pc in »latva-aapa-suo»: Pesol.; in vicinitate Muonioniska: Norrl. Lappm. p. 268; Inari Kaamasjoki florens: F. Silén!, cfr Kihlm. Ant.; Inari inter Karvaselkä et

Menesjärvi: Sælan in dupl.!, cfr Kihlm. Ant.; in paludosis ad Jevjejoki st fq, c. flor.: Kihlm. Ant.; Utsjoki in lacu Säytsjärvi ster.: Sæl. herb. 1864; Norm. Fl. Spec. p. 857, tantum e Porsanger enum., cfr Hartm. p. 123 etc. — [**L. ent.** reg. silv. et subalp. (fq): Læst.; Lindén Bidr. non enum.]

Lapp. ross. in aquosis Lapp. ross. merid. occ. infra circulum polarem st r: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXIX et Beket. p. 579; Kantalaks cp, Niva: Mela Pl.; Umpjavr in sinu Kuelhejavr! ster., Umpjok prope catarrhactam Kontiokoski! ster. et Umpjok prope lacusc. Kolmekulmainen!, spec. ster.: Kihlman; e prov. Lv., Lp., Lt. et Lm. non adsunt spec. in H. M. F., e Lm. autem indicat Kihlman in Herb. Mus. Fenn. II p. 92.

U. intermedia uppräknas äfven från 4 fyndorter i Kpor.: Ispol. p. 63.

Linkola betecknar *U. intermedia* som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

Förutom typformen särskiljer Kamienski 4 former af *U. intermedia;* af dessa förekomma enl. referatet i Bot. Not. 2 former uteslutande i västra Europa. De två öfriga äro a) *Grafiana* (Koch) . . . vanlig, b) *elatior:* Bot. Not. 1900 p. 82, jfr f. ö. ofvan p. 121.

U. intermedia hybridiserar i Finland med *U. vulgaris* och *U. minor*.

Utricularia intermedia × vulgaris [1]).

In Fennia, quantum scimus, rarissime nascitur. A. 1920 distinxit Lindberg. Specimina sterilia tantum sunt lecta.

De distributione vide Lindberg in (Diar. 10, IV, 1920) L. Y. 1920 p. 76.

[Ksv. Rossia Svir Sermaks: Elfving! nomine *U. ochroleuca*, spec. non prorsus certum, vide infra.]

Kon. Suistamo Loimala: Brotherus & Hjelt!, cfr supra p. 121 et Hjelt Ant. p. 64 nomine *U. vulgaris* f.

Ok. Kajana: Malmgren!; Kianta [»Suomussalmi»] in lacu Kukkumalampi! prope templum, Kiannankylä in lacu Kallioinen! prope Salovaara et in lacu Pöllänlampi! haud procul a Käpylä: Kyyhkynen.

---

[1]) *U. biseriata* Lindb. fil. in schedulis, vide Diar. 10, IV, 1920.

Kuus. Kuolajärvi Porolampi: Pesola! nomine *U. vulgaris* v. *tenuis*, cfr Pesol. kasv. p. 246 nomine *U. ochroleuca*.

Det äldsta exemplaret i H. M. F. är Elfvings från år 1875; detta är emellertid insamladt i Rossia utom Fennoskandias gräns. Lindberg säger om detsamma: »hör trol. hit, dock ej alldeles säkert». Därnäst i tidsföljd komma de exemplar, som år 1876 anträffades af Brotherus & Hjelt i Suistamo Loimala.

Utricularia intermedia × minor [1]).

In Fennia (et Lapponia?) raro vel rarissime nascitur.

Fenn. bor. (**Kuus.** et **Ok.**: Sælan, Nyberg 1864): Nym. Suppl. p. 259.

Ka. Vehkalahti [»Wekkelaks»] [cpp] in prato paludoso prope praedium Mentlaks: Bergroth!, cfr (Diar. 3, III, 1900) Medd. XXVI p. 72, l. c. p. 74, L. Y. 1900 p. 79 etc.

Sat. Birkkala Vaakkujärvi: Th. Grönblom! nomine *U. intermedia*, spec. sterile.

Om. Evijärvi Järvelä in ripa limosa: A. L. Backman! nomine *U. intermedia*, spec. sterile non prorsus certum. — **Ok.** Paltamo, forsitan in palude Ahola: Must.!, cfr l. c. p. 40, Medd. I p. 96 et Brenn. Obs., ubi rr inveniri indicatur, etiam Kyyhk. Suom. p. 16 et 22.

Ob. rr Ii Paakkolanoja [ad viam Siurua versus]: Brenn. Obs.! — **Kuus.** Kuusamo: Nyberg!, cfr Wainio Kasv.; r Iivaara ad ripam rivi: Wainio Kasv., spec. in H. M. F. non adsunt; Kuolajärvi [»Salla»] in stagno paludoso [»suolammikko»] inter Vuokajärvi et Hositunturi: Borg! nomine *U. minor*, spec. sterile.

Li. vide infra.

I Bot. Not. 1900 p. 65–66 påvisade L. M. Neuman, att *U. ochroleuca* bör uppfattas som hybriden *U. intermedia* × *minor*. Af finska förf. är, såvidt jag känner, Mela Kasv. V (och Pesol. Kasv.) den enda, som använder denna beteckning.

Äldst i H. M. F. är det 1864 i **Kuus.** af Nyberg insamlade och af Sælan bestämda exemplaret; jfr Herb. Mus. Fenn. II p. XI, där det-

---

[1]) *U. ochroleuca* R. Hartm. omnes fere apud nos auct.

samma af förbiseende uppgifves vara från **Ok**. Det mest typiska exemplaret åter är Bergroths från **Ka**.

Kol. »ad Sermaks formam huius generis sterilem legi, quae forte *U. ochroleucae* sit»: Elfv.; detta för Lindberg, om ock med någon tvekan, till *U. intermedia* × *vulgaris*.

Kon. se ofvan p. 121.

Ok. Lönnbohms [Mustonens] exemplar inlämnades under namn af *U. intermedia*, jfr Brenn. Obs.

Ob. Utajärvi Myllyranta: Brenn. bidr.; exemplaret är af Lindberg bestämdt till *U. vulgaris*, se ofvan p. 122. — **Kuus**. »Kuolajärvi Poro lampi (napapiirin kohdalla)»: Pesol. kasv. p. 246; enligt Lindberg är exemplaret en *U. intermedia* × *vulgaris*.

Li. »in flumine ad Koppelo in regione coniferarum mixtarum par. Inari»: Wainio Not. Enär flere exemplar, som någon tid gått under namnet *U. ochroleuca*, visat sig tillhöra andra former, och då några exx. från **Li**. f. n. ej finnas uppbevarade i H. M. F., äro vidare undersökningar erforderliga.

Utricularia minor L.

Per totam Fenniam satis raro (—passim) occurrit; in Lapponia rara est, sed usque ad summum fere septentrionem progreditur. Etiam saepius quam ceterae huius generis species sterilis tantum invenitur, quam ob rem certe haud raro praetervisa est.

In fossis et paludibus usque in Lapponiam subsilvaticam. Kuttainen: Wirz. Prodr. p. 9; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 598; Fenn.: Nym. Suppl. p. 259, vide quoque DC. Prodr. VIII p. 7 et Borg Beitr. p. 102, 112, 135 et 142.

Al. in Alandia orientali et in taeniis austro-orientalibus [»Bv, Cso»] (p): Bergstr.; complur. loc. Kökar, Finström: Bergstr. Beskr.; Eckerö prope pag. Böle: Sahlberg!; Eckerö Österängarna prope Torp: Lindberg!; Finström Bergö in aqua stagnante, sterilis: Sæl. herb. 1877; Hammarland in turfoso prope Hellesby: Lindb. herb.; Sund Kastelholm florens: Bergr. comm.; Brändö p: Bergr. — **Ab**. Korpo: I. Ringbom!, cfr Zett. & Br.; par. Gustafs Eskola: Bergr.; Pargas r? Gunnarsnäs: Adl.; Pargas p in fossis calcariarum ins. Ålön: Arrh. Ann.; Pargas Ålön Must finnträsk: Link. Kasvull. p. 47; Bromarf ster. (»fq»): Sand.;

Uskela: Nikl.!; [Muurila] cp in fossis [»multakuopissa»] ad septentrionem versus ab Äijälä: Renv.; Tenala: A. Öhberg in herb. lyc. n.; Tenala in palude prope pagum Lappvik: G. Sucksdorff!; Lojo Storö Hermola: Hult coll.; Lojo Ojamo: Lindberg!; Lojo Pitkäniemi et Laxpojo: Lindb. herb.; [Vihti] r in fossa viae ferratae 3 km ad occidentem versus a statione Nummela! forsitan in par. Sjundeå, in fossis viae ferratae in turfoso Katinhäntä cp, ambobus locis florens: Flinck; [Vihti] r Niemenkylä: V. E. Broth.; Vihti Oravala ad Oravalampi: Gadol. 1915; [Mynämäki] Härmässuo st r pc in Härmässuo et prope Järvenkallio: Caj. Kasvist.; [Nystad] ad fines inter oppidum et Vohdensaari: Söd. — **Nyl.** opp. Ekenäs, Ekenäs Hästö-Busö: Häyr., vide quoque infra; Fagervik Kafvelbrokärret: His.!; Ingå Bölsträsket in Barö: Sæl. ann.; Ingå Barö: W. Brenner!; Kyrkslätt ad rivum ab Hvitträsk in sinum Esbo fluentem: Häyr.; [Helsingfors] ad Fredriksberg, non hic florens visa: W. Nyl.; Thusby: Åstr. & H.; r in nonnullis fossis paludosis ad ripam lacus Nurmijärvi pc: Stenr.; st r, Borgå, Perno, Artsjö, Lappträsk, Elimäki [»Elimä»], Strömfors: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila r Sommarnäs prope Kallio järvi: Link. comm. — **Ka.** saltem ster. vix deest, quamquam neglecta: Lindén; r [Jääski] Järvenkylä in pratis magnis, Sopero Liisniitty, Kärniemi Heiskassuo et Lottola ad meridiem versus ab Haukkavuorensuo: Valle tiet. — **Ik.** r: Malmb., cfr Knorring p. 29; Valkjärvi in stagno prope Veikkola iuxta lac. Valkjärvi: Lindb. herb.; Rajajoki [»Systerbeck»]: Weinmann in Bot. Zeitung a.?; [haud r in Ingria: Meinsh. p. 265].

Sat. [Loimaa] rr Metsämaa Keinonsuu (in herb. alumnorum): Saur.; Eurajoki [»Euraåminne»] Vuojoki Isosuo: C. G. Björkenheim!; [Björneborg] st r et st pc in sinu extra Torbonäs, Bredvik prope Rantamaa (I. Selin et V. Suomalainen), Ytterö Uparonokka: Häyr. Björneb.; st r (—p) Karkku! Mäkipää, Järventaka, Karimäki—Heinäjärvi complur. loc. in stagnis, sed saepius ster., etiam ad Haapaniemi: Hjelt; Kyrö: Asp; Malmgr. ex hac prov. non comm. — **Ta.** [Luopiois] Hirvijärvi cp in complur. stagnis: Leop.; Tavastehus in stagno infra iugum Ahvenisto: Sæl. ann.; Tavastehus Ämmänsuo: Leop. ann.; Hattula (!) Pelkola: Wellenius!; Asikkala st r: Nikl.!; st r: Norrl. s. ö.

Typis impr. $^{30}/_{10}$ 1920.

Tav.; [par. Gustaf Adolf!] r in stagno Ruskeala: Bonsd.!; [Längelmäki] r prope Talviainen st cp: Borg Tiet.!; Tientaali, Koivisto, Pohjola: Wainio Tav. or. — **Sa.** Joutseno in palude Konnussuo flor. cp: Sæl. herb. 1880; [Ruokolaks] rr Kojolammi: Hult. — **Kl.** st r: Fl. Kar.; ins. Valamo in fossis flor.: Sæl. herb. 1881; Uukuniemi: Nikl.!; Kirjavalaks: Wegel.; r et ster. tantum Pälkjärvi Putkosenlampi, Ruskiala Sammallampi, Suistamo Sarkajoki: Hjelt Ant. p. 64; st r et in vicinitate lacus Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 273, vide etiam sub Kol., **Kb.** et Kon.; Ruskiala Ätäskö ad Suksilampi et Kirkkoleppälahti ad ostium rivi Papinoja, Pälkjärvi in vicinitate templi et ad Kuhilasvaara, Impilaks Syskyjärvi, Suistamo ad ripam lacus Suistamonjärvi, Jalonvaara et Uuksujärvi ad Kirkonkoski: Link. comm. — Kol. haud procul a Shoksu [»Schokschu»]: Caj.!; Salmi Lunkulansaari in Hovatta et ad Käsnäselkä in Retshunjoki, Tulemajärvi in Kovatoja, in austro-occidentali parte par. Suojärvi inter Kokora et Kotajärvi in Kaivossuo: Link. comm.

Oa. Qvarken: Malmgr.!; [Kaskö?] Jåfsskär ster., Sideby Storträsket florens: Lindén Bot.; Maksmo, Oravais Röykasträsk!: Laur. Växtf. — **Tb.** st r florens: Broth., spec. e Laukaa!; in palude inter Kömi et Koivumäki: Norrl. n. v. Tav. — **Sb.** Leppävirta haud infrequens, sed r florens: Enw.; Jorois Kerisalo Immolanlampi: Hint. Car. p. 101 et 104; Jorois Järvikylä »Silmää»: Lindb. herb.; r: Mela, spec. e Kuopio! Räimä!, vide quoque Knabe p. 22; st r [Kuopio] Suovu Lummelampi, prope »Pieni- Sammakkolampi» et Räsälä Varisniemi: Link. Lis.; Kuopio Hirvilahti Levälampi pcc: Budd. muist.!; Maaninka complur. locis, sed r florens, ex. gr. Pöljä Ahvenlampi, Halola inter Vehnäharju! et Lehminiemi florens et in stagno Vasemmainen, Kuopio Siilinjärvi prope fretum Taipale cp florens, Nilsiä Sänkimäki! prope Anttila cpp florens et ad praedium pauperum [»Vaivaistalon l.»], Varpaisjärvi Urimonlahti et Iisalmi Latukka florens: Kyyhk. litt.; Pielavesi Venetmäki et Lamminsuo: Roiv.; Iisalmi p: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Korpiselkä inter templum et Tshiipakka et Rääkkylä Oravilahti Kankaanrinta: Link. comm.; Liperi r Niva: Eur. & H.! — Kon. st r Soutajärvi,

Mundjärvi, Tiudie [spec. leg. Kullhem! et Simming!], Kendjärvi (Simming): Norrl. On., cfr Günth. p. 48; Suojärvi st r: Link. comm.

Om. p: Hellstr.; in Lappajärvi non visa: A. L. Backm. Fl. p. 136; r in Siikajoki (S. Castrén): Jul. Fört. p. 101. — **Ok.** [Paltamo] p: Must. et Metsäv.; rr Paltamo et Kajana: Brenn. Obs.; Sotkamo Jormasjärvi Kiviranta ad Kivelä cp florens [cfr Kyyhk. maap. p. 57, ubi in vicinitate Vuokatti lecta esse dicitur], Paltamo ad pagum Melalahti et in fossis prope ostium amnis Kiehimänjoki florens [spec. adscriptum inter Mieslahti et Kiehimä!], Kianta [»Suomussalmi»] r—rr (?), certa tantum e lacu Kukkumalampi in vicinitate templi, sed verisimiliter etiam multis aliis locis, sed semper sterilis: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom., l. c. p. 17, 17 not. et 18. — Kp. in parte austro-occidentali in stagno ad septentrionem versus ab Hietajärvi, in parte media in amni ad Rautav[eräjän]särkkä, in fossa ad Sjuigarvi et inter Ylärvi et Siekimä, denique in vicinitate Kellovaara prope Laanisvaara! cp: Bergr. Ant.

Ob. cum *U. intermedia* in paludibus par. Kemi! et Torneå: Hellstr. Distr. p. 15; circa a. 1900 ad Lintulampi prope Uleåborg [»Oulu»]: Huum. lis. p. 84; rr Torneå, Kemi, Simo et Utajärvi: Brenn. Obs.; st r Kemi Pörhölänpudas et Majaputaansuu, Simo Joutsenjärvi: Keckm.; Kemi rr Luikkojänkä: Rantaniemi. — **Kuus.** in Kuusamo haud infrequens: W. Nyl. Till. p. 302; Hännilä: Sahlb. Fört., cfr Wainio Kasv. [ubi Hänninen]; prope Juuma ad viam inter Paanajärvi et Vuotinki: Hirn. Fört. — Kk. nondum visa est.

Lk. rr et ster. Kittilä ad pag. eiusdem nominis prope viam haud procul a flumine Ounasjoki, Kolari prope Jokijalka: Hjelt & H.; [Sodankylä] Mutenia ster.: Hult Lappm., cfr l. c. p. 14. — **Li.** Utsjoki: Sæl. kat.; Inari, in palude inter Menesjärvi et Karvaselkä c. fr.: Sælan!, cfr Kihlm. Ant.; Utsjoki prope Mandojäyri in reg. subalp. sterilis: Kihlm. Ant., spec. adscr. »Utsjoki ad sacerdotium»!, cfr Hult Lappm. p. 134 et 150; Inari Kaamas: Silén!; [Nyborg ad Gaggefjelma ster. 1857, florens 1858: Th. Fries p. 183, vide quoque Blytt p. 819, Norm. Fl. Spec. p. 857 etc.] — [**L. ent.** reg. subalp. (p): Læst.; Lindén Bidr. non comm.]

Lim. Kantalaks: Mela Pl. et Sahlberg!; in palude inter Kantalaks [»Kandalakscha»] et Kolvitsa: Lindberg!; ad flumen Umpjok prope catarrhactam Kontiokoski: Kihlman! — Lm. prope pagum Voroninsk loco paludoso in rivulo: Kihlman!

U. minor uppgifves äfven från Kpor.: Ispol. p. 63.

Nyl. Om artens förekomst i Ekenäs skärgård säges: Allmän och fläckvis tämligen ymnig [st cp] på de vattendränkta platserna på tillandningarna i innersta skärgården: Häyr. Stud. p. 170.

U. minor betecknas af Linkola som en af kulturen [mycket] svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264.

Kamienski (se ofvan p. 121) särskiljer, enligt referatet i Bot. Not. 1900 p. 82, 4 former: a) *brevipedicellata*, b) *gracilis* . . . vanlig, c) *montana* och d) *maior*.

U. minor hybridiserar i Finland med *U. intermedia* (se ofvan s. 127).

Pinguicula vulgaris L.

In Lapponia vulgaris est, etiam in tota Fennia orientali, quamvis ad meridiem versus frequentia diminuta, occurrit, in Fennia occidentali infra (64° aut) 65°, excepta Alandia et Karelia, rarissima est.

Till.; Kalm; in paludosis (silvaticis) st fq: Prytz cont. maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 598; Fenn.: Nym. Suppl. p. 259; in parte orientali et boreali territorii plerumque st fq crescit, etiam in Alandia haud infrequens. In Finlandia australi et occidentali omnino non est: Schedae p. 107, vide quoque DC. Prodr. VIII p. 28, Led. III p. 2–3, Borg Beitr. p. 102, 118, 135 et 140, item infra.

Al. (p): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; »fuktiga ställen allmän»: Tengstr.; distributione valde inaequali, st fq in par. Jomala et adnotata nonnullis locis in Hammarland et Finström, item in Eckerö, Geta, Saltvik et Sund: Palmgr. Stud. p. 437, ubi e permultis locis commemoratur, vide etiam l. c. spec. tab. VII, Prim. p. 71 etc.; multa spec. in H. M. F. adsunt, haud paucae quoque adnotationes. — **Ab.** Vihti r »Vanhala Ylestalo [veris. Ylöstalo] Saarnenkorpi hage»: Printz, cfr Flinck, qui ipse non vidit. — [**Ik.** in vicinitate opp. S:t Petersburg haud infrequens, enum.: Meinsh. p. 266; in fennica parte nondum visa est.]

Sa. Nyslott: Carlenius!, vide quoque infra. — **Kl.** Parikkala Juvankoski: K. Forsblom comm.; [Parikkala] rr Muironiemi inter magnum et parvum lacum Rautjärvi: Hann., cfr Lindén p. 137; Parikkala Rautalahti (E. Wilska, Buddén herb.): Budd. muist.; Sortavala Petrakallio: Knabe litt.; r et in vicinitate lacus Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 273; ad ripas lacus Jänisjärvi in Suistamo: Backm. et Hjelt, cfr Hjelt Ant. p. 64; Pälkjärvi in prato ad Jänisjärvi: Al. Lagus!; Ruskiala Särkisyrjä: A. L. Backman in Lindb. herb.; ad ripas lacus Jänisjärvi complur. locis, Pälkjärvi ad ripam australem lacus Pälkjärvi (Kamrer Rikberg): Link. comm., vide quoque infra. — **Kol.** r Schtjeliki! et Mandroga: Elfv.; ad totam oram lacus Onega ab ostio fluminis Svir fere usque ad Petrosavodsk: Caj., spec. e Petrosavodsk [»Petroskoi»] Dreflianka!; spec. e Petrosavodsk iam leg. Selin!; ad ripas fluvii Tulemajoki in par. Salmi et Tulemajärvi: Link. comm.; Salmi Uuksu Ristiniemi pc: Pesol.!

Sb. r: Mela; Kaavi ad ripam lacus infimi Poskijärvi in pago Losomäki: Kyyhk. litt.; Pielavesi: G. W. Ahlén in dupl.!; Pielavesi! »Kirkkosaari»: V. Hornborg!; Pielavesi Lieksankoski: Kurki!; Pielavesi r in ripis lacus Pielavesi ad Saarela et Säviä: Roiv.; Rautavaara Keyritynjärvi r, Juuka Halijoki (Kotilainen!) Haalivaara, Vesivaara st cp, Petrovaara cp in paludibus: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Pohjois- S. p. 63 et 64, vide quoque infra. — **Kb.** in Karelia bor. (p): Fl. Kar., spec. ex Ilomants!; Tohmajärvi Kantosyrjä Pitkäjärvi: Link. comm.; r Polvijärvi Martonvaara Raudan!-et Aisusjoki: Eur. & H.; st fq—p, plerumque subdominans: Axels. Putk.; Juuka Polvijärvenkylä Valkeisenlampi (Rancken et Kotilainen): Link. comm.; Nurmes Mujejärvi et Mäntyjärvi, Repola Koroppi, in par. Lieksa autem et in vicinitate lac. Pielisjärvi omnino non visa est: Wainio Kasv. — **Kon.** st fq in paludibus turfosis uliginosis, declivis pratorum humidiusculis et ad ripas turfosas uliginosas p fq, in Saoneshje (!) per partem bor. or. in terra macra, denudata, exsucca praecipue prope litt. Onegae fq, in Reg. occ. saltem in insula Pöpönsaari lacus Suojärvi: Norrl. On.; Loimala st fq: Hjelt Ant. p. 64; Suojärvi complur. locis ad lacum Suojärvi, etiam Salonkylänsaari: Link. comm., vide etiam Günth. p. 48.

Ok. primum in Paltamo! obviam: Brenn. Reseb. p. 68; p, Kianta! septentr. p—st fq: Wainio Kasv.; p, enum. e multis locis: Must.; st fq, in parte orientali p: Brenn. Obs.; st fq, enum.: Metsäv.; e multis locis in par. Sotkamo, Puolanka, Kuhmo [»Kuhmoniemi»], Hyrynsalmi et inprimis par. Paltamo adnotata, [Kianta] st fq—p et saepe cp: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom., quem l. inspicias, et l. c. p. 23, de Paltamo »Leppikankaan torppa»: Kyyhk. putk. p. 157 et de Sotkamo l. c. p. 158. — Kp. (p): Wainio Kasv.; (fq): Sahlb. Bidr.; in parte australi inprimis circa Särkijärvi fq, in parte media st fq, ceterum enum.: Bergr. Ant., vide etiam Bergroth in Medd. XXIII p. 25 et Rosberg in Karelska randmoräner (Fennia VII, N:o 2), Helsingfors 1892, p. 101; 4 spec. in H. M. F.

Ob. (r) in prato ad Toppila 1788: Jul. p. 271; [Uleåborg] fq et st cp: Leiv. Putk., vide quoque Leiv., L. Y. 1904 p. 236 et Leiv. Veg. p. 204; in parte septentrionali [»Nor.»] st fq, ad oram hic illic fq, in parte maxima [»Obor.»] p, ad oram fq: Brenn. Obs.; st fq per totum territorium inprimis cp in valle fluvii Simo (!): Keckm., cfr l. c. p. 16; Kemi fq in vicinitate orae, p interiore in parte: Rantaniemi, vide etiam M. Castrén p. 334 et Martik. p. 40; [st fq: O. R. Fries p. 159;] st fq—fq et saepe cp: Hjelt & H. — **Kuus.** fq—st fq: Wainio Kasv.; st fq: Edv. af Hällstr., ubi e permultis locis enum; etiam Pesol. e multis locis comm., vide quoque Alanne p. 58 not. etc.; 7 spec. in H. M. F. — Kk. fq—st fq: Bergr. Ant.; (p), in par. Oulanka frequentior: Wainio Kasv.

Lapp. fenn. st fq—fq et saepe cp praecipue circa pag. Kittilä: Hjelt & H.; [fq, enum. e complur. locis: Birg. p. 97;] in pratis humidis, sphagnetis apertis salicetisque graminosis st fq, in ripis quoque humidis haud rarior: Blom Bidr.; per universam Lapponiam ubique cp, etiam in alpibus quamquam st pc: Wahlenb. p. 10; fq, cp: Fellm. Lapp., vide quoque Norrl. Lappm. p. 258 et 261; fq in Sodankylä secundum fluvium Kitinen: Kihlm.; fq in Inari et ad Paatsjoki usque ad Mare glaciale et in iugo Suoloselkä in Sodankylä, adnotata etiam ad Rovanen, Kaaretkoski et Sodankylä in par. Sodankylä: Wainio Not., cfr l. c. p. 8; fq in reg. silvaticis, haud infrequens ad

rivos reg. alpinae, in Vuomapää usque ad 540 m W: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; e permultis locis etiam comm. Pesol.; Utsjoki fq: Sæl. kat.; per reg. subsilv. et subalpinam fq, reg. alpinam st fq, Peldoaivi SE 450, N 428, Kudossuvannonpää N 381 [Rastekaisa h. 415]: Kihlm. Ant.; fq per regionem subsilvaticam et subalpinam, st fq in reg. alpina, ubi saepe ad cacumina alpium suprema evadit: Arrh. ant., vide quoque Wegel. p. 235, Blytt p. 814 et inprimis Norm. Fl. Spec. p. 862—863, ubi e permultis [16] locis enum., etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; fq—fqq in reg. subalpina, in reg. alpina e Tshaimo et Tshertti adnotata: Lindén Bidr.; fq: Fries & Mårt. p. (68), vide quoque Norrl. Lappm. p. 261.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; locis uliginosis (st fq): N. I. Fellm., vide quoque Beket. p. 579, Broth. exk. p. 75, Knabe Pfl. p. 279, Broth. Wand. p. 11 et 12 etc.; spec. in H. M. F. ex omnibus partibus huius territorii.

Pl. Finl. exs. N:o 355 **Kuus.** »in prato paludoso prope sacerdotium» leg. Brotherus et F. von Wright.

»In uliginosis Alandiae ad litora maris et per totam borealem partem in alpes usque»: Wirz. pl. off.; »in uliginosis prov. litoralium et insularum nec non Ostrobottniae mediae et borealis. De cetero per totam Lapponiam usque in alpes frequenter occurrit»: Wirz. Prodr. p. 10. Wirzéns uppgifter äro riktiga, förutom däri, att arten säges förekomma i kustprovinserna och **Om.**; detta är nämligen endast delvis fallet. — Då Till. upptager arten, kunde detta möjligen betyda, att densamma åtminstone tidigare anträffats i Åbo-trakten. Så torde dock ej vara förhållandet, enär Ann. ad Till. blott upptager: »på Åland af Borgström»: Leche p. 33. **Ab.** [Pojo] p: A. Nyl.; frekvensen med all säkerhet felaktigt angifven och hela uppgiften i hög grad i behof af bekräftelse.

Sat. Kyrö: Asp; uppg. är säkert alldeles oriktig. — **Sa.** Sääminki Kallislahti Mönkkölä (J. Jalkanen Savonl. lys. herb.), Kerimäki Turtianniemi (T. Kosonen, Savonlinnan lys. herb.): Budd. muist.; uppg. äro sannolika, men erfordra dock bekräftelse. — **Kl.** Kronoborg (Genetz): Wainio herb.; troligt, men uppg. behöfver styrkas. Impilaks (Backm.): Enw. hav.; uppg. beror möjl. på förväxling. — **Sb.** Rautavaara »Opett. O. Kukkoselta kuulin, että sitä kasvaa myös Äläntеen ja Alasen järvien rannalla Suojärven kylässä. Sangen todennäköistä»: Kyyhk. litt. — **Om.** Pulkkila (exemplar i elev Rechards herb.): Zidb. Uppgiften upptages med uppmaning till vidare undersökning.

P. vulgaris omnämnes äfven från Kton.: Mela Kasv. V.

Linkola betecknar *P. vulgaris* som en af kulturen [mycket] **svagt** gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264.

En form från **Ob.** Alatornio omnämnes och beskrifves af G. Granö i L. Y. 1899 p. 141.

Kyyhk. litt. omnämner *P. vulgaris* med invändigt mer eller mindre hvitaktiga blommor.

F. *ecalcarata* Wirz. omnämnes och beskrifves från **L. ent.** Maunu och **Ok.** Sotkamo: Wirz. Prodr. p. 10, jfr Brenn. Obs.

Var. *tenuior* Wahlenb. Största delen af Lappl.: Fries. — **Ok.**, **Kar.** ross. och **Kuus.** »niukasti tavattu pohjois-osassa aluetta»: Wainio Kasv., jfr Brenn. Obs. om Kianta. — **Kk.** Knjäsha [»Knäsäkuba»]: Fellm. Ind. — **Lapp. fenn.** »in alpibus . . . parcius»: Wahlenb. p. 10, in Inari [»Enare»] p: Fellm. Lapp., jfr Kihlm. Ant. — **Lapp. ross.** »ad Kuolle-et Pollomjaur»: Fellm. Ind.

Denna form omnämnes äfven i Kyyhk. litt., men Arrh. ant. betecknar den som »forma parum notabilis.» Den är ej särskild i H. M. F.

Pinguicula alpina L.

In montibus alpinis Lapponiae eorumque vicinitate saepe frequenter (aut satis frequenter—passim) provenit; in Fennia maxime septentrionali usque ad 66⁰ nonnullis quoque plagis maiore frequentia occurrit, de cetero in Karelia orientali paucis locis ad 62⁰ 30′ ad meridiem versus visa est.

In confinio alpium Lapp. locis uliginosis p: Prytz cont.; »in locis irrigatis spongiosis alpium lapponicarum st fq *α* et *β* *[bimaculata]* promiscue proveniunt, sed *β* ex ipsis alpibus descendentem non observavi, *α* vero ad Utsjoki et Kaaresuanto usque decurrit»: Wirz. Prodr. p. 9; Fenn. bor. or. et maxima pars Lapp.: Fries; Lapp.: Nym. Consp. p. 599; Fenn. bor. (**Kuus.**), or. (Kon.): Nym. Suppl. p. 259; per totam Lapponiam st fq dispersa, ceteroquin in **Kuus.**, ubi haud infrequens, et rr in Kp. et Kon.: Schedae p. 108, vide quoque DC. Prodr. VIII p. 31, Led. III p. 3-4, Borg Beitr. p. 102, 110, 135 et 141, Norrl. in Atlas p. 9 et 25, item Lindb. in Atlas p. 38.

Kon. Tiudie: Brenner!, cfr Norrl. On., ubi rr inveniri indicatur, et Herb. Mus. Fenn. II p. 142.

Kp. in parte media pc ad Valkeajärvi [»Valgeajärvi»] 6 km fere ad septentrionem versus a Koivuniemenjärvi: Bergr. Ant.!

Kuus. in parte septentrionali (p), auctore Sahlberg circ. milliarium ad meridiem versus a templo: Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; (fq): Edv. af Hällstr., qui ex pluribus quam 13 locis enum.; st fq—fq permultis locis: Pesol.; ad **Kuus.** spectat certe etiam »Ostrobottnia (Nylander msc.) Fennia (Tengström pl. exs.!)»: Led. III p. 3—4, vide etiam F. Nyl. Utdr. p. 153, Alanne p. 58 not., A. L. Backman in Medd. XXXV p. 200, Hänn. p. 16, Kyyhk. Suom. p. 25 etc.; saltem 10 spec. in H. M. F. multaeque adnotationes non divulgatae adsunt. — **Kk.** in par. Oulanka forsitan propter anni tempus praetervisa: Wainio Kasv.; ad Oulankajoki inter Paanajärvi et Vartiolampi: Edv. af Hällstr.; Sonostrow: Mela Pl.

Lapp. fenn. per omnes alpes lapponicas . . . ubique cpp, summa vero cacumina alpium vix petit . . . infra alpes per . . . Finmarkiam saepius occurrit, ut extra alpes ab flumina in Utsjoki et Enontekiäinen [»Enontekis»] pluries visa: Wahlenb. p. 9, cfr l. c. p. XVI; ad Utsjoki et Enontekiäinen [»Enontekis»] locis uliginosis fq: Fellm. Lapp.; Kuolajärvi ad occidentem versus a Kutunjängänvaara ad viam inter Kairala et templum par. Kuolajärvi: Stjernvall!, cfr Kihlman in Medd. XIX p. 18; Kuolajärvi (!) permultis locis enum., verisimiliter p—st fq: Pesol.; saltem 3 specimina nova e Kuolajärvi!; Kuolajärvi ad Hautajärvi st fq, in palude ad Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not., cfr l. c. p. 6; Utsjoki: Wegel. p. 235 et S. Castrén p. 352; »in reg. alpina omnium fere alpium, quas invisimus, adest plus minusve abundans, in reg. subalpina circa Mandojäyri ad rivulos haud infrequens, nec non ad Ailigas et Puolmak»: Kihlm. Ant., cfr Hult Lappm. p. 150, Hult alp. Pfl. p. 181 et Finn. Utsj. p. 89, vide quoque Blytt p. 815, Norm. Fl. Spec. p. 865 etc. — [**L. ent.** reg. alp. p, reg. subalp. (r): Læst.; st r—p in reg. subalpina, ad Lätäseno non adnotata nisi e Munnikurkkio, sed ad Poroeno a Suukoski sursum p in ripis amnium, p in vallibus rivorum reg. alpinae: Lindén Bidr.; inter Rostojaure et Mukkavuoma compluribus locis, compl. locis ad alpes circa Kilpisjärvi, enum. insuper e 3 locis: Fries & Mårt. p. (68), vide etiam Suomal. Kilp. p. 38.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; locis humidis in alpinis p:

N. I. Fellm., cfr I. c. p. XXXVIII; Tsipnavolok [»Fiskarhalvön»] fq: Klingst. Minn. p. 96, vide quoque Fellm. Anteckn. I p. 550, Ångstr. p. 51, Beket. p. 579, Knabe Pfl. p. 280, Broth. Wand. p. 7, 8 et 13, Kihlm. Pfl. p. 129, item Lindr. Lisät. p. 6 etc.; multa spec. in H. M. F. e Lim., Lv., Lp., Lt. et Lm.

Pl. Finl. exs. N:o 356 a Lm. prope pagum Voroninsk ad rivulum locis graminosis lapidosis leg. Kihlman, N:o 356 b Lim. Jokostrow solo limoso leg. Brotherus.

Ob. [Pudasjärvi] »harvinainen»: Martik. p. 40; uppg. är sannolik, men afser måhända den del af Pudasjärvi, som här räknas till **Kuus.** — I detta sammanhang bör påpekas, att *P. alpina* ej iakttogs af Hjelt & H. i sydvästra delen af **Lk.** Hult upptager ej arten från Suolaselkä-trakten.

• Var. *bimaculata* Wahlenb. Om Wirz. Prodr. p. 9 se ofvan; »cum praecedente [f. typica] p»: Fellm. Lapp., jfr Kihlm. Ant. — Formen särskiljes icke i H. M. F. etc.

Pinguicula villosa L.

In Lapponia saltem occidentali plerumque passim inveniri videtur, sed distributio inaequalis (nonnullis plagis frequenter, aliis autem rarius); ad meridiem versus apud nos usque ad 64° 15′ descendit.

»Ad paludes alpinas Lapp. rarius. In Uomavaara Tornensis ipse, ad Inari [»Enare»] Kemensis (Wahlenb.)»: Prytz cont.; in paludibus sphagnosis Lapp. subsilv. et subalp. p cp: Wirz. Prodr. p. 10; maxima pars Lapp.: Fries; Lappon.: Nym. Consp. p. 599; hab. etiam in Fenn. bor. (**Kuus.**, *Ostrob.*): Nym. Suppl. p. 259; per totam Lapponiam dispersa, ceterum st r—r in Finlandia boreali, ad meridiem versus usque ad 64° 15′ (in Kp.) lecta est: Schedae p. 108, vide quoque DC. Prodr. VIII p. 30, Led. III p. 4, Borg Beitr. p. 102, 112, 135 et 144, item Fröd. p. 44.

Ok. Kianta Hossa: Wainio Kasv.!, cfr Must. et Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Kianta Meriläissuo: Must. (cfr Must. p. 40); (rr) Sotkamo, Kianta: Brenn. Obs.; Sotkamo prope templum: O. Hjelt M. S., cfr Brenn. Obs. etc. [confirmationis tamen forsitan indigeat]; Paltamo pone Melalahti [»Melalahden kylän takamailla»] ad praediolum Leppikangas! (aut Ryhälä) [vide Kyyhk. putk. p. 157], Kianta [»Suomussalmi»] p, interdum cp:

Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom., ubi ex pluribus quam 18 locis enum., l. c. p. 18, 20 et 22; e Kianta [»Suomussalmi»] etiam leg. K. L. Oesch!; Kuhmo [»Kuhmoniemi»] in sphagneto ad lacum Palonen: Edv. af Hällström!, cfr Brenn. bidr.; 3 spec. in H. M. F., vide quoque Brenn. bidr. et A. L. Backman in Medd. XXXIII p. 34. — Kp. in parte austro-occidentali in Hukkasuo!, Varpasuo infra Kuollunkivaara! et Rukajärvi ad Onnasjoki: Bergr. Ant.

Ob. in parte maxime septentrionali p, ceterum in parte septentrionali [»Nor.»] r Alatornio, in finibus inter Simo et Tervola, in maxima parte [»Obor.»] rr, Pudasjärvi p: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Pudasjärvi p: C. Brand.!, cfr Not. XIII p. 456 et Must.; Pudasjärvi Isosyöte st cp: Broth. litt., cfr Brotherus in Medd. XIII p. 227; st r interioribus tantum in partibus territorii, Simo haud procul a Konttikivalo ad occidentem versus, Ruona inter Ruona et Toljamo in par. Pudasjärvi: Keckm., cfr l. c. p. 10 et 15; Kemi Kalkkimaa (Keckman): Zidb.; Alatornio [»Nedertorneå»] Kalkkimaa: Hougberg!, cfr Medd. IX p. 124; Alatornio Ruottala in paludosis circa Kalkkimaa: Rantan. Retk. p. 37; p [in par. Ylitornio et Rovaniemi]: Hjelt & H., spec. ex Ylitornio [»Öfvertorneå»] inter Luppojärvi et Pello in abiegno turfoso! — **Kuus.** Nuorunen! et in saltu Vatajärvi: Wainio Kasv.; inter Sirola et Kemilä!, prope Haapasaari in Porosuo: Hirn Fört.; Kostonjärvi nonnullis locis ad septentrionem versus a lacu: W. Brenn. p. 106, spec. adscriptum Taivalkoski prope fines par. Kuusamo ad orientem versus a Kostonjärvi!; Paanajärvi Outovaara ad Outalampi: Montell!; Oulanka inter Kiutaköngäs et Tiermas inter Kalliolammit: A. L. Backman!; Alakitka Piirovansalmi inter Ollila et Rävä: Edv. af Hällstr.; Kuolajärvi [»Salla»] Keulajänkä Onkamojärvi: Borg & Rantaniemi!; Juuma pc, Kuolajärvi Sovajärvi prope Tunturilampi pc, inter pagos Aatsinki et Kallunki semel saltem: Pesol. — Kk. Knjäsha [»Knäsäkuba»]: Fellm. Ind., cfr N. I. Fellm et l. c. p. XXV.

Lapp. fenn. p, in vicinitate pag. Jokijalka in Kolari! (fq) inveniri adnotata, aliis autem plagis ex. gr. circa Kittilä (!) rara esse videtur: Hjelt & H.; Lapp. kem.: Jul. p. 271; [p, complur.

locis: Birg. p. 97, vide etiam Birg. Till. p. 72;] in Lapp. silv. et subsilv. . . fere ubique cp. Lecta est . . . in Enontekiäinen [»Enontekis»] media, in Inari [»Enare»] ad Kaamajoensuu, nec non ad Varanger Finmarkiae orientalis: Wahlenb. p. 10, cfr l. c. p. XVI; ubique st pc: Fellm. Lapp.; Sodankylä ad catarrhactas ad meridiem versus a Niemelä: Kihlm.; Sodankylä in silva inter Vuotsu et Mutenia: Lindberg!; Ollostunturi in reg. alpina: Caj. Beitr. p. 14; in sphagneto ad occidentem versus a Levitunturi: Caj. Entw. p. 7; Kemijärvi in palude turfosa ad Suorsa, Sodankylä in palude turfosa ad Lokka et prope Kopsusjärvi in iugo Suoloselkä, Inari ad Kultala in palude turfosa et plur. loc. ad flumen Paatsjoki, etiam ad Salmijärvi et Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not; Pallastunturit in reg. silv.: Hjelt; Ounastunturit: Malmberg!; Muonio ad viam ad Enontekiäinen: Montell!; p in sphagnetis a Niemelä ad septentrionem versus per totam regionem silvaticam, in ripis glareosis r, in Nattastunturit in reg. subalpina: Hult Lappm.; Kuolajärvi (fq): Edv. af Hällstr.; in cæspitibus a *Sphagno acutifolio* et *S. cymbifolio* formatis per totam reg. subsilv. et subalpinam usque ad terminum betulae saltem fq, Kuarvekods NNE 356: Kihlm. Ant, 4 spec. in H. M. F.; Paatsjoki: Fellm. Ind. et E. Nylander & [M.] Gadd!; in Varangria merid. prope Salmijärvi [»Klostervand»] ad paludes vastas ex adverso insulae Menikasö p, ad catarrhactam inter Salmijärvi [»Klostervand»] et Goalsejavre: Norm. p. 296; Varangria austr. ad Paatsjoki [»Pasvikelven»] (Th. Fries) et Jarfjorden (Henschen): Blytt p. 816, vide quoque Norm. ann. p. 46 et inprimis Norm. Fl. Spec. p. 865—866, ubi ex 6 locis enumeratur. — [**L. ent.** reg. subalp. fq, reg. silv. p: Læst.; in reg. subsilv.: Norrl. Lappm. p. 261; Kilpisjärvi: Malmberg!; Kortojärvi Yli Njanko: Fries & Mårt. p. (68); Lindén Bidr. non enum.]

Lapp. ross. ad Lutto et Kantalaks: Fellm. Ind.; Kola: Karsten!, cfr de ambobus N. I. Fellm.; »mihi modo unico loco iuxta pagum Tshavanga obvia fuit»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVI et Beket. p. 579, spec. e Tshavanga leg. Brenner!; Hibinä [»Kipinä»]: Ångstr. p. 52; Kantalaks [»Kannanlahti»]: Malmberg!; ad Imandra: Enwald & Hollmén!; Nuotjavr: Hollm.;

Krestovaja »tundra» prope Kantalaks, Kantalaks, Kuusreka [etiam herb.], Pjalitsa et Ponoj [etiam herb.]: Mela Pl.; Katschkofka! in »tundra» aperta c. 7 km a mari, in »tundra» inter Bykow! et Bolsch. Brewjavr [?], item Hapajow! haud procul a mari: Kihlman; Ponoj: Knabe Pfl. p. 281 et Montell!; prope ostium flum. Nuotjok Nivavaara: Lindén!; prope pagum Voroninsk! et prope pagum vetustum!: Kihlman, cfr Lindr. Lisät. p. 6.

Pl. Finl. exs. N:o 357 a Lm. in sphagneto prope pagum Voroninsk leg. Kihlman, N:o 357 b **Ob**. Pudasjärvi, in monte Iso-Syöte, inter Sphagna prope rivulum leg. Brotherus et F. von Wright.

Pinguicula villosa uppgifves äfven från Kton. Povjenets: Herrmann p. 429.

Plantaginaceae.

Plantago maior L.

In Fennia australi et media satis frequenter aut frequenter ad 67⁰ fere, multis quidem locis frequentissime saepeque copiose provenit; raro vel rarissime usque ad 68⁰ 50′ inveniri indicatur.

Fqq[1]) aut fq in Fennia usque ad 64⁰ inveniri consentiunt omnes fere auctores, cfr Till., Till. Icon. 96 [mala], Kalm, Hell. p. 3 et Prytz cont.; ad domicilia et vias in Lapponiam subsilvaticam usque: Wirz. pl. off., cfr Fries; Eur. omn.: Nym. Consp. p. 620; per totam Finlandiam fqq—fq dispersa. In Lapponia minus fq, multis in plagis omnino non est: Schedae p. 109, vide quoque DC. Prodr. XIII p. 694, Led. III p. 476—477 et Link. kultt. p. 145.

---

[1]) Arrh. & K, Flinck, Wecks., V. E. Broth., Caj. Kasvist., Stenr., Sæl. Ö. Nyl., Lindén, Saur., Hjelt, Leop, Norrl. s. ö. Tav., Wainio Tav. or., Hann., Mela et Axels. Putk.; fqq . . . per totum territorium: Norrl. On.; fq—fqq: Arrh. Ann.; [»sehr verbreitet»: Meinsh. p. 227].

Om. fq: Hellstr. et A. L. Backm. Fl.; (st fq): Tenn. — **Ok.** »fq (—st fq)»: Wainio Kasv.; fqq: Must.; fqq, in parte orientali fq: Brenn. Obs.; fq?: Kyyhk. Suom., quem l. inspicias. — Kp. »fq (—st fq)»: Wainio Kasv.; fq: Bergr. Ant.

Ob. st fq circa Torneå: Jul. p. 274; fqq: Leiv.; fqq, in partibus maxime septentrionalibus et interioribus minore frequentia, enum.: Brenn. Obs., quem l. inspicias; fqq—p, frequentia aperte minuitur ab Ylikärppä ad septentrionem versus in valle amnis Simo: Keckm.; Kemi fqq: Rantaniemi; [fq: O. R. Fries p. 159;] st fq—fq: Hjelt & H. — **Kuus.** (fq): Fellm. Lapp.; »fq (—st fq)»: Wainio Kasv. [credo non tantam esse frequentiam]; Hirn Fört., Edv. af Hällstr.! et Pesol. e nonnullis aut multis locis comm. — Kk. »fq (—st fq)»: Wainio Kasv.; ad pagos Keret et Kouta: Fellm. Ind.; Koutajärvi et Kouta: Mela Pl.

Lk. r Kittilä Kaukkonen!, Kolari Ylössaari: Hjelt & H., vide quoque infra; [p, Kengis, Pajala: Birg. p. 97, cfr l. c. p. 84;] [Sodankylä] »in campo duro prope Anneberg! nonnulla specimina mihi obvia»: Blom Bidr.; ad domos partis silvaticae infimae Lapp. p, in districtu Kemensi infra pag. Kairavuopaja fq: Wahlenb. p. 49; in Sodankylä ad domos fq: Fellm. Lapp., cfr Schüb. p. 240 etc.; (fq) in Kuolajärvi et Kemijärvi et in parte australi paroeciae Sodankylä usque ad Martti et Seitajärvi et Hietasuvanto Kairalaque, lecta etiam ad pag. Sodankylä in litore fluminis Kitinen: Wainio Not., cfr Hult Lappm.; Kuolajärvi [»Salla»] Ala-Kurtti: Borg & Rantaniemi!; Kuolajärvi Yläkurtti, pag. Kuolajärvi ad praedium Kairalahti, inter Kesälahti et ad Myllyoja in campo [»nurmella»], in pago ad templum par. Salla: Pesol.

Lapp. ross. »ad oppidum Kola legi»: Fellm. Ind., vide sub Kk.; ad habitacula adhuc circa pag. Umba et oppidum Kola parcius: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXX et XXXVII, item Beket. p. 587; Umba: Selin!; Hirvasjärvi! in parte septentr.-occidentali et ad Talvijoki!: Axelson & Borg; Triostrow [»Tres insulae»]: Fr. Nylander! (spec. mutilatum et incertum); Porjeguba, Umba, Tetrina, Tshapoma [etiam herb.] et forsitan ad Kantalaks: Mela Pl.; Orloff ad habitacula haud pc: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 358 **Ab.** Lojo SOLhem sicco loco iuxta viam leg. Lindberg nomine *Pl. maiorem α typicam* Bech.

Afvikande frekvens-uppgifter har jag endast antecknat i följ. fall. **Al.** p: Bergstr., men fqq: Arrh. & K. — **Ab.** Korpo Utö och Enskär st fq [«4»]: Ekl. p. 106. — **Tb.** Pihtipudas och Kinnula st fq: Roiv. — **Kb.** »fq (— st fq)»: Wainio Kasv.

Lk. »Fortasse etiam in pago Kittilä»: Hjelt & H. — Här förtjänar framhållas följande uttalande af N. I. Fellman om *Pl. maior:* »I finska Lappmarken ej norr om Sodankylä»: N. I. Fellm. p. XXX.

[**L. ent.** *Pl. maior* uppräknas bland arter, hvilka saknas kring Kaaresu'anto: L. L. Læst. p. 290; arten upptages icke af [C. P.] Læst.]

Om den ymnighetsgrad *Pl. maior* visar i sin förekomst, har jag, utöfver det ofvan meddelade, antecknat följande: **Ab.** cp [»tav. runs.»]: Caj. Kasvist. — **Nyl.** st cp: Stenr. — **Sat.** pcc—st cp, mest st pc—st cp: Häyr. Björneb. — **Ta.** (sp): Borg Tiet. — **Kb.** st cp: Axels. Putk.

Linkola betecknar *Pl. maior* i det inre området som en anthropochor, som näs'an uteslutande förekommer på af kulturen framkallade ståndorter, medan arten i Ladoga-trakten uppträder som en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 245 och 247, jfr äfven l. c. p. 315. Dessutom framhåller Linkola, att denna art är en bland de första, som följa kulturen i spåren: Link. Stud. p. 341, jfr l. c. p. 231 not.

Mera anmärkningsvärda uppgifter om förekomsten af *Pl. maior* lämnas bl. a. Häyr. Stud. p. 169. — Den uppräknas bland ogräs: Essen Stud. p. 112 och bland barlastväxter: Pesol. Tur. p. 43 etc.

De dimensioner växten uppnår vid **Nyl.** Lovisa omnämnas Iver. p. 33. Stånd, som äro 79 cm höga, omnämnas L. Y. 1919 p. 114.

Monströsa bildningar äro ej sällsynta hos denna art. Dylika beskrifvas åtminstone från **Nyl.** Sibbo [ej Tavastehus] af O. Collin i Medd. XIII p. 256 och från **Al.** Sund; den senare med örtblad liknande stödjeblad af Lindroth i Medd. XXV p. 9, jfr l. c. p. 29 och L. Y. 1898 p. 177 etc. Hvad den sistnämnda formen angår, nämnes i Medd. l. c. af Elfving, att den vid odling i Botaniska trädgården i Helsingfors visat sig fröbeständig. Andra monströsa former omnämnas från **Kl.** Sortavala af Linnanniemi i Medd. XXXIII p. 133; från **Nyl.** Helsingfors Botaniska trädgården af S. Airaksinen i L. Y. 1910 p. 40, där formen beskrifves, äfvensom af Sirkka Nykänen i Medd. XLII p. 132; se äfven Medd. XLV p. 3—4.

Till dessa monströsa former ansluta sig former med sammansatta blomställningar (greniga ax). Sådana exemplar omnämnas af W. Granberg i Medd. XIII p. 194, insamlade i **Nyl.** Helsinge [Borgs] af T. Wasastjerna [i Medd. l. c. J. Wasastjerna], och från **Sb.** Kuopio Siikalahti af Kotilainen: L. Y. 1910 p. 247, där formen afbildas.

Af *Plantago maior* äro många former särskilda, men deras utbredning i vårt land är ännu outredd. Om var. *scopulorum* Fr., *agrestis* Fr.

och *ob'onga* Sæl. se nedan; dessutom beskrifvas följ. former: *ruderalis* Mela [= *α*], *litoralis* Mela med subvar. *hirta* Mela och *glabra* Mela äfvensom var. *minima* Mela: Mela Kasv. [II] p. 114. I Mela Kasv. III betecknas *litoralis* som st fq, i Mela Kasv. IV åter som st r. I st. f. var. *minima* omnämnes i Mela Kasv. III liksom i Lindb. Enum. etc. var. *nana* Tratt., hvilken åter betecknas som r, jfr om denna Mela Kasv. V; samma form omtalas från **Ka.** Antrea »in litore inundato fluvii Vuoksi prope praedium sacerdotis»: Sæl. herb. 1882, äfvensom från **Kuus.** Käylä gård vid Käylänkoski (Kitkajoki) . . . pcc och Posio Ahvensalmi (Kämäräinen) vid vägen från gården till ångbåtsbryggan: Edv. af Hällstr. — *β minima* DC. uppgifves äfven från **Kp.** Kemi Beket. p. 587 och föreligger från **Ik.** Björkö »in litore humido sinus Humaljoki viken»: Lindb. herb.

[En form med gula ståndarsträngar uppgifves för **Lk.** Pajala: Birg. Till. 72]. [Meinsh. p. 226 särskiljer a) *megastachya* och b) *microstachya*, hvilka beskrifvas.]

I H. M. F. finnas exemplar af flere bland dessa former och dessutom af några andra, som dock icke heller äro konsekvent särskilda.

Var. *scopulorum* Fr. betecknas som st r: Mela Kasv. III och upptages från **Al.**, **Ab.**, **Nyl.**, **Oa.** och **Om.**: Mela Kasv. V. Vidare föreligga följ. uppg. **Al.** p: Bergstr.; [Föglö] Degerby: Bergstr. Beskr. — **Ab.** Pargas (st fq): Arrh. Ann. — **Nyl.** [Kyrkslätt] i skärgården: Rosb. Kyrksl. p. 109; Viks ladugård vid Helsingfors på stenig hafsstrand: Sæl. herb. 1901. Flere exemplar i H. M. F. tillhöra denna form. Den upptages i Brenn. Flor. etc.

Var. *agrestis* Fr. betecknas som fq: Mela Kasv. III, jfr äfven Brenn. Flor, Mela Kasv. V etc. Formen omtalas som förekommande på barlast i **Ob.** Uleåborg (Hougberg): Brenn. Obs.

Var. *oblonga* Sæl. betecknas som st r: Mela Kasv. III. F. ö. har jag i litteraturen antecknat denna form endast från **Om.** [Gamla Karleby] på hafsstränder: Hellstr., där den beskrifves.

Plantago media L.

In Alandia propria frequenter aut satis frequenter inveniri indicatur; in Fennia australi rara est, sed cum aliis seminibus introducta plus minusve adventicia usque ad summum fere septentrionem legitur.

Till.; Kalm; in collibus campestribus st fq: Prytz cont.; Lapponia (Fellman in herb. reg. Berol.), Ostrobottnia (Nylander msc.): Led. III p. 480—481, vide infra; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. Norv. arct., Lappon., Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 620, vide quoque DC. Prodr. XIII p. 697—698 et infra.

Al. fq: Bergstr. et Arrh. & K.; st fq, in **Al.** continenti, quam vocant, fq aut st fq: Palmgr. Stud. p. 438, quem l. inspicias, et cfr l. c. spec. tab. VII; Lemland fq ad margines viarum: Sæl. ann. et herb.; st r Kumlinge Krokarne, Staksvik: Bergr., vide etiam infra. — **Ab.** r [Åbo] Kathrinedal: Leche p. 33 et Zett. & Br.!; Åbo: Just. et Hellström!; Åbo »omkr. de forna Lill-Heikkilä batterierna»: E. G. Printz; Åbo Hallis et Runsala, Nagu etc. p: Arrh.; Pargas p—st r: Arrh. Ann.; S:t Karins Hallis [»Kaarina Halinen»] in ripa fluvii Aura, Pargas [»Parainen»] Bläsnäs: Pesol.; Bjärno praedium Näse: K. F. Wendell in herb. lyc. n.; st r Töfsala Mussalö, Iniö Stor-Salmis: Bergr.; Pojo (»fq»): A. Nyl., spec. in herb. lyc. n. a F. Arnkihl lectum; Lojo Paloniemi et Iivars, Karislojo Tallnäs in pratis cultis: Ch. E. Boldt; [Vihti] rr in prato Ridal prope stationem Nummela: Flinck; Vihti: G. R. Spaak in herb. lyc. n.; [Mynämäki] rr Kalela nonnulla spec.: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs in »Slottsbanken», ceterum frustra investigata: Häyr.; Fagervik ad tabernas navales (Sjöbodarna): His.!; Ingå Stor-Ramsö: Brenn. växtf. p. 78; Sibbo (Appelberg): W. Nyl.; Sibbo in taeniis Gumbo: J. J. Chydenius!; Mjölö (Nerv.): W. Nyl. p. 213; [Helsingfors] Humlevik: H. Federley!; r Lovisa (G. R. Björkstén!): Sæl. Ö. Nyl., spec. e Lovisa etiam leg. G. Sucksdorff!; Borgå Borgbacken et Strömsberg (Fastberg): Sæl. ann.; Borgå Gammelbacka: Gadol. 1889. — **Ka.** Kotka, Fredrikshamn!: Sæl. Ö. Nyl.; Säkjärvi Hyttilä: V. Krohn!; Viborg in moenibus: A. Thuneberg!; rr Kaukola prope ostium amnis Miinajoki in prato: Lindén; r [Jääski] Niemi ad ripam fluvii Vuoksi prope rivulum a stagno Suikkari fluentem, insula Papinsaari in Vuoksi et Hyppölä prope Anttila: Valle tiet., vide quoque sub **Ik.** — **Ik.** in regione finitima Viburgi! et exinde orientem versus (st fq): Fl. Kar.; Käkisalmi [»Kexholm»]: Chyd.!, cfr de ambobus Malmb.; Muola: Malmb.!; Sakkola: alumn. Savander in dupl.!; Valkjärvi Veikkola in prato culto 1 spec.: Lindberg!; [in toto fere territorio (fq): Meinsh. p. 227].

Sat. Björneborg Luvia: K. Schantz!, cfr Malmgr.; [Loimaa] rr Aittamäki: Saur., cfr l. c. p. 207; [Björneborg] Viasvesi 1905 (K. Lindström auct. Fontell): Häyr. Björneb., vide etiam infra.

Typis impr. 8. 12. 1920.

— **Ta.** Janakkala Turenki: A. Wegelius!; Tavastehus Gungholm: O. Collin!; [Tavastehus] Hattelmala: D:r Blåfield!; Hauho: Herk.; rr unum spec. in via publica prope diversorium Kukonkoivu (J. & E. Lang): Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä Nya Olkkola Luokunvuori 1879: Unon., vide etiam infra. — **Sa.** Villmanstrand: Simming! et Gadol. 1888; complur. locis circa opp. Villmanstrand, Dysterniemi (1874, 1880), in prato culto ad praedium sacerdotis (1908), Parkkarila in colle arenoso (1883, 1908): Sæl. herb. et ann.; Lauritsala: A. Brotherus in dupl.!; [Ruokolaks] st r Stenbacka (Londén), Rautio et Rautjärvi (v. Weymarn): Hult; Mikkeli [»S:t Michel»] in oppido: Hasselbl.; Nyslott [»Savonlinna»] Kalkkuunniemi: Budd. muist.; ad eundem locum spectat verisimiliter Savonlinna Kalkkiniemi: K. Enwald! — **Kl.** (p): Backm. et Enw. hav.; Kronoborg: Chydenius & Furuhjelm!; Uukuniemi: Nikl.!; Sortavala Rausku: S. Cantell!; in vicinitate lacus Ladoga r, interiore in parte rr: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. Tab. V et vide infra. — **Kol.** st r, in reg. aren. desideratur: Elfv., spec. e Mjatusova!; ad totam fere oram a Vosnessenje usque ad Petrosavodsk, insuper ad livina et Lohijärvi: Caj.; Solomeno (Simming!), Petrosavodsk fq: Norrl. On., spec. e Petrosavodsk leg. Kullhem!

Oa et **Tb.** vide infra. — **Sb.** r: Mela, spec. e Kuopio!; Jorois: G. Grotenfelt in herb. lyc. n.; Leppävirta: J. V. Johnsson!; Kuopio Väinölänniemi: A. Hendunen! [veris. adventicia]; Maaninka Hyttilänkylä Harrasharju!, Pöljä Virtala et denique adventicia ad Kinnula: Kyyhk. litt., vide etiam infra. — **Kb.** Tohmajärvi Everilä rr: Hjelt Ant. p. 64!; Kide [»Kiides»] (Arppe): Chyd. et U. Telén!; Liperi r in prato ad Harjula: Eur. & H.!, spec. recedens, vide etiam infra. — **Kon.** Tiudie (Selin!), in Saoneshje ad pag. Tolvoja: Norrl. On., spec. e Saoneshje Tolvoja leg. Poppius!; Dvorets, Padmosero: Kihlm.; (fere ubique) in pratis: Günth. p. 48; Klimetskoi [»Sennoguba»] hic illic: Caj.

Ok. vide infra.

Det är ej sällan vanskligt att afgöra, huruvida *Pl. media* bör anses som tillfällig eller som verkligt vild på en växtplats; jag vill därföre uttryckligen betona, att jag ingalunda är viss om att i hvarje särskildt fall ha träffat den riktiga tydningen i detta afseende. Se f. ö. min uppg. från **Sat.**, Linkolas uppg. längre fram äfvensom uppgifterna från **Ok.**

»In pratis argillaceis usque in Ostrobottniam mediam Nykarleby, Torneå»: Wirz. pl. off. Uppgiften från Torneå grundar sig på Julin och är utan tvifvel oriktig, se under **Ob.** Från **Om.** Nykarleby föreligger icke någon nyare uppgift. — Egendomligt förefaller det, att J. Fellman skulle insamlat arten i Lappland (se Led.), då han alldeles icke omnämner fyndet i sina arbeten. Enär emellertid *Pl. media* numera blifvit funnen i Lappland, har jag ej velat beteckna hans uppg. som oriktig.

Al. I Palmgr. Stud. l. c. uppräknas *Pl. media* från ett mycket stort antal fyndorter, och i H. M. F. ligga talrika exx. af arten uppbevarade; äfven i Palmgr. Hipp. m. fl. arbeten ingå flera uppgifter om densamma. Anmärkningsvärdt är, att arten redan i Kumlinge är jämförelsevis sällsynt och att den af Bergroth alldeles icke antecknats från Brändö. — **Nyl.** [Helsingfors] på Skatudden: Brenn. För. p. 132.

Sat. »Loimaan aseman puisto (oppilaitten ottama kasvi)»: Saur.; sannolikt tillfällig. Karkku Järventaka, i många år, men säkerligen tillfällig och numera försvunnen, Linnais tydligen inkommen med gräsfrö, men fortlefvat under många år: Hjelt. — **Ta.** »Tampere lyhytruohoinen kuivahko keto»: Sola! — **Kl.** »Uukuniemi Vieremä 1 yks. kylvönurmella, Ruskiala Tirrin myllän luona kallioaholla 1 yks., Soanlahti kirkonkylässä maanviijelyskoulun heinäpellossa ja Lehtimäellä erään torpan kylvönurmella, Suistamo Jalonvaara kartanon vanhalla kylvönurmella 1 yks.»: Link. comm. Flertalet fyndorter synas mig angifva en tillfällig förekomst. — Sortavala »nurmilla rautatieaseman lähistöllä»: K. H. Hällstr. litt.

Oa. [Wasa ångkvarn] 1881—83, 1885 i flere exemplar: Laurén i Medd. XXII p. 40. — **Tb.** [Jyväskylä] »erään talon pihassa Harjukadun koillispäässä (K. K. Kari), nurmella seminaarialueella»: Link. Jyv. p. 191, jfr l. c. p. 185; »Sammonkadulla Hirvenpellon vieressä us. yks. (Alli Lavander), 1 yks. heinäpellolla kaupungin ja Nisulan välillä»: Link. Kasv. p. 168, jfr l. c. p. 158 o. 159; Saarijärvi, torr backe nära Tarvaala: G. Marklund! Samtliga fyndorter tyckas tala för en mer eller mindre tillfällig förekomst. — **Sb.** Finsk benämning på arten omnämnes från Pieksämäki: L. Y. 1907 p. 165. »Kuopio Walkeinen lähellä pysäkkiä»: Budd. muist.; [Kuopio] r »Väinölänniemi, [äfven Kyybk. litt. m. fl.] Piispanpuisto, molemmissa paikoin 1906 ja 1909. Kylväytynyt heinänsiemenen mukana»: Link. Lis. p. 28, jfr l. c. p. 6. Linkola använder visserligen icke tecknet för tillfällig förekomst, men att arten är tillfällig här, synes mig framgå redan af uppgiftens lydelse. — Nilsiä »Kirkonkylän kansakoulu»: Kyyhk. litt.! — Riktigast vore måhända att betrakta *Pl. media* som mer eller mindre tillfällig äfven på de öfriga fyndorterna i **Sb.** — **Kb.** »Tohmajärvi Kemie 1 yks., Värtsilän tehtaan luona tien varressa Korpiselkä kirkonkylässä 1 yks. kylvönurmella, Kide [»Kitee»] kirkonkylä heinäpellolla 1918, Rääkkylä Oravilahti Kankaanrinta heinäpellolla muut[amia] vuosia sitten (E. Kankaanrinta), Joensuu hautausmaa 1918 1 yks.»: Link. comm., se under **Kl.**

Om. [Gamla Karleby] införd med säd och gräsfrö: Hellstr. p. 137. — **Ok.** Kajana 1860: Malmgren!, jfr Alc. etc.; r Paltamo Leppiniemi: Must., jfr Brenn. Obs.; rr Paltamo Leppiniemi, Säräisniemi 1915: Metsäv.; rr [Kianta] »tavattu ainoastaan Kirkonkylässä Ämmän ruukin vanhalla heinäpellolla pari kolme kappaletta. Säilynyt useampia vuosia»: Kyyhk. Suom.!, jfr l. c. p. 19 och 21 äfvensom Brenn. bidr. I Herb. Mus. Fenn. II p. 92 betecknas *Pl. media* såsom vildväxande i **Ok.**, jfr Mela Kasv. V; i likhet med Alc., Brenn. Obs., Kyyhk. Suom. m. fl. tror jag mig böra betrakta den som tillfällig. — Kp. Soroka: Beket. p. 588; sannolikt är arten tillfällig, om den överhufvud förekommer här. Den upptages dock från detta landskap i Mela Kasv. V [»**Sb.** — Tron.»].

Ob. Uleåborg på barlast: Hougb. herb. och S. W. Liljeblom!; en gång 1881 funnen på en äng (Kaukavainio) ej långt från Uleåborg: Zidb., jfr Brenn. Obs.; «luultavasti satunnaisena löydetty kaupungin puistikoissa, painolastipaikan läheisyydessä, Linnan- ja Raatin saarilla, aina harvassa ja yksityisenä, mutta kuitenkin usein esiintyvänä»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »säännöllisesti esiintynyt tienolla» [1910–1912]: Huum. Oul. p. 180; Uleåborg [»Oulu] Hiironen niitty»: Huumonen!; [Simo] på barlastgrus vid Kallio såg sommaren 1893, fullkomligt tillfällig: Keckm.; Kemi stad barlast: Rantaniemi, jfr Huum. Til. p. 15. — Vid Torneå st fq: Jul. p. 274; uppgiften är säkerligen oriktig, särskildt i fråga om frekvensen; arten anföres under senaste tid som tillfällig från Torneå: Huum. Til. p. 15. Äfven Brenn. Obs. använder tecknet för tillfällig förekomst.

Li. »in campo graminoso ad Köngäs prope Mare glaciale»: Wainio Not., jfr l. c. p. 20. I bref upplyser Wainio, att Köngäs är en trafikerad ort vid kusten, hvarföre arten uppenbarligen kan betraktas som rent tillfällig på detta ställe. — Sydvaranger Kirkenes potatisland: Fontell!; Elvenæs en individ vid vägkant: Granit & Poppius! Äfven dessa uppgifter tyda på tillfällig förekomst.

Lim. Umba: J. J. Sederholm!, jfr Medd. XLI p. 119; l. c. p. 197 uppräknas arten härifrån bland »Verwildert oder eingeschleppt». »Talvijoen varrelta, tukkilaisten pirtillä»! och »Hirvasjärven NW-pään kodalta»!: Axelson & Borg, jfr Medd. XXIX p. 38, där arten anföres bland mer eller mindre tillfälliga. — **Lp.** Ponoj: Malmberg!, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 92 och Mela Kasv. V; en oansenlig steril individ. — **Lt.** Jeretik r: Enw. ann. Uppg. behöfver kanske bekräftas; i hvarje händelse är arten här tillfällig.

Plantago media uppräknas äfven från **Kton.** och **Kpor.**: Mela Kasv. V. **Kpor.** Vorsogora: Beket. p. 588.

Linkola betecknar *Pl. media* som en anthropochor, hvilken såväl i Ladoga-trakten som i det inre området (nästan) uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 245, jfr l. c. p. 327, 343 och 350.

Vidare framhåller Linkola, att denna art blifvit allmännare de se-

nare åren; detta såväl i Karelen, se Link Stud. p. 350, som i **T b.** Jyväskylä-trakten, se Link. Kasv. p. 159 och **S b.** Kuopio: Link. Lis. p. 6.

Pl. media uppräknas bland ogräs: Essen Stud. p. 112.

Plantago lanceolata L.

In Fennia maxime australi usque ad 60° 30′ passim vel satis frequenter, in Alandia maiore frequentia provenit; in parte orientali usque ad 62° 10′ lecta, in Fennia occidentali supra 61° 50′ vix nisi cum aliis seminibus, saburra etc. inducta est.

Till.; Kalm; in pratis et marginibus agrorum st fq: Prytz cont.; Ostrobottnia (Nylander msc.) . . .: Led. Ill p. 481—482 [1]); Eur. omn. exc. . . . Lappon. Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 619; in Finlandia australi et media p aut st r usque ad 62° 45′ et plerumque var. *sphaerostachya*. F. typica multo rarior est spontanea, sed saepe adventicia: Schedae p. 109, vide quoque DC. Prodr. XIII p. 714 et infra.

A l. (p): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; inter frequentissimas lucorum [»löfvegetationen»] plantas: Palmgr. Stud. p. 439, ubi e permultis locis enumeratur, cfr l. c. spec. tab. VIII; fqq: Bergr., cfr l. c. p. 8, vide quoque Palmgr. Hipp. etc. — **A b.** p: Zett. & Br.; st fq in vicinitate opp. Åbo: Arrh.; Pargas fq—st fq: Arrh. Ann.; Pargas Ålö st fq: Pesol.; Bromarf fq: Sand.; Pojo (fq): A. Nyl.; st r Sammatti Niemenkylä; ad viam inter Hermola et Paavola in insula Isosaari [= insula Lojo]: Sel; Lojo ad praed. sacerd.: Hels.; Lojo Paloniemi, insula Lojo in Hermola, Saarenpää et Maila cp in pratis: Pesol.; multa spec. e Lojo in Lindb. herb.; [Vihti] r in prato Ridal prope stationem Nummela, in prato ad pag. Nummela, complur. locis ad viam ferratam inter Nummela et Kotkaniemi, denique ad Veikkola: Flinck; Vihti Palokoski prope Törrönen: Wecks. muist.; Nystad: Söd. et Hollm. (var. *sphaerostachya*), vide etiam infra. — **N y l.** promuntorium Hangö in pag. Hangö: Häyrén in Geogr. F. T. 1905 p. 202; par. Ekenäs p ex. gr. Danskog, Her-

[1]) In Ostrobottnia vix occurrit nisi adventicia.

mansö, Skedö et Busö: Häyr.; (fq): His.; Kyrkslätt Edes cp spont.: Kihlm. litt. 1886!; st r: W. Nyl.; Helsingfors (!) complur. loc. obvia, semper autem, ut videtur, fortuita: Kihlm. ann.; Thusby Lepola: Åstr. & H.;Sibbo Löparö 1868 (A. & M. Pipping): Häyr. herb.; st r Borgå complur. loc., Hogland!: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] Suurkylä: Brenn.!; [Hogland] fq: Brenn. p. 446 et Brenn. Till. p. 38. — **Ka.** Vehkalahti [»Vekkelaks»]: Sæl. Ö. Nyl.!; [Virolahti!] rr Muurikkala: Blom; Säkjärvi Pentti: V. Krohn!; Miehikkälä ad Kotilahti f. *sphaerocarpa* DC. (Thorw. Sælan): Sæl. herb.; Viborg Lyykylä: Al. Lagus!; st r in vicinitate fluvii Vuoksi, Räisälä in vicinitate templi et Ivaskansaari, Kaukola in vicinitate templi et Miinajoki, interiore in parte tantum ad Kirvu in vicinitate templi in area adnotata: Lindén; r [Jääski] Hallikkala (J. E. Komi), Haikola spec. unum prope Papinmylly a. 1917: Valle tiet. — **Ik.** p: Malmb., spec. e Kivennapa!; Kivennapa [»Kivinebb»] Rajajoki: J. V. Johnsson!; Valkjärvi Pähkinämäki: Lindberg!; Sakkola prope templum: Lindb. herb.; [in toto territorio (fq): Meinsh. p. 227].

Sat. Loimaa [Loimjoki] ([E.] Rönnbäck): Malmgr.; Eura Luvia Niemenkylä: Hollmén!; rr [Loimaa] Aittamäki (spec. in herb. alumnorum): Saur., cfr l. c. p. 207; Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 23 [forsitan confirmatione egeat]; [Björneborg] st r et st pc—st cp, enum.: Häyr. Björneb., quem l. inspicias, vide ceterum infra et Gadd Sat. p. 47. — **Ta.** »Tavastehus stationshuset»: O. Collin in dupl.!; Tavastehus ad viam ferratam: A. Wegelius!; Hauho: Herk. [forsitan confirmationis indigeat]; Koski Kehä r: Leop. ann.; Asikkala r: Nikl.!; [Asikkala] Keltaniemi, Vääksy in ponte (Strömborg): Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä Nya Olkkola in prato longe culto: Unon.! — **Sa.** st r tamen usque ad Nyslott (Puumala, Kurensalo): E. Nyl. & Chyd.; Lappvesi Lauritsala: A. Brotherus!; Villmanstrand Parkkarila in pascuis (f. *sphaerocarpa* DC.): Sælan!; Mäntyharju Toivala in marginibus agri compl. spec. 1917: Link. comm.; [Ruokolaks] (st fq): Hult, spec. e Ruokolaks Konkolanmäki!; Puumala Ahoinpelto in horto: Valle! [forsitan adv.]; Nyslott [»Savonlinna»] Heikinpohja: Budd. muist., vide etiam infra. — **Kl.** st r usque ad Valamo (!): Fl. Kar., spec. e Ruskiala!; st r Hiitola Vavoja: Lindén, vide sub

Ka.; Uukuniemi ad lac. Kirkkolampi prope templum: Nikl.!; rr Kronoborg: Hjelt Ant. p. 64; Impilaks et Kirjavalaks (Backm.): Norrl. Symb.; rr: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. Tab. V, vide ceterum infra, sub Kol. et **Kb.**; Sortavala Tuoksjärvenkylä Kaurala in margine agri: Link. comm.; Suistamo Leppäsyrjä pc [Kylänmäki]: Pesol.! — Kol. ad Vosnessenje! p, in reg. coll. st r occurrit: Elfv.; Solomeno: Caj.; Petrosavodsk (Simming): Norrl. On., vide etiam infra.

Kon. r Rasnavolok (Simming!), Dvorets et Jalguba (Sahlb.), Saoneshje Kishi (Günther): Norrl. On., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142 (Saoneshje Kishi); Kusaranda: Kihlm.!; Kishi [»Kisjak»], Perguba: Günth. p. 48; in tota insula Klimetskoi [»Sennoguba»] et in insulis adiacentibus: Caj.

Pl. Finl. exs. N:o 359 var. *sphaerostachya Wimm.* **Ab.** opp. Nystad Stor Birkholm Rantaniitty in declivi sicco leg. Hollmén, N:o 952 Kyrkslätt Vohls in graminosis locis leg. Lindberg, N:o 953 **Ik.** Kivennapa [»Kivinebb»] Polviselkä in prato leg. Elsa Sillman.

För *Pl. lanceolata* gäller i hufvudsak, hvad redan ofvan (sid. 146) uttalats om *Pl. media* i fråga om vanskligheten att afgöra spörjsmålet: vild eller tillfällig.

»Ad vias et margines agrorum, eundem ac praecedens [*Pl. media*] terminum borealem servans»: Wirz. pl. off. Julins uppgift, som tydligen utgör underlaget för den just anförda uppgiften af Wirzén, är liksom hans uppgift om *Pl. media,* antagligen oriktig; från **Om.** Nykarleby föreligger icke någon nyare uppgift. — Största delen af Finland och Lappl.: Fries; tillsvidare äro dock några uppgifter från Finska Lappmarken icke kända.

Ab. [Turun linnankenttä] pcc: Pesol. Tur. p. 43. — »Löytyy isäni Mynämäestä ottamien kasvien seassa»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** [Tenala Lappvik] på lerhaltig barlast 1905—1908 vacker och frodig: Häyr. Adv. p. 160.

Sat. Uppräknas från 5 à 6 fyndorter: Häyr. Björneb.; de flesta af dessa synas emellertid antyda en tillfällig förekomst. — Karkku Järventaka, numera utdöd; Linnais och Kulju enstaka exemplar, arten uppenbarligen inkommen med gräsfrö: Hjelt. — **Ta.** Tampere »kukkamaa»: A. Pahlman! — **Sa.** Mäntyharju »rautatieaseman tavaramakasiinin vieressä kiskojen välissä pari ex. 1917»: Link. comm., jfr Link. Tul. p. 20; lokalens natur synes mig tyda på en tillfällig förekomst. Detsamma gäller: [Nyslott] »Olavin kylpylaitoksen puisto»: K. Enwald! — **Kl.** »Sortavalan kaup. kylvönurmissa satunnaisena silloin tällöin, esim. Kreikk. katol. kirkon

puistossa 1916»: K. H. Hällstr. litt. — Kol. »Salmi Retshunkylässä! 2 yks. ja Polvijärven torpan lähettyvillä eräällä autiomökin nurmella ja eräällä tukkilaisleiripaikalla, Tulomajärven rautatiehtaan alueella»: Link. comm.; måhända tillfällig.

Oa. [Wasa ångkvarn] 1881—1882 allm.: Laurén i Medd. XXII p. 40, exemplar inl. af O. Hallstén!; [Wasa ångbåtsbrygga] 1882—1885 rikligt: Laurén l. c. p. 41; Wasa på barlast: Hjelt, jfr äfven Alc.; Nya Wasa på några gårdar, trol. införd: Laur. comm.; »Lapuan asemalla 1 yks. 1918»: Link. comm., jfr Link. Tul. p. 20. — **Tb**. [Jyväskylä] »1 yks. Lempipuron luona kylvönurmella, täältä on leht. K. H. Hällström! löytänyt kasvia jo 1914»: Link. Kasv. p. 168, jfr l. c. p. 158 o. 159 och Medd. XLI p. 118. Äfven Lesk. upptager arten från Jyväskylä. — **Sb**. Jorois »pihamaa (J. Immonen herb.)»: Budd. muist.; [Leppävirta] . . . »löydetty ainoastaan Wokkolan puistossa yhdessä paikassa»: Enw.!; Leppävirta: J. V. Johnsson!; [Kuopio] r: Mela; Kuopio (N. af Ursin): Wainio herb.; [Kuopio] rr »näyttelypaikalla 1907 (A. Oksanen), Huuhanmäki! niityllä 2 eks.»: Link. Lis. p. 28, som använder tecknet för tillfällig förekomst. »Kuopio Kasurila Kolmisoppi Mattila porkkanan seassa 1 yksilö, Siilinjärven asemalla 1 kpl [jfr Kyyhk. Sat. p. 150], »Maaninka useita isoja kappaleita Lahtelan kanatarhan luona Kinnulanlahdessa [jfr Kyyhk. Tul. p. 162] ja 1 iso kpl Pulasteen puutarhassa Pöljällä!, Nilsiä eräällä verrattain vanhalla kuivalla heinikkoaholla Pölkkypuru mökin luona harvinaisen runsaasti yli ahon, kappaleet verrattain pieniä [Kirkonkylän ja Kinahmikylän välissä! detexit Kotilainen]»: Kyyhk. litt.; Pielavesi rr Säviä Virranniska, Maaninka Pihtisalmi: Roiv. — **Kb**. Tohmajärvi (Martti Collan): Link. Tul. p. 20; «Korpiselkä kirkonkylässä 2 yks. kylvöniityllä, Joensuu laivalait[urin] luona 1 yks. 1918, Rääkkylä Oravilahti Kankaanrinta muut[amia] vuosia sitten (E. Kankaanrinta)»: Link. comm.; [Kontiolaks] rr »Puson kylässä Kaijanjärven! länsipuolella Kaitalan lähellä erään ahon laidossa muutama kappale»: Axels. Putk. Ehuru Axelson ej använder tecknet för tillfällig förekomst, tar jag för gifvet, att arten ej kan räknas till den spontana floran i denna trakt.

Om. [Gamla Karleby] införd med säd: Hellstr. p. 137; Brahestad Lundbergs ångkvarn: Blom! — **Ok**. Kajana »kerran Sokajärveltä»: Must., jfr l. c. p. 40 och Kyyhk. Suom. p. 17; arten omnämnes äfven från Sokajärvi af Metsäv.

Ob. Uleåborg på barlast: Hougb. herb. och Brenner!; Uleåborg Toppila 1885 och andra år, fåtalig, Uleåborg bland odladt gräs på järnvägsvallen, Kemi: Zidb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »löydetty Linnansaarelta ennen puistikkojen uudestaan järjestämistä harvinaisena sekä väliin muualtakin luultavasti satunnaisena»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »v. 1909 puolikymmentä kpl.» [painolastipaikoilla]: Huum. pain. p. 86; »eri vuosina Hupisaarilla [Frihetsholmarna]. V. 1904 eräällä uutiskylvöksellä Toppilansalmessa»!: Huum. sat. p. 91; »v. 1910 painolastilla 2 kppl.»: Huum. Oul.

p. 179; [Uleåborg] »v. 1913 1 kpl»: Huum. Oul. II p. 117; barlast, förekommer hvarje sommar vid Kemi stadshamn, några exx. vid [Simo] Kallio 1889: Keckm.; »Kemi puistossa (koululaisten herbariumeissa)»: M. E. H[uumonen] i L. Y. 1916 p. 149, jfr Huum. Til. p. 15. — Täml. allm. omkr. Torneå: Jul. p. 274. Denna uppg. är säkerligen oriktig; arten anföres under senaste tid som tillfällig från Torneå: Huum. Til. p. 15.

Pl. lanceolata upptages äfven från Kpor. Östra stranden af Vig [»Vyg»] sjön vid Kvikintsy vid vägen: Rosb. Ytb. p. 54.

Pl. lanceolata rekommenderas såsom betesväxt: Essen Stud. p. 84, jfr l. c. p. 112. Att arten ofta förekommer på besådda ängar, framgår af ofvan stående.

Linkola betecknar *Pl. lanceolata* som en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 245, jfr l. c. p. 244, 327, 343 och 350.

Liksom *Pl. media* uppräknas äfven *Pl. lanceolata* bland arter, hvilka på senare tid blifvit allmännare: Link. Stud. p. 350.

Utom var. *dubia* L. upptager Mela Kasv. [II] p. 114 o. 115 följ. varieteter: *maxima* Hartm., *campestris* Mela [= *α*] och *graminifolia* Wahlenb. I Mela Kasv. III betecknas var. *maxima* såsom st fq, var. *graminifolia* såsom st r, jfr äfven Mela Kasv. V. — Var. *maxima* Hartm. **Ob.** Uleåborg broholmarna på barlastsand: Brenn. Obs., jfr Brenn. Flor.

Vidare upptages var. *minor* [Led.] Fennia (Nylander msc.): Led. III p. 482.

Om var. *sphaerostachya* Wimm. se ofvan p. 149 (Schedae p. 109). Lindberg skrifver senare om denna form, att riktigt typiska exemplar äro mycket sällsynta, men öfvergångsformerna till vanlig *Pl. lanceolata* desto talrikare: Lindb. comm. 1920.

Var. *dubia* L. »ad ripas graminosas maris Finl. australis st r, [Pargas] Qvidja (ipse)»: Prytz cont.; r: Mela Kasv. III. — **Al.** r [Finström] Godby: Bergstr. Beskr. — **Nyl.** Hogland Suurkylä (Sievers): Brenn. Till. p. 38. — Denna form, som äfven upptages i flere floror etc., är genom flere exx. företrädd i H. M. F.; den är emellertid ännu föga utredd.

Plantago maritima L.

In oris maritimis satis frequenter aut frequenter provenit. Interiore in parte apud nos uno tantum loco haud procul a mari visa est.

Kalm; in ripis marit. st fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 617; Fenn. cum Lapp: Nym. Suppl. p. 266; in litoribus omnium marium Finlandiae et Lapponiae fq (vel fqq) obvia et saepe cp crescit:

Schedae p. 109, vide quoque DC. Prodr. XIII p. 729—730, Led. III p. 485—486, Norrl. in Atlas p. 20, Lindb. in Atlas p. 36 et Häyr. Landv. p. 154.

Al. (»p»): Bergstr., cfr l. c. p. 5; st fq: Bergstr. Beskr.; fq: Arrh. & K.; fq—fqq in litoribus: Bergr., vide quoque Radl. p. 235 et Samuelss. p. 133. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; fq in litoribus: Arrh. Ann.; Korpo Utö st fq [»4»], Enskär fq [»5»]: Ekl. p. 106; fq: Sand. et A. Nyl.; Mietois st fq, cp in litoribus sinus Saari: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs in totis taeniis (p—st fq): Häyr.; st fq: His.; fq: W. Nyl.; fqq in maritimis: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] in litoribus (p): Brenn. — **Ka.** st fq, interdum cp: Blom; Haapasaari st fq: Sælan in Medd. XXV p. 80; Viborg [»Viipuri»] Ravansaari: Link. comm. — **Ik.** Kakki: Malmb.!; Koivisto [»Björkö»] in ripa maris inter pag. Bengtilä et templum: Lindberg!, vide etiam Fl. Kar.; [in maritimis inprimis in plagis magis remotis [»entfernteren»]: Meinsh. p. 228].

Sat. st fq ad oram maritimam: Malmgr.; st fq—fq in reg. maritima, etiam in Torbonäs in pratis infra Alinentalo superstes [»relikt»], Luvia in taeniis (E. Hermonen): Häyr. Björneb., cfr l. c. p. 28, 30 et 46.

Oa. st fq ad oram maritimam: Malmgr. et Laur. Växtf

Om. st fq ad oram maritimam: Hellstr.; st fq [in litoribus]: Tenn.; (p) in litoribus: Brenn. Obs. — **Kp.** fq ad oram Maris albi: Sahlb. Bidr.; fq et cpp in maritimis reg. litoralis [item in Solovetsk]: Bergr. Ant.; [Solovetsk, in litoribus arenosis Maris albi: Kusn. p. 131].

Ob. Liminka fq: Brenn. Reseb. p. 79; (fqq) in maritimis: Leiv.; fq in litoribus glareosis, hic illic st cp, Kiviniemi: Leiv. putk.; (p) in litoribus: Brenn. Obs., quem l. inspicias; ad totam oram maritimam st fq: Keckm., cfr l. c. p. 13; Kemi p: Rantaniemi. — **Kk.** Knjäsha, inter Kouta et Knjäsha, item ad Sonostrow: Mela Pl.; Fedosersk: Broth. Wand. p. 4 [verisimiliter fq].

Li. fq in litore Maris glacialis ad Köngäs: Wainio Not., cfr l. c. p. 20; Varangria australis in litore maritimo ad sinum Näytämö [»Neidenfjord»]: Granit & Poppius!; Sinus Varangriae in litoribus maris sept. prope pag. Näytämö [»Nejden»]: Granit!; Varangria in maritimis p—st fq: Arrh. ant.; (fq) in reg. mari-

tima per totam Finmarkiam: Lund p. 72; Varangria australis enum. ex 8 locis: Norm. Fl. Spec. p. 891, quem l. inspicias.

Lapp. ross. ad litora maris fq: Fellm. Ind.; ad litora marium (p): N. I. Fellm., cfr Beket. p. 588; ad sinum Kolaën-sem: P. A. Karsten!; vide etiam Knabe Pfl. p. 281.

Pl. Finl. exs. N:o 360 **Nyl.** Esbo in litore maris prope pagum Mårtensby leg. Kihlman. — Herb. Florae ross. N:o 432 Fennia [**Nyl.**] ad litus maris pr. Helsingfors leg. W. Schochin.

Pl. maritima förekommer äfven i Kpor.: Mela Kasv. V.

Om förekomsten af *Pl. maritima* lämnas uppg. Häyr. Stud. p. 169, Leiv. Oul. p. 110 och Leiv. Veg. p. 204.

Utom var. *dentata* Roth upptagas i Mela Kasv. [II] p. 114 följ. varieteter: *legitima* Mela (= *α*), *tenuifolia* Hartm. och *gentilis* Fr.; i Mela Kasv. III betecknas var. *tenuifolia* som st fq, var. *gentilis* som r; i Mela Kasv. IV upptages äfven var. *minima* Coss. & Germ. som r; i Mela Kasv. V slutligen omnämnas formerna *tenuifolia* och *gentilis*, men om deras frekvens nämnes intet. F. *gentilis* finnes i H. M. F., men är ej fullständigt särskild.

En egendomlig form från **Nyl.** Helsingfors-trakten demonstrerades af V. Räsänen på Vanamos möte 31, X, 1914: L. Y. 1914 p. 202.

Ett monströst exemplar från **Nyl.** Esbo förevisades vid Soc. pro F. et Fl. fenn. möte 5, X, 1918: Medd. XLV p. 3, jfr L. Y. 1918 p. 172 och Sv. Bot. T. 1918 p. 495; i Medd. l. c. beskrifves denna monstrositet, hvarvid tillägges, att ett likartadt exemplar föreligger från **Ab.** Nystad.

Var. *dentata* Roth st r: Mela Kasv. III, jfr äfven Mela Kasv. V m. fl. — **Al.** Vårdö nära Vargata på Vibberholmen: Prim. p. 71. — **Ab.** r [Reso?] Harfvarön: Zett. & Br.!; Nystad [»Uusikaupunki»] Birkholma: Hollmén! — **Nyl.** Helsingfors ins. Sumparn »in saburra navali»: Sælan!; Strömfors Bullers (Strömborg): Sæl. Ö. Nyl. — **Sat.** Luvia i skärgården (E. Hemmer): Häyr. Björneb.

Plantago maritima var. **borealis** (Lange.)

In oris maritimis Lapponiae, quantum scimus, raro occurrit.

De distributione vide Mela Kasv. V.

[**Li.** Meskelven in Nesseby Varangriae: Blytt p. 530, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Nyborg ad sinum Varangricum: N. Svensson in Bot. Not. 1894 p. 125, vide ceterum infra.]

Lp. Triostrow: N. I. Fellman! [spec. determinavit Kihlman]; Orloff! in litore ad Goguliha! et Svjätoj-noss!: Kihlman. — Lm. prope Semostrow in insulis Vischniak! et Kuvschin!: Brotherus.

Li. Blytt tillägger l. c.: »Fra Jarfjorden i Sydvaranger (Henschen) har jeg seet en *Plantago*, som synes at danne en Overgang fra *Pl. borealis* til *Pl. maritima β dentata*»: Blytt p. 530, där växten i korthet beskrifves.

Var. *borealis* upptages äfven från Kpor.: Mela Kasv. V.

N. Svensson i Bot. Not. l. c. framhåller, att *Pl. borealis* säkert är mycket sällsynt, då han funnit densamma endast på ett ställe. Denna växt betecknas af olika förf. än såsom art, än såsom underart; enligt Lindberg har jag här upptagit den som varietet. Senare (mars 1920) skrifver emellertid Lindberg, att han numera anser den ha ett mycket ringa systematiskt värde och att han betraktar den som en arktisk form af *Pl. maritima*. Frönas antal varierar från 2 till 4: Lindb. comm.

Plantago coronopus L.

In Fennia olim culta est.

Till. under namn af »Coronopus cornu cervinum» bland officinella växter. I Not. X p. 220 not uppgifves: »Denna växt odlades fordom i trädgårdar till sallat»: O. Hjelt Försök. Till. Icon. 94, där dock tecknet, som anger, att växten varit odlad, saknas. Någon nyare uppgift föreligger ej, se redan W. Nyl. Distr. p. 91.

Plantago arenaria W. K.

In saburra raro occurrit.

Oa. [Wasa ångkvarn] 1880—1881 i [ett] par exemplar: Laurén i Medd. XXII p. 40; exemplar, inlämnadt af O. Hallstén, insamladt 1879!

Pl. arenaria upptages äfven i floror, t. ex. Brenn. Flor. och Mela Kasv. V.

En tillfällig *Plantago*-art är insamlad år 1876 af Wainio i **Nyl.** Helsingfors!, jfr Medd. VI p. 220. Brenner tolkar denna som *Pl. psyllium* L., hvilken upptages från Helsingfors, dock utan närmare angifven lokal: Brenn. För. p. 132. Huruvida bestämningen är riktig, vet jag icke. — Sælan skrifver: »Af *Psyllium arenarium* Waldst. et Kit. *(Plantago psyllium* L.*)* hade några stånd år 1908 uppdragits af aflidne professor J. W. Runeberg på hans villa Repoholm invid Degerö gård nära Helsingfors från en honom tillsänd fröblandning från Danmark; dessa stånd hade dock kort därefter dött ut. Denna art kan väl i följd häraf näppeligen medräknas bland våra förvildade arter»: Sæl. herb. 1908.

Litorella lacustris L.

In Fennia australi usque ad 61° 30′ raro vel rarissime occurrit.

Fenn. mer. occ.: Nym. Suppl. p. 267; in **Nyl.**, **Ab.**, **Ta.** et **Sa.** r aut rr occurrit, usque ad 61° 30′ lecta est: Schedae II p. 144 nomine *L. uniflora* (L.) Aschers., vide quoque DC. Prodr. XIII p. 737.

Al. Saltvik Långträsk: Palmgr., vide iam Nym. Consp. p. 620. — **Ab.** Åbo [»Turku»] [S:t Karins] in lacu Littoisträsk: Pesola!, cfr Medd. XL p. 227; Uskela [Valkjärvi]: Nikl.!; [Muurila] 10 circa annos ante [1897] ad ripam australem lacus Ylijärvi leg. A. Rindell et frater meus mortuus, ipse frustra quaesivi: Renv.; Karislojo Puujärvi: E. Sundvik! et O. Sundvik!, cfr Sælan in Medd. XXII p. 19 et E. Sundvik in Medd. XXIII p. 4–5, quem l. inspicias, et 13, vide quoque Bot. Not. 1895 p. 263 et 1896 p. 251, spec. ex hoc loco etiam leg. G. Ekbom!; Karislojo (Sammatti?) in freto Salmis lacus Enäjärvi: O. Sundvik!, cfr E. Sundvik in Medd. XXIV p. 84–85; Lojo in sinu Outamo in ripa: Edv. af Hällström!, cfr Medd. XXVIII p. 25, ubi in Karislojo lecta esse dicitur; Lojo Lylyis ad Outamo: G. Sucksdorff!; Lojo in ripa lacus Hormajärvi haud procul a Jantoniemi: Lindberg! — **Nyl.** Kyrkslätt Hvitträsk pc in ripam eiecta: Poppius! [et Palmgr.], cfr Medd. XXVII p. 45 et 46, item p. 91, Bot. Not. 1901 p. 128 et Rosb. Kyrksl. p. 109; Kyrkslätt lac. Hvitträsk in ripa, sterilis, submersa: Sæl. herb. 1904, 1907; Kyrkslätt Juusjärvi: Lindberg in Pl. Finl. exs. N:o 950, vide quoque infra. — **Ka.** Jääski in vicinitate Vallinkoski: Lindb. comm.

Ta. Kangasala Tiihala in ripa argillacea interdum exsiccata lacus Roine: H. Dahlström!, cfr Arrhenius in Medd. XXI p. 43—44; complur. locis quamquam pc secundum ripas lacus Vesijärvi: Norrl. s. ö. Tav., spec. ex Asikkala Kaitas!; Asikkala Kaila [= Kaitas?] ad ripam lacus Vesijärvi: Link. comm.; Asikkala Kaitas et Hollola Kerkko: Wainio herb.; Asikkala in canali Vesijärvi: Lindberg! — **Sa.** Taipalsaari Riutanniemi in ripa orientali: Zilliacus!, cfr Elfving in Medd. XXII p. 15 et 16.

Pl. Finl. exs. N:o 950 **Nyl.** par. Kyrkslätt in lacu Juusjärvi leg. Lindberg, N:o 951 modif. *isoëtoides* Bolle **Ab.** in lacu Littoisträsk prope urbem Åbo in aqua 1 m alta leg. Pesola.

Största delen af Finl.: Fries; härom säges emellertid: »nondum mihi latius distributa visa est»: W. Nyl. Distr., hvilket senare uttalande alltjämt äger sin riktighet. — **Ab.** Om förekomsten i Karislojo Puujärvi skrifver E. Sundvik på etiketten till det af honom inlämnade exemplaret: »in aqua 1—3 m profunda frequentissime crescens». Ehuru *Litorella* kanske uppträder ymnigt på någon fyndort, tviflar jag dock på, att den kan betecknas som fqq. — **Nyl.** [Helsingfors] Mjölö (Gottlund): W. Nyl.; äfven om arten tidigare anträffats vid stränderna af Mjölö, bör dess fortfarande förekomst utredas.

Lapp. ross. *Litorella lacustris* uppräknas, säkerligen af misstag, bland växter, som äro nya för provinsen: N. I. Fellm. Lettre p. 500.

Närmare uppgifter om förekomsten af denna växt lämnar E. Sundvik i sin uppsats »*Littorella lacustris* i Karislojo»: Medd. XXIV p. 84—88.

Egendomliga knölbildningar på rötterna omnämnas af Elfving i Medd. XXII p. 20.

Om modif. *isoëtoides* Bolle se Pl. Finl. exs. N:o 951 och jfr Mela Kasv. V.

Verbenaceae.

Verbena officinalis L.

In saburra rarissime occurrit.

Ab. [På barlastplatsen vid Abo slott] i tre exemplar under hösten den 7 september 1882, men under de följ. åren har den icke mera blifvit iakttagen: Sæl. Frön., jfr (Prot. 7, II, 1885) Medd. XIII p. 208; ånyo iakttagen därstädes i blom 1886: Lindén Bot. — **Nyl.** Helsingfors »in horto botanico eff.»: Lindb. herb. — **Ka.** Vehkalahti barlastplats vid stranden: A. Westerlind comm.

V. officinalis upptages f. ö. i floror, såsom Brenn. Flor. och Mela Kasv. V. Arten angifves visserligen äfven för **Ob.** [Uleåborg] r som barlastväxt och som odlad [»8 W. P. PH. Puut.»]: Leiv., men då ingen uppg. i Leiv. putk. föreligger, misstänker jag felbestämning.

Om artens allmänna utbredning säges: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 563.

Af släktet *Verbena* odlas i vårt land flere arter som prydnadsväxter. Så uppräknas i Mela Kasv. V *V. venosa* Gil. et Hook., *V. Aubletia* L. och *V. hybrida* Hort. (bastardformer); de sistnämnda betecknas l. c. som de oftast odlade.

Labiatae.

Mentha aquatica L. [1] [2].

In Alandia raro aut rarissime occurrit.

Kalm; Fenn. merid. occ.: Fries; Eur. omn. exc. max. bor. . . . Fenn.: Nym. Consp. p. 596; Fenn. adest in extima mer.-occ. (ins. Aland.): Nym. Suppl. p. 258, vide etiam DC. Prodr. XII p. 170, Led. III p. 337—338 et infra.

Al. r: Bergstr.; Eckerö Böle in rivulo ad stagnum 1906: Printz!, vide ceterum infra et sub *M. litorali.*

»Ad ripas rivulorum fq: Prytz cont.; »ad aquas Alandiae, insularum circa Aboam iacentium (Pargas) et Nylandiae»: Wirz. pl. off., jfr Rupr. Diatr. p. 23. Dessa uppgifter hafva ej senare blifvit bekräftade och äro helt säkert oriktiga. — **Al.** Föglö: Alc. och Alc. III; uppgiften hänför sig till ett exemplar, som numera föres till *M. litoralis* f. *interrupta.* — [Sund finnes ej i Mångsteckta, men väl vid prästgården, Kastelholm m. fl. ställen: Prim. p. 71; Sund Kastelholm (A. Kajava & Lindroth): Lindr. Lisät. p. 8 och Liro Ured. p. 321. Ett exemplar från Kastelholm tillhör *M. litoralis* f. *interrupta;* något exemplar af *M. aquatica* föreligger däremot ej. — Lindberg skrifver uttryckligen: »Andra exx. än Printz' från Eckerö Böle finnas ej af *M. aquatica capitata.* Alldeles lik svenska exx. med detta namn. Tre ark finnas, hvarför bestämningen är säker»: Lindb. comm.

Ob. »teml. allm. vid Åbräddar ibland gräset. Vid Brunnshuset i Uhleåborg»: Jul. p. 287; Muhos Vasenoja (Lund): W. Nyl. Not. I p. 303. Den senare uppgiften rättas af Nylander själf i W. Nyl. Distr., där åsyftade form föres till *M. lapponica,* dit väl den af Julin anförda formen äfven torde höra. Säkert är i hvarje fall, att *M. aquatica* ej förekommer i **Ob.**

Då flertalet af de exemplar, hvilka inlämnats under namn af *M. aquatica,* numera föres till *M. litoralis,* resp. f. *interrupta,* har jag ansett mig kunna utelämna alla hittills otryckta uppgifter rörande *M. aquatica.* Här må blott nämnas, att sådana föreligga bl. a. från Jomala, Geta Finnvik och Hammarland Posta. Se vidare under *M. litoralis* och f. *interrupta.*

---

[1]) Plantas huius generis 1919 determinavit Lindberg.

[2]) *α capitata* Fr., vide etiam Herb. Mus. Fenn. II p. 142.

Mentha aquatica f. **verticillata** (Crantz) Fr.[1])

In Alandia rarissime occurrit.

Al. Lemland Flaka in fossa arenosa: Arrhenius & Kihlman!, vide Herb. Mus. Fenn. II p. 142.

Exemplaret har en tid gått under benämningen *M. aquatica* f. *subspicata*. Lindberg skrifver om denna: Obetydlig form: Lindb. comm.

[*M. verticillata* var. *acutifolia*. På fuktig flodstrand nära byn Juschnij—Konjets: Ispol. p. 63 i öfvers. Om *M. verticillata* Cr. nämnes: »Sec. cl. Crepin hybrida a *M. aquatica* et *M. arvensi*»: Nym. Consp. p. 597. Bestämningen är sannolikt oriktig; f. ö. känner jag ej, huruvida fyndorten är belägen i östra Karelen eller i Ryssland.]

Mentha aquatica f. **hirsuta** Koch.

Per errorem apud nos est indicata.

Al. Denna form upptogs härifrån i Herb. Mus. Fenn. II p. 93. Enligt Lindberg afsågs utan tvifvel ett exemplar från Lemland Flaka, men numera anses ej något exemplar i samlingen tillhöra denna form.

Mentha litoralis Hartm.[1])

Forma typica, ut videtur, in Alandia rarissime occurrit; f. interrupta Lindb. fil. nonnullis locis in Alandia lecta est.

Al. Finström Bergö: J. F. Mattsson!; Finström Bergö Husö in ripa: Palmgren!, Pesola! et Lindberg!

Ehuru Lindberg redan 1904 påvisade förekomsten af *M. litoralis* på Aland, finnes mig veterligen ingen annan litteraturuppgift om dess förekomst i vårt land än att den under namn af *M. aquatica* * *litoralis* Hartm. upptages från **Al.**: Mela Kasv. V.

Se f. ö. under *M. aquatica* sida 159.

Mentha litoralis f. **interrupta** Lindb. fil.[1])

In Alandia, ut videtur, raro occurrit. Anno 1919 rite distincta est.

Al. Föglö: Bergstrand! nomine *M. aquatica;* Sund Kastelholm Slottssundet: Palmgren!; Geta in fossa ad stagn. Nors-

[1]) Plantas huius generis 1919 determinavit Lindberg.

träsk!, Sund! in alta ripa argillosa et in amne prope templum: Arrhenius & Kihlman; Eckerö in ripa stagni [»fladan»] maxime australi! et Saltvik Kvarnbo!: Lindberg; Geta Bolstaholm: Laura Högman in Lindb. herb.

A1. Det exemplar, som af Arrhenius och Kihlman insamlats vid Geta Norsträsk, kallades på 1880-talet af Arrhenius *M. aquatica* × *arvensis*, tidigare *M. aquatica* var.; Lindbergs exemplar från Eckerö bestämdes af Neuman till *M. litoralis* × *arvensis* och om exemplaret från Saltvik har Neuman antecknat: »Hybrid emellan *M. litoralis* och någon art af *arvensis* coll.» Lindberg återigen uttalar som sin mening: »Här föreligger dock ej, lika litet som bland föregående, någon bastardform.» Senare tillägger Lindberg: »Det är vanligt, att alla *verticillata*-former och dylika anses vara bastarder med *arvensis*. Enligt min tanke ej riktigt, utan i regeln former af *aquatica* och *litoralis*»: Lindb. comm.

I fråga om de båda exemplaren från Sund må tilläggas, att det förstnämnda af Arrhenius kallats *M. aquatica β subspicata* Aresch., det andra åter [insamladt vid kyrkan] *M. aquatica γ verticillata* Fr. f. *glabrata*. — Arrhenius påpekar, att alla — eller åtminstone de allra flesta — af honom på Åland insamlade, till den gamla kollektivarten *M. aquatica* hörande exemplar bestämts eller granskats af F. W. C. Areschoug i Lund: Arrh.

Det äldsta exemplaret i H. M. F. är Bergstrands, hvilket insamlades 1851 eller 1852 [årtalet är ej utsatt på etiketten].

Mentha Arrhenii Lindb. fil. [1])

In Fennia australi passim occurrit, in parte media plerumque saltem raro; usque ad 63° 10′ lecta est et usque ad 63° 30′ saltem indicatur. A. 1906 primum rite distincta est.

In agris *Solano* consitis, hortis vetustis et aliis cultis in australi Finlandia p. in media parte r vel rr usque ad Maaninka (63° 10′) in **Sb.** lecta est: Schedae p. 126, ubi describitur.

Ab. Sammatti Mallas!, Lojo Linnais! et SOLhem!: Lindberg, cfr Liro Ured. p. 321. — **Nyl.** [Ekenäs] Tvärminne Krogen: Palmén!; Ingå Svartbäck (fq): Brenn. växtf. p. 77!; Kyrkslätt Thorsvik villa Haga in horto, haud culta, st cp: Sælan!,

[1]) Plantas huius generis 1919 determinavit Lindberg.

cfr Medd. XL p. 45; Esbo Kilo: Häyrén!; Helsingfors in coemeterio novo: Brenner!; Helsingfors Humlevik: H. Federley!, vide etiam infra; [Helsinge] Åggelby compluribus locis in agris solano consitis, saepe cp: Häyr., spec. indidem leg. Frey!; Helsinge Malm utraque parte stationis, Orimattila Niemenkylä in margine agri ad Peltola et Pakaa ad viam: Link. comm. — **Ka.** Viborg Kiiskilä: J. Krohn!, vide infra. — **Ik.** Kakki [»S:t Johannes»] et Kivennapa [»Kivinebb»]: Lindb. herb.

Sat. Kyrö [»Hämeenkyrö»] Laitila Välimäki: Printz!; Lavia ad praedium sacerdotis: Printz comm., vide infra. — **Ta.** Luhanka Lempää: A. Leinberg!, cfr Medd. XXXIII p. 133. — **Sa.** Puumala in vicinitate templi: Link.!

Sb. Kuopio Latukkasaari in horto (Mary v. Wright): Häyr.; Kuopio in margine oppidi [»laidalta»]: Kyyhk. litt., spec. determ. Lindberg; Maaninka [Pöljä] ad casam Kotanen: Kyyhkynen!, de his vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 880 **Ab.** Lojo SOLhem cultis locis leg. Lindberg, N:o 881 **Nyl.** Esbo Kilo in agro *Solano* consito leg. Häyrén, N:o 882 **Sat.** Hämeenkyrö Laitila in area leg. Printz.

Vid Societas pro Fauna et Flora Fennica möte 3, III, 1906 framlade Lindberg första gången *Mentha Arrhenii*, se Medd. XXXII p. 92 och jfr Bot. Not. 1906 p. 302.

Det äldsta exemplaret i H. M. F. är insamladt 1854 af J. Krohn; det inlämnades ursprungligen under namnet *M. aquatica*, men detta namn ändrades sedan till *M. gentilis*. De flesta af de äldre exemplaren i H. M. F. äro f. ö. inlämnade under namnet *M. gentilis*.

Arrhenius framhåller, att arten är gynodioic och fullkomligt steril: Arrh. småpl. p. 204—205, där upplysningar om förekomst och synonymer lämnas.

Nyl. Om förekomsten härstädes skrifves: »På 1890-talet flerstädes, ofta ymnig, på odlade ställen i omnejden af Helsingfors och redan då af mig uppfattad som en från *M. arvensis* afvikande, väl afgränsad typ»: Arrh.

Sat. Arten förekommer i Luvia i prästgårdsåkern som ogräs bland rågen och kornet: Printz comm.

Oa. *M. Arrhenii* uppgifves från detta landskap: Mela Kasv. V. Någon specialfyndort är mig icke bekant; måhända är **Oa.** skriffel för **Sb.** — **Sb.** Kyyhkynen uppgifver *M. Arrhenii* från åtminstone 18 fyndorter i detta landskap; då emellertid ett par exemplar enligt Lindberg

tillhöra andra former, har jag endast upptagit dem af dessa fyndorter, från hvilka exemplar föreligga. Häyrén skrifver om Mary v. Wrights exemplar, att det är ett skolexemplar.

Ok. Härifrån skrifves: »Sekä v. 1916 että 1917 näin Kajaanin alueella monin paikoin asuntojen seinustoilla ja tarhoissa isoja *Mentha*-muotoja, jotka olivat hyvin samannäköisiä kuin Savossa näkämäni *M. Arrhenii*-muodot. Kukkivien näytteiden puutteessa ei lajia ole voitu tarkemmin määrätä»: Kyyhk. putk. p. 162, se äfven Must. p. 41 och 49 (endast *Mentha*) och jfr under **S b.**

Se f. ö. under *M. gentilis* s. 164.

Mentha gentilis L. Fr.[1])

Antea culta est, diu persistit et efferatur.

»In cultis humidiusculis Nylandiae Drumsö»: Wirz. pl. off.; (Led. III p. 347 anför uppg. under *M. pratensis* Sole); Fenn. mer. occ.: Fries och Trautv. Incr. p. 603; »in Ostrobottniae australis paroecia Kuortane ad domos culta a ruricolis; forma autem *Agardhiana* ad Helsingfors in hortis vetustis et cultis hinc inde. Vix nisi efferata in nostris regionibus obvia sit»: W. Nyl. Distr., jfr W. Nyl. p. 208 och Trautv. Incr. p. 601, där *M. Agardhiana* Fries upptages från »Fennia (Helsingfors)»; »Fenn. mer. occ. r . . . Multis locis tantum advena vel e cultura antiqua quasi spontanea»: Nym. Consp. p. 597; »vix spontanea, plerumque in hortis vetustis etc. per partem meridionalem usque ad **O a.** et **K b.** obvenit»: Herb. Mus. Fenn. II p. 142; »in australi et media Finlandia e culturis vetustis efferata»: Schedae II p. 126.

A l. var. *glabra* Föglö: Bergstrand! (enl. tidigare anteckning). — **A b.** Gammal trädgård i Åbo på 1870-talet: Arrh.; Bromarf Könicke förvildad: Sand.; Lojo trädgårdsträppor i Kyrkbyn: Lindberg!, jfr Medd. XVIII p. 234; Vihti r Irjala Nummela etc.: Printz; [Vihti] »af mig iakttagen vid Vihtijärvi Porri i gamla odlingar»: Flinck, exemplar från Heiskola vid Porri raserade hemman!; [Nystad] »eräässä puutarhassa viljelemättömänä»: Söd. — **N y l.** r »in par. Karis ad Rejböle! antea ibi verisimiliter culta»: His.; Kyrkslätt se Pl. Finl. exs. N:o 879 och jfr Klingst. Nyl. p. 87; »eodem saltem jure ac nonnullae aliae, sicut *Nepeta* et *Levisticum*, in vegetatione nostra notentur, licet vix nisi primitus culta circa pagos rusticos obvenit. Ita in Helsinge ex. gr. in Åggelby (Oulukylä)»: W. Nyl. p. 208, jfr l. c. p. 53 not under namn af f. *Agardhiana*; Helsinge Drumsö: Hult herb.

S a t. Nakkila: Å. G. H.!, jfr Häyr. Björneb.; Huittinen [»Hvittis»] Äetsä! fabrik, Kiikka Alitalo Tallgrens torp! och Marjamäki torp!, Kyrö

---

[1]) Plantas huius generis 1919 determinavit Lindberg.

[»Hämeenkyrö»] Tuskimus Jokinens stuga!, Kyröskoski backsluttning vid fabriken! och Järvenkylä Myllyoja torp!: Printz; [Björneborg] Ytterö år 1906 (Hjördis Rosenlew genom Fontell): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 57. — **Ta**. Tavastehus: [Kl.] Wahlman i dupl.!; Luhanka Tammilahti: A. Leinberg!, jfr Medd. XXXIII p. 133 och l. c. p. 184, där arten upptages som »verwildert». — **Sa**. Mikkeli [»S:t Michel»]: Ehnberg; Savonlinna »tavattu muutamissa puutarhoissa»: Budd. muist. — **Kl**. »Hier und da, doch nur im Kulturgebiete»: Link. Stud. p. 81.

Oa. W. Nyl. Distr. se ofvan. — **Tb**. Laukaa, gård: G. Thulin i Lindb. herb. — **Sb**. Kuopio »ad pagum Räimä in propatulo iuxta domum»: J. Pekkarinen!; Kuopio Kasurila Kuusela, Maaninka Hyttilänkylä Pappala, Hamula »Korpilammin mökki» och Hamula Sulkava Jääskelä: Kyyhk. litt., exemplar från samtliga dessa lokaler bestämda af Lindberg. — **Kb**. Pielisjärvi Juuka »culta»: Woldstedt!

Pl. Finl. exs. N:o 879 **Nyl**. »Kyrkslätt pag. Österby Nygård in horto efferata» leg. Lindberg under namn af *α Fricsii* Briquet.

På 1870- och 1880-talen antecknade jag flere exemplar af *M. gentilis* i herb. lyc. n.; då emellertid flertalet af dessa exemplar sannolikt tillhör *M. Arrhenii*, har jag ej funnit skäl införa dessa anteckningar. Här må endast nämnas, att exemplaren voro insamlade i **Ab**., **Nyl**,, **Sat**, **Ta**. och **Kl**. Ett antal icke publicerade uppgifter har ej heller medtagits här.

Huruvida *Mentha viridis* hos Till. bör hänföras till *M. gentilis* eller till någon annan art af släktet, torde numera vara omöjligt att utreda. Det bör likväl framhållas, att Till., förutom *M. crispa*, upptager både »Mentha caule rubra» och en »Mentha caule viride». Den förstnämnda tolkas af O Hjelt såsom *M. Agardhiana*.

M. gentilis upptogs i Herb. Mus. Fenn. [ed. 1] bland de vildt växande arterna, men uteslöts ur ed. II, jfr l. c. p. IX not. Den ingår fortfarande i floror etc.

Att *M. gentilis* ursprungligen **odlats** öfverallt, där den nu anträffats, synes mig högst sannolikt. I **Sat**. Karkku såg jag på 1870-talet vid många torparstugor etc. en odlad *Mentha*-form, som antagligen var *M. gentilis;* numera förekommer den alls icke eller blott mycket sällsynt på dylika platser. — Från senaste tid har jag endast antecknat: Odlas i det fria på Hogland: Sælan i Medd. XXV p. 81, se äfven A. L. Backm. Fl. p. 26 (endast *Mentha*), uppg. från **Ab**. och längre fram s. 169.

Om var. *Agardhiana* (Fr.) eller *M. Agardhiana* Fr. se ofvan under W. Nyl. Distr. etc.

Var. *glabrata* Fr. upptages som r: Mela Kasv. [II]; uppg. har utgått ur senare upplagor.

Mentha arvensis L. [1] [2].

In Fennia australi et media saltem ad 64° frequenter aut satis frequenter provenit; ad septentrionem versus rarescit, sed terminus septentrionalis, quantum scio, ad 68° 30′ situs videtur.

Till.; Kalm; plerumque locis depressis et udis: Hell. p. 13; in subhumidis agrorum et pratorum fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand. exc. arct.: Nym. Consp. p. 597; Fenn.: Nym. Suppl. p. 258; species per totam Finlandiam dispersa, in Lapponia r videtur esse: Schedae II p. 127, vide etiam DC. Prodr. XII p. 171, Led. III p. 338—339 et Liro Ured. p. 321.

Al. fq: Bergstr.; p—st fq: Bergr., vide etiam Samuelss. p. 132. — **Ab.** fq: Zett. & Br., Arrh. Ann., Renv., Sand. et A. Nyl.; p: Sel.; fq: Printz et Flinck; fq [»yl.»]: V. E. Broth. et Wecks.; st fq—fq, hic illic cp [»kutakuinkin yl.»]: Caj. Kasvist., quem l. inspicias. — **Nyl.** fq: His.; (p): W. Nyl.; st fq, hic illic cp: Stenr.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] (r), Tytärsaari: Brenn.; [Hogland] (r) Suurkylä: Sælan in Medd. XXV p. 78. — **Ka.** p: Blom; fq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in tota Ingria fq: Meinsh. p. 268].

Sat. p: Malmgr. et Saur.; p et pc—cp, ad partem maximam st cp, enum. e 9 locis: Häyr. Björneb.; st fq: Hjelt. — **Ta.** st fq: Leop., Asp. & Th. et Wainio Tav. or.; fq: Knabe Fört., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; st fq, interdum st cp: Borg Tiet. — **Sa.** st fq: Hult. — **Kl.** st fq: Fl. Kar. et Hann.; fq: Backm. et Hjelt; in vicinitate lacus Ladoga fq, interiore in parte fq—st fq: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. Tab. IV. — **Kol.** fq: Elfv.

Oa. p: Malmgr.; Sideby Skallret pc: Lindén Bot.; st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** st fq: Broth.; Pihtipudas st fq, Kinnula p: Roiv., vide etiam Prim. p. 48 et Link. Kasv. p. 167. — **Sb.** Leppävirta fq: Enw.; Kuopio (fqq): Mela; Kuopio Kasurilankylä Pyylahti cpp [»tavallista runsaimmin»]: Kyyhk. litt.; Pielavesi fq:

---

[1]) Plantas huius generis 1919 determinavit Lindberg.

[2]) Species collectiva.

Roiv.; Iisalmi (r) Palois: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Brand. et Eur. & H.; st fq, subdominans: Axels. Putk.; st fq: Wainio Kasv. — Kon. fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 46.

Om. fq: Hellstr.; p, enum.: A. L. Backm. Fl.; st fq: Tenn. et Brenn. Obs.; p: Parv. comm. — **Ok.** e Kuhmo ad meridiem versus st fq: Wainio Kasv., vide sub **Kuus.**; (fqq): Must.; st fq: Brenn. Obs.; [Kianta] st fq interdum st cp [»runsaimminkin»]: Kyyhk. Suom. — Kp. st fq ad ripas lacuum maiorum: Wainio Kasv.; in parte australi »fq (—st fq)», Rukajärvi et in parte media st fq, Kemi (!), Kellovaara et Jyskjärvi fq — st fq, ceterum enum. e multis locis: Bergr. Ant.

Ob. Liminka: Hellström!; Uleåborg Pukki: W. Nylander!; (fqq): Leiv.; st fq, in par. Ylitornio [»Öfrt»] et Rovaniemi maxime septentrionali haud visa: Brenn. Obs.; Pudasjärvi (fq): C. Brand., cfr Martik. p. 42; Kemi (!) ad pontonem: Hjelt, cfr M. Castrén p. 340; p: Keckm.; Kemi st fq: Rantaniemi; Kemi Torvinen: Brenn. herb., vide etiam Caj. Torn. p. 18 et 118, item infra. — **Kuus.** »st r (—p)», ad pagum templi!, Hänninen [= Hännilä: Sahlb. Fört.], Heikkilä! et Oulankajoki: Wainio Kasv. — Kk. (st fq) in ripis inprimis lapidosis: Bergr. Ant.; st fq ad ripas lacuum maiorum etiam in par. Oulanka: Wainio Kasv.; Skoroduma: Mela Pl. nomine *Mentha*.

Lk. Kemijärvi in litore lacus Kemijärvi ad Kelloniemi: Wainio Not., cfr l. c. p. 30, vide etiam Hult Lappm. p. 40 et sub var. *lapponica*.

Lapp. ross. Pjalitsa: Mela herb.; Tshapoma: Mela Pl.; Voroninsk: Kihlman!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142, vide ceterum sub var. *riparia*.

Pl. Finl. exs. N:o 883 **Nyl.** Kyrkslätt Vohls humido loco leg. Lindberg nomine *α agrestis* Sole, N:o 884 **Nyl.** Kyrkslätt Österby in fossa prope praedium Tera leg. Lindberg nomine *β praecox* Sole.

»In pratis et humidis per totam Fenniam usque in Lapponiam inferalpinam, Kaaresu'anto [»Karesuando»]: Wirz. pl. off. p. 53. Enär Læst. ej upptager någon *Mentha* från Kaaresu'anto, måste Wirzéns uppgift betraktas som tvifvelaktig.

Ok. Kyyhkynen uppräknar *M. arvensis* från några fyndorter, bl. a. Hyrynsalmi »Mikitä Seppälän luona», och tillägger: »Pellossa verrattain

kaukana rannasta vieläpä joks. runs. Sellaisena (rikkaruohona pellossa) en ole tavannut sitä muualla **O** k:ssa ja hyvin harvoin **S** b:ssä»: Kyyhk. litt.

O b. »Allmän i sura åkrar vid Torneå»: Jul. p. 287. Då jag på min resa till Lappland ej såg någon *Mentha* längre norrut än vid Kemi nära kyrkan, får nog frekvensuppgiften efter all sannolikhet betecknas som vilseledande.

O m. **Odlad** vid Peräkangas i Alajärvi och Puntala kronotorp i Soini: A. L. Backm. Fl. (p. 98), jfr l. c. p. 26. Sannolikt åsyftar uppgiften någon annan art af släktet.

Linkola betecknar *M. arvensis* som en apophyt, som endast obetydligt gynnas af kulturen: Link. Stud. p 264, jfr l. c. p. 358. Lindberg nämner emellertid: Den äkta *M. arvensis* måste väl gynnas af kulturen, då den nästan alltid finnes på åkrar: Lindb. comm.

Formerna af *M. arvensis* äro hos oss ännu föga studerade. Här må främst anföras följande uttalande: »Den form af *M. arvensis*, som utan tvifvel är den allra vanligaste hos oss, är *M. austriaca* Jacq. Den växer i regeln på fuktiga ställen. Den äkta *M. arvensis*, som växer på torra lokaler, åkrar o. d., är betydligt mindre vanlig. Dessutom finnes hos oss *M. palustris* Mönch och *M. lapponica* Wahlenb., de bägge senare dock, som det synes, rätt sällsynta»: Lindb. comm. 1919. — Senare skrifver Lindberg: »Typisk *palustris* är nog den raraste af alla».

Var. *lapponica* Wahlenb. behandlas under särskild rubrik. Om andra former föreligga följ. uppgifter. (Några icke publicerade uppg förbigås.)

Om *α agrestis* Sole se under Pl. Finl. exs. N:o 883; formen omnämnes såsom r: Mela Kasv. [II].

Om *β praecox* Sole se Pl. Finl. exs. N:o 884.

F. *vulgaris* Reich. omnämnes Mela Kasv. V.

Var. *riparia* Fr. Sporadisk i norra el. östra Finl.: Fries [uppg. kan ej anses vara riktig]; st r: Mela Kasv., jfr bl. a. Brenn. Flor. — **A** l. p Bergstr. under namn af var. *glabrata* Harm.; st fq, flerstädes Föglö, Finström: Bergstr. Beskr. — **N** y l. »ad Fagervik»: His. — **O** k. st r Ristijärvi, Paltamo: Brenn. Obs. — **O** b. st r Rovaniemi, Kemi, Simo [och] Muhos: Brenn. Obs. — Kk. »ad catarrhactam Skoroduma inter lacus Susi — e Koutajärvi Lapp. ross. infimae»: N. I. Fellm. — Lim. Umba (Selin): N. I Fellm., jfr l. c. p. XXXVIII och Beket. p. 586 under huvudformen. Enl. Neuman p. 162 är *M. arvensis* var. *riparia* Fr. synonym till *M. palustris* Mönch.

Var. *litoralis* omnämnes som inl. från **S** a. Kerimäki af Greta Andersin: Medd. XXXIII p. 133. — Härom skrifver Lindberg: Skall kanske vara f. *palustris;* Greta Andersin har på etiketten skrifvit var. *riparia:* Lindb. comm.

Om var. *austriaca* (Jacq.) se ofvan i Lindb. comm.

Bland de *Mentha*-former, som Kyyhkynen sändt till Lindberg för att

bestämmas, funnos 8 exemplar af var. *austriaca* från **S b.** och 2 från **O k.**, hvarjämte ett par former stå nära denna varietet. — Formen omnämnes i Mela Kasv. V; se äfven Häyr. Björneb.

(Var.) *palustris* Mönch se ofvan i Lindb. comm. och under var. *riparia* samt jfr Mela Kasv. V. — **Ta.** Kuhmoinen kyrkbyn Karjakoski: Häyr. — **Sb.** Nilsiä »Kalkkisaaren rannalla ja Keyrityn kylän rannalla molemmat paikat Syvärijärven lietteiköllä vedessä). Maaningalla olen sitä myös jossakin nähnyt»: Kyyhk. litt.; »Paltamo Melalahti Wainion luona [ja] Hyrynsalmi Luvankoski» Kyyhk. litt.; exemplar från de sistnämnda ställena bestämda af Lindberg. — **O k.** »Sotkamo Jormasjoen varrella aivan kalju»: Kyyhk. litt.

Senare skrifver Lindberg om formerna af *M. arvensis:* »Alla formerna synas övergå i hvarandra. *Lapponica* och *austriaca* stå hvarandra mycket nära, *lapponica* är dock sällsyntare, men spridd öfver hela området; synes vara skuggformen af *austriaca*. Ex. alldeles lika Wahlenbergs bild i Fl. lapp. ha vi från flere ställen»: Lindb. comm.

Keckm. anmärker, att *M. arvensis* i **O b.** vid Simo prästgård [förekommer] med rödfärgade örtblad.

Mentha arvensis var. **lapponica** (Wahlenb.)

In parte inprimis septentrionali territorii raro occurrit. Varietas apud nos videtur neglecta esse.

Fenn. et Lapp. bor. aut or.: Fries; in ripis subhumidis arenosis fluvii Kemensis Lapponiae . . .: DC. Prodr. XII p. 173; territ. Kola (Fellm.) et Lapponia! (Fellm., Tengström pl. exs.): Led. III p. 340; Lapp. . . . Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 597; r: Mela Kasv. II, cfr Mela Kasv. V etc.

Sb. Maaninka Kinnulanlahti in ripa Kinnula: Kyyhk. litt., spec. determinavit Lindberg.

Ob. rr Kemi: Brenn. Obs., vide ceterum infra.

Lapp. fenn. in ripis subhumidis arenosis fluvii Kemensis ad pagum Saunavaara frequenter: Wahlenb. p. 161 et 162, ubi describitur, cfr Prytz cont. et Wahlenb. Fl. Suec. p. 380; in ripis . . . fluvii Kemi p cp: Fellm. Lapp., vide ceterum infra.

Ob. Brenn. Obs. upptager följ. uppg.: »Vid Uleåborg vid åbrädden bland gräset st fq»: Jul. Julins uppgift ingår under namnet *M. aquatica* (se ofvan p. 159). Ehuruväl förekomsten af *M. arvensis* var. *lapponica* vid Uleåborg är långt sannolikare än förekomsten därstädes af *M. aquatica,* måste dock uppg. anses osäker; Brenn. Obs. upptager ej *M. arvensis* var. *lapponica*

från Uleåborg. — Muhos Vasanoja (Lund): W. Nyl. i Not. I p. 303, jämförd med W. Nyl. Distr., se ofvan under *M. aquatica* p. 159 och jfr Brenn. Obs. Då emellertid ett exemplar från Uleåborg, bestämdt af W. Nylander, jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I], näppeligen tillhör var. *lapponica*, bör äfven denna uppgift betecknas som tvifvelaktig. Wirz. M. S. uppgifver Kemi prästgård, hvilket är en ganska sannolik uppgift, jfr Brenn. Obs. Exemplaren i Brenners samling från Kemi sakna blommor och äro således ej möjliga att med visshet identifiera; det är emellertid ej osannolikt, att de tillhöra var. *lapponica*.

I Herb. Mus. Fenn. [ed. I] upptogs var. *lapponica* från O, hvarmed sannolikt afsågs exemplar från Uleåborg och Kuusamo; i Herb. Mus. Fenn. II upptages icke någon form af *M. arvensis*.

Lapp. fenn. »Ad flumen Lutto iuxta Luetke Kuoska rr»: Fellm. Lapp.; »ad Lusotkekuoska fluminis Lutto»: Fellm. Ind. under namn af *M. badensis*, jfr Wainio Not. Då emellertid N. I. Fellm. anför *M. badensis* Fellm. Ind. enligt exemplar i J. Fellmans herbarium under *M. arvensis* var. *riparia*, är det väl sannolikt, att J. Fellmans uppgifter blott delvis åsyfta var. *lapponica*. Antagligt är f. ö., att Wainios uppgift från **Lk.** (se Wainio Not. under hufvudarten) afser denna varietet.

Lapp. ross. Kola och i allmänhet Lappland (Fellm.): Beket. p. 586 i öfvers.; se under **Lapp. fenn.** — Enligt benägen uppgift af Lindberg tillhör Kihlmans exemplar från Lm. Voroninsk f. *lapponica*.

Se f. ö. Lindbergs uttalanden om formerna af den kollektiva arten *M. arvensis*.

Af släktet *Mentha* odlas eller hafva odlats flere arter.

M. crispa [L. p. p.] betecknas af Elfving som en reliktväxt: Elfv. Ant. p. 99, jfr l. c. p. 41 (endast *Mentha*). Den omnämnes Medd. XXV p. 18 och upptages i många floror etc., i de nyare under namnet *M. viridis* L. och var. *crispata* Schrad.; **Ob.** [Uleåborg] »infördes sistledne Sommar i Apotheks Trägården»: Jul. p. 23. Om Till. se ofvan s. 164. F. ö. hänvisas till Elfv. Ant. p. 99.

Äfven angående *M. piperita* Huds. hänvisas till Elfv. Ant. p. 99—100; den upptages f. ö. i floror etc.

Lindberg tolkar Kyyhkynens exemplar från **Sb.** Kuopio Kolmisoppi Laitisenmäki och Kuopio Siilinjärvi Kuusela som en *M. silvestris*-form (bastard?): Kyyhk. litt.

M. gentilis L. och dess odling är behandlad ofvan s. 164. Se äfven s. 167.

Lycopus europaeus L.

In Fennia australi et media usque ad 63° 40′ passim—satis raro occurrit; supra 62°, quantum scimus, nunc rarissime legitur et multis in plagis deest.

Kalm; in ripis rivulorum et lacuum st fq: Prytz cont.; ad ripas lacuum et rivulorum per australiorem partem Fenniae, Karkku, Loimaa [»Lojmijoki»]: Wirz. pl. off.; inter lapides et in uliginosis ad ripas fluviorum, rivulorum et lacuum prov. merid. et mediarum Karkku, Sortavala: Wirz. Prodr.; Fenn. merid.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. bor., Lapp., Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 597; in Finlandia australi usque ad 62° 55′ p aut st r: Schedae p. 101, vide etiam DC. Prodr. XII p. 178 et Led. III p. 341.

Al. (r): Bergstr., cfr l. c. p. 6; st r, enum.: Bergstr. Beskr.; p: Arrh. & K., qui e 12 locis adn.; e 4 locis enum.: Ch. E. Boldt; etiam in multis aliis M. S. enumeratur; Kumlinge et Brändö p: Bergr., vide etiam Palmgr. Hipp. p. 39 et 175. — **Ab.** Korpo: [I. Ringbom]!, cfr Zett. & Br.; Korpo Utö rr [»1»]: Ekl. p. 106; [Åbo] »vid skantzkällan»: Leche p. 21, cfr l. c. p. 20; [Reso] Hirvensalo: K. [Al.] Tigerstedt in dupl.!; par Gustafs Kattkuru: Bergr.; Pargas Mustfinn, Långholm, Skärmola: Arrh. Ann.; Pargas Ålön Mustfinnträsk: Link. Kasvull. p. 27, 48 et 50; Pargas cp ad ripam stagni Levoträsk: Pesol.; Merimasku: P. A. Karsten in dupl.!; Uskela Juvankoski: K. E. v. Bonsdorff!; [Muurila] rr ad molas Kaukelmaa: Renv.; Hiitis: Arrh.; Kimito Dragsfjärd in litore maritimo, arenoso (1893): Sæl. herb.; Bromarf Söderstrand et Bredvik: Sand.; Bromarf ad ripam Räkuby: G. Sucksdorff!; [Sagu verisimiliter] Sandö: A. H. Brotherus in herb. lyc. n.; p: Sel.; [Vihti] (fq): Printz et Flinck, cfr W. Nyl. p. 204; enumeratur ab E. G. Printz ex Juotila et Irjala Ylöstalo; st fq: V. E. Broth.; [Pusula et Pyhäjärvi] st fq, enum.: Wecks.!; [Mynämäki] st r in ripa orientali lacus Kivijärvi: Caj. Kasvist.; Nystad p: Hollm. — **Nyl.** Ekenäs p: Häyr., vide etiam Häyr. Stud. p. 137; Fagervik! p, in par. Sjundeå ad praedium sacerdotale (Nerv.): His.; Ingå Skämö: W. Brenner!; Ingå Svartbäck et Haga: Brenn. växtf. p. 77;

Sjundeå [»Siuntio»] (W. Sederholm): Knabe litt.; Kyrkslätt Qvarnby prope stagnum Meiko: Brenner in Medd. XXIII p. 61, spec. etiam e Kyrkslätt Ingels!; Kyrkslätt ad rivum Bobäck: Sæl. herb. 1905; Esbo Mårtensby Kaitans: Kihlm. ann., vide etiam Popp. p. 49; r [Helsinge] Fredriksberg in prato, Esbo (af Tengström), Kyrkslätt (Wacklin): W. Nyl.; [Helsinge] Villinge (Ilmoni): Sæl. ann.; Helsingfors Rödbergsträsket superstes: Brenn. För. p. 134!; Helsinge ad catarrhactam in vicinitate templi: Link. comm.; Thusby nonnullis locis ad lacum eiusdem nominis: Åstr. & H.; p, sp: Stenr.; p: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Strömfors!; Mäntsälä Frugård: A. [E.] Nordenskiöld!; Borgnäs Löfkoski cp prope lacu Kotojärvi: Gadol. 1902; Borgå Emsalö Bovik: Ch. E. Boldt; Lovisa ad ripas amnium et rivorum plerumque cp: C. J. & A. Arrh.; [Hogland] Kiiskinkylä, Selkäpajunlahti et Ruokolahenjärvi: Brenn. Till. p. 37. — **Ka.** Säkjärvi Kavalajärvi et Säkkijärvi: Blom, spec. e Säkjärvi [»Säkkijärvi»] in ripa nemorosa lacus Salajärvi!; in vicinitate fluvii Vuoksi p, in aliis partibus territorii non visus, nisi pc ad Sirlaks in par. Räisälä: Lindén; [Jääski] r Kostiala in ripa fluvii Vuoksi solit., in ripa sinus Soperonlahti solit. et Lokkarila Hiirenjoki Korkeakoski in catarrhacta inter lapides p cp: Valle tiet.; r Viborg: Fl. Kar. — **Ik.** p: Malmb.; Sakkola Isosuo: Lindb. p. 24 et 25; Sakkola Kiviniemi in ripa arenosa fl. Vuoksi: Sæl. herb.; spec. e Sakkola iam leg. Nikl.!; Käkisalmi [»Kexholm»] Kalliosaari: Silén Blomb. p. 128; [fq: Meinsh. p. 269].

Sat. p: Malmgr., spec. e Källfjärd!; Kulla Koski: Sauramo!; p et pc—st cp, enum. ex 8 locis: Häyr. Björneb.; st r Tyrvää Stormis et ad Rautajoki (Gunnar Hjelt), Karkku Kärppälä (Wellenius), Karva ad amnem, Koskis! ad molas, Hulttinen pc in ripa, Sarkola cp, extra territorium cp in Kulla ad Koski: Hjelt; Birkkala: G. af Hällström!; Kyrö [»Hämeenkyrö»] Heinjärvi: Printz!; etiam in indicibus plantarum enumeratur. — **Ta.** st fq: Leop.; Sääksmäki (r) prope Voipala, Huittula etc.: Tikk.; p: Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä Aukijärvi: Unon.!; [par. Gustaf Adolf] (fq): Bonsd.; [Längelmäki] r Västilä st cp: Borg Tiet.!; Jämsä: Nikl.!; p—st r Luhanka Lehmola,

Varma, Tammijärvi, Tammijoki et Avosalmi, Korpilahti tantum ad Veijo: Wainio Tav. or.; Korpilahti Vähäveijo ad rivum inter Veijo et Päijäne: Prim. p. 58; Korpilahti [his plagis] maxime ad septentrionem versus [61° 56′]: Link. retk. p. 154, vide etiam G. Munst. p. 89 etc.; 4 specimina hic non commemorata in H. M. F. — **Sa**. Valkiala r: Hult Fört.; Villmanstrand: Simming!; Villmanstrand Palto: Sæl. ann.; Parkkarila prope Villmanstrand in nemore humido: Sæl. herb. 1881; [Ruokolaks] r in rivulis inter Rasila et pistrinam ad amnem Heliseväjoki pc: Hult; Sulkava: Zitting in dupl.!; Sääminki prope molas Hivikoski [num Hirvikoski?] (Y. Hirvensalo herb.) et Varparanta in ripa lacus Puronsuulampi (J. Mielikäinen!), denique Rantasalmi Joutsenmäki (W. Pylkkänen herb.): Budd. muist. — **Kl**. Parikkala st r Innasennurkka!, Kivijärvi et Änkilä: Hann.; Uukuniemi! Niukkala: Nikl.!; Ruskeala [: Backman]!; rr Sortavala Rytty in rivo prope deversorium pristinum: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 185 et 278; Sortavala Uijalanranta prope pontem Paasso 1912: K. H. Hällstr. litt. — Kol. r: Elfv., spec. e Vosnessenje!

Oa. p: Malmgr., spec. e Qvarken!; Sideby »Röjärdesbäcken» st pc, Bockholmen: Lindén Bot.; Vasa Höstves Ladugårdsbäcken: Alc., cfr Laur. Växtf. et Herb. Mus. Fenn. II p. 142; [Vasa] Höstves, Qveflaks [»Kveflaks»] Norrminne (K. Hedman): Laur. Växtf. — **Tb**. nondum est adnotatus, vide sub **Ta**. — **Sb**. [Jorois] ad ripam lacus Havukkalampi: Hint. Car. p. 106; r: Mela, spec. e Kuopio Leväinen!; Kuopio (!) Puijo Saarijärvi: Lönnbohm!; rr [Kuopio] Suovu ad Kellojoki: Link. Lis. (cfr Link. kert. p. 182–183); Kuopio pag. Kasurila ad molas Pöljä! [ad fines par. Maaninka], dicitur etiam ad Kuopio Siilinjärvi inveniri, ad rivum a lacu Aumanalanen fluentem prope Tarinaharju et ad lacum Syväkumpunen, utrumque in pag. Kasurilankylä (L. Korhonen): Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom. p. 23, vide etiam infra. — **Kb**. Kide [»Kiides»] (E. Winter): Chyd. — Kon. r Tiudie (Simming! et alii), in Saoneshje prope Schungu!: Norrl. On., de Schungu cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Utukki: Kihlm.; ad fluvium minimum Tivdük [num Tiudie?]: Günth. p. 46.

O m. Jakobstad prope »Nordkap» in alneto multis annis, copiosior evadit: Hammarström comm.

Pl. Finl. exs. N:o 332 **S a t**. Karkku Sarkola loco umbroso humido leg. W. Wegelius et Hj. Hjelt.

S b. »Kiuruvesi (Kärkkäinen). Näytteitä Kajaanin seminaarin herbariossa»: Kyyhk. litt. Uppgiften upptages med uppmaning till vidare undersökningar.

O m. *Lycopus europaeus* uppräknas bland arter, som icke gå till Gamla Karleby: Hellstr. p. 135.

Linkola betecknar denna art som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

Som **fossil** är *Lycopus europaeus* rätt vanlig. Visserligen upptages densamma af G. And. p. 105 endast från 5 lokaler, men senare hafva ett stort antal fyndorter tillkommit, se härom Lindb. torff. p. 8, 13 och 15, Lindb. torfm. I p. 16, 35, 49 och 51, Lindb. Bot. p. 290 och 300, Lindb. Phyt. p. 181, 187 och 190, Mossk. Red. II p. 265, 276, 284 och 300, Mossk. Red. IV p. 307, 308, 316, 322, 342, 362, 363, 364, 373, 377 och 378, Mossk. Red. V p. 251, jfr äfven Herlin p. 160, 163 och 166, Lindb. Subf. p. 74, Sern. p. 590, Lindb. Phyt. p. 191 och 192, Lindb. Res. p. 333 och 335, Lindb. subfoss. in Atlas p. 55, 58—59, Mossk. Red. II p. 195, Ailio Entw. p. 116 och främst A. L. Backm. Torfm. p. 160—161, där arten anges från 18 »fornsjöar»; namnen framgå af l. c. p. 158—159. Att uppräkna alla dessa fyndorter finner jag icke nödigt. Här må endast framhållas, att *Lycopus* blifvit anträffad som fossil på flere ställen, där den ej blifvit sedd som lefvande, så t. ex. i **S a t**. Parkano (se Herlin p. 163), **O a**., där den anträffats i Ilmola i Piirilänneva och Alajoki å Ala-Röyskölä mark: Lindb. Bot. p. 290 och 300. Som ett förhållande af särskildt intresse framhåller Lindberg, att arten är funnen fossil på Kajanas breddgrad (c. 64° 15′), under det [den då kända] nordgränsen i Savolaks är 62° 10′ och i **T a**. 61° 20′: Lindb. Subfoss. in Atlas p. 59. Anmärkningsvärdt är likaledes, att *Lycopus*, som ofvan omtalats, anträffats fossil på 18 ställen i **O m**., under det endast en enda — alldeles ny — uppgift om dess recenta förekomst inom landskapet föreligger. Att förhållandet är likartadt i Sverige, påvisar G. And. p. 104.

F. *subpinnata* Bl. omnämnes från **A b**. Tenala Ekö: Häyr.

Salvia pratensis L.

In Fennia australi rarissime disseminatur.

T a. Hattula »ad praedium Herrnäs» på en åker, besådd med utländskt höfrö: O. Collin!, jfr Alc. IV etc. — **S a**. funnen »några år å rad på en naturlig äng [vid Liholampi sjö] i närheten af Mikkeli [»S:t Michel»] . . . troligen införd med utländskt höfrö»: Hasselblatt! enl. Mela i (Prot. 3, XI, 1883) Medd. XIII p. 171.

Salvia pratensis upptages f. ö. i floror etc.

Hvilken art eller hvilka arter af släktet Till. afsåg med sin »Salvia major et minor romana» är vanskligt att afgöra. O. Hjelt Nat. och Not. X p. 239 ger i detta fall icke något förslag till tydning.

Af släktet *Salvia* odlas ett par arter. Om *S. officinalis* L. säges: »I vårt land odlas salvia sällan, men man kan dock någon gång påträffa den, t. o. m. ända upp i Österbotten»: Lundén Köksv. p. 622. — Den omnämnes som odlad bl. a. på [**Ny l.** Mäntsälä] Frugård 1808: Medd. XXV p. 12. Odlad i Helsingfors i Lappviks trädgård 1885: Sæl. ann.

Som prydnadsväxter odlas flere arter, t. ex. *S. aethiops* L.: Mela Kasv. V. — Måhända oftare odlas *S. argentea* L. Om denna nämnes odl. [i **Om.** Lappajärvi] på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 25. — **Li.** Thule 1901 (U. Waener berg): Rosb. Lappi p. 139, jfr Alc. IV m. fl.

Salvia verticillata L.

In saburra etc. rarissime occurrit.

Ab. Lojo Mongola gräsplan i trädgård 1886: Lindberg! — **Ka.** Viborg [»Viipurissa] useana viime vuotena kasvanut rannalla . . . vastapäätä Myllysaarta Papulan kaupunginosassa»: Myrb. p. 96.

Oa. [Vasa ångkvarn!] enstaka 1882: Laurén i Medd. XXII p. 40.

Arten upptages f. ö. i flera floror, såsom Alc. III, Mela Kasv. V etc. Om dess allmänna utbredning se Nym. Consp. p. 571 och Nym. Suppl. p. 248.

Origanum vulgare L.

In Fennia maxime austro-occidentali passim aut maiore frequentia, ceterum in parte australi raro occurrit; in parte maxime occidentali non ultra 60° 50′ visum est, sed in orientali parte usque ad 62° ad septentrionem versus lectum est.

Till.; Till. Icon. 37; Kalm; »är en sällsynt växt uppe i landet, men finnes till myckenhet i yttre skären»: Hell. p. 13; in dumetis petrosis Fenn. austr. oris maritimis p: Prytz cont.; in collibus terra calcarea substratis insularum Sinus fennici et provinciarum ad eundem iacentium: Wirz. pl. off.; Fenn. merid.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. bor. plur., Fenn. plur. . . .: Nym. Consp. p. 592; in **Al.** haud infrequens, in **Ab.** et **Nyl.** r. in vicinitate maris crescit, in **Kl.**, Kol. et Kon. (rr aut) r occurrit: Schedae p. 101, vide etiam DC. Prodr. XII p. 193, Led. III p. 343 et Norrl. in Atlas p. 18.

Al. in parte orientali [»Bv»] p: Bergstr.; (st r) »Norra Haraldsbyholmen», Eckerö, Vårdö: Bergstr. Beskr.; compluribus locis in taeniis inter Geta et Eckerö ex. gr. Gummholm, Ramsholm, Skråbjörkö: Hult ann.; p Kumlinge non procul a templo, Ingersholm, Sörholm, Lemland Flaka: Arrh. & K.; Föglö Juddö, Sottunga et Kökar st fq—fq in coryletis: Arrh.; Geta complur. loc. ex. gr. in insula prope Rankoskär et ad austro-occidentem versus a Mattskär, Ramsholm et Isaksö, Saltvik Bergö: Ch. E. Boldt; Geta Hällö: Bergr. comm., vide inprimis Palmgr. Stud. p. 423, ubi e 30—40 locis enumeratur, et l. c. p. 585, item spec. tab. VII; st fq—fq in parte occidentali et media: Bergr., cfr Medd. XX p. 37, vide etiam Prim. p. 71, Palmgr. Hipp. p. 44 et 114, item Samuelss. p. 133, multa spec. in H. M. F. — **Ab**. p: Zett. & Br.; Korpo Rysskär: Hult coll.; Korpo Tvegyltan: E. Kynberg in Häyr. herb.; Korpo ins. Gyltgalten: G. Renvall in Lindb. herb.; Korpo compluribus insulis circa »Korpoström»: Arrh.; [Åbo] Kathrinedal: Leche p. 32, in annis 1870 sequentibus: C. J. Arrh. & A. Arrh., item Gadol. 1885, spec. ex eodem loco leg. Nikl.! et Nyberg!; S:t Karins Lill-Heikkilä [»Kaarina Vähä Heikkilä»]: N. Aschan!; Piikkis »Kulhoklint»: C. J. & A. Arrh.; Piikkis [»Piikkiö»] Jauhosaari: Pesol.; ins. parva prope Kuustö: Sæl. herb. 1876; Pargas Björkholm prope Muddais: O. M. Reuter; Pargas Pettiby: Arrh.; Pargas [»Parainen»] Lesjör pc: Pesol.; Uskela: Nikl.!; Kimito Dahlsbruk: Hult coll.; Hiitis: Arrh.; Hiitis Lindholm: A. Dahl!; Bjärno praedium Pojo: E. G. Printz; Vihti r Vanhala Hiirilä ad pedes montis Kirveskallio: Printz, cfr Flinck et vide infra; Nystad: Nyb. [?] in herb. lyc. n.; Nystad Vuohensaari: Kl Wahlman!, cfr Alc. etc.; Nystad Birkholm [»Uusikaupunki Pirkholma»]: Hollmén!; [Nystad] Rauhaluoto: Söd. — **Nyl**. [Ekenäs] Tvärminne (!) Storängsberget: Häyr. Landv. p. 164!, cfr l. c. p. 175 et A. J. Silvenius in L. Y. 1904 p. 275 etc.; ibidem st cp 1904: Sæl. ann. et herb.; Ekenäs Tvärminne Lotsholmen st cp: Häyr.; Ingå Fagervik [ad fabricam ferrariam] (W. et Thord Brenner!): Brenner in Medd. XXXIV p. 116 et Brenn. växtf. p. 77; Esbo: O. Engström in herb. lyc. n.; Rysskär c. 20 km [»2 mil»] ad austro-occidentem versus ab Helsingfors ad fines inter Esbo et Helsinge: Åström!,

cfr Brenner in Medd. XXXIV p. 116. — **Ka.** nondum est visum.

Kl. ad Ladogam borealem praesertim in insulis non infrequens: Fl. Kar.; Kronoborg [»Kurkijoki»] Suursaari: Sola!; Kirjavalaks: Nikl.!, Poppius!, Pesola! et alii!, cfr Popp. p. 49 et Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Sortavala: Backm.; Impilaks: Enw. hav.; Sortavala Vaavalahti: J. S. W. Koponen!; Sortavala compluribus locis in vicinitate Kirjavalaks inprimis ad Juvosenlahti, ceterum adnotatum ad Rauskunvuori (!), Helylä, Pennusniemi, Yhinlahti et Tuohtinlahti: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272, ubi r inveniri indicatur, et l. c. p. 163, item Pesol. tutk. p. 77, vide etiam K. H. Hällstr. p. 95; Sortavala Kirjavalaks in ripa occidentali sinus st cp ad latera occidentalia montium Louhuvuori et Solavuori, inter sinum Juvosenlahti et Helmijärvi pc: Pesol., cfr Pesol. tutk. p. 77; Impilaks Hippola Linnanvuori ad pedem australem: Pesol. tutk. p. 77; etiam a Knorring p. 27 et 29 e Gamla Finl. enum. — Kol. rr Mandroga inter frutices ripae fluminis Svir: Elfv.!; Petrosavodsk: W. Nylander!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142; rr Solomeno: Günther!, cfr Norrl. On. et Günth. p. 46; Vakrutschej, Vosnessenje, Shoksu [»Schokschu»] et Solomeno: Caj.

Kon. Klimetskoi [»Sennoguba»]: Caj.!, cfr Medd. XXV p. 28, spec. etiam e Sennoguba Ratkolje-ostrof!

Pl. Finl. exs. N:o 333 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne Krogen in coryleto iuxta montem Storängsberget leg. Palmén, N:o 885 **Kl.** Sortavala Rausku leg. S. Cantell.

Al. Då *Origanum vulgare* tidigare ansågs förekomma st r eller p på Åland, har jag upptagit de tidigare kända fyndorterna, men ej de 30 à 40, som anföras af Palmgren. — **Ab.** Bromarf: Alc. IV; uppgiften är mycket sannolik, men jag känner ej, hvarpå den är grundad. Om förekomsten i Vihti skrifves: »Växte mig veterligen endast på ett ställe, s. ö. sluttningen af Vanhala Hiirilä Kirveskallio berg på en yta af vidpass 2 kvadratfamnar (Printz)»: Flinck p. 54. — **Nyl.** På Tvärminne betecknas arten såsom relikt: Klingst. Nyl. p. 89. — [**Ik.** »in trocknerem Hügellande eine sehr häufige Pflanzenart»: Meinsh. p. 269; från finskt område föreligger ingen uppgift.]

Linkola betecknar denna art som en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264.

Med **hvita** blommor och gröna högblad är *Origanum* insamlad

från **Ab.** Korpo af Ringbom! Samma form (f. *pallescens* Schultz) tillsammans med hufvudformen **Al.** Gersö nära Mariehamn 1891: Sæl. ann. och herb. — Ett exemplar från **Kl.** Sortavala Anjala: Poppius! har hvitaktiga blommor.

Origanum majorana L.

In nonnullis partibus Fenniae multum coli indicatur, in maxima autem parte raro tantum, sed usque ad Lapponiam cultum est.

Om odlingen af mejram hänvisar jag främst till Elfv. Ant. p. 100 och anför härutöfver endast några spridda uppgifter. Arten upptages redan af Till. och som odlad i södra el. västra Finl.: Fries. Om dess allmänna utbredning [i Europa] säges: »colitur ubique in usum culinarem»: Nym. Consp. p. 592. — »Som en egendomlig omständighet må nämnas, att den svenska befolkningen i södra Österbotten, söder om Wasa, odlar och använder otroligt stora mängder mejram»: Lundén Köksv. p. 614, där flere uppgifter lämnas; mejram upptages äfven som allm. odlad: Alc. III. — Med godt resultat [odlad] i **Ob.** Ylitornio [»Öfvertorneå»] å Jolma: F. Trädg. 1909 p. 10, jfr Turistf. Årsbok 1902 p. 80. Hundra år tidigare heter det från **Ob.** Uleåborg: »sås årligen i Drifbänk»: Jul. p. 23. — **Li.** Toivoniemi på kalljord med stor framgång: Nordling p. 307, jfr l. c. 315.

Uppgifter om odlingen af mejram har jag dessutom antecknat i floror m. m., i Elfv. Kult. p. 205, Elfving i Medd. XXV p. 12 (**Nyl.** Mäntsälä) och Birg. p. 59 (**Lk.** nordsvenskt område).

Hyssopus officinalis L.

Nunc saltem apud nos parum colitur. Semel disseminatus esse indicatur.

»Pluribus locis subsponte occurrit [non tamen in Fennia] vel nunc omnino quasi indigena videtur planta haecce, frequenter et iam antiquitus culta»: Nym. Consp. p. 587. — **Ab.** [Vihti] förvildad i Olkkala trädgård: Flinck; härom nämnes likväl: »luultavasti jo kuollut»: E. af Hällstr.

Om **odlingen** af isop hänvisas främst till Elfv. Ant. p. 100, se äf ven Lundén Köksv. p. 598. Härtill ännu följ. uppg. Arten upptages redan af Till. (äfven »fl. albo»). — **Nyl.** Odlades på 1890-talet på prästgården i Esbenäs: Häyr. — **Sa.** Nyslott [»Savonlinna] lyseon kasvitarha, elänyt monta vuotta»: Budd. muist. — **Sb.** »Kuopio Valkeinen Lepolan kasvitarha, useita vuosia»: Budd. muist. — **Ob.** »Infördes 1787 i Apotheks Trädgården, växer bra, och står otäckt öfver Wintern»: Jul. p. 23. [Odlas] med godt resultat i Ylitornio [»Övertorneå»] Jolma: F. Trädg. 1909 p. 127. — Allm. odl.: Alc. III p. 264, men i Elfv. Ant. l. c. säges: mycket sällsynt. — Uppg. från **Nyl.** visar, att arten tidigare odlades allmännare än nu, hvilket äfven öfverensstämmer med mina egna iakttagelser.

F. ö. har jag antecknat uppg. om odl. i Mela Kasv. IV och V och Medd. XXV p 12.

Typis impr. $^{27}/_{4}$ 1921.

Melissa officinalis L.

Antea saltem culta est.

Citronmelissen upptages redan af Till. — **Ob.** »har jag årligen envisas med; men hon wil intet komma fort»: Jul. p. 23.

I Lundén Köksv. p. 585(–586) nämnes väl om artens odling i allmänhet, men ingenting om odlingen särskildt i Finland.

Om citronmelissens allmänna utbredning säges: »Colitur fere ubique in hortis»: Nym. Consp. p. 587.

Satureja hortensis L.

Nunc saltem non colitur nisi rarissime. Paucis locis subspontanea inveniri indicatur.

Nyl. [Ingå] Fagervik, Brödtorp, självsår sig: Elfv. Ant. p. 100.

Om artens odling hänvisas främst till Elfv. Ant. p. 100 och Lundén Köksv. p. 606. — Kyndeln omnämnes redan af Till.; odl. i södra Finland: Fries. Odl. af gammalt: Alc. III, jfr Mela Kasv. V. — **Ob.** [Uleåborg] »Växer bra på kalljord, gaf mogna frön 1789»: Jul. p. 23. — **Li.** Kyndel trifves utmärkt väl i Toivoniemi: Nordling p. 315, jfr Elfv. Ant. l. c.

F. ö. har jag endast antecknat en uppg.: Medd. XXV p. 12. — Om artens allmänna utbredning se Nym. Consp. p. 592.

Som prydnadsväxt odlas ofta *Perilla nankinensis* Hort.: Mela Kasv. V. Den omnämnes som odlad på herrgårdar [i **Om.** Lappajärvi]: A. L. Backm. Fl. p. 25. — **Li.** Toivoniemi på kalljord: Nordling p. 315 (benämnd endast *Perilla*) och Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 139.

Thymus serpyllum L.

Passim frequenter et copiose in arenosis per totum territorium occurrit, multis autem plagis omnino non obviam.

Till.; Till. Icon. 93 [non bona]; Kalm; fere fq in campis et clivis [»backar»]: Hell. p. 13; in collibus et campis arenosis fq: Prytz cont.; in collibus et silvis arenosis Tavastiae, dein in Finmarkia orientali Utsjoki: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; in Lapponia rossica usque: Fries p. 197; Scand. exc. Lapp. plur.: Nym. Consp. p. 594; Fenn.: Nym. Suppl. p. 257, vide etiam DC. Prodr. XII p. 200, Led. III p. 345–347 nomine *γ vulgaris*, Hult Vedv. p. 16, Hjelt Utbr. p. [38] 171, Borg Beitr. p. 102, Suomalainen p. 190, 191 et tabula geogr., item infra sub f. *angustifolia*.

Al. (»fqq»): Bergstr.; (»fq»): Bergstr. Beskr.; Kökar Hellsö, locus in **Al.** solus: Suom. II p. 63; Arrh. & K. non viderunt, vide infra. — **Ab.** p: Zett. & Br.; [Åbo] in silva Piisparisti: Arrh.; Pargas r—st r Pettiby, Attu Jermo, Ytterby: Arrh. Ann.; Pargas [»Parainen»] Norrby pc: Pesol.; Hiitis st fq: Arrh.; Finby Pettu, Bromarf, pag. Hangö: Sand.; [Muurila] st fq: Renv.; [Pojo] (fq): A. Nyl.; Tenala: His.; (r) Isosaari ad Hermola: Sel; Lojo (fq): Hels., multa spec. in Lindb. herb.; Vihti fq: Printz; [Vihti] fqq: Flinck et V. E. Broth.; [Pyhäjärvi et Pusula] fqq: Wecks.; [Mynämäki] in vicinitate Härmässuo, Lemmi et Tapaninen p: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; [Nystad] prope Vironkallio ad Nykyrko [»Uusikirkko»] versus: Söd. — **Nyl.** par. Ekenäs fq: Häyr.; »in campis arenosis, ex. gr. ad viam magnam inter Ekenäs et Bro (»Ekenäs malmen»): His.!; Ingå in taeniis insula Fagerö: His. p. 57!; Ingå »Jakob-Ramsö-skatan» in litore arenoso: Brenn. växtf. p. 77!; p: W. Nyl.; Helsingfors »mihi non obviam»: Kihlm. ann.; Helsingfors in Brunnsparken: Brenn. För. p. 133; Helsinge Estlotan: Brenner!; Helsinge Nordsjö Kallvik in ericeto cp: Sæl. herb. 1863; Thusby: Åstr. & H., spec. legit V. Krohn!; [Nurmijärvi] p cp: Stenr.; Hyvinge cp ad viam ferratam: Gadol.; st r ex. gr. Borgå ad Källsund in Kråkö, Orimattila inter Pakkas et Käkelä, item Hogland!: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] fq: Brenn. — **Ka.** Kotka: Sæl. Ö. Nyl.; Säkjärvi: V. Krohn!; r Räisälä in vicinitate templi et fq ad Sirlaks!, Kirvu inter Tietävälä et Hirslampi, in collibus et marginibus viarum aridis: Lindén; [Jääski] r Hallikkala in arenoso ad fines par. Joutseno, Eevala in ericeto schistoso [»rapakivikankaalla»] ad viam Viborg versus hic illic st cp: Valle tiet.; Blom non comm. — **Ik.** p: Malmb.; Käkisalmi in arenosis ad lac. Ladoga st cp 1883: Sæl. ann. et herb.; ad ripam lacus Ladoga [ad meridiem versus a Käkisalmi]: Laulaj. p. 212 et 213, vide etiam infra; [fqq et saepe cpp in tota Ingria: Meinsh. p. 270].

Sat. st fq in Ikalis (!), Ylöjärvi (!) et Kumo: Malmgr.; st r [Loimaa] in ericeto Oripää—Virtsanoja: Saur.; Huittinen (»Hvittis»): Lydén; in oppido Björneborg (herb. lyc. Bj.), Viasvesi (K. Lindström auctore Fontell), Harjavalta cp in arenosis (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; Birkkala (!) prope Pitkäniemi, ad Piispala et ad

viam ad Ylöjärvi, Kyrö et Ikalis cp in Tavastmon!: Hjelt, vide etiam infra; [Kyrö, Parkano et Jämijärvi] compluribus locis [in Tavastmon]: Herlin p. 148, quem l. inspicias. — **Ta.** Kangasala fq: Hjelt; Sääksmäki Haga: Tikk.; Tursala, Isolahti cp, in Pälkäne secundum iugum Syrjä fq et cp: Leop.; [Kalvola] fq: Knabe Fört.; fq: Asp. & Th.; in ericetis inprimis secundum vias complur. loc. fqq: Norrl. s. ö. Tav.; fq: Bonsd.; Korpilahti in monte alto: Norrl. ann., vide etiam K. O. Elfv. p. 385; Wainio Tav.or. non comm. — **Sa.** fqq: Hult, vide etiam infra. — **Kl.** (fqq) usque ad Ilomants: Fl. Kar.; Impilaks, Kirjavalaks et Pälkjärvi rarior [»temligen glest»], Sortavala et Valamo frequentior: Hj. Neiglick & J. Lupander!; Valamo st fq: Sæl. ann.; in vicinitate lacus Ladoga st r, interiore in parte rr: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. p. 163; Sortavala Kuhavuori: V. Ollila!; Sortavala!, Impilaks et Suistamo Uuksujärvi in ericeto [»kankaalla»]: Link. comm., vide infra; Impilaks Raukkivuoret: Medd. XVI p. 53; Suistamo Leppäsyrjä ad occidentem versus a lacu Onninen st pc: Pesol.; p circa Jänisjärvi: Hjelt, vide etiam Kihlm. Beob. p. XXVII et 61. — **Kol.** p fq: Elfv.; Solomeno: Günth. p. 46; Ivina multis locis et Solomeno: Caj.; Salmi Lunkulansaari ad Hushkanen st cp: Link. comm.; 6 spec. in H. M. F.

Oa. Bötom Pyhävuori: Edv. af Hällström! — **Tb.** Kinnula ad viam publicam nonnulla km ad septentr.-occidentem versus a Lassila: G. Marklund! vide infra. — **Sb.** (»fq») usque ad Kuopio: E. Nyl. & Chyd.; Jorois in coemeterio: Edit Lindström!; Suonenjoki cp in coemeterio 1902: Link.; (r): Mela; rr (Kuopio] Neulaniemi Vuorilampi! in monte [»kalliorinteellä»]: Link. Lis.; Maaninka Hyttilänkylä Repomäki! cp et Hannula in iugo ad Sikojärvi: Kyyhk. litt., vide infra, cfr quoque Kyyhk. Pohjois-S. p. 64 et Kyyhk. Suom. p. 22 et 25; Enw. e Leppävirta non comm. — **Kb.** ad Ilomants: Fl. Kar., spec. e Kontiolaks Lehmänaho!; Joensuu ad viam prope canalem ad Höytiäinen: Buddén!; Kide: U. W. Telén!; Liperi fq in pinetis Mattisenlaks et Taipale! [etiam Link.]: Eur. & H.; Kuusjärvi Outokumpu (Kotilainen): Link. comm. — **Kon.** p. Saoneshje ad Schungu st fq, in Reg. occ. inter Säämäjärvi—Savilatschu plur. loc.; Norrl. On., cfr Fl. Kar.; Ratkolje-ostrof: Caj.; Koselma, [Povjenets

etc.]: Günth. p. 46; Shuiskoi—Kivatsch: Selin!; Niinisaari: Kullhem! et Simming!; in Saoneshje secundum oram lacus Onega ubique et saepe cp: Kihlm., spec. etiam e Valkiamäki!

Om. Säräisniemi cp [»yl.»] in coemeterio: Must., spec. leg. Brenner!, cfr Brenn. Obs., ubi rr inveniri indicatur; etiam Metsäv. indidem 1916 indicat; Säräisniemi Pookivaara st cp: Y. Vuorentaus in L. Y. 1918 p. 131. — **Ok**. nondum adnotatus. — Kp. in parte austro-occidentali cp ad ripam australem lacus Kalmarvi et ad pagum Tiiksi, in vicinitate Kellovaara Kallionpää, Hukkakallio! et Lammasvaara, in vicinitate Jyskjärvi ad Puvassyrjä et cp ad Suopaissalmi in arena volubili, [Solovetsk in promuntorio orientali insulae Anserski! in litore arenoso]: Bergr. Ant.; [Solovetsk: Selin!;] Kemi [et Anserski]: Beket. p. 586, vide etiam infra.

Ob. Muhos: Zidb., cfr Brenn. Obs.; rr Utajärvi: Brenn. Obs. — **Kuus**. Paanajärvi: F. Nylander! [= »O» in Herb. Mus. Fenn.]; Mäntyniemi [prope Paanajärvi]: [P. A.] Karsten!; Rajala in ora septentrionali lacus Paanajärvi: Nyberg! et [V.] Krohn!; Paanajärvi complur. loc.: Wainio Kasv.; Juuma Lammasvaara: W. Brenner! nomine *Th. chamaedrys;* inter Kiutaköngäs et Paanajärvi: A. L. Backman in Medd. XXXV p. 199, vide infra; Paanajärvi st fq ex. gr. prope Kauppila, Juuma in vallibus saxosis saepe cp, fq [»yleinen»] ad fluvios Oulanka- et Kitkajoki, inprimis in saxis [»kalliopenkereillä»], item ad Savinajoki a Viksijärvi deorsum: Pesol., cfr Pesol. kasv. p. 230; ad Oulankajoki Ala-Taipale ad septentrionem versus a Kallunkijärvi, et 5 km [»$^1/_2$ mil»] sursum ab ostio Kitkajoki: Stjernv.; Kuolajärvi [»Salla»] Ruskeakuru in parte austro-occidentali: Borg & Rantaniemi!; in rupe praerupta prope Jyrävänkoski! ad Juuma, ad ripam fluvii Oulankajoki: Hirn Fört. — Kk. Oulanka in montibus alpinis Kivakka et Päänuorunen: Wainio Kasv.; Pesioiva: Borg Beitr. p. 9, 136 et 140!, cfr Lindroth, Acta XXVI N:o 5 p. 10, et Liro Ured. p. 324, ubi per errorem scribitur Tesioiva, spec. lectum in regione subalpina; Sonostrow: Mela Pl.; Keret: F. Nyl. Utdr. p. 153—154, vide infra et Beket. p. 586; insula Krestowo-ostrow in sinu Knäshaguba; Lindberg!

Lk. Kuolajärvi Pyhäkuru [st cp], Nivajärvi Hirveäkallio

[cpp] et in rupibus circa Pyhälampi inprimis in calce et dolomite: Pesol., cfr Pesol. kasv. p. 232 et 234; Pallastunturit 1880 (K. Laurin): Zidb., forsitan confirmationis indigeat. — **Li.** in ripis arenosis fluvii Tana per omnem eius longitudinem inter Guldholmen et Kivikoski p cp, ut etiam ad lacum Mandojäyri [»Mandujauri»] Utsjokiae: Wahlenb. p. 162 et 163, cfr l. c. p. XVII et XXXIV; in ripis arenosis fluviorum Tana et Utsjoki cp: Fellm. Lapp., cfr Jul. Fört. p. 102 et S. Castrén p. 353, item: Sæl. kat., spec. e praedio sacerdotis Utsjoki!; Utsjoki Nuorgam prope fluvium Tana hic illic cp (Nordling): Zidb.; »nobis nusquam obvia nisi, ut iam indicat Wahlenberg, . . . inter Vuopionsuu iuxta flum. Anarjok et Puolmak ubique fere fq et saepe cp: Kihlm. Ant., cfr Hult Lappm. p. 93, 94 et 150; vide etiam Blytt p. 744, Hartm. p. 85 etc. et inprimis Norm. Fl. Spec. p. 843, quem l. inspicias, item Norm. Fl. Overs. p. 460—461.

Lapp. ross. ad Kuollejok, Kantalaks et Jakobselfven p: Fellm. Ind., cfr N. I Fellm.; in arenosis circa sinum Kantalaks st r: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXIX et XXXVII, item Beket. p. 586; Shelesna, Porjeguba, Umba, Kuusreka et Pjalitsa: Mela ann. et Mela Pl. plurimis locis; Kantalaks prope pagum et Kusomen: Mela Pl.; Tuitsitunturi [num Puitsitunturi?] in valle [»kurussa»] partis australis: Axelson & Borg!; Lujauri urt reg. alpina alpis Straschna—pahk! et Pjalitsa! in litore arenoso: Kihlman; haud procul a Sosnovets: Enwald & Knabe!; Varsuga: Selin!; Tshapoma: Mela herb.; Babja ad Mare album: A. H. & V. F. Brotherus!

Pl. Finl. exs. N:o 886 **Sb.** Jorois in arenoso campo in sepulcreto leg. Edit Lindström, N:o 887 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne Storängsberget sicco loco leg. Inga Ström, ambae var. *angustifolius*.

Då denna arts utbredning hos oss, som af ofvanstående framgår, är mycket ojämn, har jag upptagit ett något större antal fyndorter, än hvad jag i analoga fall plägat göra. — Om utbredningen i Sverige se H. W. Arnell i Sv. Bot. T. 1912 p. 234—238.

Al. *Thymus serpyllum* angifves af Bergstr. såsom förekommande mycket allmänt i skogar och på berg på hela fasta Åland och i östra skärgården [»A, B, D, SRff»], hviket säkert är oriktigt. Om Tengströms exemplar se p. 184. — **Ik.** Om förekomsten på dynerna skrifves: Mest

på de färdigbildade dynerna, särskildt i de östra trakterna; på flygsand förekommer den sällan: Thesl. Dynb. p. 63, jfr l. c. p. 64 och 69; äfven vid Vuoksen: l. c. p. 71 och 72.

Sat. Karkku: Kihlm. Beob. p. 61; uppgiften har tillkommit genom ett missförstånd och afser Birkkala. I Ruovesi sökte jag arten förgäfves: Hjelt; se äfven uppg. om tillfällig förekomst. — **Sa.** Sääminki Ritosaari Kierresaari (Burgman herb.), Kerimäki Putikko (herb. alumn.) och Haapaniemi (Sillfors herb.): Buddén; »Savonlinna Simunansaari. Merkitty oppilasherbaarioista: Sääminki Utrasniemi, Ritosaari, Vuoriniemi Taivallahden kangas [ja] Pellossalo, Kerimäki Jouhenniemi, Keronsaari Kukkaharju, Haapaniemi mäki [ja] Raikuunkangas [myöskin] Heinävesi Malkkila»: Budd. muist. — **Kl.** Om förekomsten härstädes säges: »Sortavala! saarissa ja rannikolla hedelmällisten kallioiden kasvina fq, ei sisämaassa nähty ollenkaan, Impilahdella myös rannikon kallioilla, Koirinojassa sitäpaitsi kankaalla»: Link. comm.

Tb. Om förekomsten i denna provins skrifves: »Kinnula rr. Kasvaa noin 1 ½ km pituisella alalla maantien varsilla aivan Lestijärven rajalla. Ei liene alkuperäinen, sillä sitä ei ensinkään löydy ympärillä olevilla kankailla; ei edes maantieojan yli ole se päässyt »hyppäämään»: Roiv.; Kyyhkynen har granskat Roivanens exemplar. — **Sb.** Om förekomsten i Maaninka meddelas senare: »Useammissa paikoissa sillä moreeniselänteellä, joka ulottuu Käärmelahdesta Siilinjärvelle Hamulan kautta»: Kyyhk. litt.

Om. *Thymus serpyllum* uppräknas bland arter, som saknas i Lappajärvi: A. L. Backm. Fl. p. 136. — Kp. *Thymus* omnämnes från Koiteremoränen mellan Käenkoski och Kangaskylä r [«2»]: Rosb. Ytb. p. 59; Kangaskylä moränen vid vägen p [»5»]: l. c. p. 60. Sannolikt sammanfalla dessa fyndorter med de i Bergr. Ant. anförda, men med full säkerhet kan jag icke identifiera dem.

Kuus. Förekommer allmänt och i stora massor såsom framträdande karaktärsväxt på sandbranterna vid Oulankajoki . . ., från Paanajärvi åtminstone ända upp till Kiutaköngäs: Edv. af Hällstr.; omnämnes äfven därifrån Broth. litt. och Broth. Ber. 1883. — Kk. insamlas vid Hvita hafvet (Keret) af folket i stora kvantiteter för att säljas i Archangel: F. Nyl. Utdr. p. 153—154.

Om en **tillfällig** förekomst af *Thymus serpyllum* finnas högst få uppgifter. — **Sat.** Karkku nära Koskis vid järnvägsbanken under många år, men försvunnen åtminstone sedan 1918: Hjelt. — **Tb.** Se i petitstycket. — **Ob.** [Uleåborg] »Hietapaikalla Toppilan salmessa löydetty, ehkä satunnainen»: Leiv. putk., jfr Leiv.

Linkola betecknar *Thymus serpyllum* som en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264.

Formerna af denna art äro hos oss ej ännu konsekvent särskilda, men ett antal spridda uppgifter föreligga dock.

Var. *angustifolius* Pers. »Haec forma nunc distributa in Finlandia

vulgaris est et per totam Finlandiam dispersa. Etiam in (inferioribus) partibus Lapponiae crescit»: Schedae II p. 128, där formen äfven beskrifves under namn af *Th. serpyllum* L. * *euserpyllum* Briquet var. *angustifolius* Pers. Härom tillägges: Denna form är den i Finland vanliga. Den mer bredbladiga hufvudformen är endast känd från ett fåtal ställen: Lindb. comm.

F. *latifolia* Led. **Nyl.** Lovisa i skogen vid fattiggården (Iverus): Sælan i Medd. XXIV p. 21.

I DC. Prodr. l. c. uppräknas *β montanus* Waldst. & Kit. bl. a. från Lapponia. Uppg. torde afse *Th. chamaedrys* Fr., men förefaller mig högst tvifvelaktig.

Var. *odoratissimus* Lt. Kola (Fellm.): Beket. p. 586; jag känner ej, hvarpå uppg. är grundad, då jag ej hos [N. I.] Fellman funnit någon uppgift härom.

F. *albiflora*. **Al.** exemplar af Tengstr.! — **Sat.** Jämijärvi Hämeenkangas: Sola! — **Kl.** Sortavala Nikl.!; Sortavala Kuhavuori: R. Wegelius! — **Sb.** Jorois »hautausmaan kohdalla maantien vieressä 1907 (Aatto Oksanen)»: Link.; exemplar insamladt af Lindberg i Lindb. herb. — **Kb.** »maantien varrella Joensuun ja Enon välillä Lehmon kylästä jonkun matkaa (Kirkkoherra Alfr. Tikkanen)»: L. Y. 1903 p. 223 och Mela i Medd. XXX p. 3. — **Kuus.** Oulankajoki: Hirn!

Thymus chamaedrys Fr.

In parte maxime austro-orientali (Karelia olonetsensi) rarissime et, quantum scimus, spontaneus invenitur; in Fennia australi adventicius, sed per multos annos persistens raro occurrit; in saburra etc. usque ad 65⁰ indicatur.

Scand. (exc. bor.): Nym. Consp. p. 593; tantum adventicius, sed iam multis annis ad Aboam, Helsingfors, Tavastehus legitur: Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Fenn. mer. (adv. rarior): Nym. Suppl. p. 257; in Finlandia australi nonnullis locis cum seminibus introductus plerumque post multos annos remanet: Schedae p. 101, vide ceterum Hult Vedv. p. 13, Hjelt Utbr. p. 171 [38], Hjelt in Medd. XXVI p. 14, Alc. IV et infra.

Al., **Ab.**, **Ka.** et **Ik.** vide infra.

Kol. Petäjäselkä 2 à 3 km [»virstaa»] a pago: Lindroth & Cajander!, cfr Medd. XXV p. 61—62 et vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 334 **Ab.** locis graminosis, seminatis in urbe Åbo, prope templum leg. Hollmén.

Al. I H. M. F. finnes ett exemplar från Åland, insamladt af M. v. Essen!; det synes emellertid tvifvel underkastadt, om det verkligen är

insamladt därstädes. I mitt herbarium ligger däremot ett exemplar utan an gifven speciallokal, insamladt af P. Collander, som antagligen är från Åland. — **Ab.** Åbo kyrkogård: O. Randelin!; Åbo vid kyrkan: C. J. & A. Arrh. 1868 och Hollmén! — Om förekomsten i Åbo vid domkyrkan lämnas en framställning af Arrh. i Consp. V p. 571—572. — Åbo »i skvärerna»: E. Reuter; Åbo Observatorieberget på gräslinda: G. Renvall! och A. Dahl!; Bromarf »Kansjärvi dithämtad från Åbo»: Sand.; Kimito: Cl. Stenroth i herb. lyc. n.; uppgiften torde erfordra bekräftelse. — Vihti r Ridals äng ofvanom inkörsvägen till Nummela station, för 3 à 4 år sedan [troligen räknadt från 1893] inkommen med höfrö, tyckes den sprida sig mer och mer: Flinck. — **Nyl.** Helsingfors i Brunnsparken: Brenn. För. p. 133, exemplar insamlad vid Rauhaniemi!, tidigare 1870 insamlad af A. Brotherus! och 1871 af K. W. Bruncrona!; äfven antecknad i Brunnsparken 1878: Kihlm. aun. I Medd. XXXI p. 13 uppräknar Brenner *Th. chamaedrys* bland arter, som efterhand inkommit i Brunnsparken; numera är den emellertid fullständigt utrotad därstädes: l. c. p. 14. — [Helsingfors] i Botaniska trädgården: Brenn. För. p. 132, exemplar af Sola! Om denna förekomst nämnes: »Botaniska trädgården, har här funnits åtminstone sedan min barndom»: Lindb. comm. — **Ka.** [Jääski] »rr Kostiala, Oron torpan mäessä sekä tien vieressä Tikankoskelle mennessä»: Valle tiet. Måhända kräfver artens spontana förekomst härstädes ännu vidare undersökning; detsamma gäller uppgifterna från **Ik.** Muola, **Ta.** och **Sa.** — **Ik.** Nykyrka: elev A. Collan i herb. lyc. n.; uppgiften kräfver bekräftelse. Muola Pellilä: Hannikainen!; [»auf kräuterreichen Plätzen, in der Umgegend von Narwa sehr häufig»: Meinsh. p. 270, jfr l. c. p. XXX]. — **Sat.** Raumo Hakuni ö: Hult Vedv. p. 13. — **Ta.** Tavastehus stationshuset: elev Indrén i dupl.!, jfr bl. a. Hult Vedv. p. 13 och Alc. III; Sääksmäki på gårdsplan vid Voipaala! egendom och Lammi [»Lampis»] Koskis! »å en plan, beväxt med utländskt höfrö 1881 (elev Seppälä)»: O. Collin. — **Sa.** Willmanstrand, finska lägret, vägkant: H. Buch! — **Kol.** Om förekomsten härstädes skrifves: Tagen på en svedjebacke några km [»verst»] från Petäjäselkä by, såsom det såg ut, fullkomligt vild; möjligheten att den blifvit importerad är dock icke alldeles utesluten: Cajander i Medd. XXV p. 61—62. — **Ob.** Uleåborg vid Toppila sund på barlast 1891: Zidb., jfr Brenn. Obs. och Huumonen i L. Y. 1904 p. 236; [Uleåborg] »v. 1900 Toppilansalmen kedolla yksi tupas (H. Murto)»: Huum. sat. p. 90.

I Bot. Not. 1909 p. 58 framhålles, med stöd af en uppsats af K. Domin och A. Bruce Jackson i Journ. of Botany 1908, att denna art bör kallas *Th. glaber* Mill. Af praktiska skäl har jag dock bibehållit det af samtliga finländska författare använda namnet.

Var. *verticillatus* Lge föreligger från Helsingfors »in horto botanico»: Lindb. herb.

Thymus vulgaris L.

Parum colitur.

Om odlingen af timjan hänvisas till Elfv. Ant. p. 100, jfr Lundén Köksv. p. 630. Arten upptages redan af Till.; odl. i södra Finland: Fries, jfr Mela Kasv. V. — **Ob.** »Kommer änteligen upp på varm Bänk, men längre intet»: Jul. p. 23.

F. ö. har jag endast antecknat en uppgift i Medd. XXV p. 12. Om den allmänna utbredningen [i Europa] se Nym. Consp. p. 593 och Nym. Suppl. p. 256.

Calamintha acinos (L.) Clairv.

In parte australi plerumque passim occurrit; ad septentrionem versus ad 63° fere progreditur; ulterius tantum in saburra etc. visa est.

Till.; Kalm; in collibus apricis p: Prytz cont.; in ruderatis et collibus aridis Fenniae australis: Wirz. pl. off., cfr Fries; per Fenniam australiorem dispertita est ab Aboa ad finem orientalem, i Tavastia sec. Hellström: W. Nyl. Distr.; Eur. omn. exc. max. bor. (Scand. arct. Fenn.): Nym. Consp. p. 589; in Finlandia infima (fq), propius septentrioni minus fq usque ad c. 62° 15′ crescit: Schedae p. 101, vide etiam DC. Prodr. XII p. 230, Led. III p. 353—354 et Liro Ured. p. 321.

Al. p: Bergstr.; st fq—p: Arrh. & K.; [Sund] st fq: Prim. p. 71; (r) Kumlinge Söderholm (Arrh.): Bergr., vide inprimis Palmgr. Stud. p. 421, ubi e pluribus quam 20 locis enumeratur, et l. c. spec. tab. VII; 6 spec. in H. M. F. — **Ab.** (r) Zett. & Br.; »ad Heikkilä maj., in sylva Muckuri åkerbackar vid Åbo»: Leche p. 26; Korpo: I. Ringbom in dupl.!; Nagu: A. af Schultén!; Pargas p: Adl.; Pargas (!) fq in calcariis insulae Ålön [etiam teste Pesola], ceteris insulis st r—p: Arrh. Ann.; Hiitis: Arrh.; Bromarf (fq): Sand.; [Pojo] (fq): A. Nyl.; p: Sel.; multae adnotationes e Lojo; Vihti (fq): Printz, cfr W. Nyl. et W. Nyl. p. 204; Vihti p, enum.; Flinck; fq [»yleinen»]: V. E. Broth., cfr V. E. B. p. 202; Mietois r [prope pag. Uhlu] una cum *Trifolio arvensi:* Caj. Kasvist., vide etiam Pesol. Tur. p. 43. — **Nyl.** Ekenäs non visa nisi ad Skåldö in monte: Häyr.; Tenala Lappvik: Sola!; Tvärminne Storängsberget: Häyr. Landv. p. 164;

»Fagervik prope officinam ferrariam et ad tabernas navales (Sjöbodarna)»: His.!; Ingå Ekholm: W. Brenner!; [Helsinge] Kårböle: W. Nyl. p. 70 et 213; Helsinge Degerö: Kihlm. ann.; Helsinge ad stationen experimentorum [»koeasema»] Tammisto st cp: Link. comm.; Nurmijärvi: V. A. Seppälä!; Sibbo Löparö 1878: Sæl. herb.; Sibbo Nevas in calcariis: Öhrnberg!; st r ex. gr. in Borgå Borgbacken et ad Korssund, [sacell. Borgnäs] ad [praedium] Laha (K. Nordenskiöld), Mörskom Nybroberget, Hogland [ad Kiiskikylä 1856]!; Sæl. Ö. Nyl. et ann., cfr Brenn.; Linkola in par. Orimattila frustra quaesivit: Link. comm. — **Ka.** Vehkalahti [»Wekkelaks»] [in ora lacus] Kannusjärvi: Sæl. Ö. Nyl.! et ann.; (p): Lindén, vide infra; [Jääski] r Hallikkala (fq) in declivibus (J. E. Komi), Teppanala, Järvenkylä, Kärättilä ad viam publicam Kuurmanpohja versus: Valle tiet.; par. Viborg ad deversorium Sikaportti ad rupes 1881, Viborg ad muros st cp 1882: Sæl. herb.; 2 alia spec. in H. M. F.; Blom non comm. — **Ik.** st fq: Malmb. [et Meinsh. p. 271].

Sat. Birkkala (!): Malmgr.; Birkkala! p ex. gr. inter Haavisto et Nokia etc., Karkku rr Kirvesvarrennokka et Kutala: Hjelt; Kyrö: Asp. — **Ta.** Sääksmäki p: Kihlm.; [Kalvola] haud infrequens: Knabe Fört., vide etiam Knabe Skizz. p. 87; st fq: Leop.; Pälkäne (rr), non visa nisi ad Kankahinen in monte: Zidb.; Hauho: Herk.; p: Asp. & Th.; st fq: Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; r Korpilahti Vaarunvuori [»Vuarunvuori»]: Wainio Tav. or.!; Vaarunvuori [»Vaarovuori»] cp: Gadolin!, cfr Prim. p. 59; Korpilahti Vaarunvuori: Link. retk. p. 146, cfr l. c. p. 147 et vide infra sub **Tb.**; vide etiam Hult tr. p. 196. — **Sa.** complur. loc. in Kristina, Puumala etc. usque ad Nyslott: E. Nyl. & Chyd.; Valkiala p: Hult Fört.; Villmanstrand Lauritsala: Wainio ann. et Sælan!; Villmanstrand in solo calcareo ad Ihalais prope fodinam calcaream 1879, Taipalsaari in colle arenoso 1883, in Savitaipale 1882, Joutseno ad deversorium Leppälä 1879 et in Ruokolaks in campis arenosis ad lac. Särkijärvi 1879: Sæl. herb.; p: Hult, spec. e Ruokolaks Keringinjärvi!; Rautjärvi cp ad viam publicam: Hjelt; Puumala Leukoinen 1904: Link.; Mikkeli [»S:t Michel»] st fq: Hasselbl.; Kristina: V. Brander!; Sulkava: J. A. Zitting! — **Kl.** st fq usque ad Ladogam bo-

realem: Fl. Kar.; [Parikkala (!)] st fq: Hann.; Jaakkima: O. Hjelt M. S. (ex ipso); Uukuniemi: Nikl.!; Impilaks p—st fq: Hjelt; in vicinitate lac. Ladoga p: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. p. 163; par. Sortavala (!) et Impilaks (!) fq—st fq, etiam paucis locis in Uukuniemi, Ruskiala et Suistamo [etiam Pesol.!], enum.: Link. comm., vide etiam Link. Omen. p. 162. — Kol. Elfv. non comm.

Oa. et **Tb.** vide infra. — **Sb.** Jorois Järvikylä: Lindb. herb.; Pieksämäki Maavesi Kilkalanmäki ad Kotalampi versus 1902: Link.; Leppävirta Osmajärvi (aut Takkula) prope lac. Lahnanen: Enw.; r: Mela; Kuopio Husonlampi ad Kasurila cp: Kyyhk. litt.!; Kaavi Linnunniemi [in pag. Siikajärvi] cp—cpp: Kyyhk. kasv. p. 59!, vide etiam Kyyhk. Pohjois-S. p. 64 et Kyyhk. Suom. p. 23. — **Kb.** Tohmajärvi: U. W. Telén!; Tohmajärvi Kemie ad Niemelä, in pag. Saariois et Piilovaara, Rääkkylä prope templum ad Oravilahti: Link. comm. — Kon. r Gorka (Simming), Jalguba (Günther), in Saoneshje prope Padmosero! in arenosis exaridis: Norrl. On., cfr Günth. p. 46; Gorskij pogost: Simming!; Saoneshje Asheb: Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Klimetskoi [»Sennoguba»]: Lindroth & Cajander!

Pl. Finl. exs. N:o 336 **Ab.** Lojo SOLhem in rupe calc. sicca leg. Lindberg.

Ka. Valle anmärker: »Lindénin p lienee liian korkea, ainoastaan Jääskeä silmällä pitäen»: Valle tiet. — **Ta.** Tammerfors vid bangården ett ex. bland tillfälliga arter 1919: Hjelt. — **Oa.** Gamla Wasa på ett af de ställen, som blifvit utgräfda för järnvägen, Nya Wasa införd: Laur.; tydligen tillfällig på hvartdera stället, hvarför arten ej upptagits i Laur. Växtf. — I Alc. III m. fl. upptages *Calamintha* som nående till södra Österbotten. — **Tb.** Korpilahti: Herb. Mus. Fenn. II p. 142, jfr l. c p. 93 etc., bl. a. Hermann p. 400. Enligt benäget meddelande af Linkola hör dock Vaarunvuori eller Vuarunvuori, som Wainio kallar stället, icke till denna provins utan till **Ta.**, hvilket äfven enligt Linkolas utsago framgår af kartan; **Tb.** bör därför utgå. Tilläggas bör, att Linkola betecknar Vaarunvuori [61° 56'] som artens nordgräns [i denna del af landet]: Link. retk. p. 147 och 154. — **Ob.** Uleåborg [»Oulu] aivan satunnaisena»: Huumonen i L. Y. 1911 p. 219; »v. 1909 hautausmaalla 1 kpl (Antti Wirta!): Huum. lis. p. 85. — I L. Y. 1904 p. 236 uppräknas *Calamintha acinos* bland arter, som förekomma i »Oulun ympäristö, muualta tullut»; denna uppgift afser emellertid *Dracocephalus thymiflorus:* L. Y. 1911 p. 219 och Huum. lis. p. 87.

Linkola betecknar *Calamintha acinos* som en af kulturen måttligt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 262, jfr l. c. p. 246 och 336.

Var. *perennans* Hartm. **A b.** Lojo Lylyis: Edv. af Hällström!, jfr Lindb. Enum. och Mela Kasv. V. Emellertid säges: Osäkert, om detta är den äkta *perennans* eller endast en hvitblommig form: Lindb. comm.

F. *albiflora* föreligger äfven från **I k.** Rautu »in colle arenoso arido supra pag. Rautu»: Lindb. herb.

Vidare finnes en »f. floribus pallido-violaceis» **A b.** Lojo SOLhem berg vid stranden: Lindb. herb.

Calamintha clinopodium Spenn. [1])

In taeniis Alandiae satis frequenter—frequenter, in reliqua Fennia australi plerumque satis raro—passim fere ad 63° occurrit, sed in parte maxime occidentali 61° 10′ non superat; ad septentrionem versus quamquam rarissime usque ad 64° 10′ progreditur.

Till.; Till. Icon. 120 [mala]; Kalm; ad fodinas calcareas in par. Pargas fq et in clivis aridis: Hell. p. 13; in collibus graminosis minus fq Finl. austr.: Prytz cont.; in collibus terra calcarea substratis provinciarum australium: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. et Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 587; in Finlandia australi haud infrequens, media in Finlandia saltem usque ad 62° 35′ progreditur: Schedae p. 102, vide etiam (DC. Prodr. XII p. 233,) Led. III p. 355, Liro Ured. p. 321—322 et Valle Hav. p. 58.

A l. (»r»): Bergstr.; p: Arrh. & K., qui ex 11 loc. enum.; Sottunga et Kökar st fq in coryletis: Arrh.; in taeniis Kökar—Geta fq aut st fq, etiam sparsis locis in Jomala, Geta, Finström, Eckerö, Saltvik, Sund et Vårdö: Palmgr. Stud. p. 422, ubi e permultis locis enumeratur, cfr l. c. spec. tab. VII; in parte occidentali et media [= par. Kumlinge et Brändö] st fq—fq: Bergr. et Bergroth in Medd. XX p. 37, vide etiam Prim. p. 71, Palmgr. Hipp. p. 41 et 157, item Samuelss. p. 132. — **A b.** r: Zett. & Br.; Kathrinedal: O. Hjelt M. S. (ex ipso); Korpo: I. Ringbom!; Nagu Sjählö: A. Dahl!; Pargas r Attu Löfholmen:

[1]) *Clinopodium vulgare* L. auct. plerique.

Arrh. Ann.; Pargas [»Parainen»] Långholm: Pesol.; Pargas Bläsnäs in insula Lessor: Link. comm.; Hell. vide supra; Halikko Vaisakko: K. E. v. Bonsdorff!; Halikko ad praedium sacerdotis st cp in coryleto, Uskela Pahkavuori ad montem Tapuri: Häyr.; Bjärno praedium Pojo: E. G. Printz; p prom. Karkali, Jalansaari, Pellonkylä, Sakkola, Leikkilä in Sammatti ad ripam rivi in Kirmuinen fluentis: Sel.; Lojo Kouvola: Tikkanen in Hult herb.; Lojo in insula eiusdem nominis Askola et Hitis: Hels.; Lojo Suittula in praedio Jukkola: Hollm.; Lojo Vabby prope stagnum: Ch. E. Boldt!; Lojo Kulukkasaari Tytyri et Hevonsaari: Lindb. herb.; Lojo, Lohjansaari Askola, Paavola, Maila, Saarenpää in declivibus siccis et coryletis st cp, Karkaliniemi complur. locis et Torhola: Pesol.; Karislojo Tallnäs: Öhrnb.; Karislojo Suurniemi: R. Krogerus!; Nummi Ylivilki prope Pitkäjärvi: Sæl. ann.; Vihti (st fq): Printz; r, non vidi nisi in montibus pone pag. Vanhala!: Flinck; r Vihti Niemenkylä prope fines par. Lojo in alneto: V. E. Broth., cfr V. E. B. p. 207; Vihti Kuorla ad ripam amnis Kirjava: quis auctor?; Vehmo ad praedium Lalli: Helene Simelius in Sæl. herb. 1865. — **Nyl.** [Ekenäs] Tvärminne Storängsberget (!): Häyr. Landv. p. 164; Ingå Barö! et Barösund Bastö!: W. Brenner; Kyrkslätt Österby in promuntorio Brunksnäs: Brenner in Medd. XXIII p. 7!, cfr Rosb. Kyrksl. p 111; [Helsingfors] Villinge (Ilmoni) et Sibbo Löparö: Sæl. ann.; Sibbo Hindsby Hölsängen et Västerängen: Wainio ann.; Sibbo Gesterby 1918: Link. comm.; r Borgå! ad Kardrag, prope Valkijärvi in sacell. Askola et Ruokijärvi in sacell. Borgnäs: Sæl. Ö. Nyl.; Borgå Sundö, »Stor Pellinge ölandet» (Fastberg): Sæl. ann.; Borgnäs Staffans cp ad rivum a Kotojärvi fluentem 1896: Gadol. — **Ka.** p: Lindén, spec. e Kirvu Torajärvi!; Räisälä: [J. G.] Appelberg! et J. Saastamoinen in Häyr. herb.; [Jääski!] p in parte nemorosa ad Vuoksi—Kuurman—Hiirenjoki, in aliis partibus non vidi: Valle tiet., cfr Valle leht. p. 94, item Valle Hav. p. 19, 30, 42, 47, 48, 51 et 52. — **Ik.** r par. Käkisalmi [»Kexholm»] et Pyhäjärvi: Malmb.; Sakkola: [J. G.] Appelberg!; Kivennapa [»Kivinebb»] Rajajoki: J. V. Johnsson!; Valkjärvi: Hannikainen!; [(fq): Meinsh. p. 271].

Sat. Raumo: W. Wallenius! — **Ta.** [Tavastehus] p: Asp.

& Th.; Tavastehus Aulanko: C. J. Arrh. et Zidb.; Lammi p: Leop. ann.; st r Kopso prope Porttikallio, ad molam Harittu in Paimila, cirka Uskila (E. Lang!): Norrl. s. ö. Tav.; Asikkala: Nikl.!; [par. Gustaf Adolf] p: Bonsd.!; Sysmä Urajärvi: Unon.!; Sysmä Valittula: Link. comm. — **Sa.** (p) ex. gr. Kuvensalo in Puumala: E. Nyl. & Chyd.; Villmanstrand: Simming!; Parkkarila prope Villmanstrand compl. locis 1889, Taipalsaari in nemore 1859, Imatra in nemore st cp 1879: Sæl. herb.; Mäntyharju Toivola: Link. comm.; st r Imatra, Salonsaari, Narsikkala et Ronkiain: Hult coll.; Imatra: Lundström & Palmén! et Hisinger!; Puumala Leukoinen: Link.; Nyslott »Badhusholmen»: A. W. Lindström!, vide etiam infra. — **Kl.** ad Ladogam borealem p: Fl. Kar., spec. e Ruskiala!; Kurkijoki Suursaari: Sola!; [Parikkala] p—st fq: Hann.; Parikkala Surumäki: J. Lagervall!; Jaakkima: O. Hjelt M. S. (ex ipso); Valamo: Sæl. ann., Hasselbl. et Pesol.; Uukuniemi: Nikl.!; Impilaks st fq, Pälkjärvi p: Hjelt; st fq—p in vicinitate lac. Ladoga: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. p. 35 et 163; Sortavala (!) et Impilaks st fq hic illic cp, aliis locis interiore in parte deficiens, Uukuniemi, Ruskiala, Suistamo, Soanlahti et Pälkjärvi enum. e multis locis: Link. comm.; etiam Pesol. e multis locis enum. inter alia Kitelä et Pitkäranta, spec. e Pitkäranta Hopunvaara! et Suistamo Leppäsyrjä!, vide etiam Popp. p. 49 et Link. Omen. p. 162 et 163. — Kol. st r in reg. silv. et coll.: Elfv., spec. e Vosnessenje!; magna distributione a Vosnessenje usque ad Kishi in vicinitate lacus Onega, sed interiore in parte aut deficiens aut rr: Caj. et Cajander in Medd. XXV p. 25, spec. e Kalajoki!; Salmi Kirkkojoki: Link. comm.; Salmi Lunkulansaari: Laura Högman!; Solomeno (Sahlberg): Norrl. On.

Oa. et **Tb.** non visa est. — **Sb.** Leppävirta unicum spec. Itkonen Malimäki, Nikkilä prope Likolampi: Enw.!; Virtasalmi Montolankylä cp in pascuo saepto praedii Keskustalo prope viam publicam: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Keski-S. p. 58; Heinävesi c. 10 km a Karvia ad Ruunalehto versus 1903: Link.; Heinävesi Papinniemi Juojärvi in ripa australi et Kotilanmäki (Kotilainen): Link. comm.; r: Mela; Kuopio Pitkälahti Korsamäki in silva in calcariis vetustis [»hyljätyssä»]: Kotilainen in

Medd. XLIII p. 33, cfr Kyyhk. Suom. p. 16. — **Kb**. Kide: Brand.!; Rääkkylä Rasivaara Sapilasmäki: Link. comm.; Liperi r Lammo Mäkelä: Eur. & H.! — Kon. st r—p, Dvorets! in clivis deustis pl. locis, Mundjärvi in declivibus sabulosis et ad radices rupium fp et p cp, Perttiniemi et Jalguba (Simming!), Tiudie (Sahlberg): Norrl. On., cfr Günth. p. 46; in Saoneshje ad Ashebnavolok, Tolvoja, Vyrosero: Kihlm.; Kishi [»Kiischi»] (fq), inprimis in Oljeni-Ostroff cpp, Klimetskoi [»Sennoguba»]: Liro Ured. p. 322; Saoneshje Kosmosero: Poppius!; Caj. et Medd. XXV p. 25 vide sub Kol.

Ok. Sotkamo: Ehrström!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 142, Must. p. 56 et Brenn. Obs.; ad hanc provinciam spectat verisimiliter Ostrob. (F. Nylander in litt.): Led. III p. 355.

Pl. Finl. exs. N:o 336 a **Nyl**. par. Ekenäs Tvärminne Krogen in coryleto ad pedes montis leg. Palmén, N:o 336 b **Ta**. Lammi Ronni in nemore leg. Leopold, N:o 888 **Kl**. Karmala in rupe prope oppidum Sortavala leg. T. Pesu.

Sa. Nyslott [»Savonlinna] Vääräsaari Pääskylahti [ja] Lypsyniemi, Sääminki Varpaniemi ja Lammassaari (Y. Hirvensalo herb.), Kaartila Ikoinlahden ranta (O. Kankkunen herb.), Rantasalmi Joutsenmäki (W. Pylkkinen herb.), Sulkava Papinsaari-aho (A. Hämäläinen herb.)»: Budd. muist. Dessa uppgifter, som härstamma från skolelever, äro högst sannolika.

Linkola betecknar *Calamintha clinopodium* som en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264, jfr l. c. p. 356.

Nepeta cataria L.

Inprimis australi in parte Fenniae, mea ex sententia nisi efferata non occurrit.

Till.; södra Finl.: Fries; »Fenn. mer. occ.»: Nym. Consp. p. 585—586; »in herbario adest ex **Al**., **Ab**., **Nyl**., **Ka**., **Ik**., **Sat**., **Ta**., **Sa**.; ex **Oa**. quoque indicatur, sed ubique invecta vel efferata»: Herb. Mus. Fenn. II p. 142; Led. III p 375 se under **Oa**.; se äfven DC. Prodr. XII p. 383 och Link. kultt. p. 137, floror etc.

Al. r: Bergstr.; Hammarlands prästgård: Bergstr. Beskr.; Jomala prästgård, Finström Emnäs: Arrh. & K. och Axel Tigerstedt!; Jomala by förv. i trädgård: Laur. Fört.!; Eckerö Storby trädgård: Lindberg!; Lumparland vid kyrkan: Samuelss. p. 133. — **Ab**. r vid Bagarla! [i Reso] och på Åbo kyrkogård!: Zett. & Br.; S:t Karins »in pago»: A. Dahl!; »sacell. Kakskerta praedium Brinkhall loco culto spec. unicum 1893»: Sæl. herb.; Bromarf Bredvik: G. Sucksdorff!; Lojo Lylyis: P. Gadd!; Vihti Juotila [större] trädgård, ursprungligen odlad: E. G. Printz, jfr Flink; »jag såg

den numera ej»: Flinck; r »kuivalla mäen rinteellä»: V. E. Broth. — **Nyl.** Ekenäs »in platea»: W. Wahlbeck!; Ekenäs Danskog odlad och förvildad, Ekenäs Alglo och Jusarö odlad: Häyr.; Fagervik r: His.!; Ingå Svartbäck r: Brenn. växtf. p. 77; [Helsingfors (!)] »intra ditionem urbis»: W. Nyl.; Helsingfors gamla kyrkogården: Sæl. ann.; [Helsingfors] Skatudden vid ryska kyrkan: Brenner!, jfr Brenn. För. p. 132; Thusby Gammelby trädgård: Åstr. & H.; r i Borgå! stad vid domprostegården [1855], vid Strömfors bruk!, troligen på båda ställena förvildad: Sæl. Ö. Nyl.; Borgå Storkroksnäs (D. A. Lindh): Sæl. ann.; Lovisa i trädgård: Arrh. — **Ka.** r Viborg vid vallarna: Malmb., ex. af Nerv.!; r Kirvu prästgård (enl. fröken A. Siegbergs herb.): Lindén. — **Ik.** Sakkola: elev Savander i dupl.!, jfr Alc. III p. 263, uppg. behöfver måhända bekräftas; Uusikirkko [»Nykyrka] in pago templi»: Lindberg!

Sat. Loimaa [»Loimjoki»] Aittamäki trädgård 1886, växer som ogräs: Gadol.; Nakkila 1868: Å. G. H.!, jfr Häyr. Björneb., Alc. IV etc.; r Björneborgs stad gamla begrafningsplatsen (I. Selin): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 57; Karkku Kulju trädgård förvildad åtminstone 1883, 1887 och 1888: Hjelt. — **Ta.** Sääksmäki r Huittula by: Tikk.; Hattula Vesanto »loco culto adventicia»: Sælan!, jfr Alc. IV; [Tavastehus] r: Asp. & Th.; Tavastehus: K. Collin!; Heinola: Karin Nybergh i Lindb. herb. — **Sa.** »Villmanstrand ad stabulum adventicia»: Sæl. ann.; Villmanstrand Parkkarila »adventicia loco culto 1879»: Sælan!, jfr Alc. IV etc.; rr »in viciniis templi Ruokolaks (Londén), in praedio Rautio gård efferata (v. Weymarn)»: Hult; Sääminge på gata [= Nyslott]: Hj. Neiglick i herb. lyc. n.; Nyslott [»Savonlinna] tavattu joskus pihamailla. Lyseon kasvitarhassa viljelty»: Budd. muist.

Oa. Närpes r: Nordlund p. 20; Gamla Wasa: Alc. och Alc. III p. 263; »Ostrob. (Nylander in litt.)»: Led. III p. 375; uppg. afser måhända **Ob.** — **Sb.** r: Mela, jfr Mela Kasv. IV. — **Ob.** »Oulun ympäristö, muualta tullut»: Huumonen i L. Y. 1904 p. 236; [Uleåborg] »v. 1901 1 kpl. [Åströmin] remmitehtaan luona (Y. Vuorentaus!)»: Huum. sat. p. 90; barlast Kemi stad 1892: Keckm., jfr Brenn. Obs. och se under **Oa.**

Nepeta cataria upptogs bland vildt växande arter i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], men har uteslutits ur ed. II, se l. c. p. IX not.

N. cataria odlas [åtminstone] i **Al.** Geta och Finström: Elfv. Ant. p. 34; se äfven under **Sa.**

Nepeta grandiflora M. Bieb.

In Fennia australi usque ad 61° 50' raro efferata occurrit; ante annum 1863 adnotata non est; verisimile est speciem saltem partim a militibus rossis importatum esse, cfr Not. XIII p. 457.

»Ut praecedens *[N. cataria]* adventicia in **Al.**, **Ab.**, **Nyl.**, **Ta.**, **Oa.**[1])

[1]) Se längre fram.

lecta»: Herb. Mus. Fenn. II p. 142, jfr floror etc. — **Al.** Sund Bomarsunds ruiner: Brenner! — **Ab.** Åbo gård vid uthus: G. Stenvall i Lindb. herb.; Pargas Malm: E. Reuter! och Pesola!, jfr Alc. III etc.; Tenala Prestkulla: K. W. Bruncrona!; Lojo Kihilä: Tikkanen i Hult herb.; [Vihti] förvildad i Vanhala Juotila trädgård: Flinck. — **Nyl.** Kyrkslätt Strömsby i park: Brenner!; Helsingfors gamla begrafningsplatsen ymnig 1861: Sæl. ann.; Borgå Storkroksnäs »in horto (efferata?)» [1861 o. 1885]: Sælan!; Borgå Emsalö Orrby »in areis domorum efferata»: W. Wahlbeck! — **Ta.** Sääksmäki r förv. Rapola, Voipala etc.: Tikk., ex. af A. Donner!, jfr Brenner i Not. XIII p. 457; Sääksmäki Huittula: W. Granberg i dupl.! och i Kihlm. herb. — **Kl.** Impilaks: K. H. Böning i herb. lyc. n.; uppg. behöfver kanske bekräftas. — **Oa.** *N. grandiflora* upptages från denna provins i Herb. Mus. Fenn. II p. 142, jfr Mela Kasv. V etc. Då mitt exemplar af *N. sibirica* inlämnades under namn af *N. grandiflora*, förmodar jag, att uppgiften grundar sig på ett misstag. *N. sibirica* var ej uppgifven från Finland, då jag år 1883 insamlade exemplaret, och särskildes först år 1891.

Nepeta sibirica (L.) Aschers.

Rarissime adventicia occurrit.

Ab. Pargas Muddais Qvarnholmsudden: O. Collin!, jfr Alc. IV etc. — **Sa.** Nyslott [»Savonlinna] viljelty useita vuosia lyseon kasvitarhassa»; Budd. muist. — **Oa.** »Mellan Gamla och Nya Vasa [2 km från den senare orten] tog jag hösten 1883 på en exkursion med d:r Hj. Hjelt! i en sandgrop ett rikligt blommande exemplar»: Laurén i Medd. XXII p. 43, jfr Medd. XVIII p. 248, på bägge de citerade ställena kallas växten *N. macrantha* Fisch.

N. sibirica torde äfven odlas, se Alc. IV och jfr under **Sa.**

Glechoma hederaceum L.

In parte maxime austro-occidentali Fenniae passim —satis frequenter occurrit; ceterum raro—rarissime, sed usque ad summum fere septentrionem repertum, ibi autem verisimiliter adventicium.

Till.; Till. Icon. 56; Kalm; st fq ad sepes et agrorum margines: Hell. p. 13; ad sepes et agrorum margines fq: Prytz cont.; in umbrosis et ad litus maris prov. meridionalium Ulfsby Räfsö, Euraåminne Väkkärä: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; »quantum mihi innotuit haud multum in terra nostra praeter tractum Aboënsem dispersa sit»: W. Nyl. Distr.;

Eur. omn. exc. Lapp. plur.: Nym. Consp. p. 587; in **Al.** et in maxime austro-orientali Finlandia et in australi parte Kareliae rossicae spontanea, in reliqua Finlandia usque ad c. 62° 30′ verisimiliter ab initio efferata, in septentrionalioribus partibus Finlandiae et paucis locis in Lapp. ross. tantum adventicia: Schedae II p. 129, vide etiam DC. Prodr. XII p. 391, Led. III p. 379–380, Lindr. Verz. p. 35 et Liro Ured. p. 325.

Al. fq: Bergstr.; st fq: Arrh. & K., vide etiam Palmgr. Stud. p. 419, ubi e 40—50 locis enumeratur, et l. c. spec. tab. VII; Brändö et Kumlinge p: Bergr. — **Ab.** st fq: Zett. & Br.; p—st fq: Arrh. Ann.; Merimasku: P. A. Karsten!; par. Gustafs Södervartsala: Bergr.; Halikko Vaisakko: K. E. v. Bonsdorff!; [Vihti] Liukas in aula tabellariorum [»postkontors gården»]: Flinck; Pusula ad viam publicam ½ km ad occidentem versus a pago Ikkala: Printz comm.; Mietois p, hic illic cp in alnetis ad litora sinus Saari, etiam in clivis ripariis circa Kaski et Lehtis: Caj. Kasvist.; Nystad Birkholm: Hollmén in Kihlm. herb.; vide etiam Pesol. Tur. p. 43 (adv.). — **Nyl.** Ekenäs in oppido nonnullis locis st cp: Häyr., cfr Häyrén in Medd. XXXVII p. 9; Fagervik, ubi naves vaporiferae appelluntur [»ångbåtsbryggan»]: Hisinger!; Nordsjö Heitbacka (J. J. Chydenius): Sæl. ann.; [Helsingfors] ins. Sumparn 1870: Sæl. herb.; Helsingfors in Horto botanico sponte: Hjelt, cfr Brenn. För. p. 132; Helsingfors Brunnsparken: G. Sucksdorff!, cfr Brenn. För. p. 133; Helsingfors Djurgården [»Helsinki Eläintarha»]: J. Kivenheimo!; inter Helsingfors et Grahns: Selin! [vide autem W. Nyl. p. 53 not.]; Thusby Lepola: Åstr. & H.; Thusby in arenosis ad viam ferratam 1883: Sæl. herb.; r in lapidosis circa oppidum Borgå cp (!), in par. Lappträsk! etiam st fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila Niemenkylä in fossa agri (A. Linkola): Link. comm.; Hogland ad Kiiskikylä nonnulla specimina [1898]: Sælan in Medd. XXV p. 78, cfr l. c. p. 74. — **Ka.** rr Virolahti [»Vederlaks»] Käyräsuo in Ala-Urpala: Blom; (r), in cultis ad Viborg: Fl. Kar. p. 188; Viborg: Malmb., spec. e Viborg Monrepos!; Viborg p: Zill.; ad canalem Saimaa ad effluvium lacus Rättijärvi: H. Buch!; Räisälä prope templum: Al. Lagus!; r [Jääski] Kostiala (Hannikainen), Haikola ad caemeterium, Niemi in clivo [»törmä»] ad Vuoksi (Hannikainen),

Niemi »Nikkarin mäki» (Hannikainen): Valle tiet. — **Ik.** r Uusikirkko [»Nykyrka»!], Kuolemajärvi et Kakki: Malmb.; Käkisalmi [»Kexholm»]: Silén Blomb. p. 128; Käkisalmi in horto: S. Cantell!; [(fq) in tota Ingria: Meinsh. p. 272].

Sat. Loimaa [»Loimjoki»]: E. Rönnbäck!, cfr Malmgr. et Saur.; rr Loimaa ad stationem viae ferratae, Alastaro Konkare (spec. in herb. alumn.): Saur.; Euraåminne Ilavois: Kl. Wahlman!; Euraåminne [»Eura»] Panelia ad fluv. Eurajoki: Lindb. herb.; Raumo: K. R. Paqvalin!; Birkkala: V. Forselius & E. Bær!; rr, Birkkala Karlberg (Kaarila) ad viam et in praedio (Gunnar Hjelt 1904): Hjelt, etiam Gadd Sat. p. 49 enumerat, vide etiam supra et infra. — **Ta.** Birkkala Partola: Well. comm.; Sääksmäki st r Jutikkala etc.: Kihlm., spec. e Sääksmäki leg. M. Gadd!; Sääksmäki Huittula Kellä: Kihlm. herb.; Sääksmäki Uittamo in ripa lapidosa lac. Vanajavesi Kolhonselkä 1890, Pälkäne ad praed. Näri (H. v. Knorring): Sæl. herb.; Kalvola Äimäjärvi prope Niemis: G. A. af Hällström!; [Tavastehus] r: Asp. & Th., spec. e prato ad viam versus arcem Kronoborg!; Tavastehus cp inter oppidum et hortum: Leop. ann.; Tavastehus Toivola: Wellenius!; Tavastehus ad septentrionem versus a statione viae ferratae: A. Wegelius!; Janakkala Harviala (O. Brusin): Knabe litt.; Hollola Mukkula in margine agri 1917: Link. comm.; rr [Asikkala] ad viam publicam inter Kurhila et Lumiala: Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä in pago ad templum (K. V. Renqvist), Nordenlund et Gamla Olkkola duobus locis: Unon., spec. e Sysmä iam legit Nikl.!; Korpilahti ad marginem viae publicae in vicinitate templi prope hortum: Link. comm., vide etiam infra. — **Sa.** Villmanstrand in coemeterio veris. efferatum: Sæl. ann., spec. in dupl.!; Villmanstrand in prato ad meridiem versus a praedio sacerdotis: H. Buch!; [Ruokolaks] (p) (v. Weymarn): Hult; Puumala Ahoinpelto: Valle!; Nyslott: O. Carlenius!, Malmberg!, K. J. Lagus! et Budd. muist. — **Kl.** Hiitola: Hjelt Ant. p. 63; r Hiitola! in campo herbido [»ängsbacke»] ad Veijalanjärvi: Lindén; (fq) in vicinitate Kronoborg: Chyd.; Kronoborg Otsanlaks: Juslin!, spec. e Kronoborg iam leg. Nikl.!; Parikkala: Sohlman in Hult herb.; [Parikkala] r Huotikkala, Ristimäki: Hann.; ad pagum

Anjala in par. Sortavala (Backm.): Norrl. Symb.; Link. Stud. et K. H. Hällstr. litt. vide infra. — Kol. Vosnessenje ad ripam fluminis Svir: Caj.!; Petrosavodsk: Günth. p. 46.

Oa. rr cp uno loco haud procul a Vasa: Laur. Växtf.! et Hjelt, cfr Alc. et vide infra. — **Tb.** Jyväskylä compluribus locis, interdum cp: Lesk.; ad ripas fluvii Tourujoki primum visum 1905: Lesk. Pohj. p. 150, vide etiam Link. Jyv. p. 185 et 190, item Link. Kasv. p. 158, 159 et 161; Jyväskylä »seminarin uimahuoneen luota»: U. Roth!; Saarijärvi prope Tarvaala!, Kivijärvi prope ostium amnis Leukjoki! et in vicinitate templi!: G. Marklund. — **Sb.** r: Mela; Kuopio: Enw. hav.; r [Kuopio] Väinölänniemi in fruticeto ripario 1903, ad ripas sinus Kuopionlahti in terra congesta [»täytemaalla»]: Link. Lis.; par. Kuopio Yläpikka in horto ad molas Pöljä, ad praedium Pyylahti, Taulumäki in horto et ad Lehdonkylä, omnia haec loca in pago Kasurila, Maaninka Kinnulanlahti Lahtela in horto, Pöljä Villelä et Hamula Lohilampi, Nilsiä in horto in vicinitate templi et complura specimina [»laikkuja»] in agro graminibus consito pone coemeterium vetustum, pag. Sänkimäki in horto praedii Anttila et cp in prato praedii Siikajärvi: Kyyhk. litt., vide infra. — **Kb.** Tohmajärvi ad Everilä, ubi a principio cultum: Hjelt Ant. p. 63!; Tohmajärvi Kemie in horto: L. Oesch! — Kon. r Mundjärvi Lahti in colliculo arido fq!, Saoneshje Svätojnos (Simming!, Kullhem), Kishi »copiose» (Günther): Norrl. On., cfr Günth. p. 46; Svätnavolok! [= Svätojnos?] et Votnavolok!: Kullhem; Klimetskoi ad Kishi versus: Caj.; Saoneshje Velikaja-guba: Poppius!

Om. Nykarleby ad »Andra sjön» (G. Roos): Laur. Växtf.; Kauhava prope templum ad Passi: Rancken in dupl.!; rr Evijärvi Hästbacka cp in horto: A. L. Backm. Fl.!, cfr l. c. p. 136 et vide infra.

Kk. Keret: N. I. Fellm.!, verisimiliter adventicium, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 93 et Schedae II.

Lim. Porjeguba: Mela Pl. et ann., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 93 (ubi adventicium dicitur) et vide infra. — Lt. Kola: F. Nylander!, cfr N. I. Fellm., l. c. p. XXIX et XXXVII, item

Beket. p. 587, verisimiliter adventicium, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 93 et Schedae II.

Pl. Finl. exs. N:o 889 **Nyl.** par. Ekenäs graminosis locis in oppido Ekenäs leg. W. Wahlbeck.

Ab. [Pojo] fq: A. Nyl. Det är alldeles icke osannolikt, att arten förekommer i Pojo, men frekvensen är otvifvelaktigt för högt angifven; arten upptages ej af Sel. — **Ta.** Hauho: Herk.; uppg. erfordrar bekräftelse. Ehuru *Glechoma* säkerligen är tillfällig på flere af de ofvan anförda fyndorterna, äfven där detta icke uttryckligen framhållits, anför jag dock här nedan de fyndorter, där tillfällig förekomst angifves eller synes synnerligen sannolik. **Sat.** rr Björneborg 1903 (K. Lindström enl. Fontell), Räfsö 1901 på gårdsplan (H. Grönlund), måhända tillfällig: Häyr. Björneb.; Räfsö begrafningsplatsen: A. Lindfors!; Karkku Linnais förvildad i trädgården, ursprungligen planterad, men sprider sig allt mer och mer: Hjelt. — Kyrö förekommer spridd, ställvis ganska ymnigt vid Kyröfors, inkommen med frö: Printz comm. — **Ta.** [Tuulos] »Oneida metsistyneinä»: G. Munst. p. 89. — **Sa.** »Mikkeli kasarmilla ruderatina 2 paikassa»: Link. comm. — **Kl.** Sortavala »Välimäen tehtaalla . . . cp (kenties puutarhasta metsistynyt)»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 272, där arten betecknas som rr; »Sortavala kaupungissa puistossa kirkon N-puolella nurmikolla useina vuosina 1890-luvulla sittemmin hävinnyt, Kymölästä Hiiliniemestä nurmelta 1911 ja myöhemmin ottaneet useat seminaarin oppilaat, viimeksi huomattu 1919, Otsoisten Rantalahdessa N-rannalla tavallisella sorarannalla 1902»: K. H. Hällstr. litt.

Oa. Wasa begrafningsplats, säkerligen ursprungligen odlad: Hjelt. — **Tb.** »Rautalampi Ison Pappilan puutarhassa metsist.? 1902»: Link. — **Sb.** »Varkauden hautausmaalla cp, Kuopion pit. Pyylahden talon seinustalla Kasurikylässä cp ja Kolmisoppi erään mökin seinustalla koulun luona, Maaninka Pöljä Pulaste erään pellon laidalla st cp»: Kyyhk. litt.; senare tillägges: »Kuopio Kolmisoppi Tiukkalan luona (neiti A. Leinonen) ja erään mökin seinustalla koulun luona»: Kyyhk. litt.; Kuopio »Toivala villiytyneenä Vuorelan huvilalla» (Kotilainen), »Kuopio Koivumäen kansanopiston luona pellonpientar. Niuvanniemen lähellä niittysellä rantapenkereellä, Heinävesi kirkonkyl. 2—3 paik. rikkaruohona, samoin rovastin pappilassa pahana rikkaruohona puutarhassa ja sen lähipelloilla»: Link. comm.; Pielavesi rr Säviä Virranniska: Roiv., se vidare i texten. Flertalet af de fyndorter, som angifvas af Kyyhkynen från **Sb.**, synas mig tala för tillfällig förekomst. — **Kb.** se i texten.

Om. [Gamla Karleby] st fq på barlast: Hellstr. p. 136, exemplar från Sundmans barlastplats! Om förekomsten i Evijärvi tillägges: y. i trädgårdstäppor, dit den enl. uppgift kommit med bärbuskar från prästgården: A. L. Backm. Fl., där dock tecknet för tillfällig förekomst ej användes. — Jakobstad Alholmen: Laur. Växtf.; Nivala: Tenn. [exemplar

från Nivala Hyppylä gård!]; bägge använda tecknet för tillfällig förekomst. Pedersöre gårdsplan: Fontell!; [Oulainen] r »kirkonkylässä villiytyneenä puutarhoissa ja asuntojen lähellä»: Parv. comm.; Brahestad »ad murum sepulcrarii»: Blom! — **Ok.** Kajana (M. Montell): Knabe litt.; Paltamo Saviranta Koppila: Kyyhk. litt.; [Kianta] »kasvaa kohtalaisen runsaasti ruderaattina Kirkonk[ylän] Pappilan ja Ämmän ruukin puutarhoissa»: Kyyhk. Suom., jfr l. c. p. 20 och Brenn. bidr., som äfven använder tecknet för tillfällig förekomst; (st r): Metsäv.

Ob. Uleåborg Frihetsholmarna trol. förvildad: Hjelt och Zidb.; Uleåborg nära lasarettet [på Frihetsholmarna], äfven på barlast Toppila, Kemi tillfälligt: Zidb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »niityillä paikoin kaupungin läheisyydessä, kirkkomaalla sekä puutarhojen luona paikoin harvassa, paikoin runsaammin»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »säännöllisesti esiintynyt tienoolla» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 180, exemplar påtecknadt »Oulu Raatinsaari»!; r Kemi! stad, Simo prästgården: Keckm., jfr l. c. p. 17; arten betecknas som tillfällig; »Kemin kaupunki painolastin kautta seudulle saapunut, kotiutunut»: Rantaniemi! — **Kuus.** Kuusamo kyrkoby förvildad i Väinölä trädgård st cp 1911—1913: Edv. af Hällström!, jfr Medd. XL p. 226. Senare tillägges: Trifves fortfarande väl i Väinölä trädgård [1918] och har spridt sig betydligt: Edv. af Hällstr. 1919.

Lim. Om förekomsten vid Porjeguba säges: »Pientareilla, myöskin naurinmaassa ja ruderaatissa»: Mela Pl.

Glechoma hederaceum uppräknas bland de arter, som i fråga om förekomst förete bestämda olikheter på ömse sidor om den l. c. föreslagna gränsen emellan Fenno-Skandia och Nordryssland: Cajander i Medd. XXVI p. 182.

Linkola framhåller, att denna art ej förekommer i de inre delarna af hans undersökningsområde och betecknar den som en anthropochor, hvilken nästan uteslutande förekommer på ståndorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 328 och 343.

Glechoma hederaceum **odlas** understundom på kyrkogårdar (se under **Sat.**, **Sa.**, **Oa.**, **Om.** och **Ob.**); i den tryckta botaniska litteraturen har jag emellertid icke påträffat någon uppgift härom. Däremot föreligger följande uppg.; »Odlas såsom prydnadsväxt flerstädes i norra Österbotten (**Ob.**) och anträffas därföre här och där, t. ex. vid Uleåborg på gräslindor, troligen såsom förvildad; förekommer också på barlast»: Zidb.

Var. *grandiflorum* **Fr. Al.** i södra skärgården [»Cv»] p: Bergstr. Se vidare under *Gl. grandiflorum*.

—

Gl. grandiflorum »Dr.» [antagligen DC.] **Ob.** Barlast, har förekommit flere somrar å rad i Kemi stad, senast 1892: Keckm., jfr Brenn. Obs. — Lindberg anmärker: *Gl. grandiflorum* DC. är = *Stachys corsica*. Keckman afser synbarligen f. *grandiflora* Fr., som finnes från flere ställen i landet, ej endast från Åland: Lindb. comm.

Dracocephalus Ruyschiana L.

In orientali parte Fenniae, non cis 5° 23' long. ab Helsingfors raro aut rarissime occurrit; ad septentrionem versus ad 62° 20' progreditur.

Fennia orient. ([F.] Nylander msc.): Led. III p. 389—390, cfr Fries; Fenn. or.: Nym. Consp. p. 585; tantum in **Kl.**, Kon. et Kol. lecta est: Schedae II p. 129, vide etiam (DC. Prodr. XII p. 402–403), Lindb. Pfl. p. 15, Norrl. in Atlas p. 8 et 18 et K. H. Hällstr. p. 88.

Kl. r ad Sortavalam in insula Lihkatshu [»Lihkatscho»]: Fl. Kar., spec. leg. Nikl.!; compluribus locis in insulis ad Sortavala (!) et Impilaks, Pälkjärvi (E. Arppe): Chyd., spec. in dupl. e Suosaari inter Impilaks et Kirjavalaks!; (fq) ad ripas Ladogae (Backm.): Norrl. Symb.; Sortavala in insulis lacus Ladoga: Ångstr. p. 49 et [J. G.] Appelberg in dupl.!, cfr Rupr. Diatr. p. 25; Sortavala in insula Lihkatshu [»Lichkatsch»] et Hiekkajormakka Hakasaari: Enw. hav.; Impilaks Viipula: Backm.; r in vicinitate lacus Ladoga: Link. Stud. p. 278; Sortavala Rauskunvuori (!), Kekrinlahti et Paksuniemi (!), Impilaks Sumeria Raukkiivuoret et contra in latere sinus opposito: Link. comm., etiam Pesol. ex his locis enum. et specimina e Kirjavalaks Paksuniemi! atque Raukkiivuoret! reportavit, cfr Medd. XLI p. 53 et Link. Stud. p. 63; Sortavala Petrakallio (!) cp: Knabe litt.; Sortavala ad Ladoga inter Leskelä et Oraviniemi: Palmgren in Lindb. herb.; Kasinlahti ad scholam matronarum [»emäntäkoulun luona»], Rautuee Siikavuori et cp ad Anjala Jamilahti: K. H. Hällstr. litt., ubi etiam ex aliis locis iam adnotatis enumeratur; Pälkjärvi (!) Korkianiemi cp: Hjelt Ant. p. 63 et Link. comm., cfr Kihlm. Beob. p. XXVII, vide etiam Popp. p. 49. — Kol. Solomeno: Günth. p. 46 et Caj.!

Kon. r ad Onegam versus Kendjärvi: Fl. Kar., spec. adscriptum Karelia rossica!; rr Koselma (Simming! et alii): Norrl. On., cfr Günth. p. 46!, spec. e Koselma etiam leg. Ivanitski!; Jalguba: Sahlb. Bidr. et Dagb.; inter Shuja et Koselma pluribi cp, Dvorets: Kihlm.; in insulis Kishi et Sennoguba! [= Klimetskoi

in tabula geographica]: Cajander [et Lindroth] in Medd. XXV p. 26; Saoneshje Kosmosero: Poppius!

Pl. Finl. exs. N:o 890 **Kl.** par. Sortavala Rausku leg. S. Cantell, N:o 891 par. Sortavala Karmala in rupe leg. T. Pesu.

Namnet skrifves af flertalet förf. *Dracocephalum Ruyschiana* eller *Dr. Ruyschianum;* jag har emellertid följt Lindbergs skrifsätt.

Linkola betecknar *Dr. Ruyschiana* som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

Dracocephalus thymiflorus L.

In Fennia inprimis australi raro et forsitan e Rossia introductus occurrit.

Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 585; Fenn. hab. mer.—or. (in mer.—occ. non indicatur): Nym. Suppl. p. 254, vide etiam (DC. Prodr. XII p. 400), Sæl. Ö. Nyl. p. 36 not. et Medd. XXVI p. 13.

Ab. Aboa prope portam tavastensem iuxta viam: A. Dahl!; [Pojo] Brödtorp in agro Malm inter trifolium: Hisinger!; Lojo in prato culto iuxta Toivola: Lindberg!, cfr Alc. IV; Lojo Mongola in prato culto: Lindb. herb.; Vihti (!) r ad margines viae in pago Vanhala: Printz et Hult herb., Flinck ibidem frustra quaesivit; [Vihti] Vanjärvi in margine agri gramine consiti: Flinck; [Vihti] Pääkslahti in agris 1902: Wecks. muist. — **Nyl.** in agro ad praedium Anjala, verisimile e Rossia importatus: Sæl. Ö. Nyl.!, cfr l. c. p. 25. — **Ka.** in propatulo prope templum par. Virolahti [»Vederlaks!»]: Blom; Viborg in moenibus (Nerv.): Malmb. et Hult herb., spec. indidem leg. J. Saastamoinen!, Dagny Berg! et alii!; Viborg ad muros cp 1882: Sæl. herb., vide infra; Mälkiä ad canalem Saimaa: Wainio ann. — **Ik.** Sakkola in praedio sacerdotis: M. & J. Sahlberg!; Muola Kyyrölä: Hannikainen!; Käkisalmi [»Kexholm»] 1852: Nikl.!, [**Kl.** in Herb. Mus. Fenn. ad hoc specimen spectat], cfr Malmb. et Sæl. Ö. Nyl.; [haud infrequens in Ingria, Parkala [»Pargola»]: Meinsh. p. 273].

Sat. Kyrö [»Hämeenkyrö»] Kukkasmaa per compl. annos in locis siccis: Printz! — **Ta.** Iitti Ilonoja in campo graminoso [»gräslindor»] horti una cum *Trifolio agrario* et *Thymo chamaedry:* Klingstedt!, vide etiam infra. — **Sa.** Villmanstrand

in moenibus 1856: Simming!, cfr Sæl. Ö. Nyl., in eodem loco cp 1882: Sæl. ann. et herb., vide infra, spec. e Villmanstrand etiam leg. Hisinger!; Lappvesi Parkkarila in campo arenoso cp 1885: Sæl. herb.!, vide infra; Lauritsala (A. Brotherus): Kihlm.; Rantasalmi!, spec. missum a Malmberg; Sääminki Pullinlahti in agro graminibus consito 1902 (I. Sopanen in Buddén herb.): Budd. muist. — **Kl.** Ruskiala ad marmorarias 1899: I. M. Wartiainen in Häyr. herb., vide etiam sub **Ik.** et infra. — Kol. Petrosavodsk Dreflianka: Simming!, cfr Norrl. On.; Petrosavodsk! ad flumen Lososinka: Günth. p. 46; Solomeno: Caj.!

Tb. [Jyväskylä!] Hirvenpelto, primum 1907 visus: Lesk. Pohj. p. 150; [Jyväskylä] Lempipuro in clivo arido: Link. Jyv. p. 190!, cfr l. c. p. 185 et Medd. XL p. 316, ubi inter plantas adventicias enumeratur; ad Lempipuro ab anno 1912 valde aucta copia: Link. Kasv. p. 167, cfr l. c. p. 158 et 159; Saarijärvi in agro graminibus consito: A. Aalto!; Kivijärvi prope templum: G. Marklund! — **Sb.** rr: Mela, spec. e Kuopio 1872!; Kuopio prope Leväis: N. af Ursin!; Kuopio in promuntorio ad praedium sacerdotis [»prästgårdsudden»] (Öhrnberg 1882): Sæl. herb.; Kuopio (!) Mustinharju in loco arenoso: A. Hendunen!; Kuopio (!) in sepulcreto vetere: Lönnbohm!; Kuopio Siilinjärvi, Maaninka Kinnulanlahti ad scholam communem ad Venäjänsaari! compluribus aestatibus, cp et adventicius etiam alio loco in hoc pago!, Maaninka Pöljä ad Virtala! advent., Nilsiä in agro graminibus consito scholae communis pagi! prope templum et Kinnulanlahti Lahtela spec. unicum: Kyyhk. litt., de Maaninka Kinnulanlahti cfr Kyyhk. Tul. p. 162, vide ceterum infra et Kyyhk. Suom. p. 24. — **Kb.** Liperi r »på en med utrikes ifrån hemtadt höfrö besådd äng vid Harjula»: Eur. & H.!, cfr Not. XIII p. 457, alterum specimen lectum in pago ad templum!, vide infra; quoque in **Kb.** Liperi forte adventicium: Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Link. comm. et Stud. vide infra. — Kon. in insulis Kishi et Sennoguba [= Klimetskoi in tabula geographica]: Cajander [et Lindroth] in Medd. XXV p. 26; Link. comm. et Stud. vide infra.

Följande uttalande är belysande för artens förekomst m. m. i Finland: Förekom år 1882 talrikt på vallar i **Ka.** Wiborg; likaså fanns den

samma år i stor myckenhet växande på vallarna i fästningen vid **S a**. Willmanstrand samt på stenmurar på det närbelägna landsstället Parkkarila [»Barkarila»] under alla år från 1882—1890, och tycktes sålunda hafva blifvit bofast på dessa ställen: Sæl. ann., jfr Hjelt i Medd. XXVI p. 13. Senare (1920) skrifver Sælan om förekomsten på Parkkarila: Sedan början af detta sekel fullkomligt försvunnen, efter det Kaukas fabriksbyggnader uppförts på den plats, där *Dr. thymiflorus* tidigare vuxit i ymnighet: Sæl. ann. — I östra Finland uppräknar Linkola *Dr. thymiflorus* bland »Neukömmlinge»: Link. Stud. p. 344—345.

Ehuru *Dr. thymiflorus* otvifvelaktigt bör betraktas som mer eller mindre tillfällig på flertalet af ofvan anförda fyndorter — också på dem, vid hvilka detta icke direkt utsäges — upptager jag dock här nedan uppgifterna om artens förekomst på barlast etc. äfvensom flertalet af de uppgifter, som uttryckligen ange förekomsten som tillfällig. — **N y l**. Sveaborg Vargön [»Suomenlinnassa Susisaarella] . . . vallinjuurella joitakin» [kappaleita]: Hid. Kasv. p. 83. — **T a**. Tammerfors »loco efferato prope domicilia»: O. Collin!; Tammerfors [»Tampere!] kaatomaalla»: Sola!; Birkkala »Naisten matka» trädgård: E. Græffe! och Häyr. herb.; »Sairion lastauspaikalla Hämeenlinnan luona 1 kpl.»: Aimo Lahti i L. Y. 1917 p. 207. — **S a**. Kristiina (exemplar i elev Fieandts herb.): Zidb.; uppgiften erfordrar bekräftelse; Nyslott »kirkkopuisto»: Buddén. — **K l**. Sortavala »kaupungissa kirkon luona satunnainen 1898 (K. H. Hällström), Suistamo Jalovaara aho 1912 (sem. oppilas Saimi Venäläisen herbariossa)»: K. H. Hällstr. litt. — **O a**. »Ilmajoen asemalla ainakin parikymmentä yks. ratakiskojen vier[essä]»: Link. comm.; [Wasa ångkvarn!] i [ett] par exemplar alla år: Laurén i Medd. XXII p. 38; [Wasa ångbåtsbrygga] 1882 enstaka: l. c. p. 41; [Gamla Wasa] sparsamt å [järnvägs]banken: l. c. p. 44. Utrotad både vid ångkvarnen och ångbåtsbryggan, ej mer återfunnen åtminstone sedan början af 1900-talet: Hjelt. — **T b**. se i texten. — **S b**. [Kuopio] »r Piispanpuisto 1900 (K. Teräsvuori), Väinölänniemi 1903 (A. Oksanen), ratapenkereellä! kasarmin kohdalla cp»: Link. Lis., där tecknet för tillfällig förekomst användes; Kuopio »Piispanpuisto useina viime vuosina» (Kotilainen), Kuopio Piispanpuistossa 1 yks. muiden advent. kasv. kanssa ja Niuvanniemen ylilääkärin puutarhanurmella samoin 1 yks. *Thlaspi alpestren* kanssa»: Link. comm.; Maaninka Tuovilanlahti Muonala. »Alkuaan istuttamalla kasvanut, sitten levinnyt omin neuvoin läheiselle nurmelle»: Roiv.; Iisalmi »Yhteiskoulun herbariossa otettu jostain kaupungilta»: Kyyhk. litt., jfr Kyyhk. Sat. p. 153, se f. ö. i texten. — **K b**. »Värtsilä tehtaan alueella kuivalla paikalla 2 kohd. pc»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 272, där *Dr. thymiflorus* betecknas som rr både i Ladoga-området och i det inre äfvensom l. c. Tab. IV. — Om förekomsten i Liperi nämnes på etiketten: »äng i kyrkbyn, för ung. 10 år sedan besådd med höfrö»: Europaeus!, se äfven texten. — Joensuu »1 yks. katuvierellä, Nurmeksen kauppalassa (oppil. Aino Kortelainen)»: Link. comm. — Kon. »Suojärvi Annantehdas

eräällä heinittyneellä pellolla st cp»: Link. comm., se under **K b.** — **O m.** Brahestad Lundbergs ångkvarn: Blom! — **O b.** [Uleåborg] »löydetty v. 1892 useita kappaleita läh. Nahkatehdasta muiden outojen kasvien seassa. Kasvipaikka nykyään hävitetty»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »v. 1900 1 kpl. [Åströmin] remmiteht.! luona»: Huum. sat. p. 90; se äfven Huumonen i L. Y. 1904 p. 236 och 1911 p. 219 under *Calamintha acinos* och här ofvan s. 188; »Kemin satamaalueelta löydetty . . . myös muualta ratavallilta»: Huum. Til. II p. 102.

Linkola betecknar *Dr. thymiflorus* som en anthropochor, hvilken nästan uteslutande förekommer på ståndorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 328 och 344. Han uppräknar den äfven bland arter, som under senare år visat ökad spridning i Finland: Link. lev. p. 20.

Lamium album L.

In parte australi Fenniae occidentalis interdum copiose occurrit; supra 61° 30′ tantum in saburra etc. lectum; in Fennia orientali nondum visum est.

Till.; Till. Icon. 132; Kalm; (fq in agris hordeo consitis): Hell. p. 13; in cultis et ruderatis fq: Prytz cont.; in cultis et ruderatis per meridionales et medias Fenniae provincias: Wirz. pl. off.; Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 574; in vicinitate maris in Finlandia australi plerumque p aut st fq occurrit, in interiore r vel rr. In Finlandia boreali paucis tantum locis adventicium: Schedae p. 103, vide etiam DC. Prodr. XII p. 510, Led. III p. 429, Lindr. Verz. p. 36 et Link. kultt. p. 137.

A l. (»fq») in tota Alandia [»A, B, C, D»]: Bergstr.; Arrh. & K. tantum e Sund Kastelholm adn.; Föglö: J. R. Chydenius!; Mariehamn, Hammarland Frebbenby: Bergr. comm. — **A b.** st fq: Zett. & Br., vide infra; Eura: Lindström p. 118; Pargas [»Parainen»] Lemlaks: Pesola!; rr Karis officina Svartå: Ch. E. Boldt; Nummi: V. Stenström in herb. lyc. n.; Vihti r in pagis Selkis et Suontaka: Printz et Flinck, qui e Selkis! legit; Vihti st r in pagis etc.: V. E. Broth.; [Vihti] ad nubilarium [»hemria»] praedii sacerdotis: Wecks. muist.; Pusula st r ad nubilarias [»riihien nurkissa»], in pago ad templum cp: Wecks.; Mynämäki rr, anno 1897 Mäenkylä Riiskala ad domos [»talon seunustalla»]: Caj. Kasvist.; Nystad: Hollmén in dupl.!; [Nystad] Kivimäki et Prännimäki: Söd., vide etiam Pesol. Tur. p. 43 et Lahti

Tul. p. 136 (ambobus locis adv.). — **Nyl**. Ingå Öfverby ad viam, Ekenäs ([J. F.] Elfving) et ad praedium Raseborg (E. Nylander): His. p. 57; Esbo: Popp. p. 49; [Helsingfors (!)] fq ad urbem: W. Nyl. et Kihlm. ann., vide etiam infra; Helsingfors Tölö in areis et ad vias fq 1920: Sæl. ann.; st fq in partibus mediis par. Helsinge: Link. comm.; [Nurmijärvi] p, hic illic st cp: Stenr., vide infra; Sibbo Eriksnäs: Öhrnberg!; Sibbo [»Sipoo»] Nickby, Hofgård et Söderkulla: Link. comm.; st r ex. gr. circa oppidum Borgå, Lovisa (!) et in Orimattila: Sæl. Ö. Nyl.; in viciniis Borgå . . . cp [»allmänt»] in loco, ubi insecta quaedam lecta sunt: R. Krogerus in Medd. XXIX p. 36; Orimattila r Sommarnäs (V. R. Lehtonen) et Pakaa (primus vidit A. Hardén): Link. comm.; Hogland Kiiskikylä r (W. Porkka): Brenn. Till. p. 37; Kiiskikylä cp [1898]: Sælan in Medd. XXV p. 78. — **Ka**. Fredrikshamn ([C. I.] Qvist): Fl. Kar. p. 188; Haapasaari cp [1898]: Sælan in Medd. XXV p. 78; ad templum Kymmene, Fredrikshamn!: Sæl. Ö. Nyl.; par. Viborg Ylivesi ad praedium Strömnäs pcc ad rivulum: Al. Lagus!; in Viborg quoque leg. [O.] Brusin 1871: Knabe litt. — **Ik**. r ad praedium Sumbula in par. Rautu: Malmb.!; Muola [»Mohla»] in sacell. Heinäjoki ad Ristseppelä cp: A. v. Collan comm.; [in tota Ingria (fq): Meinsh. p. 279].

Sat. Björneborg (D:r Appelberg): Malmgr., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; [Loimaa] r: Saur.; Raumo: W. Wallenius!; st r et st cp—cp, compluribus locis in oppido Björneborg, cp ad Johanneslund (Fontell), Räfsö (in saburra) (3 adn.), Hvittisbofjärd compluribus locis: Häyr. Björneb., quem l. inspicias; rr Birkkala Karlberg prope viam pc et in horto: Hjelt!; sparse, hic illic st cp ad catarrhactam Kyrö: Printz comm. 1903; iam a Gadd Sat. p. 49 enum. — **Ta**. Sääksmäki: Blåfield!, cfr Malmgr. p. 21; Sääksmäki Jutikkala: Kihlm.; [Tavastehus] p: Asp. & Th.; rr Anianpelto (Strömborg), Padasjoki ad praedium sacerdotis: Norrl. s. ö. Tav.; Hollola Upila: Norrl. ant.; Nastola Järvis pc ad viam publicam: Link. comm.; Asikkala r: Nikl.!; Heinola Lusi ad viam Paasi versus: Unonius in dupl.!; Sysmä Hovila: [K. W.] Renqvist!, cfr Not. XIII p. 465; (»st fq») [»jotensakin yleinen»] in vicinitate templi par. Orivesi (J. P. Maunu):

Borg Tiet. — **Sa.** Juva [»Jokkas»]: alumn. J. G. Alopæus!, cfr Lindr. Verz. p. 36 et Herb. Mus. Fenn. II p. 143.

Pl. Finl. exs. N:o 339 **Nyl.** Helsingfors nemorosis locis legg. Hjelt & Hult.

Största delen af Finl.: Fries; är en afgjordt vilseledande uppgift. — **Ab.** Härifrån skrifves: I trädgårdar och planteringar i och i närheten af Åbo, ofta ymnig: Arrh. — Pojo fq: A. Nyl.; frekvensen är säkert oriktig, uppgiften i sin helhet erfordrar bekräftelse. — **Nyl.** Om förekomsten i Helsingfors säges: Spelade [tidigare] en framstående roll i Brunnsparken . . . [numera] kvarstå endast få exemplar: Brenner i Medd. XXXI p. 13. — Hvad Nurmijärvi angår nämnes vidare: »Kasvaa mieluimmin rakennusten seinämillä nokkosten seurassa, puutarhoissa, tunkioilla y. m.»: Stenr. — **Ka.** Viborg [Pantsarlahden kaatopaikalla Viipurissa] »1908 ja sen jälkeenkin useana vuotena»: Myrb. p. 96; Viborg [»Viipuri] Ravansaari lastauspaik. 1907»: Link. comm. — **Sat.** Finsk benämning upptages från Punkalaidun: L. Y. 1907 p. 192; Tyrvää: Warelius; uppg. är ganska sannolik, men kräfver likväl bekräftelse, något som äfven gäller uppgifterna från Hauho och Orivesi (se under **Ta.**). — Häyr. Björneb. se texten och originaluppsatsen. — Flyttad från Wasa till Karkku Järventaka har *L. album* fortlevat många år: Hjelt. — **Ta.** Hauho: Herk.; Orivesi: Salovius p. 14; se under **Sat.** — **Sa.** »Savonlinna istut[et]tu lyseon kasvitarhaan, jossa alkanut liiaksi levitä»: Budd. muist. — **Kl.** »fq (Backm. et Bergström), mihi haud obviam»: Norrl. Symb.; förekommer ej i Ruskiala: Zill.; ej heller sedd af mig: Hjelt; upptages ej i Enw. hav. Senare nämnes: »Ohne Zweifel irrtümlich für das Gebiet angegeben»: Link. Stud. p. 349. Däremot föreligga uppgifter om en tillfällig förekomst: »Sortavala kaupungissa Karjalankadun varrella nykyisen Yhdyspankin talon kohdalla kadunpuoleisessa puistikossa, kunnes tämä puistikko hävitettiin [ja] Pienen Puistokadun N-päässä katuvierellä»: K. H. Hällstr. litt. — **Oa.** Närpes: Nordlund p. 19; uppg. erfordrar bekräftelse; [Wasa hofrättspark] 1884—87 enstaka: Laurén i Medd. XXII p. 42. — **Tb.** »Laukaa Alpakan talon pihalla v. 1905, sittemmin kesällä 1908 Jyväskylässä! eräällä pihalla Kauppakadun varrella»: Lesk. Pohj. p. 150, jfr Link. Kasv. p. 158 och 167. — **Sb.** Kuopio »liankaatopaikalla Hannukselan esikaupungissa 1915, nyt luultavasti hävinnyt» (Kotilainen): Link. comm. — **Om.** r Nykarleby »på stadssidan om bron öfver älfven»: Laur., äfven upptagen i N. M. S.; senare meddelas: Nykarleby vid bron öfver ån, troligen tillfällig: Laur. Växtf. [Gamla Karleby] tämligen mycket på barlast och »kunde bland barlastväxter möjligen hafva det största anspråk på att upptagas, men har visat sig att gå ut på flere växtplatser, där den vissa år förekommit»: Hellstr. p. 148 not, jfr l. c. p. 136, exemplar från Gamla Karleby!; Gamla Karleby Kalisto 1918: Knabe litt. — Om Alajärvi se Zidb. under **Ob.** — **Ok.** se Zidb. under **Ob.** — **Ob.** »teml. allm. i välgödda åkrar»: Jul. p. 287; frekvensen

och lokalen äro säkert oriktiga; däremot föreligga flere uppg. om tillfällig förekomst. — Uleåborg på barlast: Hougb. herb.; Uleåborg [på barlast]: S. W. Liljeblom!; Toppila årligen på samma fläck i täml. stor mängd samt dessutom tillfälligt h. o. d. på barlaster i mera enstaka exemplar [Oulunsalo] Varjakka: Zidb. Senare tillägges: »Har i mer än ett årtionde (kanske i flere) bibehålli sig i betydligt antal i aldungen invid Toppila barlastplats, oaktadt den starka afbetning platsen flere somrar å rad varit utsatt för, förekommer tillfälligtvis äfven på afstjälpningsplatser för grus och dylikt samt på odlad mark vid Uleåborg och möjligen också i [**O k.**] Kajana samt [**O m.**] Alajärvi, hvilka två sistnämnda försäkrats vara fyndorter för exemplar i några elevers herbarier. Frukt tyckes växten ej utbilda vid Uleåborg»: Zidb., jfr Brenn. Obs. [Uppgifterna från Kajana och Alajärvi erfordra bekräftelse]; [Uleåborg] »Hietasaarella Mustasalmessa lähellä lastauspaikkoja lepikossa y. m. sekä muuallakin kaato- ja rikkapaikoilla»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »säännöllisesti esiintynyt tienoolla» [1910–1912]: Huum. Oul. p. 180, exemplar från Oulu Raatinsaari! Hit hör äfven »Ostrob. ([F.] Nyl. in litt.)»: Led. III p. 429. — Kemi: M. Castrén p. 332; uppg. beror möjligen på förväxling; [Kemi] odl. st., trädgårdar r, Kallio! sågholme i Simo samt på barlastplatsen i Kemi stad: Keckm., jfr l. c. p. 14 och 17, äfvensom Huum. Til. p. 15 och Huum. Til. II p. 102, där *L. album* säges förekomma ymnigt på en gård; Tornio Röyttä: Huum. Til. p. 15.

Günth. p. 46 nämner, att *L. album* förekommer omkring klostret Alexander–Svirskoj; denna ort ligger emellertid säkerligen långt österom Finlands botaniska gräns.

Lamium purpureum L. [1])

In australi et media parte Fenniae plerumque frequenter provenit; ad septentrionem et, ut puto, etiam ad orientem versus rarescit. Terminus borealis ad 65° 45', sed multo infra rarissimum est.

Till.; Kalm; in cultis fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 575; in australi et media parte Finlandiae cultis locis fq provenit. In septentrionali Finlandia (tantum) in **O m.** et **O b.** rr crescit. In Lapponia nunquam visum: Schedae II p. 130, vide etiam DC. Prodr. XII p. 508–509, Led. III p. 428 et Link. kultt. p. 138.

---

[1]) Has plantas in H. M. F. ante a. 1889 asservatas determinavit Axel Arrhenius.

Al. fq: Bergstr. [1]); st fq—fq: Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br. [1]); Korpo Utö (p) [»3»]: Ekl. p. 106 [1]); fq—fqq: Arrh. Ann.; fq: Sand., Renv. [1]) et A. Nyl. [1]); (p): Sel. [1]); fqq: Flinck, V. E. Broth. et Wecks.; fq—p, hic illic cp: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, vide etiam Pesol. Tur. p. 43 (adv.). — **Nyl.** fq: His.! et W. Nyl. [1]); fq, hic illic st cp: Stenr. [1]); fq: Sæl. Ö. Nyl. [1]) [2]) — **Ka.** p: Blom [1]); fq: Lindén; Haapasaari st cp: Sælan in Medd. XXV p. 80. — **Ik.** fq: Malmb. [1]) [2]); [ubique fq in tota Ingria: Meinsh. p. 278].

Sat. fq: Malmgr. [1])!; fqq: Saur.; Björneborg, ceterum certe praetervisum, Hvittisbofjärd fq, Luvia fq (E. Hermonen): Häyr. Björneb. [1]); fq: Hjelt! — **Ta.** fqq: Leop. [1]); fq: Asp. & Th. [1]), Norrl. s. ö. Tav. [1]) et Bonsd. [1]); fq in agris et hortis, sp—hic illic st cp: Borg Tiet.; st fq: Wainio Tav. or. [1]), vide etiam Kärk. Sin. p. 4. — **Sa.** Valkiala fq: Hult fört. [1]); p: Hult; Villmanstrand Parkkarila in horto 1880 et 1888: Sæl. herb. — **Kl.** fq: Fl. Kar. [1]) [2]); [Parikkala] st fq: Hann.; Impilaks fq, Pälkjärvi p: Hjelt; st r ? tantum in vicinitate lacus Ladoga: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. p. 323,328, 343, Tab. IV et tabula geogr. XIII [1]), item Linkola in Medd. XLII p. 42 etc. [1]) — Kol. Salmis, sed non tanta frequentia ac *L.* * *incisum:* Link. comm.; Elfv. omnino non comm., spec. non adsunt in H. M. F.

Oa. fq: Malmgr. [1])! et Laur. Växtf.! — **Tb.** Jyväskylä fq: Wainio Tav. or. [1]); [Jyväskylä] fq: Link. Kasv. p. 167, quem l. inspicias; (fq ?), Saarijärvi: Broth. [1]); Pihtipudas rr in vicinitate templi in hortis praedii sacerdotis et exactoris [»nimismiehen»]: Roiv. — **Sb.** Leppävirta (fqq): Enw.!; Kuopio (fqq): Mela [1]); Pielavesi rr in compluribus hortis in vicinitate templi, Maaninka Tuovilanlahti in area: Roiv.; Maaninka Pöljä Pirttilahti: Kyyhk. litt., spec. determ. Lindberg; Iisalmi (p) Peltosalmi et in pago ad templum!: M. & J. Sahlb. [1]), specc. p. p. ad * *incisum* pert. et cum hoc asservantur. — **Kb.** Tohmajärvi Kemie et Värtsilä, Kide [»Kitee»] Koivikko: Link. comm.; Liperi [»Libelitz»] (fq): Eur. & H. [1]), sed spec. ad *L. intermedium* proximum; r Nur-

[1]) * *incisum* non distinctum.

[2]) Specimen reportatum ad * *incisum* pertinet.

mis in oppidulo: Wainio Kasv. [1]), vide infra; spec. non adsunt in H. M. F. — Kon. fq saltem in parte meridionali usque ad Tiudie, Saoneshje fq: Norrl. On. [1]) [2]), vide etiam Günth. p. 46 [1]); Tolvoja! cum *L. inciso* st pc, Vyrosero, Kusaranda cp: Kihlm.

Om. fq: Hellstr. [1]) et Tenn. [1]); Pyhäjoki st fq: Lackstr. [1]); Brahestad: Hult! — **Ok.** [Kajaani] (»fq»): Must.; verisimiliter r australi in parte, orientali in parte non visum: Brenn. Obs., vide infra et Kyyhk. Suom. p. 16 et 26; Kajaani »Turistihotelli»: Kyyhk. litt., spec. determinavit Lindberg.

Ob. [Uleåborg] (»fq») inter segetes vernales [»vårsäd»]: Jul. p. 287 [1]); Uleåborg rarius quam var. *incisum:* Zidb., vide infra et cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; r secundum oram maritimam Kemi, Simo, Ii, Uleåborg: Brenn. Obs.; st r Kemi Laurila, Pörhölä [et] in oppido Kemi, Simo Ervasti: Keckm.; Kemi: M. Castrén p. 332 [1]); »ad summum Sinus bottnici usque»: Hellstr. Distr. p. 6 [1]); haec adnotationes ad * *incisum* maximam saltem partem spectant (vide infra).

Vide etiam sub * *inciso.*

Nyl. [Hogland] potatisland vid Suurkylä: Brenn.; äfven Pohjasrivi 1872: Brenn. Till. p. 37; exemplaret från det senare stället hör emellertid till * *incisum.* — **Kb.** Wainios exemplar från Kp. hör till * *incisum;* sannolikt är väl, att uppgiften härifrån afser just denna form. I Axels. Putk. upptages hvarken *L. purpureum* eller * *incisum.* I Medd. XXIII p. 81 uppgifves *L. purpureum* vara inlämnad från **Kb.** af Axelson och ny för provinsen; emellertid är exemplaret från Kontiolaks Joensuu *L.* **incisum,* och kan väl betraktas som ett belägg för uppgiften. — **Ok.** De tidigare af Kyyhkynen insamlade exemplaren tillhöra *L.* * *incisum,* hvarföre han betecknar förekomsten af *L. purpureum* såsom »epävarma»: Kyyhk. litt. (I sin uppsats Kyyhk. Suom. upptager han hvarken *L. purpureum* eller *L. incisum).* Mustonens uppgift afser antagligen i hufvudsak * *incisum.* — Kp. r Uhtua Jyvälahti: Wainio Kasv.; exemplaret hör till * *incisum.* — **Ob.** Alla exx. från denna provins, äfven Hellströms från Liminka som *L. purpureum* inlämnade exemplar, tillhöra *L.* * *incisum;* som också Zidbäck framhåller, är * *incisum* här sannolikt den allmännare formen. Om förekomsten i Uleåborg meddelar Zidbäck: »Hufvudformen finnes också, men är sällsynt, första gången med säkerhet funnen hösten 1887, då den fanns i mängd i en trädgård,

[1]) * *incisum* non distinctum.

[2]) Specimen reportatum ad * *incisum* pertinet.

Typis impr. $^{28}/_{4}$ 1921.

hvarest varieteten [* *incisum*] tycktes saknas»: Zidb. Senare skrifves däremot: »Perunamaissa, rikkapaikoilla kaupungin läheisillä hiedikoilla j. n. e. jokseenkin tavallisena ja helposti tavattavana»: Leiv. putk., jfr Leiv.; * *incisum* upptages där som endast förekommande på barlast. — **Lk.** *L. purpureum* upptages från denna provins: Mela Kasv. V. Något exemplar i H. M. F. föreligger dock icke härifrån eller ens från **Ob.**

Att f. ö. uppg. från **Nyl.**, **Ik.**, **Kl.**, **Tb.**, **Sb.**, **Kb.** och Kon. till större eller mindre del afse underarten, framgår af ofvanstående.

Linkola betecknar *L. purpureum* som en anthropochor, hvilken (nästan) uteslutande förekommer på ståndorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244.

Mela Kasv. I och Kasv. [II] åtskiljer från den vanliga formen var. *decipiens* Sond. I Mela Kasv. III och IV betecknas denna som st r, i Mela Kasv. V föres densamma till **incisum*.

Lamium purpureum f. albiflora.

Uno tantum loco Fenniae australis adhuc lectum est.

Forma cum albis floribus tantum loco supra allato [**Ka.** Jääski] haud infrequenter crescit: Schedae II p. 130.

Ka. Pl. Finl. exs. vide infra et cfr Medd. XL p. 227; item Valle tiet.

Pl. Finl. exs. N:o 892 **Ka.** Jääski Haikola in horto prope templum leg. Valle.

Lamium purpureum *incisum Willd. [1])

Quamvis a plurimis auctoribus aut neglectum aut cum L. purpureo coniunctum est, credo tamen in Fennia australi et media plerumque frequenter aut satis frequenter inveniri; ad septentrionem versus in parte occidentali usque ad 65° lectum est, sed certe longius procedit. In plagis septentrionalibus et orientalibus frequentior est quam L. purpureum.

Fennia: Trautv. Incr. p. 624 [2]); Fenn. plur.: Nym. Suppl. p. 250 [3]); in Finlandia australi et media plerumque fq aut st fq

---

[1]) Has plantas in H. M. F. ante a. 1889 asservatas determinavit Axel Arrhenius.

[2]) Nomine *L. confertum* Fr.

[3]) Nomine *L. hybridum* Vill. (aut *L. purpureum* var. *hybridum* (Vill.)).

occurrit. Usque ad 66° lectum est: Schedae p. 102 [1]), vide etiam DC. Prodr. XII p. 509, Medd. VI p. 241 et Link. kultt. p. 138.

Al. Finström Godby: Arrh. & K.!; Kökar Helsö et Karlö: Arrh., spec. ex Öfverboda!; Sund Kastelholm: Samuelss. p. 132 [1]); r ? Brändö nonnullis locis in cultis: Bergr. — **Ab.** in vicinitate urbis Åbo eadem fere frequentia ac *L. purpureum:* Arrh.; Nagu Käldinge: Hollm.; Pargas fq: Arrh. Ann., spec. e Gunnarsnäs!; Bromarf Kansjärvi: Sand. [1]); Vihti fq: af Hällstr., spec. ex Olkkala!; fq—fqq: Flinck; st fq: V. E. Broth.; fq: Wecks.; fq in australi saltem parte territorii cum antecedente *[L. purpureo]:* Caj. Kasvist., spec. e Mynämäki Kallis!; Nystad Iso Birkholm Pitkätahdon: Hollmén!, vide etiam Pesol. Tur. p. 43 (adv.) [1]). — **Nyl.** Ekenäs Tvärminne et Getskär: Häyr.; Ingå Fagervik! et prope Gårdsböle: His. [2]); Ingå Svartbäck fq: Brenn. växtf. p. 77 [2]); Kyrkslätt in horto dom. Fleege: G. Fleege! nomine *L. intermedium*, spec. determ. Lindberg a. 1915; Esbo Svinö: alumn. Granlund!; cp circa Helsingfors (!): Hult coll.; Helsingfors (!) eadem frequentia ac *L. purpureum:* Kihlm. ann.; Sibbo Löparö: Sæl. herb.; Strömfors: Sælan & Strömborg! [3]); Hogland Pohjasrivi: Brenner! [3]); [Hogland] Suurkylä r ad vias: Sælan in Medd. XXV p. 78 (cfr l. c. p. 74). — **Ka.** Virolahti ad pagum Virojoki in agro solano consito: Sæl. ann.!; adn. in Kirvu Tietävälä, Jääski Kärkkäälä! [3]) in agris solano consitis: Lindén [1]); fq, eadem frequentia ac typus, herba inutilis in agris et hortis: Valle tiet. — **Ik.** Valkjärvi: Malmberg! [3]); Käkisalmi [»Kexholm»]: Sælan!; [in tota Ingria fqq: Meinsh. p. 278].

Sat. [Loimaa] fq: Saur.; Raumo: W. Wallenius!; Karkku etc. fq? multis cum formis: Hjelt!; etiam alia specimina in H. M. F. — **Ta.** litti: alumn. Stråhle! [3]); Asikkala: Nikl. in dupl.!; Kuhmoinen in vicinitate templi: Häyr.; st r—p, sp in agris: Borg Tiet. — **Sa.** Lappvesi Parkkarila [prope Villmanstrand]: Sælan!; [Ruokolaks] »(rr) in agro fabaceo pagi Utula cp»:

[1]) Nomine *L. hybridum* Vill. (aut *L. purpureum* var. *hybridum* (Vill.)).
[2]) Nomine *L. confertum* Fr.
[3]) Spec. nomine *L. purpureum* collectum.

Hult!; Juva [»Jokkas»]: I. G. Alopaeus![1]); Nyslott: O. A. J. Carlenius!, spec. nomine *L. amplexicaule* collect. — **Kl.** [Parikkala] Savikumpu, Kivijärvi et Kangaskylä: Hann.; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte r: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. p. 218 et Tab. IV; Impilaks Uomaa pc in horto [ad Kol. forsitan referendum], Soanlaks in horto: l. c. p. 322, vide ceterum sub Kol., **Kb.** et Kon., item sub *L. purpureo;* in pagis silvaticis [»salokylissä»] deest: Link. comm. — Kol. Jaschesero!, Nimpelto! et Vakrutschej!: Lindroth & Cajander; Salmi in cultis in vicinitate lacus Ladoga [»asutusseudulla»] fq, interiore in parte deest: Link. comm.; Tulemajärvi Kolatselkä pcc in olitorio: Link. Stud. p. 322, vide sub **Kl.**

Oa. Kaskö in hortis fq, Anttila in agro solano consito: Lindén Bot.; Vasa complur. locis: Hjelt!; st fq: Laur. Växtf. — **Tb.** [Jyväskylä] fq ut *L. purpureum:* Link. Kasv. p. 167; Rautalampi: E. Nylander![1]); Viitasaari: Brotherus![1]) — **Sb.** Leppävirta: Enwald! et J. W. Johnsson!; Pielavesi rr in horto in vicinitate templi: Roiv.; Kuopio Harjamäki! et Siilinjärvi in horto deversorii!, Maaninka Lahtela!, Nilsiä r Simola [in pago ad templum!]: Kyyhk. litt.; Iisalmi ad templum: M. & J. Sahlberg![1]) — **Kb.** Tohmajärvi et Värtsilä compluribus locis, forsitan st fq, in Korpiselkä non visum: Link. comm., vide sub **Kl.**; Kide: Brander![1]); Kontiolaks Joensuu in agro: Axelson![1]); Nurmes in oppidulo et ad Konnanlampi: Link. comm., cfr Link. muut. p. 88. — Kon. Suojärvi r non visum nisi ad fabricam Anna in compluribus hortis et in duobus hortis prope templum: Link. comm. et Link. Stud. p. 322; Tiudie: Simming![1]); »ad Tiudie! [cp], Unitsa, Segovo, Shungu et Ashebnavolok tantum hanc speciem neque *L. purpureum* observavi, Tolvoja cp, Kusaranda st pc»: Kihlm.

Om. saltem in vicinitate templi par. Lappajärvi st fq, alibi non rite observatum: A. L. Backm. Fl.[2]) — **Ok.** Kajana: Eberh.!, cfr Must. p. 56 et Brenn. Obs.; Kajana in horto oppidi!, Paltamo Paltaniemi Toivoniemi in horto: Kyyhk. litt., cfr

[1]) Spec. nomine *L. purpureum* collectum.

[2]) Nomine *L. hybridum* Vill. (aut *L. purpureum* var. *hybridum* (Vill.))

Kyyhk. Suom. p. 16 [1]). — Kp. Uhtua Jyvälahti: Wainio! [2]); Särkijärvi: Bergroth! [2])

Ob. Liminka: Hellström! [2]), cfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I] [2]); Uleåborg (D. Lund): W. Nyl. Not. I p. 303 [3]), cfr W. Nyl. Distr.! [3]); Uleåborg st fq in oppido: Zidb.; Uleåborg et verisimiliter magis boream versus: Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Uleåborg!, Liminka: Brenn. Obs., vide etiam infra.

Vide ceterum sub *L. purpureo.*

Pl. Finl. exs. N:o 338 **Ab.** Lojo SOLhem, cultis locis leg. Lindberg [1]), N:o 894 Kyrö [»Hämeenkyrö»] Kierikkala Ollila in horto leg. Florström [1]).

I H. M. F. finnes dessutom ett exemplar, påtecknadt Karelia rossica: W. Nylander! [3])

Sb. Kyyhkynen har, förutom de här angifna exemplaren, äfven insamlat flere andra, som granskats af Lindberg. — **Ob.** [Uleåborg] »löydetty painolastilla»: Leiv. putk., jfr Leiv. — På alla barlastplatser inom området. Simo Kallio 1889, Kemi stad 1892: Keckm. — Lim. Porjeguba i rofåker: Mela Pl. i öfvers. under namn af *L. purpureum* afser sannolikt *L.* * *incisum*, hvarföre jag upptagit uppgiften till närmare undersökning.

Ehuru det torde vara ställdt utom allt tvifvel, att namnen *L. purpureum* * *incisum* Willd., *L. confertum* Fr. och *L. hybridum* Vill. hos oss användts för samma form, har jag dock här ofvan velat angifva, till hvilket af dem resp. uppgifter hänföra sig.

Då så många exemplar af *L.* * *incisum* äro inlämnade som *L. purpureum*, har jag ansett det vara skäl att här ofvan ur H. M. F. anföra flere lokaluppgifter för denna form än som i regeln skett i fråga om så vanliga växter.

Om Fockes tydning af *L. incisum* se nedan p. 215.

Linkola betecknar *L. hybridum* som en anthropochor, hvilken (nästan) uteslutande uppträder på ståndorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 316, 318, 343 och 390.

Om var. *decipiens* Sond. se under *L. purpureum.*

Lamium intermedium Fr. [4])

In Fennia raro (aut rarissime), quamvis etiam in plagis septentrionalibus, lectum est.

[1]) Nomine *L. hybridum* Vill. (aut *L. purpureum* var. *hybridum* (Vill.))

[2]) Spec. nomine *L. purpureum* collectum.

[3]) Nomine *L. confertum* Fr.

[4]) Has plantas in H. M. F. ante a. 1889 asservatas determinavit Axel Arrhenius.

Fenn. merid.: Fries; Fenn. or. [lege mer.] (Reuter), mer.-occ. (Aboa: A. Arrhenius 1880): Nym. Suppl. p. 250; in australi et media parte Finlandiae raro vel rarissime crescit. Etiam in Kar. ross. lectum est: Schedae II p. 130.

Al. st r: Bergstr.; [Finström] Godby, [Finström] Bastö: Bergstr. Beskr. [forsitan non certa, vide infra]. — **Ab**. Pargas Skräbböle! et in complur. aliis agris solano consitis insulae Ålön: Arrh. Ann., cfr (Diar. 6, III, 1880) Medd. VI p. 241; Pargas ad Ontala!, Pettiby, Mustfinn aliosque pagos 1881, cp ad Lindberg aug. 1886: Arrh. Fl.; Pargas Bläsnäs in agro secali consito 1907: Pesol.; Lojo Mongola in agro solani: O. M. Reuter, cfr Medd. IX p. 122, et Lindb. herb.; Karislojo Maila: Ch. E. Boldt; rr Mynämäki nonnunquam in horto praedii Kallis: Caj. Kasvist. — **Ny1**. Kyrkslätt Getberg in solaneto: Lindberg!; Helsingfors in coemeterio 2 specimina: Brenner! — **Ik**. Nykyrka: A. Collan!, cfr Medd. IX p. 122.

Sat. Huittinen Äetsä in horto officinae: Printz! (cfr Medd. XXXIII p. 133); Birkkala Haapaniemi st cp in cultis inprimis solano consitis: Arrhenius in Medd. XIII p. 167 et Hjelt, vide etiam infra; Kyrö [»Hämeenkyrö»] Kukkasmaa in agro: Printz! — **Ta**. Tammerfors [»Tampere»] in agro inter *Solanum tuberosum* una cum *L. purpureo* et *inciso:* Sola!, cfr Medd. XXXIV p. 158; Messuby in agro: Frey!, cfr Medd. XXXIII p. 133. — **Sa**. Villmanstrand in agro solanaceo *(L. amplexicaule* hic deest): H. Buch!; praed. Parkkarila prope Villmanstrand in horto cum *L. purpureo (L. amplexicaule* deficiens): Sæl. herb.

Sb. [Kuopio] Siilinjärvi! in agro rapifero, Maaninka Pöljä! Vintala: Kyyhk. litt., spec. etiam e Kuopio Siilinjärvi ad Siilinmylly determ. Lindberg. — **Kb**. Liperi: Europæus & Hällström! nomine *L. purpureum*, spec. 1883 determ. Arrhenius. — Kon. Kusaranda inter *Solanum tuberosum* una cum *L. purpureo, inciso* et *amplexicaule:* Kihlm.!

Ok. Sotkamo in agro solanaceo ad praedium sacerdotis, haec species sola provenit, nec *L. purpureum* nec *L. hybridum* obvia erant: Lindberg!, cfr Brenn. bidr., Kyyhk. Suom. p. 17

et vide infra, spec. e Sotkamo quoque legit M. Renfors!; Kajaani Karolineburg: Kyyhk. litt., spec. determ. Lindberg.

Kk. Kouta: Malmberg!, spec. non typicum, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143 et vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 893 **Nyl.** Kyrkslätt Getberg inter *Solanum tuberosum* leg. Lindberg.

»Hinc non vidi»: W. Nyl. Distr. Också betviflades artens förekomst i Finland, ända tills Arrhenius 1880 påvisade och utredde densamma, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. XII äfvensom Medd. VI p. 247. (Här bör nämnas, att Melas exemplar från Kk. är insamladt 1870 och Europæus & Hällströms från **Kb.** 1872). Hvad uppgiften om förekomsten på **Al.** Godby och Bastö angår, är det icke uteslutet, att den kan afse *L. purpureum* * *incisum*.

Focke p. 340 framlägger de skäl, som anförts för och emot tydningen af *L. intermedium* och *L.* * *incisum* som hybrider mellan *L. purpureum* och *L. amplexicaule*, och synes själf benägen att ansluta sig till den förra uppfattningen. Förekomsten i Finland talar dock afgjordt för att *L.* * *incisum* bör uppfattas som en självständig form, och om *L. intermedium* säger Lindberg: »*L. intermedium* är en mycket god art, som icke har något med de andra att göra. Redan fodertänderna visa, att det är en självständig art»: Lindb. comm. I Lindb. Enum. och i Mela Kasv. V användes för *L. intermedium* benämningen *L. amplexicaule* × *purpureum*. — »Också jag känner mig tveksam inför tolkningen af *L.* **incisum* och *L. intermedium* som hybridogena former. I hvarje fall äro de säkerligen gamla, väl fixerade typer»: Arrh.

[**Ik.** Meinsh. p. 277 upptager *L. intermedium* endast från kalkstensområdet.] — **Sat.** Det är kanske värdt ett omnämnande, att *L. amplexicaule* ej iakttogs af mig, då jag 25, VII, 1888 anträffade *L. intermedium* på Haapaniemi i Birkkala. — **Ok.** Sotkamo (Renfors herb.): Brenn. Obs., som använder tecknet för tillfällig förekomst; arten har sedermera insamlats af Lindberg i denna socken. — Kk. I Mela Kasv. V anföres uppg. från denna provins med ? (Arrhenius har antecknat på etiketten »måhända ej fullt typisk».) Det bör påpekas, att i Mela Pl. upptages *L. purpureum* från Kouta i åker, en uppg., som säkerligen afser samma form som det insamlade exemplaret.

Lamium amplexicaule L. [1])

In Fennia australi usque ad 62° 30′ plerumque raro aut satis raro occurrit; usque ad 65° 50′ inveniri indicatur, ibi autem vix nisi adventicium.

[1]) Has plantas in H. M. F. ante a. 1889 asservatas determinavit Axel Arrhenius.

Till.; Kalm: in agris et hortis p: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. . . . exc. Lappon. Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 575; in Finlandia australi p aut st r usque ad c. 62° occurrit, media in Finlandia paucis tantum locis adventicium: Schedae p. 102, vide etiam (DC. Prodr. XII p. 508), Led. III p. 427 et Link. kultt. p. 139.

Al. p: Bergstr.; complur. loc. [Sund] Kastelholm, Saltvik: Bergstr. Beskr.; Geta Finnvik: Hult herb. et ann.; Geta in pago ad templum et Dånö: Hult coll.; Finström Godby: Arrh. & K.!; Föglö Juddö et Sottunga Kyrklandet st fq: Arrh.; in pag. Jomala, Sottunga Måsshaga: Laur. Fört.; Sund Kastelholm prope ruinas: Bergr. comm.; [Sund] in agro ad Mångsteckta [cp]: Prim. p. 71 et Lindén Bot.; Föglö Husholma: Knabe litt.; r Brändö Björkö et in pago Brändö: Bergr. — **Ab.** r ad [Reso] Bagarla!, Ekstensholm et auctore C. J. Arrhenius ad Kuppis et Pargas Loftsdal: Zett. & Br.; Aboa (!) p in cultis: Leche p. 29 et Arrh.; st r—p: Arrh. Ann.; Åbo »ad castram Aboënsem»: A. Dahl!; Lemo Bukkila in horto: Hjelt; Bromarf Kivitok: Sand.; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; [Muurila] rr in horto praedii Isontalo: Renv.; r Lojo Vanhakylä (Ilmoni): Sel.; Lojo Mongola et SOLhem: Lindb. herb.; Lojo »Storön» Hermala, Karislojo Maila et praediolum Saarenpää, Karis officina Svartå: Ch. E. Boldt; Vihti (!) (st fq): Printz, cfr W. Nyl. p. 205; r ? in coemeterio et in horto praedii Olkkala: Flinck; [Vihti] r in pago Niemi: V. E. Broth.; Mietois et in parte australi par. Mynämäki [»Pt»] (p), saepe cp: Caj. Kasvist.; [Nystad] nonnulla specimina ad Prännimäki: Söd., vide etiam infra. — **Nyl.** in taeniis par. Ekenäs Hermansö (R. Dahlberg): Häyr.; Kyrkslätt Veikkola in praediolo Lammenpää: Brenner!; Esbo: Popp. p. 49; [Helsingfors] r in urbe: W. Nyl.; Helsingfors multis locis intra et extra urbem cp: Kihlm. ann.; Helsinge Backas! et Tammisto in statione experimentorum [»koeasema»]: Link. comm.; Sibbo (!) Löparö in horto cp: Sæl. herb., Öhrnb. et T. Anttila!; Mäntsälä Andersberg cp: Sæl. ann.!; r Artsjö! Kinttula, Orimattila Hillsdal: Sæl. Ö. Nyl., spec. ex Orimattila leg. Nikl.!; Orimattila in pago ad templum! pcc in duobus hortis, Niemenkylä Anttila et Päärnilä! in hortis, Sommarnäs: Link. comm.; Borgå Gammelbacka

in horto: Gadol. 1889; Perno Sjögård: Sæl. ann.; Perno Malmgård: Lönneström in herb. lyc. n.; Hogland Pohjakylä [st fq: l. c. p. 22]: Sæl. Ö. Nyl.!, cfr Brenn. et Brenn. Till. p. 37, vide etiam infra. — **Ka.** r Jääski (!) Ahola Kärkkäälä! in agro solano consito: Lindén; r [Jääski] etiam Hallikkala (J. E. Komi), Sopero: Valle tiet. — **Ik.** Rautu Dudenitsa in agro solano consito: Lindberg!, cfr Medd. XXI p. 5 et Alc. IV.

Sat. [Loimaa] (p): Saur.; Huittinen [»Hvittis»]: Lydén; Tyrvää: O. Hjelt M. S. et V. Heikinheimo!; st r Karkku Järventaka!, Aluskylä Tullu et Balderstorp, Prihti, Mäenkylä, ad praedium sacerdotis et Koskis Järvenpää: Hjelt; Kyrö: Asp; [Ruovesi?] Aitolahti: E. Andersson!, vide etiam infra. — **Ta.** Pälkäne ad Tommola et Kokkola (Zidbäck): Leop.; [Tavastehus] p: Asp. & Th.; »Tavastehus park»: O. Collin!; Hauho: Herk. [forsitan confirmationis indigeat]; Lammi Hanhiala: Leop. ann.; rr Vääksy: Norrl. s. ö. Tav.; Teisko herba inutilis in horto: E. E. Andersson!; par. Gustaf Adolf Echo: Knabe litt.; vide etiam infra. — **Sa.** nondum observatum est. — **Kl.** Hiitola: Nikl.!; »occurrit in territorio nostro teste Backm.»: Norrl. Symb.; Sortavala in oppido et in vicinitate eius in Rautu et Yhinlahti: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272, ubi rr inveniri indicatur, et l. c. Tab. IV; Sortavala in hortis oppidi st r, partem maximam floribus clausis [»kleistogaaminen»]: K. H. Hällstr. litt. — Kol. Vakrutschej: Caj.; Petrosavodsk: Simming!, cfr Norrl. On.

Oa. et **Tb.** vide infra. — **Sb.** Kuopio Kolmisoppi Peltola et Väänälä: Kyyhk. litt., spec. e Väänälä determ. Lindberg. — Kon. r ad Onegam: Fl. Kar., spec. e Kendjärvi!, cfr Norrl. On.; r Saoneshje Schungu! et Padmosero: Norrl. On., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143 et Günth. p. 47; Kusaranda: Kihlm.

Kp. Kemi Usmana in cultis: Bergr. Ant.!, cfr Medd. XXI p. 24, forsitan adventicium.

Pl. Finl. exs. N:o 337 **Sat.** Karkku Järventaka in horto leg. Hedv. & Hj. Hjelt.

Ab. [Åbo barlastplats] »yksit. yks. perunamaassa 1913 (M. Tuominen)»: Pesol. Tur. p. 43. — [Pojo] fq: A. Nyl.; frekvensuppgiften är med all säkerhet vilseledande. — **Nyl.** [Tenala Lappvik] år 1905 en individ på gamla ångbåtsbryggan: Häyr. Adv. p. 160. — Helsingfors Observatorii-

bergen 1895 och Sörnäs på banvall 1910: Häyr.; [Hogland] potatisland på norra udden a. [(fq)] 1872: Brenn. Till. p. 37; sågs ej på Hogland [1898]: Sælan i Medd. XXV p. 74. — **Ka.** [Viborg] »1907 muutamia yksilöitä terrassilla venäläisen Eliaankirkon edustalla»: Myrb. p. 96. — [**Ik.** »Im Kalksteingebiete ein gemeines Gewächs der Getreidefelder, in den anderen Gebieten mehr oder minder nur sehr selten»: Meinsh. p. 277; l. c. p. XXXI upptages arten icke från Isthmus.] — **Ta.** Orivesi någon gång: Salovius p. 9. Då *L. amplexicaule* ej upptages i Borg Tiet., torde uppg. erfordra bekräftelse. — **Oa.** Närpes: Nordl. p. 19; uppg. är sannolik, men erfordrar dock bekräftelse. — **Tb.** [Jyväskylä] »us. yks. seminaarin puutarhassa kasvihuoneen luona, samoin 2 yks. kompostiläjällä seminaarin suuren keittiökasvitarhan SE—nurkauksessa»: Link. Kasv. p. 167, jfr l. c. p. 158 och 160. — **Om.** Gamla Karleby på barlast: Hellstr. p. 136; Gamla Karleby Yxpila [säkerligen på barlast] 1917: Knabe litt.; Lappajärvi prostgård tillfällig (Nyström): A. L. Backm. Fl., som använder tecknet för tillfällig förekomst. — **Ok.** »Kajaani eräässä puutarhassa kaupungissa», Hyrynsalmi »Kirkonkylä Salmi kasvitarhassa»: Kyyhk. litt.; [Kianta] rr »tavattu muutamina kesinä rikkaruohona Kirkonk[ylän] postikonttoorin puutarhassa»: Kyyhk. Suom., där tecknet för tillfällig förekomst användes, jfr l. c. p. 19 och Brenn. Bidr. — **Ob.** Uleåborg på barlast: Hougb. herb.; Uleåborg sept. 1885 på en komposthög invid en trädgård nära staden, anträffad äfven 1886 ungefär på samma plats, Simo i trädgård 1885: Zidb., jfr Brenn. Obs., som använder tecknet för tillfällig förekomst. [Uleåborg] »v. 1910 painolastilla [Toppilansalmella!] 2 kpl.»: Huum. Oul. p 178; r Simo prästgården (inkommen med blomfrön från Wiborg): Keckm., som använder tecknet för tillfällig förekomst; exemplar insamladt af W. W. Westerlund!; Kemi: M. Castrén p. 336; till sistnämnda uppgift hänför sig antagligen »ad summum sinus Bottnici usque»: Hellstr. Distr. p. 4 och möjligen äfven »Ostrob. ([F.] Nylander in litt.)»: Led. III p. 427; »Torneå stads kryddgårdar»: Hougb. not.; »usque ad **Ob.** Torneå indicatur, ubi tamen certe adventicium»: Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Torneåtrakten ej alla år: Hougberg i Brenn. Obs. Då så många förf. uttryckligen betona, att *L. amplexicaule* bör betraktas som tillfällig i **Ob.** (liksom i **Om.**) (se Herb. Mus. Fenn. II och Lindberg i Schedae), har jag betecknat den så, äfven då resp. uppgifter icke direkt antyda detta; i öfverensstämmelse härmed har jag ansett den vara tillfällig äfven i **Ok.** och **Tb.** — Å andra sidan är det alldeles icke osannolikt, att *L. amplexicaule* skall befinnas vara tillfällig också på en eller annan, nu i den egentliga texten upptagen ort. Ytterligare undersökningar rörande artens förekomst och spridning äro helt visst ännu erforderliga. — **Kk.** »Bis . . . Keret—K.»: Hermann p. 394; uppgiften säkert beroende på ett misstag.

Anmärkningsvärdt är artens förhållande på Hogland. Arrhenius erinrar om det kända förhållandet, att *L. amplexicaule* är en till sin förekomst i en trakt ytterst obeständig och oberäknelig art: ett år sparsam

med spridda individer, ett annat talrik, stundom ställvis nästan ymnig, för att följande år vara så godt som försvunnen: Arrh.

Linkola betecknar *L. amplexicaule* som en anthropochor, hvilken (nästan) uteslutande förekommer på ståndorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 328 och 343.

Lamium galeobdolon (L.) Crantz. [1])

Ad fines austro-orientales circa 60° 18′ lat. rarissime occurrit.

Fenn. mer.-or. (Isthm. Karel., ubi a Malmberg detectum 1866): Nym. Suppl. p. 250, vide etiam DC. Prodr. XII p. 512 et Lindb. Pfl. p. 15.

Ik. r st cp occurrit in declivibus versus Systerbäck inter telonium Rajajoki et pagum Luutahäntä in par. Kivennapa [»Kivinebb»]: Malmb.!, cfr l. c. p. 305, Diar. 10, XI, 1866, cum primum in Fennia indicatum est, et Herb. Mus. Fenn. II p. XI; spec. e Kivennapa Rajajoki etiam leg. J. V. Johnsson!, A. J. Silfvenius! (Jäppinen) et Lindberg!, spec. adscriptum »Rajajoki tullstation in declivi alnorum iuxta ripam fl. Systerbäck»; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 279—280].

Ab. Piikkis [»Piikkiö] Harvaluoto Sunin hoitamattomassa puutarhassa villiintyneenä»: Pesol.

Marrubium vulgare L.

In saburra rarissime occurrit.

Al. Mariehamn: Kerstin Söderholm!, exemplaret är insamladt under namn af *Ballota nigra?*, men bestämdt af Lindberg 1915. — **Nyl.** Helsingfors Sörnäs på barlast (E. H. Estlander!): Sælan i (Prot. 4, XII, 1886) Medd. XV p. 191.

Om artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 582. Från vårt land upptages arten i nyare floror etc. som barlastväxt.

Galeopsis ladanum L.

Multis plagis inprimis in orientali parte Fenniae occidentalis satis frequenter aut frequenter provenit; aliis autem

[1]) *Galeobdolon luteum* Huds. auctores apud nos plurimi.

raro aut non obviam; ad septentrionem versus saltem ad 63° progreditur.

Kalm; in cultis aridis p: Prytz cont.; Fenn. (merid.): Fries; usque ad Ladogam borealem ascendit et forte longius, signum distributionis [apud Fries] itaque nimis abbreviatum: W. Nyl. Distr.; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 576; Fenn. mer. med.: Nym. Suppl. p. 251, vide etiam (DC. Prodr. XII p. 497,) Led. III p. 420 et Lindberg in Medd. XXVIII p. 37 B.

Al. (p) in tota Alandia continenti [»A. B.»]: Bergstr.; (complur. loc.): Bergstr. Beskr.; Lemland Nåtö 1902: A. Renvall!; Sund Mångsteckta in agro 1902: A. Ramsay!; ab Arrh. & K. autem visa non est. — **Ab.** r: Zett. & Br.; ad Piisparisti [«Biskopskorset»] in via arenosa: Leche p. 18; Nådendal: Brenner!; Pargas Gunnarsnäs: Arrh.; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Halikko Toppjoki: U. Collan in dupl.!; Kiikala Kärkelä 1903: Häyr.; Karis 6 vel 7 km [»verst»] a deversorio Nyby versus Helsingfors: E. G. Printz; Vihti (p): Printz; Vihti st r Ridal, in agro ad iugum Lojo: Flinck; Oravala in agro ad ripam septentrionalem stagni: Wecks. muist.; Mietois rr 1896 spec. unicum in pago Rauvala ad nubilarium, in vicinitate Lemmi st r, in rupibus ad occidentem versus a lacu Lemmi: Caj. Kasvist., vide etiam infra. — **Nyl.** Ekenäs in montibus oppidi, Skedö et Kivö Pattskär, his locis 1897: Häyr.; Esbo Tyris: Kihlm., cfr Popp. p. 50; [Helsingfors] p, st pc: W. Nyl.; Helsingfors in coemeterio novo: Sæl. ann.; Thusby: Åstr. & H.; Sibbo in vico Paipis prope praediolum Ramfeltii: W. Wahlbeck!; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila fq—st fq: Link. comm.; [Hogland] (in pratis) (E. Nyl. Ber.): Brenn.; Suurkylä in agro solano consito 1873 (Sievers!): Brenn. Till. p. 37; [Hogland] ad Suurkylä nonnulla specimina: Sælan in Medd. XXV p. 78; 4 spec. in H. M. F. e **Nyl.** orientali. — **Ka.** st fq: Blom; st fq interiore in parte in campis siccis saepe deustis, inprimis in Kirvu et Jääski, in vicinitate lacus Ladoga non adnotata, sed vix deest: Lindén; p: Valle tiet.; Haapasaari complura specimina: Sælan in Medd. XXV p. 80, vide etiam infra. — **Ik.** p: Malmb.; 3 spec. in H. M. F.; [st fq in tota Ingria: Meinsh. p. 282], vide etiam infra.

Sat. Birkkala Kaarila in horto: Th. Grönblom!; rr Kyrö Mahnala: Hjelt!, vide etiam infra. — **Ta.** Sääksmäki st fq: Tikk.; Pälkäne st cp in agro prope templum, ceterum r: Zidb.; p: Leop.; st fq: Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; [par. Gustaf Adolf] fq: Bonsd.; r Luhanka Ahola, Korpilahti Mutanen (K. Dahlström) et Rutalahti: Wainio Tav. or., vide etiam infra. — **Sa.** »fqq (saepius cp)»: Hult; enum. in multis adnotationibus haud divulgatis. — **Kl.** (st fq) usque ad Ladogam borealem praesertim in arenosis et deustis: Fl. Kar.; Hiitola Vavoja: Lindén; fq: Hann.; mihi tantum in par. Kronoborg obviam: Hjelt; Uukuniemi: Nikl.!; Impilaks: Chydenius in dupl.!; r et in vicinitate lac. Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 272, cfr Tab. IV; Sortavala! r ad officinam Leskelä, Leppäkoski ad officinam et Mäkisalo in agro, Impilaks in 2 agris prope templum, Pitkäranta in deiectamentis [»roskaläjä»], Syskyjärvi, Suistamo in compluribus agris in diversis paroeciae partibus, Ruskiala Lähteenselkä, Soanlahti in vicinitate templi: Link. comm. — **Kol.** fq: Sahlb. Bidr., cfr Elfv.; Salmi Kirkkojoki cp in agro secalino, Tulemajärvi Kolatselkä: Link. comm., vide sub **Kl.**; Petrosavodsk fq: Norrl. On., cfr Günth. p. 46.

Tb. Jyväskylä in oppido: Wainio Tav. or., vide sub **Ta.**; Jyväskylä: Nikl.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143, Link. Jyv. p. 190 [1]) et vide infra. — **Sb.** [Leppävirta] (fq): Enw.!; [Kuopio] (»fq»): Mela; Kyyhk. litt. e multis locis enum., vide infra; M. & J. Sahlb. non comm.; vide ceterum infra. — **Kb.** Korpiselkä compluribus pagis in australi paroeciae parte inprimis in agris tritico rossico satis: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 364—365 et vide sub **Kl.**; Liperi in campo arenoso: Y. Wuorentaus! — **Kon.** (st fq) usque ad Onegam: Fl. Kar.; p—st r, in Saoneshje plur. locis: Norrl. On., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Suopohja: Simming!

Ab. fq: A. Nyl.; åtminstone frekvensen är med säkerhet oriktigt angifven. [Nystad] »v. 1894 yksi kappale Santtiorannalla meren rannalla»: Söd. — **Nyl.** His. p. 4 uppräknar *G. ladanum* bland arter, som saknas kring Fagervik. »Kerava 1 yks.»: Link. Tul. p. 20. — **Ka.** [Viborg Pantsarlaks] »viime vuosina, kuten esim. 1916, yleinen»: Myrb. p. 96 [1]); [Jääsken

[1]) Nomine * *intermedia* Vill.

rautatieaseman] »ratapihalla ja rat. penkereellä (useita kpl.)»: Valle kasv. p. 207. — **Sat.** Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 24, jfr Gadd Sat. p. 49; ganska sannolikt, men uppg. erfordrar bekräftelse. — **Ta.** Om förekomsten i Orivesi skrifves: »Oriveden kirkon seutuvilla jotenkin yleinen (J. P. Maunu). Minä en sitä huomannut»: Borg Tiet. — **Oa.** Wasa: elev Ehrström i dupl.!; enl. Hasselbl. förvildad vid ångkvarnen; [Wasa ångkvarn] alla år mer eller mindre allmän: Laurén i Medd. XXII p. 38. — **Tb.** Om förekomsten i Jyväskylä nämnes: »Paitsi hiekkasella kadulla lyseon luona [katso Link. Jyv. p. 190], pc myös tienvarrella seminaarin rannassa ja n. 10 yks. ratakiskojen vieressä tullikamarin luona»: Link. Kasv. p. 168. — **Sb.** [Kuopio] rr »nurmella Haapaniemen tehtaan alueella 1906»: Link. Lis. [1]), som använder tecknet för tillfällig förekomst. — »Maaninka nähty Kinnulanlahden! kylällä joitakin kertoja ja Pöljällä 2—3 paikassa koulun luona, Haapalan luona ja rautat. pysäkillä, Kuopion pit. Siilinjärvellä, eräänä syksynä useamm. paik. ja verratt. runs., Nilsiä erään mökin pellolla lähellä Pajukosken majataloa (Kortteisen mäkeen päin). — Onko se täällä (Sb:ssa) säilynyt missään kauemman aikaa, siitä ei ole minulla todisteita»: Kyyhk. litt. 1917; senare tillägges: [Kuopio] »Siilinjärven majatalon luona kesantopellolla oli sitä vielä tänäkin syksynä (1918) runsaasti» [jfr Kyyhk. Sat. p. 153], [Maaninka] »Kinnulan hovin työväen asuntojen peltotontilla cp hietikkopellolla, eräällä pienellä Kitujoen varrella pc (ei kaukana edellisestä) [ja] Heiskalan kaurapellossa, hietikolla, Kuopiossa Haapaniemen myllyllä pcc» [jfr Kyyhk. Tul. p. 163]: Kyyhk. litt. 1918, jfr Kyyhk. Suom. p. 24. Ännu senare meddelas: »Maaninka Pöljä Pulaste, Lintuniemi, Kokkosenmäki! st cp [ja] Hoikinharju, Kuopion pitäjä Kasurila Yläpiha»: Kyyhk. litt. 1919. »Kuopio hylätyllä pellolla uuden hautausmaan luona n. 1913 ja Hannukselan esikaup. liankaatopaikalla 1915 (Kotilainen)»: Link. comm. — **Kb.** »Nurmes kauppalan asemalla 1 yks. 1918»: Link. comm., jfr Link. Tul. p. 20 och Link. muut. p. 87.

Om. Gamla Karleby 1915: Knabe litt.; »Kannuksen asemalla 1 yks. 1918»: Link. comm., jfr Link. Tul. p. 20. — [Oulainen] »kansakoulunopettaja E. Tuomikoski on löytänyt tämän kasvin Matkanivan kylästä Pietilän pellosta kesällä 1912. Kasvi on Keski-Pohjanmaalla luullakseni aivan satunnainen»: Parv. p. 128. Anträffad på en åker vid Brahestad: Zidb.; en utredning, huruvida arten här kan anses fullt naturaliserad, vore önskvärd, jfr Lindberg i Medd. XXVIII p. 37 B. Brahestad Lundbergs ångkvarn: Blom! — **Ok.** »Kajaani raut. tavaramakasiinin luona useampia yksilöitä ja er. rautatienylikäytävän luona radalla kaupungin takana, Ristijärvi kirkonkylä pelto (näytteitä neiti L. Jussilan herb.)»: Kyyhk. litt. — **Ob.** allm. ibland vårsäd: Jul. p. 287; säkert en oriktig uppgift. — Uleåborg sundet [på barlast]: S. W. Liljeblom i dupl.!; »Uleåborg Toppila och Pikisaari 1882—85—86, på det förra stället kanske år-

[1]) Under namn af * *intermedia* Vill.

ligen, men fåtaligt och mest nödvuxen, Simo 1885»: Zidb., jfr Brenn. Obs. och Alc. III; [Uleåborg] »harvinaisena kuivilla paikoin läh[ellä] Nahka. tehdasta, palotonteilla, painolastilla j. n. e.»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »v. 1899 1 kpl. remmiteht. luona. Samoin 1 kpl. v. 1901 Pikisaarella! värjäysteht. luona»: Huum. sat. p. 91; »v. 1913 Löytyn suon tavaraaseman luona»: Huum. comm.; Uleåborg [»Oulu] kesantopelto ennen kauraa kasvannut»: Y. Wuorentaus!, se äfven L. Y. 1904 p. 236; Kemi: Huum. Til. p. 15. — **Kuus.** r »satunnaisesti Poussun myllyn luona löydetty»: Wainio Kasv.

Linkola betecknar *G. ladanum* som en anthropochor, hvilken nästan uteslutande förekommer på ståndorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 327, 343, 350 och 366. L. c. p. 350 uppräknas arten, ehuru med frågetecken, bland dem, som blivit allmännare sedan 1850—1880. — F. ö. nämner Linkola: »Kasvi esiintyy sekä vakin. rikkaruohona että adventivisesti»: Link. comm.

Mela Kasv. p. 105 åtskiljer var. *latifolia* Hoffm. och *angustifolia* Ehrh.; i Mela Kasv. III betecknas den senare som rr från **Kl.** I Medd. XXVIII p. 37 B betonar Lindberg [1901], att endast den bredbladiga hufvudformen *α intermedia* (Vill.) förekommer hos oss; se dock nedan under * *dubia*.

Var. *angustifolia* W. & Gr. upptages från **Ik.** med tillägget: Förekommer på flygsandsfält i Käkisalmi [»Kexholms»] och Pyhäjärvi socknar samt vid Kiviniemi i Sakkola socken: Malmb. — Vidare omnämnes densamma i Brenn. Flor. Gentemot dessa uppgifter uttalar emellertid Lindberg: »Denna uppgift beror på att dessa författare ej sett den riktiga *angustifolia*. *G. angustifolia* betraktas numera som skild art, saknas alldeles hos oss»: Lindb. comm.

Ehuru således samtliga här ofvan anförda uppgifter sannolikt afse var. eller * *intermedia*, har jag dock i en not upplyst om att uppgiften publicerats under detta namn; dessa uppg. äro emellertid fåtaliga.

* *dubia* (Leers) omnämnes som tillfällig i **Nyl.** och **Ob.**: Mela Kasv. V. — **Nyl.** Borgå Gersnäs: W. Wahlbeck!, jfr Alc. IV under namnet b *ochroleuca* [(Lam.)].

Från **Kl.** skrifves: »Sortavala Kymölässä entisessä pellossa isokukkinen, pieni- ja kapealehtinen muoto yhdessä useiden satunnaisten kasvien kanssa. T:ri Lindbergin mukaan venäläisessä siemenessä esiintyvä muoto»: K. H. Hällstr. litt.

Galeopsis speciosa Mill. [1])

Per totum fere territorium, parte maxime septentr.-orientali forsitan excepta, frequenter vel frequentissime provenit.

[1]) *G. versicolor* (L.) Curt. auct. plerique apud nos.

Fq aut fqq [1]) in tota Fennia usque ad 66° inveniri omnes fere auctores indicant, cfr Till.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 576; Fenn.: Nym. Suppl. p. 251; per totum fere territorium dispersa: Schedae II p. 131, vide etiam DC. Prodr. XII p. 498, Led. III p. 421—422, haec nomine *G. tetrahit* var. *grandiflora* et inprimis Lindberg in Medd. XXVIII p. 38 B.

Kuus. fq, sed parcior quam *G. tetrahit* inprimis in Kuusamo: Wainio Kasv.; Pesol. e **Kuus.** septentrionali e 5 locis enum.

Lapp. fenn. fqq et cp per totum territorium: Hjelt & H.; [fq, enum.: Birg. p. 95;] in cultis locisque ruderatis ad domicilia fq praesertim in agris *Solano tuberoso* consitis provenit: Blom Bidr.; cum *G. Tetrahit* . . . fere vulgatius: Wahlenb. p. 163, vide infra; cum *G. Tetrahit:* Fellm. Lapp.; fq in cultis in Kemijärvi et Sodankylä (et verisimiliter etiam in Kuolajärvi), adnotata etiam ad Mutenia et Rovanen in Sodankylä, et in Tervasaari et ad Paatsjoki in Inari: Wainio Not., cfr l. c. p. 30; fq ut herba inutilis in praediis ad septentrionem versus usque ad Rovanen, Mutenia et Korvanen, etiam in pagis lapponum ad Sompio et Kopsusjärvi: Hult Lappm., cfr l. c. p. 28; Pesol. e 6 locis in par. Kuolajärvi enum.; Inari (fq): Sæl. kat.; Toivoniemi ad lat. 69° 4′ in campo *Solano tuberoso* consito: Kihlm. Ant.!, vide infra. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; Markkina ad ostium fluminis Lätäseno: Lindén Bidr., vide etiam Zetterstedt II p. 178.]

Lapp. ross. in stercoratis partis occidentalis p adhuc circa oppidum Kola: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII et Beket. p. 587, vide autem infra; Kantalaks in ruderatis, marginibus agrorum et in agris, Jokostrow r, Umba et Kaskarantsa: Mela Pl.; 4 spec. in H. M. F. e Lim.; Lt. prope ostium fluminis Nuotjok in cultis: Lindén!

---

[1]) Wecks., Saur., Leop., Hult, Mela, Must., Brenn. Obs., Rantaniemi, etiam Sunila p. 75 et Essen Stud. p. 100; fq—fqq: Arrh. Ann., Flinck, Caj. Kasvist., Stenr. et Blom; ad domos mire fq: Prytz cont.

Pl. Finl. exs. N:o 899 **Nyl.** Kyrkslätt in agro in pago Österby leg. Ellen Ekholm et Edit Lindström.

Al. och **Ab.** uppr. af fyndorter: Bergr.; st fq [»4»]: Ekl. p. 106. — **Nyl.** [Hogland] potatisland vid Suurkylä: Brenn.; uppr.: Sælan i Medd. XXV p. 78. — **Ka.** uppr.: l. c. p. 80. — **Sat.** p—st fq, uppr.: Häyr. Björneb. — **Kol.** st fq: Elfv. — **Lapp.** ross. Karstens exemplar från Kola! hör till *G. tetrahit*, hvarföre närmare undersökning om förekomsten i nordliga delen af **Lt.** erfordras. Från **Lp.** och **Lm.** föreligger f. n. ingen uppgift.

Kalm, Jul. och Fellm. Ind. särskilja ej *G. tetrahit* (eg. *G. bifida)* och *G. versicolor.*

Gentemot Wahlenb., enligt hvilken *G. versicolor* vore allmännare än *G. bifida [»G. tetrahit»]*, framhåller Kihlman, att så icke är fallet i **Li.**, lika litet som i Vest—Finmarken, och redogör i sammanhang härmed för hvardera artens nordgräns: Kihlm. Ant.

Af några författare påpekas, att *G. speciosa* förekommer ymnigt, så t. ex. Caj. Kasvist. [»yl.»], Stenr. och Axels. Putk. — Däremot nämnes: sp hic illic st cp: Borg Tiet., sp [»spridd»]: A. L. Backm. Fl., »niukemmin»: Kyyhk. Suom.

Linkola betecknar *G. speciosa* som en anthropochor, hvilken nästan uteslutande förekommer på ståndorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 315.

Från **Sb.** skrifves: »Kappaleita, joiden kukat ovat olleet säteettäisiä (ei huulimaisia), kokonaan keltaisia ja tavallista pienempiä olen myös nähnyt pari kertaa Maaningan Kinnulanlahdessa ja muistaakseni myös Pöljällä»: Kyyhk. litt.

Om *G. grandiflora* säges: **Ob.** [Uleåborg] »painolastilla Hietasaaren puolella harvinaisena»: Leiv. putk., jfr Leiv. *(G. versicolor* omnämnes särskildt). Då *G. speciosa* i Led. III p. 421—422 (liksom i DC. Prodr. etc.) upptages under namnet *G. tetrahit δ grandiflora*, håller jag för troligt, att uppg. afser någon form af *G. speciosa.*

Galeopsis speciosa f. **purpurea** Sælan p. p.

Cum forma typica rarissime occurrit.

Vide de hac forma Lindberg in Medd. XXVIII p. 38 B et Mela Kasv. V.

Sb. Kuopio Vehmersalmi: Buddén 1888! — **Kb.** Juuka Loukkavaara Hartola [1900]: Sælan in Medd. XXVII p. 60 etc.

I Medd. XXI p. 67 uppgives, att Sælan förevisade denna form såsom funnen senaste höst [1894] i ett enda exemplar vid en gångstig i trädgården vid villan Arkadia invid Helsingfors; denna uppgift afser dock *G. pubescens* Bess.: Lindberg i Medd. XXVIII p. 38 B och Sæl. bot. litt. p. 444.

Typis impr. $^{28}/_{8}$ 1921

Galeopsis speciosa f. **alba** Lindb. fil.

Cum forma typica rarissime occurrit.

Vide de hac forma Lindberg in Medd. XXVIII p. 38 B et Mela Kasv. V.

Ab. Lojo Linnais: P. H. Lindberg!, cfr Medd. XLII p. 132 nomine f. *unicolor;* Vihti: Wecksell! in Medd. XXXI p. 42 nomine *G. speciosa* f. *albiflora.* — **Nyl.** Helsingfors Kajsaniemi: Lindb. herb. nomine f. *unicolor.*

Ta. Jaala Ilonoja (1898): Klingstedt!, cfr Lindberg in Medd. XXVIII p. 38 B et Medd. XXVIII p. 16 A.

Ett exemplar från **Ta.** Hattula Pelkola: Lindb. herb. har mycket svagt violettfärgad läpp.

Fries förde *G. Tetrahit* Auctt. till *G. versicolor* * *unicolor* och upptager densamma från södra (el. västra) Finland. Det är antagligen på grund däraf, *G. unicolor* Fr. upptages som art från Finland: Trautv. Incr. p. 623.

Galeopsis tetrahit L.

Vera G. tetrahit apud nos satis raro–passim per totum fere territorium inveniri videtur; cum G. bifida Boenn., quae multo est frequentior, confusa est, cur distributio satis explorata non est.

Scand.: Nym. Syll. p. 95 et Nym. Consp. p. 576, vide infra; distributio certe explorata non est, sed p—st r in australi et media parte Finlandiae crescere videtur: Schedae II p. 130, vide ceterum Lindberg in Medd. XXVIII p. 11, l. c. p. 36—37 B et sub *G. bifida.*

Al. Lemland, Geta 1902: Palmgr.; Lemland Nåtö! et Jomala inter Ytternäs! et Mariehamn: Klingstedt & Palmgren. — **Ab.** Åbo: [I.] Ringbom!, cfr Lindberg in Medd. XXVIII p. 37 B; [Åbo in saburra ad arcem] pc (T. Wikström): Pesol. Tur. p. 43; Pojo Sällvik (Martha Schauman): Lindberg l. c. [sub **Nyl.**]; Pojo praedium Ekerö in agro solano consito: Häyr.; Lojo Jalansaari praedium Ivars: Ch. E. Boldt!; [Vihti] ad praedium sacerdotis!, Ristilä, Myyri, Olkkala, Haapkylä, Niemenkylä, Vanhala in ripa: Wecks. muist., vide infra. — **Nyl.** Ekenäs in

oppido: Häyr.; Fagervik: Hisinger!; Ingå Svartbäck! et Brennebo!: Brenner, cfr Brenn. växtf. p. 77, ubi r inveniri indicatur; Kyrkslätt Österby Nygård: Lindberg!; Esbo praedium Esbo: Poppius! nomine *G. ladanum;* Esbo Alberga in horto 1906: Häyr.; Helsingfors Brunnsparken (Marie Seidenschnur): Lindberg l. c. et Brenner!, cfr Brenn. För. p. 133; Helsingfors Kajsaniemi: Lindberg!, cfr Brenn. För. p. 131; Helsingfors Sörnäs: Brenner!; Helsingfors Tölö in agris solano consitis: Arrh.; Helsingfors Sörnäs cp in agro solano consito sept. 1920: Häyr.; Helsinge Äggelby (Inga Stenberg): Lindberg l. c.; Helsinge Malm Träsvedja: Lindberg!; Helsinge! in media parte paroeciae (st fq): Link. comm.; Orimattila Niemi Anttila Kolminoinen: A. I. Ringbom!; Orimattila Virenoja in pago ad templum, Pakaa Haarala: Link. comm. — **Ka.** [Jääski] r Kostiala (Hannikainen), Sopero Tuuha: Valle tiet. — **Ik.** nondum animadversa est.

Sat. rr Karkku Linnais spec. unum 1920: Hjelt! — **Ta.** Urjala Mäkelä: Lindberg!; Hattula Parola: A. Wegelius! nomine *G.* * *bifida*, spec. determinavit Lindberg; Hattula Leiniälä: Lindberg!, cfr Medd. XXIX p. 38; Nastola Uusikylä et Järvis, Heinola Vierumäki, Asikkala Kurhila et Vesivehmas, in oppido Lahtis, Sysmä Hovila, Ilola et Saarenkylä: Link. comm. — **Sa.** Mikkeli in oppido duobus locis 1920: Link. comm. — **Kl.** Kurkijoki Lapinlahti Lukkala! et Elisenvaara!, Valamo!: Linkola; Jaakkima ad ostium fluvii Miglijoki: Wecksell!; Sortavala Rytty et Ristijärvi, Uukuniemi Vieremä, Ruskiala Kuljakko, Impilaks Sumeria!, Pälkjärvi ad deversorium, Suistamo compluribus locis in pago ad templum et Soanlahti Jokipolvi ad casam tignis colligatis exstructam [»tukkilais majalalla»]: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272, ubi r ? in vicinitate lacus Ladoga et rr interiore in parte apellatur; Sortavala Hakala [»Kauppissiemenessä perunapellossa»] 1918, Saavais [et] Otsois: K. H. Hällstr. litt. — **Kol.** nondum animadversa est.

Oa. Vasa ad stationem viae ferratae: A. Lindfors in Häyr. herb. — **Tb.** [Jyväskylä] Tourujoki ad viam, Ristikiventalo, prope seminarium: Link. Jyv. p. 190; Jyväskylä in oppido p a. 1911, Laukkaa [»Laukas»] Ilveslahti r a. 1911: Häyr.; Laukkaa compluribus locis in pago ad templum a. 1916: Link. comm. —

Sb. Kuopio 1856: L. M. Runeberg!, cfr Lindberg in Medd. XXVIII p. 37 B; Kuopio r Suovu! ad balnearium dom. Tuustinen, Leväinen in vicinitate praedii et Kuopionlahti ad balnearium: Link. Lis.; Kuopio Kasurila Taulumäki!, Maaninka Pöljä Kokkosenmäki!, Hoikinharju! et Maaninka in pago ad templum: Kyyhk. litt., spec. lectum etiam e Maaninka prope pharmacopolium!; Maaninka Pöljä Uu'istalo duobus locis: Kyyhk. litt., spec. determinavit Lindberg, vide etiam Kyyhk. Suom. p. 24. — **Kb.** Korpiselkä Säynätvaara ad praediolum custodis silvae: Link. comm., vide sub **Kl.**; Rääkkylä Rasivaara: Link. comm. 1918.

Li. Inari 1856: E. Nylander & [M.] Gadd!, cfr Lindberg in Medd. XXVIII p. 37 B. — [**L. ent.** Enontekiäinen Palojoki: Malmberg!, cfr Lindberg l. c.]

Lt. Kola: [P. A.] Karsten! nomine *G. versicolor*, cfr Lindberg l. c.; Srednji ad sinum Kola: Brotherus!, cfr Lindberg l. c.; Petshenga in media parte ad deversorium [»härberge»]: Fontell!

Vide ceterum sub *G. bifida*.

Pl. Finl. exs. N:o 895 f. floribus rubris **Nyl.** Kyrkslätt Tera in agro leg. Lindberg, N:o 896 f. floribus albis **Nyl.** Kyrkslätt Nygård in horto leg. Lindberg.

Som belysande för den småningom växande kännedomen om *G. tetrahit* kan framhållas, att medan år 1901 8 exx. funnos uppbevarade i H. M. F. [Lindberg i Medd. XXVIII p. 37 B upptager dessutom 3 från Lindb. herb.], hade detta antal år 1917 ökats med ytterligare 20 exx.; sannolikt är, att arten skall anträffas på ännu många andra lokaler.

Ab. Från Vihti nämnes: »Hufvudformen [förekommer i] potatisland, affallsbackar o. d. mest närmast gårdarna, ej funnen i vanliga åkrar»: Wecks. muist.

L. M. Runebergs exemplar från **Sb.** och E. Nylanders & M. Gadds från **Li.** äro, som af ofvanstående framgår, insamlade 1856; I. Ringboms ex. är måhända lika gammalt, men samlingsåret för detsamma är ej antecknadt.

Ett par uppgifter, som anföras under *G. bifida*, afse kanske *G. tetrahit*.

Följande uppgifter om förekomst på barlast m. m. har jag ytterligare antecknat: **Nyl.** [Helsingfors] Sandhamn [»Santahamina»]: Ulv. — **Ka.** »Viipurin Paikallispatl. ampumatarve-alueella»: Porkk. Tiet. p. 37. — **Kl.** »Matkaselän asemalla»: Link. comm. 1918. — **Ob.** »Tornion ase-

malla» 1918: Link. comm. — Se äfven en del uppg. från **Ab.** och **Nyl.** äfvensom uppgiften från **Oa.**

Linkola betecknar *Galeopsis tetrahit* som en anthropochor, som (nästan) uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 244, jfr l. c. p. 329, 344 och Tab. IV. Lindberg säger: Finnes väl aldrig på annan än kulturmark. Med *G. bifida* är det en annan sak: Lindb. comm.

Om formerna se under Pl. Finl. exs; f. floribus albis föreligger äfven från **Sb.** Kuopio Kasurila Taulumäki: Kyyhkynen!

Galeopsis bifida Boenn.

Per totum fere territorium frequenter aut frequentissime provenit.

Fq aut fqq [1]) in tota Fennia reperiri omnes fere auctores consentiunt, cfr Till., Kalm [2]); maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries [2]); Scand.: Nym. Syll. p. 95; Scand.: Nym. Consp. p. 576 [2]); distrib. geogr. fere eadem ac speciei . . .: l. c. nomine *G. tetrahit* * *bifida;* Fenn.: Nym. Suppl. p. 251 [2]); per totum territorium fq – fqq dispersa: Schedae II p. 131, vide etiam DC. Prodr. XII p. 498 [2]), Led. III p. 420—421 [2]), Medd. XXVIII p. 68 A et inprimis Lindberg in Medd. XXVIII p. 37 B.

Lapp. fenn. fqq et cp per totum territorium: Hjelt & H. [2]); [fq, enum.: Birg. p. 95 [2]);] eandem fere, quam praecedens *[G. versicolor]* habet distributionem, fortasse paulo frequentior sit: Blom Bidr. [2]); per partem silvaticam et subsilv. omnium Lapp. suecicarum fq: Wahlenb. p. 163 [2]); ubique fq: Fellm. Lapp. [2]); Muonio cp in vicinitate templi, Ylimuonio cp: Mont. kärlv. p. 156 nomine *G. bifida* f. *rosea*, vide infra; in cultis (et ad domicilia) fq in regione coniferarum mixtarum paroeciae Kemijärvi, Sodankylä, verisimiliter etiam Kuolajärvi, et Inari, fq etiam ad Kyrö et Koppelo, observata etiam ad Köngäs prope

[1]) Prytz cont., Wecks. muist., V. E. Broth., Wecks., Stenr., Sæl. Ö. Nyl., Saur., Hjelt (**Sat.**), Sola Flor. p. 89, Leop., Mela, Axels. Putk., Parv. comm. (Oulainen), Must., Leiv., Keckm. et Hjelt & H.; fq—fqq: Arrh. Ann., Flinck et A. L. Backm. Fl.; fqq (—fq): Brenn. Obs., quem l. inspicias, [vide etiam Meinsh. p. 284].

[2]) Nomine *G. tetrahit.*

Mare glaciale: Wainio Not.[1]), cfr l. c. p. 10[1]); herba inutilis ad Mutenia et Korvanen, Sodankylä fq (Wainio): Hult Lappm.[1]), cfr l. c. p. 28, 39 et 150; enum. e multis (6 saltem) locis in par. Kuolajärvi (!), inter alia fq in pago Kuolajärvi: Pesol.[1]); Inari fq: Sæl. kat.[1]); Inari Toivoniemi!, Muddusniemi, Paavali, prope templum, Utsjoki ad sacerdotium et plurimis locis ad flum. Tenojoki inter Koadnilnjarga et Puolmak (reg. subalp.): Kihlm. Ant.[1]), cfr Moberg Klim. p. 24[1]); Varangria australis Jakobselven Bjornfoshaugen, Paatsjoki [»Pasvigelven»] Salmijärvi [»Tsjolmejavre»] ad Svanvik Risto: Norm. Fl. Spec. p. 853[1]), vide etiam Hartm. p. 93[1]) et Norm. ann. p. 41[1]). — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.[1]); Maunu: Malmberg![1]); praedium Markkina ad ostium fluvii Lätäseno: Lindén Bidr.[1]), vide infra; Siilastoba planta ruderalis [»ruderat»]: Heintze Växtg. p. 34[1]) et 48[1]), vide etiam Zetterstedt II p. 178[1]).]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.[1]); »similibus cum priori *[G. versicolor]* locis, sed ultra borealem partem lacus Imandra vix procedens»: N. I. Fellm.[1]), cfr l. c. p. XXXVII[1]) et Beket. p. 587[1]); Jokostrow, Kantalaks in ruderatis et agris, Hibinä ad habitaculum, Porjeguba, Umba, Kuusreka et Kaskarantsa: Mela Pl.[1]); Umba: Selin![1]); Hirvasjärvi ad partem septentr.-occidentalem: Axelson & Borg![1]); Ponoj in latere septentrionali fluvii ad occidentem versus a pago, unum tantum specimen: Montell![1]), cfr Medd. XXVI p. 191[1]); Nuotjavr: Hollm.![1]); prope ostium flum. Nuotjoki: Lindén![1]); prope pagum Voroninsk iuxta truncum Betulae vento caesae: Kihlman![1])

Pl. Finl. exs. N:o 897 f. *floribus rubris* **Ny l.** Kyrkslätt cultis locis prope lacum Mustjärvi una cum forma floribus albis (N:o 898) leg. Lindberg, N:o 898 f. *floribus albis* **Ny l.** Kyrkslätt cultis locis prope lacum Mustjärvi, una cum forma floribus rubris (N:o 897) leg. Lindberg.

Afvikande frekvens har jag antecknat i följ. fall: **Al.** och **Ab.** st fq—fq i Kumlinge, Brändö och Iniö: Bergr.[1]); **Ab.** Enskär st fq: Ekl. p. 106. — **Ny l.** [Hogland] byar (r): Brenn.[1]); flerstädes: E. Nyl. Ber.[1]); Suurkylä fq: Sælan i Medd. XXV p. 78[1]). — **Ka.** Haapasaari st fq: Sælan i Medd. XXV p. 80[1]). — **Sat.** st fq—fq: Häyr. Björneb.

[1]) Nomine *G. tetrahit.*

Här följa ännu ett par kompletterande uppgifter. **Nyl.**, »Är den enda art af släktet jag sett på hafsstränderna i Ekenäs socken; den är här stundom ymnig, t. ex. på äldre tångbäddar (bl. a. Tvärminne Isskär). Dessutom naturligtvis allmän i odlingar»: Häyr. — [**L. e n t.** Lindéns uppg. lyder egentligen »som föregående»: Lindén Bidr., där det antydes, att fyndorten ligger utom det område uppsatsen behandlar.]

Vid Fauna & Flora sällskapets möte den 5 oktober 1901 påpekade Lindberg, att *G. bifida* är den hos oss allmänt öfver hela landet utbredda formen, medan däremot *G. tetrahit* . . . är iakttagen på endast ett fåtal lokaler: Medd. XXVIII p. 36 B, jfr Bot. Not. 1902 p. 90 etc. Flertalet af de äldre exemplaren i H. M. F., som insamlats under namnet *G. tetrahit*, tillhöra i själfva verket enl. Lindberg [1910] *G. bifida*. Det är alltså mer än sannolikt, att äfven de äldre uppgifter, som publicerats under namnet *G. tetrahit*, afse *G. bifida*. Detta framhålles i fråga om Lindéns uppgift från **K a.** i Valle tiet., i fråga om **O b.** och **O k.** i Brenn. bidr. p. 21; vidare påpekar Brenner, att den äkta *G. tetrahit* är sällsynt i Ingå vid Svartbäck, medan *G. bifida* är allmän: Brenn. växtf. p. 77. Namnet *G. bifida* förekommer, utom i nyare floror etc. endast i följ. arbeten: (Nym. Syll. p. 95 och Nym. Consp. p. 576, se längre fram), Schedae II p. 131, Medd. XXVIII p. 68 A och p. 37 B, Ekl. p. 106, Pesol. Tur. p. 43, Wecks. muist., Häyr., Brenn. växtf. p. 77, Ulv., Valle tiet., Saur., Sola Flor. p. 89, Link. Stud. (flere uppg.), A. L. Backm. Fl., Kyyhk., Brenn. bidr. och Mont. kärlv. p. 156. I Häyr. Björneb.[1]) nämnes: »Inkl. *G. bifida*».

Äfven vissa uppgifter, som i några arbeten af nyare datum publicerats under namnet *G. tetrahit*, torde i själfva verket afse *G. bifida*, så t. ex. uppg. från **S b.** i Ter. Muist. p. 118.

I detta sammanhang bör erinras om, att Fries förde *G. bifida* såsom synonym till *G. Tetrahit* L., under det att *G. Tetrahit* Auctt. af honom ansågs motsvara *G. versicolor* * *unicolor*. *G. bifida* i Nym. Syll. p. 95 och Nym. Consp. p. 576, som antagligen stöder sig härpå, motsvarar alltså endast till en del *G. bifida*, såsom den numera och äfven i detta arbete uppfattas.

Om **ymnighetsgraden** nämnes: cp: Stenr.[1]) och Hjelt & H.[1]); cp: Caj. Kasvist.[1]); pc—cp: Häyr. Björneb.; sp, »joskus» st cp: Borg Tiet.[1]); st cp: A. L. Backm. Fl., se äfven [Meinsh. p. 284 och] Axels. Putk.[1])

Linkola betecknar *G.* * *bifida* i de inre delarna af hans undersökningsområde såsom en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen, i Ladoga-trakten åter som en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 245 och 260, jfr l. c. p. 163, 259, 332 och Tab. IV.

Både formerna *rosea* Neum. och *sulphurescens* Neum. finnas repre-

[1]) Under namnet *G. tetrahit* L.

senterade i H. M. F.; hvardera formen torde vara allmän, ehuru endast ett fåtal uppgifter föreligga. (Från **Sb.** och **Ok.** framhålles: »Molempia värimuunnoksia nähty»: Kyykh. litt., se äfven Meinsh. p. 284). Om den förra formen har jag vidare antecknat **Sat.** fqq: Sola Flor. p. 89. — **Lapp. fenn.** »praecipue ad f. *rosifloram* v. Post pertinet»: Wainio Not.[1]), se äfven Wainio Kasv. och Mont. kärlv. p. 156. — Identisk med dessa eller åtminstone mycket närastående är var. *purpurea* **Ab.** [Vihti] liksom hufvudformen: V. E. Broth. Om den senare formen föreligger följ. uppg. **Al.** p: Bergstr.[1]) under namnet var. *pallens*. — **Nyl.** st fq: His.[1]); fq: W. Nyl.[1]), hvardera som var. *pallens*. — **Sat.** fqq: Sola Flor. p. 89. — **Kb.** — Kk. fq: Wainio Kasv.[1]) under namnet f. *albiflora* v. Post. — [**Ob.** med hufvudformen: O. R. Fries p. 158[1]) som var. *pallens*.] — **Lk.** Mindre ymnig än föregående [f. *rosea*]: Mont. kärlv. p. 156. — **Li.** »ad Koppelo fq»: Wainio Not. som f. *albiflora* v. Post; se äfven om hvardera formen floror m. m. äfvensom Pl. Finl. exs. — Mela Kasv. p. 105[1]) använder sina egna benämningar var. *lutea* och *purpurea*.

Af former upptages ytterligare *β parviflora* Lapponia (Schrenk in litt.): Led. III p. 422[1]). — [Var.] *glandulosa* Iverus i Bot. Not. 1874 p. 97—99[1]).

I L. Y. 1909 p. 187 beskrifver och afbildar K. E. K[ivirikko] *Galeopsis tetrahit* med regelbunden 5-flikig krona (på figuren kallas den »säännöllisesti 4-liuskainen», hvilket icke torde vara riktigt). Exemplaret är insamladt af eleven K. A. Lindell i Tammerfors och insändt genom E. Cannelin. En ungefär likartad afvikelse omnämnes af R. G. Wegelius från Joensuu i L. Y. 1910 p. 82. — Huruvida endera eller bägge af dessa tillhöra *G. tetrahit*, vill jag lämna oafgjordt.

Galeopsis pubescens Bess.

In Fennia raro et nisi adventicia non occurrit.

Förevisades af Lindberg (i Prot. 5, X, 1901): Medd. XXVIII p. 38 B, där närmare upplysningar lämnas, jfr L. Y. 1901 p. 186 och Bot. Not. 1902 p. 90.

Nyl. Kyrkslätt Ådbäck »in horto»: E. Åberg!, exemplar bestämdt af Lindberg; Helsingfors tvenne gånger i Arkadiaträdgården, senare förgäfves eftersökt (Sælan!): Lindberg i Medd. l. c., jfr Brenn. För. p. 131 och Mela Kasv. V; Sælans exemplar äro insamlade under namnet *G. versicolor* f. *purpurea*.

Ob. [Uleåborg] »v. 1903 (W. Lähtevänoja!)»: Huum. pain. p. 36, exemplaret insamladt från »Toppilansalmi . . . lastauspaikka»!

Åtminstone de i **Nyl.** Helsingfors funna exemplaren tillhöra f. *hispida* Tausch: Lindberg i Medd. XXVIII p. 38 B.

---

[1]) Under namnet *G. tetrahit* L.

Stachys silvatica L.

In Fennia australi usque ad c. 63° passim—satis raro occurrit.

Kalm; in dumetis et hortis p: Prytz cont.; ad radices montium in silvis per australes et medias Fenniae provincias: Wirz. pl. off.; Scand. exc. Lappon.: Nym. Consp. p. 578; Fenn. mer. med.: Nym. Suppl. p. 251; in Finlandia australi haud infrequenter crescit, media in Finlandia usque ad c. 63° lecta est: Schedae p. 103, vide etiam DC. Prodr. XII p. 470, Led. III p. 413 et Valle Hav. p. 58.

Al. (rr): Bergstr.; Jomala Ramsholmen, Lemland—Hammarland: Tengstr.; [Finström] Bastö: Bergstr. Beskr.; »Jomala träsk Löfdal»: Sæl. ann.; Geta Bolstaholm: Hult ann.; Hammarland Byttböle, Finström Bergö, Sund ad meridiem versus a templo, Jomala ad praedium sacerdotis: Arrh. & K.; Jomala Ramsholm: Laur. Fört.; Finström Grelsby: Arrh. Fl.; Sund non visa nisi st cp in luco ad fretum adversus praedium sacerdotis: Prim. p. 71; Sund (!) Högbolstad: Brenner!; Lemland Jersö, Idholm, Nåtö et Rödgrund, Jomala Ytternäs [Espholm], Mariehamn ad coemeterium (Florström), Ramsholm et Önningeby, Finström Emnäs: Palmgr. Stud. p. 421, quem l. inspicias, cfr l. c. spec. tab. VII, item Palmgr. Hipp. p. 69, 145, 146, 153 et 168; Bergr. non comm. — **Ab.** [Åbo] Runsala: Leche p. 16; Korpo Tvegyltan: A. Dahl!; Pargas [»Parainen»] Lesjör in alneto ripario: Pesol.; Uskela: Zett. & Br.; Halikko Vaisakko: K. E. v. Bonsdorff!; Kimito Dahlsbruk (Ramsay): Hult coll.; Kimito in insula ad Skinnarvik: Arrh.; Tenala Olsböle Stockholmen 1917: Häyr.; Yläne: F. Sahlberg in herb. lyc. n.; Pojo Åminne: A. Christiernin!, cfr His.; p: Sel.; Lojo (fq): Hels.; [in vicinitate lacus Lojo] p—st fq: Ch. E. Boldt; item enum. e compl. locis: Pesol.; Vihti (st fq): Printz; p, enum.: Flinck, vide etiam W. Nyl. p. 208; Kuorla in consepto [»hevoshaassa»], Olkkala Huhtapelto: E. af Hällstr.; [Vihti] st r: V. E. Broth.; r: Pusula Kaitlampi et Ikkala! Kotojärvi cp in ripa: Wecks.; Somero: Söderman!; Caj. Kasvist. non comm. — **Nyl.** Sjundeå Munks (Nerv.!): His.; Ingå Barö: Sæl. ann.!;

Snappertuna in ruinis Raseborg fq: Brenn. växtf. p. 77, spec. leg. W. Brenner!; Esbo inter Välsk Långträsk et Häkelträsk ad rivulum pc: Kihlman!; Esbo Bodom Tuvkulla: C. Cedercreutz!; Esbo in coryleto prope Tavastby in par. Helsinge, Helsinge Tavastby ad Sockenbacka versus: Link. comm.; Esbo Urberga et pcc ad Kilo: Gadol.; Helsingfors: Hedengren in herb. lyc. n.; Helsingfors Åggelby [»Helsinki Oulunkylä»]: A. Rainio!; Helsinge inter Nackböle et Kårböle!, Sibbo Kallbäck: Link. comm.; W. Nylander in vicinitate Helsingfors autem non vidit: W. Nyl. p. 53 not.; Thusby haud r: Åstr. & H.; Nurmijärvi Nääs: Sæl. ann.; [Nurmijärvi] p, hic illic cp: Stenr.; p in parte septentrionali: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Pyttis!; Borgå Molnby 1888: Gadol.; [Orimattila (!)] Tekemäjärvi, Mallusjoki (Saima Uotila), Kuivanto (T. Tuominen): A. Link. p. 103; Orimattila Järvenkylä ad ripam lacus Kylänjärvi: Link. comm. — **Ka.** [Virolahti] Käyräsuo in pago Ala-Urpala: Blom; r Kaukola ad amnem 3 km ad orientem versus a templo [forsitan ad **Kl.** pert.], Kirvu Tietävälä! in ripa amnis et ad Lapakonmäki: Lindén; [Jääski] st fq tantum in parte [»alueella»] Vuoksi—Kuurman-Hiirenjoki, extra eam Kostiala interiore in parte [»salo»]: Valle tiet., cfr Valle leht. p. 92—93 et Valle Hav. p. 42, 47, 49—52 et 64; Viborg Lyykylä: Al. Lagus! — **Ik.** p: Malmb., spec. e Pyhäjärvi Sortanlaks!; [st fq in territorio: Meinsh. p. 281].

Sat. p: Malmgr. et Hjelt; [Loimaa] rr Vilvanen ad viam publicam: Saur.!; r Viasvesi (K. Lindström auct. Fontell), Räfsö (A. Pallin), Hvittisbofjärd uno loco prope templum, Luvia Leppäkari in saburra 1907 (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; [Ikalis?] Isosaari nonnulla km ad septentrionem versus a catarrhacta Kyröfors et [Kyrö] prope officinam chartae (Printz): Herlin p. 163 not.; 5 aut 6 spec. in H. M. F. — **Ta.** complur. loc. in Luopiois, ceterum st r: Leop.; [Kalvola] haud infrequens, multoties [»flere gånger»] ad vias silvaticas: Knabe Fört., cfr Borg p. 438; p: Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; Sysmä Valittula: Link. comm.; [Orivesi] st r in promuntorio prope Solala in lacu Koljanselkä prominenti nonnullis locis sp: Borg Tiet.; p in Luhanka et in maxime australi parte par. Korpilahti: Wainio Tav. or.; Korpilahti c. 1 km ad meridiem versus a

templo: Link. comm.; vide etiam K. O. Elfv. p. 385 et Link. retk. p. 149 et 151; 4 spec. in H. M. F. — **Sa.** haud r, Villmanstrand, Nyslott: E. Nyl. & Chyd.; ad Villmanstrand locis umbrosis humidis: Sæl. ann. et herb.; p—st r: Hult, spec. e Ruokolaks Narsakkala!; complur. loc. [in vicinitate opp. Nyslott]: Buddén; Nyslott [»Savonlinna»] prope templum, Sääminki Tolvaniemi (K. Helin): Budd. muist.; Mäntyharju Toivola!, Mikkeli prope viam publicam ad septentrionem versus ab oppido 1920. Sääminki compl. locis ad Aholahti et Laitaatsilta 1920: Link. comm. — **K1.** st r ad Ladogam borealem, in Valamo (!) et ad Sortavala: Fl. Kar.; Hiitola in vicinitate templi: Lindén, vide etiam sub **Ka.**; Valamo 1881: Sæl. ann.; [Parikkala] st r Surumäki, Huotikkala et Papinniemi: Hann.; Parikkala Rautalahti (E. Wilska herb.): Budd. muist.; Jaakkima: O. Hjelt M. S. (ex ipso); Uukuniemi! Latvasyrjä: Nikl.!; p in par. Sortavala (Bergström): Norrl. Symb.; Suosaari: Chydenius in dupl.! [forsitan ad Kol. pertineat]; Impilaks prope Pullinvuori, Neulaislampi, Pälkjärvi Tyydinsaari et Anonniemi p: Hjelt, cfr Hjelt Ant p. 64; p in vicinitate lacus Ladoga: Link. Stud. p. 281, cfr l. c. p. 35; par. Sortavala et Impilaks p—st fq, Uukuniemi, Ruskiala, Pälkjärvi et Soanlahti enum. e compluribus locis: Link. comm.; item Pesol., etiam e Kitelä, vide etiam Kihlm. Beob. p. XXX et Pesol. tutk. p. 75. — **Kol.** r »in reg. aren. mihi non obviam»: Elfv., [spec. e Rossia Vosnessenje!]; Pjongvi, in tota vicinitate lacus Onega a Vosnessenje usque ad Selki: Caj., cfr Cajander & Lindroth in Medd. XXV p. 25; Mantshinsaari: Chydenius in dupl.!; Salmi Lunkulansaari Hiivakylä: Laura Högman!; Petrosavodsk: Simming!, cfr Norrl. On. et Günth. p. 46, vide etiam sub **K1.**

Oa. Lappfjärd Puskanvuori [in »Bötombergen»]: Hammarström in Geogr. F. T. 1898 p. 399. — **Tb.** r Jyväskylä Tourujoki: Broth.!, cfr Wainio Tav. or., Herb. Mus. Fenn. II p. 143 et Link. Jyv. p. 186, spec. e Jyväskylä iam leg. Nikl.!; Jyväskylä Lohikoski: Gadol.! et Prim. p. 51, ad eundem locum atque antecedens forsitan spectet. — **Sb.** Leppävirta haud infrequens: Enw.; r: Mela; ad officinam Varkaus: Kyyhk. litt.; Kuopio (!) Hiltulanlaks: E. Nyl. & Chyd.!; r [Kuopio] complur. locis ad viam

publicam inter Pitkänlahti! et Korsumäki, Jynkä in luco ad Petosenlampi, Särkilahti in luco 1900 (Teräsvuori) [et denique] Uuhmäki in declivi rivi prope viam publicam: Link. Lis.; Kuopio (!) Hirvilahti prope rivum a stagno Levälampi: Budd. muist.; Kaavi Siikajärvi ad sinum Salakkalahti [spec. leg. Kotilainen!] contra Likosaari, Nilsiä Tahkomäki (in pago ad templum) ad rivum Loutteinen!, in vicinitate eiusdem et ad »Huutavan Holoma»!: Kyyhk. litt., cfr de loco ultimo Kyyhk. kasv. p. 58, vide etiam Kyyhk. Suom. p. 23. — **Kb.** Tohmajärvi ([A. E.] Arppe): Chyd., spec. legit U. W. Telén!; Tohmajärvi Everilä: Hjelt; Tohmajärvi Kemie Piilovaara in luco *Aconiti:* Link. comm.; Tohmajärvi Kemie: L. Oesch!; Pielis: Woldstedt!; r [Pielisjärvi] ad pedes montis Koli subdominans — sp: Axels. Putk. — Kon. r Perttiniemi, Dvorets, Mundjärvi: Norrl. On., cfr Günth. p. 46; Kusaranda: Kihlm.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; in 4 insulis parvis prope Klimetskoi [»Sennoguba»]: Caj., cfr Cajander & Lindroth in Medd. XXV p. 25.

Pl. Finl. exs. N:o 340 *a* **Ab.** Lojo SOLhem loco umbroso inter frutices leg. Lindberg, N:o 340 *b* **Ab.** Vihti Laukkamäki in nemore leg. A. Heikel.

Största delen af Finl. och Lappl.: Fries; i vårt flora-område är afståndet mellan nordgränsen för *St. silvatica* och Lappmarken mer än 3 breddgrader. — **Ok.** *Stachys silvatica* uppräknas bland arter, som icke iakttagits i Sotkamo: Kyyhk. maap. p. 57. — **Ob.** [Uleåborg] Toppila 1885 och 1886 föga talrik, Kemi 1888: Zidb., jfr Brenn. Obs; barlast, annoterad från och med hösten 1885 hvarje sommar i Kemi stad, Simo Kallio 1892: Keckm. — Tydligen tillfällig; någon uppgift från senare tid (1890-talet) föreligger ej.

St. silvatica upptages äfven från Kton.: Mela Kasv. V.

Linkola betecknar *St. silvatica* som hemerophob: Link. Stud. p. 281.

Som **fossil** är arten funnen vid [Nyl. Pyhäjärvi] Sortbäck och [**Kl.** Sortavala] Helyläjoki, äfvensom [**Sat.** Ikalis] Kovelahti och Parkanonjoki (Herlin) inom furuzonen: G. And. p. 124, jfr Herlin p. 161 och 167. Senare åtminstone vid **Ik.** Rautu Raasuli: Lindb. Subf. p. 74.

Om **hybriden** med *St. palustris* se längre fram.

Stachys palustris L.

In australi et media Fenniae parte plerumque satis frequenter provenit; ad septentrionem versus usque ad 64^0

20 aut paullo supra progreditur; vide ceterum infra sub f. agresti, ad quam formam plurima specimina pertinent.

Kalm; in (dumetis et) agris humidis st fq: Prytz cont; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. Lappon.: Nym. Consp. p. 578; Fenn. mer. med.: Nym. Suppl. p. 251; in Finlandia australi (fq), media in Finlandia plus minus r usque ad 64° 20′ lecta est: Schedae p. 103, vide etiam DC. Prodr. XII p. 470, Led. III p. 414 et Link. Kultt. p. 138.

Al. p: Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr.; (r) Brändö Björkö Ängö: Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; (r) Töfsala Vehaks: Bergr.; p: Arrh. Ann.; st fq: Sand.; (r) in rivo ad pistrinam Kaukelmaa in amne Muurila: Renv., vide sub f. *agresti;* fq: A. Nyl.; st fq: Sel.; fq: Printz, Flinck et V. E. Broth.; (fqq) [»yleinen»]: Wecks.; st fq, pc [»harv.»], si cum aliis comparatur, ad ripas amnium et rivorum, sed plus minus fq in agris et hic illic cp: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs p: Häyr.; fq: His., vide sub f. *agresti;* st fq: W. Nyl. p. 213; p, hic illic cp: Stenr.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] r in prato ad Kiiskinkylä: Brenn.; Hogland Suurkylä complur. locis: Sælan in Medd. XXV p. 78. — **Ka.** st r: Blom, vide sub f. *agresti;* st r Kirvu Sairala et cp ad Tietävälä, Jääski Järvenkylä et Kärkkäälä: Lindén, vide sub f. *agresti;* [Jääski] p: Valle tiet.; Haapasaari fq: Sælan in Medd. XXV p. 80. — **Ik.** st fq: Malmb.; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 281].

Sat. dispersa [»spridd»]: Malmgr.; p: Saur., vide sub f. *agresti;* p et pc—st cp, enum.: Häyr. Björneb.; st fq: Hjelt. — **Ta.** p: Leop., vide sub f. *agresti;* (fq): Knabe Fört.; st fq: Asp. & Th.; pc: Norrl. s. ö. Tav., vide sub f. *agresti;* [par. Gustaf Adolf] st fq in parte australi, in parte septentrionali non reperta: Bonsd.; p—st fq in agris hic illic st cp: Borg Tiet.; p in Luhanka, Korpilahti Lassila et Sutoisenniemi: Wainio Tav. or., vide etiam Kärk. Sin. p. 4. — **Sa.** Valkiala st fq: Hult Fört.; p: Hult; in Budd. muist. etc. etiam e nonnullis locis enum. — **Kl.** st fq saltem ad Ladogam borealem . . .: Fl. Kar.; st r Kaukola Rami: Lindén, vide sub **Ka.**; p—st fq: Hann.; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte p: Link. Stud. p. 272, cfr l. c. p. 366 et Tab. IV; Pälkjärvi p:

Hjelt Ant. p. 64. — Kol. (rr) Sermaks: Elfv.!; Salmi (!) fq in pagis ripariis, etiam interiore in parte enum. e 9 locis: Link. comm.

Oa. dispersa [»spridd»]: Malmgr.; ad amnem Närpes, Kristinestad st fq infra molas: Lindén Bot.; Malaks: J. R. Asp. p. 123; Solf cpp 3 à 4 km a deversorio Rimal: Hjelt; Qvarken: Simming!, cfr Laur. Växtf.; Storkyrö: Alcenius in dupl.!, cfr Laur. Växtf.; p Laihela, Mustasaari complur. locis, Qveflaks Norrminne: Laur. Växtf. — **Tb.** Laukaa: Broth.!; [Jyväskylä] Tourujoki in agro: Link. Jyv. p. 190; [Jyväskylä] in agris solano consitis in annis 1900 sequentibus (M. Puolanne), Keljonkylä Kylmälahti in agro: Link. Kasv. p. 168, cfr l. c. p. 158; Saarijärvi in agro prope viam a templo ad Myllymäki: G. Marklund!, vide etiam infra; Wainio Tav. or. vide sub **Ta.** — **Sb.** Leppävirta haud fq, Vokkola, »Jyrkänsola» et complur. locis cp ad Varkaus: Enw.; (r): Mela; Kuopio: L. M. Runeberg!; [Kuopio] st r, enum. e 7 locis: Link. Lis.; etiam in Budd. muist. enum.; Varkaus pc, par. Kuopio 9 locis, Kaavi 3 locis, Maaninka Kinnulanlahti cp in agro ad Kuhmuharju! et insuper 16 aliis locis, Nilsiä! 2 locis, Varpaisjärvi Urimonlahti! et Iisalmi pag. Vieremä, ubi primum his annis [»aivan äskettäin»] crescere indicata est: Kyyhk. litt.; vide etiam Kyyhk. Suom. p. 16 et 24. — **Kb.** Liperi p: Eur. & H., spec. e Liperi Simananniemi!; Pielis: Woldstedt!; r Lieksa in pago eiusdem nominis, Repola Kiimovaara: Wainio Kasv. — Kon. st fq saltem ad . . . Onegam: Fl. Kar., vide sub **Kl.**; secus ripas plurib. locis, Tiudie, Lishmajärvi, Suunu, Kumus, Vornova et Unitsa (Simming), Saoneshje fq: Norrl. Ou., cfr etiam Günth. p. 46; Koselma: Kullhem!, vide infra; Suojärvi st—r, enum. e 5 locis: Link. comm.

Om. st r Pedersöre, Gamla Karleby, Nedervetil: Hellstr., de Gamla Karleby cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Munsala Kantlaks: Laur. Växtf.!; rr Esse Saloöjen: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136. — **Ok.** Paltamo Varislahti: E. Lönnbohm!, cfr Brenn. bidr.; Puolanka ad praedium sacerdotis: Kärk., vide etiam infra. — Kp. in parte australi [prope Siesjärvi] ad Saarenkylä! in agro cannabi consito, in vicinitate orae ad Soroka!

ster., in vicinitate Kellovaara in agro hordeo consito in pago Tschirkkakemi!: Bergr. Ant.

Vide ceterum sub f. *agresti*.

Tb. *St. palustris* uppräknas bland arter, som saknas i Pihtipudas och Kinnula: Roiv. hav. p. 13. — **Om.** Gamla Karleby och Jakobstad sälls. eller tillfällig på odlad mark (exemplar i elevers herb.): Zidb.; uppgifterna erfordra bekräftelse. — **Ok.** Kajana (Eberhardt): Brenn. Obs.; månne tillfällig? Brenner betecknar dock icke arten sålunda. Af mina anteckningar framgår f. ö. icke, att Eberh. upptagit *St. palustris* i sitt manuskript. — Om förekomsten i Puolanka säges: »Joka vuosi runsaasti eräässä pappilan pellossa: Kärk. — Kianta [»Suomussalmi] Kirkonkylä rehukauran pellosta postikonttoorin luona»: Kyyhkynen!; tydligen tillfällig, hvarföre arten i Kyyhk. Suom. omnämnes endast i inledningen. — **Ob.** [Uleåborg] »v. 1901 eräällä pellolla (I. H. Holma)»: Huum. sat. p. 91; Simo på barlast (exemplar i elevers herb.): Zidb., jfr Brenn. Obs.

I Nordsverige hör *St. palustris* (enl. Birg. p. 82) till de arter, som ha sin nordgräns mellan Neder-Kalix—Haaparanta [»Haparanda»].

Linkola betecknar *St. palustris* i de inre delarna af sitt undersökningsområde såsom en anthropochor, nästan uteslutande förekommande på ståndorter, som uppstått genom kulturen, men i Ladoga—Karelen åter som en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 245 och 260, jfr l. c. p. 333 och 334. Denna åsikt kan endast gälla åkerformen, ej den ursprungliga kärrformen: Lindb. comm.

Odlad som prydnadsväxt **Nyl.** Ekenäs Jusarö: Häyr.

Som **fossil** är *St. palustris* funnen i [**Ab.** Pojo] Lassila kärret Brödtorp och Nygård: Mossk. Red. IV p. 307, **Nyl.** Ingå Kalkulla: Lindb. torfm. I p. 35, jfr Lindb. Subf. p. 74, **Ik.** vid Suvanto sjö.: Lindb. Subfoss. in Atlas p. 58, [**Sat.** Loimaa] Pesänsuonrahka c. 1 km SE om Mellilä järnvägsstation: Mossk. Red. IX p. 208, **Oa.** Lappo på två ställen: Lindb. Bot. p. 233 och 242 äfvensom Ilmola: l. c. p. 300; se äfven Lindb. Phyt. p. 185 och 192.

Om former, frånsedt f. *agrestis*, som behandlas särskildt, föreligga följ. uppgifter. En var. *viridifolia* Led. närstående form omnämnes och beskrifves från **Kon.** Koselma (Kullhem!): Norrl. On.

En annan form, närmande sig hybriden *St. palustris* × *silvatica*, beskrifves af Brenner från **Ta.** Kangasala Suinula; exemplaret insamladt af fr. Sally Lindström!: Medd. XXXII p. 14, jfr nedan p. 240.

F. *bracteata* Beck omnämnes från **Nyl.** Esbo Kilo i potatisland: Häyr.

Hufvudformen kallas *β vulgaris* [Led.]: Led. III p. 414.

F. *agrestis* F. Aresch. Då flertalet exemplar i H. M. F. tillhöra denna form, kan det anses ställdt utom allt tvifvel, att också flertalet af här ofvan anförda uppgifter afse densamma. Emellertid särskiljes denna form icke af flertalet författare; endast följande uppgifter föreligga: **Ab.**

fq: Renv. — **Nyl.** fq: His. — **Ka.** p: Blom; en gråluden, lågväxt *agrestis* form anträffades i Jääski Ahola och Järvenkylä i potatisland: Lindén, se äfven Valle tiet. — **Sat.** p: Saur. — **Ta.** st fq: Leop. och Norrl. s. ö. Tav.

Pl. Finl. exs. N:o 341 »**Sat.** Karkku Järventaka in margine agri leg. Hjelt», N:o 900 **Nyl.** »Kyrkslätt Nygård in pago Österby in agro solano consito leg. Lindberg».

Rörande förekomsten af *St. palustris* i östra Finland skriver Linkola: »Muualla paitsi Laatok. rannalla, melkein vain pelloissa»: Link. comm. För **Sb.** åter säges: »Pelloissa tai muuten ruderaatina»: Link. Lis. Samtliga de fyndorter Kyyhkynen uppräknar för **Sb.**, hänföra sig till åkrar. Se f. ö. Caj. Kasvist. under **Ab.**

F. *agrestis* omnämnes f. ö. Brenn. Flor., Alc., Mela Kasv. V etc.

Stachys palustris × silvatica.[1])

In Fennia australi et media rarissime nascitur.

Ka. Jääski Kärkkäälä: Lindén!

Sa. Taipalsaari »Kirkkosaari»! et prope templum!: U. Saxén, cfr Medd. XLI p. 119; Kristiina: A. H. v. Fieandt!, spec. communicavit Zidbäck et determinavit Arrhenius, cfr Medd. XVIII p. 263, Medd. XIX p. 10 etc. et vide infra. — **Kl.** Sortavala Otsois contra Niemelä (alumn. Kyllikki Rautalainen herb.): K. H. Hällstr. litt.; ad fines prov. **Kol.** Salmi Lunkulansaari ad vicum Hiiva: Wegelius!, cfr Medd. XXI p. 3 et 10. **Kon.** [Saoneshje] Klimetskoi [»Sennoguba»] in insula quadam: Cajander & Lindroth!, cfr Cajander in Medd. XXV p. 61 (et Bot. Not. 1899 p. 70, ubi errore a **Kol.** enumeratur).

Denna hybrid utreddes hos oss först af Arrhenius, som vid sällskapets Pro Fauna et Flora Fennica möte 13, V, 1891, se Medd. XVIII p. 263, lämnade ett meddelande om densamma. Lindéns exemplar är visserligen insamladt tidigare (1888) men under namnet *St. palustris* f. — Zidbäck nämner, att Fieandt äfven senare (1891) insamlat hybriden.

Om en form, som står denna hybrid nära, se ofvan p. 239 (i åtminstone en del referat anföres uppg. såsom hänförande sig till hybriden).

Stachys annua L

In Fennia raro et nisi adventicia non occurrit.

Nyl. [Tenala] Lappvik lastageplats på barlast: Häyr. herb., jfr Mela Kasv. V; [Helsingfors Sandhamn] »6 kpl. tavattu 1919 ilmailutyö-

[1]) *Stachys ambigua* Sm.

pajan takalistossa [»5:ssä»]. Ei 1920»: Ulv.; [Helsinge] »Malmi 1 yks.»: Link. Tul. p. 20. — **Ka.** Sippola Inkeroinen på stationsplanen 1905: A. Lindfors!, jfr Medd. XXXIII p. 133 och 184, på det sistnämnda stället betecknad såsom »verwildert»; Wiborg »in area ad Salakkalahti»: E. Gustafsson!, jfr Sælan i (Prot. 2, 10, 1886) Medd. XV p. 181 och se nedan; [Wiborg Pantsarlaks] »1908 ja 1916, mutta myös muinakin vuosina, vaikka aina harvinaisena»: Myrb. p. 96. — **Ik.** Muola [»Mohla»] vid Perkjärvi station: Fr. Thuring!, jfr Arrhenius i (Prot. 3, III, 1894) Medd. XX p. 60–61, l. c. p. 80 etc.

Sa. Savonranta Vuokala: A. O. Väisänen!; Kerimäki »Kullemmoinen, aseman luona radalla»: J. Hartikainen!; Rantasalmi Oravi »venäläisen viljan mukana»: Pulkk. p. 30. — **Kl.** Sortavala 1898: I. M. Wartiainen!, jfr Alc. IV; Sortavala »Kymölästä seminarin puutarhamaista 1916 (sem. oppilaan I. V. Aikosen herb.) [ja] Saavailla pellossa, jossa kasvoi m. m. venäläistä rehuhernettä 1917»: K. H. Hällstr. litt.; »Soanlahti Kiukan metsänvartiatorpan turnipsimaalla 1 yks., Suistamo Muuanto 1 yks. kaskikaurassa»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 272, där arten betecknas som sällsynt och «ganz ephemer», äfvensom l. c. p. 327, 344, 345 och Tab. IV.

Oa. [Wasa ångkvarn] 1880–1883, 1887, 1888, en del år g. allm.: Laurén i Medd. XXII p. 40, jfr bl. a. Alc. III, där arten uppgifves för åren 1878 och 1880; exemplar från Wasa ångkvarn insamladt af A. Lindfors!; numera dock utrotad. — **Sb.** Kuopio »Pitkälahti Koivumäki puutarhassa ja Savilahti (kaupungin läh.) lantatunkiolla maantien varr. (Kotilainen)»: Link. comm.; »Maaninka nähty Kinnulanlahden kylällä useampia kertoja ja pari kertaa Pöljällä m. m. Lintuniemen! luona»: Kyyhk. litt., exemplar äfven från Maaninka Harrasharju! Senare tillägges: »Maaninka Lahtelan kanala, Kuopion pitäjä Kasurila Yläpiha 1 yksilö nauriin seassa»!: Kyyhk. litt. 1919. — **Kb.** »Korpiselkä Kildshan, Kiiskin ja Riekkalan uudistorpissa venäl. kauralla kylvet. pellossa. Vain advent.»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 364–365 och 366 äfvensom under **Kl.**

Om. Gamla Karleby Yxpila på barlast: Knabe litt. — **Ok.** »Eräällä kesantopellolla Sotkamon kirkonkylällä muistaakseni useampia kappaleita»: Kyyhk. litt., jfr Kyyhk. Suom. p. 17 jämte not 1 äfvensom Kyyhk. putk. p. 162; »Kajaani (Näytt. Kajaanin semin. herbaricssa)»: Kyyhk. litt. 1920; ytterligare undersökningar önskvärda.

Ob. [Uleåborg] »v. 1900 eräällä perunamaalla 1 kpl. Samoin 1 kpl. eräällä kesantopellolla! v. 1901»: Huum. sat. p. 91, jfr Brenn. bidr. p. 21; Uleåborg [»Oulu] kesantopelto, ennen kauraa kasvannut»: Y. Wuorentaus! — **Kuus.**: Ole Torckell!, exemplar inlämnadt genom Å. Nordström.

Lindberg anser bestämningen af exemplaret från **Ka.** Wiborg osäker Frånsedt detta exemplar är exemplaret från **Ik.** Muola det äldsta.

Linkola betecknar *St. annua* som en anthropochor, hvilken (nästan) uteslutande förekommer på ståndorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 245. För öfrigt uppräknar han densamma bland arter,

Typis impr. $^{28}/_{7}$ 1921.

som under senare år visat ökad benägenhet att sprida sig i Finland: Link. lev. p. 20.

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 579.

Stachys arvensis L.

In saburra rarissime occurrit.

Nyl. [Helsingfors å Sörnäs lastageplats] ganska talrikt, förekom äfven på Sumparn: Sæl. exk., jfr Prot. 9, XI, 1878 och Bot. Not. 1878 p. 189, exemplaret från Sumparn hör dock enligt Lindberg till *Ballote nigra α ruderalis;* »Borgoa iuxta insulam Kråkö in saburra navali crescens»: W. Wahlbeck!

Ob.: Mela Kasv. V. Uppgiften afser sannolikt Uleåborg; närmare uppgift är mig obekant.

Arten upptages som barlastväxt i Brenn. Flor., Alc. III och följ. äfvensom Mela Kasv. V. Om dess allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 579.

St. recta L. anföres som rr [Uleåborg] Myllytulli 1892: Leiv.; denna uppgift bör dock utgå, enär exemplaren varit oriktigt bestämda: Huum. lis. p. 87.

Af släktet *Stachys* odlas några arter.

Så uppräknas *St. lanata* Jacq. som en stundom odlad prydnadsväxt: Mela Kasv. V, Alc. IV etc. Lindberg skriver om denna: Allmänt odlad: Lindb. comm.; äfven jag har sett den flerstädes.

Om *St. affinis* Bunge (*St. tuberifera* Naudin) säges: »Växten är hos oss fullkomligt härdig, och hafva knölar utan olägenhet odlats och öfvervintrat i vårt land ända upp till trakten af Uleåborg»: Lundén Köksv. p. 467 och l. c. II p. 539 och 540. Den odlas . . . här och där i södra Finland: l. c. p. 468, jfr Alc. III och Alc. IV, där den kallas *St. Sieboldii* Miq.

Se äfven ofvan s. 199 och nedan s. 243.

Betonica officinalis L.

In vicinitate lacus Ladoga circ. 61° 40′ raro occurrit. Nonnullis aliis locis Fenniae australis ex antiqua forsitan cultura superstes.

Till.; Till. Icon. 35 (planta culta); Kalm; in Nylandia paucis locis: Hell. p. 13, cfr Prytz cont., qui etiam Gadd adfert, et Wirz. pl. off. nomine *B. stricta;* Fenn. merid.: Fries et Nym. Syll. p. 95; Fenn. mer. occ.: Nym. Consp. p. 577 [rectius

mer. or.], vide etiam DC. Prodr. XII p. 460, Led. III p. 407—408, Link. Pfl. p. 15 et Norrl. in Atlas p. 23.

Nyl. vide supra et infra et cfr Mela Kasv. V etc.

Sa. Valkiala: E. Winter!, cfr Sæl. Ö. Nyl. et vide infra. — **Kl.** Kirjavalaks: Sahlberg!, cfr Popp. p. 50; inter Rautalaks et Kirjavalaks (A. Backman): Backm.; Kirjavalaks »4 verst från gästgifveriet åt Impilaks ganska mycket»: Hasselbl., spec. 15 km ab oppido!; Sortavala Rautalahti: C. Relander!, spec. dedit O. Collin; Sortavala (!) Kirjavalaks (!) in luco prope praedium Räty! et haud procul a Peuhkurinen!: Pesola; Sortavala Paksuniemi: Poppius!, [Kirjavalaks Paksuniemi] Printz! et Palmgren!, cfr Liro Ured. p. 326; Sortavala cp in vicinitate praedii Paksuniemi, Rautalahti pcc ad declivem Muuraismäki in luco denique Orjatsaari in partibus septentrionalibus (O. Relander), Impilaks inter templum et Janaslahti!: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 272, ubi rr inveniri indicatur; Sortavala Rautalahti nonnulla spec.: Link. omen. p. 163, vide etiam K. H. Hällstr. p. 99. — **Kol.** Salmi Hiiva (alumn. Nina Seide herb.) 1917: K. H. Hällstr. litt.; Petrosavodsk: Günther!, vide infra.

I W. Nyl. Distr. uppräknas *Betonica officinalis* bland arter, som Nylander icke iakttagit i Finland. I Herb. Mus. Fenn. [ed. I] p. 107 anfördes densamma för **Nyl.**, en uppgift, som antagligen afser exemplaret från **Sa.** Valkiala. I 2:dra uppl. åter af nämnda arbete säges: »In Fennia meridionali pluribi plerumque antiquae culturae superstes»: Herb. Mus. Fenn. II p. 143, jfr l. c. p. IX not. Uppgiften, att arten förekommer flerstädes, innebär dock en uppenbar öfverdrift. — Då emellertid Norrlin (se Norrl. in Atlas p. 23) och Linkola ännu senare studerat artens förekomst i **Kl.**, finnes enligt min tanke intet skäl att utesluta *Betonica* från de i denna trakt vildt växande arterna. Huru det däremot förhåller sig med artens förekomst i **Sa.** och Kol., bör närmare utrönas.

Ab. Reso Hintsala (Linsén?): O. Hjelt M. S.; uppg. upptages för vidare undersökning. [Vihti] r Vanhala Juotila i trädgården: Printz, jfr bl. a. Alc. III; tyckes numera vara utgången därstädes. Möjligen förväxlad med *Nepeta grandiflora:* Flinck. På etiketten till ett exemplar i H. M. F. uppgifver O. Collin, att Printz' exemplar af *Betonica officinalis* från Juotila trädgård tillhöra *Stachys germanica,* som länge vuxit därstädes förvildad. — [**Ik.** Meinsh. p. 280—281 upptager *Betonica* endast från kalkstensområdet.] — **Ta.** Hollola Paimela: Wainio herb., sannolikt förvildad.

Linkola betecknar *Stachys betonica* som en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264.

Phlomis tuberosa L.

In Nylandia rarissime disseminata occurrit.

Nyl. »Mycket frodig, förvildad i en trädgård vid Frugård i [Mäntsälä socken af] Nyland. Enligt uppg. af K. Nordenskiöld hade den redan på 1700-talet blivit odlad härstädes och sedan dess bibehållit sig . . . . Ej anförd från skandinaviska halfön»; Sælan i (Prot. 1, XII, 1883) Medd. XIII p. 173—174!

Phlomis tuberosa upptages såsom stundom odlad och förvildad: Alc. IV, jfr f. ö. Mela Kasv. III—V, Brenn. Flor. etc. Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 581 och Nym. Suppl. p. 252.

Ob. [Uleåborg] r på barlast [»9 Pl. P. H.»]: Leiv. Då arten ej omnämnes i Leiv. putk., torde bestämningen kunna betecknas som oriktig.

Ballote nigra L.

In Fennia rarissime in saburra occurrit.

Södra Finl.: Fries [1]); »Scand. exc. Lapp.»: Nym. Syll. p. 77.

Nyl. »p ex gr. in plateis opp. Ekenäs»: A. Nyl. [1]), jfr Led. III p. 434 [1]). I W. Nyl. Distr. [1]) säges däremot: »a me non hinc visa». *Ballote* har aldrig iakttagits i Finland annorstädes än på barlast; härom föreligga några uppgifter. **Al.** Mariehamn: E. Græffe! — **Nyl.** Helsingfors ins. Sumparn: Sælan!, jfr Alc. IV; Sælans exemplar är insamladt under namnet *Stachys arvensis;* Helsingfors Eira skvären på trädgårdsjord 1912: Häyr. herb. — **Sat.** [Björneborg] Räfsö på barlast i juli 1905 (E. Graeffe): Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 52 under namnet *B. nigra α vulgaris* Hoffmansegg et Link; Räfsö på barlast (Axel Lindfors 1905): Sæl. herb. — **Ob.** [Uleåborg] »v. 1901 3 kpl.»: Huum. pain. p. 86; exemplaret är insamladt af Y. Wuorentaus!; Kemi: Enwald & Hollmén!, jfr Alc. [1]) och Brenn. Obs. [1])

Arten upptages f. ö. i floror etc. Om dess allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 581—582. Namnet skrifves af flere förf. *Ballota,* men enl. benäget meddelande af prof. F. Gustafsson är *Ballote* riktigare.

Ballote nigra L. var. alba (L.)

In saburra rarissime occurrit.

Ab. Barlast i Åbo hamn: Tallgr. p. 77 [2]). — **Nyl.** Helsingfors Sörnäs på barlast: Unonius! och Öhrnberg!, det senare exemplaret inlämnadt under namnet *B. ruderalis.* — **Sat.** [Björneborg] Räfsö: Lindén!, jfr (Prot. 5, XI, 1887) Medd. XV p. 215 [2]), Bot. Not. 1887 p. 273 [2]), Häyr. Björneb. [2]) och l. c. p. 52; Räfsö [»Reposaaren rannasta»] 1919: N. Viikari!,

[1]) Under namnet *B. ruderalis* Sw.

[2]) Under namnet *B. foetida* Lim.

ex. bestämdt af Lindberg. — **Ob.** [Uleåborg] Toppila 1885, 1886 samt troligen tidigare, ehuru icke blommande, föga talrik: Zidb. [1]), jfr Brenn. Obs. [1]); barlast Simo Vasankari 1889, numera försvunnen: Keckm. [1])

Varieteten upptages f. ö. i floror etc. Om dess allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 581. Se äfven under hufvudformen.

Leonturus cardiaca L.

In parte australi Fenniae raro occurrit; supra 63⁰ aut nonnullis plagis iam ad 62⁰ vix nisi adventicius; in Fennia orientali rarissime visus est.

Till.; Till. Icon. 104; sistebat iter versus septentrionem Vasae: Fl. Lapp. Proleg. §: 30, cfr Linné Iter lapp. p. 198 et l. c. II p. 207; Kalm; ad praedia et pagos: Hell. p. 13; in ruderatis ad pagos (fq): Prytz cont.; ad domos, vias et sepes per australem Fenniae partem, Loimaa [»Lojmijoki»]: Wirz. pl. off.; Fenn. merid.: Fries; Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 580, vide etiam DC. Prodr. XII p. 500, Led. III p. 422—423 et Link. kultt. p. 137.

Al. r: Bergstr.; Saltvik ad praedium sacerdotis: Bergstr. Beskr.; [Saltvik] Fremmanby: Tengstr.!; r Jomala ad praedium sacerdotis: Arrh. & K.; Saltvik in horto praedii sacerdotis: Ch. E. Boldt; Sund Kastelholm: Bergr. comm. — **Ab.** p: Zett. & Br.; Åbo in ripa fluv. Aura: Hellström!, vide etiam infra; Nagu!, Merimasku!: P. A. Karsten in dupl.; Rimito Hanga: T. O. Ilmoni in Häyr. herb.; Nådendal: Elfv. comm.; Pargas: Brenner!; Pargas Malmen: O. M. et E. Reuter; Pargas [»Parainen»] Bläsnäs in area: Pesol., spec. adscriptum »Malm kirkkoaidan vierus»!; Karuna: A. Brotherus in herb. lyc. n.; Kimito Engelsby: Hisinger!; Sagu (Lindh): O. Hjelt M. S.; Uskela Kärkis: K. E. v. Bonsdorff!; Bromarf Könnick[e] et in vicinitate templi in horto: Sand.; Lojo ad praed. sacerdotis: Hels.; Lojo Linkulla: Brenner!; Lojo prope templum: Edv. af Hällström!; Vihti r Vanhala ad margines viarum: Printz; [Vihti (!)] r in marginibus viarum et in areis in pago Vanhala, etiam in prae-

[1]) Under namnet *B. foetida* Lim.

dio Vanjärvi: Flinck, vide infra; r [Vihti] prope templum in marginibus viarum: V. E. Broth.; Mynämäki r a. 1896 in horto praedii Kallis nonnulla spec., sed posthac non visus, etiam in coemeterio par. Mynämäki: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs Danskog: Häyr.; Ingå Fagervik ad marginem viae: Hult & Tikkanen in Häyr. herb.; Helsingfors: Sievers in herb. lyc. n., vide etiam infra; Helsingfors ad coemeterium Lutheranum vetustum: Sælan!, postea exstinctus: Sæl. ann.; Helsingfors in Horto botanico subspont.: Sola!; rr Borgå (Nikl.), Lappträsk! in pago ad templum: Sæl. Ö. Nyl.; Borgå Kullo (Fastberg): Sæl. ann.; Lovisa: Arrh. — **Ka.** iuxta moenia Viburgensia st fq: Fl. Kar. p. 188, cfr Malmb. et vide infra, spec. leg. A. Thuneberg!; [Viborg] Tervaniemi cp: Porkk. Tiet. p. 37. — **Ik.** r ad praedium sacerdotis Sakkola! et in oppido Käkisalmi [»Kexholm»]: Malmb.; Sakkola ad praedium sacerdotis: E. Savander!; Nykyrka ad deversorium in vicinitate templi: Lindberg!; Käkisalmi [»Kexholm»]: J. J. Wallenius!, cfr Silén Blomb. p. 129; in oppido Käkisalmi loco culto: Sæl. herb. 1883, vide etiam infra; [saepe cpp in ruderatis, p in tota Ingria: Meinsh. p. 285].

Sat. r Björneborg: Malmgr., spec. leg. Simming!; Loimaa [»Loimjoki»]: I. Ringbom!; [Loimaa] rr Aittamäki, etiam Metsämaa in ripa orientali amnis contra templum (herb. alumnorum): Saur., cfr l. c. p. 207 et supra; rr in oppido Björneborg (H. Selin), in Krootila ornamenti causa colitur: Häyr. Björneb. — **Ta.** Sääksmäki p: Kihlm., spec. in herb. e Lahis; Hauho: Herk.; [Tavastehus] (fq): Asp. & Th., spec. e Tavastehus leg. Hellström!; Tyrväntö in pago Lusi 10 km ad meridiem versus a praedio Lusi 1913: Gadol.; st r: Norrl. s. ö. Tav.; Asikkala p: Nikl.!; Hollola! ad praedium sacerdotis et Pyhäniemi: Wainio ann. — **Sa.** Nyslott Pullilanlaks: E. Nyl. & Chyd.; Nyslott: Backman! et Buddén. — **Kl.** Kronoborg: Fastberg!; Parikkala: alumn. Arppe!; [Parikkala] r Kangaskylä: Hann., cfr Lindén p. 137. — **Kol.** Petrosavodsk ad hortos olitorios: Günth. p. 46.

Oa. r [Gamla] Vasa: Malmgr.!, cfr Clarke X p. 93 not., Laur. Växtf., Hjelt et Herb. Mus. Fenn. II p. 143, vide etiam supra; Björkö: Clarke l. c.; Vasa Korsholm: Alc. et Alc. III p. 260, vide etiam Hellstr. Distr. p. 13, supra et infra. — **Sb.**

Jorois Järvikylä: Edit Lindström!, vide etiam infra. — Kon. vide infra.

A b. [Barlastplatsen vid Åbo slott] »yksit. yks., selvästi vähentynyt viime vuosina»: Pesol. Tur. p. 43, jfr l. c. p. 45. Om förekomsten i Vihti tillägges: »Vanjärvi gård, där den enligt uppgift af stud. G. Lång spridt sig från i Vanhala tagna, bortkastade exemplar»: Flinck. — **N y l.** [Helsingfors Sandhamn] »Santahamina eräässä pihassa läh. urh[eilu]kenttää 1 monihaarainen kpl»: Ulv. — **K a.** Viborg [»Viipuri] etelä satama»: Myrberg! — **I k.** »Käkisalmi Turvalaitoksen valli»: Toini Levander!

O a. [Wasa ångkvarn] spars. Har spridt sig: Laurén i Medd. XXII p. 39; på samma ställe ännu 1892, sedan utrotad: Hjelt. — **S b.** »Kuopio liankaatopaikalla Hannukselan esikaupungissa 1915, nyttemmin luultav. häv. (Kotilainen)»: Link. comm. — »Maaninka Lahtelan kanatarhan luona (Kinnulanlahdessa) useampia erittäin komeita noin 2 m korkeita yksilöitä. Kulkeutunut sinne monien muiden kanssa Kuopiosta Haapaniemen myllyltä kanojen ruuaksi tuotujen roskasiementen mukana»: Kyyhk. litt. 1918, jfr Kyyhk. Tul. p. 162 och Kyyhk. putk. p. 162. — **K b.** »Juuka Polvela 1 pieni pehko Hiltulan seinustalla vatukossa»: Kyyhk. litt. — Kon. »Suojärvi Leppäniemi Metsänhoit. Mäntyvaaran puutarhassa pcc, siementen mukana tullut ja säilynyt jo monta vuotta»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 272, där arten betecknas såsom rr, l. c. p. 344 och p. 345, där den uppräknas bland »Neukömmlinge», äfvensom l. c. Tab. IV.

O m. Gamla Karleby [1854!], ej återfunnen på 20 år: Hellstr. p. 136, jfr Malmgr. — Jakobstad vid en åkerkant ett exemplar: Zidb.

O b. Uleåborg på barlast: Hougb., exemplar insamlade af kollegan Dahlström!; [Uleåborg] Toppila 1882, troligen några få eller blott ett exemplar: Zidb., jfr Brenn. Obs.; [Uleåborg] »vv. 1899—1909 Pikisaarella [Lindgrenin] värjäystehtaan! luona. Ennen runsas, mutta nyttemmin vain muutamia kpl»: Huum. sat. p. 90; »Pikisaarella entisellä paikallaan, mutta aivan niukka» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 178; barlastgrus, Kemi stad 1892, sparsam: Keckm.

Linkola betecknar *Leonturus cardiaca* som en anthropochor, som (nästan) uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 245, jfr l. c. p. 328.

Namnet skrifves, särskildt af äldre förf., *Leonurus*, men enligt benäget meddelande af prof. F. Gustafsson är *Leonturus* riktigare.

Scutellaria galericulata L.

Per maximam territorii partem satis frequenter aut frequenter provenit; in parte maxime septentrionali passim—raro occurrit et in maxime septentr.—orientali nondum visa est.

Till.; Kalm; ad ripas rivulorum et paludum st fq: Prytz cont.; in agris humidis et ad ripas aquarum totius Fenniae in Lapponiam usque: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 573; Fenn.: Nym. Suppl. p. 249; per totum fere territorium dispersa, tantum in maxime orientali Lapp. ross. nondum visa est: Schedae II p. 132, vide etiam DC. Prodr. XII p. 425 et Led. III p. 398–399.

Al. (p): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; st fq—fq in litoribus: Bergr., vide etiam Samuelss. p. 133. — **Ab.** fq: Zett. & Br. et Ekl. p. 106; st fq: Arrh. Ann.; p: Renv., vide infra; fq: Sand., A. Nyl., Sel., Flinck, V. E. Broth. et Wecks. [hic ambo »yleinen»]; fq, cp [»yl.»]: Caj. Kasvist., vide etiam Pesol. Tur. p. 43. — **Nyl.** st fq: His.; fq: W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; fq, pc: Stenr.; [Hogland] (p) in litoribus, Tytärsaari: Brenn.; [Hogland] st fq: Sælan in Medd. XXV p. 78. — **Ka.** st fq: Blom, Lindén et Sælan in Medd. XXV p. 80; p: Valle tiet. — **Ik.** st fq: Malmb.; [fq et in tota Ingria dispersa: Meinsh. p. 274].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; p: Saur.; p—st fq et pc—st cp, enum.: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq omnes auct. exc. Wainio Tav. or., qui dicit fq—st fq, et Borg Tiet., qui indicat st fq, sp. — **Sa.** fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar., Hann. et Backm.; in Valamo fq: Sæl. ann. 1881; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte fq—st fq: Link. Stud. p. 272. — Kol. fq: Elfv.

Oa. st fq: Malmgr.; fq: Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth. — **Sb.** fq: Enw.; (fqq): Malmb.; Pielavesi p—st fq: Roiv.; fq: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H.; st fq, maximam partem pc: Axels. Putk.; p: Wainio Kasv. — Kon. fq: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 46.

Om. st fq: Hellstr. et Tenn.; st fq—fq: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias; p: Parv. comm. — **Ok.** Kuhmo p: Wainio Kasv.; (fqq): Must.; fq, in parte orientali minore frequentia: Brenn. Obs.; in media provinciae parte [»Keski—Kainuussa»] st fq—p: Kyyhk. litt.; st fq, saepe cp: Kyyhk. Suom. — Kp. e parte australi par. Oulanka ad meridiem versus p—st fq, e

Luvajärvi ad meridiem versus st fq: Wainio Kasv.; ad partem maximam st fq, enum.: Bergr. Ant.

Ob. »Wid Brunnshuset i Uleåborg»: Jul. p. 288; (fqq): Leiv.; in parte septentrionali [»Nor.»] p, Kemi et Simo st fq, in maxima parte [»Obor.»] st fq, in par. Kiiminki et Utajärvi fq, enum.: Brenn. Obs., quem l. inspicias; (fqq): Keckm.; st fq: Rantaniemi; Alatornio [»Nedertorneå»] p: Hougb. not.; [st fq: O. R. Fries p. 158;] p—st fq: Hjelt & H., vide etiam Linné Iter lapp. p. 190 et l. c. II p. 198. — **Kuus.** p: Sahlb. Fört. et Wainio Kasv. p. 96, vide infra; Haataja nullo modo r: Broth. Ber. 1883; in ripa lacus Toranki: Hirn Fört.; enum. e 6 locis: Broth. litt., e 4: Pesol., vide etiam N. I. Fellm. sub **Kk.** — **Kk.** inter lacum Paanajärvi et pagum Knjäsha Maris albi r: N. I. Fellm.; Vihvilälampi: Hirn Fört.; Koskelan Korva et Juumakoski in Kepajoki, verisimiliter haud infrequens: Bergr. Ant.; Sohjenansuu: Wainio!; Skoroduma: Mela Pl.; Knjäsha: P. A. Karsten!, vide ceterum sub **Kp.** et infra.

Lapp. fenn. p—st fq: Hjelt & H.; [Junusuanto: Samz. p. 185; p, enum. e complur. locis: Birg. p. 95, vide etiam l. c. p. 85, Zetterstedt II p. 208 et Birg. Till. p. 72;] (r) in ripis graminosis humidis fluviorum Jeesiö et Kelujoki ad Emaus et Onnela: Blom Bidr., cfr Wainio Not.; [iuxta fluvios Lapponiae merid. infimae p: Wahlenb. p. 164;] ad flumina Luiro, Kemi et Lutto p: Fellm. Lapp.; »Kuolajärvi ad Oulankajoki, Kemijärvi in litore argillaceo ad Kelloniemi et Kostamusperä, Sodankylä in litore ad Kairala et Kalkkivaara et Martti»: Wainio Not., cfr l. c. p. 30, ubi p inveniri indicatur; st r in ripis glareosis reg. silvaticae [Sodankylä] Kopsusjärvi et Luirohaara: Hult Lappm., ubi antecedentes p.p. adferuntur, (cfr l. c. p. 89); ad ripas fluviorum Kutsajoki et Tuntsajoki p, etiam e multis aliis locis in par. Kuolajärvi! enum.: Pesol.; Inari [»Enare»] Njallojäur: Granit!, cfr Medd. XXIII p. 39; Kihlm. Ant. non comm., vide etiam Moberg Klim. p. 24. — [**L. ent.** reg. subalp. r »Saxamuotkan kanta jänkässä» (L. L. Læstadius): Læst.; fennico latere vix occurrit.]

Lapp. ross. r inprimis iuxta catarrhactas Lutto et Koutajoki [«Kondajok»]: Fellm. Ind., cfr N. I. Fellm.; Kantalaks:

Mela herb.; ad medium fluvium Tupujoki: Axelson & Borg!; ad flumen Umpjok prope catarrhactam Kontiokoski: Kihlman!; Nuotjavr et Nuotjok: Enw. ann.; prope ostium flum. Nuotjok insula Hyötösaari: Lindén!; prope pagum Voroninsk in prato humido: Kihlman!, vide etiam infra.

Pl. Finl. exs. N:o 901 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne in litore insulae Norra Rofholm leg. Inga Ström.

Ab. Ej i Töfsala (?): Bergr.; [Muurila] »ei ole tavattu etelä-osassa»: Renv. — Möjligen förbisedd på hvartdera stället? Emellertid framhåller A. L. Backman, att *Scutellaria galericulata* saknas eller är sällsynt i vissa trakter i **Om.**: A. L. Backm. Fl. p. 98. — I växtförteckningen i Wainio Kasv. nämnes intet om artens förekomst i norra **Ok.**, **Kuus.** och nordligaste delen av Kk. Att arten dock förekommer därstädes, åtminstone i de två förstnämnda provinserna, framgår af l. c. p. 96, där den säges vara st fq i Kianta och p i **Kuus.** — Lapp. ross. [N. I.] Fellmans uppg. anföres på följande sätt: Mellan Pienkijärvi och Kantalaks: Beket. p. 586 i öfvers. — Från Lv. och Lp. föreligger f. n. ingen uppgift.

Upplysningar om artens förekomst ingå bl. a. Leiv. Veg. p. 203.

Om en **fossil** förekomst af *Scutellaria galericulata* har jag tills vidare endast antecknat, att den blivit funnen i **Om.** i fyra »fornsjöar»: A. L. Backm. torfm. p. 162—163; fyndorternas namn framgå l. c. p. 154—157.

Linkola betecknar *Sc. galericulata* som en af kulturen mycket svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264, jfr l. c. p. 263.

F. *albiflora* omnämnes från **Ab.** Hiitis [»Hitis»] (R. Idman): Medd. XLV p. 256. Möjligen identisk med denna är en hvitblommig form, som omtalas från **Sat.** Raumo [Pajukari] »runsaasti pienellä alueella»: Into Vaahtoranta i L. Y. 1917 p. 75! En form med mycket ljusa blommor [»vaalean sinikukkainen, ei aivan valkea»] omnämnes åter från **Ok.** [Kianta] »Keralänkylässä Korpijärvestä lähtevän puron niskalta»: Kyyhk. Suom.

Scutellaria hastifolia L.

In Alandia passim, in reliqua Fennia australi raro aut rarissime occurrit.

Kalm; in litoribus glareosis insul. marit. finl. austr. occidentalium rarius (Runsala, Alandia): Prytz cont.; ins. Aland (F. Nylander in litt.): Led. III p. 399; Fenn. merid.: Fries; Fenn. mer.: Nym. Suppl. p. 573, vide etiam DC. Prodr. XII p. 425 et Sæl. Ö. Nyl. p. 36 not.

Al. (Sadelin): Bergstr.; st r ad oras maritimas Föglö (!), Jomala, Finström: Bergstr. Beskr., cfr Bergstr. p. 131, ubi

etiam a Lemland indicatur; Jomala—Vårdö, in taeniis pc: Tengstr.!; Finström (!) Bergö complur. loc.: Erics.!; Geta Höckböle: Hult herb.; Kumlinge Ingersholmen, Saltvik Haraldsbyholmen: Arrh. & K.; Kökar (!) Hamnö: Brenner!; Kökar et Sottunga st fq—p: Arrh.; Geta Rankoskär (E. Ericsson), Ramsholmen: Ch. E. Boldt; [Sund] st fq in vicinitate Mångsteckta et in insulis in sinu Bomarsund: Prim. p. 70—71; Geta Ramsholm ad septentrionem versus ab Isaksö: Bergr. comm.; Eckerö ad »Vikarna» ad septentrionem versus a Storbyn: Lindberg!; [Föglö] Österkobben: Samuelss. p. 133; vide etiam Palmgr. Stud. p. 418—419, ubi e 20 locis enumeratur, spec. e Lemland Slätskär!; r Kumlinge Ingersholm: Bergr., vide iam Arrh. & K. — **Ab.** (p): Zett. & Br.; minore frequentia: Arrh.; circa Aboam: Rupr. Diatr. p. 24; in lucis ad Kathrinedal [»Katharinaedal»] et alibi non rara: Leche p. 11; Hästholm in Runsala: l. c. p. 30; Runsala: O. Hjelt M. S., Borg in dupl.! et A. G. H. in dupl.!, vide supra; Kathrinedal: Arrhenius in Bot. Byt.; Åbo Hirvensalo Kaistarniemi: C. J. Arrh.; Houtskär Horsholm: Wellenius!; Nådendal Luonnonmaa: Valborg v. Fieandt!; S:t Marie sat longe a mari: Hjelt; Vehmo praedium Lallis: Helène Simelius in Sæl. herb.; Pargas r complur. loc. sed pc, ex. gr. Håggais, Pexor etc.: Adl.; st r Pitå, in insula Lenholm, Håggais: Arrh. Ann.; Pargas [»Parainen»] Mansikkasaari contra Håggais: Pesol.; Pargas [»Parainen»] Qvidja Söderholm in litore marino: Link. comm.; Reso [num Åbo?]: Myrén!; Halikko Hästholmen: K. E. v. Bonsdorff!; Kimito Hiitis: Malmgren in dupl.! — **Nyl.** Ekenäs Tvärminne in terra continenti ad Namnsholmen st cp: Häyr., cfr L. Y. 1920 p. 92; Ingå »Elisö-skatan» in litore: Brenn. växtf. p. 77!; Ingå Bastö: W. Brenner!; Kyrkslätt Porkkala Kyrkogårdsön: Greta Andersin!, cfr Medd. XXXI p. 42; Esbo Moisans: Kihlm. ann.; Sibbo Löparö Matsas: T. Anttila!; rr Borgå Äggskär Norrholmen: Sæl. Ö. Nyl.!; in taeniis Borgåënsibus Äggskär Norrholmen in litore maritimo lapidoso: Sæl. herb., spec. e Borgå »Eggskär» etiam leg. Öhrnberg! — **Ka.** [Säkjärvi] Ristiniemi: Blom!; Viborg Kiiskilä Tervasaari: J. Krohn!, cfr Chyd., Sæl. Ö. Nyl. et Malmb. — **Ik.** Kakki in insula Kaitasaari! et Tyvisaari: Malmb., spec. e Kakki [»Jo-

hanneksen pitäjä»] etiam reportavit J. V. Johnsson!; Kakki Kirjola: v. Alfthan!

En anmärkningsvärd uppgift är **N y l.** Thusby »2 km [»verst»] söderom Träskända på järnvägsbanken»: Åstr. & H., en uppgift som här införts kompletterad med senare uppg.; arten torde antagligen hafva inkommit med järnvägsfyllning och är troligtvis tillfällig, se likväl uppg. från **A b.** S:t Marie. — Helsinge: T. Olin i herb. lyc. n.; uppgiften är ganska sannolik, men tarfvar dock bekräftelse.

Brunella vulgaris L. [1])

In Fennia australi et media frequenter vel frequentissime usque ad 64⁰ provenit; ad septentrionem versus in parte maxime occidentali ad 65⁰ 50′, in Lapponia orientali ad 67⁰ 20′ fere progreditur.

Fq vel fqq [2]) usque ad 64⁰ inveniri omnes fere auctores consentiunt, cfr Till., Till. Icon. 135, Kalm, Prytz cont.; Eur. omn.: Nym. Consp. p. 573; per totam Finlandiam plus minus fq dispersa. In Lapponia tantum in **Lim.** in vicinitate Maris albi (66⁰ 40′) lecta est: Schedae p. 103, vide etiam DC. Prodr. XII p. 410 et Led. III p. 392—393.

O m. fq: Hellstr., A. L. Backm. Fl., Tenn. et Parv. comm.; Pyhäjoki (r) ad viam Kiskilä: Lackstr., vide etiam Huum. Kasv. p. 162. — **O k.** in Sotkamo haud raro, sed in Kuhmo nullibi visa, Kianta Kiannanniemi: Wainio Kasv.; Kuhmo Ontojärvi, Paltamo Melalahti (fq) et in parte australi par. Puolanka: Brenn. Reseb. p. 75, 69 et 72; (fq), in par. Kuhmo non visa et in Kianta tantum in Kiannanniemi: Must.; fq, in parte orientali rr, Kianta, in parte maxime orientali par. Kuhmo haud visa: Brenn. Obs.; [Kianta] st r, enum. e 14 locis: Kyyhk. Suom., cfr l. c. p. 17, vide etiam Kyyhk. maap. p. 53, Kyyhk. Matk. p. 101 et infra. — **Kp.** ad Luvajärvi et Kiimasjärvi haud r, Uhtua Jyvälahti complur. locis et ad pagum Uhtua:

---

[1]) *Prunella vulgaris* L. auct. forsitan plurimi apud nos.

[2]) Arrh. & K., Flinck, Wecks., W. Nyl., Stenr., Sæl. Ö. Nyl., Blom, Lindén, [Meinsh. p. 275,] Saur., Hjelt, Leop., Norrl. s. ö. Tav., Fl. Kar., Hann., Mela et Axels. Putk.; fq—fqq: Elfv.

Wainio Kasv.; enum., (st fq—) fq: Bergr. Ant., spec. e Markosenvaara!; pag. Latvajärvi 1909: Kyyhk. litt.

Ob. Liminka: Hellström!, cfr Brenn. Obs.; Uleå r »ölbryggeriängen»: Eberh.; Kiiminki (fq), quamvis ceterum in **Ob.** r: Brenn. Reseb. p. 78; (fqq): Leiv.; [Uleåborg] hic illic copiae minores, enum.: Leiv. putk.; in australi territorii parte septentrionalis [»Nor.»] p, in parte maxima [»Obor.»] r in vicinitate templi par. Ylikiiminki, Kiiminki prope Ukkola, Uleåborg (!), Muhos Lepinniemi, Utajärvi (fq): Brenn. Obs., quem l. inspicias; p in vicinitate litoris Kemi Järppi, Repola, Heikonen [et] Pörhölä, Simo Ervasti [et] pc ad Vuolevi: Keckm.; Kemi (st fq): Rantaniemi; tantum ad praedium sacerdotis Kemi inveni: Jul. p. 288, cfr M. Castrén p. 340, spec. e Kemi legit Hjelt!, vide infra; Alatornio [»Nedertorneå»] Uiskila: Hougb. not., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143, vide etiam Leiv. Veg. p. 203. — **Kuus.** ad Mäntyjoki in Paanajärvi fluentem: Nyberg!; ad Paanajärvi complur. locis: Wainio Kasv.!; Paanajärvi prope Mäntyniemi: Hirn Fört. — **Kk.** Knjäsha: N. I. Fellman! et P. A. Karsten in dupl.!

Lk. [Pajala Keskiaho: Birg. Till. p. 72;] Sodankylä Unari Kierinki [ad lat. 67° 15′]: A. Kumpula!, spec. dedit Rantaniemi.

Lapp. ross. usque ad lacum Imandra rr obvia: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXIX et Beket. p. 586; Umba: Selin!; ad pag. Umba (lat. bor. c. 66° 44′) in graminosis inter frutices prope ostium fluminis [Umba]: Kihlman!; Imandra: F. Nylander!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143.

Pl. Finl. exs. N:o 902 **Nyl.** Kyrkslätt Tera in fossae margine in pago Österby leg. Signhild Lindberg.

»In pascuis et pratis totius patriae ad Torneå usque»: Wirz. pl. off. Mig veterligen är *Brunella* ej iakttagen vid Torneå; möjligt är, att uppgiften egentligen afser Kemi. — Största delen af Finl. och Lappl.: Fries; uppgiften äger ej sin riktighet, åtminstone ej i fråga om de finska Lappmarkerna.

Afvikande frekvens har jag antecknat i följande fall: **Nyl.** [Hogland] r: Brenn.; r vid gångstigar flerstädes öfver hela Hogland: Sælan i Medd. XXV p. 78. — **Sat.** st fq—fq, uppr.: Häyr. Björneb.; **Sat.** och **Oa.** st fq: Malmgr. **Oa.** Närpes r: Nordl. p. 20; st fq: Laur. Växtf.

Ok. Kianta st fq (Kyyhk.): Brenn. bidr. I senare anteckningar

[se Kyyhk. Suom.] betecknar Kyyhkynen arten i Kianta såsom st r, uppräknar densamma från 14 fyndorter, »useimmiten niukasti», och tillägger: »arvatenkin muuallakin». Om förekomsten i öfriga delar af denna provins säger han: »Sotkamon pitäjän eteläisimmässä osassa, lähellä Suomenselkää, näin sitä ainoastaan paikoin. Länsi—Sotkamossa on se yleinen (eli tavallinen). Samoin Paltamossa varsinkin . . . kalkkiseuduilla»: Kyyhk. litt., där arten äfven antecknats från ett större antal fyndorter i Ristijärvi, Puolanka, Kajana och Hyrynsalmi; Kuhmo »vain 1:ssä paikassa»: Kyyhk. Matk. p. 101. — Kaj[aani] fq: Metsäv.; Puolanka (fq): Kärk.

Prunella uppräknas bland arter, som i södra Lappmarken gå till regio subsilvatica: Wahlenb. p. XXXIII, äfvensom bland dem, som i **L. ent.** saknas vid Kaaresu'anto: L. L. Læst. p. 291.

I fråga om **ymnighetsgraden** har jag, utöfver det redan meddelade, för *Brunella* antecknat följ. cp: Caj. Kasvist. [»yl.»], Stenr. och Hult; st cp—cp: Häyr. Björneb.; interdum st cp: Borg Tiet.; plerumque cp: Axels. Putk., se äfven petitstycket om **Ok.**

Uppgifter om artens förekomst på **Al.** ingå i Palmgr. Stud. p. 420, jfr l. c. spec. tab. VII.

Förtjänt af ett omnämnande är kanske, att jag under min resa till Lappland ej såg *Brunella* nordligare än i **Ob.** Kemi! — Ett antal uppgifter om artens förekomst i särskilda delar af södra Finland kunna här saklöst utelämnas.

Linkola betecknar *Brunella* som en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 260, jfr l. c. p. 335.

Om den hvitblommiga formen se under var. *parviflora* (Poir.).

F. *rosea* Neum. **Ab.** Karislojo Passi: Frey! — **Nyl.** Esbo Kaitans: Kihlman! — **Ka.** [Jääski] rr »Papinsaari Vuoksessa niityllä»: Valle tiet. — **Sat.** Yläjärvi Mutala: Sola! — **Sb.** Maaninka Merilahti: Kyyhk. litt. — **Ok.** Ristijärvi Juurikkapuro st cp: Kyyhk. litt.

Till denna form ansluter sig ett exemplar från **Ta.** Padasjoki Prusila: Lang! och sannolikt **Sat.** Karkku nära Pakkala 1892: Hjelt (exemplar ej tillvaratagna, endast antecknadt »ljusröda blommor»). — Se äfven under var. *alba* från **Ok.**

Om var. *β vulgaris* säges: »In Europa vulgatissima»: DC. Prodr. l. c.

Brunella vulgaris var. **parviflora** (Poir.)

Cum forma typica raro occurrit.

In Europa . . . boreali rarior: DC. Prodr. XII p. 410 nomine *δ parviflora*, vide etiam Mela Kasv. V etc.

Al. p in Alandia occidentali [»B»]: Bergstr.; [Sund] Söderby et prope praedium sacerdotis: Prim. p. 71; Jomala Möckelö:

Knabe litt. — **Ab.** Nagu: A. af Schultén![1]); Pargas Skrabböle in calcariis: Arrh.; Bromarf Kivitok: Sand.; Pojo inter Mörby et Sunnanvik ad viam publicam: Hisinger![1]); [Vihti] p in ripis alno aut fruticibus obsitis ad Hiidenvesi et Kirkkojärvi et in silva mixta ad Kourla: Flinck, spec. lectum ad Oravalalampi![1]) — **Nyl.** Helsingfors Brunnsparken: Hollm.!; Kroksnäs prope Borgå: Sælan![1]) — **Ka.** Kirvu in vicinitate templi: Lindén; [Jääski] rr Hallikkala (J. E. Komi): Valle tiet.

Sat. rr [Loimaa] Vesikoski (E. Hollo): Saur., cfr l. c. p. 208; Karkku r ex. gr. ad Linnais: Hjelt; Kyrö [»Hämeenkyrö»] Kukkasmaa: Printz! — **Ta.** Sääksmäki Rapola in campo graminoso: Kihlman!, cfr Tikk.[1]); Tyrväntö ad praedium Haukila loco culto numerose cum typo 1907: Sæl. ann.; Koski: Leopold in Pl. Finl. exs. N:o 342; Lammi Kohtlampi: Leop. ann.; Korpilahti Norrlin![1]), cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143, [l. c. p. 95 sub **Tb.**]. — **Sa.** Sääminki Kyröniemi: K. Enwald!; Nyslott [»Savonlinna»] Pääskylahti: Budd. muist., vide etiam infra. — **Kol.** Iivina ad marginem viae: Lindroth & Cajander!

Tb. Rautalampi prope templum ad Koskenpää 1902: Link. — **Sb.** r [Kuopio] Suovu prope locum, ubi naves appelluntur, Puutosmäki ad calcarias Pitkänlahti, forsitan etiam aliis locis: Link. Lis.; Kuopio Kolmisoppi Marttila (A. Leinonen): Kyyhk. litt.; Nilsiä Köyrittymäki: Kihlman![1]); Nilsiä ad Simola: Kyyhkynen![1]); Iisalmi in prato: E. Tani!

Ok. nonnullis [»parissa»] locis, inter alios Puolanka in pago Salminen: Kyyhk. putk. p. 162; Paltamo loco speciali non adnotato, etiam Kajaani (spec. in herb. seminarii): Kyyhk. litt.

Pl. Finl. exs. N:o 342 **Ta.** Koski in colle lapidoso iuxta viam leg. Leopold.

Sa. »Tavattu oppilasherbaarioissa: Sääminki Kallislahti Mönkkölä maantien vierus [ja] Tervassaari, Kangaslampi Harjuranta, Sulkava Kirkonkylä, Rantasalmi Kirkonkylä»: Budd. muist.; uppgifterna upptagas som maning till vidare undersökning.

Af det anförda framgår, att flere af de ofvan nämnda exemplaren inlämnats under namnen *Br. vulgaris fl. albis* eller — sällan — var. *alba* Pall. Att märka är, att Mela Kasv. III och IV endast upptager v. *alba* Pall.

---

[1]) Nomine var. *alba* Pallas aut f. *albiflora* aut f. floribus albis.

och att flertalet provinsuppgifter tydligen stödja sig just på de exemplar, som här ofvan kallas var. *parviflora*. — Emellertid finnas äfven hvitblommiga exemplar, som icke tillhöra var. *parviflora;* huruvida alla dessa tillhöra samma form, kan jag icke afgöra.

Nyl. Borgå Gammelbacka: Gadolin! — **Ik.** Björkö: J. V. Johnsson! (enligt en tidigare anteckning f. *pallida*). — **Sat.** Karkku Mäkipää, Nurmis äfvensom Pirunvuori 1911 (Edith Hjelt): Hjelt; (möjligen var. *parviflora*, åtminstone delvis). — **Kl.** »Soanlahti Havuvaara Karjakujasilla 4 yks.»: Link. comm. under namn af v. *albiflora*. — **Tb.** Saarijärvi: H. F. Modéen! — **Sb.** Kuopio Hirvilahti Levälampi »hyvin niukasti»: Buddén! (i Budd. muist. under namn af var. *parviflora*); »Maaninka Mustanlahdensaaressa! (Hyttilänk.) ja jossain muuallakin, Nilsiä lahden rannalla läh. Kirkonkylää . . . kukat eivät ole olleet löytämissäni kappaleissa sen pienempiä kuin tavallisissakaan muodoissa»: Kyyhk. litt. — På ett exemplar från »Maaninka Pitkänahonsaari Mustasen lahdessa!» har Kyyhkynen tecknat: »val. pun. välimuoto». — **Ok.** »Sotkamo Korvaniemen rinteellä, Puolanka Salmisen kylällä majatalon luona»: Kyyhk. litt., jfr under **Sb.** och Kyyhk. maap. p. 62 (forma *alba*). — F. *albiflora* uppgifves rr Kajaani Kuurua: Metsäv.

Lavandula spica L.

Raro colitur.

[Odlas] »mest som kantväxt i trädgårdarna, sällan hos oss»: Lundén Köksv. p. 612 och l. c. II p. 677, jfr Mela Kasv. V.

Ocymum basilicum L.

Antea cultum est.

Odlas knappast mer i Finland: Lundén Köksv. p. 580—581 och l. c. II p. 646. Arten upptages af Till. — **Nyl.** [Mäntsälä] Frugård 1808: Elfving i Medd. XXV p. 12. — **Ob.** [Uleåborg] »växer bra, när varma somrar inträffa. Ger då äfven Frön»: Jul. p. 23.

Ajuga reptans L.

In Fennia maxime australi, inprimis austro—orientali, rarissime occurrit et spontanea 61° 25′ vix superat; ceterum nonnullis locis in saburra etc. inveniri indicatur.

Fenn. mer.—or. (Kol., in **Ik.** detexit Wallenius 1865): Nym. Suppl. p. 247; certe indigena tantum in Kol. et in **Kl.** [rectius **Ik.**] unico loco, ceteroquin nonnullis locis in Finlandia australi et media, ubi verisimiliter adventicia: Schedae p. 104,

vide etiam (DC. Prodr. XII p. 595,) Lindb. Pfl. p. 15 et Norrl. in Atlas p. 8.

Al., **Ab.** et **Nyl.**, vide infra. — **Ik.** r pc ad promuntorium Koloniemi prope Käkisalmi [»Kexholm»]: Malmb.!, cfr Diar. 10, XI, 1866; Käkisalmi Koloniemi: [O. R. Wallenius]!, cfr Diar. 15, V, 1866, cum primum e Fennia adnotata est, vide Herb. Mus. Fenn. II p. XI; Käkisalmi Koloniemi: Al. Lagus! (vide Malmb.); Käkisalmi Heinäsaari: S. Cantell!; Käkisalmi Kalliosaari: Silén Blomb. p. 129 et Kotilainen!, vide etiam K. H. Hällstr. p. 97 et infra; [Levaschovo ad stationem viae ferratae: Flinck!, vide infra].

Kol. ad ostium fluminis Svir: Günth. p. 24; Vosnessenje . . .: l. c. 47, spec. in dupl.!; Vakrutschej, Vosnessenje! et Soutujärvi!: Caj., cfr Lindr. Verz. p. 36.

Pl. Finl. exs. N:o 343 Kol. Soutujärvi in prato fertili leg. Lindroth & Cajander, N:o 903 **Nyl.** in prato prope oppidum Ekenäs leg. W. Wahlbeck.

Al. Jomala Möckelö strand i en bergsskrefva under en gran: U. Widlund!, jfr Palmgren i Medd. XXXIII p. 104, där arten betecknas såsom antagligen [tillfälligt] inkommen, och l. c. p. 134. I referatet i N. Pr. 1907 N:o 94 uppgifves *A. reptans* som funnen i Lemland, jfr Alc. IV. — **Ab.** [Åbo] Runsala: K. v. Heideken!, jfr bl. a. Alc. III; Runsala Allmänna Promenaden, gräslinda: Arrh. Samma lokal som v. Heidekens, men troligen är arten på detta ställe endast förvildad, jfr Not. XIII p. 481: Att arten här är införd, kanske med gräsfrö, är ställdt utom allt tvifvel. Arrh. Om förekomsten på Runsala nämnes mycket senare: »Ruissalo, saaren E-päässä, S-puolella, erään huvilan lähellä lehtonurmella joks. runs.»: Pesol. *A. reptans* synes således hafva fortlefvat på Runsala i mer än 40 år. — Nystad Hepokari »gräslinda»: Margot Tollet i Lindb. herb.; säkert tillfällig. — **Nyl.** »Ekenäs på odlad äng på seminarii-området vid ett dike; exx. i mitt herbarium från 1894, 1897 och 1898, med säkerhet tagen redan tidigare [åtm. 1892] och sedd inpå 1900-talet. De senaste åren dock icke återfunnen (ängen har plöjts upp till åker), men torde finnas ännu på något annat ställe i stadens närhet»: Häyr.; ex. insamlade af Häyrén! 1897, inl. af R. Boldt: Medd. XX p. 95, jfr bl. a. Alc. III. Ekenäs »in agro prope opp.»: K. J. Enebäck!; Ekenäs, torde vara inkommen med höfrö: Häyr. Ber. — **Ik.** »Kivennapan pappilan puutarhassa»: Huum. retk. p. 216; Kivennapa Polviselkä: E. Sillman!; det vore af intresse att få utrönt, huruvida arten är fullt vild härstädes. Detsamma gäller äfven exemplaret från Levaschovo; på etiketten till detta har Flinck tecknat »vild park». — Om förekomsten vid Käkisalmi skrifves senare:

»Kasvoi viime vuosiin asti Kalliosaarella kylpylaitoksen luona, mutta on nyt siitä hävinnyt, luultavasti liian ankaran kasvikäräilyn johdosta. Nyt sitä tiettävästi kasvaa enää vain yhdellä ainoalla paikalla kaupungin lähistöllä»: G. V. L. i L. Y. 1917 p. 143. Kexholm på 2 ställen, på det ena i rätt få exemplar, på det andra täml. rikligt (doktor G. V. Levander): Häyr. 1920. [Meinsh. p. 285 betecknar *A. reptans* som allmän i kalkstensområdet.]

Kl. *A. reptans* upptages för denna provins: Herb. Mus. Fenn. II p. 75, jfr Mela Kasv. V etc., men i Herb. Mus. Fenn. II p. 143 nämnes: »pro **Kl.** läge: **Ik.**» — Käkisalmi ligger f. ö. just invid gränsen mellan dessa provinser. Lindberg säger: Gränsen mellan **Ik.** och **Kl.** bör dragas söder om Kexholm; så är den också dragen på kartan, som medföljer Schedae och på alla nyare kartor: Lindb. comm.

Om. Gamla Karleby [på barlast]: Brenner i Medd. XV p. 218 på grund af exemplar, tagna af elever vid realskolan; Gamla Karleby (elev Hj. Björkman): Arrh., som äger ex.; Gamla Karleby Hållhagen. »Emedan växten på sitt ställe i Hållhagen är starkt utsatt för utrotning, har jag flyttat den öfver till min trädgård, där den de senare åren trifvits»: Knabe litt.

Ajuga pyramidalis L.

In Alandia rarissime, in reliqua Fennia austro-occidentali plerumque satis frequenter (hic illic frequenter, hic illic rarius) occurrit; ad septentrionem versus usque ad 61° 50′, ad orientem versus ad 4° fere ab Helsingfors progreditur; ulterius vix nisi in saburra etc. legitur.

Till.; Kalm; cp tantum ad Borgå et in Bjärno vidi: Hell. p. 12; in Finl. austr. minus fq: Prytz cont.; in pratis et pascuis silvaticis Alandiae, circa Aboam, Nylandiae, Kareliae meridionalis: Wirz. pl. off.; Scand. . . . Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 567; tantum in australi Finlandia p—st r usque ad 61° lecta est: Schedae II p. 133, vide etiam DC. Prodr. XII p. 596, Led. III p. 447 et Cajander in Oma maa II, Borgå 1907, p. 66.

Al. (p) in tota Alandia continenti [»A, B, D»]: Bergstr., cfr l. c. p. 5; complur. loc. Föglö etc.: Bergstr. Beskr.; Eckerö pc ad septentrionem versus a Storby ad litus occidentale sinus Innerfjärden pc: Lindberg!, cfr Medd. XIX p. 51 et Palmgr. Stud. p. 418, spec. ex eodem loco etiam leg. Axelson!; Jomala pc ad austro-occidentem versus a »Degerbergsfjärd»: Palmgr. l. c.!, vide etiam l. c. spec. tab. VII; Sottunga: F. M. Tuominen,

spec. dedit Pesola: Medd. XLIII p. 231; Arrh. & K. non viderunt. — **Ab**. Pemar Vista: K. E. von Bonsdorff!, cfr Zett. & Br.; [S:t Karins Ispois] Kathrinedal: Zetterman!, E. Reuter 1886 et Pesol. (cp); Pargas: O. Hjelt M. S.; Pargas [»Parainen»] Qvidja in prato ad viam: Link. comm.; cp in Bjärno: Hell. p. 12, vide supra; Tenala: Berndtson in herb. lyc. n.; [Muurila] p, (fq) in parte australi, in aliis partibus visa non est: Renv.; Bromarf in vicinitate templi: G. Sucksdorff!; [Pojo] (fq): A. Nyl.; Karislojo Härjänvatsa Vekkarais: Al. Lagus; Karislojo Suurniemi: R. Krogerus!; (st r) cp in promuntorio Karkali et in Jalansaari: Sel., vide etiam Saarinen p. 327; [Lojo (!)] (fq): Hels.; etiam Pesol. e multis locis in Lojo enum. et multa spec. indidem in Lindb. herb.; Vihti (!) st fq: Printz et Flinck!, cfr W. Nyl. p. 205, [Vihti] fq [»yleinen»]: V. E. Broth., cfr V. E. B. p. 203; [Pusula et Pyhäjärvi!] fq [»yleinen»] in partibus australibus territorii: Wecks.; vide etiam Bergstr. p. 36; Caj. Kasvist. non comm. — **Nyl**. Ekenäs (!) in vicinitate oppidi st fq, Helsingfors et Åggelby (!) p: Häyr.; (fq): His.! et W. Nyl.; Esbo p—st fq: Kihlm.!; Esbo st fq circa Urberga: Gadol., vide etiam Popp. p. 50; Thusby ex. gr. fq in Lepola: Åstr. & H. et litt.; [Nurmijärvi] p—st fq, spec. solit.: Stenr.; (r) (cp) circa opp. Borgå (!), in Elimäki [»Elimä»!] ad viam inter deversoria Pockar et Elimä: Sæl. Ö. Nyl.; circa oppidum Borgå fq (haud cp): Sæl. ann.; Hell. vide supra; Perno Forsby 1893: Gadol.; Mörskom [»Myrskylässä»] Honkkila, Palpakinmäki et Hallila ad margines viarum, pc: Hagf. Kasv. p. 16; Orimattila Pahaa (A. Hardén), Viljamaa (Parvela & Linkola) et in vicinitate templi (Toini Stålhane): Link. comm. — **Ka**. ad canalem Saimaa: E. Nyl. & Chyd.; Räihä! ad canalem Saimaa, etiam Viborg ad Papula: Zilliacus; r, Viborg ad Terävälä et ad pag. Pukkero in par. Viborg (Nerv.): Malmb.; Viborg Höyry st pc: Al. Lagus!; r Jääski Laitila!, Pelkola, Ahola in campis herbidis [»ängsbackar»]: Lindén; Jääski p: Valle tiet., vide etiam infra.

Sat. [Loimaa] rr Aittamäki (E. Hollo): Saur., cfr l. c. p. 207 et 208, vide etiam infra. — **Ta**. Hattula prope Nikkilä: Leop. ann., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Hattula in iugo Karunki: A. Wegelius! [ad eundem atque antecedens locum

forsitan spectet], vide etiam infra. — **Sa.** Lappvesi: Simming!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; [Lappvesi] Lauritsala: A. Brotherus!; praedium Parkkarila prope Villmanstrand in pascuis 1883, Lappvesi Pajurila 1880: Sæl. herb., vide etiam infra.

Pl. Finl. exs. N:o 904 **Ny1.** Kyrkslätt graminosis siccis locis in pago Österby leg. Håkan Lindberg.

Största delen af Finl.: Fries; uppg. är afgjordt oriktig. — **Sat.** Lappo: Alc. [II]; Lappi: Alc. III—V; uppg. är sannolik, dock är det mig obekant, hvarpå Alcenius grundat densamma. — **Ta.** Kärkölä 1870: A. F. Krantz i herb. lyc. n.; denna uppgift liksom äfven uppg. från **Sa.** böra bestyrkas. — **Sa.** »Kerimäki Ruoholahti aho (E. Sairanen herb.), Juva Rantala (Y. Kuusinen herb.) [ja] Latvarin Lammenranta (2:ssa herb.)»: Budd. muist. — **Sb.** Kuopio Rönönsaari [nära staden], trifves allt fortfarande å den af undertecknad 1885 observerade lokalen: Buddén 1891; »kymmenkunta kpl. . . sittemmin lienevät viljelyksen kautta hävinneet»: Budd. muist. — **Om.** Jakobstad i en lund (trol. tillfällig) (exemplar i elev L. Petersons herb.): Zidb. — Gamla Karleby (elev Hj. Björkman): Arrh., som äger exx. från samma lokal, senare tagna af andra, naturligtvis »efferata»: Arrh. — **Ob.** [Uleåborg] »v. 1902 2 kpl. (H. Murto)»: Huum. pain. p. 86.

Hvitblommig *Ajuga pyramidalis* uppgifves från **Ka.** [Jääski] Hallikkala (J. E. Komi): Valle tiet.

Ajuga genevensis L.

In saburra etc. rarissime inveniri indicatur, sed forsitan amplioris examinis indigeat.

Ka. Fredrikshamn 1887 trol. tillfällig (exemplar i en elevs herbarium): Zidb.; Fredrikshamn stadsträdgården omkring 1886: A. Westerlind comm. — **Sat.** [Björneborg] Räfsö begrafningsplats på barlast . . . (A. Milan genom Fontell). Fyndet tarfvar enligt Fontell ytterligare bekräftelse: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 57.

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 567 och Nym. Suppl. p. 247. Något exemplar från Finland finnes icke i H. M. F.

Antalet af de redan förut — i anslutning till särskilda släkten — omnämnda odlade arterna af familjen *Labiatae* kunde sannolikt ännu ytterligare ökas.

Coleus ingratus Benth. omnämnes Mela Kasv. V p. 489. I Alc. III p. 265 äfvensom i Alc. IV p. 285 omtalas flere [ej namngifna] arter af detta släkte som odlade i boningsrum.

Plectranthus fruticosus L'Her. omnämnes som odlad i boningsrum: Alc. III och IV. — Dessa uppgifter hafva emellertid utgått ur Alc. V.

Oleaceae.

Fraxinus excelsior L.

In Alandia satis frequenter (— frequenter), in reliqua Fennia australi plerumque rarius occurrit; saltem usque ad 61° 8′ ad septentrionem versus progreditur, sed usque ad 61° 45′ indicatur. In Fennia australi et media usque ad 63° et ultra hic illic colitur.

Till.; Kalm; »växer vild på holmar, så på Åland, som i Åbo Läns och Nylands skärgårdar; jag har mig ej bekant, om hon finnes vildt växande på fasta landet långt från hafskanten»: Kalm Rön p. 29; »mest Skärgårdens träd i Finland . . . växer dock längre upp i norr än Eken, men icke in åt Bottniska wiken öfver 62 grad: Latitude»: Gadd Plant. VIII p. 4, cfr l. c. I p. 25 et Gadd Underrätt. p. 3; »har jag sett vid Björneborg [vide infra] och på några ställen i Tavastland»: Hell. p. 18; »in silvaticis Finl. austr. et meridionalis minus fq»: Prytz cont.; in silvis provinciarum meridionalium et mediarum usque ad Arctopolin [vide infra]: Wirz. pl. off.; Fenn. merid.: Fries; Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 495, vide etiam DC. Prodr. VIII p. 276, Led. III p. 36—37, Trautv. II p. 29, Rein p. 75, Ign. Geogr. p. 341 cum tabula geogr., vide infra, Wenzig, Th. Die Gattung Fraxinus in Engler Bot. Jahrb. IV, Leipzig 1883, p. 177, Köppen Verbr. I. p. 579 cum tabula geogr. in II, K. A. Moberg p. 13, Hult Vedv. p. 12—13, Hjelt Utbr. p. 150 [17] cum tabula geographica, Granit in Medd. XXXVI p. 81—82, Sallm. p. 2 et 9, Caj. Atl. p. 12, Norrl. in Atlas p. 21 et 22, Lindb. in Atlas p. 39, Hjelt in Atlas p. 46—47 cum tabula geographica, Kair. p. 819 cum tabula geographica p. 820 et l. c. p. 839, Caj. vaell. p. 28, Engler-Prantl, Die natürlichen Pflanzenfamilien IV. 2 p. 6 et inprimis Caj. dendr. p. 621—625.

A1. (p): Bergstr.; compl. locis, Föglö, Nåtö, Bastö: Bergstr. Beskr.; Mariehamn, Bergö, Eckerö, Jomala Dalkarby: Sæl. ann.; Geta Bolstaholm, Sund Kastelholm: Hult herb.; (p) hic illic

silvas efficit, Sund Kastelholm (culta), Eckerö Öra (Kurtén), Hammarland Skarpnåtö cp, Finström Grelsby, Färjsund et Björström, Jomala Önningeby et Ramsholm cp, Lemland »Flaka-Holmen», Knutsboda et complur. loc. inter Lemböte et templum, Kumlinge st fq in Ingers- et Sörholmen: Arrh. & K.; Sottunga »Kyrklandet»!, cp in Storängen, Föglö Juddö, Kökar Idö: Arrh.; Hammarland Finbo et Äppelö, Geta in insula minima ad septentrionem versus a Ramsholmen, Isaksö, Hällö, Snäckö: Ch. E. Boldt; [Sottunga et Kumlinge] cp et fq: Bergr. p. 17, vide Bergroth in Medd. XX p. 37 et infra, vide etiam (Hasselgreen, E. P., Åbo 1662, Oratiuncula Encomium Alandiae . . .:) Sæl. bot. litt. p. 156, Moberg, K. A. Finl. geol. N:o 16, H:fors 1890, p. 11, Frosterus, B. och Sederholm, J. J. Finl. geol. N:o 17, H:fors 1892, p. 10, Geogr. F. T. 1905 p. 71, Fagerl. p. 11, Medd. XXXVII p. 116, Palmgr. Hipp. p. 35, 41 (infra impressum), 143, 144, 151, 156, 161 et 176, item imprimis Palmgr. Stud. 412—413, ubi e circ. 70 locis enumeratur, l. c. p. 27, 581 et spec. tab. II, Suom. II p. 15, item infra. — **Ab.** (in vicinitate opp. Åbo non spontanea nobis obvia): Zett. & Br.; Aspö Vidskär: E. R[euter]; Korpo Myrhamn, Vidskär, Bärskär et Kälö (alumn. lyc. Aboënsis 1891): Arrh.; Korpo praedium Korpo: O. Wahlroos comm.; Korpo ins. Bärskär in pago Brunskär silvam efficiens, etiam in Kälö et Lillgylt: Granit in Medd. XXXVI p. 81, cfr K. A. Moberg p. 13; [Korpo] Kälö cp in vallibus partis orientalis: Ekl. Bot. p. 24; Iniö fq in parte occidentali, ceterum tantum in Jumo, par. Gustafs cp in Kattkuru, prope Vartsala, 3 arbores prope Boda, una arbor ad Godelsjö: Bergr. p. 17, vide Bergroth in Medd. XX p. 37 et infra; Merimasku: [P. A.] Karsten in dupl.; Nådendal: Sæl. herb.; Eura »Kolvaskogen»: Lindstr. p. 101; Sagu r: Cavander p. 14; Uskela: Nikl.!; Hiitis p ex. gr. Vänö Storholmen: Arrh. et O. M. Reuter comm., cfr Moberg, K. A. Finl. geol. N:o 14—15, H:fors 1888, p. 10 et J. R[euter?] in Hufvudstadsbladet 1905 N:o 4 p. 5; specimina numerosa in Bromarf Bredvik et Kägra et Finby Pettu: Sand.; Bromarf Sand Askskär nunc exstincta, sed etiam aliis locis in Sand: Granit in Medd. XXXVI p. 81—82; Bromarf Kadermo saltem arbor grandis: Häyr. in litt. 28, IX, 1910;

vide etiam I. Inberg in Diar. 2, III, 1878 et cfr Bot. Not. 1878 p. 107; Muurla Ranuankylä Rantatalo Korvahaka arbor una grandis et surculi: V. Saariluoma in M. S. Societatis pro Fauna & Flora fennica; Lojo in insula eiusdem nominis et Jalansaari [sed vix spont.]: Hels., vide infra; in par. Lojo ad Vabby spontan. esse dicitur: His.; »sec. doct. [J. F.] Elfving in Espholm prope Jusarö [»Jussari»] in par. Pojo et ad Lönnhammar in par. Karislojo»: His. p. 57; Vihti r in silva praedii Hiiskula: Printz, cfr Flinck; [Vihti] Kalakoski, etiam Olkkala et Kydänjoki (E. af Hällström), item e prato Pilliniemi ad Ylimäinen indicatur: Flinck, cfr Klingst. p. 316; rr Pyhäjärvi Nyhkälä! et Pusula Hyrkkölä: Wecks., vide infra; in taeniis oppidi Nystad haud infrequens et ad Niitynperä et Muhaniemi, in Lill-Birkholm arbor dominans: Hollm. Beskr., spec. e Nystad Birkholm Käpyli!; [Nystad] »Kaakoislandet» et Björkholm in taeniis: Gylling, Hj. Finl. geol. N:o 12, H:fors 1888, p. 20. — **Nyl.** par. Ekenäs in taeniis Hästö minore copia, Björkskär nonnullae arbores [in silva pone Bakledomalmen], Alglo aeqve fq ac pinus, Espskär: Häyr. Ber., cfr Oss. Reuter p. 74, Geogr. F. T. 1900 p. 228 et Häyr. Landv. p. 165; Ekenäs Tvärminne in »Storängsberget» nonnulla spec.: Häyr. Landv. p. 164, cfr Oss. Reuter p. 23, Suom. I p. 29, E. H[äyrén] in Hufvudstadsbladet 1903 N:o 198 et Sydväst 1904 p. 602, vide etiam infra; Snappertuna quoque in taeniis exterioribus: Suom. I p. 44, cfr l. c. p. 9; Snappertuna Halsholmen ad septentrionem versus a Nothamn 20 vel 30 spec.: W. Brenn. enqu.; ad Fagervik! et plur. loc., sed ubique culta: His.; »spont. p in insulis prope Barösund»: His. p. 57; Ingå Påfskär ad litus septentr.-orientali duae magnae arbores fructificantes omnino spontaneae: Brenn. växtf. p. 77!; Ingå [Orslandet] Rövass: Brenner in litt. 1914, spec. leg. A. Brenner!; Ingå Verkholm: W. Brenner!; Ingå Skarfgrundet ad septentrionem versus a Skeppö in taeniis Barösund et Ingå Tunnklobb extra Andö: W. Brenn. enqu., vide infra quoque; [Helsinge] Nordsjö (J. J. Chydenius): Sæl. ann.; Thusby: Åstr. & H. [ad viam ferratam secundum adn., sed num spont.?]; Sibbo Löparö: Öhrnberg!, cfr Alc. IV; r in Strömfors! ad Högnäs, Vyskö et Reimars, in Pyttis ad Byö, in Hogland

ad Lounakylä: Sæl. Ö. Nyl.; Pyttis Ristisaari: Brenner in dupl.!; PernoVåtskär duae arbores procerae [»högvuxna»]: Oss. Reuter in Medd. XXXII p. 38—39; Lovisa Bissö prope Löfö: E. Nyl. Ber.; Hogland Lounakylä [»Launaküllа»]: Schrenk p. 160; Hogland in pratis partis australis: Brenn., cfr l. c. p. 7, spec. lectum ad Kiiskikylä!; [Hogland] Maahellinniemi: Kurki p. 149, vide infra. — **Ka.** Sippola Hirvelänkylä in Saarnikorpi praedii sacellani infra Vakavuori (V. Kujala): Link. comm., vide infra; r Säkjärvi Ristiniemi!, Virolahti [»Vederlaks»] Käyräsuo! prope Ala-Urpala: Blom; Säkjärvi (!) [»Säkkijärvi»] Heinlahti Vuolansaari: V. Krohn! — **Ik.** par. Pyhäjärvi in silva ad Sortanlaks in litore Ladogae (Relander): Fl. Kar.; r in par. Kivennapa [»Kivinebb»!] et Uusikirkko [»Nykyrka»], item ad deversorium Muurila in par. Kuolemajärvi: Malmb.; Koivisto [»Björkö»] Vasikkasaari: E. Nyl. Ber.!, vide etiam Berghell, H. K. A. et Frosterus, G. B. Finl. geol. N:o 28, Kuopio 1896, p. 6; Pyhäjärvi Rantakylä et Toubila prope fines par. Räisälä, Valkjärvi Pähkinämäki, Rautu Raasuli, Uusikirkko Antonala, Sortavala et Vitikkala, Kuolemajärvi Taatila et in prato inter Tarkkala et Seivistö: Lindb. comm., cfr Lindberg in Medd. XXXVI p. 82; Sakkola pag. Arkuntanhua in praedio Matti Sipiläinen et in pago Purpua in praedio J. Tiinus: Anni Pitkänen in M. S. Societatis pro Fauna & Flora Fennica, vide etiam infra.

Sat. Raumo Aspö: K. R. Paqvalin!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Ulfsby (Avellan): Malmgr., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143, vide etiam supra et infra. — **Ta.** in par. Kalvola (haud infrequens): Asp. & Th. p. 34; Kalvola Kanajärvi in parte paroeciae austro-occidentali: Borg in litt., vide infra et cfr Borg p. 438; in vicinitate opp. Tavastehus non nisi culta: Asp. & Th.; Kärkölä: O. Hjelt M. S. ex ipso; Asikkala! rr: Nikl.!; r: Norrl. s. ö. Tav.; [Asikkala] Viitaila Saarnenkorpi [61° 8′] et Hokkala, [Hollola] Jalkaranta: Norrl. l. c. p. 84, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143, vide etiam infra et Rapol. p. 49; Längelmäki Sinivuori (61° 45′): Caj. dendr. p. 621, cfr Kair. p. 839.

Artens utbredning utmärkes, förutom på här ofvan angifna kartor, äfven på flere andra sådana, så t. ex. i Mela Kasv. III och IV; dessa kartor äro dock delvis vilseledande. Enligt kartan i Ign. Geogr. skulle

asken förekomma i **Sa.**, hvilket dock icke är fallet. — Som äfven Köppen p. 578—579 framhåller, drager Bode p. 44 nordgränsen för långt åt söder.

Bergs uppgift i Verbr. p. 127, att han sett asken i östra Finland norrom 62°, afser otvifvelaktigt odlade exemplar, jfr Köppen Verbr. I p. 579; detsamma torde vara fallet med en stor del uppg. i Moberg Klim. p. 31—32 och Moberg Klim. II p. 22—23.

A1. Då de i Atlas uppl. 1899 och 1910 förekommande uppgifterna om asken äga historiskt intresse, har jag trott det vara skäl att här fullständigt återge dem. I fråga om uppgifter från senare tid däremot hänvisas till Palmgr. Stud.; de få därutöfver föreliggande data införas naturligtvis. Följande uttalanden torde emellertid vara förtjänta af att här aftryckas: »Über ganz Aland verbreitet . . ., oft in grossen Individuenzahl, und bildet zuweilen kleine, fast reine Bestände»: Palmgr. Hipp. p. 41, jfr Palmgr. Stud. p. 27 jämte not; Jomala Espholm »suurin saarnilehto» (Palmgren): Caj. dendr. p. 621, jfr Palmgr. Stud. p. 27 not och Suom. II p. 12. Fotografi i Caj. dendr. p. 623. — **A1.** och **Ab.** Om artens förekomst i gränstrakterna emellan dessa provinser skrifver Bergroth: Väster om Skiftet är asken ymnig och allmän i lundar och på ängsbackar. Det samma är förhållandet äfven i västra delen af Iniö, medan i den östra asken anträffats endast å Jumo i ett par exemplar. Enligt utsago skall den äfven finnas å kyrklandet och Kolkko, men som uppgifterna om dess och andra trädslags förekomst voro något stridiga, torde icke mycket afseende kunna fästas därvid. I Gustafs anträffades asken ymnigt å Kattkuru äfvensom [på] tvänne små holmar sydväst om Vartsala-landet. Tvänne enstaka exemplar, hvaraf ett gammalt, sågos nära Boda träsk, ett nära Godelsjö by. I Töfsala torde den icke finnas som vild. Planterad däremot ser man den vid de flesta byar i Töfsala, Gustafs och Iniö: Bergr. p. 17. — **Ab.** Om förekomsten i Lojo (och Karislojo) meddelas: »Ehuru asken uppgafs vara vild på Isosaari och Jalansaari, såg jag blott på förstnämnde holme i Askola och Hermola byar några inhägnade och planterade individer af detta trädslag; ej heller kunde någon anvisa stället, hvarest de vildt växande exemplaren stode att finnas. Om det på en åker ej långt ifrån Karislojo kyrka växande större askträd blifvit planteradt, kan jag ej med säkerhet afgöra. Enligt en uppgift af doktor [J. F.] Elfving . . . skall asken äfven förekomma vid Lönnbammar»: Sel. p. 126 not. »Saarnia, jotka kasvavat useissa paikoin pitäjää [Lojo] ei täällä [Jalansaarella] havaittu»: Saarinen p. 326. — Isosaari Paavola: Öhrnb!; jag misstänker dock, att den ursprungligen varit odlad därstädes. — Om Hels. se i texten. — Lindberg skrifver: »Torde med säkerhet ej finnas vild på Stor-ön. Gamla träd finnas vid Askola och Paavola vid gårdar. Lika litet finnes ask på Karkali udde, som eljes hyser så rik vegetation. På Jalansaari [»Jalassaari»] Ekudden, har jag aldrig sett någon ask. Jag har min villa på denna udde och skulle väl stött på någon ask, om den skulle växa där. Området är litet och har jag otaliga gånger trampat på

hvarje m³»: Lindb. comm. — Wecksells fullständiga uppgift har följande lydelse: »Pyhäjärvessä Nyhkelän Anttilan Ridarkorven vieressä sekametsässä 6 korkeata puuta, joista paksuimmat miehen korkeudelta olivat 75, 102 ja 123 cm. Samalla paikalla runsaasti vesoja. Pusulassa Vahermajärvestä laskevan joen varsilla Hyrkkölän myllyn luona useampia kymmeniä puita»: Wecks. — »Todellisena metsäpuuna sitä ei kasva [Mietoisissa ja Mynämäessä], mutta alkuaan istutettuna löytyy sitä useissa puistoissa alueen eteläosissa»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Redan Tuneld nämnde om asken: [Nyland] »på Öarne»: Tuneld p. 429. — Om förekomsten i Ekenäs skärgård lämnas följande detaljupplysningar: Hästö Långholm ett träd på gården enligt uppg. ej planteradt, Skedö Björkskär ute i hafsbandet . . . 6 askar, alla krokiga och knöliga, men ej förtorkade, utan grönska bra, deras höjd 4,2 m (3 träd), 4,8 m och 5,4 m (2 träd) (år 1897), enligt uppgift af allmogen har här tidigare funnits flere exx., Tofö . . . vid torpet i sydost ett enligt uppgift vildt ex., Alglo . . . på Östergården ett större träd vildt, Espskär st cp öfver nästan hela ön: Häyr. Detaljuppgifter om träden på Tvärminne lämnas i enqueten (se s. 268) af S. Salmenlinna. — Om träden i Ingå ingå flere detaljuppg. i W. Brenn. enqu. Af dessa må endast anföras, att han funnit asken på 5 ställen i skärgården och att det största trädet, som förekommer på Orslandet vid Rövass, är c.: 2 m i omkrets. — [Kyrkslätt] har ej blivit anträffad, men finnes mångenstädes planterad och uppnår då betydande storlek: Rosb. Kyrksl. p. 112. — »Huruvida vild ask anträffats i Esbo eller ej har förf. sig icke bekant»: Klingst. Nyl. p. 316. — [Nurmijärvi] »Kerrotaan ennen kasvaneen Vahaksilammin tienoilla, mutta on nyt hävinnyt»: Stenr. p. 13. — Om förekomsten på Hogland säges: »Yleisenä pihoissa molemmissa kylissä, mutta villinä tapasin sitä ainoastaan kallion raossa Maahellinniemen seutuvilla»: Kurki p. 149. — **Ka.** Om förekomsten i Sippola åter nämnes: »Puita on parikymmentä yksilöä, useimmat juurivesoina syntyneitä. Paksummat puut (4—5 kpl) ovat 8—10 cm rinnan korkeudelta läpimitaten. Puut eivät tietävästi kuki» (V. Kujala): Link. comm. Detaljuppgifter lämnas äfven Valle leht. p. 91, där dessutom några osäkra uppgifter anföras och belysas; härom närmare i orginaluppsatsen. — **Ik.** Om askens förekomst härstädes nämnes: »Mindre allmän, endast i de sydligaste och sydostligaste trakterna» [af Gamla Finland]: Knorring p. 26. Från Valkjärvi Veikkolankylä Pähkinämäki säges särskildt: »Hajallaan muutamia yksilöitä. Korkein noin 16 m korkea, 43 cm ympäri mitaten rinn. kork. . . . ollut yleisempi ennen . . .»: V. Reijonen i enqueten. — [»In dem Nordgebiete [= den ryska sidan af Isthmus] . . . fehlt er in der Wildniss»: Meinsh. p. 228—229.]

Sat. Till Malmgrens, Hellenius' och Wirzéns uppgifter från Björneborgs-trakten fogar Häyrén ännu följande: Luvia kyrkogård, ett medelstort exemplar, sannolikt planteradt (E. Hermonen): Häyr. Björneb. p. 245. Numera är jag böjd för antagandet, att äfven de öfriga uppgifterna från

denna trakt hänföra sig till exemplar, som varit planterade eller härstamma från planterade exemplar. — **Ta.** Om förekomsten i Kalvola skrifves: »Ainoastaan yhdessä kohden eräässä korpimaisessa lehdossa Kanajärveltä N-pitäjän lounaiskulmalla. Noin 5—6 km tästä SW kuuluu se myös kasvavan niityllä. Ne ovat ainoat löytöpaikat minun tietääkseni, yksityisiä pieniä puita, ainakin missä itse kävin»: Borg litt. 1900. — »I Kulsiala [= Tyrväntö kapell], finnas ock i skogen vid Suontaka, men till större ymnighet i Sattula by i Moderkyrkolänet» [= Hattula]: Palander p. 8, jfr Tuneld p. 392; Hauho: Herk.; Hollola på Messilä bys ägor: Bucht p. 24. Samtliga dessa uppgifter äro ganska sannolika; det vore emellertid af vikt att få utrönt, om asken ännu fortlefver på de angifna ställena; Norrl. s. ö. Tav. omnämner den ej från den sistnämnda lokalen. Till de här anförda äldre uppgifterna hänför sig antagligen Gadds uppg., att *Fraxinus* växer omkring Tavastehus (Gadd, P. A. Om hushållningens upphjälpande, Inrikes Tidn., Stockholm 1763): Sæl. bot. litt. p. 122. — Norrlins uppgift lyder i sin helhet: »Ett par buskar 1860 i Saarnenkorpi i [Asikkala] Wiitaila [61° 8′] samt några buskar och träd 1864 i [Asikkala] Hokkala och en annan därtill stötande, Saarnenkorpi benämnd hage. Också på en tredje lokal, vid Jalkaranta by [i Hollola], torde den ännu förekomma. I äldre tider skall allmogen här af trädet tillverkat ett allmänt anlitadt medikament. Enligt uppgift skulle här ännu förefinnas några telningar, hvilka det dock ej lyckades mig att påträffa»: Norrl. s. ö. Tav. p. 84. Senare tillägger Norrlin, att Hokkala och Saarnenkorpi hage ligger emellan Anianpelto och Kopsu byar, d. ä. österut från Anianpelto: Norrl. ant. — »Sanotaan ennen kasvaneen Luhangassa Onkisalossa Molikon notkossa, vaan en löytänyt sitä enään sieltä»: Wainio Tav. or.

Som **fossil** omnämnes asken från [**Nyl.** Ingå] Stubbängen: G. And. p. 103, jfr G. Andersson i Naturen 1894 p. 115 och Lindb. Phyt. p. 191. Senare upptages densamma från **Nyl.** Ingå Kalkulla: Lindb. torfm. I p. 34, jfr Lindb. Phyt. p. 191, **Ik.** Sakkola hofläger: Lindb. Subf. p. 74, jfr Lindb. Phyt. p. 185 och **Ik.** i svämtorf vid Suvanto sjö på västra sidan af Ladoga: Lindb. subfoss. in Atlas p. 58.

Asken invandrade till Finland »på samma tid som lönn . . . och hassel»: Sallm. p. 9.

Om askens **odling** hänvisas främst till Elfv. Ant. p. 99, hvaraf bl. a. framgår, att asken såsom planterad trifves bra i **Oa.** Wasa, men dåligt i **Om.** Nykarleby och **Ob.** Uleåborg. Ännu följande uppgifter, af hvilka några redan anförts, förtjäna att i detta sammanhang omnämnas. **Ab.** Piikkis [»Piikkiö] Harvaluoto Suori muutamia puita metsänreunassa lähellä taloa, luultavasti istutettuna»: Pesol. — **Nyl.** [Sveaborg Vargö = »Su.»] Villiytyneenä muutamin paikoin yksityisiä pensaita, 1 paik. muut[amia]»: Hid. Tiet. — **Sat.** [Tyrvää] Tyrvis gamla prästgård ett något äldre träd, unga träd t. ex. å Karkku Linnais, där de på lämpliga ställen

trifvas bra: Hjelt. — **Sa.** Planterad sedan flere år tillbaka i f. d. Kraemerska trädgården i Nyslott: Buddén 1891. — **Oa.** Några höga och gamla träd finnas i Gamla Wasa, vid Korsholms vallar: Alc. III, jfr Schüb. p. 254 och Elfv. Ant. l. c. — **Om.** Asken trifves vid Gamla Karleby: bref af G. Libeck af 30, IV, 1836 till C. C. Böcker (bland apotekar Hobins papper). — **Ok.** Asken har planterats t. o. m. i Kajana-trakten Sutela, ehuru osäkert med hvilken framgång: Must. p. 41 i förkortad öfvers., jfr A. G. Andelin i Suomen Metsänhoitolehti 1893 p. 145 not. — Det uppgives, att asken kan odlas till **Ob.** Uleåborg: Puut. 1900 p. 34 (se dock Elfv. Ant. l. c.) — Uppgifter om odlingen har jag f. ö. antecknat i följ. arbeten: Alc. III—V, Mela Kasv. V, Kair. p. 839, Caj. dendr. p. 625, Bergr. p. 17, Zett. & Br., O. M. Reuter i Medd. XXXVIII p. 145—146, Sel. p. 126, Caj. Kasvist., His., Oss.[5] Reuter p. 64, Rosb. Kyrksl. p. 122, Elfv. Vedv. p. 50, Stenr. p. 16, Medd. XXV p. 13, Brenn. p. 7, Kurki p. 149, Häyr. Björneb., Wainio Tav. or. m. fl. Se äfven ofvan p. 265—266. — I svaren på den år 1912 af Societas pro Fauna et Flora Fennica föranstaltade enqueten om de ädla trädslagens utbredning i landet, ingå äfven några uppgifter om odling af *Fraxinus*.

Äfven ett antal uppgifter om de **dimensioner** asken i vårt land kan uppnå, föreligga. (Olssons uppg. i Geogr. F. T. 1895 p. 255 anser jag mig böra förbigå.) Alcenius uppger askens största **höjd** till 30 m: Alc. III, Palmgren uppskattar densamma för åländska exemplar till 19 m: Palmgr. Stud. p. 27. »Jopa 20 m:n korkeuteen»: Suom. II p. 12. Den största stamomkrets, som angifvits för i Finland vildtväxande träd, är uppmätt på ett träd i **Al.** Eckerö Storby; 1 m öfver marken nådde detta 398 cm. (Ch. E. Boldt): Palmgr. Stud. p. 413. — **Ab.** Ett träd i Gustafs nära Boda träsk 300 cm 1 m öfver marken: Bergr. p. 17 och Bergroth i Geogr. F. T. 1893 p. 195, där närmare uppg. lämnas. På Åland, på ställen där asken fredats, uppgifves stamomkretsen vara 2 m: Palmgr. Stud. p. 27. — Odlade träd uppnå stundom större dimensioner. En ask i [**Nyl.** Sibbo] Östersundom uppges ha ett omfång av 5 ½ m, 1 m öfver marken: Hufvudstadsbladet 1906 N:o 199 sida 5. [Om denna uppg. är riktig, är detta träd det gröfsta i Finland kända; uppg. synes mig dock kräfva bekräftelse.] — **Ab.** i Lojo Gerknäs i trädgården växa 2 askar, av hvilka den ena 3,71, den andra 3,17 m i omkrets vid brösthöjd: E. H[äyrén] i Hufvudstadsbladet 1906 N:o 164 och Saarinen p. 329, där stället kallas Kirkniemi, äfvensom i flere andra tidningsuppsatser. Ett träd i **Ka.** Oravala vid Kymmene i Walkiala socken (60° 59′) är »på en höjd af 1 m [öfver marken] 174,5 cm [och] vid marken 206 cm i omkrets»: Thesleff i Geogr. F. T. 1893 p. 92. Uppgifter om storleken ingå f. ö. Elfv. Vedv. p. 50, Caj. dendr. p. 623, Palmgr. Stud. p. 412 Wecks. (se ofvan) och Kair. p. 839.

Om f. *heterophylla* (Wahl) se Elfv. Vedv. p. 50. — *F. pendula* (Hort.) omnämnes Puut. 1900 p. 34.

Fraxinus americana Hort. Späth.

Parum colitur.

»On yleensä etelä-Suomessa (Helsinki, Elimäki, Vääksy y. m.) menestynyt hyvin . . . Vääksyssä ja Elimäen Mustilassa ovat tosin *Fr. americana'n* kasvaimet kylminä talvina lievästi kärsineet, mutta joka tapauksessa vähemmän kuin *Fr. excelsior'in*»: Caj. dendr. p. 619—620, se äfven Ilvess. p. 36, där den uppgifves vara odlad på 8 ställen i Finland, och jfr l. c. p. 72 och 78—79.

[**N y l.** Helsingfors i Botaniska trädgården] trifves bra (planterad 1908, 5,5 m hög): Elfv. Vedv. p. 50. — [**T a.** Pälkäne Ruokola plantskolor] såg ut att växa bättre än *Fr. excelsior*: Forstf. Medd. XXVII, H:fors 1910, p. 259. Arten omnämnes som odlad: Mela Kasv. V.

Fr. ornus L. »aivan nuorena, lumen vielä suojaamana, on se tullut toimeen [**T a.**] Vääksyssä. [**N y l.**] Elimäen Mustilassa on se kuollut»: Caj. dendr. p. 618, jfr Ilvess. p. 36.

Utom *Fr. excelsior* och *Fr. americana* omnämnas i Elfv. Vedv. p. 50—51 7 andra arter af släktet *Fraxinus*. Cajander upptager i sin dendr. p. 618—626 5 odlade arter, bland dem *Fr. ornus*. Se vidare resp. originalarbeten.

Ligustrum vulgare L.

Frigoris impatiens in Fennia, hic parum colitur inprimis in australi parte.

Af Elfv. Ant. p. 99 framgår, att ligustern i södra Finland går i ämpligt läge, men är ömtålig, och att den fortlefver i . . . Uleåborg, men nästan hvarje år toppfryser; jfr äfven Alc. IV. — Se vidare Elfv. Vedv. p. 50. Odl. i parker och häckar åtm. till Wasa: Alc. III p. 230. Omnämnes som odlad äfven i Brenn. Flor. och Mela Kasv. V; f. ö. har jag antecknat endast en uppg. i Medd. XXV p. 13.

Om var. *glaucum albo-marginatum* Hort. se Elfv. Vedv. p. 50. L. c. uppräknas utom *L. vulgare* ännu 3 andra arter af släktet *Ligustrum*; om dessa, liksom äfven om två andra arter af fam. *Oleaceae*, som uppräknas därstädes p. 49 och 50, hänvisas till originalet. Detta gäller äfven en art af fam. *Loganiaceae*: l. c. p. 49.

Syringa vulgaris L.

In tota fere Fennia colitur et ex fruticibus ornamenti causa cultis frequentissima.

Utöfver hvad Elfv. Ant. p. 99 meddelar om syrenens odling i vårt land, förtjänar ännu följande att tilläggas. Det uppgifves, att de första syrenerna infördes och planterades i landet af apotekaren Synnerberg i

Abo år 1728: Högman, D. E. Träd till häckar . . ., Disp. Praes. P. Kalm, Åbo 1756, p. 7, jfr Lundén Bidr. 48 och Sæl. Bot. litt. p. 189. — Af flere samtida förf. framhålles, att syrenen odlas allmänt dels i hela landet, så Brenn. Flor., Mela Kasv. III—V, Alc. III—V, Caj. dendr. p. 626 och Elfv. Ant. p. 34 och 99, dels i vissa delar af landet: Rapol. p. 50 (»Hämeen etelä-osissa»), Link. Stud. p. 82 (**K l.** etc.), Enw. (**S b.** Leppävirta). »E Persia allatus dicitur frutex, nunc in Europa fere omni ornamenti gratia cultus et saepe etiam, exc. parte max. boreali, subspontaneus»: Nym. Consp. p. 493. [Mig veterligen ej förvildad i Finland, se dock följ. uppg.] »Yl. istutettu ja vanhoilla hyljetyillä asuntopaikoilla usein rehktinä»: Caj. Kasvist. (**A b.** Mynämäki etc.). — Gamla buskar äro nästan 5 m höga: Elfv. Vedv. p. 50 (i Botaniska trädgården i **N y l.** Helsingfors); »hoidotta siellä täällä [Sveaborg Vargö = »Su..»] yksitellen»: Hid. Fört. — **S b.** »Istutettuna paikoin Maaningalla varsinkin herraskartanoissa ja muutamissa talonpoikaistaloissakin lähempänä kirkonkylää, hyvin harvoin syrjemmässä. Kukkii muutamina kesinä eritt. runsaasti, toisina paljon niukemmin, josko kaikin paikoin ollenkaan. Työntää runsaasti juurivesoja»: Kyyhk. litt. — **O m.** Lappajärvi på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 25 och större allmogegårdar: l. c. p. 26. — [Oulainen] *S. vulgaris* uppräknas bland arter, som odlas något allmännare i kyrkobyn: Parv. til. p. 9 — **O k.** Puolanka st r: Kärk.; Kianta »ei ole menestynyt pappilassa»: Kyyhk. litt. 1911 och 1918, jfr Kyyhk. Suom. — [**O b.** Uleåborg] »Planterades i apoth. Trägården 1788, har utan täckning bärgat sig öfver Wintrarna. I [**O a.**] Wasa trifves Syrenträdet rätt väl»: Jul. p. 17—18. Senare nämnes från **O b.** Uleåborg: »Runsaasti viljelty puistikoissa»: Leiv. putk., jfr Leiv. och Puut. 1915 p. 23. [Når intill 1 m höjd, men har aldrig blommat i Pajala, blommar de flesta år i Tärendö och Korpilompolo: Birg. p. 60.]

Schüb. p. 258 uppgifver: »Bis Wasa»; arten går dock vida längre mot norr. — Förekommer blommande i **O k.** Kajana: Brenn. Reseb. p. 67, **O b.** Kemi (E. W. Akola): Moberg Klim. II p. 19, **O b.** Torneå: Moberg Klim. p. 31, jfr Berg p. 66 och Köppen Verbr. I p. 577. Moberg i Öfversikt af F. Vet.-Soc. Förh. XXXIII, H:fors 1891, p. 160, anser uppg. från Kittilä (67 $^1/_4{}^0$) ej vara fullt säker.

Uppgifter om odlingen har jag vidare antecknat i Rein p. 81, Ign. Geogr. p. 345 Grotenf. p. 202, Hjelt Utbr. p. 168 [35], Medd. XXV p. 13, Martik. p. 42 (**O b.** Pudasjärvi) och Puut. 1900 p. 34. Se äfven Moberg Nat. p 120 121, Moberg i F. Vet.-Soc. Förh. XXXIII p. 160 (se ofvan) och (Juvelius, Om Hushållningen i Finland, Stockholm 1733, p. 23) Sæl. Bot. litt. p. 205. Flere uppgifter kunde otvifvelaktigt tilläggas.

Uppgifter om syren ingå vidare åtm. Medd. XIII p. 201, Medd. XXXV p. 141 och L. Y. 1917 p. 205.

Syringa Josikaea Jacqu. fil.

In tota fere Fennia colitur, sed non multis locis.

Följer den föregående *[S. vulgaris]* åt, men är mycket sällsyntare. Den trifves i [**O b.**] Uleåborg afgjordt bättre än *S. vulgaris* . . .: Elfv. Ant. p. 99, jfr Alc. III—V, Mela Kasv. III—V och Caj. dendr. p. 626. — **N y l.** [Helsingfors i Botaniska trädgården] gamla buskar, 3,5 m höga, vackert blommande: Elfv. Vedv. p. 49; [Mäntsälä] Frugård 1808: Medd. XXV p. 13; flerstädes odlad på Hogland: Sælan i Medd. XXV p. 81. — **O m.** [Oulainen] »viljellään kirkonkylässä harv.»: Parv. til. p. 9. — **O b.** uppräknas bland arter, som kunna odlas till Uleåborg: Puut. 1900 p. 34.

Af släktet *Syringa* odlas ännu ett par arter, men i långt mindre utsträckning än de föregående. *S. chinensis* Willd. blommar i [**O m.**] Nykarleby . . .: Elfv. Ant. p. 99, jfr Alc. III och IV, Mela Kasv. V, där den förmodan uttalas, att *S. chinensis* vore hybriden *S. persica* × *vulgaris*, äfvensom Caj. dendr. p. 626. — »Bis Wasa»: Schüb. p. 258 [går dock längre mot norr]. Se äfven Elfv. Vedv. p. 50 under namn af *S. rothomagensis* **A.** Rich.

S. persica L. mindre allm. spridd: Alc. III, jfr Alc. IV och V samt Mela Kasv. V.

Utom de ofvan behandlade arterna omnämnas i Elfv. Vedv. p. 49—50 ytterligare tre *Syringa*-arter; om dessa se närmare originalarbetet; jfr äfven Caj. dendr. p. 626.

Gentianaceae.

Pleurogyne rotata (Schlecht.) Griseb.

In Lapponia rossica maxime septentr.-orientali ultra 67° 50′ lat. et trans 14° 20′ long. ab Helsingfors rarissime occurrit.

Lappon. or.: Nym. Consp. p. 500, vide etiam Lindb. Pflanz. p. 12, Norrl. in Atlas p. 31 et Lindb. in Atlas p. 37.

Lapp. ross. »Loco humido argillaceo ad Sapadnjinavolok [»Sapadnivolok»!] [spec. etiam leg. Brenner!] haud procul e Svjätoj-noss cum N. I. Laurin init. m. Aug. copiose legimus,

ad Jokonga eam detexit F. Nylander»!: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVI et Beket. p. 581.

I DC. Prodr. IX p. 122 upptages endast fyndorter, belägna långt från Finlands gränser; så äfven hos Led. III p. 71. Arten, insamlad af F. Nylander, är under namn af *Lomatogonium rotatum* (L.) utdelad i H. N. XII N:o 43.

Exemplaret i N. I. Fellm. Pl. arct. N:o 167 betecknas Nym. Consp. l. c. som tillhörande en varietet; något namn på denna är emellertid ej angifvet.

Gentiana pneumonanthe L.

In Fennia maxime austr.-orientali ad 60° 16′ lat. prope fines Rossiae rarissime occurrit.

In pratis humidiusculis Kivennapa [»Kivinebb»]: Wirz. pl. off.; Fennia! (Wirzén, Tengström pl. exs.): Led. III p. 56–57; Carel.: Nym. Consp. p. 498–499; Fenn. mer.-or. (Isthm. Carel.): Nym. Suppl. p. 217, vide etiam DC. Prodr. IX p. 111, Lindb. Pfl. p. 15 et Norrl. in Atlas p. 8.

Ik. r »in regione finitima ad Rajajoki C. Ehrström (Mus. Fenn.)»: Fl. Kar.; [Kivennapa] Rajajoki prope domum vectigalium [»tullstation»]: Malmb.!, spec. ex eodem loco etiam reportaverunt Appelberg!, Lindberg! et H. Sundell!, cfr de hoc Medd. XXXIX p. 196; Käkisalmi [»Kexholm»] in ripa lapidosa lac. Ladoga, spec. unicum: Lindberg! et S. Cantell!, cfr Alc. IV; Käkisalmi Murikko: Kotilainen!; [in tota Ingria hic illic, saepe cpp: Meinsh. p. 231], vide etiam infra.

Kol. inter Polovina et Präjscha: Günther!, cfr Medd. XXI p. 46 et 141.

Ab. »iuxta speculum Aboënsem in campo sato verisimiliter cum graminibus cultis immigrata»: W. Wahlbeck! — **Nyl.** Mäntsälä »Jussilan mäen alapuolella, Jokelan mailla, tien vieressä»: Lindroth!, jfr Medd. XXVIII p. 25a, där arten betecknas som »(tillfällig?)».

Gentiana acaulis L.

Per errorem apud nos est indicata.

»Ad Wiburgiam»: Prytz cont. Måhända afses Kivennapa, i hvilket fall uppgiften torde hänföra sig till *G. pneumonanthe*. — *G. acaulis* har aldrig iakttagits i Finland, om icke möjligen i någon trädgård.

Gentiana cruciata L.

Non occurrit nisi in territorii vicinitate.

G. cruciata uppräknas bland sällsyntare arter, som iakttogos endast öster om den l. c. föreslagna naturalhistoriska gränsen mellan Fenno-scandia och Nordryssland: Cajander i Medd. XXVI p. 181, jfr äfven Medd. XXVII p. 9.

[**Ik.** »in Hügelland des Kalksteingebietes . . . ziemlich häufig»: Meinsh. p. 230.]

Gentiana involucrata Rottb.

Ad oram septentrionalem Lapponiae ultra 67° 50′ passim occurrit.

Maxima pars Lapp.: Fries; a Trondhjem ad Mare album (fq): Fries p. 190; Lappon. or.: Nym. Consp. p. 500, vide etiam DC. Prodr. IX p. 100 et Led. III p. 57—58.

Li. Ad litora maris septentrionalis per totam Nordlandiam et Finmarkiam p. Lecta est . . . in Varangria Finnmarkiae: Wahlenb. p. 67, cfr l. c. p. XVII et Fellm. Ind.; »Finmarkiae rarius, sed magis orientem versus praecipue *β [caerulescens]*, in Varangria australi [»districtu Fælles dicto»] caerulescens fit valdeque copiosa»: Wahlenb. Fl. Suec. p. 160; Renöe: Th. Fries Resa p. 59; in devexis herbosis litoralibus ad [Nyborg! et] Bugönæs!: Arrh. ant.; Varangria australis Elvenæs: Granit & Poppius!; Mortensnes (Chr. Sommerfelt 1858), [Nyborg in Avlsborg (Chr. Sommerfelt 1857);] Bugönæs, Skogerøen Nordlervåg complur. locis ad mare, Jarfjorden Sjøholmen: Norm. Fl. Spec. p. 764, quem l. inspicias, vide etiam Hartm. p. 99, Norm. ann. p. 40 et infra.

Lapp. ross. Petshenga [»Peisen»] (Deinboll): Fellm. Ind.; sicut adn. sequens nomine *G. aurea* L.; »in regione litorali inter Petshenga [»Peisen»] (Fellm. Ind.) et Lumbofski p cp ex. gr. Raddeoi et Wjostroguba (F. Nylander), Jokonga, Svjätoj-noss e. s. p.»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXIV et Beket. p. 581; spec. e Raddeoi!, et Jokonga! leg. F. Nylander, e Lumbofski leg. Brenner!; ad promunt. Kenoverskij inter Pjalitsa et Tshapoma in devexis graminosis: Kihlman!; haud procul a piscina

Typis impr. 15/12 1921

[Uura?] cp in litore marino: Enw. Resa; Vaidoguba in graminoso ad orientem versus a pago cp: Klingstedt!

Li. »Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken»: Lund p. 71, jfr Blytt p. 713 etc. Frekvensen är måhända alltför hög; Arrhenius sökte förgäfves *G. involucrata* mellan Reppen och Wester-elven, sannolikt beroende på att lämpliga ståndorter saknades: Arrh. ant.

I H. M. F. ligger äfven ett gammalt exemplar med påskrift »Lapponia Fennica», jfr Desideratkat. p. 14, äfvensom ett från Lyngenfjord: Malmberg!

Om var. *caerulescens* [Wahlenb.] se Wahlenb. Fl. Suec. l. c.; varieteten torde ej särskiljas af nyare förf.

F. *umbellata* (M. Bieb.) upptages i Lindb. Enum.

Gentiana serrata Gunn.

Ad litora Maris glacialis raro occurrit; nec tamen, quantum constat, ultra 5° 20′ ad orientem versus ab Helsingfors progreditur.

Lappon. fenn.: Nym. Consp. p. 500; **Li.** et **Lt.** indicatur, specimina autem in Herbario nostro desunt: Herb. Mus. Fenn. II p. 143, cfr l. c. p. IX not, vide etiam DC. Prodr. IX p. 101 et Led. III p. 59—60 [1]).

Li. Norvegiae ultimae Rossiae [»Russiae»] adiacentis infra alpem Petshenga [»Peizen»] (Deinböll): Wahlenb. Fl. Suec. p. 160; cp ad Jarfjorden: Th. Fries Resa p. 62; Jarfjorden Sjøholmen: Norm. Fl. Spec. p. 762, quem l. inspicias; Näytämö [»Nejden-elf»] in parte norvegica: A. Torckell!; Varangria australis Uponen: A. Torckell in Häyr. herb., vide etiam Blytt p. 713, Hartm. p. 99, infra et sub **Lapp. ross.**

Lapp. ross. Ad Vagetinjaur fluminis Paatsjoki [»Patsjoki»] et pagum Petshenga [»Peisen»]: Fellm. Ind. nomine *G. barbata*, cfr Fellm. Lapp. [1]), N. I. Fellm. [1]), l. c. p. XXII, XXIX et XXXIV, Beket. p. 581 [1]) et Wainio Not. [1]); Alexandrowsk: A. Torckell!, vide etiam sub **Li.**

Ehuru *G. serrata* Gunn. och *G. detonsa* Rottb. allmänt anses såsom synonyma benämningar (se Hartm. p. 99, Nym. Consp. p. 500 etc.), har jag dock med en nothänvisning utmärkt de uppgifter, som anförts

[1]) Nomine *G. detonsa* Rottb. aut *G. serrata* var. *detonsa* (Rottb.)

under namnet *G. detonsa* (eller *G. serrata β detonsa*). Lund upptager såväl *G. serrata* som var. *detonsa*, se nedan under **Li.** N. I. Fellman uppgifver: »Spec. huius [speciei] iuxta Guldholmen prope ostium fluminis Tana ab eodem [J. Fellman] lecta possideo»: N. I. Fellm. [1]), jfr Fellm. Anteckn. I p. 112 [1]). — I H. M. F. förelåg intill senaste tid icke något exemplar från finskt flora-område. Ett exemplar med påteckning »Finmarken Alten, Kaafjord»: [L. L.] Læstadius! [1]) förvarades tidigare i finska samlingen; L: Herb. Mus. Fenn. [ed. I] afser sannolikt detta.

Li. Om hufvudformen nämnes: »Hyppigere i Fælledsdistrikterne» [än vid innersta delen af Varangerfjorden]: Lund Beretn. p. 45 och »Ikke ualmindelig i Havsstrandsregionen over hele Finmarken»: Lund p. 71; om var. *detonsa* åter säges: »Hyppigere i Fælledsdistrikterne»: Lund Beretn. p. 45 och »Almindelig i Havsstrandsregionen over hele Finmarken»: Lund p. 71. Emellertid föreligger ingen nyare uppgift från Varangerfjordens botten (se bl. a. Th. Fries Resa p. 8 not) och endast ett par från Sydvaranger, varför Lunds frekvens väl måste anses vara vilseledande.

Gentiana nivalis L.

In Lapponia raro occurrit; apud nos parum infra 67⁰ descendit.

Maxima pars Lapp.: Fries; Lapp.: Nym. Consp. p. 499; in occidentali parte Lapponiae et in Lp.: Schedae II p. 120, vide etiam DC. Prodr. IX p. 103, Led. III p. 60, Borg Beitr. p. 102 et Lindb. in Atlas p. 37.

Lapp. fenn. rr Kolari Lappea! ad flumen Torneå, fortasse etiam ad Hietanen, sed spec. ex hoc loco deflorata, quare a *G. amarella* non certe distingui poterant: Hjelt & H., cfr l. c. p. 107 et Herb. Mus. Fenn. II p. 143; inter Pello et Naamijoki: Clarke IX p. 399; [Samz. p. 179 vide infra; . . . Kengis et Pajala: Birg. p. 96;] in lateribus declivis alpium suecicarum p cp, unde etiam iuxta flumina . . . descendit: Wahlenb. p. 68, cfr l. c. p. XVIII—XIX; ad Paatsjoki [»Patsjoki»] st r: Fellm. Lapp., cfr Wainio Not.; unicum spec. in ripa catarrhactae Visanto ad Ylimuonio: Mont. kärlv. p. 156; Muonio Muonionalusta: U. Segerman in Pl. Finl. exs. N:o 857; Pallastunturit 1880: Zidb.; Utsjoki (Andelin!), in marginibus caespitum locis graminosis, turfosis, subumbrosis ripae lacus Inari ad Väylä! et

[1]) Nomine *G. detonsa* Rottb. aut *G. serrata* var. *detonsa* (Rottb.)

Kettu-Matti! st pc: Kihlm. Ant., cfr Hult Lappm. p. 93; Utsjoki Pihtioja in reg. subalp.: Rancken!; Paatsjoki Salmijärvi! ad ripam et Skofvefors! [forsitan Skyfvefors] ad ripam amnis: Granit & Poppius; Paatsjoki [»Pasvigelf»] ad Björnvandet: Lindberg!; ad sinum Varangricum: Fellm. Ind.; [Nyborg in locis herbosis humectatis ad litora: Arrh. ant.!;] Jarfjorden (Henschen 1864), Paatsjoki [»Pasvikelven»] Salmijärvi [»Tsjolmejaures bred»] ad Svanvik (1866), [Karasjok Karasjokka Beskinjarga]: Norm. Fl. Spec. p. 767, quem l. inspicias, vide etiam Lund p. 71, Blytt p. 713, Norm. p. 286 etc. — [**L. ent.** Enontekiäinen [»Enontekis»] st r: Fellm. Lapp., vide iam Grape p. 105; reg. alp., subalp. et silv. (p): Læst.; ad mediam et septentrionalem partem lacus Kilpisjärvi: Norrl. Lappm p. 265, spec. in Koltapahta leg. Malmberg!; r in summa reg. subalpina supra Pahtasaari! in monte sectili [»skifferberget»], r in reg. alpina Tenonmuotka! cp in declivi occidentali Talsivuopmapuoltza, in ripa fluvii Toskaljoki et in declivi australi montis Angeloddi cp (S 672 m): Lindén Bidr.; Vähäniva: Mont. kärlv. p. 156, spec. adscripta Kilpisjärvi [»Kilpisjaur»] in ripa rivuli! et Kilpisjärvi [»Kilpisjaur»] in declivi ripae infra Saana!; Kaaresu'anto (!) enum. e 5 locis: Fries & Mårt. p. (65).]

Lapp. ross. cum priori *[G. tenella]* ad pag. Ponoj: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XLV et Beket. p. 581; Ponoj: Brenner!, Mela Pl., Broth. exk. p. 78, Knabe Pfl. p. 280 et Montell!; Ribatshi [»Penins. piscatorum»] ad meridiem versus a Kervano ad Isomutka: Klingstedt & A. v. Fieandt!

Pl. Finl. exs. N:o 857 **Lk.** Muonio Muonionalusta in colle iuxta flumen leg. U. Segerman.

[**Lk.** Om förekomsten af *G. nivalis* skrifves: Är allmän på betesmarker och älfbackar, där de utmärkt vackert blå kronorna lysa bland gräset under juli månad. Lämnar oerhördt mycket frö: Samz. p. 179. Med stöd af så godt som samtliga andra såväl äldre som nyare uppgifter, tror jag mig kunna våga påståendet, att frekvensen är alldeles vilseledande, om äfven arten på en eller annan lokal kan förekomma ymnigt. (Se t. ex. Lindén Bidr.) Birg. p. 96 tillägger: Arten anträffas äfven söder om sockengränsen. — Den längst åt söder antecknade fyndorten här ofvan — i Sverige går arten ända till Dalarna och Hälsingland: Wiström p. 5 och 8 — är den af Clarke angifna; huruvida *G. nivalis* af honom iakttagits på finskt eller svenskt område, är ej möjligt att afgöra.]

Gentiana tenella Rottb.

In summis regionibus Lapponiae raro occurrit.

Maxima pars Lapp.: Fries; Lapp. or. (Fellman, Brenner), fennica (Gunnerus, J. Fellman): Nym. Suppl. p. 218, vide etiam DC. Prodr. IX p. 98, Led. III p. 56 et Lindb. in Atlas p. 37.

Li. in summis alpibus earumque lateribus declivis herbosis praecipue iuxta glacies alpinas rarius . . . Varangria (Gunnerus): Wahlenb. p. 69, cfr l. c. p. XVIII nomine *G. glacialis* Vill.; Paatsjoki [»Patsjoki»]: Fellm. Lapp., cfr Wainio Not., vide etiam Hartm. p. 100, Blytt p. 714 etc. — [**L. ent.** reg. alp. r: Læst.; Lyngenfjord: Malmberg in dupl.!; Kilpisjärvi [»Kilpisjaur»] in declivi montis Siilasmalla: Montell! in Medd. XL p. 179, cfr l. c. p. 226; Kaaresu'anto Peltsana [»Pältsama»], Lassivaara: Fries & Mårt. p. (65).]

Lapp. ross. ad sinus Varangricum et Kola: Fellm. Ind., cfr N. I. Fellm.; iuxta pagum Ponoj cp: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XX et XLV, Herb. Mus. Fenn. II p. X et Beket. p. 581, spec. leg. Brenner!; Ponoj: Broth. exk. p. 78 et Knabe Pfl. p. 280; Devjatoj: Mela Pl.; Orloff in graminosis humidiusculis: Kihlman!

Gentiana campestris L.

In parte occidentali Fenniae usque ad c. 1° 20' long. ad orientem versus ab Helsingfors occurrit; ad septentrionem versus rarescit, 66° fere saltem attingit. In parte austro-occidentali plerumque passim—satis frequenter provenit.

Till.; Kalm; st fq in pratis graminosis: Hell. p. 6; in pratis et pascuis elatis st fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. (exc. Finm., Lapp., Fenn. bor.): Nym. Consp. p. 500; Fenn. bor. adest in Ostrobottn. [»Ostrobothn.»]: Nym. Suppl. p. 218, vide etiam DC. Prodr. IX p. 97, Led. III p. 55, Murb. Gent. p. 9 cum tabula geographica et Norrl. in Atlas p. 8; Murb. Gent. p. 10—12 et Schedae vide sub * *suecica* et * *germanica*.

Al. (fq): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr.; p—st fq: Arrh. & K., spec. e Finström Bergö! [3] [5]), cfr Murb. Gent. p. 11 [1]); (r) Kumlinge »Krokarna» in parte austro-orientali insulae Kumlinge, Ingersholm: Bergr.; fq in par. Jomala . . . magna distributione in par. Hammarland, etiam nonnullis locis in Geta, Finström, Saltvik et Sund, item uno loco in par. Vårdö: Palmgr. Stud. p. 413 [1]), quem l. inspicias, vide etiam l. c. spec. tab. VII [1]), Palmgr. Hipp. p. 160 [1]), Samuelss. p. 132 [1]) et infra. — Omnia specimina ex Alandia reportata ad * *suecicam* pertinent. — **Ab.** (r): Zett. & Br.; p: Arrh., cfr Rupr. Diatr. p. 24; »ad Pohanimmi» [num Pahaniemi?]: Leche p. 27; Korpo: I. Ringbom! [3] [5]), cfr Murb. Gent. p. 11 [1]); Åbo Ilpois: Hollmén! [4]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]); Pargas p: Arrh. Ann., vide etiam Elmgr. p. 145; Pargas [»Parainen»] Ålö Vepo, Piikkis Harvaluoto Vähäkylä: Pesol. [1]); Pargas [»Parainen»] Lampis: Linkola! [1] [3]); Bromarf Kansjärvi et pag. Räko: Sand.; Bromarf Rilax: Dora Aminoff in Lindb. herb. [4]); Bromarf Bromholm: G. Sucksdorff! [3]); Uskela Karjaskylä Kollari st cp 1919: Häyr. [2]); [Muurila] r hic illic in vicinitate Kaukelmaa: Renv.; Pojo Bröd torp: Hisinger! [1] [5]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]); Lojo ad praedium sacerdotis: Hels.; Vihti p: Printz, cfr Flinck; Vihti in prato ad Oravala et Oravalanlampi, Haimo praediola Löfbacka, Vehma etc. (E. G. Printz): Flinck! [4]); Pusula: Sauramo! [4]); Mynämäki r Kallis Viinamäki: Caj. Kasvist. [1]); Sel. et A. Nyl. non comm. — **Nyl.** Snappertuna in prato 1892 (alumn. J. Böckerman): Arrh. [2]); Fagervik prope pontem Långbron, Sjundeå Pikkala (Nerv.): His.; [Kyrkslätt] Öfverby: Rosb. Kyrksl. p. 109; Kyrkslätt Estby: Brenner! [4]); Esbo Gräsagård: Kihlm. ann.; Esbo Moisö: G. Forsman! [1]); Esbo Bodom Tuvkulla: C. Cedercreutz! [4]); p: W. Nyl.; Helsingfors extra coemeterium: Brenner! [4]), vide infra, spec. ex Helsingfors etiam leg. Nervander! [4]); Helsinge Korso Räckhals:

Notae ad *Gentianam campestrem* p. 277—281 adumbratam spectantes,
[1]) * *suecica* Froel.
[2]) * *germanica* Froel.
[3]) Specimen reportatum ad * *suecicam* Froel. pertinet.
[4]) Specimen reportatum ad * *germanicam* Froel. pertinet.
[5]) Spec. determinavit Murbeck 1892.

H. Olenius in Lindb. herb. [4]); Thusby st fq: Åstr. & H.; [Nurmijärvi] st fq, st cp: Stenr., cfr Stenr. Thierl. p. 24; Nurmijärvi: V. A. Seppälä! [3]); Sibbo Löparö Lindudden: Maida Palmgren! [4]); (fq): Sæl. Ö. Nyl.; st fq: Sæl. & Strömb., spec. ex Artsjö! [4]) [5]), cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143 et Murb. Gent. p. 12 [2]); Borgå Bosgård: G. L. Söderström! [4]) [5]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]); Orimattila (!) [4]) compl. locis: Link. comm. [2]), spec. ex Orimattila Niemi Anttila leg. A. I. Ringbom! [4]); Pellinge Söderby: W. Wahlbeck! [4]); Lovisa: G. Sucksdorff! [4]), vide etiam infra. — **Ka.** Säkjärvi [Laikajärvi]: V. Krohn! [4]), vide infra.

Sat. dispersa: Malmgr.; Euraåminne Lutta: Kl. Wahlman! [4]) [5]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]); Euraåminne in prato ad templum Suutala: C. G. Björkenheim! [3]); Raumo: [W.] Wallenius in dupl.!; Nakkila: Simming! [3]) [5]), cfr Häyr. Björneb. [1]) et Murb. Gent. p. 11 [1]); Nakkila: Å. G. H.! [3]) [5]); Huittinen [»Hvittis»]: Lydén; interiore in parte st r (— p): Hjelt, spec. e Karkku! [4]) [5]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]), vide etiam infra; Suoniemi: A. Lindfors! [4]); Kyrö [»Hämeenkyrö»] Soikkala! [4]) et Laitila Rajala! [4]): Printz; Kyrö: Asp; p: Sola Flor. p. 89 [2]), spec. e Teisko Parmola! [1]); Ylöjärvi: E. E. Andersson! [3]); Kuru Murola: Ilmoni! [4]) [5]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]), spec. e Kuru etiam leg. A. Teräsvuori! [4]), vide etiam infra. — **Ta.** Somerniemi: Sauramo in Pl. Finl. exs. N:o 860 [2]); Teisko Viitaniemi: E. E. Andersson in Pl. Finl. exs. N:o 859 [1]); Birkkala Naistenmatka: E. Græffe! [1]) [3]) et [2]) [4]); Kantola, Ämmättä: Leop.; Kalvola (r) prope praedium Niemis: Knabe Fört.; Kalvola ad praedium Suonpää: Borg! [4]); Kangasala Seppälä: A. W. Lindström! [3]); Hattula ad occidentem versus a Savijärvi: A. Wegelius! [4]); Lammi ad praedium sacerdotis: O. Collin! [4]); p: Asp. & Th. et Bonsd.! [4]) [5]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]); st fq: Norrl. s. ö. Tav., spec. ex Asikkala Kaitas! [4]) [5]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]); Asikkala ad canalem Vääksy: Aino Norrlin! [4]); [Längelmäki etc.] st r in vicinitate Kotka et prope praedium Tuonas! [4]), ad ripam austro-occidentalem lacus Löytänö, sp: Borg Tiet.; Heinola Lusi: Link. comm.! [2]) [4]); Sysmä Palvela: Knabe litt. [2]); Tikk. et Wainio Tav. or. non comm.

Notas vide supra p. 278.

Oa. dispersa: Malmgr.; Kristinestad: Strömb.; Närpes: Nordl. p. 20; Kuortane: Simming! [4] [5]), cfr Laur. Växtf. et Murb. Gent. p. 12 [2]); st r Ylistaro haud procul a praedio sacerdotis: Laur. Växtf.; Toikko: alumn. F. W. Ehrström! [4] [5]). — **Tb.** rr Karstula! [3] [5]) circa Ruotsila: Broth., cfr Murb. Gent. p. 11 [1]); Virdois Luodespohja: Hjelt! [4] [5]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]); Virdois Ellilä: Knabe litt. [1]); Pihlajavesi compl. loc.: Norrl. n. v. Tav.! [3] [5]), cfr Murb. Gent. p. 11; Viitasaari Lakomäki: Kihlman in Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Ätsäri [»Etseri»]: M. Sundman! [3]); Ätsäri: Finnilä! [4]); Karstula Takkala: G. Marklund! [3]); vide etiam infra.

Om. st r Perho, Öfvervetil, Teerijärvi! [3] [5]): Hellstr.; st r Jeppo Kjeppo complur. locis: Laur. Växtf.! [3]), spec. determinavit Kihlman; Gamla Karleby ad litus maris: Knabe litt. [1]); (p) plerumque pc in collibus herbidis, etiam in montibus calcareis Vesterbacka, aequaliter sparsa [»jämnt utbredd»] per territorium, in Evijärvi non tamen visa est: A. L. Backm. Fl. [1]), spec. e Lappajärvi Harju! [3]) et Alajärvi Vindala Huosianmaankallio prope praediolum Vesterbacka! [3]), tertium specimen ab Alajärvi Surmaniemi in Lappajärvi prominente lectum ad * *germanicam* pertinet! [4]), vide etiam Moberg Klim. p. 33, Moberg Klim. II p. 23 et Moberg Nat. p. 122; Soini, Alajärvi r, st cp ad Soini Björkbacka (Forstm. Thomé), Brahestad: Zidb.; Brahestad [»Raahe»] Kylmäniemi: Leiv. Veg. p. 202, vide etiam infra.

Ob. Muhos: Leiv. Putk.; Alatornio [»Ndrt.»] Kalkkimaa! [3] [5]), Kemi! p [»spr.»]: Brenn. Obs. [1]), cfr Murb. Gent. p. 11 [1]); Kemi prope templum: Brenn. Obs. [2]), cfr Murb. Gent. p. 12 [2]); Kemi ad coemeterium r: Jul. p. 276, cfr M. Castrén p. 340 et Hellstr. Distr. p. 6 et 18, spec. ex eodem loco leg. Edv. Nylander! [3] [5]), Hjelt & Hult! [4] [5]) et Brenner! [3] [5]); st r Kemi infra Kallinkangas, Mahlasaari cp: Keckm., cfr l. c. p. 14 et 16; Kemi (p), floribus flavescentibus Vaurantörmä! [4]): Rantaniemi, spec. e Kallinkangas! [3]) et in declivi ad fluvium Kemi! [4]); Alatornio [»Nedertorneå»]: Hougberg! [3]) in Medd. IX p. 124, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Alatornio Routala Kalkkimaa:

Notas vide supra p. 278.

Rantan. Retk. p. 37! [3]) [ad eundem locum atque adnotationes antecedentes verisimiliter spectat].

Pl. Finl. exs. vide sub *G.* * *suecica* et *G.* * *germanica*.

Då alla äldre och äfven en del nyare uppgifter hänföra sig till kollektivnamnet *G. campestris*, har konsekvensen fordrat, att arten i Conspectus behandlats på samma sätt; jag har emellertid, såvidt görligt, genom noter framhållit, hvilken underart uppgifterna afse, och upptagit de få uppgifter, som föreligga om hvardera underartens utbredning i hela landet, under dessas resp. rubriker.

Mer än engång har jag kunnat konstatera, att *G. campestris* [4]), åtminstone i **Sat.** Karkku, under olika år uppträder i olika mängd; mycket ofta har jag förgäfves eftersökt den på platser, där den tidigare förekommit, för att så kanske flere år senare återfinna densamma. »Alldeles samma iakttagelse om periodiciteten i *Gentiana*-arternas — *G. amarella* och *campestris* — uppträdande har jag gjort inte endast i Finland, utan äfven i Sverige och Norge»: Arrh.

»In colliculis apricis et pratis circa Aboam, Nylandiae, partis orientalis Tavastiae, per Savoniam et Careliam, Kemi»: Wirz. pl. off. I Savolaks och Karelen finnes ifrågavarande växt sannolikt alls icke; f. ö. är uppgiften ofullständig.

Al. I Palmgr. Stud. p. 413—414 uppräknas * *suecica* från 44 särskilda fyndorter; se vidare originalet. Alla af Murbeck granskade exx., tagna såväl på **Al.** som i öfriga delar af landet, hafva dock här särskildt uppräknats. — **Nyl.** Om * *germanica* säges: »Sedan år 1905 funnen på stenbunden gräsmark emellan Nya kyrkogården vid Lappviken och Sanduddsvägen! [4]) Under de två senaste åren på en del af fyndorten utrotad: Brenner i (Prot. 5. XI. 1910) Medd. XXXVII p. 38—39 [2]). Om artens förekomst vid sin ostgräns bör omnämnas, att *G. campestris* uppräknas bland sällsyntare växter, funna af G. Björkstén i Lovisa-trakten: E. Nyl. Ber. — **Ka.** Om förekomsten härstädes skrifves: »*G. campestris* * *germanica* fann jag i Säkjärvi [»Säkkijärvi»] endast vid Laikajärvi sjö, c. 3° ostligt från H:fors meridian och 4—5 km nordvestligt från Urpala by. Fyndorten är en naturlig ängstäppa, hvar några tiotal exemplar växte, men i omnejden och i hela Säkjärvi kunde jag inte finna andra växtorter»: V. Krohn i bref 30, 11, 1919.

Tb. *G. campestris* är icke funnen i Pihtipudas och Kinnula: Roiv.

Om. »In Ostrobottnia media non est»: Hellstr. Distr. p. 11; emellertid föreligga från detta landskap flere uppgifter af yngre datum. Senare uppräknar Hellström själf *G. campestris* bland arter, som »enligt regeln sällan eller alldeles icke [förekomma] vid kusten, ehuru de äro tämligen allmänna inåt landet»: Hellstr. p. 137.

Notas vide supra p. 278.

L k. Kemiträsk prästgård (H. Krank): Moberg Klim. p. 33. Ehuru uppgiften ej är osannolik, torde dock bekräftelse vara nödig, enär fyndorten ligger så aflägsen från öfriga nu kända och möjligen någon annan art af släktet kunde afses, ett antagande, så mycket mer berättigadt, som förväxling äfven i andra fall säkerligen ägt rum (se under *Veronica beccabunga* här ofvan p. 35).

Lapp. ross. Geolle L: Rae N:o 32 p. 317. Högst sannolikt föreligger här en felbestämning; för öfrigt är mig obekant, hvar lokalen är belägen.

Om **formerna** se under resp. * *suecica* och * *germanica*. — Om hybriden med *G. amarella* se nedan p. 285.

Gentiana campestris * suecica (Froel.) Murb.

In Fennia occidentali usque ad 65° 50′ plerumque rarius occurrit.

De distributione vide inprimis Murb. Gent. p. 10—11; in Finlandia occidentali crescit, in Alandia st fq obvia: Schedae p. 98; in occidentali Finlandia usque ad 65° 50′ (raro) crescit. In Karelia et Savonia numquam visa est: Schedae II p. 120.

Vide *G. campestrem* sub provinciis **Al.**, **Ab.**, **Nyl.**, **Sat.**, **Ta.**, **Tb.**, **Om.** et **Ob.** et cfr Mela Kasv. V.

Pl. Finl. exs. N:o 858 **Al.** Finström Godby in prato leg. V. A. Seppälä, N:o 859 **Ta.** Teisko in graminoso campo iuxta praedium Viitaniemi leg. E. E. Andersson.

Se äfven ofvan p. 281.

F. minor **Ob.** Kemi Hirsikangas: Brenn. Obs.

Gentiana campestris * germanica (Froel.) Murb.

In Fennia occidentali usque ad 65° 45′ raro occurrit.

De distributione vide inprimis Murb. Gent. p. 12; in Finlandia occidentali (Alandia excepta) raro aut sat raro usque ad 65° 40′ occurrit: Schedae p. 98; in occidentali Finlandia usque ad 65° 45′ raro crescit. In Savonia et in Alandia nondum lecta est. In Karelia tantum in australi parte uno loco (par. Säkjärvi) lecta est: Schedae II p. 121.

Vide *G. campestrem* sub provinciis **Ab.**, **Nyl.**, **Ka.**, **Sat.**, **Ta.**, **Oa.**, **Tb.**, **Om.**, **Ob.** et cfr Mela Kasv. V.

Pl. Finl. exs. N:o 323 **Sat.** Karkku Kauniais in colle agri leg. Hjelt, N:o 860 **Ta.** Somerniemi in colle leg. Sauramo.

Se äfven ofvan p. 281.

F. *floribus flavescentibus* **Ob.** Kemi backbrant vid älfven: Brenn. Obs., se ofvan p. 280.

Gentiana baltica Murb.

Incertum est, utrum apud nos occurrat necne.

G. baltica anmäldes som ny för floran till Prot. 4, XII, 1897 från **Al.** Hammarland [ljungbetäckt betesmark vid Torp!] af P. Hj. Olsson, men denna uppgift har utgått ur det i Medd. XXIV redigerade protokollet. I Medd. XXIV p. 27 (Prot. 12, II, 1898) omnämnes däremot *G. baltica* från Åland, ny för floran, [inlämnad] af redaktör P. Hj. Olsson, jfr Bot. Not. 1898 p. 63 och Mela Kasv. IV. I Mela Kasv. V åter nämnes: »Ei ole alueeltamme toistaiseksi varmuudella tavattu (**Al.**?)»

Liksom Olssons öfriga uppgifter måste äfven denna emottagas med misstroende, så mycket mer som Åland ligger långt från de fyndorter, som upptagas i Murb. Gent. p. 5 — se äfven kartan öfver artens utbredning l. c. Arten beskrifves i Murb. Gent. p. 4—7.

Gentiana obtusifolia Willd.

Per errorem apud nos est indicata.

»In pratis Fenniae praecipue borealis, ubi haec sola adest, v. c. ad Ulaburgum»: Spic. I p. 16, jfr Led. III p. 54 och Wied. & W. p. LXXXIX. Antagligen har en lågväxt form af *G. campestris*, som habituellt något påminner om *G. obtusifolia*, förväxlats med denna art, som alls ej förekommer i Finland, se Hellstr. Distr. p. 18 och Rupr. Anal. p. 154. Brenn. Obs. p. 238 anför F. Nylanders uppg. under *G. amarella* * *lingulata*.

Gentiana uliginosa Willd.

In Alandia satis raro, in regione Aboënsi plerumque rarissime occurrit. E Nylandia quoque indicatur, sed confirmationis indigeat. A. 1892 apud nos primus distinxit Sv. Murbeck.

De distributione vide inprimis Murb. Gent. p. 15—16 cum tabula geographica; tantum raro in **Al.** et paucis locis in insulis in maxime occidentali parte **Ab.** occurrit: Schedae II p. 121.

Al. Finström Bastö: Tengstr.![1]); Geta in prato udo ad mare prope Djupvik [non in par. Finström]: Arrhenius & Kihlman![1]), cfr de his Murb. Gent. p. 16, item Medd. XIX p. 136 et 143; Geta Bolstaholm: Montell!; Sottunga Husö: J. Sucksdorff!, cfr de his omnibus Palmgr. Stud. p. 414; Lemland Nåtö! et Bergö, Jomala Ytternäs ad Slemmen (Florström), Kalmarnäs (Florström!), in ripa ad sinum Önningeby (Florström), Ramsholm et ad ripam sinus Möckelö prope Ramsholm!, Eckerö Marby!: Palmgr. Stud. p. 414, quem l. inspicias, cfr l. c. spec. tab. VII et Medd. XLI p. 119 (Jomala); Jomala Mörholm ad oppid. Mariehamn: Knabe!, vide etiam infra. — **Ab**. Korpo Österkalax: G. Renvall!, cfr Alc. IV; [Korpo] haud infrequens in vicinitate Långviken [»Långviksområdet»] in pratis litoralibus humilibus: Ekl. Bot. p. 24; Nagu prope templum: A. Dahl! etiam in Pl. Finl. exs. N:o 862; Nagu Ernholm: A. Dahl!; Åbo Majfältet: C. J. Arrh., det. A. Arrh.; Pargas Malm: C. J. Arrhenius![1]), cfr Medd. XIX p. 143, Medd. XX p. 14 et Bot. Not. 1894 p. 44. — **Nyl**. vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 861 **Ab**. Jomala Önningeby in litorali prato leg. Florström, N:o 862 **Ab**. Nagu in humido, litorali prato prope templum leg. A. Dahl.

Ehuru Tengströms exemplar redan är insamladt på 1840-talet och Arrhenius' och Kihlmans 1878, gingo de dock under namnet *G. amarella* ända till 1892, då Murbeck särskilde *G. uliginosa* som finsk, jfr Medd. XIX p. 136 (1893).

Al. Om förekomsten i Jomala nämner Palmgren på etiketten: Ymnigt på de öppna strandängarna vid västra delen af Möckelöfjärden nära Ramsholmen. — **Nyl**. [Nurmijärvi] rr »kostealla niityllä lähellä Taipaleen torppaa, Nurmijärven länsirannalla jokseenkin runsaasti»: Stenr., jfr l. c. p. 47. Något exemplar härifrån finnes icke i H. M. F. Lindberg skrifver också: »Betviflar, att rätt bestämd»: Lindb. comm. — [**Ik**. Det förefaller mig högst tvifvelaktigt, om den *G. amarella* b) *uliginosa*, som Meinsh. p. 231 betecknar som »häufig», är identisk med den nu behandlade arten.]

[1]) Specimen determinavit Murbeck.

Gentiana amarella × campestris. [1])

In Alandia rarissime et parcissime nascitur.

De distributione vide Murb. Gent. p. 22–23, ubi primum describitur, vide etiam infra.

A1. Finström Bergö 1864: Ericsson! nomine *G. lingulata*, spec. unicum 1892 determinavit Murbeck, vide Murb. Gent. p. 22 et cfr Kihlman in Medd. XIX p. 143, Palmgr. Stud. p. 415 etc.; Jomala Ramsholm 2 specimina 1899: Palmgren in Medd. XXXIII p. 33 et Palmgr. Stud. p. 415.

Både Murbeck och Palmgren använda för hybriden benämningen *G. Amarella * lingulata × G. campestris * Suecica*. Wettstein, R. v. Die Europäischen Arten der Gattung *Gentiana* (Denkschriften der Kais. Akademie [in Wien] der Wissenschaften, Mathematisch-Naturwissensch. Classe Bd. LXIV, 1897) kallar den *G. fennica* Wettst.; citatet enl. Bot. Centr. LXXIV (1898) p. 325.

Gentiana amarella * lingulata C. A. Agardh.

In magna parte Alandiae satis frequenter provenit, nonnullis plagis passim inveniri indicatur, sed in maxima Fenniae parte satis raro (—rarissime) occurrit; in Lapponia rarissime ultra 67° 10′ (c.) nondum adnotata est,

Fenn.: Nym. Consp. p. 500 [7]); Fennia: Trautv. Incr. p. 535 [7]).

A1. (r): Bergstr. [7]); (st r) [Eckerö] Signilsskär: Bergstr. Beskr. [7]); Saltvik Söderholmen, Sund Domarböle, Finström

[1]) *G. amarella * lingulata × G. campestris * suecica, G. fennica* Wettst. vide infra.

Notae ad *Gentianam amarellam* coll. p. 285—292 adumbratam spectantes.

[6]) Nomine *G. amarella* L. coll.

[7]) Nomine *G. amarella* f. aut var. *lingulata* (Ag.) auct. plerique, aut *G. amarella * lingulata* (Ag.) auct. recentiores aut *G. lingulata* (Ag.), vide infra.

[8]) Nomine *G. amarella* L.; var. aut * *lingulata* distincta.

[9]) Nomine *G. amarella * axillaris* Schmidt (aut *G. amarella v. axillaris*).

[10]) Specimen determinavit Murbeck 1892.

[11]) Specimen ad * *lingulatam* pertinet.

[12]) Cfr Murb. Gent. p. 20 nomine *G. amarella * lingulata* (Ag.).

[13]) Cfr Murb. Gent. p. 21 nomine *G. amarella * axillaris* Schmidt.

Godby: Arrh. & K. [7]); Lagneskär: Tengstr.! [10]); Loviselund: Å. G. H.! [10]); Lemland in insula in taeniis oppidi Mariehamn: Laurén! [6]), spec. determinavit Kihlman 1894; Geta: N. Lund! [10]); Geta Finnö et Möckelgräs: Hult ann. [7]); Sottunga Kyrklandet: Arrh. [7]); in taeniis Kökar-Geta maximam partem fq, etiam adnotata in multis locis in Jomala et Hammarland et in locis sparsis par. Geta, Finström, Saltvik et Vårdö: Palmgr. Stud. p. 414–415 [7]), ubi e 65 locis enum., quem l. inspicias, cfr l. c. p. 584 et spec. tab. VII [7]), spec. ex Jomala Ramsholmen!; vide etiam Murb. Gent. p. 20 [7]), ubi e 7 locis enum., Palmgr. Hipp. p. 44 et 114 [7]), item Samuelss. p. 132 [7]) et sub * *axillari*. — **Ab.** Houtskär: l. Ringbom! [10]) [12]); [Korpo] Långviken [ad orientem versus ab Hvässby]: Ekl. Bot. p. 23 [7]); Pargas r Parsby: Adl. [7]); Pargas Skräbböle: Arrh. Ann. [7]); Pargas [»Parainen»] Alö Piukkala et Pättiby in calcareis vetustis, Lojo in insula Lojo [»Lohjansaari»] Askola duobus locis: Pesol. [7]), spec. e Pargas Malm!; Uskela: E. J. Bonsdorff! [10]) [12]); pcc [Lojo] ad Hermola (E. Boehm): Sel. [7]); Lojo Biskopsnäs ad praediolum Kauria! et Lojo Storö Askola! ad Pietilä versus: Ch. E. Boldt; Lojo Kiviniemi, Tytyri et Mongola: Lindb. herb. [7]); [Vihti] inter praedium sacerdotis et viam publicam contra praediolum Stenbacka, in vicinitate praedii sacerdotis, Oravala: Wecks. muist. [7]); Vihti: Printz [7]); Olkkala Maikkala et prope Huhtapelto: E. af Hällstr. [7]); Pusula in ripa lacus Pusulanjärvi (Jäminjärvi): Wecksell! [6]); Mietois st r in litoribus maris ad ostium fluvii Mynäjoki et nonnullis locis ad inferiorem partem huius fluvii, Mynämäki rr Kallis Riais: Caj. Kasvist. [7]); vide etiam sub * *axillari*. — **Nyl.** [Nurmijärvi] rr prope praedium Tirmo cp ad Petkelsuo: Stenr. [7]); Sibbo in taeniis: Bergholm! [10]) [12]); vide etiam sub * *axillari*. — **Ka.** r [Jääski] Vuoksi in pratis ripariis Hyppölä ad Nokelainen et Kärniemi Haavikko, extra territorium cp Antrea Ukonniemi: Valle tiet. [7]) — **Ik.** r Käkisalmi [»Kexholm!»] [10]) et intra et extra oppidum: Malmb. [6]) [12]); nunc exstincta: G. B. L. in L. Y. 1917 p. 143 [6]); Valkjärvi Valkiamatka prope lacum Punnusjärvi!, Metsäpirtti prope pag.

Notas vide supra p. 285

Toppari et Saarois!, denique Sakkola Koukunniemi!: Lindberg [7]), cfr Medd. XXI p. 5 [6]).

Sat. Tammerfors (Karsten): Malmgr. [7]); [Loimaa] rr Hirvikoski Sikakulju (in herb. alumnorum): Saur. [7]); st r Birkkala! [10]) [12]) Nokia et prope templum, Karlberg et Kankaantaka, Karkku! [10]) [12]) Kauniais prope »Grönlunds torp»!, Niemi cp et prope viam ad Perämaa, Haapaniemi, inter Harois et praedium sacerdotis, denique Mouhijärvi Häijä!: Hjelt [7]). — **Ta.** Vanaja [»Vonå»]: Nyberg! [6]); Asikkala r: Nikl.! [10]) [12]); r Korpilahti Peuha: Wainio Tav. or.! [10]) [12]). — **Sa.** nondum adnotata est, vide sub * *axillari*. — **Kl.** Kronoborg Otsanlaks: E. Juslin! [10]) [12]); Ristijärvi: J. J. Chydenius! [10]) [12]); Uukuniemi: Nikl.! [10]) [12]); fere frequentior quam f. typica [* *axillaris*], Viipula: Backm. [7]); [Kitelä] Pitkäranta [J. J. Chydenius]! [10]) [12]); Sortavala: Appelberg! [spec. inc.]; Ruskiala (!): W. Nylander! [10]) et Hj. Neiglick! [10]) [12]); st r Pälkjärvi prope Könönen! [10]) in Pirttiniemi! [10]) et ad Rantavuori: Hjelt Ant. p. 64 [7]) [12]); in vicinitate lac. Ladoga p. interiore in parte st r—r: Link. Stud. p. 272 [7]), cfr Tab. IV, vide etiam infra; Uukuniemi Latvasyrjä, Suistamo Leppäsyrjä (!) [7]) et 3 locis ad Jalonvaara: Link. comm. [7]), qui etiam e nonnullis locis e Ruskiala et Pälkjärvi enum.; Pesol. [7]) e permultis locis enum., spec. e Sortavala Kirjavalaks (!) [7]) prope Vatka! [7]), Sortavala Läskelä! [7]) etc. — **Kol.** r Vosnessenje: Elfv. [6]) [12]), spec. e Rossia! [10]); Iivina: Lindroth & Cajander! [7]); Tulemajärvi »Ruukki» in primis in propatulis fabricae st cp: Link. comm. [7]), vide infra; Petrosavodsk: Simming! [6]) [10]) [12]).

Oa. et **Tb.** nondum est adnotata. — **Sb.** r: Mela; Kaavi [Siikajärvi!] Huosiaisniemi [pc]: Kyyhk. litt. [7]) et Kyyhk. Kasv. p. 61 [7]); Kaavi Petkellahti pc: Kyyhk. litt. 1919! [7]), cfr Kyyhk. Matk. p. 97 [7]); Juuka Petrovaara cp in pratis calcareis (Kotilainen): Link. comm. [7]) [ad **Kb.** forsitan pertineat]. — **Kb.** Kide: Brander! [10]), Murbeck signum? addit; Värtsilä ad fabricam: Link. comm. [7]); Liperi r Maljasalmi Viurusuoranta: Eur. & H.! [7]) [10]) [12]); Kontiolaks Puso Heinjärvi: Axelson! [6]), vide sub * *axillari*; Juuka ad Hanhilampi st cp et alio loco in vicinitate Juusuvaara:

Notas vide supra p. 285.

Kyyhk. litt. 1919 [7]); Juuka [»Juuan pit.»] Juuanvaara: Kotil. p. 134 [7]); Juuka pag. Polvijärvi Juuvanvaara fq [»yleinen»] in pratis calcareis (Kotilainen): Link. comm. [7]), vide sub **Sb.**; Lieksa in pago eiusdem nominis: Wainio Kasv.! [7]) [10]) [12]). — **Kon.** (fq): Norrl. On., vide sub * *axillari*, spec. e Tiudie! [10]); Tiudie: Kullhem! [10]) [12]); Mundjärvi: Kihlman! [7]); Suojärvi enum. ex 8 locis: Link. comm. [7])

Ok. Paltamo Paltaniemi: Brenner! [10]); Kajaani: Malmgren! [10]) et Zidb. [7]); Must. [7]) enumerat, cfr de his Murb. Gent. p. 20 [7]) et Brenn. Obs. [7]), ubi r inveniri indicatur; spec. e Paltamo etiam leg. Lackström! [10]); Sotkamo: Wainio! [10]) [12]), vide sub * *axillari*; Sotkamo Korvaniemi ad Aarreniemi: Kyyhk. maap. p. 62 [7]); Paltamo Melalahti (st fq) compluribus locis cp, Puolanka prope Rällinmäki, Körölä, Rytiaho, ad ripam lacus »Pieni Salminen» et ad Vuorijärvi, r [Kianta] Pesiönkylä prope Myllylä! st cp 1905 et specimen unum ad officinam Ämmä!: Kyyhk. litt. [7]) et Kyyhk. [7]), cfr Brenn. bidr. [7]); [Kianta] in pago ad templum prope praediolum Lehto! et ad Ruukki cp, Alavuokki Raatevaara, Pesionkylä cpp ad praedium Lehto: Kyyhk. litt. [7]), cfr Kyyhk. Suom. p. 119 [7]), l. c. p. 20 et 23 [7]); Kuhmoniemi Näätäniemi pcc ad ripam Kellojärvi: Kyyhk. litt. 1919 [7]); Ristijärvi Uvankylä Kauppala prope catarrhactam Torvinen, Puolanka cp ad Körölä et pc ad Kotilankylä in »Leskisen autio»: Kyyhk. litt. 1920 [7]), spec. e Torvinen et Körölä determinavit Lindberg. — **Kp.** Rukajärvi Moina!, in pago Rukajärvi, Ehätyspaikka, in pago Hiisijärvi et prope pagum Paadane, in parte media Shuigarvi, Hiisivaara ad Piebarvi, Torgunjärvi, in pago Offonanniemi, in promuntorio lacus Uskelanjärvi, Uskela in pago, Shuigarvi et in pago Kesärvi, in parte litorali prope Vigostroff!: Bergr. Ant. [7]), cfr Bergroth in Medd. XXI p. 20 [6]); Rukajärvi Miinoa in prato Iivana 1904: Link. comm. [7]); ad pagum Latvajärvi et in pago ad templum et ad Vasonvaara in eadem paroecia, ad Vasonvaara cpp 1909: Kyyhk. litt.! [7])

Ob. Muhos Kosula: Brenner! [10]) [12]), cfr Brenn. Obs. [7]); rr Uleåborg: Brenn. Obs. [7]), vide etiam infra; Kemi Kallinkangas:

Notas vide supra p. 285.

Hougb. not. [7]); Alatornio Ruottula Kalkkimaa!: Rantan. Retk. p. 37 [6]), cfr Brenn. bidr. [7]). — Kk. Oulanka ad pag. Oulanka: Wainio Kasv.! [7]) [10]) [12]).

Lapp. ross. Kantalaks (Karsten): N. I. Fellm. [7]) [12]), cfr l. c. p. XXXVIII [7]), vide infra, spec. e Kantalaks reportavit F. Nylander! [10]); Kantalaks [»Kandalakscha»] in graminosis siccis in pago: Lindberg! [7]); inter Kuusreka et Umba Maris albi: A. H. & [V. F.] Brotherus! [6]) [10]) [12]); Tetrina: Mela Pl. [6]) et herb., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143 [6]); Orloff [»Orlow»] in graminosis iuxta mare: Kihlman! [7])

Vide ceterum sub * *axillari* (Schmidt).

Största delen af Lappl.: Fries [7]); uppgiften är icke riktig, åtminstone ej i fråga om Finska lappmarken. — Lappland: Alc. V [6]); arten förekommer, såvidt man nu känner, endast i Lapp. ross.

G. * *lingulata* föreligger äfven från Ob. Uleåborg [»Oulu] Toppilansalmi lastauspaikka»: Einari Merikallio! [7])

Kol. Om förekomsten vid Tulemajärvi tillägges: »Kerrottiin lisääntyneen viime vuosina; tehdas on näet pitkät ajat seisonnut ja pihat sen johdosta nurmettuneet»: Link. comm. [7])

Kyyhkynen skrifver om *G. lingulata:* »Ei esiinny kaikkina vuosina läheskään yhtä runs., jonka vuoksi on voinut jäädä monin paikoin havaitsematta»: Kyyhk. litt. [7]) Detta torde gälla också många andra delar af Finland. — Se äfven ofvan p. 281.

Ehuru flertalet af de äldre författarna behandlade * *lingulata* och * *axillaris* som en kollektivart — ännu i Herb. Mus. Fenn. II p. 96 äro de förenade, jämför l. c. p. IX not — har jag dock sökt hålla dem åtskils, och, då så varit möjligt, genom nothänvisningar antyda, om namnet *G. amarella* i hvarje särskildt fall uppfattas kollektivt eller icke. Och eftersom den form, som nu kallas * *axillaris*, tidigare betraktades som hufvudform, har jag anfört de kollektiva uppgifterna under denna. Flertalet af de äldre författarna, som åtskilde den form, som här kallas * *lingulata*, använde för den samma benämningen (f. eller) var. *lingulata*, någon gång *G. lingulata* (Ag.); beteckningen * *lingulata* har jag, om jag frånser Herb. Mus. Fenn. ed. I och Murb. Gent. (1892), ej antecknat före 1899.

Linkola betecknar *G.* * *lingulata* som en anthropochor af andra klassen i de inre delarna af hans undersökningsområde, som en anthropochor af tredje klassen i Ladogatrakten: Link. Stud. p. 247 och 249 [7]), jfr äfven l. c. p. 250, 358 och 399 [7]); l. c. p. 329 karakteriseras denna växt såsom »kalkhold».

Notas vide supra p. 285.

Gentiana amarella L. * **axillaris** (Schmidt) Murb.

*In tota Fennia usque ad 67° 10′ satis raro occurrit, sed nonnullis plagis in media Fennia reperta non est. Saepe cum * lingulata confusa est, quae plurimis plagis frequentior esse videtur, quare distributio omnino non est certa.*

Till.; Till. Icon. 46; Kalm [6]); in pratis et pascuis uliginosis p: Prytz cont. [6]); in locis apertis subhumidis per totam patriam a Sinus fennici oris ad Lapponiam subsilvaticam usque: Wirz. pl. off. [6]); maxima pars Fenn.: Fries [8]); Scand. (ex. Fenn. bor.): Nym. Consp. p. 500 [8]); adest in . . . Fenn. bor.: Nym. Suppl. p. 218 [8]), vide etiam DC. Prodr. IX p. 95 [6]) et Led. III p. 52—53 [6]).

Al. p: Bergstr. [8]); complur. loc. [Föglö] Degerby, [Jomala] Önningsby, Geta: Bergstr. Beskr. [8]); Brändö et Kumlinge st fq: Bergr. [6]) [ad * *lingulatam* verisimiliter spectat, vide autem infra]. — **Ab**. Pargas (C. J. Arrh.): Zett. & Br. [6]); Merimasku: P. A. Karsten in dupl.!; Iniö Kolkko et Åselholm: Bergr. [6]) [ad * *lingulatam* verisimiliter spectat]; p: Arrh. Ann. incl. * *lingulata;* »in pratis humidis inter Kuppis [»kupis»] et Tavast portam extra clatrum urbis: Leche p. 27 [6]); Korpo Houtskär: [I.] Ringbom in dupl.!, cfr Zett. & Br. [6]); Tenala: J. A. Öberg in herb. lyc. n.; [Muurila] rr inter Haukkamäki et viam publicam: Renv. [6]); Karislojo Karkali in ultimo promuntorio [»Karjalohja Karkkalinniemen kärjessä»]: Pesol. [9]); Vihti (fq): Printz [6]), cfr W. Nyl. [6]) et Flinck [6]); [Vihti] Suksela! [9]) ad lacum Kirjava: Flinck [6]); r 1905 in prato ad Niemenkylä, sed posthac non visa: V. E. Broth. [6]) [haec ambae adn. ad * *lingulatam* verisimiliter p.p. spectant]; r Pusula in pago Karvasjärvi ad ripam occidentalem lacus Pusulanjärvi: Wecks. [6]); [Nystad] Santtionranta (Cajander): Söd. [6]) — **Nyl**. [Helsinge] Nordsjö et Nurmijärvi (Ilmoni): Sæl. ann. [6]); Thusby r: Åstr. & H. [6]) [haec verisimiliter ad * *lingulatam* spectant]; Orimattila (E. Sivén! [13]): Sæl. Ö. Nyl. [6]) — **Ka**. r Antrea [»S:t Andreae»] Hatula (J. Mansikka herb.): Lindén [6]), vide infra. — **Ik**. vide sub * *lingulata*.

Sat. rr Kyrö Mahnala! [10]) [13]), forsitan etiam Mouhijärvi

Notas vide supra p. 285.

Häijä et Karkku Kauniais Mauri Marjamäki: Hjelt [8]); Kyrö [»Hämeenkyrö»] hic illic prope fretum Purimo in pago Sirkkala!: Printz comm. [9]) — **Ta.** Sääksmäki r in iugo Sassi et ad praedium sacerdotis: Tikk. [6]); verisimiliter praetervisa: Leop. [6]), vide infra; Hauho: Herk. [6]); [Tavastehus] (st fq): Asp. & Th. [6]); Hattula Ihalempi: A. Sandberg! [10]) [13]), cfr Diar. 15, V, 1862; p: Norrl. s. ö. Tav. [6]); Sysmä Nikkarois: [K. W.] Renqvist! [10]) [13]), vide sub * *lingulata*. — **Sa.** Punkaharju: [J. G.] Appelberg! [10]) [13]); Nyslott Kalkkuunniemi st cp: Buddén [6]) et Budd. muist. [6]); Nyslott Kalkkiniemi: K. Enwald! [6]) [verisimiliter idem locus atque antecedens]. — **Kl.** st r: Fl. Kar. [6]); Parikkala: J. Sahlberg! [10]) [13]); Uukuniemi Koiraniemi: [J. G.] Appelberg in dupl.!; Uukuniemi: Nikl.! [7]); Sortavala Kirjavalaks Paksuniemi: Palmgren! [9]); Sortavala Petrakallio: Knabe litt. [8]); (st fq) Viipula: Backm. [8]) — Kol. Suoju: Lindroth & Cajander! [9]), vide ceterum sub * *lingulata*.

Sb. Jorois Järvikylä: Lindb. herb. [8]) — **Kb.** Liperi! [10]) r Simananniemi: Eur. & H.! [8]) [10]) [13]); st r secundum ripam occidentalem lacus Herajärvi hic illic sp: Axels. Putk. [6]) — Kon. incl. f. *lingulata* (fq), Saoneshje fq: Norrl. On. [6]), cfr Fl. Kar. [6]) et Günth. p. 45; Valkiamäki: Sahlberg! [10]) [13]); Tolvoja in campo herbido: Kihlman! [9]); Pöpönsaari in lacus Suojärvi: A. L. Backman in Medd. XL p. 121 [6]) [veris. * *axillaris*].

Ok. Paltamo Paltaniemi in coemeterio: Brenn. Reseb. p. 68 [6]) [11]); Sotkamo in pago ad templum: Wainio Kasv.! [6]) [10]) [11]), cfr Must. p. 56 [6]), vide etiam Hellstr. Distr. p. 18 [6]); r Paltamo in promuntoriis Leppi- et Kirkkoniemi et in campis ad viam Kajanensem prope Naulala: Must. [8]), vide autem infra. — Kp. in regione litorali in Tarassow-ostroff: Bergr. Ant. [9]), cfr Medd. XXI p. 20 [6]) et vide sub * *lingulata*.

Ob. Uleåborg:! [Nomen non inscriptum], cfr Murb. Gent. p. 21 [9]) et Brenn. Obs. [9]), ubi rr inveniri indicatur; [Uleåborg]. Frihetsholmarna [»Hupisaarilla»] a 1898–1900 nonnulla specimina: Huum. lis. p. 85 [9]), vide sub * *lingulata*.

Lapp. ross. (var. *pyramidalis* Willd.) Kantalaks (F. Ny-

Notas vide supra p. 285.

lander!): N. I. Fellm. [8]), cfr l. c. p. XXXVIII [8]) et Beket. p. 581 [6]); vide ceterum sub * *lingulata*.

Flere exemplar i H. M. F., som tidigare gått under namnet *G. amarella*, hufvudarten, tillhöra i själfva verket * *lingulata*, se t. ex. Mela Kasv. III. I Herb. Mus. Fenn. [ed. I] upptogs hufvudarten från sex provinser, * *lingulata* från endast tre. Det måste i sammanhang härmed påpekas, att många, kanske flertalet af de uppgifter, som gälla den kollektiva arten, afse * *lingulata* (se särskildt under **Al.** här nedan och under **Ab.** i texten). Särskildt bör anmärkas, att från **Al.**, **Ka.** och **Ok.** inga uppgifter föreligga, som säkert hänföra sig till * *axillaris*.

G. amarella (coll.) uppgifves äfven r Kton. Padun [»Paadany»] och Pelkula: Ispol. p. 63 i öfvers. [6]).

Al. Högst sannolikt är, att flertalet af Bergstrands fyndorter afse * *lingulata*; åtminstone tillhöra de exemplar, som insamlats af Tengström m. fl., den sistnämnda. Förutom flere uppg. om * *lingulata* anför Hult hufvudarten [* *axillaris*] från Geta Östergeta: Hult ann. [8]), men något exemplar föreligger icke i H. M. F. — [**Ik.** »Im Nordgebiet nicht bekannt»: Meinsh. p. 231 [6])]. — **Ta.** Om *G. amarella* nämnes: förekommer troligen, ehuru densamma, tillfölje af sitt periodiska uppträdande, nu ej anträffats: Leop. [6]) — **Kon.** Norrlins uppgift afser sannolikt i hufvudsak * *lingulata*.

Ob. Hellstr. Distr. p. 18 säger om *G. amarella*: »Flum. Uloënse haud transit». Norm. ann. p. 39 uppgifver nordgränsen för *G. amarella* i Norge till 68° 35′—36′, men nämner, att den högre upp någongång förekommer tillfälligt. — **Lk.** »ad fluvium Kemi»: Fellm. Lapp., jfr Led. III p. 53, torde snarare afse den kända lokalen från **Ob.** Kemi kyrka för *G. campestris*, ett antagande så mycket sannolikare, som Wahlenb. — hvars flora var den enda Fellman hade att tillgå — p. 70 på det bestämdaste förnekar, att *G. campestris* förekommer i Lappland, men däremot upptager *G. amarella* »in pratis siccioribus Lapponiae silvaticae infimae rarius»: Wahlenb. p. 70 [6]). Som af ofvanstående framgår, går dock, så vidt man nu känner, *G. campestris* i västra Finland längre mot norr än *G. amarella*.

Erythraea centaurium (L.) Pers.

In Isthmo karelico rarissime occurrit et anno 1897 primum est observata. Adnotationes veteres ad speciem collectivam pertinent.

Notas vide supra p. 285.

Till. [1]); Till. Icon. 29 [1]); Kalm [1]); tantum in taeniis exterioribus: Hell. p. 6 [1]); in (pascuis) arenosis subhumidis fq: Prytz cont. nomine *Chironia Centaurium;* in maritimis Alandiae, circa Aboam, Fredrikshamn, Kymmene: Wirz. pl. off. [1]), vide infra, cfr Led. III p. 50; Fenn. merid.: Fries [1]), vide infra; tantum loco supra allato [Sakkola inter pag. Räihäranta et pag. Kottila] in Finlandia lecta est, ubi apud nos eam detexit Harald Lindberg: Schedae p. 99, vide etiam Lindberg in Medd. XXIV p. 81 et Lindb. Pfl. p. 15.

Ik. (st cp) in colle arido arenoso infra coryletum [»hasselbrant»] inter pagos Räihäranta et Kottila in par. Sakkola: Lindberg! in (Diar. 2, X, 1897) Medd. XXIV p. 81, cfr Medd. XXIV p. 5, 27 et 61, item Bot. Not. 1898 p. 63 etc., cum primum in Fennia adnotata est; [(fq) et in regione septentrionali et in reg. australi Toksova [»Toxowa»]: Meinsh. p. 229–230, vide infra].

Pl. Finl. exs. N:o 324 **Ik.** Sakkola pcc in declivi arenoso inter pag. Räihäranta et pag. Kottila leg. Lindberg.

Då Linné ej åtskilde *E. centaurium,* och *E. vulgaris,* kunna alla äldre uppgifter med säkerhet anses afse den sistnämnda. Vilseledande var däremot att, såsom Fries, Led. och Wied. & W. p. 120 gjort, upptaga hvardera arten särskildt för Finland, eftersom den äkta *E. centaurium* Pers. ej blifvit iakttagen i vårt land före 1897. Då dessa äldre uppgifter, såvidt de gälla landet i dess helhet, emellertid alltjämt äro i hufvudsak riktiga, har jag anfört dem i den egentliga texten, ehuru särskildt Wirzéns fyndorter uteslutande afse *E. vulgaris.* För undvikande af missförstånd anföres däremot uppgiften från **Al.** i petitstycket. — Prytz' ståndortsuppgift är sannolikt felaktigt angifven.

Al. p vid saltvatten: Tärnstr. p. 56 [1]), jfr Radl. p. 235 [1]). Uppgifterna afse *E. vulgaris;* att *E. centaurium* ej förekommer på Åland, framhålles: Bergstr. p. 44. — **Ik.** Hidén framhåller, att Räihäranta numera hör till Vuoksela socken, Kottila till Sakkola: Hid. comm. 1921. [Huruvida någon annan af de fyndorter, som uppräknas af Meinsh. p. 230, hänför sig till Isthmus, känner jag ej; jag förmodar dock, att så ej är fallet.]

[1]) Species collectiva.

Erythraea vulgaris (Rafn) Wittr.

In taeniis orae australis usque ad 61° 35′ ad septentrionem versus occurrit; in parte austro-occidentali frequens est, ad orientem et ad septentrionem versus rarescit.

Auct. veteres vide sub *E. centaurio;* ad litora Maris baltici et bottnici haud infrequens: Spic. I p. 16; Fenn. merid.: Fries; »in Lavansaari [»Laivasaari»] (Bær), a me primum visa in taeniis Fredrikshamn [»portus Frederici»] et Lovisae, occidentem versus frequentior»: Rupr. Diatr. p. 22; Fenn. mer.: Nym. Consp. p. 502; ad oras Maris baltici et Sinus finlandensis (ora Isthmi karelici excepta) st fq obvia, ad Sinum bottnicum ad septentrionem versus usque ad 61° 15′ progreditur: Schedae p. 99, vide etiam (DC. Prodr. IX p. 59,) Led. III p. 50, Lindb. in Atlas p. 36 et Häyr. Landv. p. 154.

Al. fq: Bergstr., cfr l. c. p. 5; fq ad oram: Arrh. & K.; st fq—fq in litoribus: Bergr., vide etiam Palmgr. Hipp. [complur. locis], Samuelss. p. 132 etc. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; Pargas fq in litoribus exterioribus, in litoribus interioribus p: Arrh. Ann.; Bromarf Söderstrand, Grundsund et Padva, Finby Pettu: Sand.; Tenala Olsböle Sjölax st pc et Olsböle Stockholmen: Häyr.; [Pojo] p ad Dannskog: A. Nyl.; Nystad 1895 (H. Söderman), Nystad Enskär (A. Wallensköld): Häyr. herb. — **Nyl.** Ekenäs! in taeniis: Häyrén in Geogr. F. T. 1900 p. 231, vide etiam Häyr. Landv. p. 122, 141 et 145; Häyr. e multis locis enum.; in taeniis ex. gr. in Stor Ramsjö!: His.; Ingå Jakob-Ramsö, Dansarholm, Vesterkulla Orrholm, p: Brenn. växtf. p. 77, cfr W. Brenn. Strandz. p. 186; Esbo fq in litore maris: Kihlm. ann.; st pc Sörnäs, Mjölö: W. Nyl.; Helsingfors in litoribus maris: Sæl. ann.; (fq) in maritimis: Sæl. Ö. Nyl.; Tytärsaari: Brenn., vide etiam Wecksell in L. Y. 1910 p. 231 (Taivalsaari) et supra. — **Ka.** Fredrikshamn (Rupr. in H. M. F.!): Fl. Kar., e Fredrikshamn etiam comm. Knabe litt.; Lavansaari: Brenn.!; Rupr. Diatr. p. 22 vide supra; rr in litore ad Kaukiala in Säkjärvi: Blom! — **Ik.** Koivisto [»Björkö»] Vasikkasaari: E. Nyl. Ber., cfr Fl. Kar. p. 188; Kakki: Malmb.!

Sat. Raumo: Malmgr., spec. indidem leg. Simming! et

K. R. Paqvalin!; Euraåminne Ilavais: Kl. Wahlman!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Kumnäs prope Björneborg 1862 (A. G. Zidbäck herb.): Zidb., cfr Häyr. Björneb.; [Björneborg] st r et st cp, Kumnäs complur. locis (H. Selin), Oudoursholm et Viasvesi (K. Lindström auct. Fontell), Luvia (Hj. Wikman auctore Fontell), Luvia in taeniis, ex. gr. in Laitakari et Birskär (E. Hermonen): Häyr. Björneb., cfr l. c. p. 46 et Häyrén in Medd. XXXV p. 55, spec. e Björneborg Oudoursholm!

Pl. Finl. exs. N:o 325 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne Krogen in litore leg. Inga Ström, N:o 863 **Ab.** Nagu insula Själö leg. T. Anttila; Herb. Ross. N:o 71 [**Nyl.**] prope Helsingfors leg. W. Schochin.

Arten kallas, särskildt af äldre finska förf., dels *E. linariifolia* Lam., dels *E. litoralis* Fr.; hvartdera namnet är dock oriktigt, se Wittrock Erythreae exsiccatae N:o 2 (eller Bot. Not. 1884 N:o 4 p. 111—112) och jfr i afseende å det förra Herb. Mus. Fenn. p. 27 not. Under senare tid hafva flere förf. åter användt namnet *E. litoralis*, se äfven Nym. Consp. p. 502. Då emellertid alla tre namnen uppenbarligen afse samma form, föreligger ingen anledning att söka utreda resp. författares användning af dessa namn.

Var. *minor* Hartm., som i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] upptages från **Al.** och **Nyl.**, torde icke vara någon synnerligen anmärkningsvärd form (jfr Wittrock l. c. N:o 7). Den upptages äfven **Nyl.** Pyttis vid Hinkaböhle, Borgå på Sundö: Sæl. Ö. Nyl.

Erythraea pulchella (Sw.) Fr.

In taeniis orae australis et austro-occidentalis raro aut satis raro occurrit; ad septentrionem versus usque ad 61° 35′ progreditur.

»I Finströms socken på Åland ymnig i gräset något från stranden af en vik, som der går in några mil från hafvet»: O. Schwartz in Sv. Vetensk. Akad. Handl. 1783 p. 85—87, ubi describitur nomine *Gentiana pulchella*, cfr Spic.; in oris maris finl. austr. p: Prytz cont.; (saepe) cum praecedente [*E. linariaefolia*] iisdem locis obvia: Spic. I p. 16; Lavansaari [»Laivasaari»] (Bær), [Korpo] in ins. Kälö [»Kelö»]: Rupr. Diatr. p. 22; Eur. omn. exc. . . . Fenn. bor.: Nym. Consp. p. 502; Fenn. non nisi in max. mer. (**Nyl.**, **Ab.**, **Al.**) lecta est: Nym. Suppl.

p. 219; in litoribus in insula **A1.** (haud infrequenter) crescit, ceterum ad oram Finlandensem ad orientem versus usque ad opp. Fredrikshamn: Schedae p. 99, vide etiam (DC. Prodr. IX p. 57,) Led. III p. 50-51 et Lindb. in Atlas p. 36.

A1. st r: Bergstr.; complur. loc. [Hammarland] Skarpnåtö [etiam Pesol.!], Eckerö [spec. a Tengstr.!]: Bergstr. Beskr.; Geta Pansarnäs: [O. Hoffström &] [P. F.] Molander!; »Eckerö torp»: Leopold! et A. Kajava & Lindroth!; Lemland Granboda: Arrh. & K.; Sottunga Kyrklandet st fq in litoribus: Arrh.; Geta Isaksö, Saltvik prope Qvarnbo, Gullbergsholmen: Ch. E. Boldt; Lemland Slätholm: Laur. Fört.; Sund Högbolstad ad Lumparn pc: Gadol.; Eckerö Ernskär: Lindberg!; Saltvik Germundö: Lindb. herb.; Jomala inter Espholm et Skobbholm: Palmgr. Hipp. p. 154; [Föglö] Jersö Österviken: Samuelss. p. 132; Jomala Möckelö: Knabe litt.; Brändö! p, Kumlinge Enklubb in Enklinge [et] Snäckö: Bergr., vide infra, cfr Radl. p. 235 et supra. — **Ab.** r: Zett. & Br., spec. e Reso Ekstensholm!; Houtskär Björkö ad »Gloet»: Gadol. 1920; Korpo Kälö: Tengstr.!, cfr Rupr. Diatr. l. c.; Korpo Hasselö: G. Renvall!; Korpo Enskär r [»2»]: Ekl. p. 106, cfr l. c. p. 103; [Korpo] Långviken adversus Hväsby: Ekl. Bot. p. 22, Långviken adversus Röjkil: l. c. p. 23; Korpo Österkalax: G. Renvall in Lindb. herb.; Reso Jaakkola (Myrén): Sæl. herb.; Pargas in insulis st r—p ex. gr. p—st fq in insula Attu: Arrh. Ann.; Pargas Lenholm: E. Reuter!; Pargas Lemlaks Gundvik: Linkola!; [Pojo] p ad Dannskog: A. Nyl., cfr Rupr. Diatr. p. 22; Mietois rr nonnulla specimina 1897 in litore maris prope Tervois: Caj. Kasvist.; [Nystad] Santtioranta ad oram australem Sorvakko et in litore australi insulae Ykskoivu (Cajander): Söd. — **Ny1.** Hangö: Lindb. herb. et Alc. IV; Ekenäs Tvärminne complur. locis et f. *simplex* et f. *ramosissima:* Häyr.; Ekenäs Tvärminne Rofholmarna: Inga Ström!, spec. comm. Palmén, cfr Alc. IV, vide etiam infra; Ekenäs Tvärminne nonnullis locis interdum cp (Flora Tvärm.): Hid. comm.; Ekenäs Espingskär: W. Wahlbeck!; Ingå in insulis Gåsgrund! et Stor Ramsjö!: His., spec. etiam in dupl. e Barösund!; Ingå Lill-Löfö: Brenner! et W. Brenner!; [Kyrkslätt] in litoribus Strömsby etc.: Rosb. Kyrksl. p. 109; Esbo Rulludd: Kihlm. ann., spec. adscriptum

Kutukari!; Esbo Frisans: E. G. Wasastjerna!; Helsingfors Melkö: Hult herb. et A. G. Helenius in Häyr. herb.; Helsingfors Mjölö: Sælan!; [Helsinge] Nordsjö? Skata Ratan: [J. J. Chydenius]!; Borgå in sinu Tirmo (Strömborg): Sæl. herb.; Borgå Pellinge Björnholm: Öhrnberg!; Borgå Emsalö Utviken: Ch. E. Boldt! — **Ka.** prope Fredrikshamn in insulis Stamö! et Pitkäpaasi: E. Nyl. Ber., cfr Sæl. Ö. Nyl.; Lavansaari (E. Nyl. Ber.): Brenn., vide etiam supra.

Sat. Luvia Laitakari (Eeva Hermonen 1901!): Häyrén in Medd. XXXV p. 55 et Häyr. Björneb., cfr l. c. p. 46 et 185.

Pl. Finl. exs. N:o 326 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne in litore insulae Rofholmen leg. Thyra Elfving et Inga Ström.

Största delen af Finl.: Fries, är ej riktigt. — **Al.** Finström Bergö och Husö: Erics., jfr Alc. och Alc. III p. 232; exemplaret hör till *E. vulgaris*. — **Ka.** och **Ik.** Bägge de lokaler, från hvilka E. Nyl Ber. upptager arten, d v. s. Lavansaari och Tammio (Stamö), ligga i **Ka.** rätt långt från Wiborg, hvarföre uppg. »in taeniis Viburgensibus» (E. Nylander): Fl. Kar. p. 188, jfr Malmb. m. fl., måste betecknas som mindre noggrann.

Formerna *simplex* Fr. och *ramosissima* Pers. särskiljas i Mela Kasv. III, jfr äfven Mela Kasv. V. Om dessa former säges från **Al.**: Dels på stränder i en grenig mångblommig och jämförelsevis storväxt form, dels (Krokholm i Brändö) på mager, fuktig äng, liten och enblommig, ytterst späd: Bergr.; se äfven under **Nyl.**

Menyanthes trifoliata L.

In tota Fennia et Lapponia, parte maxime septentr.-orientali huius forsitan excepta, frequenter (interdum frequentissime) saepeque copiose—copiosissime provenit.

Fq in tota Fennia inveniri consentiunt plurimi auctores, cfr Till., Till. Icon. 157 [miserrime delineata] ex O. Hjelt Nat.; Kalm; cp in paludosis: Hell. p. 4; in rivulis lente currentibus et paludibus graminosis per totam patriam usque in Lapp. subalpinam: Wirz. pl. off., cfr Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 503; Fenn: Nym. Suppl. p. 219; per totum territorium plus minusve fq dispersa: Schedae II p. 119, vide etiam DC. Prodr. IX p. 137, Led. III p. 76-77, Borg Beitr. p. 102, 113, 115, 136, 140 et 140 not.

Lapp. fenn. fq—fqq et interdum cpp: Hjelt & H., cfr l. c. p. 110; [fq, enum. compl. locis: Birg. p. 96;] in pratis paludosis, sphagnetis apertis et aquosis paludibusque udis fq: Blom Bidr.; per partem silvaticam omnium Lapp. suec. vulgatissime, per subsilvaticam et subalpinam etiam saepius cp: Wahlenb. p. 61, cfr l. c. p. LXIV; usque ad Säytsjaure in paludibus fq, superius vero ad septentrionem vix adscendit: Fellm. Lapp.; fq usque ad Köngäs prope Mare glaciale: Wainio Not.; in reg. silvatica fqq: Hult Lappm.; Kuolajärvi fq—fqq: Pesol.; Utsjoki fqq: Sæl. kat.; in paludibus, sphagnetis apertis, aquosis atque in aqua tranquilla fluminum per reg. subsilv. fq et subalpinam st fq; in tractu inter lac. Muddusjärvi et Inari sito fq cp, at in reg. subalpina alpium Muotkatunturit et Maarestatunturit st pc, Ailigas V 335: Kihlm. Ant.; per regionem subsilvaticam et subalpinam st fq: Arrh. ant.; vide etiam Blytt p. 717 etc. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; st r in paludosis reg. subalpinae Vähäkurkkio cp in ripa occidentali, Isokurkkio, ad pedes alpium Kalkuoivi, Hirvasvuopio et Munnikurkio, r in reg. alpina in lacu parvo ad pedes alpium Tschertti et st cp in ripa australi lacus Johkasjaur: Lindén Bidr.; fq: Fries & Mårt. p. (67).]

Lapp. ross. »usque ad Kantalaks cp, deinde unico tantum loco haud procul ab oppid. Kola observavi»: Fellm. Ind., vide etiam Fellm. Anteckn. I p. 565; »in infima parte huius Lapp. usque ad Umba p, de cetero modo unico loco prope Kola mihi obvia»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII et Beket. p. 581, spec. e Kola leg. P. A. Karsten!; Teribjerka, Maaselkä [»Maselga»] et Jokostrow: Beket. p. 581; ad Keinjaur: Palm.!; Olenitsa, Tetrina, Tshapoma, Pjalitsa, Devjatoi, Ponoj (Sahlberg) et multis locis magis ad occidentem versus: Mela Pl.; ad pedem alpis Hibinä: Brotherus!; ad lac. Umpjavr! infra Lujauri urt et in lacu Seidjaur! in alp. Lujauri urt: Kihlman; Tsipnavolok: Broth. Wand. p. 12!; Kouringa R.: Rae N:o 63, p. 320 [ubi?]; Varsina, inter Jenjavr, Nisnjavr et Ayrmanjavr: Broth. Reseb. et Broth. Murm. p. 219 et 220; Ponoj in loco humido in »tundra»: Montell!; Orloff in lacusculo convallis Gubnoj: Kihlman!; prope ostium flum. Nuotjok: Lindén!; Lutto prope ostium: Fontell!;

ad lac. Porrjavr! in ripa rivuli et prope pag. Voroninsk! ad rivulum sterilis tantum: Kihlman.

Pl. Finl. exs. N:o 855 **Nyl**. Kyrkslätt in udo prato in pago Österby leg. Edit Lindström, N:o 856 **Nyl**. Kyrkslätt in margine stagni Mustjärvi leg. Lindberg.

Al. st fq: Bergstr. och Arrh. & K.; st fq—fq: Bergr. — **Ab.** fq—st fq: Arrh. Ann.; Korpo Utö r [»2»]: Esl. p. 106; »Mt ja Pt o»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** [Helsingfors] utrotad under de senaste decennierna: Brenn. För. p. 134; [Hogland] r, Tytärsaari: Brenn., se äfven Sælan i Medd. XXV p. 78. — **Ka.** fqq: Blom. — **Ik.** st fq: Malmb. — **Sat.** p—st fq. Hvitisbofjärd fq: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq—st fq: Borg Tiet.; st fq: Wainio Tav. or. — **Sa.** fqq (cp): Hult. — **Kl.** st fq: Hann. — Kol. fq fqq: Elfv. **Sb.** fqq: Mela och M. & J. Sahlb. — **Kb.** fqq: Axels. Putk. — Kon. »fqq, in Saoneshje et Reg. occ. fq»: Norrl. On. — **Om.** (st fq—)fq: A. L. Backm. Fl. p. 97; fq—fqq: Parv. Oul. — **Ok.** fqq: Must. och Brenn. Obs. — Kp. fq—fqq: Bergr. Ant. — **Ob.** fqq: Leiv., Brenn. Obs., Keckm. och Rantaniemi; vid Torneå älf endast st fq: Hjelt & H. p. 110 not.

Af de uppgifter, som angifva en lägre frekvensgrad, förtjäna de från **Al.** att särskildt påpekas, då arten måhända är mindre allmän där än annorstädes. Äfven följ. uppgifter torde i detta sammanhang äga ett visst intresse: »in Runsala insula prope Aboam . . . et in Alandiae ripis tanta huius reperiatur copia quantam paludes et ripae vix capere possunt»: P. Elfving, Dissertatio medica de Trifolio aquatico, Åbo 1724, p. 9. — Detalj-uppgifter om utbredningen ingå bl. a. från **Nyl.** Häyr. Stud. p. 168, **Oa.** Laur. Växtf. p. 10, **Ob.** Leiv. Veg. p. 202, se äfven Brenn. Obs. Om utbredningen i **Kuus.** skrifves: »Säkert m (a) i hela norra **Kuus.** såväl i sjöar, åar och bäckar nära stranden, som på mer eller mindre försumpad mark, äfven på fjällens toppar»: A. L. Backm. comm.; kärr allmän: W. Brenn. Fört.

Menyanthes uppgifves förekomma **ymnigt** bl. a. af följ. förf.: Caj. Kasvist., Häyr. Stud. p. 168 (**Nyl.**) [»vanl. rikl.»], Stenr., O. Brand. p. 98 (**Sb.** Pieksämäki), Axels. Putk, Kyyhk. (**Sb.** och **Ok.**), Parv. Oul., där närmare uppgifter lämnas: »muodostaen josk. . . . kasvustoja», Kyyhk. Suom. [»välistä aika runsaastikin»], Bergr. Ant.; st cp: Borg Tiet.; st pc—cp: Häyr. Björneb.

Linkola betecknar *Menyanthes* som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278.

Se vidare om denna art Medd. XXVI p. 52—53, L. Y. 1900 p. 53 och Bot. Not. 1900 p. 141.

Som »**fossil** är vattenklöfvern mycket allmän och finnes på så godt som alla undersökta lokaler»: G. And. p. 105, jfr l. c. p. 20, Lindb. Phyt. p. 178 och Lindb. subfoss. in Atlas p. 55 och 56; se äfven A. L. Backm. Torvm. p. 160—161.

F. *paradoxa* Fr. är sällsynt. Följ. uppg. föreligga. **Ab.** Lojo Lylyis

ymnig: eleven Edv. af Hällström!, jfr Arrhenius i Medd. XXI p. 89—90, då denna form för första gången uppgafs för Finland, och Medd. l. c. p. 91. — **Nyl.** Kyrkslätt (Verner Piponius!): Brotherus i Medd. XXXIX p. 195; [»Kirkkonummi»] Värström (A. Piponius): Hid. comm. 1921. — **Tb.** Viitasaari Lakomäki »in sphagneto aquoso ad semitam trabium»: Kihlman! — **Sb.** Nilsiä Sarvikylä: Knabe litt. — **Kp.** vid Rautaveräjäisenoja och ett exemplar i en gungflyartad lokal S om Malviaisperä: Bergr. Ant., exemplar från sank äng nära Kevättömärvi!

Asclepiadaceae.

Vincetoxicum officinale Moench [1])

In maxima parte taeniarum Alandiae satis frequenter (—frequenter) provenit; in reliqua Fennia austro-occidentali passim—satis raro occurrit, supra 60° 40′ ad septentrionem et trans 0° 30′ ad occidentem versus ab Helsingfors nondum est visum.

Till.; Kalm; planta frequentissima locis lapidosis taeniarum Fenniae: Hell. p. 5; in glareosis Finl. australis et merid. st fq: Prytz cont.; Fenn. mer. occ.: Fries; Fenn. mer.-occ.: Nym. Consp. p. 496; in litoribus tantum in **Al.**, **Ab.** et **Nyl.** crescit: Schedae II p. 122, vide etiam »Om rå pottaske tillverkningens upphjelpande i Finland», G. G. Lilius, praes. P. A. Gadd, Åbo 1774, p. 7, DC. Prodr. VIII p. 524 et Led. III p. 45—46.

Al. (p): Bergstr.; Vårdö, in insulis ad litus orientale fq, in Alandia continenti (non est): Tengstr.!; complur. loc. Föglö, Kökar, Vårdö, in Alandia continenti (non) est: Bergstr. Beskr.; in Alandia cont. ad Björnby in Sund, ad Haraldsby in Saltvik et ad Höckböle in Geta: Hult ann.; r in Alandia cont., Finström prope Markusböle, st fq in taeniis et in vicinitate maris: Arrh. & K.; Kökar et Sottunga fq, saepe cp: Arrh; Geta Dånö,

[1]) *Cynanchum vincetoxicum* (L.) R Br. auct. plerique.

Hällö, Ramsholmen: Ch. E. Boldt; in taeniis Kökar—Geta plerumque fq aut st fq, ceterum paucis locis in Alandia continenti et Vårdö uno loco [Ådö]: Palmgr. Stud. p. 415—416, ubi e 46 locis enum., quem l. inspicias, et l. c. spec. tab. VII; fq in territorio occidentali et media [= Kumlinge, Brändö et in maxime occidentali parte par. Iniö]: Bergr., cfr Bergroth in Medd. XX p. 37, vide etiam Prim. p. 70, item Palmgr. Hipp. p. 114 et 166. — **Ab**. p: Zett. & Br.; Runsala: Nikl.!; Åbo Runsala [»Turku Ruissalo»] in parte occidentali insulae, Kähärinmäki ad septentrionalem partem oppidi, Nådendal Kuparinmäki cp: Pesol.; Korpo: Å. G. H. in dupl.!; Korpo Utö (!) et Enskär fq [»5»]: Ekl. p. 106, cfr l. c. p. 100; par. Gustafs Penaklubi et Lökholm ad meridiem versus a Vartsala pc: Bergr., cfr Bergroth in Medd. XX p. 37; Töfsala Kahiluoto: D. Wikström in Lindb. herb.; »in ins. Nagu (!) Lilland (!), Gylt Galten et Oesterskär»: Rupr. Diatr. p. 24; Kakskerta Satavaluoto (alumn. Martti Collan): Link. comm.; Merimasku et Nådendal (P. A. Karsten), Reso Luonnonmaa (Laura Högman): Liro Ured. p. 415; Nådendal: Hjelt, Arrh., Pesola! et Luikka Luotola!; Airisto Vepsarsaari (H. Klingstedt): Hid. comm.; Reso: [O.] Myrén!; Reso Ekstensholm: Klingstedt!, cfr Medd. XXXI p. 27; Pargas r Älön: Adl.; Pargas Lenholm et Brännudden (O. & E. Reuter), Attu complur. loc.: Arrh. Ann.; Pargas Sandvik Örfjärden versus 1919: Arrh.; Kimito Storfallan: A. Ramsay!; Kimito Skinnarvik et Hiitis: Arrh.; Hiitis Vänö Storholm cpp: O. M. Reuter comm.; Hiitis Ängsö 1895: Häyr.; r Pojo in insula Koön (A. Nordenskiöld): His., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Mynämäki in parte australi r, Vallais Heikola cp in silva domestica [»kotometsässä»], Tapaninen r st cp ad praedium Miesmäki: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, vide etiam infra. — **Nyl**. par. Ekenäs Tofö!, [Söderängen] Ådö, Alglo, Busö prope Jusarö nonnullis locis: Häyr. Ber.; [Ekenäs Tvärminne] Alglo! fq, Espskär et fq in Busö: Häyr. Landv. p. 165, spec. ex Ekenäs Alglo etiam leg. K. J. Enebäck!; Ekenäs Tvärminne Koön pc (Häyrén): Hid. comm.; Kyrkslätt Porkkala in Kyrkogårdsön (Greta Andersin!): Brenner in (Diar. 4, II, 1905) Medd. XXXI p. 54, cfr l. c. p. 42 etc.

Pl. Finl. exs. N:o 864 Nagu insula Själö in litorali rupe leg. J. Anttila.

»In saxosis et glareosis insularum et provinciarum ad Mare balticum et Sinum fennicum iacentium, Hauho»: Wirz. pl. off.; uppg. är alltför allmänt affattad och, som af fynduppgifterna här ofvan synes, i fråga om vissa områden fullkomligt felaktig. — **Al.** Ett uppenbart förbiseende är, att Bergstr. för arten anger »A, B, C, D», d. v. s. hela Åland, oaktadt han i Bergstr. Beskr. nämner, att densamma saknas på fasta Åland; som af ofvanstående framgår, föreligga numera några uppgifter äfven från detta område. — **Ab.** Cajander håller före, att *Vincetoxicum* bör betraktas såsom relikt på de af honom anförda lokalerna. — **Ik.** Sakkola: elev Savander!, jfr Desideratkat p. 14; här föreligger säkerligen etikettförväxling. — **Sat.** Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 23. — **Ta.** Hauho: Herk.; uppgifterna från **Sat.** och **Ta.** äro med all sannolikhet oriktiga.

Af familjen *Asclepiadaceae* odlas hos oss ett par arter. Så nämnes om *Asclepias tuberosa* [Hort.]: **Li.** Toivoniemi på kall jord: Nordling p. 316. [Om bestämningen är riktig, kan jag ej afgöra].

Vinca maior L. sällsynt odl. på kall jord: Brenn. Flor. p. 152; mycket sällan odlad: Lindb. comm.

V. minor L. sällsynt odl. på kall jord: Brenn. Flor. p. 152; i Sydl. odlad, stundom på begrafningsplatser: Alc. III, jfr äfven Mela Kasv. V och se Medd. XXV p. 13; sällan odlad: Lindb. comm.

Nerium Oleander L. allmänt förekommande hos oss som krukväxt: Brenn. Flor. p. 152; se äfven Parv. Oul. p. 74.

Rubiaceae.

Galium boreale L.

In tota fere Fennia et in maxima Lapponiae parte invenitur; in parte australi et maxime septentrionali plerumque frequenter (in Alandia frequentissime) provenit, in Fennia media inter 62° 30′ et 66° rarius et inprimis ad oram obvium, cfr Wainio Kasv. p. 123.

Till., vide infra; Kalm; in pratis et pascuis duris fqq: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 324; Fenn. tota: Nym. Suppl. p. 152; per totum

territorium dispersum: Schedae p. 111, vide etiam DC. Prodr. IV p. 600, Led. II p. 412—413, Borg Beitr. p. 102, 112, 136 et 142, item Link. Stud. II.

Al. fq: Bergstr. et Arrh. & K.; fqq: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 442—443 et infra. — **Ab.** fq: omnes fere auct.; exc. st fq: Renv.; fqq: V. E. Broth. [»yleinen»] et Wecks.; fq—fqq: Caj. Kasvist.; Bergr. vide sub **Al.** — **Nyl.** par. Ekenäs p—st fq: Häyr.; in taeniis p, in terra continenti fq: W. Brenn. Växtg; fq: His.; p: W. Nyl.; p, non cp: Hid. Tiet.; Helsingfors pcc, Thusby Träskända, Jokela fqq: Kihlm. ann.; fq, (pc): Stenr.; fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila fq: Link. comm.; p locis aridis: Brenn. — **Ka.** p: Blom; st fq in vicinitate fluvii Vuoksi, interiore in parte p—st r: Lindén; fq: Valle Tiet. — **Ik.** fq: Malmb.; [vide etiam Meinsh. p. 148].

Sat. st fq: Malmgr.; [Loimaa] fqq: Saur.; [Björneborg] adnotatum e Torbonäs fq, Kahaluoto st fq, Kumnäs p (H. Selin), st cp—cp, Hvittisbofjärd fq, Luvia Hanninkylä Pulli (E. Hermonen): Häyr. Björneb.; fq: Hjelt. — **Ta.** fq: Leop., Knabe Fört., Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; st fq: Bonsd.; st fq, sp interdum spec. solit.: Borg Tiet., cfr Kärk. Sin. p. 4; fq saltem in par. Luhanka: Wainio Tav. or., vide etiam infra. — **Sa.** st fq: Hult, vide ceterum infra. — **Kl.** p: Fl. Kar.; in vicinitate lac. Ladoga st fq: Lindén; [Parikkala] p: Hann.; fq (Backm., Bergstr.): Norrl. Symb.; fq: Hjelt; in vicinitate lac. Ladoga st fq, interiore in parte p: Link. Stud. p. 272; e permultis locis enum.: Link. Stud. II. — **Kol.** fq—fqq: Elfv.; e permultis locis enum.: Link. Stud. II.

Oa. st fq: Malmgr.; [in vicinitate oppidi Kaskö] inter Kalax et Nämpnäs cp, Gottböle, ad sepulcrum dom. Bladh st cp: Lindén Bot.; p—st fq, in paroeciis ad fluvium Kyro fq: Laur. Växtf. — **Tb.** st r Uurais, Saarijärvi!: Broth.; [Jyväskylä] Mattilanniemi in luco et ad margines agrorum, pcc ad Tourujoki ad oppidum versus [»kaupungin puolella»]: Link. Kasv. p. 168, cfr Link. Jyv. p. 191; Pihtipudas r Alvejärvi Mustaniemi, Murhapuro, Elämäisjärvi Mäkelä cp ad ripam: Roiv.; Wainio Tav. or. vide sub **Ta.** — **Sb.** Leppävirta compluribus locis: Enw., vide infra; r: Mela; Juuka saltem 6 locis,

inter alia cp ad Vesivaara [vide infra], Kuopio Kolmisoppi, Peltonen—Koivunen pc (A. Leinonen), Maaninka Pöljä Virtala ad Multmäki! versus cp parvo loco [»isona tiheänä laikkuna»] et pc ad Kalliolampi in agro inculto [»vanh. kesantopellolla»], Kaavi pc ad ripam lacus Siikajärvi, Iisalmi Raudanjoki ad Sukeva cp: Kyyhk. litt.; Nilsiä Lastukoski ad viam: Link. Kert. p. 184; Nilsiä ad Pisanvuori 1909: Link.; Kiuruvesi: Lundstr. — **Kb.** Kide (fq): Brand.!; e permultis locis enum.: Link. Stud. II; in par. Korpiselkä non visum: Link. comm.; Liperi r, Polvijärvi Martonvaara secundum Rauan-! et Airujoki: Eur. & H.; [inter Höytiäinen et Pielisjärvi] p plerumque sp, sed interdum locis [»aloilla»] parvis cp: Axels. Putk.; Wainio Kasv. hac ex parte non comm. — **Kon.** st fq—fq in collibus graminosis et herbidis, in Saoneshje ad Schungu cet. fq, in Reg. occ. ad Suojärvi fq obvia: Norrl. On.; Suojärvi enum. e multis locis: Link. Stud. II, vide etiam Günth. p. 40.

Om. r, Gamla Karleby [Kyrkbacken!], Toholampi: Hellstr.; (st r) fq in par. Soini, sed r in ceteris territorii partibus: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 13 et vide infra; st fq: Tenn.; fq—st fq: Parv. Oul.; Pyhäjoki (r) Kiskilä ad viam publicam: Lackstr.; Temmes: Brenn. Obs. et Huum. Kasv. p. 175; r Säräisniemi 1916: Metsäv. — **Ok.** (p): Must.; in parte australi r, in parte orientali haud visum: Brenn. Obs.; [Kianta] cp ad catarrhactas fluvii Emäjoki: Kyyhk., cfr Brenn. bidr.; Paltamo Melalahti, Kianta [»Suomussalmi»] etiam in vicinitate templi infra Pitkäkoski! cp et ad Aittakoski: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom., ubi r inveniri indicatur, et l. c. p. 18; Hyrynsalmi Moisionvaara pc ad ripam lacus Honkajärvi [cfr Kyyhk. Matk. p. 101], Kianta [»Suomussalmi»] Kerälänkylä Törmälä: Kyyhk. litt. 1919; Ristijärvi Uvajärvi compl. locis ad ripas et ad pagum et ad septentrionem versus a lacu, item ad Torvenkoski: Kyyhk. litt. 1920; Wainio in hac provincia non vidit: Wainio Kasv. — **Kp.** in parte media fq ad pontes [»kafvelbroar»], ad catarrhactas etc. Kemijoki secundum amnem p, Kellovaara st fq ad ripas amnis, Jyskjärvi p ad ripas, enum.: Bergr. Ant., spec. a ripa fluvii Tshirkkakemijoki ad Tahkokoski! et Valkeajärvi!; Usma ad fluvium Kemi: Malmgren!; in insula fluminis Vig: Selin!;

[Solovetsk [»Solovki»]: Beket. p. 569;] Wainio in hac provincia non vidit: Wainio Kasv.

Ob. Liminka: Hellström!, cfr Brenn. Obs.; Uleåborg fq: Jul. p. 274; Uleå: Eberh.; in parte septentrionali [»Nor.»] fqq, in parte maxime septentrionali minore frequentia, in maxima parte [»Obor.»] fq in vicinitate orae, in valle fluvii Simo! minore frequentia usque ad Hosio: Brenn. Obs., quem l. inspicias; vide etiam Leiv., Leiv. Veg. p. 205 et Huum. Oul. p. 180; in Leiv. putk. e multis locis enum.; fq in vicinitate orae, in valle fluvii Simo st fq usque ad Ylikärppä: Keckm.; Kemi fqq: Rantaniemi, vide etiam M. Castrén p. 438; Torneå st fq in pratis: Hougb. not. et Hjelt, vide etiam Linné Iter lapp. p. 172 et l. c. II p. 180 nomine *Galium album;* O. R. Fries non comm.; Tervola haud infrequens: Kihlm., cfr Huum. Kasv. p. 157; Rovaniemi fq, in Ylitornio [»Öfvertorneå»] non visum: Hjelt & H., cfr l. c. p. 92; Pello Mätäs: Caj. Torn. p. 58 et 59, vide etiam infra. — **Kuus.** ad Paanajärvi st fq, alibi omnino non visum: Wainio Kasv.; ad praedium Ollila, ad Aventojoki [vide adn. sequentem] Oivanki (Broth. & F. v. Wright!) et compluribus locis ad Kitkajoki: Broth. litt.; ad Ristikallio prope Aventojoki: Broth. Ber. 1883; in aggere arenoso ad ostium fluvii Kitkajoki in flumen Oulankajoki influentis, ad flumen Oulankajoki cp, ad ripam lacus Paanajärvi: Hirn Fört., vide etiam A. L. Backman in Medd. XXXV p. 198 et 199 et infra; W. Brenn. Fört. non comm. — Kk. par. Oulanka st fq, alibi autem omnino non visum, locus territorii maxime australis ad pag. Sohjenansuu in Oulanka: Wainio Kasv., vide etiam sub **Kuus.**; compluribus locis ex. gr. Ruanjärvi, Koutajärvi et Skoroduma: Mela Pl.

Lapp. fenn. in par. Kittilä! fqq et cp, in ceteris partibus Lapp. omnino non visum: Hjelt & H., vide sub **Ob.** et infra; [p Kengis (Brundin), Pajala: Birg. p. 95, cfr l. c. p. 83;] in campis graminosis lucisque siccioribus fq in declivibus quoque riparum arenosis haud infrequens: Blom Bidr.; [»per partem silvaticam inferiorem Lapponiarum meridionalium utpote Umensis et Pitensis st fq] . . . Dein haud provenit antequam in Lapponia kemensi, ubi e Fennonia proventum adscendit iuxta flumina

per partem silvaticam et subsilvaticam totam usque ad Puolmak [»Polmak»] et ultra st fq»: Wahlenb. p. 46; ubique fq: Fellm. Lapp.; Muonionniska ad fluvium Muonio: Caj. Torn. p. 110 et 112; fqq ad totum fluvium Kitinen: Kihlm.; Kuolajärvi ad flumen Oulankajoki, Kemijärvi ad Kelloniemi et fq ad Luusua et septentrionem versus ad flumen Kemijoki, Sodankylä ad flumen Kemijoki et Kitinen (usque ad Rovanen) fq, saepe abundanter quoque, adnotatum etiam ad Tenniöjoki et ex eo septentrionem versus ad Kemijoki, Inari in regione coniferarum mixtarum ad Ivalojoki fq abundanterque, item etiam in insulis ad Koppelo in regione pinifera fq abundanterque, ad lacum Inari et Paatsjoki haud observatum: Wainio Not., cfr l. c. p. 10; fq in reg. silvatica: Hult Lappm., cfr l. c. p. 39; Kuolajärvi saepe fq—fqq et cp—cpp: Pesol., vide etiam Lindberg in Medd. XL p. 20; in devexis graminosis riparum et ad margines silvarum salicetorumque, per reg. subsilv. et subalpinam inferiorem totius territorii usque ad Veitschinjarga, Puolmak et Näytämö [»Njavdamvuodna»] fq, ad flum. Vaskojoki fq cp: Kihlm. Ant.; Utsjoki st fq: Sæl. kat., cfr S. Castrén p. 354; »användes i Utsjoki till färgning»: Sjögren p. 208; iuxta partem interiorem fluminis Tenojoki [»Tana-elv»] ad Holmen ad Bavda: Norm. p. 270, vide etiam Fellm. Anteckn. I p. 619, Norm. Fl. Spec. p. 550—551, ubi e multis locis in Finmarkia interiore, etiam e nonnullis fennica in parte enumeratur.

Lapp. ross. (ubique): Fellm. Ind.; »usque ad borealem partem lacus Imandra et pagum Ponoj in graminosis subhumidis p, de cetero modo e Raddeoi! Maris glacialis specimen unicum a Cel. F. Nylander reportatum vidi»: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXX; Kola, in insula Charitonoff fluminis Tuloma, Hibinä [»Chibinä Tundr.»] [ad] lacum Imandra et Jokostrow [»Iokostroff»]: Beket. p. 569; Ponoj: Knabe Pfl. p. 280 et Montell!; Tetrina, Tshapoma [etiam herb.], Pjalitsa, Devjatoi, Ponoj et multis locis magis ad occidentem versus: Mela Pl.; Marjok, ad fluvium Ponoj inter Kamensk! et Ponoj, item prope pagum Ponoj!: Palm.; Nuotjavr: Hollm.! et Lindén!; Kuntijoki [ubi?], Kola, Ora et Tuloma: Enw. ann.; prope pagum Voroninsk: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 364 **Ab**. Lojo SOLhem in pineto sicco solo calcareo leg. Lindberg nomine *α typicum*.

»Gallium fl. albo» hos Till. tolkas af Wirz. pl. off. som *G. mollugo*, af O. Hjelt [Not. X p. 224] åter — och detta säkerligen med mera skäl — som *G. boreale*.

I Liro Ured. p. 335—336 uppräknas *G. boreale* bl. a. från Kpor. Då *Galium boreale* har en högst anmärkningsvärd utbredning i Finland — se härom främst Wainio Kasv. p. 122—123, men äfven A. L. Backm. Fl. p. 101 och Hjelt & H. — anföres här ett större antal specialuppgifter än sedvanligt i fråga om allmänna växter. — **Al**. I Palmgr. Stud. p. 442 säges: Öfver hela området en bland löfvegetationens allmännaste arter. L. c. p. 443 uppräknas densamma från 90 à 100 olika fyndorter, jfr äfven l. c. spec. tab. VIII.

Ta. I Kalvola betecknas arten som spridd [»hajanainen»]: Borg p. 433, jfr l. c. p. 437; denna frekvensgrad strider dock emot alla öfriga uppgifter från denna trakt. — **Sa**. Nyslott [»Savonlinna] Simunansaari, Pääskylahti y. m., Kerimäki Jouhenniemi (W. Komppa herb.)»: Budd. muist.; Nyslott [»Savonlinna] Kylpylaitoksen puistossa 1904»: Link.

Sb. Om förekomsten i Leppävirta säges: »Tavattu Wokkolan maalla, Sorsakoskelle menevän maantien varrella Kalmalahdessa, Mökkiläisen Huovisen niityllä aivan aidan varrella runsaasti ja Warkauden ruukilla lähellä konepajaa yksityisiä kappaleita. Muutamia kappaleita on myös löydetty Takkulan kylässä, Lyytikäisen talolta Osmajärvelle menevän tien varrella, niityllä»: Enw. — Från Juuka Vesivaara skrifves: »Koko Petrovaaran seudun letoilla hyvin ominainen laji»: Kyyhk. Matk. p. 98. — O. Brand. p. 89 uppräknar *G. boreale* blnd arter, som han alls icke iakttagit i Pieksämäki Venetmäki.

Om. Soini Laasala, torr ängsmark, Keisala höjden, m. a. på ängar, Vuorenmaa flerst, Lillsoini y. (Nyström), flerst. y. på hårda ängsvallar vid ån från Puntala nedåt, Jokiaho, spridd på hård strandäng. Alajärvi strandbranter vid bron över Kuninkaanjoki (Mannila), torr ängsmark vid Hämeenniemi. Lappajärvi Hyytiälä: A. L. Backm. Fl. Backman betecknar (l. c. p. 137) arten som en inlandsväxt; detta gäller dock icke landet i dess helhet, såsom af ofvanstående framgår.

Från **Ob**. (och **Lk**.) säges: »Die eigentlichen Galieten sind fast bedeutungslos, denn, wie an der Onega, nehmen sie auch hier nur ganz minimalen Flächen ein»: Caj. Torn. p. 69. Det förtjänar framhållas, att alla de l. c. (och p. 70) behandlade fyndorterna äro belägna i **Ob**. vid Kemi älf; f. ö. omnämnes arten i nyssnämnda arbete från flere ställen vid denna älf — åtm. p. 61, 63, 67, 70, 85, 87, 89, 91, 93, 100, 112, 119 och 124. Från Torniojoki föreligga endast de i texten angifna uppgifterna l. c. p. 59 och 112. Den förra fyndorten besöktes icke af Hjelt & H.; den senare ligger utom det af dem undersökta området. — **Kuus**. fq:

Sahlb. Fört.; »rötterna insamlas i Kusamo i stora kvantiteter till brunfärgning»: F. Nyl. Utdr. p. 153. Enligt muntligt meddelande af Wainio torde dessa uppgifter uteslutande afse Paanajärvi-trakten. Senare skrifves: »Oulankajoen ja sen lisäjokien ja purojen varsilla sangen yleinen (fqq) ja sangen runsas (cpp), tyyppikasvi rannoilla ja purolehdoissa»: Pesol.

Lk. se under **Ob.** — [**L. ent.** *G. boreale* uppräknas bland arter, som saknas kring Kaaresu'anto; ej heller från finskt område föreligger någon uppgift.]

Från trakter, belägna relativt nära Finlands nordgräns, må anföras följ. uppgift: »Planten har 2 skarpt adskilte . . . utbredningsfelter, et større sydvestligt . . . og et nordøstligt»: Norm. Fl. Overs. p. 327, där p. 327—329 närmare uppg. lämnas. Se f. ö. redan Wahlenb. p. 46.

Linkola betecknar *G. boreale* som en af kulturen måttligt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 262, se äfven l. c. II och W. Brenn. Växtg. Se f. ö. Link. Stud. p. 163 och 336 äfvensom Tab. V; särskildt får jag hänvisa till den fullständiga framställningen i Link. Stud. II p. 431—433.

Galium triflorum Mich.

In media Fenniae parte raro—satis raro, ad oram australem, in Fennia septentrionali et Lapponia rarissime occurrit; ad septentrionem versus saltem usque ad 68° 20′, sed forsitan ulterius progreditur.

In Tavastia st r: W. Nyl. Distr.; Lapp. . . . Fenn.: Nym. Consp. p. 324; deest in Fenn. bor. (cum Lapp.): Nym. Suppl. p. 152 [nunc ibi lectum]; in Finlandia australi et media usque ad 63° 35′ st r—r occurrit, in Finlandia boreali tantum rr in **Ob.** lectum est, ceteroquin rr in **Lk.** et Lt. obvium. In **Al.** omnino non est: Schedae p. 110, vide etiam (DC. Prodr. IV p. 601—602), Lindb. Pfl. p. 14, Heintze Ranunc. p. 201 et Valle Hav. p. 58 et 59.

Ab. Sagu Sandö: Elfving!; Karislojo ad rivulum in Haapajärvi fluentem: R. Collander!; Lojo Hiitis: Hels.; Lojo Torhola Kaikuma: Gadol. 1916 et R. Krogerus!; Lojo Skratila Päiväranta prope Kaitalampi 1920: Link. comm.; [Vihti] r ad montes riparios Haapkylä—Leppärla!, in luco infra montem ad Otalampi: Flinck; rr Pusula ad ripam occidentalem lacus Tarkeila [in spec. Tarkkilanjärvi!]: Wecks.! — **Nyl.** Helsingfors Löfö (J. Lupander): Hult coll.; Helsingfors Mjölö: Sæl. herb.; [Nurmi-

järvi] rr, st cp circ. 1 km ad septentrionem versus a praedio Hyvämäki: Stenr.; rr Strömfors Bullers!, Pyttis Tuuskas! in Mogenpörtö: Sæl. Ö. Nyl.; e Strömfors Bullers etiam comm. C. J. Arrh. — **Ka.** rr Virolahti [»Vederlaks»] Käyräsuo prope Ala-Urpala: Blom!; Jääski Ehatos: Valle leht. p. 92; [Jääski] rr—r Kärniemi Haavikko et Antrea Paakkarila contra Ukonniemi: Valle tiet., cfr Valle Hav. p. 19, 30, 42, 47, 48, 51, 52 ? et 64; ad canalem Saimaa ad occidentem versus a claustro Lietjärvi: H. Buch!; par. Viborg prope serratrinam Rapukoski: Al. Lagus!; Räisälä: J. M. Saastamoinen! — **Ik.** [p in toto territorio, sed non fq, Lempaala [»Lembolowa»] . . .: Meinsh. p. 147;] fennica in parte nondum est visum.

Sat. Kjulo: E. V. Cedercreutz! et K. W. Brunerona!; [Loimaa] rr Kojonperä! ad praediolum Anttila: Saur.; [Björneborg] Viasvesi 1904 (K. Lindström auctore Fontell): Häyr. Björneb.; st r Karkku Järventaka prope Sorvijärvi et Mauri prope praediolum Pohja, Birkkala! prope Nokia, hoc loco, quantum sciam, nunc exstinctum, Kontta versus pag. Haavisto et ad Helvetinahde: Hjelt, vide etiam infra; Birkkala Pitkäniemi: Th. Grönblom!; Tammerfors infra villam suburbanam Rauhaniemi: A. von Bonsdorff comm.; Kyrö pag. Heinijärvi duobus locis prope fines par. Mouhijärvi, Linnusmäki: Printz comm.; Ruovesi Kalliojärvi: A. Peterson! — **Ta.** Kangasala: [C. O. J.] Blåfield!; Kalvola 1896: V. Borg in Häyr. herb.; Iitti [»Itis»] ad ripam australem lacus Märkjärvi: H. Buch!; Hattula Pelkola Siankivi: A. Wegelius!; [Asikkala et Hollola] in parte septentr.-orient. complur. loc., Tiirismaa cum *Cinna pendula [»Mühlenbergia»]*, uno loco in saltu publico Evo [»Evois!»]: Norrl. s. ö. Tav., vide infra; Evo [»Evois»]: A. L. Backman in Medd. XL p. 119; Evo Hautajärvi 3 locis: Valle in L. Y. 1921 p. 119; Asikkala! Liuhtala: Nikl. in dupl.!; Sysmä »Tepoåsen»! Ravjaskorpi: Unon., cfr Not. XIII p. 464; [par. Gustaf Adolf] (p): Bonsd.!; Gustaf Adolf Ohransaari: Knabe litt.; Kuhmoinen: Linda Puolanne!; r [Längelmäki] Sinivuori st cp in lucis: Borg Tiet.; st r Luhanka Onkisalo Hakola et Kesäin, Korpilahti Pohjola: Wainio Tav. or.; Korpilahti Muuratsalo in parte australi: Link. Jyv. p. 186, cfr Link. retk. p. 152; Leivonmäki (L. Vihinen):

Kyyhk. litt. [forsitan in **Tb**.]. — **Sa**. Savitaipale in insula lacus Ali-Säynätjärvi: H. Buch!; Kerimäki Harvansaari: K. J. Lagus!, vide etiam infra. — **Kl**. r Impilaks Pususaari: Fl. Kar.!; Parikkala (L. Sohlman): Hult coll.; Valamo Pyhäsaari: K. H. Hällstr. litt.; Kirjavalaks: Zilliacus!; Sortavala prope Kirjavalaks ad orientem versus a Piispavuori: Palmgren!; Impilaks (!) Kurenniemi: Hjelt Ant. p. 62; in vicinitate lacus Ladoga rr, interiore in parte r: Link. Stud. p. 281; Impilaks Sumeria Raukkiivuoret! ad pedes septentr.-occidentales, Suistamo Leppäsyrjä prope Saariselkä et Sarankylä: Pesol.; Impilaks Hippolanjärvi in luco *Aconiti:* Link. comm., cfr Link. Stud. II; Ruskiala: Hj. Neiglick!; Ruskiala Ilola: Palmgr., vide etiam infra. — Kol. circa Solomeno: Günth. p. 40; [Suolusmäki!] Munduksa! et prope Kalajoki: Caj.; [Salmi] ad praediolum custodis silvae Leppälä prope Hiisijärvi et fines rossicos: A. L. Backman in Medd. XL p. 121, vide etiam Linkola in Medd. XLII p. 44; Salmi in vicinitate montium Sydoskoinvuoret: Link. seut. p. 86! [ad eundem atque antecedens locum forsitan spectet]; Salmi ad primam catarrhactam [»niskassa»] amnis Loimolanjoki: Link. comm., cfr de his Link. Stud. II.

Oa. r Lapua [»Lappo»] Simsiö, Vörå pag. Andiala »Paavodalspåtten»!: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 6 et Medd. XV p. 201. — **Tb**. st r Viitasaari! complur. loc., Konginkangas Kautiala etc.: Broth., spec. etiam e Rahkopuro!; [Jyväskylä] Ristikivenlaakso (Liro): Link. Jyv. p. 191; Laukaa Hitonhauta prope Purala: Prim. p. 55 et Gadol.; Laukaa 1886 (alumn. G. Estlander): Arrh.; Viitasaari Lakomäki: Kihlm., spec. adscriptum Viitasaari Vuorilahti!; Pihtipudas rr Alvejärvi Uusitalo st cp: Roiv.; Pihtipudas Alvejärvi Uusimojoki cp: Roiv. hav. p. 10. — **Sb**. Leppävirta Alapiha in vicinitate lac. Hutronen et Vokkola prope ripam lacus Koivuniitynselkä ad montem Tynnyri, utroque loco st cp: Enw.; Heinävesi Luuvejoki ad praedium sacerdotis 1920: Link. comm.; Jorois: N. Molander in Lindb. herb.; Kuopio ad Haminanlaks: E. Nyl. & Chyd.!; st r: Mela, spec. e Kuopio Puijo!; Kuopio Vehmersalmi [aut Vehmasalmi] (Buddén), prope scholam agriculturae Leväis (A. H. Petander): Buddén, spec. etiam e Väänälänranta in silva ad montem Monnivuori!; Kuopio in

pago Vartiala ad Sorsasalo et Paasisalo, item in vicinitate Puijo ad Saarijärvi: Lönnbohm!; [Kuopio] st r Pitkälahti, Koivumäki, Leväis [vide Buddén], Särkilahti 1901 (Teräsvuori), Neulaniemi ad rivum a Neulalampi, Harjula, Säyneensalo (A. Oksanen), Kortejoki, Suovu! complur. locis: Link. Lis.; Kuopio Puijo et compluribus locis prope statiunculam Valkeinen (Kotilainen): Link. comm.; [Kuopio] in monte Neulamäki 6 km septentrionem versus etiam Knabe litt.; Kuopio Kolmisoppi Ratinharju et Nilsiä Kuuslahti Haapaniemi (A. Leinonen): Kyyhk. litt.; Kuopio Siikalahti: Frey in Medd. XLIII p. 40; Kuopio Poroharju, Kolmisoppi ad praediolum Relletti et pone Marttila ad Pyssypuro, Kasurila ad Raikas et Laukanranta, Maaninka Pöljä Toso, prope Heinilampi, item inter Iivola et Hökösenmäki, Naarvanmäki et Mehtharju!, item Lutinpuro, Nilsiä Loutteinen, Kuuslahti ad Jaakonlampi, Reittio Sukaveli et Palonurmi, ad viam ad »Kunnalliskoti», item ad rivum prope Levälahti, Muuruvesi Pelonniemi ad Pahkamäki, Varpaisjärvi Urimonlahti ad Ruukinoja et Jumiskylä ad catarrhactam Keskimäinen in amne Vuorisjoki [spec. ex Urimonlahti Vääränkoski!], Kaavi ad Siikajärvi et pc ad Petkellahti, item Iisalmi pone Kauppilanmäki in Tuominoro ad declivem Poikainmäki: Kyyhk. litt.; Pielavesi Tuovilanlahti prope Korkeakoski: Budd. muist.!; Maaninka Tuovilanlahti Korkeakoski et Pohj.-Haatala Hanhipuro, Pielavesi r Lampaanjärvi ad Lampaanmäki et Panka Särkipuro: Roiv.; Nilsiä Pisanvuori ad Pisanpuro!: Link. kert. p. 183; Nilsiä Tarpisenmäki: Kyyhk. kasv. p. 57; Nilsiä Tahkomäki »Huutavanholoma»: Frey in Medd. XLIII p. 93 et Kyyhk. litt.! [pag. Reittiö]; Iisalmi r Iimäki: M. & J. Sahlb.! — **Kb.** Tohmajärvi Kemie Jalajanvaara: L. Oesch!; Rautavaara ad Saarimäki: Kyyhk. Matk. p. 100; [inter Pielisjärvi et Höytiäinen] (p) Koli, Mäkrä et Kiikkasenvaara, semper st pc: Axels. Putk., spec. e Pielisjärvi Koli: (J. Lydecken &) Axelson!, cfr Medd. XXIII p. 81. — Kon. st r Suunu! ad radic. rupium in nemore humido umbroso insulae cuiusdam sinus Onegae, Perttiniemi et Kendjärvi (Simming!), Koselma (Günther), Jalguba (Kullhem!, Sahlberg): Norrl. On.; Dianovagora! et Perguba!: Poppius; Suojärvi Hautavaara in declivi septentrionali montis Kuljunvaara una cum *Athyrio*

crenato, duobus locis in Otshkoinmurronkorpi, in calcariis Haukka et st fq in paludosis [»korvissa»] ad Sikovaaranoja [prope Moisseinvaara]: Link. comm., cfr Link. Stud. II.

Om. rr Soini in monte [»höjden»] Keisala!, Alajärvi Ukonmäki! st cp in silva mixta humida: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136; Kärsämäki prope sphagnetum Saarineva ½ km ad septentrionem versus a deversorio Tulppo [aut Mäenpää]: A. L. Backm. Aln. p. 54; rr Kärsämäki Halmemäki: A. L. Backm. Torvm. p. 24. — **Ok**. Sotkamo Naapurinvaara: Buddén!, cfr Brenn. Bidr.; Sotkamo Närhiniemi, Sopenvaara et Aarreniemi-Korvaniemi: Kyyhk. maap. p. 53, 56, 59 et 62, cfr etiam l. c. p. 54 et Medd. XLIII p. 294; Sotkamo quoque ad Rotti et ad rivum prope Kivelä ad declivem montis Vuokatti [cfr Kyyhk. maap. p. 56], Natula ad Mätäspuro, Hevoskorpi ad Haukipuro et cp ad praedium Lontta, Paltamo Melalahti ad Äijänkallio, ad Kivesvaara et in vicinitate lacus Ellinlampi, Ristijärvi ad Niittyaho ad rivum in Heikkisenjärvi fluentem, Haukirinne in vicinitate templi et Syrjävaara, Hyrynsalmi Lietekylä Tuppipuro, Kianta [»Suomussalmi»] in vicinitate templi ad Vuokkikoski!, Alavuokki Jumalinen! ad Myllykoski, Alanäljänkä ad Hattupuro, Kiannankylä Vaarannoro!, Vasonniemi et Pahanpuro, Laseikko Käpylä et Tuomiaro! Jäniskanto, Yliruhtinaankylä Koivulehto Saarijärvi!: Kyyhk. litt., cfr de his omnibus e Kianta Kyyhk. Suom., ubi st r et haud cp inveniri indicatur, et l. c. p. 18, 20, 20 not. et 26, cfr quoque p. p. Brenn. bidr., spec. in dupl. etiam lectum ad deiectum Vuokki!; [Kianta] Somerojoki prope fines par. Kuusamo: W. Brenn. p. 108!, cfr Brenn. bidr., Kyyhk. Suom. et W. Brenn. Fört. — **Kp**. in parte austro-occidentali ad Kukkuri, Kellovaara ad Loukkalampi!: Bergr. Ant., spec. etiam a Kuollunkivaara!

Ob. Liminka: Hellström!, forsitan confirmationis indigeat, vide infra, cfr autem Alc. et Brenn. Obs.; Muhos ad ripam deiectus Pykäkoski prope praedium Leppiniemi: Zidb. et P. Snellman!, spec. dedit Zidbäck, cfr Medd. XIX p. 25, 64 et 73, item Leiv. et Brenn. Obs.; r Simo Konttikivalo et extra territorium cp in Rovaniemi ad Liesioja: Keckm., cfr l. c. p. 15 et Brenn. Obs., ubi rr appellatur; [Kemi] Pisavaara in declivi orientali rr [»1 »]: Lak. p. 39; Rovaniemi Savioja Jaatilanvaara

Kotivaara: Rantan. Retk. p. 37! — **Kuus.** Vasaraperä Hietalampi in luco abietino in ripa australi partis orientalis lacus 1917: Edv. af Hellstr.; ad fines prov. **Lk.** Kuolajärvi ad Selkäoja in orientalem partem lacus Auhtijärvi fluentem: Pesol. et Pesol. kasv. p. 245!

Lk. Kuolajärvi [»Salla»] infra Korja inter Tuijakka et Hassarikoski: Axelsson & Borg!, cfr Medd. XXIX p. 38; Kuolajärvi Hirveänkallio ad ripam lacus Nivajärvi et st pc in loco ad occidentem versus a Kiimaselkä! inter templum par. Salla et Kesälahti: Pesol. et Pesol. kasv. p. 246. — **Li.** Paatsjoki Lakschnjarga: Granit & Poppius!, cfr Medd. XXIV p. 46; Paatsjoki: A. Torckell in Häyr. herb., vide infra.

Lt. ad lacum Nuotjavr in ripa nemorosa rivuli Siulujoki: Lindén!, cfr Medd. XIX p. 14.

Pl. Finl. exs. N:o 362[a] **Sat.** Birkkala Penttilä Helvetinahde in luco ad pedes rupis leg. Hjelt, N:o 362[b] **Sat.** Birkkala in declivi praerupto prope Nokia idem.

Sat. I Medd. XXVI p. 18 framhålles, att *G. triflorum* visat en, om ock svag ökning i frekvens. Detta gällde förhållandena på 1890-talet. Under de senaste åren har jag icke kunnat konstatera någon frekvenstillväxt; däremot har jag iakttagit, att arten försvunnit åtminstone på ett par ställen, där jag tidigare funnit densamma. — **Ta.** Gadolin letade 1903 förgäfves efter arten på Tiirismaa. — **Sa.** Mikkeli [»S:t Michel»] 1890 (elev Lagerholm): Arrh.; »Kerimäki Punkaharju Laukansaaren puolella (Jantunen herb.), Sääminki Loikansaari Heposalo (Burgman herb.): Buddén; »Sääminki Tihiäsaari (K. J. Hirvensalo herb.), Tervassaari (J. Jalkanen herb.), Heposalo (A. Burgman herb.) [ja] Saukonsaari (L. Oksanen herb.), Kerimäki Harvasaari Puruvedessä (V. Puustinen herb.), Rantasalmi Tornionniemi vuorenrinne (V. Pylkkänen herb.), Heinävesi Vihtalahti Havukkavuori (J. Salonen herb.)»: Budd. muist.; alla uppg. upptagas med uppmaning till vidare undersökning. — **Kl.** Jaakkima Natali (Jäderholm herb.): Buddén; härom gäller samma önskemål. — **Ok.** p: Must., jfr Brenn. Obs., där arten säges vara rr; jag misstänker, att *G. triflorum* är ett tryckfel i stället för *G. trifidum*, som alls ej upptages, eburu den med säkerhet förekommer i denna trakt. — **Ob.** Då någon fullständig originaletikett ej finnes från Liminka, förefaller det mig icke osannolikt, att etikettförväxling ägt rum. — **Li.** Paatsjoki: A. Torckell i Häyr. herb.; denna fyndort är måhända den nordligaste i vårt land.

Galium triflorum uppgifves äfven från Kpor. r Padany [troligen Paadane i Kp.] Tscherbino, Tschiassalmi på berget Reinvaara: Ispol. p. 62 i öfvers.; Povjenets: Hermann p. 436.

Som belysande för den alltmer vidgade kännedomen om denna arts utbredning förtjänar slutligen omnämnas, att medan *G. triflorum* 1889, då Herb. Mus. Fenn. II utkom, var känd från blott 10 provinser, nordligast Sb. och Kon., den nu är funnen i 20 provinser, nordligast i Lt. Uppgifter om arten saknas numera endast från Al., Ik., Kk. och flertalet af de lappska provinserna.

Linkola betecknar *G. triflorum* som hemerophob och uppräknar densamma bland arter, som äro »am stärksten geschädigt»: Link. Stud. p. 281 och Link. Stud. II.

Galium trifidum L.

Per totum territorium, quamvis multis locis neglectum, passim (—satis raro) occurrit; nonnullis plagis, ut in Karelia ladogensis frequentior; in Fennia maxime austro-occidentali rarum videtur.

»A Nylandia ad Lapponiam»: W. Nyl. Distr.; Fenn.: Nym. Consp. p. 328; per totum territorium plerumque p—st r dispersum: Schedae p. 109, vide etiam DC. Prodr. IV p. 597, Led. II p. 409 et Link. Stud. II.

Al. r, Finström Grelsby!, Godby: Arrh. & K.; Geta Östergeta: Hult herb.; Hammarland pharus Sälskär (E. Ericsson): Ch. E. Boldt; Jomala Möckelö: Knabe litt. — **Ab.** r: Zett. & Br.; Hirvensalo: C. J. Arrh.; Åbo Ispois: E. Rettig in Lindb. herb.; Jurmo: Ekl. växtf. p. 64; Pargas Ålön haud r in stagnis, Stortervo Gunnarsnäs et Terfsund compluribus locis, interdum cp: Arrh. Ann., cfr Link. Kasvull. p. 56!; Lundo [»Lieto»] ad ripas lacus Littois (N. Kanerva): Hid. comm.; Uskela: Nikl.!; Bromarf (!) saltem ad Kansjärvi! et Söderstrand: Sand.; p: Sel.; enum. e Lojo (!): Hels., Ch. E. Boldt et alii; Vihti (st fq): Printz et Flinck!, cfr W. Nyl. p. 205; (st r): V. E. Broth.; (fq): Wecks.; saltem in vicinitate Laajoki et Karjala p: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs Kurö Pattskär: Häyr.; r, enum.: W. Brenn. Växtg.; p, enum.: His.!; Esbo Skälörn: Kihlm., spec. e Kaitans!; (r) intra urbem in foveis rupium: W. Nyl.; »in Rödbergen»: W. Nyl. p. 213; Degerö Stansvik: Ilmoni!; Thusby: Åstr. & H. et Nordenskiöld in herb. lyc. n.; p cp: Stenr.; p: Sæl. Ö. Nyl.; Brenn. non comm.; nonnulla spec. in H. M. F. — **Ka.** (p):

Blom, spec. ad *G. palustre* pertinet; (r) Kaukola in vicinitate templi, Jääski Laitila! Mutkalampi in palude [»gungfly»]: Lindén; [Jääski] r insuper e 3 locis enum.: Valle tiet., quem l. inspicias. — **Ik.** p: Malmb.; enum. ex 6 locis: Hid. comm.; [p in toto territorio, haud fq: Meinsh. p. 148; l. c. p. XXVI non ex I [Isthmo] enum., vide etiam Schmalh. p. 69].

Sat. p: Malmgr. et Hjelt; [Loimaa] r Metsämaa Ala-Tuomala (spec. in herb. alumnorum): Saur.; 4 spec. in H. M. F.; Häyr.; Björneb. non comm. — **Ta.** p: Leop., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; (r): Asp. & Th.; p – st fq, sp interdum st cp: Borg Tiet.; Korpilahti Putkilahti: Wainio Tav. or.; 5 spec. in H. M. F. — **Sa.** Valkiala Lamminsuo: A. J. Hjelt!; Ruokolaks Immolanhovi 1921: Link. comm.; Mikkeli [»S:t Michel»] Saksala: Hasselblatt!; Sääminki Inkilänniemi: Budd. muist.; Hult non comm. — **Kl.** enum.: Chyd.; [Parikkala] (r) Tetrisuo, Änkilä: Hann.; Uukuniemi: Nikl.!; (fq) et in Karelia media et praecipue in Ladogensi (etiam teste Backm.): Hjelt Ant. p. 63; in vicinitate lac. Ladoga p?, interiore in parte r: Link. Stud. p. 273; enum. e multis locis: Link. Stud. II. — **Kol.** in vicinitate Muromi et Latva! st cp: Caj.; Salmis Lungula: Chyd. et Link. comm., cfr Link. Stud. II; Elfv. non comm.

Oa. p in Qvarken (!) haud infrequens: Malmgr.; Närpes etc. e 7 locis enum.: Lindén Bot.; p: Laur. Växtf., spec. e Vasa Långviksträsket!, vide etiam J. R. Asp. p. 122. — **Tb.** r, Viitasaari! Säynätlampi, verisimiliter per totam dicionem: Broth.; [Jyväskylä] ad ripas stagni Köyhälampi!, Haapakoski [ad pedes montis Karavuori]: Link. Jyv. p. 191 et Link. comm.; Pihtipudas st r?, enum. e 4 locis: Roiv., vide etiam sub **Ta.** — **Sb.** [Leppävirta] tantum Vokkola ad stagnum Laakku st cp: Enw.; (r): Mela, spec. e Kuopio Räimä!; r, enum. e 4 locis: Link. Lis.; enum. e 4 locis: Buddén et Budd. muist.; vide etiam Ter. Muist. p. 98; saltem e 4 locis in Maaninka!, etiam in Kuopio et Iisalmi: Kyyhk. litt.; Hankasalmi: L. M. Runeberg!; Pielavesi p: Roiv. — **Kb.** Puhois (Arppe): Chyd.; Rääkkylä Oravilahti Kankaanrinta: Link. comm.; Liperi (fq): Eur. & H.!; st r secundum ripas lacus Höytiäinen p st cp, verisimiliter aliis etiam locis: Axels. Putk.; Wainio Kasv. hac ex parte non comm. — **Kon.**

in ripis plur. loc. Mundjärvi, Koikari, Tiudie, Kendjärvi (Simming!), in Saoneshje ad Velikaja-guba: Norrl. On.; Suojärvi Hautavaara Usmitsanjärvi et Kalalampi: Link. comm. et Link. Stud. II, vide etiam Günth. p. 40.

Om. p: Hellstr., vide sub **Ob.**; r, enum. e 3 locis, verisimiliter frequentior: A. L. Backm. Fl.; p ad ripas: Tenn.; [Oulainen] st r enum. e multis locis: Parv. Oul., cfr Parv. tiet. p. 150. — **Ok.** Utajärvi Myllyranta: Brenn. Reseb. p. 73; Sotkamo Öfversotkamo: Malmgren!; Paltamo: Lackström!; (r) Paltamo et Sotkamo: Brenn. Obs.; Kianta enum. e 4 locis: Kyyhk. et Kyyhk. litt., cfr Brenn. bidr., vide Kyyhk. Suom. ubi r? inveniri indicatur, et cfr l. c. p. 18; Paltamo Mieslahti Honkamäki et Hyrynsalmi Kytöperä Naurisaho: Kyyhk. litt. — Kp. [p—st r ut videtur] enum. e compluribus locis: Bergr. Ant.; 3 spec. in H. M. F.; vide etiam Beket. p. 569; Wainio Kasv. hac ex parte non comm.

Ob. »st fq in borealis et mediae provinciae paludibus legi»: Hellstr. Distr. p. 17; in parte septentrionali [»Nor.»] p inprimis interiore in parte, in maxima parte [»Obor.»] interiore in parte st fq, ad oram r Simo Ruikka, Oulu ad septentrionem versus a Toppila, Uleåborg Nuottasaari: Brenn. Obs., quem l. inspicias, vide etiam Leiv.; enum.: Leiv. Veg. p. 205 et Leiv. putk.; p interioribus in partibus territorii, Simo Koukkulanjärvi [et] Konttijärvi, Kemi Elijärvi et aliis locis: Keckm.; Kemi st r: Rantaniemi; Alatornio Laivaniemi Kekula: Häyr., cfr Häyr. kasv. p. 131; [st fq: O. R. Fries p. 158;] p in maxima parte territorii, quamvis nonnullis plagis rarius: Hjelt & H., cfr l. c. p. 110 et vide sub **Lapp. fenn.** — **Kuus.** Iivaara! in ripa fluvii Matalanjoki, ad Akso et in ripa flum. Oulankajoki: Wainio Kasv.; st cp ad partem occidentalem stagni »Alimmainen Ansalampi» ad meridiem versus ab Oulanka, Vasaraperä Akanlahti Kuorikkilampi: Edv. af Hällstr. — Kk. Oulanka Sohjenansuu: Wainio Kasv.!

Lapp. fenn. p in maxima parte territorii, circa Alakylä et Äkäslompolo? frequentius: Hjelt & H., cfr l. c. p. 110; [complur. locis: Birg. p. 95;] per partem silvaticam et subsilvaticam Lapp.: Wahlenb. p. 47; Muonio Kerässieppi: Malmberg!; »Sodankylä in litore ad Mutenia haud r, Inari in palude

ad Kyrö in regione coniferarum mixtarum, ad Koppelo et Veskoniemi in regione pinifera, in hac regione etiam ad Salmijärvi»: Wainio Not.; Mutenia: Hult Lappm., cfr l. c. p. 14, 39 et 93; Kuolajärvi Vuorijoki ad ripam amnis Vuorijoki: Pesol.; [ad orientem versus a Nyborg (Sommerfelt): Norm. Fl. Spec. p. 552;] Kihlm. Ant. non comm. — [**L. ent.** reg. subalp. (fq), reg. silv. (r): Læst.; st r in salicetis reg. subalp. Harmaajakoski, duobus locis ad Munnikurkio!, ad ostium Ropmaeno et Suukoski: Lindén Bidr.]

Lapp. ross. ad flumen Tuloma et lacum Nuotjavr [»Nuottejaur»]: Fellm. Ind.; iuxta Kola!, Lumbofski (Brenner!): N. l. Fellm., cfr Beket. p. 569; Pjalitsa: Mela herb.; Hirvasjärvi ad Torhuska: Axelson & Borg!, cfr Medd. XXIX p. 38; Orloff: Kihlm. Pfl. p. 119!; Triostroff: Kihlman!; Ponoj: Montell!; Nuotjavr in palude Verijänkä: Lindén!; Jeretik: Enw. ann.; Voroninsk: Kihlman!

Pl. Finl. exs. N:o 361[a] **K1**. Impilaks Viipula in prato paludoso leg. Brotherus & Hjelt, N:o 361[b] **K1**. Impilaks in ripa argillosa lacus prope Ratinen leg. Brotherus.

Ehuru *Galium trifidum* i stort sedt icke kan kallas allmän i vårt land, är det å andra sidan otvifvelaktigt, att den mångenstädes är förbisedd, hvilket äfven framhålles af ett par förf. (Axels. Putk. och A. L. Backm. Fl.) Af denna orsak ha särskildt ur den tryckta litteraturen endast ett mindretal fyndorter upptagits, medan de öfriga endast antydts.

Norra el. östra Finl. och största delen af Lappl.: Fries; utbredningen är alltför inskränkt angifven för Finland.

Linkola betecknar *G. trifidum* som en af kulturen obetydligt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264 och Link. Stud. II.

Galium palustre L.

Per totum territorium, alpina tantum regione excepta, provenit; usque ad Lapponiam, ubi frequentia nonnullis plagis diminuitur, frequenter lectum est.

Fq in Fennia usque ad 66° ad septentrionem versus inveniri consentiunt plurimi auctores (exceptiones vide infra), cfr Till., Kalm, Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 328; per totum territorium

fqq dispersum: Schedae II p. 146, vide etiam DC. Prodr. IV p. 597, Led. II p. 408—409, Grotenf. p. 113, Borg Beitr. p. 102, 112, 136 et 142, item Link. Stud. II.

Ob. fq: Brenn. Obs.; fqq: Keckm.; Kemi st fq: Rantaniemi; fq—st fq et interdum st cp: Hjelt & H. — **Kuus.** st fq, sed pc: Wainio Kasv.; fq: W. Brenn. Fört.; in parte septentrionali st fq—fq: Pesol. — **Kk.** in parte maxime septentrionali par. Oulanka st fq, sed pc, ceterum fq: Wainio Kasv.; Kouta [»Kouda»]: Fellm. Ind.; Keret: Beket. p. 569.

Lapp. fenn. fq—st fq et interdum st cp: Hjelt & H.; [compluribus locis: Birg. p. 95;] in pratis humidis, turfosis piniferis, locis subuliginosis et in lucis st fq: Blom Bidr.; locis aquosis ad ripas etc. Lapp. infimae silvaticae (st r): Wahlenb. p. 46 et 47; ad flumen Luin [= Luiro?]: Fellm. Lapp.; fq—st fq usque ad Mare glaciale (ad flumen Paatsjoki): Wainio Not.; st fq in reg. silv.: Hult Lappm.; Kuolajärvi st fq—fq: Pesol.; per reg. subsilvaticam p—st r, in reg. subalpina Spaarassuoluu, Karnjarga, Mandojäyri Utsjokiae, Näytämö [»Njavdamvuodna»]: Kihlm. Ant.; Varangria australis e 4 locis enum.: Norm. Fl. Spec. p. 554, vide etiam Th. Fries p. 182, Blytt p. 694, Norm. ann. p. 29 et Hartm. p. 66. — [**L. ent.** reg. subalp. p, reg. silv. fq: Læst., cfr Fries & Mårt. p. (64); r ? in reg. subalp., in saliceto ad Isokurkkio: Lindén Bidr.]

Lapp ross. ex. gr. . . . flumen Tuloma et Nuotjavr [»Nuottejaur»] p: Fellm. Ind.; usque ad oppidum Kola septentrionem versus (parcius): N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII; enum.: Beket. p. 569; Porjeguba, Kaskarantsa, Tshapoma et Pjalitsa: Mela Pl.; ad flumen Ponoj inter Kamensk! et Ponoj: Palm.; Pjalitsa! et Voroninsk!: Kihlman; Jeretik: Enw. ann. Pl. Finl. exs. N:o 956 **Nyl.** Kyrkslätt in humido prato iuxta ripam lacus Humaljärvi in pago Österby leg. Lindberg.

Ab. fqq: Flinck; st fq: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas. — **Nyl.** fqq: W. Brenn. Växtg.; »ubique multis formis»: His.; st fq: Hid. Tiet.; arten upptages Brenn. Till. p. 36. — **Sat.** st fq: Malmgr.; fqq: Saur. och Hjelt; deltat [af Kumo älf] fqq: Häyr. Björneb. — **Ta.** st fq: Norrl. s. ö. Tav. — **Kl.** fqq: Fl. Kar.; fq—st fq i det inre området: Link. Stud. p. 273, jfr Link. Stud. II. — **Tb.** Kinnula och Pihtipudas, **Sb.** Pielavesi fq—fqq: Roiv.; p: M. & J. Sahlb. — **Kb.** fqq—fq: Axels. Putk.

— Kon. fq—fqq: Norrl. On. — **O m.** fqq: A. L. Backm. Fl.; Oulainen fqq: Parv. Oul. — **O k.** »Keski- ja Ala-Kainuussa» fq—st fq: Kyyhk. litt.; fq—st fq: Kyyhk. Suom. — **O b.** fqq: Leiv. Det kan nämnas, att »Cruciata» upptages från **O b.** Torneå: Linné Iter lapp. p. 172 och l. c. II p. 180; namnet afser *G. palustre* enl. Smith p. 142, jfr Brenn. Obs.

Uppgifter om denna arts förekomstsätt lämnas bl. a. Häyr. S.ud. p. 167, se äfven l. c. p. 65, och Leiv. Veg. p. 204; uppgifter om förekomsten på **A l.** Palmgr. Stud. p. 442.

Om artens **ymnighet** har jag antecknat: p cp: Stenr., st pc—cp: Häyr. Björneb., saepe cp: Hjelt (**S a t.**), usein st cp: Borg Tiet., cp: Axels. Putk., saepe cp [«usein runsaasti»]: Kyyhk. Suom.

Linkola betecknar *G. palustre* som en af kulturen måttligt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 262 och Link. Stud. II. Likaså betecknas arten som apophyt: W. Brenn. Växtg.

De många formerna af *G. palustre* hafva hos oss icke varit föremål för särskildt studium. *F. elongata* Presl. **N y l.** Borgå Sundö: Sælan! under namn af f. *latifolia*. **A b.** och **N y l.**: Mela Kasv. V, äfvensom Mela Kasv. II—IV under namn af f. *decipiens* Hartm.; till denna torde äfven en beskrifning hos Flinck hänföra sig. Samma form upptages vidare **S a t.** [Loimaa] st fq Kojonkulma, Vesikoski: Saur. — Kol. Salmi »Leppälä lehdossa läh. Venäjän rajaa»: Pesol. — **L k.** »Kuolajärvi Nivajärven rannalla Kursuojan rehevässä lehdossa»: Pesol.

F. *aspera* omnämnes från **N y l.** Hogland sumpmark v. om Liivalahenjärvi: Brenn. Till. p. 36.

F. *pubescens* Hartm. upptages Brenn. Flor. och uppräknas i Brenn. Obs. från flere fyndorter. I H. M. F. finnas dessutom ett par former, som dock icke där äro konsekvent särskilda; se äfven His.

Galium uliginosum L.

Per totum fere territorium, alpina tantum regione excepta, frequenter aut frequentissime provenit.

Fq vel fqq [1]) in tota Fennia inveniri consentiunt omnes fere auctores, cfr Till., Kalm, Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 327; per totum territorium fqq occurrit: Schedae II p. 145, vide etiam

[1]) Flinck, Wecks., Stenr., Lindén, [Meinsh. p. 147,] Leop., Norrl. s. ö. Tav., Hult, Fl. Kar., Elfv., Broth., Mela, Roiv. (**S b.** Pielavesi), Axels. Putk., Norrl. On., **A. L.** Backm. Fl., Parv. Oul. (**O m.** Oulainen), Leiv., Keckm. och Hjelt & H.; fqq, Caj. or. fq: Brenn. Obs.; fq—fqq: Caj. Kasvist., där närmare uppg. lämnas, och Pesol. (norra **K u u s.**).

DC. Prodr. IV p. 597, Led. II p. 408, Grotenf. p. 113, Borg Beitr. p. 103, 112, 136 et 142, item Link. Stud. II.

Lapp. fenn. fq—fqq et cp ubique: Hjelt & H.; [fq, enum. compl. locis: Birg. p. 95;] in pratis humidis, silvis mixtis vel frondosis humidis, abiegnis turfosis nec non in declivibus fertilioribus riparum fq provenit: Blom Bidr.; per partem silvaticam ubique, usque ad subalpinam rarius idque omnium Lapp. suecicarum: Wahlenb. p. 47; fq: Fellm. Lapp.; in Inari et ad flumen Paatsjok[i] usque ad Köngäs prope Mare glaciale st fq, ceterum in territorio fq: Wainio Not.; st fq in reg. silv.: Hult Lappm.; Kuolajärvi fq—fqq: Pesol.; Utsjoki fq: Sæl. kat., cfr S. Castrén p. 61; »in reg. subsilv. et subalpina fq, supra terminum betulae nobis non obvia» [Rastekaisa SE 297]: Kihlm. Ant.; inter Puolmak et Skibegarda ad flumen Tana-elv p—st fq, in Varangria tantum ad Karlbunden, Reppen, Bugönæs (Kihlman) observata, ubique in reg. subalp.: Arrh. ant.; Norm. p. 270 ex 8 locis enumerat, Norm. Fl. Spec. p. 555 e 15, vide etiam Th. Fries p. 182, Th. Fries Resa p. 60, Norm. ann. p. 29, Blytt p. 698 et Hartm. p. 66. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; reg. subalp. fq in ripis fruticosis, salicetis etc., in infima reg. alpina ad Tenonmuotka in saliceto: Lindén Bidr.; fq: Fries & Mårt. p. (64).]

Lapp. ross. locis humidis usque ad sinum Kolaënsem et pagum Ponoj fq: N. I. Fellm.; enum.: Beket. p. 569, vide etiam Knabe Pfl. p. 280 et Broth. Murm. p. 219; Fellm. Ind. nomen tantum commemorat.

Pl. Finl. exs. N:o 955 **Nyl.** Kyrkslätt Nygård in pago Österby in graminosis locis iuxta ripam lacus Humaljärvi leg. Lindberg.

Afvikande frekvens har jag antecknat i följande fall. **Al.** st fq: Bergstr.; Kökar—Geta fq eller st fq: Palmgr. Stud. p. 441. **Al.** och **Ab.** st fq, par. Gustafs och Töfsala p?: Bergr. — **Ab.** Korpo Enskär (»r») [»2»]: Ekl. p. 106. — **Nyl.** I skärgården [»S.»] r, uppr., på fasta landet st fq: W. Brenn. Växtg., jfr l. c. p. 115; minus fq: His.; r: Hid. Tiet. — **Sat.** st fq: Malmgr. och Saur.; p—st fq: Häyr. Björneb. — **Kl.** etc. i det inre området st fq: Link. Stud. p. 272, jfr Link. Stud. II. — **Oa.** st fq: Malmgr. — **Om.** fqq: Parv. Oul. — [**Ob.** p: O. R. Fries p. 158.]

Som ur historisk synpunkt intressant förtjänar påpekas, att denna

art under namnet »Gallium parisiense» upptages från **Ob**. Torneå: Linné Iter lapp. p. 172 och l. c. II p. 180. — Uppgifter om artens förekomst lämnas t. ex. Leiv. Veg. p. 204, uppgifter från **Al**. Palmgr. Stud. p. 441, jfr l. c. p. 585 och spec. tab. VIII.

Om artens **ymnighet** har jag antecknat st cp: Stenr., pc—st cp: Häyr. Björneb., (sp): Borg Tiet., cp: Axels. Putk., cp—sp [ställvis] pc: A. L. Backm. Fl., saepe cp [»us. runsaastikin»]: Kyyhk. Suom., se äfven Caj. Kasvist.

Linkola betecknar *G. uliginosum* som en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 260 och l. c. II, jfr l. c. I p. 302, 390 och Tab. V; äfven W. Brenn. Växtg. betecknar arten som apophyt.

I den tryckta litteraturen har jag om de inom vårt flora-område förekommande **formerna** endast antecknat: **Li.** »f. insigniter latifolia prope effluvium lacus Salmijärvi [»Klosterwand»]: Norm. p. 270; uppgiften återfinnes icke i Norm. Fl. Spec. p. 555.

Galium saxatile L.

In Fennia maxime austro-occidentali uno tantum loco lectum est.

De distributione vide Lindberg in Medd. XXIX p. 45—46; tantum loco supra allato [**Ab**. Pojo Brödtorp] in Finlandia lectum est, ubi anno 1901 pro flora Finlandiae detexit Emmy Franck: Schedae p. 110.

Ab. Pojo Brödtorp Kvarnbacken: Lindberg!, cfr Medd. XXIX p. 32 et 45—46, cum primum [1902] in Fennia est adnotatum, item l. c. p. 38 et 193 etc.

Pl. Finl. exs. N:o 363 **Ab**. Pojo Brödtorp pcc loco lapidoso arido in colle Kvarnbacken [eodem loco] leg. Hisinger.

I Medd. XXIX p. 46 framhåller Lindberg, att arten på det anförda stället bör betraktas som relikt, icke som tillfällig.

Galium verum L.

Inprimis in parte austro-occidentali Fenniae frequenter aut frequentissime saepeque copiose provenit; ad orientem et septentrionem versus rarescit; fines huius speciei sunt apud nos ad circ. 7° 30′ long. ad orientem versus ab Helsingfors et 65° 50′ ad septentrionem versus.

Typis impr. 5/4 1922.

Till.; Till. Icon. 72; Kalm; in collibus et campis fq: Prytz cont.; in pratis siccis et collibus atque ad vias provinciarum meridionalium et mediarum usque in Ostrobottniam meridionalem, Kronoby, Kemi: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Lapp. . . .: Nym. Consp. p. 328; exc. Fenn. bor. plur.: Nym. Suppl. p. 154; in Finlandia australi usque ad c. 61° 30′ fq vel st fq obvia, deinde subito rarescit et in multis plagis Finlandiae mediae omnino non est. In vicinitate Sinus bottnici ad septentrionem versus usque ad Kemi (65° 50′) in **Ob**. lectum est, ceterum in Finlandia boreali et Lapponia non crescit: Schedae p. 111, vide etiam DC. Prodr. IV p. 603, Led. II p. 414 et Link. Stud. II.

Al. fqq: Bergstr.; (fq): Arrh. & K.; fqq: Palmgr. Stud. p. 443, l. c. p. 443—444 e permultis locis enumeratur, cfr l. c. spec. tab. VIII, Palmgr. Entf. p. 112 et vide infra; fqq: Bergr. — **Ab**. fq: Zett. & Br., A. Nyl., Sand., Renv., Sel., Printz et Flinck; [Korpo] Utö et Enskär fq [»5»]: Ekl. p. 106; [Korpo] Vidskär, Jurmo etc. fq [»5»]: Ekl. Veg. p. 214; fqq et saepe cpp: Arrh.; fq [»yleinen»]: V. E. Broth.; fqq: Wecks.; Mietois et in parte australi par. Mynämäki [»Mt ja Pt»] fq, ceterum st fq, cp [»yleinen»] in clivis et versuris agrorum subsiccis ad partem maximam cpp: Caj. Kasvist. — **Nyl**. fq: omnes fere auct.; exc.: p interdum cp, enum.: Hid. Tiet. et p, hic illic cp: Stenr., vide etiam infra. — **Ka**. Lavansaari (H. M. F.): Brenn.; (st r): Blom; st r Kaukola in vicinitate templi complur. locis, Kirvu in vicinitate templi et Sairala, Antrea [»S:t Andreae»] Hatula: Lindén; [Jääski] p: Valle tiet. — **Ik**. st fq: Malmb.; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 149].

Sat. st fq: Malmgr. et Saur.; fq, et st cp—cp, Hvittisbofjärd fq, Luvia: Häyr. Björneb.; Vesilahti fq: Norrl. ant.; fq: Hjelt. — **Ta**. Urdiala fq: Norrl. ant.; [Sääksmäki] fq: Tikk.; [Kalvola] fq: Knabe Fört.; p: Leop.; (fq): Asp. & Th.; st fq: Norrl. s. ö. Tav.; in australi parte paroeciae [Gustaf Adolf] fq, in media et septentrionali r: Bonsd.; [Längelmäki] st r inter Vilkkilä et Länkipohja, etiam in prato in pago Hiukko cp, semel in par. Orivesi visum (J. P. Maunu): Borg Tiet.; Sysmä Nordenlund, Korpilahti pc in vicinitate templi: Link. comm.; Wainio

Tav. or. non comm. — **Sa.** Valkiala (st fq): Hult Fört.; Mäntyharju! Toivola pc ad viam publicam, Ruokolaks ad stationem Vuoksenniska grex [»ryhmä»] unus: Link. comm.; rr, prope templum par. Rautjärvi: Hult; Mikkeli [»S:t Michel»] complur. loc. ex. gr. Naisvuori: Hasselbl.; Mikkeli in oppido et in vicinitate eius compl. locis: Link. comm.; Savonlinna Kalkkunniemi Mallatsaari (V. Caján herb.): Budd. muist. [forsitan confirmationis indigeat]; 4 spec. in H. M. F. — **Kl.** (fq) saltem usque ad Ladogam borealem: Fl. Kar.; [Parikkala] st r Pitkäsaari, Tyrjä, Kaukola, Kangaskylä, Mentolahti: Hann.; Jaakkima: Hjelt; etiam in Ruskiala: Norrl. Symb.; »r in Pälkjärvi et Ruskiala, ubi tantum inter Havuvaara et Koirinvaara vidi, iam in Suistamo! paullo frequentior et verisimile est, hanc plantam in **Kl.** sensu strictiore st fq inveniri, cp enim eam inter opp. Sortavala et diversorium Otsois vidi»: Hjelt Ant. p. 63; in vicinitate lac. Ladoga st fq—p, interiore in parte r: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. II, vide etiam infra. — Kol. enum. e compluribus locis: Link. Stud. II, quem l. inspicias.

Oa. (st fq): Malmgr., spec. e Vasa!; [in vicinitate opp. Kristinestad et Kaskö] enum. e 9 locis, inter haec cp ad Näsby, Kristinestad ad templum et Pjelaks: Lindén Bot.; ad septentrionem versus a Kristinestad inprimis interiore in parte haud frequens: Strömb.; Malaks: J. R. Asp.; st r »Gamla Vasa» compluribus locis, Maksmo: Laur. Växtf.; vide etiam infra. — **Tb.** Kivijärvi in vicinitate templi: Marklund!, vide ceterum infra. — **Sb.** minus fq, occurrit tamen in Savonia septentrionali quoque ex. gr. in Kaavi: E. Nyl. & Chyd.!; Leppävirta p: Enw.; r: Mela, spec. e Tuusniemi!; Kuopio Kasurila Pyykangas cp ad viam publicam, Kasurila Miettilä et cp ad stationem viae ferratae Toivala, Maaninka Kinnula! duobus locis, Pöljä Multmäki! [spec. det. Lindberg] et Hyttilä Salmenpaikka, Virtasalmi Montola et Varpaisjärvi pc in pago Korpinen [spec. ad Urimanlahti!]: Kyyhk. litt.; Maaninka Pohj.-Haatala, Parola una cum *G. mollugine:* Roiv., vide etiam infra. — **Kb.** Kide (fq): Brand.!; enum. e compluribus locis in multis par.: Link. Stud. II, quem l. inspicias; Juuka Harala ad ripam lacus Juuanjärvi: Kyyhk. litt.; r ad oppidum Joensuu: Eur. & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143, ubi

errore typographico legitur Kk. [pro **Kb**.]; Liperi pag. Sysmä: Hällstr.; Joensuu Ilosaari: Link.; vide etiam infra. — Kon. Suojärvi enum. e 4 locis: Link. Stud. II, quem l. inspicias, vide etiam infra.

Om. p saepius ad oram: Hellstr.; Munsala: Laur. Växtf.!; r Lappajärvi ad praedium sacerdotis, Harju, Evijärvi Pitkäsalo, Jyrkkäpasta [nonne Jyrkkäposti?], Mäkitalo et Jokela: A. L. Backm. Fl.; p: Tenn.; Salo, Brahestad: Zidb.; vide etiam infra. — **Ok**. r Paltamo pag. Melalahti (N. Karjalainen): Must., cfr Must. p. 40 et Herb. Mus. Fenn. II p. 143, etiam Metsäv. ex hoc loco comm.; Kajaani (spec. in herb. alumnorum): Zidb., cfr Brenn. Obs., ubi r appellatur [forsitan adventicia]; Sotkamo Haapala: Kyyhk. litt.; Paltamo Melalahti Kukkula, Pitkäniitty ad Tolola et Taanunvaara, Hyrynsalmi Lietekylä f.: Kyyhk. litt. 1920, spec. determ. Lindberg, vide etiam infra inprimis de Kianta.

Ob. ad oram r Kemi, Simo, Ii, Uleåborg: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Ii, Simo: Zidb.; 1800 in Haukipudas [»Pudas»] a Julin iuniore repertum: Jul. ann.; »in sup. parte adeo rara est, ut modo unicam in coemeterio Kemensi . . . reperire licuerit»: Fl. Lapp. N:o 61 p. 34, cfr Jul. p. 274, M. Castrén p. 340, Hellstr. Distr. p. 6 et vide infra; ibidem anno 1877 vidimus: Hjelt & H.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; (p) Kemi Peteri, circa templum et praedium sacerdotis aliis quoque locis cp: Keckm., cfr l. c. p. 14 et 16; Kemi Mahlasaari: Rantaniemi!; Alatornio Ruottala Kalkkimaa: Rantan. Retk. p. 37!, vide etiam infra.

Pl. Finl. exs. N:o 365 **Ab**. Lojo SOLhem in margine pineti sicco leg. Edit Lindström.

Al. Öfver hela området en bland löfvegetationens allmännaste arter, som man sällan torde söka förgäfves: Palmgr. Stud. p. 443. — **Nyl**. Orimattila »p ja useimmiten pc»: Link. comm.

Kl. *G. verum* uppräknas från ett mycket stort antal fyndorter: Link. Stud. II.

Oa. »Taitaa puuttua Lapualta . . . länteen sijaitsevissa pitäjissä (aika yleinen)»: Räs. p. 101.

Från ryska Karelen (i vidsträckt mening) föreligga endast Linkolas uppgifter från senaste år; Günth. p. 41 upptager *G. verum* blott från en enda fyndort, denna därtill belägen utanför gränsen för Fenno-Scandia.

G. verum förekommer äfven på barlast etc. [Här anför jag äfven de uppgifter, hvilka enligt min mening hänföra sig till en tillfällig förekomst]. Åtminstone följ. uppgifter föreligga. **A b.** [Åbo barlastplatsen vid slottet] st pc — st cp: Pesol. Tur. p. 43. — **T b.** [Jyväskylä] »pc eräällä kylvönurmella seminaarin luona. Harjun hiekkahaudan vieressä kuivalla törmällä»: Link. Kasv. p. 168, jfr l. c. p. 158 o. 159. Härigenom rättas den tidigare uppgiften: »*G. verum*'ia en ole J[yväs]kylässä nähnyt»: Link. Jyv. p. 191, se äfven Prim. p. 47—48. — **S b.** Förutom de ofvan anförda fyndorterna upptager Kyyhkynen: Jorois? [»Joroinen (?)] eräällä pellolla Maaveden aseman luona cpp (nähty junasta, joten siis ei täysin varma)»: Kyyhk. litt.; Toivala, Varkaus: Kyyhk. Sat. p. 133 [kan här möjligen betecknas som spontan]. — O. Brand. p. 89 uppräknar *G. verum* bland arter, som han icke sett i Pieksämäki Venetmäki. — **K b.** [Lieksa?] »rr tavattu vaan kerran alueen piirissä nimittäin Hallbergin kartanon pihamaalla Herajoen lähellä vähässä määrin»: Axels. Putk. — **O m.** Oulainen r» Pieskonevalla Räsyn heinäpell. . . . muutam. yks. 1918 (V. Anttila), ratavahti Anttilan heinäpell. (suopelto) joit. yks. 1920 (J. Anttila)»: Parv. Oul. — **O k.** »Kajaanin rautatieaseman alueella»: Kyyhk. Kaj. p. 207, jfr Kyyhk. Sat. p. 153; »Kaj[aani] res[ervi] kas[armi] ja hautausmaa»: Metsäv.; [Kianta] »vanhassa kesantopellossa Ämmän ruukilla! oik. runs.»: Kyyhk. och Kyyhk. litt., jfr Brenn. bidr. och Kyyhk. Suom., där arten säges vara rr, l. c. p. 19 och 21. Kyyhkynen betecknar visserligen icke *G. verum* som tillfällig, men lokalen: »ent. heinäpellolla»: Kyyhk. Suom., tyckes mig angifva en dylik förekomst; Brenn. Obs. använder tecknet för tillfällig förekomst. [Kianta] Keräläinkylä Lehto: Kyyhk.!, jfr Brenn. Obs.; senare tillägges: »vielä v. 1919 . . . tällä kertaa pientarella»: Kyyhk. litt. — **O b.** Uleåborg på barlast i ringa mängd och Uleåborg Slottsholmen samt på fastlandet nära intill sparsamt förekommande: Zidb., jfr Brenn. Obs.; Uleåborg Raatti: Hougberg!; »Linnansaarella [= Slottsholmen], Raatinsaarella, kaupungin puistikoissa sekä painolastilla, edellisessä paikassa runsaasti»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »vv. 1899—1902, luultavimmin kylvöheinän siemenissä tullut»: Huum. pain. p. 87; [Uleåborg] »pankinjoht. Hellmanin huvilapalstalla» st cp (Y. Hellman) [1910—1912]: Huum. Oul. p. 179; [Utajärvi] Vaala 1916: Metsäv.

I flere delar af landet har *Galium verum* blifvit allmännare under senare tid; så icke blott i Karelen, (se Link. Stud. p. 351—352 och l. c. II p. 434), men äfven t. ex. i **T b.** och vid Uleåborg, hvilket framgår af uppgifterna i petitstycket.

Arten **odlas** [åtminstone] i **O m.** Nykarleby-trakten och Alaveteli: Elfv. Ant. p. 42.

Linkola betecknar *G. verum* i Ladoga-trakten som en af kulturen starkt gynnad apophyt, i det inre området åter som en anthropochor, nästan uteslutande förekommande på standorter, som uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 260 och 245, jfr l. c. p. 163, 333, 334 och Tab. V,

se i synnerhet l. c. II p. 433. Vidare betecknas den som »kalkhold»: l. c. p. 303 och II p. 433. I W. Brenn. Växtg. säges arten vara apophyt.

Galium verum hybridiserar med *G. mollugo*, se längre fram.

Mela Kasv. p. 70 upptager som varieteter under *G. verum* L. var. *luteum* Syme och *ochroleucum* Syme, hvilken senare är identisk med var. *albidum*.

F. *albida* Hartm. Särskildt från äldre tid finnas flere uppgifter, af hvilka emellertid flertalet torde hänföra sig till *G. mollugo* × *verum*. Lokaluppgifterna uppräknas här nedan.

(St fq): Mela Kasv. II. — **A l.** Kökar r Helsö, Karlö: Arrh.; senare skrifves: »Dessa exx. f. *albida*, ej bastarden»: Arrh. — **A b.** Bromarf Kansjärvi: Sand.; Vihti r Vanhala Hiirilä Kivisilta: Printz, jfr Flinck. — **N y l.** Helsingfors Sörnäs: Kihlm. ann. — **T a.** Sääksmäki Hakala Huittala: Kihlm.; Tavastehus i stadsträdgården: O. Collin i Hult herb.

Galium verum * ruthenicum (Willd.)

In Fennia australi et media rarissime lectum est. Seminibus introductum per multos annos persistit.

»Loco supra allato [**S b.** Jorois Järvikylä] verisimiliter ab initio cum seminibus e Rossia introductum, per multos annos ibi copiose crescit. Ceteroquin rr paucis locis in Finlandia australi et media adventicium»: Schedae p. 111, se äfven Lindberg i Medd. XXV p. 28—29.

A b. »Lojo in prato culto in vicinitate templi prope »Bryggeriet»: Lindberg!, jfr (Prot. 5, XI, 1898) Medd. XXV p. 28, L. Y. 1898 p. 192, Bot. Not. 1898 p. 284 och Bot. Not. 1899 p. 70; vid nämnda möte förevisades växten som ny för Finlands flora. — **N y l.** [Helsingfors Sandhamn] »upserikasarmi [»3»] läh. laivasiltaa 1 kpl.»: Ulv., jfr Ulv. tutk. p. 41, Medd. XLVII p. 138 och 235, äfvensom Ulv. Tiet. p. 159.

T a. Lammi [»Lampis»] Mommila gård rågaker 1 ex: Elin von Schantz i Lindb. herb.; växten upptages från **T a.**: Mela Kasv. V.

S b. Varpaisjärvi Urimanlahti: Kyyhk. litt.; se äfven under Pl. Finl. exs. — **K b.** Liperi [»Libelitz»] på en äng vid Harjula 1872: Europaeus & Hällström! under namn af *G. verum;* exemplaret är bestämdt af Lindberg, se Medd. XXV p. 28.

O k. Paltamo Melalahti Kukkula och Taanunvaara, Hyrynsalmi Lietekylä: Kyyhk. litt. 1920; exemplaren bestämda af Lindberg.

Pl. Finl. exs. N:o 366 och 957 **S b.** »Jorois Järvikylä Rantahovi ad margines fossarum in agro leg. Lindberg».

Formerna *setulosa* och *pilifera* [Lindb. fil.] omnämnas och beskrifvas i Medd. l. c., jfr äfven Mela Kasv. V.

Galium mollugo × verum [1])

In Fennia australi et media satis raro nascitur; ad septentrionem versus quamvis rarissime usque ad 65° 50′ lectum est.

De distributione vide Mela Kasv. V etc.

Al. Lemland Nåtö inter parentes f. *permollugo:* Arrhenius in (Diar. 3, V, 1902) Medd. XXVIII p. 50 A; [Lemland] Lemböte: H. Warén!; spec. e Lemland etiam reportavit O. Meurman!; Föglö Sonnboda: Knabe litt. — **Ab.** Pargas Lofsdal: E. Reuter!; Bromarf ad septentrionem versus a Norrstrand: O. Sundvik!, cfr Medd. XXX p. 132; Bromarf Rilax: Dora Aminoff in Lindb. herb.; Karislojo prope templum: R. Collander!; Lojo ad pagum Lojo: Lindberg!; Lojo Mongola in prato culto prope »Bryggeriet»: Lindb. herb. — **Nyl.** Ekenäs Trollböle prope molam: W. Wahlbeck!; Ekenäs prope seminarium: Häyr.; Ingå Svartbäck: Brenner!; Ingå in vicinitate templi: W. Brenn. Växtg. sub *G. mollugine;* Kyrkslätt [»Kirkkonummi»] pc prope templum ad *G. molluginem* var. *elatum* proximum 1913: Hid. comm.; Esbo Svinö: Kihlman!; Helsingfors in promuntorio Lappvik adventicium: Sælan!; [Sveaborg] nonnullis locis pc enum.: Hid. Tiet.; Borgnäs [»Pornainen»] Laha: Liro Ured. p. 332; Borgå haud procul ab oppido ad viam publicam et floribus albis et flavis [»ljusgula»] 1921: Häyr. — **Ka.** Viborg ad stationem viae ferratae sp, ad aggerem inter oppidum et Hovinmaa hic illic 1921: Hid. comm.; [Jääski] r una cum parentibus [»kantalajien»] Kostiala Juttuoja, Kostiala Koskipelto, Haikola prope Ahvo ad viam ferratam, Hyppölä ad viam publicam inter Eskola et Anttila: Valle tiet. — **Ik.** Sakkola Kiviniemi nonnullis locis pcc 1921: Hid. comm., vide etiam infra.

Sat. st r Karkku! Palviala prope stationem viae ferratae, Kauniais! et Mauri!, Mouhijärvi Salmis, Birkkala Epilä: Hjelt. — **Ta.** Sääksmäki Valkiakoski ad canalem Apia: R. Granberg!; Sääksmäki Tarttila et ad viam ad Kuurila versus sp, inter Annila et Valto, item inter Huittula et Kasuri ad margines viarum,

---

[1]) *G. approximatum* G. G. auct. Nym. Consp. p. 324.

Kasuri, cp ad Kärsä: Hid. comm., vide infra; Kalvola Tienohi: V. A. Seppälä!; Kalvola Keikkala: A. Brander!; Hattula prope stationem Parola viae ferratae: A. Wegelius!; Janakkala in pago Turenki: O. Collin!, cfr Medd. XXIV p. 39; Hollola Sairakkala: Huumonen!; Asikkala Vääksy: Häyr.; Padasjoki Saksala: Lang! nomine *G. verum.* — **Sa.** Villmanstrand: H. Buch!, cfr Medd. XXXI p. 4; Lappvesi Lauritsala: Sælan! et forma *submollugo!* et *perverum!* et f. *puberula!*, vide etiam infra; Villmanstrand [»Lappee»] Timola ad aggerem viae ferratae hic illic 1921: Hid. comm.; Nyslott Kyrönsalmi: Sælan in Medd. XXX p. 100—101, ubi brevis descriptio. — **Kl.** Käkisalmi ad vias: Sælan! f. *subverum;* Kirjavalaks: G. Lång!; Sortavala Kirjavalaks prope praedium Vatka: Pesol.; Sortavala Anjala ad Juvonen: Poppius!; Sortavala Saavainjoki! et Rausku!: Lindén.

Tb. [Jyväskylä] compluribus locis cum *G. mollugine:* Link. Jyv. p. 191, quem l. inspicias, spec. ex Harju!, Lempipuro! et ad domum pauperum [»Vaivaistalo»!], cfr Medd. XLI p. 119. — **Sb.** Leppävirta: M. Nordqvist! — **Kb.** Tohmajärvi Jouhkela: Brotherus & Hjelt! — **Kon.** Suojärvi Varpakylä: Link. comm.

Ob. Alatornio Ruottala Kalkkimaa: Rantan. Retk. p. 37!, cfr Medd. XLII p. 132 et vide infra.

Hybriden var ny för flora-området, då Sælan 1879 förevisade exx. af densamma från **Sa.** (Herb. Mus. Fenn. II p. XII); Hjelts exemplar från **Sat.** är dock insamladt redan 1878.

»Mahdollisesti myös **Ok.** Kajaani Teppänän puolella kedolla»: Kyyhk. litt.

Ob. Hybriden uppgifves äfven från Uleåborg Raatti i Uleå socken på en äng vid Määttä gård: Zidb.

Ik. »vaikka muualla [paitsi Kiviniemessä] Sakkolassa puuttuu nykyään *G. verum*, tavataan sekalajia itsenäistyneenä (f. *medium* ja f. *submollugo*) *G. mollugo*'n seurassa p — st fq: Hid. comm.

Om utbredningen i **Ta.** Sääksmäki tillägges: »Yleensä st fq, esiintyen seur. muotoina, jotka asteettain liittyvät toisiinsa: f. *submollugo* st r. f. *media*, vaihteleva ominaisuuksiltaan, st fq ja f. *subverum* rr Kärsässä Ylitalon alueella»: Hid. comm.

Se f. ö. under *G. verum* f. *albida* och *G. mollugo* var. *ochroleucum.*

Galium mollugo × ruthenicum.

In Fennia australi et media tribus tantum locis adhuc lectum est.

»(Tantum) in par. Jorois et in par. Lojo Regionis Aboënsis lectum

est»: Schedae II p. 146 under namn af *G. mollugo α elatum* Thuill. × *G. verum* L. * *Ruthenicum* Willd.

A b. Lojo Mongola »prope Bryggeriet»: Lindberg!, jfr (Prot. 3, XII, 1898) Medd. XXV p. 34, då hybriden anmäldes som förut obeskrifven och för flora-området ny, och l. c. p. 98, där den betecknas som möjl. tillfällig, etc.

S b. Jorois Järvikylä Rantahovi »ad margines fossarum in agro inter parentes»: Lindberg i Pl. Finl. exs. N:o 959; »Juuka Petrovaara kuivalta rinnekedolta Rinteelän luota ylikylältä»: Kyyhkynen!, jfr Kyyhk. Matk. p. 98; exemplaret bestämdt af Lindberg.

Galium mollugo L.

In parte austro-orientali Fenniae frequentissime provenit; ad occidentem et septentrionem versus rarescit. Ad septentrionem versus in parte orientali usque ad 66° 40′ rarissime procedit.

Ad vias et in agris provinciarum meridionalium mediarumque, Vesilaks: Wirz. pl. off.; Eur. omn. exc. Scand. bor. . . .: Nym. Consp. p. 324; adest in Fenn. bor. immo Lim.: Nym. Suppl. p. 152; per totam Finlandiam dispersum: Schedae II p. 146, vide etiam DC. Prodr. IV p. 596, Led. II p. 407, Liro Ured. p. 330—331 et 522, Norrl. in Atlas p. 8, Link. Stud. II et infra.

A l. Jomala ad septentrionem versus a Kungsö prope viam publicam 1907, Lemland Nåtö! 1901, Mariehamn 1901: Palmgr.; Mariehamn 1898 (G. Lagerheim), Hammarland compl. locis, Jomala complur. locis, Eckerö Storby: Liro Ured. p. 330—331. — **A b**. Åbo r prope Sampalinna: C. J. Arrh., spec. legit Hollmén!, etiam in Sæl. herb.; Åbo ad ripam fluvii Aura veris. eff.: Arrh.; Åbo (P. A. Karsten): Liro Ured. p. 331; Pargas: J. M. J. af Tengström!; Pargas Stortervo ad Dirfall: E. Reuter; Pargas [»Parainen»] Ålö Malm ad marginem calcariarum: Pesol.; Tenala in vicinitate templi 1917: Häyr.; Kisko Orijärvi: Hult coll.; saepe in Karis: N. Pr. 1890 N:o 173 (Aftonnummern i Lantbruksafd.); Lojo in insulis lacus Lojo et in vicinitate huius lacus p—st fq: Pesol.; Lojo Mongola in prato infra Linnais: Brenner!; nonnulla spec. e Lojo in Lindb. herb.; [Vihti] st fq: Flinck,

cfr Link. lev. p. 18; st fq: V. E. Broth.; Mynämäki r Hintikkala in loco non amplo [»joks. rajoitetulla alueella»]: Caj. Kasvist.; [Nystad] in horto [»puistossa»] ad templum novum: Söd.; vide etiam infra. — **Nyl.** Ekenäs Danskog 1893: Häyr.; rr »unico loco ad Fagervik paucissima spec. ann. 1851—1853 legi»: His., spec. lectum prope »Masugnen»! ad var. *ochroleucum* (Fr.) vergens; Ingå in vicinitate templi et Svartbäck! p: Brenn. växtf. p. 77, cfr Link. lev. p. 18; [Ingå] st r in taeniis, enum. e 5 locis, in terra continenti p: W. Brenn. Växtg., quem l. inspicias, spec. ex Ingå Barö!; [Kyrkslätt] in coemeterio: Rosb. Kyrksl. p. 109; Kyrkslätt Strömsby: Brenner!; Esbo Mäkkylä cp [»några täta bestånd»] ad viam publicam: Gadol. 1911; Esbo Svinö: Kihlman!, vide etiam Popp. p. 33; Helsingfors promuntorium Lappviken: Sælan!, alia spec. ad var. *ochroleucum* accedunt vel pertinent!; Helsingfors Djurgården etc.: Hjelt; Helsingfors Tölö, Sörnäs et in Horto botanico: Kihlm. ann., cfr Kihlm. Beob. p. XII; nunc in vicinitate opp. Helsingfors st fq: Link. lev. p. 18; in partibus mediis par. Helsinge [1918] fq—st fq: Link. comm.; p, hic illic . . . non cp, enum. ex 6 locis: Hid. Tiet., etiam Ulv. enum.; Helsinge Åggelby st cp in aggere viae ferratae: Häyr.; Thusby cp in pratis cultis et ad viam ferratam: Hjelt, vide etiam Åstr. & H.; [Nurmijärvi] st r ad praedium Kytäjä [= Nääs] et hic illic cp prope templum: Stenr.; Lovisa: C. J. Arrhenius! et G. Sucksdorff!, vide etiam N. Pr. 1890 l. c. [vide sub **Ab.**]; Orimattila fq — st fq: Link. lev. p. 18; Sibbo: A. E. Blomqvist!; Borgnäs [»Pornainen»] Laha 1903: Liro Ured. p. 331, Borgå compluribus locis prope oppidum ad viam publicam etc. 1921: Häyr.; Sæl. Ö. Nyl. non comm.; cfr etiam Prytz cont. [infra p. 334] et vide infra. — **Ka.** Lavansaari: E. Nylander!, cfr Brenn.; (st r) ex. gr. Säkjärvi (!) Bertilä: Blom!; [par. Viborg (!)] Pälli: Wainio ann.; fq: Lindén, vide etiam infra. — **Ik.** st fq: Malmb.; Vuoksela Räihäranta et Sakkola fq 1921: Hid. comm.; [in tota Ingria fqq: Meinsh. p. 149].

Sat. Birkkala Pitkäniemi: Malmgr., complura spec. e Birkkala in H. M. F.; Raumo Sorkka: Valle in Medd. XLIII p. 125; Tyrvää (P. A. Karsten): Liro Ured. p. 331; [Loimaa] r Vesikoski Kuukka (spec. in herb. alumnorum): Saur.; st r et st cp in

oppido Björneborg Hjulböle prope viam publicam, Ytterö 1906 (Hj. Rosenlew auct. Fontell): Häyr. Björneb.; st r — p cum var. *ochroleucum* Karkku Järventaka, Mauri, Sarkola etc., Mouhijärvi Salmis, Birkkala Haavisto etc., Kyrö Mahnala, Pinsiö etc. [cfr Asp], extra territorium cpp ad templum par. Ylöjärvi, Lavia in vicinitate templi et cp in Norrmark: Hjelt, vide infra; Vesilahti fq (—fqq): Norrl. ant., vide supra; Ruovesi ad sinum Jäminki: Hjelt, spec. e Ruovesi leg. J. Th. Durchman in herb. lyc. n. — **Ta**. [Tammela] Mustiala pcc nonnullis locis, Forssa cp nonnullis locis, in marginibus viae ad Tammela versus etiam cp, [Akkas] ad stationem Toijala st cp: Link. comm.; [Kalvola] haud infrequens: Knabe Fört.; Sääksmäki r prope Hakala [»Haga»]: Tikk.; Sääksmäki Valkiakoski: Sæl. Fört.; Kangasala Växiö: Sæl. herb.; Kangasala et Urdiala complur. loc.: Norrl. ant.; Kangasala (fq): Hjelt; Luopiois prope templum, Padankuosi, Kuohijoki et Saaris, in par. Pälkäne interdum fq: Leop.; Sahalahti 1900: A. Torckell in Häyr. herb.; Kärkölä Järvelä et complur. locis in vicinitate templi 1919: Link. comm.; Lammi! st fq: Leop. ann.; st r ex. gr. Kurhila, Hillilä, Vähimmaa, Lahti, templum par. Hollola ad viam Uskila versus cp: Norrl. s. ö. Tav.; Hollola pc in vicinitate templi, Lahti compluribus locis, Asikkala Kurhila, Anianpelto et Kalkkinen 1917: Link. comm., cfr Link. lev. p. 18; Padasjoki 1905: M. Öberg in Häyr. herb.; Sysmä Nordenlund, in vicinitate templi et Saarenkylä in praediolo quodam: Link. comm.; [par. Gustaf Adolf] r Vehkasalo: Bonsd.; par. Gustaf Adolf [»Hartola»] in vicinitate templi 1917: Link. comm.; par. Gustaf Adolf Echo: Knabe litt.; [Kuhmoinen?] Kunnaton [ad effluvium occidentale lacus Lummene]: Hult tr. p. 197; st r [Längelmäki] Tunkelo st cp in horto, ad fretum Röyhtö, Orivesi prope deiectum Leppähammas, sp: Borg Tiet.; Korpilahti compluribus locis in vicinitate templi et Putkilahti Vaaru, ambobus locis 1916: Link. comm. — **Sa**. p: Hult; Nyslott: Wainio ann.; Mäntyharju! Kuortti, Toivola et ad stätionem viae ferratae, Hirvensalmi in vicinitate templi, Kirjala et Porkkila, Mikkeli Otava, omnes adnotationes 1917, Mikkeli in oppido et in vicinitate eius fq 1920: Link. comm.; Nyslott [»Savonlinna»] Kalkuunniemi, Vääräsaari etc.: Budd. muist.;

vide etiam Medd. XXXVI p. 3; 5 spec. in H. M. F. — **K1.** fq: Fl. Kar.; [Parikkala] st fq: Hann.; ad Kirjavalaks et alibi in Karelia usque ad Uukuniemi fqq: Norrl. Symb., cfr l. c. p. 8; Impilaks et Suistamo fq, Pälkjärvi p 1876: Hjelt; in vicinitate lacus Ladoga fq, interiore in parte fq—st fq: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. II, Link. lev. p. 18 et vide infra. — **Kol.** fq — fqq, ad Nikola haud adn.: Elfv.; vide etiam infra.

Oa. r Alavus compluribus locis!, Mustasaari lskmo: Laur. Växtf., cfr Alc. III, vide etiam infra. — **Tb.** Jyväskylä (fq), Korpilahti et Laukaa [in vicinitate templi] 1916: Link. lev. p. 18 et Link. comm., vide ceterum infra; Kivijärvi in vicinitate templi: G. Marklund!; Viitasaari Lakomäki in prato turfoso iuxta fossas cp: Kihlman!; Pihtipudas r ad deversorium Kangas etc. prope templum, Alvejärvi Kotalahti et Vinnilä, Kinnula rr Muhola ad viam publicam: Roiv. — **Sb.** Leppävirta Varkaus et Alapiha: Enw.; [Leppävirta] haud fq, compluribus tamen locis visum: Enw. in enumeratione recentiore; Jorois Järvikylä Rantahovi: Edit Lindström!; Jorois Järvikylä: Lindberg!; st r: Mela, spec. e Riistavesi!; Kuopio: C. E. Roos!; [Kuopio] p — st r, enum. e 10 locis: Link. Lis., quem l. inspicias, vide etiam Link. lev. p. 18 et infra; Kuopio Valkeinen: Budd. muist., vide etiam Ter. Muist. p. 118; Jorois (?) ad stationem Kolma cp in aggere viae ferratae, Virtasalmi Angele ad Syvälahti et Vehmasmäki, Pieksämäki pag. Rummukka duobus locis, Leppävirta complur. locis ad fabricam Varkaus cp [vide Enw.], Suonenjoki, ut videtur, in aggere viae ferratae ad Salminen, Kuopio Kasurila ad Miettilä cpp, Harjamäki cp et Kolmisoppi Savola, item compluribus locis ad aggeres viae ferratae etc. inter Siilinjärvi et Toivala, Muuruvesi »Juantehtaalla», Kaavi Aittomäki, ad deversorium Säyneinen, 2 locis inter Luikonlahti et Petkellahti, Huosiaisniemi alioque loco in pag. Siikajärvi, Maaninka! complur. locis ex. gr. in insula Hussolansaari et Salmenniemi, Pöljä ad Pulaste, Savisilta, Aappola, Pohjolanmäki, Rietilä etc., Hökönen ad Savola, Lapinlahti Lehtimäki, Nilsiä in vicinitate templi complur. locis, Lastukoski, Sänkimäki, Siikajärvi etc., Juuka Petrovaara Ylikylä, Varpaisjärvi ad Urimolahti, Iisalmi in oppidulo cp in »Palotornimäki» et in paroecia ad Kauppilanmäki et Soi'inlahti:

Kyyhk. litt., cfr Link. lev. p. 18 et Kyyhk. Keski-S. p. 61, vide etiam infra; Pielavesi r? Venemäki Alamökki: Roiv.; Nilsiä Saarikylä Vaivionniemi: Knabe litt.; Nilsiä Suojärvi cp: Kihlman!; Iisalmi r ad scholam: M. & J. Sahlb.!, cfr Diar. 5, X, 1878. — **Kb.** Tohmajärvi et Korpiselkä st fq: Link. Stud. II; p, fq in Liperi! media et orientali: Eur. & H.; Polvijärvi: Woldstedt!; [inter Pielisjärvi et Höytiäinen] p inprimis in vicinitate locorum habitatorum: Axels. Putk.; Juuka Polvela ad Hiltula et Harala in vicinitate Juuanjärvi: Kyyhk. litt.; r Repola Kiimovaara: Wainio Kasv.! — Kon. (fq) usque ad Onegam: Fl. Kar.; fqq in collibus et campis herbidis vel graminosis atque in deustis cp, interdum etiam in lucis silvisque etc. pc habitat, in Saoneshje fqq, in Reg. occ. fq: Norrl. On., cfr Günth. p. 41; Suojärvi fq — st fq: Link. Stud. II, quem l. inspicias.

Om. r Gamla Karleby, Kronoby in taeniis Kannören [spec. lectum prope Väderholmen!]: Hellstr.; st r Alajärvi in valle Lohijoki, Lappajärvi in vicinitate templi st fq, Evijärvi Pitkäsalo Jyrkkäposta! et in vicinitate templi (Elli Wikman): A. L. Backm. Fl.; Oulainen frustra quaesivi: Parv. Oul. p. 67; Brahestad in cultis prope oppidum: Blom!; vide etiam infra. — **Ok.** r ad Mattila 2 spec. 1870: Must.; Sotkamo Hepolehto: Kyyhk. maap. p. 58; pag. Kajana ad scholam agriculturae Seppälä etc., Sotkamo quoque ad Haapala, Paltamo Melalahti Kukkula [spec. determ. Lindberg], Saviranta, Pitkäniitty ad Tolola et Taanunvaara, Ristijärvi Pakarilahti et Härkövaara, Puolanka Talkkunamäki Pölhöniitty, Hyrynsalmi Lietemäki et Kyperä, [Kianta] cp ad fabricam Ämmä!, cpp [»oik. runs.»] ad Hulkonniemi, Roinila et Kanervavaara in vicinitate templi et cp ad Oilola, Keräläkylä ad Lehto!, Pesiönkylä Kulma et Ukkola, Kiannankylä ad Kiannanniemi cp 1917: Kyyhk. et Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom., ubi r sed saepe cpp [»harvinaisen runsaasti»] et tantum in parte australi paroeciae inveniri indicatur, l. c. p. 19, item p. p. Brenn. bidr. et Link. lev. p. 18, vide etiam infra. — Kp. in vicinitate lacus Särkijärvi fq, ceterum e multis locis enum.: Bergr. Ant., spec. lectum a Kellovaara Kypäräisvaara!; [Solovetsk: Selin!].

Ob. st r Kemi Laurila et Valmari, Simo Junes 1888:

Keckm., cfr l. c. p. 14; Alatornio Kalkkimaa in agro: Rantaniemi, vide etiam infra. — **Kuus.** r in vicinitate Paanajärvi prope Mäntyniemi: Wainio Kasv.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143 (Paanajärvi); Mattila [in parte austro-orientali]: W. Brenn. p. 107!; in praediis Juuma, Kuolajärvi Tuutikylä: Pesol. — **Kk.** nondum adnotatum, sed certe indagari poterit.

Lk. Kuolajärvi Ala-Kurtti ad praedium Nivalo in marginibus prati [»nurmipientareilla»]: Pesol.; Kuolajärvi Salmijärvi! in vicinitate pagi [»kyläkenttä»], Sodankylä Vaalajärvi in colle [»nurmikkotöyrä»]: Rantan. kasv. p. 117.

Lim. ad flumen Umba: Selin!, cfr N. I. Fellm., l. c. p. XXI, XXVI et XXXVIII, Herb. Mus. Fenn. II p. 143 et Beket. p. 568; Hirvasjärvi ad septentr.-occidentem versus a tugurio [»kodalta»]: Axelson & Borg!

Pl. Finl. exs. N:o 958 **Sb.** Jorois Järvikylä Rantahovi ad margines fossarum in agro leg. Lindberg.

»In dumetis st r Pyttis (Forselles), Kemi, Uleåborg (Julin): Prytz cont.; se under **Ob.** — Södra Finland: Fries; allt för inskränkt och dessutom vilseledande. — **Ob.** Kemi fq: Jul. Fört. p. 102, jfr M. Castrén p. 340; frekvensen oriktig; i Brenn. Obs. betecknas *G. mollugo* som tillfällig i **Ob.**

Ett stort antal uppgifter om en mer eller mindre tillfällig förekomst föreligga. Att döma af förhållandet i Helsingfors-trakten och i **Sat.** är det visserligen antagligt, att *G. mollugo*, ehuru ursprungligen inkommen med höfrö etc., blifvit allt mer stationär därstädes: det synes mig emellertid lämpligare, att sådana uppgifter äfven vid denna art anföras särskildt för sig. »Praecipue in parte boreali forsitan saepius cum graminibus cultis disseminatum»: Herb. Mus. Fenn. II p. 143. — **Ab.** [Åbo barlastplatsen vid slottet] st pc: Pesol. Tur. p. 43; Åbo [»Turku] vanhan linnan luona puistonurmella»: Pesol.; Åbo p på gräslindor i kyrkträdgården: Gadol. 1885; Åbo Ispois införd med höfrö: E. Reuter; se äfven i texten och under var. *ochroleucum;* »Hangö satamassa pcc 1921»: Hid. comm. — **Nyl.** Ekenäs [»Tammisaari] asemalla pc 1921»: Hid. comm.; adventivart . . . i Västra Nyland p: Klingst. Nyl. p. 106; Helsingfors Brunnsparken 1873: Hult i Häyr. herb.; Helsingfors Djurgården och Degerö st ep flerstädes 1880: Hjelt; jfr Medd. XXVI p. 17, Liro Ured. p. 522 och se Link. lev. p. 18. — **Ka.** »Antrea asemalla pc»: Hid. comm.

Sat. Karkku och Birkkala flerstädes på odlade ängar: Hjelt, jfr Medd. XXVI p. 17 och Link. lev. p. 18. — **Sa.** Joutseno 1921: Hid. comm. — **Kl.** »Hiitola asemalla st pc 1921»: Hid. comm.

Oa. Kaskö parken vid torget: R. Dahlberg!; [Wasa ångkvarn] spars.: Laurén i Medd. XXII p. 39. — **Tb.** [Jyväskylä] »monin paikoin kylvetyillä

nurmilla, ratavalleilla ja jo muuannekin kuiville rinteille levinneenä»: Link. Jyv. p. 191, jfr l. c. p. 185 och Medd. XLI p. 119, exemplar inl. från Tourujoki! och Lempipuro! — *G. mollugo* upptages bland för trakten nya arter, förekommande endast på besådda ängar, men mer eller mindre allmänna: Link. Kasv. p. 158, 159 och 161, jfr äfven Link. lev. p. 18. — För Jyväskylä omnämnes *G. mollugo* af A. Leinberg redan i L. Y. 1902 p. 77. — Kyyhkynen, som uppräknar *G. mollugo* från 25 à 30 fyndorter i **S b.** och från närmare 20 i **O k.**, tillägger: »Laji on tietenkin paljon yleisempi kuin minkä näistä hajaneista merkinnöistä saattaisi päättää»: Kyyhk. litt. — **S b.** Varkaus, Iisalmi, Soi'inlahti, Kauppilanmäki: Kyyhk. Sat. p. 153; af Kyyhkynens beteckning framgår, att arten här kan inregistreras bland de spontana arterna. Arten upptages bland »nuoria tulokkaita»: Link. Lis. p. 6.

O m. Jakobstad (A. Lagström), Gamla Karleby Västra Parken: Knabe litt. — **O k.** »Kajaanin rautatieaseman alueella»: Kyyhk. Kaj. p. 207 och Kyyhk. Sat. p. 153; arten omnämnes härifrån äfven af Metsäv. I Brenn. Obs. betecknas *G. mollugo* som tillfällig i **O k.**, jfr Herb. Mus. Fenn. II p. 97; jag har dock anfört flertalet uppg. i den egentliga texten. — Se äfven under **S b.**

O b. Uleåborg Raattiholme, Uleå Määttä äng (Zidbäck): Brenn. Obs.; Uleåborg på barlast: S. W. Liljeblom!; [Uleåborg] »Hupisaarella [= Frihetsholmarna] läh. lasarettia kasvanut pitkiä aikoja. Nykyään myös useissa paikoin kedoilla kaupungin ympäristöillä»: Leiv. putk., jfr Leiv.; [Uleaborg] »säännöllisesti esiintynyt tienoolla» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 180, exemplar från »Oulujoki Kaupungin ojanvarsi»!; Pudasjärvi 1885, 1886 och 1887 bland odladt gräs nära Lepola gård: Zidb., jfr Brenn. Obs. — Kemi nära Akola: Rantaniemi; i Brenn. Obs. betecknas uppg. med? — Ej i Torneå (Hougberg): Brenn. Obs.

G. mollugo uppräknas bl. a. från **K p o r.** Vorsogor vid Hvita hafvet: Liro Ured. p. 331.

G. mollugo hör till de arter, som under senare år vunnit allt större utbredning i Finland. Detta påpekades af mig redan i Medd. XXVI p. 17—18, men har senare särskildt framhållits af Linkola, se Link. lev. p. 18, jfr äfven K. H. Hällstr. p. 96. Också Palmgren betygar från **A l.**: Stadd i spridning: Palmgr. och Kyyhkynen från **O k.** Kianta: »Leviämässä oleva laji»: Kyyhk. Suom. — Uppgifterna från **N y l.** visa likaledes, att arten i Ingå sedan Hisingers tid tilltagit i frekvens.

Linkola betecknar *Galium mollugo* i Ladoga-trakten som en af kulturen starkt gynnad apophyt med stor utbredning, i det inre området åter som en osäker apophyt: Link. Stud. p. 260 och 256, jfr l. c. p. 163, 332, 398 och Tab. V, se l. c. II. W. Brenner skrifver: »Förefaller att vara anthropochor»: W. Brenn. Växtg.

G. mollugo L. innefattar enl. Focke p. 191 två underarter *G. elatum* Thuill. och *G. erectum* Huds., bägge hybridiserande med *G. verum*. Som

en sådan bastard omnämnes särskildt *G. ochroleucum* Wulf. Af hybridkombinationerna framhållas framför allt de, som närma sig någon af hufvudarterna, t. ex. *G. decolorans* Gren. & Godr. = *G. elatum*×*verum* f. *perverum* etc. — Mela Kasv. [II och] III åter upptager *erectum* Huds. som varietet i motsats till *ochroleucum* Hartm. el. Fr. I Lindb. Enum. särskiljas *α elatum* (Thuill.) och *β erectum* (Huds.), jfr Mela Kasv. V. — Formerna af *G. mollugo* behandlas f. ö. af H. Braun i Oesterr. bot. Zeit. 1892 p. 130—133, 161—165, 196—199 äfvensom af E. L. Ekman i Bot. Not. 1892 p. 289—296, till hvilka uppsatser härmed hänvisas. Lindberg skrifver: »I Lindmans Svensk Fanerogamflora (1918) uppdelas *G. mollugo* i *G. mollugo* L., *G. erectum* Huds., *G. elatum* Thuill. och *G. tyrolense* Willd. Dessa former äro alldeles ej studerade hos oss och kan jag ej uttala mig om deras systematiska värde»: Lindb. comm. — Från Finland föreligga ytterst få uppgifter om formerna af *G. mollugo;* jag kan därföre här endast framhålla önskvärdheten af att dessa äfven hos oss snarast möjligt måtte bli föremål för insamling och kritiskt studium.

Var. *ochroleucum* Fr. Ehuru flertalet uppgifter under detta namn uppenbarligen afse *G. mollugo* × *verum*, som i Lindb. Enum. betecknas som identisk med *G. mollugo* var. *ochroleucum*, anför jag dock dessa uppgifter särskildt.

Nyl., Ik., Ta., Sa., Kol.: Mela Kasv. V.

Ab. [Muurila] »erään kasvin, jonka luulen täksi, tapasin muutamia vuosia sitten eräällä niityn rinteellä Isontalon puutarhan takana. Viime vuosina ei sitä ole enää tavattu»: Renv. — **Nyl.** se under hufvudformen. — **Ka.** Antrea [»S:t Andreae»] Hatula . . . vid gästgifveriet: Lindén. — **Ik.** Sakkola p — st fq: Hid. comm., se under *G. mollugo* × *verum.*

Sat. se under hufvudformen. — **Ta.** Lammi p — st r: Leop. ann. — **Sa.** Villmanstrand: Sælan! — **Kol.** Petrosavodsk (Simming!) — Norrl. On.

Om hybriderna se ofvan p. 327 och 328.

Galium tricorne With.

In saburra rarissime occurrit.

Nyl. Borgå Lindörn i Haikkofjärden: Sælan i (Prot. 10, X, 1885) Medd. XIII p. 228!

Ob. [Uleåborg] Hietasaari på barlast [»6 P. PH»]: Leiv., jfr Mela Kasv. V. Arten upptages icke i Leiv. Putk., hvarför jag förmodar, att bestämningen befunnits osäker. — *G. tricorne* omnämnes f. ö. i floror etc. Om artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . . Scand.»: Nym. Consp. p. 329.

Galium aparine L.

*Forma typica permultis locis Alandiae occurrit; ceterum in Fennia australi usque ad 60° 20′ rarissima est; ulterius vix invenitur nisi in saburra etc. Quod auctores veteres Galium aparine appellant ad * Vaillantii spectat.*

Eur. omn.: Nym. Consp. p. 330 [*G. * Vaillantii* quoque complectitur]; in Fenn. exc. **Al**. . . . Lapp. plurimum deest: Nym. Suppl. p. 154, vide etiam DC. Prodr. IV p. 608 et Led. II p. 419—420 [haec *G. * Vaillantii* quoque complectuntur].

Al. p: Bergstr.; complur. loc. [Finström] Godby, Föglö Gripö: Bergstr. Beskr.; Finström Godby: Arrh. & K.!; Sottunga Kyrklandet r: Arrh.; (st fq) complur. loc. ex. gr. Finström Emnäs!: E. Erikson in Medd. XIII p. 184 nomine var. *genuinum* Vesterl.; Jomala pag. Jomala, Möckelö: Laur. Fört.; Finström prope templum: E. Reuter; Sund Kastelholm et aliis locis: Bergroth; Sund in ruinis Bomarsund: Prim. p. 68; in taeniis Kökar — Geta haud infrequens: Palmgr. Stud. p. 440; vide ceterum inprimis Palmgr. Stud. p. 440—441, ubi e pluribus quam 30 locis enumeratur, et cfr l. c. spec. tab. VIII, item Palmgr. Entf. p. 112; Brändö Fiskö, Lappo [et] Gunnarsten, Kumlinge p: Bergr. — **Ab**. par. Gustafs Lypörtö et Kattkuru!: Bergr., (cfr Medd. XX p. 38); Piikkis Radelma: Lindberg!, cfr Medd. XVIII p. 234; Lojo Linkulla in horto: Brenner!, cfr Alc. IV. — **Nyl**. Helsinge Mjölö: Sælan 1862!, posthac non reperta, cfr Medd. VI p. 217; Borgå Onas Skogskär: Ch. E. Boldt!; vide etiam infra.

Vide ceterum sub *G. * Vaillantii*.

Som mer eller mindre tillfällig betraktar jag *G. aparine* på följande ställen. **Al**. Mariehamn »lastauspaikka»: Oiva Eronen! — **Nyl**. [Esbo] Rulludd ett exemplar: Kihlm.; Esbo: C. Cedercreutz i Medd. XLV p. 68 [afser möjl. * *Vaillantii;*] Sveaborg Vargö [»Suomenlinna Susisaarella] . . . päämuotoa eräällä rinteellä useita»: Hid. Kasv. p. 83, jfr Hid. Suom. p. 69 och Hid. Suom. II p. 155; [Sveaborg] »rr satunnaisesti Susisaari [»Su»] länsirann. Bast. Polhemin luona 1 paik. joku, myös Kuivasaarella (Torra Mjölö) tavattu (M. Puolanne)»: Hid. Tiet. [samma som föreg.]; [Helsingfors Sandhamn] »tavattu rann. puusillan l. Isoon saareen mennessä yk[sityisiä] . . .»: Ulv.; se äfven texten. Lindberg skrifver: Torde nog knappt vara tillfällig på hafsstränder i Helsingfors-trakten: Lindb. comm. — **Oa**. Wasa

Typis impr. 5/7 1922.

Bangården: A. Lindfors! — **O m.** Gamla Karleby någon gång på barlast: Hellstr. p. 147 not. — **O b.** [Uleåborg] »uusi v. 1916 1 kpl»: Huum. Oul. II p. 117. — [Haaparanta] Seskarö 1912: E. Markl. p. 396; sannolikt afser uppg. * *Vaillantii.*

Det äldsta exemplaret af hufvudformen i H. M. F. är det, som 1879 inlämnades af Sælan från **N y l.**, se Herb. Mus. Fenn. II p. XII.

Galium * Vaillantii DC [1]).

In maxima parte territorii frequenter provenit; saltem usque ad 67° 30', sed forsitan ad summum septentrionem progreditur.

Till.; Till. Icon. 72; Kalm; in agris fq: Prytz cont.; in cultis totius Fenniae: Wirz. pl. off.; maxima pars. Fenn. et Lapp.: Fries; adest in Scand. bor. et Fenn. usque in Lappon.: Nym. Suppl. p. 154; per totum territorium dispersum, in Finlandia in cultis fere ubique fq — fqq: Schedae II p. 145 nomine *G. Vaillantii* DC., vide etiam Link. Kultt. p. 138, Link. Stud. II et ceterum sub *G. aparine.*

A l fq: Bergstr.; Brändö fq in agris, Kumlinge Yxskär: Bergr. — **A b.** fq: Zett. & Br.; Iniö fq, par. Gustafs complur. locis ad Södervartsala: Bergr.; Ekl. e Korpo non comm.; fqq, saepe etiam cpp: Arrh. Ann.; fq: Renv., Sand., Printz; p: Sel.; st fq: Flinck; fqq [»yleinen»]: V. E. Broth.; fq — st fq, cp [»yl.»]: Caj. Kasvist., vide etiam Pesol. Tur. p. 43. — **N y l.** fq: His., W. Nyl. et Brenn.; in taeniis p, in continenti parte fq: W. Brenn. Växtg.; fq, subdominans aut pc: Stenr.; st fq, interdum cp: Hid. Tiet.; fqq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila st fq: Link. comm. — **K a.** fq: Blom et Valle tiet.; fqq: Lindén. — **I k.** fq: Malmb.; [in tota Ingria fq et plerumque cp: Meinsh. p. 146].

S a t. fq: Malmgr. et Saur. [»y»]; frequentia incerta, Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb.; st fq: Hjelt. — **T a.** st fq: Leop.; fq: Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; st fq, saepe st cp: Borg Tiet.; fq — st fq: Wainio Tav. or. — **S a.** (fqq): Hult. — **K l.** st fq: Fl. Kar. et Hjelt; fq: Hann.; in vicinitate lacus Ladoga fq, interiore in parte st fq: Link. Stud. p. 273 et l. c. II, vide etiam infra. — **K o l.** in regg. silv. et coll.: Elfv.

[1]) *G. aparine* var. *infestum* W. & K. auctores apud nos plurimi.

Oa. fq: Malmgr. et Laur. Växtf. — **Tb**. Jyväskylä fq: Wainio Tav. or.; (st r) enum.: Broth.; Pihtipudas st fq — p, Kinnula p: Roiv. — **Sb**. fq: Enw.; (fqq): Mela; st fq, ut videtur, enum.: Kyyhk. litt.; Iisalmi (r) Peltosalmi: M. & J. Sahlb. — **Kb**. fq: Eur. & H.; st fq, subdominans — cp: Axels. Putk.; fq — st fq: Wainio Kasv. — Kon. fq in cultis: Norrl. On.; Suojärvi ad partem fq, ceterum st fq — p: Link. Stud. II, quem l. inspicias, vide etiam Günth. p. 40.

Om. st fq: Hellstr.; p: A. L. Backm. Fl.; st fq: Tenn.; [Oulainen] st fq — p: Parv. Oul., vide infra; vide etiam Brenn. Obs. — **Ok**. fq — st fq, in Kuhmo et Kianta haud cp: Wainio Kasv., vide sub Kk. et cfr Must.; (r): Must.; (st r) Paltamo, Kajaani, in orientali parte st fq: Brenn. Obs.; in parte australi enum. e 7 locis: Kyyhk. litt.; fq (?), enum. saltem e 7 locis: Kyyhk. Suom., quem l. inspicias. — Kp. fq — st fq: Wainio Kasv.; enum. e permultis locis: Bergr. Ant.

Ob. in agris hordeo consitis fq: Jul. p. 274; (fqq): Leiv.; in parte septentrionali [**Nor**.] st fq, in vicinitate orae ad Kemi et Simo (fqq), in maxima parte [**Obor**.] st fq: Brenn. Obs.; (fqq): Keckm.; Kemi fqq: Rantaniemi; [fq: O. R. Fries p. 158;] st fq: Hjelt & H., vide etiam Martik. p. 42 et Huum. tiet. p. 163 (adv.). — **Kuus**. st fq — fq, sed haud cp: Wainio Kasv., vide sub Kk.; p: W. Brenn. Fört.; enum. e multis locis: Hirn Fört. et e permultis Pesol. — Kk. fq — st fq ubique, sed non cp omnibus locis ex. gr. Oulanka: Wainio Kasv.; ad pagum Keret: Fellm. Ind.; Koutajärvi: Mela Pl. et ann.; Soukelo: P. A. Karsten!, cfr N. I. Fellm. p. 93 et l. c. p. XXXVIII.

Lapp. fenn. st fq: Hjelt & H.; [r Pajala: Birg. p. 95;] in cultis p et st pc: Blom Bidr.; in Kemijärvi et in parte australi par. Sodankylä in cultis st fq — fq, observatum adhuc ad Kaaretkoski et Lokka: Wainio Not., cfr l. c. p. 30, Hult Lappm. et vide infra; in pago Vuorijärvi: Stjernv.; Kuolajärvi Yli- et Ala-Kurtti: Pesol., vide etiam infra; [»in agris Lapponiae rr mihi visum est ad Idivuoma par. Enontekiäinen [»Enontekis»] Tornensis] . . .»: Wahlenb. p. 49; (fq): Fellm. Lapp. — [**L. ent**. reg. subalp. p: Læst., vide etiam Zetterstedt II p. 178.]

Lapp. ross. Umba in agro *Brassicae rapae:* Mela Pl.;

ad Talvijoki ad casam truncos trahentium [»Tukkilaisten pirtillä»]: Axelson & Borg!, cfr Medd. XXIX p. 38 et vide infra; Kaskarantsa: Mela Pl. et herb., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 97; prope ostium flum. Nuotjok in cultis solani tuberosi: Lindén!; Fellm. Ind. et N. I. Fellm. vide sub Kk.

Pl. Finl. exs. N:o 954 **Nyl.** Kyrkslätt pag. Österby Tera in agro *Solano* consito leg. Lindberg.

Kalm, Prytz cont., Wirz. pl. off., Jul., Wahlenb., Fellm. Lapp. och Ind., Norm. Fl. Spec. p. 556, Blytt p. 699, liksom äfven Asp, Warelius, M. Castrén p. 338, Martik. p. 42, Jul. i V. Ak. H. p. 175, Zetterstedt II p. 178, Birg. p. 95 m. fl. använda namnet *G. aparine*, ehuru deras uppgifter efter all sannolikhet afse *G.* * *Vaillantii*. — Meinsh. p. 146—147, Nym. Consp. p. 830 och Led. II p. 419—420 förena *G. aparine* och *G.* * *Vaillantii*. A. Nyl. omnämner ej alls arten.

Kl. m. fl. Om utbredningen härstädes nämnes: »Koko tutkimusalueen osalla fq, mutta syrjäisemmissä seuduissa osittain vain st fq tai joskus vieläkin vähemmän»: Link. comm., jfr Link. Stud. p. 390 och l. c. II. — **Om.** Från Oulainen skrifves senare: »Joks. tavall. väkevämmissä pelloissa. Laihemmissa pelloissa se kyllä on huomattavasti harvinaisempi»: Parvela i brefkort af 25, IX, 1920, jfr Parv. Oul.

Här förtjänar omnämnas, att Wainio som artens nordgräns anger Kaaretkoski (67° 34′), där den är fq — st fq: Wainio Not. p. 30. I Lim Talvijoki betecknas arten som mer eller mindre tillfällig: Medd. XXIX p. 38. Från norskt område säges: »Nyborgs omegn i 1857 [Th. Fries], men sikkert nok kun tilfældig»: Norm. Fl. Spec. p. 556, jfr Blytt p. 699.

Linkola anser *G.* * *Vaillantii* vara en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 245, jfr l. c. p. 315, 341, 390, Tab. V och l. c. II. Äfven i W Brenn. Växtg. betecknas växten som anthropochor.

Galium Vaillantii var. spurium (L).

In Fennia inprimis media rarissime et ex mea sententia adventicium occurrit.

»In agris lino consitis raro adventicium»: Herb. Mus. Fenn. II p. 143.

Ab. Varieteten upptages härifrån: Kivir. Kouluk.; det är mig ej bekant, hvarpå uppg. är grundad.

Ta. »Fanns 1868 i en linåker i Koski»: Norrl. s. ö. Tav.! under namn af *G. spurium* L., jfr Medd. VI p. 217. — **Sa.** Joutseno Leppälä »in agro linaceo»: Sælan!

Oa. [Wasa ångkvarn] 1887, 1892 t. allm.: Laurén i Medd. XXII p. 40. — Kon. »Kendjärvi! et Koikari in agris, Suopohja (Simming!)»: Norrl. On. under namn af *G. aparine* var. *leiospermum* Wallr.; Tolvoja »inter Linum usitatissimum»: Kihlm.!

Asperula odorata L.

In Fennia australi non supra 61° 45′ rarissime occurrit.

Till.; Kalm; »på flere ställen i skären under berg i skogrika orter såsom vid Anavais i Töfsala till myckenhet»: Hell. p. 3; ad radices montium in oris maritimis (p): Prytz cont.; in umbrosis litoris extimi et insularum circa Aboam: Wirz. pl. off.; Fenn. merid.: Fries; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 332; Fenn. mer.: Nym. Suppl. p. 55, vide etiam DC. Prodr. IV p. 585, Led. II p. 400, item Valle Hav. p. 58, 59 et 63.

Al. r: Bergstr.; [Föglö] Degerby: Bergstr. p. 4; [Föglö] Gripö: Bergstr. Beskr. et Arrh.!, spec. indidem reportavit H. Federley!; Hammarland Strömma: Hult herb.; Lemland »Flaka holmen»: Laur. Fört.!; Lemland Lemböte: Florstr. comm.!; Sund contra praedium sacerdotis 1883, sed 1885 non visa: Prim. p. 68—69, quem l. inspicias, etiam in Palmgr. Stud. p. 440 relatum; Föglö Bänö, Hammarland inter Strömma [vide Hult herb.] et Skarpnåtö Äppelö: Palmgr. Stud. p. 440, ubi priores adferuntur, cfr l. c. Spec. tab. VIII, item Palmgr. Entf. p. 83 et 112; r Kumlinge Ingersholm: Bergr.! — **Ab.** Hell. vide supra; Lojo prope Ojamo: Hels., spec. indidem reportavit S. O. Lindberg!; Lojo Haikari: Lindb. herb.; vide etiam infra. — **Nyl.** Esbo in coryleto ad Bobäck 1896: Palmgr.!; Helsinge Jollas in praedio [»villan»] Honkasyrjä: R. Collander!; [Borgå] Pellinge Hasselö: A. A. Magnusson! et O. Eklund in dupl.; Perno [»Pärnå»] Kabböle: Å. Nordström in Häyr. herb. et Alc. V; rr, »på nordöstra sidan af Vakterpää holme nära Bullers i Strömfors»: Sæl. Ö. Nyl.! — **Ik.** r, Pyhäjärvi Sortanlaks: Malmb.!; Pyhäjärvi prope pag. Riiska: G. Lång in dupl.!; Sakkola prope Kurikka: Lindberg!; Sakkola ad septentr.-occidentem versus a Karhola st pc: Hid. comm. 1921; [in tota Ingria hic illic: Meinsh. p. 149].

Ta. Kangasala (D:r Blåfield): Malmgr. p. 20; Pälkäne prope Kankais [non Kaukais] in luco (Zidbäck!): Leop.; Pälkäne in promuntorio Uutane sub praedium Kankahinen: K. Åström!, cfr Medd. XXXVII p. 160 [ad eundem locum atque adnotatio antecedens spectat]; Janakkala Harviala 1872 (O. Brusin): Knabe

litt.; [Tavastehus] (p) ex. gr. ad Hätilä: Asp. & Th.; Hollola Tiirismaa: Wainio ann.; Asikkala pag. Kopso »Hokkala hagen» cp: Norrl. ant., cfr Norrl. s. ö. Tav. p. 91, spec. ex eodem loco iam leg. Nikl.!; Asikkala Luihtala [»Liuhtula»] ad rivulum in lac. Ruotsalainen fluentem: Nikl.!; rr Luhanka Onkisalo cp: Wainio Tav. or.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143. — **K l.** Valamo prope Hirmulanlampi: Malmberg!, cfr Norrl. Symb., Herb. Mus. Fenn. II p. 143, Huum. retk. p. 223 et K. H. Hällstr. p. 95, spec. e Valamo etiam reportaverunt Backman!, Maja Arvonen! et Pesola!

A b. Bergstr. upptager arten äfven från Dv, d. v. s. västra delen af östra skärgården [Korpo etc.]; då någon närmare uppgift ej lämnas i Beskr., är det möjligt, att Hellenii uppgift afses eller ock att uppgiften beror på något misstag. — Runsala: Wirz. M. S. Uppgiften är ingalunda osannolik; då emellertid ingen av de många exkurrenter, som senare ströfvat omkring på Runsala, veterligen anträffat *Asp. odorata* därstädes, har jag ej ansett mig böra upptaga arten på Wirzéns auktoritet. — **S a t.** I Valle kasv. p. 67 anföres genom ett skriffel *A. odorata* i st. f. *A. tinctoria*. — **O b.** r träffad i Frantzila af Commin. Ganander: Jul. p. 274; om uppgiften öfverhufvud har någon grund, hänför den sig sannolikt till *Galium triflorum*.

Asperula glauca Bess.

Adventicia in Fennia australi rarissime occurrit.

N y l. Helsingfors Vådö: elev V. Alli!, inl. genom K. Hildén, och elev T. Damsten!, jfr om hvardera Medd. XLIV p. 199 och 261; exemplaren bestämda af Lindberg, som skrifver: »på ängsbacke, sannolikt inkommen med gräsfrö»: Lindb. comm.

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 332 under *A. galioides* MB.

Asperula tinctoria L.

In Fennia austro-occidentali rarissime occurrit.

S a t. Raumo Sorkka: Suoma & K. J. Valle! in (Diar. 3, II, 1917) Medd. XLIII p. 124—126, cfr l. c. p. 231 et 293, L. Y. 1917 p. 37, Sv. Bot. T. 1917 p. 421 et Valle Kasv. p. 67, ubi errore legitur *A. odorata*, etc.

A l. Jomala på en torr backe (lerjord): eleven Skutnabb!, exemplaret inl. genom O. Collin; Lindberg anmärker med allt skäl härtill: »Uppgiften

behöfver bekräftas». I Mela Kasv. V omnämnes arten som tillfällig på Åland, hvilket naturligtvis är vilseledande.

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. 333 och Nym. Suppl. p. 156.

Asperula arvensis L.

In Fennia semel adventicia lecta est.

O a. tillfällig å åker i Korsnäs 1888: elev I. Forsman!, inl. genom Buddén, jfr Alc. IV och Mela Kasv. V.

Sherardia arvensis L.

In hortis, in saburra etc. raro adventicia occurrit.

A b. Åbo i en trädgård bland persilja 1882 (E. Reuter), på en gårdsplan (T. Carpelan) 1884: O. Reuter i Medd. XIII p. 201; på flere gårdar i Åbo: E. Reuter! och Arrhenius i Medd. XV p. 216; S:t Karins Waarniemi 1885: Lindén Bot.; Nagu Ernholm »in horto spontanea»: A. Dahl!; Pojo Brödtorp »in hort. spontanea e seminibus importatis»: Hisinger!; »satunnainen kasvoi kesällä v. 1900 puutarhassamme Niemenkylän Lounais-Vihdissä, mutta ei ole senjälkeen siellä löytynyt»: V. E. Broth. — **N y l.** Ekenäs ster. tillfällig i trädgård aug. 1900: Häyr.; Ingå Svartbäck i förfallen trädgård: Brenner!, jfr Alc. IV; Esbo [å en villa invid] Bastviks ångsåg som ogräs bland *Reseda* (elev Ignatius): S. G. Elmgren i (Prot. 4, X, 1884) Medd. XIII p. 194, exemplar insamladt af Elmgren!; Helsingfors [»Helsinki] Hortus botanicus tienvierillä villiytyneenä 1916»: Hid. comm.; på en gårdsplan i Borgå 1884, där arten sedan dess hållit sig kvar (Strömborg!): Sælan i Medd. XV p. 216 och Bot. Not. 1887 p. 273. — **K a.** Wiborgs socken: Elmgren l. c.; Wiborgs socken Yläsäiniö by åker: elev A. W. Forsman!; uppg. afser samma lokal som föregående.

S a t. [Loimaa] Vesikoski »Lahden piha (oppilaitten ottama kasvi)»: Saur., där arten betecknas som tillfällig; uppg. erfordrar bekräftelse. — **T a.** Heinola: A. Hj. Sallmén!, jfr Alc. IV. — **K l.** Sortavala i stadsträdgården (R. Lupander 1899): Knabe litt.

O m. Jakobstad sophög (elev Astrid Lindfors herb.): Knabe litt.; uppg. upptages till vidare undersökning.

O b. [Uleåborg] »löytynyt joinakin vuosina Hietasaaren lastauspaikalla sekä muuallakin Hietasaarella»: Leiv. putk., jfr Leiv.; Uleåborg [»Oulu] v. 1901»: Huum. pain. p. 86.

Sherardia arvensis torde äfven någongång odlas som prydnadsväxt. Härom har jag antecknat: **S b.** »eräänä kesänä koristekasvina Lahtelan puutarhassa Maaningalla. Nähty myös jossakin huonekasvina kesällä 1918»: Kyyhk.

Om artens allmänna utbredning säges: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 335.

Af familjen **Rubiaceae** omnämnes *Cephalanthus occidentalis* L.: Elfv. Vedv. p. 51; om denna art hänvisas till originalet.

Adoxaceae.

Adoxa moschatellina L.

In Fennia australi satis raro (—passim) usque ad 61° 40′, dein autem a 65° 45′ ad septentrionem versus usque ad summum fere septentrionem quamvis rarissime occurrit.

Till., vide Not. X p. 238 not.; Till. Icon. 53; Kalm; in nemoribus umbrosis Finl. australis et medialis minus fq: Prytz; Eur. plur.: Nym. Consp. p. 321; in occidentali parte Finlandiae australis p usque ad c. 61° 30′, in orientali usque ad c. 62° progreditur. In Finlandia media nunquam lecta est. Ceteroquin in Ostrobottnia boreali ad opp. Kemi (65° 50′) crescit. In Lapponia multis locis plerumque in vicinitate maris obvia, etiam in subalpinam regionem ascendit: Schedae p. 112, vide etiam DC. Prodr. IV p. 252, Led. II p. 382, Lindr. Verz. p. 36—37, Valle Hav. p. 58 et 59, item Link. Stud. II et inprimis Rantan. Kasv. p. 105—111 cum tabula geographica p. 106.

A l. p: Bergstr.; Skråfskär etc.: Bergstr. p. 4; complur. loc. [Föglö] Gripö [etiam Gadol. 1887], Godby et Finström: Bergstr. Beskr.; Mariehamn: Sælan in dupl.!, Gadol. 1887 et Knabe litt.; Finström Bergö Södergård: Erics.; Sund Björnby [Björby auct. Palmgr. Stud.]: Hult herb.; Saltvik: J. A. Bomansson!; Saltvik Haraldsbyholmen: E. Erics.; p Finström Färjsundet!, Grelsby, Emnäs et Strömsvik, Jomala Dalkarby et Möckelö, Hammarland »Frebbenby sundet»: Arrh. & K.; Geta complur. loc. in vicinitate Finnö: Ch. E. Boldt; Eckerö Marby (Linnaniemi): Liro Ured. p. 337; Eckerö Storby: Axelson!; Eckerö Böle prope Käringsund: Lindb. herb.; Föglö Gripö, Lemland Granö, Nåtö, Granholm et Askö, Jomala Ytternäs (Florström!),

Ramsholm!, Geta in insula Höckböle, Finström Emnäs (Ol. Meurman), Finnö (Ch. E. Boldt) et Bastö: Palmgr. Stud. p. 445—446, ubi priores ad maximam partem adferuntur, cfr l. c. spec. tab. VII; p in Alandia occidentali et orientali, ceterum uno tantum loco in Föglö: Palmgr. Entf. p. 94, cfr l. c. p. 112. — **Ab**. p: Zett. & Br.; Runsala: Leche p. 27, Lindr. Verz. p. 36, E. G. Printz, Pesol. et Aug. Renvall!; in prato Vanhalinna $^1/_2$ mil extra port Tavast: Leche p. 34, vide etiam Bidr. till känn. af Finl. natur och folk XLVIII, Helsingfors 1889, p. 481; Åbo Prästholmen 1885, S:t Karins Kulho 1886: Lindén Bot.; Åbo [»Turku»] Heikkilänmäki et Muhkuri in vicinitate oppidi, Ispois et Kathrinedal, Piikkis Harvaluoto Tuorla!: Pesol.; praed. Korpo in »Näset»: I. Ringbom!; Reso: A. Torckell!; Sagu Karuna: K. Langenskiöld in herb. lyc. n.; Pargas (r) Lillholmen: Adl.; Pargas st r—r Långholmen, Lenholmen (O. M. Reuter): Arrh. Ann.; Pargas [»Parainen»] Muddais Östernäs: Link. comm.; Pargas Lesjör: Pesol.; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; Halikko: H. Warén! — **Nyl**. Esbo Kaitans (Kihlman): Lindr. Verz. p. 37; Helsinge prope Helsingfors ad viam magnam: Komminister E. Reuter!; in vicinitate Helsingfors p: Kihlm. ann., spec. e. Gumtäkt!; etiam multae aliae adnotationes e vicinitate oppidi Helsingfors adsunt, W. Nyl. autem non comm., cfr l. c. p. 53 not.; Thusby haud fq: Åstr. & H. — **Ka**. [Jääski!] r Hallikkala (J. E. Komi), Niemi Ritoja nonnullis [»parissa kolmessa»] locis ad partem mediam rivi: Valle tiet. p. 36, cfr Valle Hav. p. 33, 42, 48, 51, 52 et 62; Viborg Monrepos etiam ad Nurmis prope Viborg lecta ab J. Lunelund: Zilliacus!, ut olim adnotavi. — **Ik**. r Pyhäjärvi (Læthén!): Malmb., spec. e Pyhäjärvi etiam leg. Ehnberg!; Uusikirkko Vitikkala: O. A. Gröndahl!; [Meinsh. p. 145 non ex Isthmo enumerat, cfr l. c. p. XXVI].

Sat. r: Gadd Sat. p. 48; Kauttua, Ulfsby: Malmgr., spec. e Kauttua leg. Simming!; [ad lacum] Pyhäjärvi: M. Werving!; Raumo: K. R. Paqvalin! et [W.] Wallenius in dupl.!; Raumo Sorkka: Suoma & K. J. Valle!; Euraåminne Väckärä: Kl. Wahlman!; Björneborg Ruhade (Artemjeff?): Hasselbl.; Nakkila: Å. G. H. in dupl.!, cfr de his Häyr. Björneb.; r et st cp [Ulfsby!] Saaris, Nakkila praedium Anola (H. Selin): Häyr. Björneb.;

prope praedium Kumo: Hjelt, spec. e Kumo leg. G. Knorring in herb. lyc. n.; Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 24; Birkkala: alumn. A. L. v. Knorring! — **Ta**. Messukylä Vuohenoja: Sola!; Sääksmäki: [C. O. J.] Blåfield!; Pälkäne ad Tommola etc. (Zidbäck): Leop.; Hauho: Herk.; [Tavastehus] p: Asp. & Th., spec. lectum a Kekoni!; Tavastehus Myllymäki: A. Brander!; Hattula Koreela $^1/_2$ km a ripa lacus Vanajavesi: Hild. leht. p. 168; Hattula Pelkola Emmois: A. Wegelius!; Lammi prope templum: Liro Ured. p. 337, vide etiam sub Pl. Finl. exs.; Asikkala: Nikl.!; st r in declivibus nonnullorum rivorum in lacum Vesijärvi influentium, ut Kamppila, Hammo, Huili, Kartanomäki (Strömborg), Koski: Norrl. s. ö. Tav. — **Kl**. r ad Sortavala: Fl. Kar., spec. leg. C. Bergström in dupl.!; r st pc in luco ad Veijalanjärvi in par. Hiitola: Lindén, spec. ex Hiitola in vicinitate templi!; Kronoborg: A. E. Olsoni in herb. lyc. n.; r Sortavala Rautalaks etc.: Backm.; Sortavala Vakkosalmi: Mustonen in dupl.! et S. Cantell!; r in vicinitate lacus Ladoga: Link. Stud. p. 281 et l. c. II; Sortavala st r Rausku, Kirjavalaks! ad ripam occidentalem et Juvosenlahti, Heinjoki Rantalahti, Petrakallio [etiam Knabe litt.] duobus locis, Kekrinlahti infra Kypärämäki, Hympölä »Munkin hovi», Kiislahti, Tuokslahti et Tuoksjärvi infra Leipämonmäki, omnes loci, ultimo excepto, in vicinitate ripae, Impilaks in luco ad meridiem versus a deversorio [Kitelä]: Link. comm., cfr Link. Stud. p. 35 et l. c. II; Sortavala ad pedem montis Louhuvuori: Pesol.; Sortavala Yhinlahti Mairutlahti, Kukkasaari et ad pedes montis Kuhavuori (K. H. Hällström): Rantan. litt.; Sortavala Helylä inter Helmijärvi et Tohmajoki nonnullis [»parissa»] locis, Riekkalansaari in parte orientali: Pesol. tutk. p. 77, quem l. inspicias; cfr de his Link. Stud. II p. 438 et l. c. p. 491. — **Kol**. prope Petäjäselkä, circa Soutujärvi duobus locis, Kaskinen, haud procul ab livina et Vosnessenje!: Caj.; adhuc modo ad Petrosavodsk lecta (Simming!): Norrl. On.; locis umbrosis circa Petrosavodsk: Günth. p. 40.

[**Kp**. Solovetsk ad monasterium: Ivanitzky!, cfr Rantan. Kasv. p. 107.]

Ob. rr Torneå [vide infra], Kemi: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Kemi: Hougberg!, cfr Diar. 4, XI, 1882 in Medd. IX

p. 151; r Kemi Kallinkangas, ad Laurila (!) et Heikonen, ubique pcc: Keckm., cfr l. c. p. 14; Kemi rr Mahlasaari ad Laurila, ad praediolum Hildén: Rantaniemi; Torneå: O. Hjelt M. S., vide infra; Kemi Huha (A. Rantaniemi), Tervola Vähäjoki! et Louejoki: Rantan. kasv. p. 108 et 109.

Lk. ad Värriöjoki et ad Värriötunturi infra montem Värriötunturi: Rantan. kasv. p. 109!; ad Värriöjoki infra Kolsakoski: Rantan. kasv. p. 117 et Medd. XLVI p. 226. – **Li**. Inari Pitkämatti (G. Ekman): Rantan. kasv. p. 107; »ad mare septentrionale in Lapponia maxime orient.—septentrionali Fælles dicta [=Varangria australis] usque ad Vadsö rarius»: Wahlenb. Fl. Suec. p. 255; in Finmarkia orientali ad fines Rossiae (Deinboll): Blytt p. 887; [Nyborg: Schüb. Virid. p. 127;] Jarfjorden Jarfjordbotn in sinu intimo: Norm. Fl. Spec. p. 541; ad Rappenjaschka: Arrh. Ant.!; vide etiam Hartm. p. 156.

Lapp. ross. ad sinum Varangricum rr: Fellm. Ind.; Petshenga [»Peisen»] semel tantum lecta: E. Nylander & [M.] Gadd!, cfr Th. Fries p. 183 et de ambobus N. I. Fellm. [= Lf. in Herb. Mus. Fenn.]; etiam circa Ponoj et Triostroff! rr: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVIII et Beket. p. 568; Juonnijoki infra ostium rivi Kivijoki [in Lim.]: Axelson & Borg!; Lujauri urt Vavnbed reg subalp. superior: Kihlman!; Kusomen in ripa ad fluvium Varsuga (Frey): Rantan. kasv. p. 107, cfr Frey Resa p. 115; Tshapoma et Ponoj: Mela Pl. et herb.; Orloff: Brenner! et Kihlman!; prope ostium flum. Nuotjok in saliceto insulae prope Nivavaara: Lindén!; in insula Njemetskij-ostrow prope Kola: Enwald!; Olenji: P. A. Karsten!; prope pagum Voroninsk: Kihlman!; Jokonga haud procul a pago: Enw. ann.

Pl. Finl. exs. N:o 369 **Ta**. Lammi Ronni in vallicula umbrosa in abiegno leg. Leopold, N:o 961 Hattula Pelkola in umbrosa silva leg. A. Wegelius, N:o 962 **K1**. Sortavala Vakkosalmi in nemore leg. S. Cantell.

Största delen af Finl. och Lappl.: Fries. Uppgiften kan ej godtagas som fullt riktig, då den ju anger en kontinuerlig utbredning, medan många af de kända fyndorterna äro belägna flere breddgrader från hvarandra och sålunda ingalunda bilda en obruten utbredningslinje, se Rantan. kasv. p. 105—106. — **Ob**. Någon nyare uppg. från Torneå före-

ligger cke; uppgiften härstammar från Wirzén och kan således ej anses säker, hvilket också antydes i Rantan. kasv. p. 108.

Adoxa moschatellina upptages äfven från Kton.: Mela Kasv. V.

Om utbredningen öster om Finlands naturalhistoriska område säges: »Professori Cajander on ilmoittanut sitä tavattavan jokseenkin yleisenä (st fq) Äänisjärveltä itään ainakin Onegajoelle asti sekä Onegajoen laaksossa paikotellen (p) aina Vienanmerelle asti»: Rantan. kasv. p. 107.

Linkola betecknar *Adoxa* som hemerophob: Link. Stud. p. 281, jfr l. c. II.

Adoxa jämte ett antal andra växter öfverflyttades från Åland till Sat. Karkku Linnais år 1905 [möjl. 1904]; af dessa är denna en af de få därstädes ännu kvarlefvande. Den blommar här i regeln hvarje år, men har icke spridt sig i nämnvärd grad.

Caprifoliaceae.

Sambucus nigra L.

In Fennia raro colitur.

Till. se längre fram; tillfällig i Finland: Fries. — **Al.** r: Bergstr.; »planterad och förvildad flerstädes t. ex. vid Kastelholm m. fl.»: Bergstr. Beskr. — **Ab.** Korpo (Granit): Elfv. Ant. p. 103, där närmare uppg. lämnas; då Granit ej själf tyckes hafva sett den vildt växande, behöfver uppg. bekräftas; [Muurila] »löytyy metsistyneenä Isontalon ja Ylijärven välillä sijaitsevassa lehdossa»: Renv. [*S. racemosa* upptages ej; förekomsten af denna vore mera sannolik].

»Mihi pro Fennia ignota»: W. Nyl. Distr. Sannolikt är, att *S. nigra* ingenstädes i vårt land förekommer verkligt vildväxande, hvarföre den bör utgå ur finska floran, jfr Köppen Verbr. I p. 460. Uppgiften hos Till. afser med största sannolikhet odlade exemplar (möjl. af *S. racemosa*?).

Om artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 321.

Om **odlingen** se främst Elfv. Ant. p. 103. *Sambucus nigra* upptages visserligen som odlad t. ex. i Moberg Nat. p. 117, Moberg Klim. p. 16, Medd. XXV p. 13 (**Nyl.** Frugård 1808); jag misstänker emellertid, att dessa äldre uppgifter afse *S. racemosa*, som odlas vida allmännare. Fullt säkra uppgifter om artens odling ingå — utom i floror etc. — endast i Elfv. Vedv. p. 51. **Nyl.** Fagervik »culta»: Hisinger! — Från **Ob.** Uleåborg nämnes: »Viljeltynä puistikoissa»: Leiv. putk., jfr Elfv. Ant. l. c.

Sambucus racemosa L.

In tota Fennia saepe colitur et haud raro efferatur. Inprimis his annis adventicia adnotata.

Al. upptages härifrån i Mela Kasv. IV; uppg. har utgått från Mela Kasv. V. — **Ab.** »Skansin kaatopaikalla lähellä Turkua»: Lahti Tul. p. 136; [Mietois] »yksinäinen pensas kasvaa kuusimetsässä Saaren kartanon luona»: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs stad Ramsholmen, några buskar i häggsnår [på 1890-talet], synbarligen spridda med fåglar, ty här har aldrig stjälpts affall, Helsingfors Djurgården [äfven Hid. comm. 1912] flere förvildade buskar, icke ursprungligen planterade, utan spridda med affall eller fåglar: Häyr.; Ekenäs Ramsholmen, numera (1920) 20 à 30 buskar i lundarna af hägg och klibbal, flere rikligt fruktbärande: Häyr. 1920; självsår sig i Helsingfors: Elfv. Ant. p. 103; självsådd på Degerö och i Tölö park vid Helsingfors: Sæl. ann.; Sveaborg [»Suomenlinna] r villiytyneenä siellä täällä yksityisiä vesoja tahi matalia pensaita» [uppr. 5 ställen]: Hid. Tiet.; [Helsingfors] Busholmen, ett stort, storbladigt exemplar: Brenn. Nat. p. 26. [Helsingfors Sandhamn] »esiintyy yksitellen p [st»], uppr.: Ulv.; ett fruktbärande exemplar från Borgå Haiko och på fyra särskilda ställen på det i närheten befintliga Kråkölandet: Brenner! i (Prot. 4, II, 1893) Medd. XIX p. 73, där närmare upplysningar lämnas; Borgå stad, 4 ex. vid åbranten, 1 vackert fruktbärande ex. i backen vid uppgången till kyrkogården: Häyr. 1921 — **Ka.** Säkjärvi [»Säkkijärvi»] Kyrkbyn [»K:kylä»], förv.: V. Krohn!; självsådd på holmar i Suomenvedenpohja och på vallarna vid Viborg: Sæl. ann.; Viborg [»Viipurin] aseman luona pari pens.» 1921: Hid. comm. — **Ik.** Sakkola »metsässä pappilan luona 1 pensas, metsärint. kirkolta kaakkoon 1 pensas, lähellä Sakkolan hovia rann. 2 pens.» Hid. comm. 1921; [Levaschovo äng: Flinck!]

Sat. Under de senare åren har jag antecknat *S. racemosa* som förvildad på många ställen: Karkku Koskis, en buske ej långt från kvarnen 1908 och flere buskar, en del höga, ett stycke från gården 1920; Järventaka Linnais flere unga plantor på olika ställen i trädgården; Järventaka Korkeavuori 1921 (Edith Larson); Mäkipää, flere såväl äldre som yngre buskar i närheten af förra tomten, flertalet säkerligen icke planterade, och en buske vid en lada långt från gården 1919; Mouhijärvi Salmis, vid en ria, äfven andra buskar sannolikt självsådda; Mouhijärvi Uotila, en buske täml. långt från gården: Hjelt. — **Ta.** Sääksmäki »Kärsässä villiytyneenä pcc 1917»: Hid. comm. — **Sa.** [Lappvesi] »Pappilaniemi ad praedium sacellani in alneto specimen unicum efferatum»: Sælan!; »Ruokolaks Vuoksenniska 1921, Mikkeli Otava useampia yksityisiä pensaita metsässä maanviljelyskoulun lähellä (villiytynyt) 1917»: Link. comm.

Oa. Wasa Brändö, i springorna af en mur 1911: Hjelt. — **Tb.** [Jyväskylä] »1 pieni pensas rikkaläjällä seminaarin rannassa. Moirislammen viereisillä rikkaläjillä us[eita] pensaita»: Link. Kasv. p. 168, jfr l. c. p. 158

o. 160. — **Sb**. »Metsistyneenä Maaningalla Kinnulan hovin ulkokartanolla ent[isen] puutarhan läheisyydessä. Nähty kerran myös läheisessä Myhkyrin saaressa. Varkaudessa metsistyneenä monin paikoin yli tehdasalueen»: Kyyhk. litt.; »Maaninka Tuovilanlahti Patalahti niemekkeellä Hyvärisen mökin luona. Kasvanut istuttamatta. Siemen kulkeutunut luultavasti järven vastaisella rannalla olevan huvilan puutarhasta»: Roiv.

Om. Pedersö Björnholmen nära Jakobstad på ett uthugget skogsområde, säkert ej odlad på holmen, 1906 första gången antecknad: G. A. Hedberg comm.l, jfr Medd. XXXIV p. 157 och XXXV p. 256. — Oulainen »harvoissa kirkonk. puutarh. Korkeimmat yks. n. 4 m. kork.»: Parv. Oul. p. 76, jfr Parv. til. p. 9 [Afser sannolikt odlade ex.].

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 321 och Nym. Suppl. p. 150.

Se äfven under *S. nigra*.

Om **odlingen** anföres: En bland de af herremän allmännast planterade prydnadsbuskarna. Trifves förträffligt i Uleåborg och Kajana: Elfv. Ant. p. 103, där äfven uppgifter lämnas från Piteå, jfr vidare Hjelt Utbr. p. 35 [168], floror etc.; »kasvatetaan yleisesti»: Caj. dendr. p. 627. — Från **Ob**. Uleåborg nämnes: »Viljeltynä puistikoissa»: Leiv. putk., jfr Leiv., Puut. 1900 p. 34 och redan Ign. Geogr. p. 345. — Uppgifter om odlingen i olika delar af landet har jag antecknat Caj. Kasvist., Elfv. Vedv. p. 51, Link. Stud. p. 82, Parv. Oul. p. 76 och Parv. til. p. 9. — En *Sambucus*-art utan utsatt artnamn omnämnes i Klingst. Nyl. p. 87 liksom hos Stenr. p. 16; också dessa uppgifter hänföra sig sannolikt till *S. racemosa*.

Äfven ett par former af ifrågavarande art äro föremål för odling, se härom Elfv. Ant. p. 103.

Ännu ett par andra *Sambucus*-arter odlas i Finland, om ock jämförelsevis sällan. *S. ebulus* L. upptages redan af Till. och Till. Icon. 102 och ingår bland officinella växter i O. Hjelt Nat. Från senaste tid nämnes: »Vilj. joskus»: Mela Kasv. V. Om artens allmänna utbredning se Nym. Consp. p. 321 och Nym. Suppl. p. 150.

S. canadensis L. Mycket sällsynt [odlad]. Uleåborg, manshöga, blommande skott från underjordiska delar: Elfv. Ant. p. 103. Uppräknas bland växter, som kunna odlas ända till Torneå: Puut. 1900 p. 34. Se äfven Elfv. Vedv. p. 51 och jfr Mela Kasv. V.

Om *S. melanocarpa* A. Gray se Elfv. Vedv. p. 51.

Viburnum opulus L.

In Fennia australi et media plerumque passim (—satis frequenter) ad 63° aut paullo supra occurrit; ultimi frutices ad 66° 30′ visi sunt, ibi autem rarissimi.

Till.; »visa fuit ad loca Gioelboel [= Jördböle pag. in par.

Sastmola?: Häyr. und. p. 34 B| & Hwisbofioel [= Hvittisbofjärd] supra Bioerneburgum»: Fl. Lapp. Proleg. § 30, cfr Linné Iter Lapp. p. 199 et l. c. II p. 208; Kalm; in dumetis humidioribus st fq: Prytz cont.; in collibus pratorum et agrorum inque nemorosis totius meridionalis partis Finlandiae: Wirz. pl. off., cfr Trautv. II p. 34; maxima pars Fenn.: Fries; ab ora australi usque ad Suomussalmi et Kemi (65°—66°): Ign. Geogr. p. 341; Eur. omn. exc. Lapp. . . .: Nym. Consp. p. 320; in Finlandia australi st fq aut p occurrit, media in Finlandia st r aut r obvium, in vicinitate Sinus bottnici usque ad 65° 50′ progreditur, in Finlandia boreali et Lapponia omnino non est: Schedae p. 111, vide etiam DC. Prodr. IV p. 328, Led. II p. 384, vide infra, Hjelt Utbr. p. 163 [30] cum tabula geographica, tabulae geogr. etiam in Köppen Verbr. II, Mela Kasv. III et IV, vide ceterum Norrl. in Atlas p. 17, Lindb. in Atlas p. 39 et Hjelt in Atlas p. 52 cum tabula geographica, Caj. dendr. p. 627—628, Valle Hav. p. 58 et Link. Stud. II.

A l. p: Bergstr. et Arrh. & K.; saepe magna frequentia in frondibus [»löfvegetationen»]: Palmgr. Stud. p. 444, quem l. inspicias, cfr l. c. p. 581 et spec. tab. II, l. c. p. 445 e permultis [magis quam 40] locis enumeratur; st fq (—fq) in parte occidentali et media: Bergr., vide etiam de **A l.** Suom. II p. 13 et Palmgr. Entf. p. 105. — **A b.** p: Zett. & Br.; par. Gustafs Kunnarais: Bergr.; Jurmo spec. unum, Huvudskär spec. unum: Ekl. Veg. p. 215; (minus fq) in Pargas: Elmgr. p. 143; p: Arrh. Ann. et A. Nyl.; p: Renv., cfr l. c. p. 12; st fq: Sand.; p: Sel. et Printz; p, enum.: Flinck; enum.: Wecks. muist.; (r): V. E. B. p. 200; st fq: V. E. Broth. et Wecks.; r—st r, enum. e multis locis: Caj. Kasvist. — **N y l.** r, enum. et in taeniis et in terra continenti: W. Brenn. Växtg.; p, enum.: His.; Ingå Svartbäck: Brenn. växtf. p. 77; st fq: Klingst. Nyl. p. 90; p fq: W. Nyl.; p, sp: Stenr.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila st r: Link. comm.; p: Brenn. — **K a.** in parte interiore st r, pc in Antrea [»S:t Andreae»] Hatula et Liikola, Kirvu Inkilä, Tietävälä et Sairala, in vicinitate lacus Vuoksi st fq et plerumque *Lonicerae* comes: Lindén, vide etiam sub **K l.**; [Jääski] p in parte lucosa Vuoksi—Kuurma—Hiirenjoki, r in ceteris partibus paroeciae,

enum. e duobus locis: Valle tiet., cfr Valle Hav. p. 44, 50 et 53. — **Ik.** p: Malmb.; [in toto territorio (fqq): Meinsh. p. 145].

Sat. p: Malmgr.; [Loimaa] (rr) Krekilä, Alhainen [etiam] Petäjäjoki (herb. alumnorum): Saur.; p et st pc — cp, enum.: Häyr. Björneb., quem l. inspicias; Tyrvää (rr): Warelius; p — st fq: Hjelt; enum. e 4 locis: Herlin p. 134, cfr l. c. p. 171 et tabulam geographicam; p: Sola Flor. p. 89, vide etiam supra. — **Ta.** p: Leop.; st fq: Asp. & Th.; p: Norrl. s. ö. Tav.; p, inprimis in Sinivuori haud infrequens [»jotenkin paljon»], enum., maximam partem tantum frutices solitarii: Borg Tiet., cfr Kärk. Sin. p. 4; (fq): Knabe Fört. et Bonsd.; p — st fq: Wainio Tav. or., vide etiam Borg p. 438, K. O. Elfv. p. 385 et inprimis Lukk. tabula geogr. N:o 13. — **Sa.** p: Hult; enum. e 2 locis: Budd. muist. — **Kl.** p ad Kareliam usque mediam: Fl. Kar.; st cp in insulis in Ladoga extra Rami, frutices maximi circ. 3 m alti in par. Hiitola: Lindén; st fq: Hann.; p: Hjelt; in vicinitate lac. Ladoga st fq — p, interiore in parte p: Link. Stud. p. 281, cfr l. c. p. 164 et l. c. II p. 434—436, ubi e permultis locis enumeratur; interiore in parte p — st r: l. c. p. 435. — **Kol.** st fq: Elfv.

Oa. p: Malmgr.; r Lappo Simsjö: Alc.; [Ilmajoki—Jurva] Äijänpelto: Hamm. Kot. p. 18; r Ilmola Renko (Herrais), Kuortane Melliudden, Lappo Simsiö: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 6 et 8. — **Tb.** p: Broth.; Kinnula st r enum. e 3 locis, Pihtipudas st r enum. e 4 locis: Roiv., vide etiam Roiv. hav. p. 9 et 10. — **Sb.** Leppävirta st r: Enw.; p: Mela; Kyyhk. litt. e saltem 25 locis in hac provincia enum., cfr Kyyhk. kasv. p. 60, Kyyhk. Keski-S. p. 61 et 62, Kyyhk. Matk. p. 97, insuper de Pieksämäki O. Brand. p. 90 et de Nilsiä Link. kert. p. 183; Iisalmi r Peltosalmi: M. & J. Sahlb. — **Kb.** Liperi p Leppälaks Vääräjoki!, Karhunsaari, Kuusjärvi, Telmoholmarna: Eur. & H.; st fq, sp raro subdominans, inprimis in partibus orientalibus et septentrionalibus territorii: Axels. Putk.; ad Viekki in Lieksa dicitur inveniri, Nurmes in vicinitate Kopras, Repola Koroppi: Wainio Kasv., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143. — **Kon.** st fq, in Saoneshje plur. loc., in Reg. occ. r Suojärvi: Norrl. On., cfr

Fl. Kar., vide etiam Günth. p. 40; Suojärvi p — st r, enum.: Link. comm., cfr Link. Stud. II.

Om. p, saepius in parte media: Hellstr., vide infra, spec. e Teerijärvi!; st r, enum. e multis [saltem 11] locis: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, spec. e Lappajärvi Harju!, cfr de Lappajärvi etiam Moberg Nat. p. 15 et Klim. p. 15; Teerijärvi: Wasa Tidn. 1885 N:o 85; p interiore in parte: Tenn.; Oulainen st r, enum. e permultis locis: Parv. Oul., quem l. inspicias; enum. e 7 locis: Parv. pens. p. 159; Brahestad: Moberg Klim. p. 10; Pyhäjoki r Limingoja: Lackstr. - - **Ok.** p in partibus australibus et orientalibus: Brenn. Obs., spec. e Kuhmo pag. Katerma Hietaperä!; Sotkamo: Zidb.; Paltamo in praediolo Leppikangas: Kyyhk. putk. p. 157; Sotkamo Jormaskylä Kohvorinsaari: l. c. p. 158; maxime ad septentrionem versus 20 km [»2 mil»] ad septentrionem versus a templo par. Kianta: Malmgren!, cfr Wainio Kasv. et Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Kianta in insula lacus Pärsämö et ad Vasonniemi dicitur esse, Kiannanniemi!: Wainio Kasv., cfr Must.; p, Sotkamo Nuasjärvi ad ripam meridionalem, in insulis lac. Oulujärvi: Must., cfr l. c. p. 40; Kyyhk. litt. e 15 saltem locis in parte australi enum., insuper ex dictis aliorum in 5, cfr de Sotkamo Kyyhk. maap. p. 54; Kuhmo [»Kuhmoniemi»] in isthmo inter Iso et Pieni Palonen: Linkola!; Kianta [Suomussalmi!] multis locis: Kyyhk. et Kyyhk. Suom., quem l. inspicias, vide infra et cfr l. c. p. 21, Brenn. bidr., item Caj. Dendr. p. 628; p, enum: Metsäv.; st r, enum.: Kärk. — Kp. Telekina: Selin!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; ad primam catarrhactam amnis Muujoki a Muujärvi, Hietajoki, ad meridiem versus a Paadane duobus locis, ad Marmunlampi et ad Siiterinlampi, Onda ad Karhukosket, in viciniis Rukajärvi prope lacum Pälkjärvi, in parte media ad rivum Pirttioja, ad canalem Kaivoslampi et ad Tungujoki, in vicinitate Kellovaara ad Kallionpää et Hämehänjoki, in vicinitate Jyskjärvi ad Sirkonjärvi: Bergr. Ant., spec. e Siiterinvaara! et 10 km [»1 mil»] ad septentrionem versus a pago Ondarvi!

Ob. r Uleå prope Sorsuanoja: Eberh.!; Muhos cp in »Väärenlantto ödemark» prope pag. Kylmälä (P. Snellman): Zidb., cfr Brenn. Obs.; r Alatornio, Kemi, Simo, Pudasjärvi, Uleå et Mu-

hos: Brenn. Obs.; Pudasjärvi: Zidb. et Martik. p. 39; Simo rr: Zidb., cfr Brenn. Obs.; Kemi: Hellström!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143 et Elfv. Ant. p. 103; ad summum Sinus Bottnici usque: Hellstr. Distr. p. 6; Kemi rr Kurkioja et Isoruona-oja, Tervola ad Kaisajoki: Rantaniemi; r Simo ad Viantienjoki et Kurkioja, Kemi Isoruona-oja: Keckm., cfr l. c. p. 8, 11 et 15, vide etiam infra duobus locis; Alatornio [»Nedertorneå»] Korpijärvi nonnulli frutices florentes circ. 1 m [»3 fot»] alti: Hougb. not.; Tervola Louepalo: Rantaniemi!, cfr Rantan. kasv. p. 116 et Caj. dendr. p. 628; Rovaniemi ad Ropsajoki: L. Leivo in L. Y. 1919 p. 15, vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 367 **Sat.** Karkku [Järventaka] leg. Hjelt.

»Lapponia kem. (Nylander msc.)»: Led. II p. 384; »Lapponia (Ledeb.)»: Fl. Samoj. 12, jfr Köppen Verbr. I p. 468. Ledebours uppg. afser antagligen Kemi, som Ledebour trott ligga i Kemi lappmark; såväl denna uppgift som citaten böra därför utgå. — **Nyl.** Om förekomsten, särskildt i Ekenäs-trakten, säges: ingenstädes ymnig, stundom blott enstaka buskar: Häyr. — **Oa.** Från trakten af Kaskö ingå inga fyndorter i Lindén Bot., jfr Hjelt i Medd. XLV p. 173. — **Om.** Om *Viburnum* och *Rhamnus frangula* nämnes, att de icke närma sig hafvet, men förekomma, den förra mera sällsynt, . . . i de högre upp belägna trakterna: Hellstr. p. 133. — **Ok.** Kianta [»Suomussalmi] Kirkonk[ylässä] Niettusaaressa sekä Kynä- ja Patokoskien oikealla rannalla, Alav[uokissa] Parvakosken! varr[ella], Pesiönk[ylässä] Varisjoen varrella useampia pensaita sekä Lahnajoen varrella. Alanälj[ängällä] Kokkojoen varrella, Ylinälj[ängällä] Kurkivaaralla!, . . . Kiannank[ylässä] Vasonniemellä 3:ssa paikassa ja 3—4 pienellä saarella Kiannann[iemen]! lähistöllä. Kansan tietämän mukaan pitäisi tätä pensasta kasvaa vielä: Kirkonk[ylässä] Hullunpuron varrella (Purolan luona), Alajärv[enkylässä] jossakin Pirttiläntien[oolla], Alanälj[ängällä] Tahvonpuron varrella, Ylinälj[ängällä] Kumpulan [ex. från Kurkela!] luona sekä Kivipuron ja Syrjäpuron varrella, Kiannank[ylässä] Laseikon korvella, Piispaj[ärvellä] Perangalla Kaivosjärven kupeella ja Ruht[inansalmella] Pärsämönselän saarella»: Kyyhk. litt. och Suom. — **Ob.** Keckm. p. 8 upptager arten som ymn. vid [Simo] Martimonoja och Ruonaoja och p. 11 såsom karaktäristisk vid Martimonoja och Simoskanoja; huruvida dessa fyndorter sammanfalla med de i hans förteckning omnämnda, känner jag ej. — I L. Y. 1919 p. 15 lämnas följ. uppgift om artens för närvarande nordligaste kända fyndort i Finland: »Ropsajoki laskea Kemijokeen Muurolan aseman kohdalla, noin 50 km [»5 penikulma»] Louejokea pohjoisempana».

Viburnum uppräknas bland växter, som äro utmärkande för områdena öster om den l. c. föreslagna naturalhistoriska gränsen mellan Fenno-Skandia och Nordryssland: Cajander i Medd. XXVI p. 178. — Bode p.

63 förlägger artens nordgräns vid Kemi [i Kp.], medan han å andra sidan samtidigt säger, att forstmästarena ej uppgifva *Viburnum* för distriktet af samma namn. Emellertid framhåller Gomilefskij, att arten blommar och bär frukt i distriktet Kemi [»Kem»] vid 66° och går ännu längre mot norden, allt enl. Köppen Verbr. I p. 468. Artens utbredningsområde skulle sålunda omfatta nästan hela Kk.! Dessa uppgifter kunna dock ingalunda anses tillförlitliga, hvarför vidare undersökning erfordras. Ännu vid Archangelsk är arten osäker: Köppen Verbr. I p. 469.

Som **fossil** är *Viburnum* sällsynt; den är funnen i **Sat.** vid Parkanojoki: Herl. p. 167, jfr G. And. p. 131. — **Oa.** Lappo, ej långt från ån, 2 fruktstenar: Lindb. Bot. p. 259.

***Viburnum opulus* odlas** äfven, se härom Elfv. Ant. p. 103. Uppgifter om odlingen å enskilda orter har jag antecknat hos följ. förf. **Nyl.** Orimattila: Parv. kor. p. 60 (»koiranheisipuu»); **Sat.** Luvia (Eeva Hermonen): Häyr. Björneb.; **Kl.** »hie und da»: Link. Stud. p. 82; **Oa.** Wasa: Schüb. p. 253; **Sb.** Leppävirta: Enw.; **Om.** Lappajärvi: Elfv. Ant. p. 41 och A. L. Backm. Fl. p. 25; Oulainen »joskus kuljett. kansa metsästä asunt. luo, pappilan ja asem. puist.»: Parv. Oul. p. 77, jfr Parv. til. p. 9; **Ob.** [Uleåborg] »viljeltynä puistikoissa»: Leiv. Putk., jfr Leiv.; Pudasjärvi: Martik. p. 42; se äfven Elfv. Vedv. p. 52, Flinck och Medd. XXV p. 13. De flesta af dessa uppgifter afse med all säkerhet den vanliga, vildt växande formen; det framhålles också i några fall, att buskarna blivit inflyttade från skogen i trädgården (se t. ex. Elfv. Ant. p. 103 och Parv. Oul. p. 77). Även »en trädgårdsform med endast stora, sterila blommor i klotrund samling (Snöboll-buske)» odlas: Alc. III—IV, se redan Brenn. Flor. — *Viburnum* uppräknas i Puut. 1900 p. 34 bland arter, som kunna odlas ända till Torneå; huruvida detta gäller den vilda formen eller snöbollsbusken, känner jag ej.

Om olvonbuskens **höjd** föreligga endast ett fåtal uppgifter. Odlade exx. i botaniska trädgården i Helsingfors nå upp till nästan 5 m: Elfv. Vedv. p. 52. — Ifrån **Ob.** däremot säges: Blir inom området [Simo och Kemi] blott 1 m hög och blommar sällan: Keckm. Om blomningen i **Ob.** Kemi nämnes senare: »Kukki täällä 1904 Saarenkylän kankaalla, Nuottijärven puolella, jota se ei ole tehnyt sitten v. 1901, en ole tavannut sitä kukkivana metsässä»: O. Wallenius i L. Y. 1905 p. 77. — Se om höjden också ofvan under **Kl.** och **Ob.** Ett par uppg. ingå äfven hos A. L. Backm. Fl. p. 101—102.

Linkola betecknar *Viburnum opulus* som hemerophob: Link. Stud. p. 281. Så äfven W. Brenn. Växtg.

Viburnum lantana L.

In Fennia inprimis australi in hortis colitur.

»Nykarleby har burit nästan mogen frukt. Uleåborg kränglar»: Elfv. Ant. p. 103, där också uppg. från Piteå lämnas; »viljeltynä . . . yleisem-

min»: Caj. dendr. p. 628. — Arten uppräknas f. ö. i floror etc.; se äfven Elfv. Vedv. p. 52 och Schüb. p. 253. Om dess allmänna utbredning se Nym. Consp. p. 320 och Nym. Suppl. p. 150.

Förutom *Viburnum lantana* och *V. opulus* odlas i Finland äfven flere andra arter, om ock mer eller mindre sällan. Om *V. lentago* säges: **O m.** Nykarleby 5 m höga, yppiga och blommande exemplar: Elfv. Ant. p. 104, jfr Mela Kasv. V och se Elfv. Vedv. p. 52. — Dessutom omnämnas i Elfv. Vedv. p. 51—52 ytterligare 6 arter; se originalet. — Om *V. roseum* och *V. edule* Pursh. säges [**Ob**. Uleåborg] »viljeltynä puistikoissa»: Leiv. putk., jfr om hvardera Leiv,; huruvida bestämningen af de två sistnämnda arterna är riktig, känner jag ej. *V. edule* uppräknas äfven från **O a**. Wasa: Schüb. p. 253. — Enligt benäget meddelande af Lindberg äro både *V. roseum* och *V. edule* trädgårdsformer af *V. opulus*: Lindb. comm.

V. lantanoides Michx. och *V. prunifolium* L. trifvas i **O a**. Wasa: Schüb. p. 253.

Weigelia rosea Lindl. [Pajala] går bra, blommar: Birg. p. 60.] Se äfven Elfv. Vedv. p. 52.

Symphoricarpus racemosus Michx.

In Fennia inprimis australi saepe colitur; semel adventicius lectus esse indicatur.

A b. »Skansin kaatopaikalla lähellä Turkua useampia pens.»: Lahti Tul. p. 136.

Om odlingen nämnes: »Yleisesti viljelty»: Caj. dendr. p. 629, jfr f. ö. samtliga nyare floror etc.

Om nordgränsen för denna arts odling säges: Blommar i **O b**. Uleåborg och Simo: Elfv. Ant. p. 104, se äfven Ign. Geogr. p. 345. — **O b**. [Uleåborg] »viljeltynä puistikoissa»: Leiv. putk., jfr Leiv.; uppräknas bland arter, som kunna odlas ända till Torneå: Puut. 1900 p. 34.

I öfrigt föreligga tämligen få uppgifter om odlingen af *Symphoricarpus racemosus*; se dock Elfv. Vedv. p. 54, där det bl. a. nämnes, att den vanliga snöbollsbusken [rättare snöbärsbusken] har här [i Helsingfors Botaniska trädgård] ej nått större höjd än 1,5 m; Link. Stud. p. 82 [»hie und da»]; Schüb. p. 252 (»bis Wasa»); **S b**. och **O k**. »istutettuna rautat. asemien puistoissa»: Kyyhk. litt. — **O m** [Oulainen] »asem[an] puistik[ossa]»: Parv. Oul. p. 77.

Förutom *S. racemosus* odlas i Botaniska trädgården i Helsingfors även 4 andra arter: Elfv. Vedv. p. 54; om dessa se originalet, jfr dock om *S. occidentalis* Hook. äfven Linn. Kennt. p. 119.

Linnaea borealis L.

Per totum fere territorium satis frequenter vel frequenter provenit. Usque ad summum septentrionem et in reg. alpinam progreditur.

Kalm; in silvis acifoliis densis elatioribus fq: Prytz cont.; tota Fenn. et Lapp.: Fries; Scand.: Nym. Consp. p. 322; per totum territorium fq (vel plerumque fqq) et saepe cp obvia: Schedae p. 112; Fenn.: Nym. Suppl. p. 151; »sehr verbreitet in. . . . Finnland, Lappland»: Giger, E. *Linnaea borealis* L. eine monographische Studie (Beihefte zur Bot. Centralblatt, Band XXX zw. Abt., Dresden 1913) p. 54, vide etiam DC. Prodr. IV p. 340, Led. II p. 392, Köppen Verbr. I p. 489—490, Hjelt Utbr. p. 171 [38], Borg Beitr. p. 102, 136 et 140 not., Kranck Tallf. p. 183, Norrl. in Atlas p. 12, Caj. dendr. p. 629 et Link. Stud. II.

Al. st fq: Bergstr.; fq: Arrh. & K.; in parte media [territorii] haud fq, quod loci idonei desunt, enum.: Bergr., cfr l. c. p. 14. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; in parte orientali [=**Ab.**] st fq — fq: Bergr., vide sub **Al.**; fq — fqq: Arrh. Ann.; st fq: Renv.; fq: Sand., Sel., Printz, Flinck, V. E. Broth. et Wecks. [»y»]; in australi parte par. Mynämäki [»Pt»] st r, Mietois p, ceterum st fq, interdum cp, in silvis parvis partis australis st pc: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; A. Nyl. vide infra. — **Nyl.** fq: omnes fere auct. exc. inprimis Stenr., qui dicit: st fq, quibusdam locis cp. — **Ka.** st fq: Blom et Lindén; [Jääski] st r, enum. e 6 locis, hic minore frequentia, quam Lindén indicat: Valle tiet.; fq ad Viborg: Malmb. — **Ik.** fq ad Käkisalmi [»Kexholm»], sed st pc in aliis paroeciis: Malmb., vide sub **Ka.**; Sakkola ad septentr.-occidentem versus ab Isosuo st cp loco parvo 1921: Hid. comm.; [fq: Meinsh. p. 143—144].

Sat. fq: Malmgr. et Hjelt; st fq: Saur.; st fq — fq et st pc — cp, Hvittisbofjärd fq: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq, in saltu Sahalahti fqq: Leop.; fq: Knabe Fört., Asp. & Th. et Bonsd.; st fq: Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; fq, in silvis acerosis et in apertis silvarum saepe cp, aliis quoque locis sp: Borg Tiet. — **Sa.** st fq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar.; [Parikkala] st fq,

cp: Hann.; ad Ladogam p, sed in Suojärvi et Korpiselkä fq (Backm.): Norrl. Symb.; st fq: Hjelt; in vicinitate lacus Ladoga p [p — st fq: Link. Stud. II], interiore in parte fq: Link. Stud. p. 281, vide etiam infra. — Kol. st fq: Elfv.

Oa. fq: Malmgr. et Laur. Växtf. — **Tb.** fq: Broth.; Pihtipudas et Kinnula fqq: Roiv. — **Sb.** fq: Enw., Mela et M. & J. Sahlb. — **Kb.** fq: Eur. & H. et Wainio Kasv.; st fq — fq, st cp per totum territorium: Axels. Putk. — Kon. »fq, in silvis acerosis inprimis abiegnis vel mixtis antiquis minus exsuccis pc quoque in silvis subturfosis, in Saoneshje mihi haud obvia, in Reg. occ. fq esse videtur»: Norrl. On.; Suojärvi fq: Link. comm., vide etiam Günth. p. 40.

Om. fq: Hellstr.; fq: A. L. Backm. Fl.; fqq: Tenn.; fq . . . saepe cp: Parv. Oul.; fq: Brenn. Obs. — **Ok.** fq: Wainio Kasv., Must., Brenn. Obs. et Kyyhk. Suom. — Kp. fq: Wainio Kasv. et Bergr. Ant.

Ob. fq in silvis: Jul. p. 288; fqq: Leiv.; fq: Brenn. Obs.; (st fq) per totum territorium: Keckm.; [fq: O. R. Fries p. 158;] fq in silvis totius territorii: Hjelt & H. — **Kuus.** fq: Wainio Kasv. et Pesol. [in parte septentrionali] et W. Brenn. Fört. [in parte australi]. — Kk. fq: Wainio Kasv. et Bergr. Ant., vide quoque Rae N:o 7 p. 315.

Lapp. fenn. fq: Hjelt & H.; [fq, enum.: Birg. p. 95;] in silvis frondosis siccioribus, abiegnis turfosis nec non in silvis piniferis abundanter abiete mixtis st fq: Blom Bidr.; per partem silv., subsilv. et inferalpinam omnium Lapponiarum vulgatissime, ut etiam in subalp. umbrosis satis vulgaris et in salicetis alpium infimis parcius, sed in nudis alpibus haud occurrit neque in maritimis Finmarkiae nisi in intimis sinubus . . .: Wahlenb. p. 170, cfr l. c. p. XVII; per partem silv. subsilvaticamque ubique vulgaris: Fellm. Lapp.; fq in Kuolajärvi, Kemijärvi, Sodankylä et Inari et ad flumen Paatsjoki usque ad Mare glaciale: Wainio Not.; fq in omnibus regionibus: Hult Lappm.; Pyhätunturi in cacumine montis: l. c. p. 154; Pallastunturit fq in reg. silv. et subalp. et teste Hult supra betulam in cacumine Himmelriiki procedit: Hjelt; Ounastunturi Raututunturi in reg. alp.: Sandm. p. 29; e reg. alpina quoque comm. Caj. Beitr. p.

9 et 11; Kuolajärvi fq — fqq: Pesol.; fq per omnes regiones territorii usque ad suprema et nuda cacumina alpium, ubi praesertim sterilis in terra glareosa occurrit ex. gr. Peldoaivi, Ailigas, Rouvuoaivi: Kihlm. Ant.; fq — st fq in reg. subalp. et alp. territorii investigati: Arrh. ant.; enum. e permultis [magis quam 20] locis: Norm. Fl. Spec. p. 546—547, vide etiam Blytt p. 702 etc. — **L. ent.** reg. alp. p, subalp. et silv. fq: Læst.; fq in reg. alp. et in ericetis [»moar»], in declivibus montium alpinorum et in vallibus rivorum reg. alpinae fere ad cacumina nonnullorum montium alpinorum procedit, ex. gr. Saivaarri (E 793), Angeloddi (S 680): Lindén Bidr.; fq: Fries & Mårt. p. (66).]

Lapp. ross. »ubique exceptis alpibus et litoribus maris glacialis extimis fq»: Fellm. Ind.; in locis silvaticis siccioribus elevatis fq, oram maris saltem extimam tamen fugit: N. I. Fellm.; enum.: Beket. p. 568; Hibinä [»Umpdek»] in reg. alpina: Broth. Wand. p. 8 et Mela Pl.; Ponoj: Knabe Pfl. p. 280.

Pl. Finl. exs. N:o 368 **Ab.** opp. Nystad Birkholm in pineto leg. Hollmén, N:o 960 **Nyl.** Kyrkslätt in silva acerosa in pago Österby leg. Edit Lindström.

»In silvis abietinis per totam patriam, Alandia forsan excepta, ad alpes Lapponiae usque»: Wirz. pl. off. *Linnaea* saknas ingalunda på **Al.**, som af ofvanstående nogsamt framgår. — **Ab.** »st r prope praedium Åminne»: A. Nyl.; frekvensen erfordrar bekräftelse. — **Kl.** Om förekomsten härstädes skrifves: »Rannikkoseudussa mielestäni p — st r, muualla osittain p, [osittain] st fq ja havum. seud[uilla], missä havumetsiä on runsaasti jälellä fq»: Link. comm., jfr Link. Stud. II. — **Ob.** i Fl. Suec. p. 219 omnämnes, att arten i Österbotten kallas Benvärksgräs.

För ålder, tillväxt m. m. redogöres i Keso Alt. p. 46—49, där särskildt tabellen p. 47—49 är af intresse; jfr äfven L. Y. 1909 p. 41—43. Om dessa uppgifter se originaluppsatsen.

Linkola karakteriserar *Linnaea borealis* som hemerophob: Link. Stud. p. 281 och l. c. II. Af det vid artnamnet använda tecknet l. c. framgår, att han anser denna art vara en bland »die am stärksten geschädigten Arten»: l. c. [I] p. 279. Också W. Brenn. Växtg. betecknar *Linnaea* som hemerophob.

De talrika *Linnaea-formerna* äro ännu föga studerade i vårt land, om ock ett antal spridda uppgifter förefinnas. Var. *pentandra* Mela beskrifves Mela Kasv. II p. 69; den uppgifves för **Al.** och **Om.**: Mela Kasv. III, där den betecknas såsom rr, från **Nyl.** och **Om.** i Mela Kasv. V. Om densamma nämnes vidare: »Tapasin sen viime kesänä [**Oa.**] Mustasaarella

ja [**Ob**.] Torniolla»: G. Granö i L. Y. 1899 p. 141. Till åtskillnad från denna varietet kallas den typiska formen var. *vulgaris* Mela: Mela Kasv. II. — I sammanhang härmed bör påpekas, att *Linnaea* med 5—6—7 ståndare uppgifves för [**Ny**l.] Anjala Muhniemi (semin. oppilas T. Mattila): L. Y. 1903 p. 223 och Mela i Medd. XXX p. 3, äfvensom med 5—7 ståndare af Huumonen i L. Y. 1904 p. 236.

F. *albiflora* Mela anmäles såsom insamlad af A. Luther i **Ab**. Lojo: Arrhenius i Medd. XXII p. 15, där den ock beskrifves, jfr Medd. XXII p. 16 och Mela Kasv. IV o. V.

I sitt stora arbete »*Linnaea borealis*, species polymorpha et polychroma» (Acta horti Bergiani Bd IV N:o 7, Stockholm 1907) beskrifver V. Br. Wittrock 140 former från Sverige, dock ingen av dem angifven som förekommande i Finland: l. c. p. 170. — I (Prot. 4, II, 1908) Medd. XXXIV p. 89—97 beskrifver Brenner, förutom 2 former, som redan blifvit åtskilda af Wittrock, ytterligare 7; diskussionen m. m. om dessa se l. c. p. 97. Ännu två nya former beskrifvas af Brenner i Medd. XXXV p. 118—119, 8 i Medd. XXXVI p. 9—13 och slutligen två i Medd. XXXVII p. 36—37. — Enstaka former omnämnas äfven i Mont. kärlv. p. 156 och af Brenner i Medd. XXXVIII p. 43; om alla dessa se originaluppsatserna. Ilidén uppger för **Ta**. Sääksmäki 5 former, som jag dock icke finner skäl att här uppräkna.

Lonicera xylosteum L.

In Fennia australi plerumque passim — satis frequenter ad 62° aut 63° provenit, in Fennia media plerumque raro usque ad 64° 50′ occurrit, sed etiam uno loco ad c. 66° 10′ visa est.

Till.; habitat in nemoribus & dumetis . . . Ostrobottniae: Fl. Suec. p. 69, cfr Linné Iter lapp. p. 199 et l. c. II p. 208, vide etiam infra; Kalm; in dumetis montosis fq: Prytz cont; in nemoribus Fenniae australis et occidentalis usque ad Ostrobottniam meridionalem, iuxta Aboam variat foliis subcordatis glabriusculis: Spic. I p. 15, vide infra; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 322; Fenn. mer., med.: Nym. Suppl. p. 151, vide etiam DC. Prodr. IV p. 335, Led. II p. 388—389 (vide infra), Ign. Geogr. p. 342, Köppen Verbr. I p. 479—480, Hult Vedv. p. 16, Hjelt Utbr. p. 164 [31] cum tabula geographica, Lindr. Bidr. p. 21, Norrl. in Atlas p. 17 et 26, Lindb. in Atlas p. 39, Hjelt in Atlas p. 52, Linn. Kennt. p. 120, Caj. dendr. p. 628, Valle Hav. p. 58 et Link. Stud. II.

Al. p: Bergstr. et Arrh. & K.; st fq: Bergstr. Beskr.; st fq: Bergr., vide etiam Palmgr. Stud. p. 445, ubi e permultis locis enum., et l. c. spec. tab. II, item Palmgr. Entf. p. 105. — **Ab.** st fq: Zett. & Br.; st fq, in par. Töfsala non adnotata, verisimiliter neglecta: Bergr.; Pargas Pexor: Arrh. Ann.; Sagu (r): Cavander p. 14; (fq): A. Nyl.; saltem Bromarf Bredvik et Finby Pettu: Sand.; [Muurila] (rr) ad ripam pristinam lacus Alijärvi: Renv., cfr l. c. p. 13; p: Sel.; fq: Printz et Flinck; (fqq) [»sangen yleinen»]: V. E. Broth.; st fq, enum.: Wecks.; st fq — p: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, vide etiam Medd. XXXVI p. 81. — **Nyl.** in taeniis par. Ekenäs st r, enum. e 3 locis: Häyr.; r, enum. e nonnullis locis et in taeniis et in terra continenti: W. Brenn. Växtg.; p, enum.: His.; st fq: Klingst. Nyl. p. 90; p: W. Nyl.; p — st fq, sp: Stenr.; st fq: Sæl. Ö. Nyl.; [Orimattila] st fq — p: A. Link. p. 103 et Link. comm.; Hogland (!), in pratis cp (E. Nyl. Ber.): Brenn., vide etiam Brenner in Medd. XXIII p. 7, Rosb. Kyrksl. p. 111, Kurki p. 147, Suom. I p. 9 et infra. — **Ka.** interiore in parte st r et singuli tantum frutices, in Kirvu Sairala tamen aliquanto copiosior, in vicinitate fluvii Vuoksi st fq, inprimis cp in silvis pulchris tiliarum in Tuulankoskensaari et compluribus insulis in par. Räisälä et ad ostium amnis Miinajoki in par. Kaukola, frutices ultra 2 m. alti haud obviam: Lindén, de Räisälä cfr Hild. Räis. p. 84; [Jääski] fq . . . in parte lucosa Vuoksi—Kuurman—Hiirenjoki, in cetera parte paroeciae r, enum. e 3 locis: Valle tiet., cfr Valle leht. p. 92, 93, 94 et 96; item Valle Hav. p. 42, 48, 49, 50 et 52; interdum dominans: l. c. p. 51, vide Valle tiet.; Blom non comm. — **Ik.** p: Malmb.; [(fq) in tota Ingria: Meinsh. p. 144].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt: [Loimaa] (rr), enum.: Saur.; p, st pc — cp, maximam partem st pc — st cp, enum.: Häyr. Björneb., cfr Häyr. und. p. 30; Tyrvää (rr): Warelius; enum. e 3 locis: Herlin p. 134; st fq — p: Sola Flor. p. 89, vide etiam l. c. p. 88—89. — **Ta.** st fq: Leop., Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; haud infrequens: Knabe Fört.; Kangasala (cp): V. Kari in L. Y. 1920 p. 89; p: Asp. & Th.; (fq): Bonsd.; p — st r, enum., maximam partem frutices tantum solitarii: Borg Tiet., cfr Kärk. Sin. p. 4, ubi st pc inveniri dicitur, vide etiam Borg p. 438, Rosb.

Utk. p. 219 et 241, K. O. Elfv. p. 385, Lukk. tabula geogr. N:o 13, Valle in L. Y. 1921 p. 119, Hild. leht. p. 168, Hult tr. p. 194 et 198 etc. — **Sa.** Valkiala p: Hult Fört.; [Ruokolaks] (r), Imatra, Immala: Hult; Ruokolaks Vuoksenniska Kytösiinsaari (in tabulis geographicis nomine Kytösaari): Link. comm. 1921; Ruokolaks infra catarrhactam Imatra st cp 1921: Hid. comm.; Mikkeli [»S:t Michel»] dispersa in iugo Kaihu: Hasselbl.; Mäntyharju et Hirvensalmi enum.: Link. comm.; Savonlinna enum.: Budd. muist. — **Kl.** fq praecipue ad Ladogam borealem: Fl. Kar.; [Hiitola] st cp in luco ad Veijalanjärvi: Lindén, vide sub **Ka.**; p: Hann.; in vicinitate lacus Ladoga st fq, interiore in parte r: Link. Stud. p. 281, cfr l. c. p. 163; st fq circa Jänisjärvi: Hjelt; enum. e permultis locis: Link. Stud. II. — **Kol.** p in reg. coll. et silv.: Elfv.; enum. e compl. locis: Link. Stud. II.

Oa. minus fq: Malmgr.; Närpes: Nordl. p. 18; Ostrobottnia r, Ilmola, Storkyrö: Alc. et Alc. III p. 273, cfr Laur. Växtf., vide etiam Fl. Suec.; Ilmola Pässilänvuori Äijänpelto prope fines par. Jurva, ad Niinimaa et Tuomimaa ambo infra Sikavuori: Hammarström comm., cfr Hammarström in Geogr. F. T. 1902 p. 159 et 160, item Geogr. F. Medd. VI, Helsingfors 1903, p. 9 et 10, item Hamm. Kot. p. 16 et 18; Ilmola [»Ilmajoki»] Sikavuori: P. Nederström!; Malaks (J. Klockars) . . . Kuortane complur. locis, Lappo in monte Simsiö, Vörå complur. locis [spec. lectum in vicinitate templi!]: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 6, 9 et 17; e Lappo Simsiö iam comm. A. Wargelin in Åbo Tidn. 1792 N:o 47: Sæl. bot. litt. p. 396 nomine »try», vide etiam infra. — **Tb** p: Broth., spec. e Jyväskylä!; Jyväskylä (!) »Ristikinen laakso»: Linkola!; Korpilahti Päiväkunta et Rutalahti complur. locis, Jyväskylä Lohikoski cp: Häyr., de Lohikoski cfr Prim. p. 51; Rautalampi Koskis (P. J. Aschan): Moberg Klim. p. 18. — **Sb.** complur. loc. per totam provinciam: E. Nyl. & Chyd., spec. e Kuopio!; Leppävirta r: Enw., vide infra; p [Kuopio]: Mela, vide etiam Kyyhk. Keski-S. p. 58, 61 et 62, item Kyyhk. tiet. p. 79 (Maaninka) et Kyyhk. Matk. p. 97; 6 spec. e Kuopio et vicinitate eius!; Kuopio 9 locis, Kaavi 4 locis, Virtasalmi 2 locis, Maaninka 5 saltem locis, Nilsiä! 7 locis etc.: Kyyhk. litt., de Kaavi cfr Kyyhk. kasv. p. 59 et 61, de Nilsiä l. c. p. 58; de

Maaninka Pöljä Mikkajärvi: Kyyhk. tiet. p. 79; Kuopio Siikalahti: Frey in Medd. XLIII p. 89—90; Kaavi Petkellahti pc, Juuka Petrovaara complur. locis inprimis in Mäkönniemi fq et cp [cfr Kyyhk. Matk. p. 98], Iljanniemi et Kasurinniemi: Kyyhk. litt.; Pielavesi r Katajamäki Otramäki et Vaaraslahti Hirvijärvi: Roiv. — **Kb**. Kide: U. W. Telén!, cfr Moberg Klim. II p. 11; Kide in vicinitate templi: Link. comm., vide etiam infra; Tohmajärvi Riikola Kypäränvaara: L. Oesch!; Liperi r, infra Pärnänvaara, Telmoholmarna: Eur. & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Tutjuniemi in pag. Ruokolaks et in nonnullis insulis in lacu Viinijärvi: Hällstr.; p—st fq, spec. solitaria, copiosior ad Koli, ubi naves appelluntur: Axels. Putk.; Juuka Juuanvaara nonnullis locis in lucis reg. calcis: Kyyhk. litt.; Lieksa ad Viekki dicitur esse: Wainio Kasv. — Kon. »st fq, in Saoneshje ad Soslanovnawlok et Schungu, in Reg. occ. haud est visa»: Norrl. On., vide etiam Günth. p. 40; Tiudie et Shungu: Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Suojärvi (!) enum. e multis locis: Link. Stud. II; in insulis prope Kusaranda: Kihlman in Diar. 3, XI, 1888; in Saoneshje ad Tolvoja, Vyrosero, Kusaranda ubique cp: Kihlm., spec. e Valkiamäki!

Om. Lappajärvi ad praedium sacerdotis (Fellman): Moberg Klim. p. 18 et Moberg Klim. II p. 11; »Teerijärvi Djupsjöbacka»: Hellstr., cfr l. c. p. 133 et Wasa Tidn. 1885 N:o 85; r Soini Kuusanmetsä! complures frutices magni, Alajärvi Ukonmäki multi magni frutices, in valli Lohijoki, in montibus calcariis fq, sed maximam partem tantum nonnulla dm alti: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136 et 137; [Vindala] Moskvankallio! et Huosianmaankallio: A. L. Backman in Medd. XXX p. 104 [ad eadem loca atque montes calcarios verisimiliter spectat], spec. e Vindala Koskela Kotakangas!; Lappajärvi Kyrönniemi Torpbacken: Nyström!; Vindala prope praediolum publicam Vesterbacka ad fines par. Alajärvi: E. Odenvall! [= Moskvankallio apud A. L. Backman]; Nedervetil: And. Heikkilä!, spec. ded. J. L. Boehm, cfr Diar. 14, III, 1863 et Herb. Mus. Fenn. II p. 143. — **Ok**. Kajana in coemeterio: Brenn. Reseb. p. 67 [forsitan culta?]; Paltamo Melalahti: Brenn. Reseb. p. 68!; Paltamo: Lackström!, cfr Wainio Kasv. et Herb. Mus. Fenn. II p. 143; rr Paltamo

in insulis Kives in lacu Uleåträsk, Sotkamo Vuokatti: Brenn. Obs., ubi antecedentes proferuntur; Sotkamo Hepolehto duobus locis frutices magni, ad Natula, Korvaniemi-Aarreniemi, praedium Lontta pone Hevoskorpi, Paltamo Melalahti [vide Brenn. Reseb.] Viilonkallio st cp et inter Horkanlampi et Hahtola, ad Leppikangas et complures frutices ad Kivesvaara prope praediolum Kanaja: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. maap. p. 53, 61 et 62, l. c. p. 57 etiam e Sotkamo Vuokatti enum. [cfr Brenn. Obs.]; Puolanka st r: Kärk.; Paltamo ad praediolum Leppikangas: Kyyhk. putk. p. 157!, cfr Kyyhk. Suom. p. 16, 16 not, 18, 21, 21 not et vide infra; Paltamo Melalahti Salmi pc, Vuoripuro pc, Kiehimä Kalliopuro 3 aut 4 frutices in calcariis [»kalkkipaikalla»]: Kyyhk. litt. 1920, vide etiam infra.

Ob. Muhos in pago Kylmälä inter Mylly et Valkoja cp (P. Snellman!): Zidb., cfr Zidbäck in Medd. XIX p. 73 et l. c. p. 64; Utajärvi Kemilä et Kutujoki: Hjelt Utbr. p. 31; rr Muhos, Utajärvi: Brenn. Obs.; Tervola Peura »Kuusamo-norossa»: Rantan. Retk. p. 36!

Nyl. På Hogland torde *Lonicera* efter E. Nylanders tid blifvit utrotad, åtminstone såg Brenner ej densamma därstädes: Brenn. p. 7; se äfven Kurki p. 147. — **Sat.** »Kom först igen emellan Gjölbohl [=Jördböle by i Sastmola?: Häyr. und. p. 34 B] och Hvisbofjärd [= Hvittisbofjärd]»: Linné Iter Lapp. p. 199; att Linné redan i Fl. Suec. funnit, att arten går högre mot norden, framgår af ofvanstående. — **Oa.** Från trakten af Kaskö upptagas inga fyndorter i Lindén Bot., jfr Hjelt i Medd. XLV p. 193. — **Sb.** Valle uppgifver, att han ej funnit *L. xylosteum* i Virtasalmi Längelmäki: Valle Virt. p. 81. Från Leppävirta skrifves: ». . . Viljellään myös muutamissa puutarhoissa. Kasvit kokoelmassa ovat viljellyt Vokkolan puutarhasta»: Enw. — **Kb.** Om förekomsten härstädes meddelas följ.: specialuppg.: »Tohmajärvi 1) Piilovaara, 2) Jalajanvaara, 3) Hiidenvaara, 4) kert. mukaan Kenraalin kylässä Tuomislammella u. c. *Tilia*, Värtsilä Juuvanvaara, Korpiselällä ei nähty eikä kuultu»: Link. comm., jfr Link. Stud. II.

Om. Parvela har ej funnit *L. xylosteum* i Oulainen: Parv. Pens. p. 159. — **Ok.** Härifrån nämnes: Try . . . växer på en holme i Kianta [»kiando»] träsk [i Suomussalmi enl. Must.]: E. Castrén p. 55, jfr Must., Herb. Mus. Fenn. II p. 143 och Brenn. Obs. Det synes mig numera osäkert, om dessa uppgifter afse *L. xylosteum* eller kanske *L. caerulea*, se under **Kuus.** och Lapp. ross. Kyyhkynen, som fullständigt uppräknar och belyser de olika uppgifterna, framkastar den förmodan, att E. Castréns

uppg. möjligen afser *Viburnum opulus*: Kyyhk. Suom. — Kp. *Lonicera xylosteum* uppgifves för kretsen Kemi af Gomilefskij, hvilket torde vara oriktigt, se Köppen Verbr. I p. 479, hvarifrån citatet är hämtadt. Bergr. Ant. upptager inga fyndorter. — **Kuus.** »Ad flumen Iso et alibi in Kuusamo parcius»: Fellm. Lapp., jfr Led. II p. 389. Samma uppgift lyder i Fellm. Anteckn. IV p. 172: »Ad flumen Ijo et alibi in Kuusamo parcius», jfr Fellm. Anteckn. I p. 497, där busken endast kallas »try». Kuus r: E. Lagus p. 351; uppgifterna afse uppenbarligen *L. caerulea*, jfr Wainio Kasv. och se följ. -- Lapp. ross. »ad litora Maris albi utque fluviorum Niva et Keret nec non ad lacum Imandra»: Fellm. Ind., jfr Led. l. c., Zigra I p. 325, och Trautv. II p. 36; Lappland: Fl. Samoj. p. 8. »Loniceran frodigare vid Imandra»: Fellm. Anteckn. I p. 553. Fellmans uppgifter hänföra sig enl. N. I. Fellm. p. LXIII med säkerhet till *L. caerulea*, jfr Spic. I p. 15 och Köppen Verbr. I p. 479. Att så är fallet, framgår äfven däraf, att *L. caerulea* alls icke omnämnes af Fellman; den ingår ju ej heller i Wahlenbergs Flora lapponica, som var Fellmans enda »literära hjälpmedel» (se Hjelt Känn. p. 51). De öfriga uppgifterna grunda sig åter tydligen på Fellmans primäruppgifter. Hela Ryska lappmarken (Fellman): Beket. p. 568 i öfvers.; att uppg. är oriktig, uppvisas af Köppen Verbr. I p. 479.

Lonicera xylosteum angifves för Kpor. sjön Suksosero nära Jewgora, Karelskaja Maseljga: Ispol. p. 62 i öfvers., jfr äfven Mela Kasv. V. -- Povjenets: Hermann p. 440.

Cajander uppräknar *Lonicera xylosteum* bland arter, som äro utmärkande för området öster om den l. c. föreslagna naturalhistoriska gränsen emellan Fenno-Skandia och Nordryssland: Medd. XXVI p. 178.

Denna art **odlas** äfven. Så säges om densamma: Växer vildt ända till Uleåborgs breddgrad och odlas äfven som prydnadsbuske, nordligast i nämnda stad: Elfv. Ant. p. 104. Om odlingen å enskilda ställen se t. ex. Elfv. Vedv. p. 53, där arten uppgifves blifva inemot 2 m. hög, **Sb.** (se ofvan), **Om.** Alaveteli: Elfv. Ant. p. 41; se äfven A. L. Backm. Fl. p. 25. — **Ob.** [Uleåborg] »viljeltynä puistikoissa»: Leiv. putk., jfr Leiv. och Puut. 1900 p. 34.

Af uppgifter, som behandla buskens **höjd** i vårt land, har jag i litteraturen påträffat endast ett par; se under **Ka.**, Elfv. Vedv. p. 53 (under odlade buskar) och **Om.**

Lonicera xylosteum betecknas som hemerophob: Link. Stud. p. 281, l. c. II och W. Brenn. Växtg.

Den form, som omnämnes af F. Nylander i Spic. I p. 15, har, såvidt jag vet, ej blifvit uppmärksammad af andra förf.; ej heller andra former af denna art äro mig veterligen anträffade hos oss.

Lonicera caerulea L.

In Fennia (sensu strictiore) tantum in parte maxime orientali occurrit. In media parte Kareliae orientalis frequenter provenit, sed ad septentrionem et meridiem (?) versus frequentia minuitur; terminum septentrionalem ad c. 69° attingit.

In dumetis humidiusculis et secus fluvios Fenniae orientalis et borealis, in Lapponia Rossica (fq) in viciniis lacus Imandrae: Spic. I p. 15, cfr Fries et Trautv. II p. 35; Fenn.: Nym. Consp. p. 322; Lapp. or., Fenn. non nisi in or. et **Kuus.** (bor.) observata: Nym. Suppl. p. 151, vide etiam Led. II p. 390, Köppen Verbr. I p. 485—486, Hjelt Utbr. p. 167 [34—35] cum tabula geographica, Lindb. Pfl. p. 13, Sv. Bot. T. 1910 p. 17, K. H. Hällstr. p. 79, Norrl. in Atlas p. 3, 8 et 25, Lindb. in Atlas p. 39, Hjelt in Atlas p. 52 cum tabula geographica, Linn. Kennt. p. 123, Caj. Dendr. p. 629, Linkola in Itä-Karjala . . ., H:ki 1918, p. 122 et Link. Stud. II.

Kol. »tantum in reg. silv. lecta, ubi st fq — fq occurrit, ceterum frustra quaesivi»: Elfv., spec. e Nikola!; maxima distributione a Latva usque ad Vosnessenje!, etiam circa Kuschlega, Solomeno etc.: Caj., vide etiam Lindr. Bidr. p. 21 et Liro Ured. p. 179.

Kon. ad Onegam (st fq): Fl. Kar.; »fq, variis locis at praesertim in fruticetis, clivosis saxosis, nemorosis et locis apertioribus olim deustis arboribus iuvenilibus vestitis, ubi saepe cp, etiam in turfosis; Saoneshje in collibus clivisque praesertim saxosis atque in fruticetis fq. In Reg. occ. ad pagos Suojärvi (!) et Mökkö fq in humidis, turfosis silvaticis ad caespites, collibus atque locis saxosis; alibi autem omnino desideratur»: Norrl. On.; de Suojärvi cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; [Suojärvi] ad Suojoki, ad Haukkavaara et in Pöpönsaari: A. L. Backman in Medd. XL p. 121; r interiore in parte: Link. Stud. p. 281 [ad Kon. tantum spectat]; Suojärvi non visa nisi in ditione parva calcifera paroeciae mediae Varpakylä! [ad Ehätyslahti! prope Valkiilampi], Pöpönsaari, Aleksinsaari!, Leppäniemi compluribus locis, Kokonpesät ad septentr.-occidentem versus a Varpakylä,

denique compluribus locis in territorio Moisseinvaara—Haukka—Kaivois [plerumque pcc — pc]: Link. comm. et Link. Stud. II, vide etiam Günth. p. 40 et Caj. Kats. p. 305.

Kp. vulgus ad Uhtua et ad Tschirkkakemi provenire indicat: Wainio Kasv.; in parte australi, circa Särkjärvi et in media parte fq, ceterum enum. e permultis locis: Bergr. Ant., vide infra; Bjälajagora ad pagum Lovistje ad ripam occidentalem lacus Vig: Rosb. Ytb. p. 56.

Kuus. cp ad ripas (omnium) rivorum in Kuusamo: F. Nyl. Utdr. p. 153; ad ripas fluminis Oulankajoki in lacum Paanajärvi fluentem et compluribus locis in vicinitate lacus Paanajärvi inprimis intra fines imperii Rossici, ubi etiam cp reperitur: Wainio Kasv., spec. e Paanajärvi Kiekkipuro!; de Paanajärvi cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 143; Oulankajoki: M. & J. Sahlberg!; ad Oulankajoki et Sovajoki!: Hirn Fört.; Kulmakkapuro ad Sovajoki supra et infra pontem: Edv. af Hällstr.; »ad flumen Oulankajoki inter Paanajärvi et rivulum Hirvasoja et ad Kitkajoki crescit, ut ab indigenis mihi indicatum est»: Wainio Not.; Paanajärvi prope fines rossicos (Merikallio), ad ripam amnis Kitkajoki prope Ahvenperänkallio, inter Paanajärvi et Sovajärvi ad ripam rivi Kulmakkapuro, inter **Kuus.** et **Lk.** Kuolajärvi ad rivum Selkäoja in lacum Auhtijärvi fluentem: Pesol., cfr Pesol. kasv. p. 246, vide etiam Hellstr. Distr. p. 9 et Eron. maant. p. 201; e vicinitate lacus Paanajärvi et fluvii Oulankajoki insuper 5 spec. in H. M. F. — Kk. Oulanka Vartiolampi et nonnullis locis ad Kankahinen, etiam ad Sohjenansuu esse dicitur, vulgus in Kiestinki inveniri indicat: Wainio Kasv.; Kepajoki complur. locis cp: Bergr. Ant.; Ruankoski prope Soukelo: N. I. Fellman!; inter lacus Koutajärvi et Ruanjärvi: Selin!; Kuolajärvi [»Salla»] ad ripam fluvii Kutsa inferioris [»Ala-Kutsan»]: Borg & Rantaniemi!; Mela Pl. e compluribus locis enumerat.

Lk. [Kuolajärvi] secundum ripas fluvii Tuntsajoki saltem usque ad Pyrstölamminsuu ad septentrionem versus, secundum Kutsanjoki! saltem ad et circa Karjalansuvanto [spec. adser. Karjalanniva!] ad occidentem versus: Stjernvall in Medd. XIX p. 18, cfr Stjernv. p. 218, ubi etiam a Vuorijärvi enumeratur, vide quoque infra; [Kuolajärvi] fq ad Enjanjoki! et ad rivulos,

qui in hoc influunt, et in inferiore parte vallis [»ravinen»] Pyhäkuru: Edv. af Hällstr., vide infra; Isoköngäs ad Kutsanjoki: Lindb. comm.!; Kuolajärvi ad ripam rivi Javarusjoki a lacu Jyrhämäjärvi fluentis, ad ripam amnis Kutsanjoki 3 locis scil. supra Jänisköngäs, ad ostium rivi Tammakkooja et hic illic ad ripam amnis saltem inter Sieminki et viam ad Vuorikylä, ad rivum Enja in amnem Tuntsajoki fluentem p ad ripas partis inferioris, ad rivum Sulahaaranoja, denique ad pedes montis Pesioiva in parte rossica prope fines imperii (Merikallio): Pesol., vide etiam sub **Kuus.**, cfr Pesol. kasv. p. 246 et vide infra.

Lapp. ross. usque ad lacum Imandra (!) et pagum Ponoj (!) p, in Karelia rossica multo est frequentior: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXI, XXIII, XXVI, (XXXIX) et XLV, item Beket. p. 568, spec. lectum ad flumen Niva!; ad ostium fluvii Juonnijoki . . . species propria: Borg Ber. p. 35!; ad rivulos terrarum humilium ad Akkala, species propria l. c. p. 38; Kantalaks (!) et circa Imandra: Ångstr. p. 50; Umba et compluribus aliis locis: Mela Pl.; Jokostrow: Enwald & Hollmén!; ad superiorem partem fluminis Ponoj: Palmén! in Diar. 8, X, 1887 (e Dbl N:o 278); ex. gr. Marjok ad influvium amnis Njuammeljok: Kihlm. & Palm. p. 10, cfr Kihlm. Pfl. p. 197; Kanosero: Edgr. & Lev. nomine *L. xylosteum;* Varsuga [»Varzuga»]: Rae N:o 39 p. 318 nomine *L. nigra;* Orloff: Kihlm. Ber. p. 16; ad rupes iuxta rivulum Rusiniha: Kihlman!; Lovosersk: Kihlm. Pfl. p. 232 et 233; prope pagum Voroninsk in nemorosis: Kihlman!, cfr Kihlm. Pfl. p. 232 et 233, item Herb. Mus. Fenn. II p. 143, vide etiam Broth. Wand. p. 6 et 7, Broth. exk. p. 78 et Knabe Pfl. p. 280.

Ostrobottnia ([F.] Nylander msc.), Fennia (Tengström pl. exs.): Led. II p. 390. Dessa uppgifter afse helt säkert endast **Kuus.**, främst trakten kring Paanajärvi; F. Nylanders exemplar är insamladt vid Oulankajoki! — Wainio framhåller, att Paanajärvi-trakten bör föras till ryska Karelen: Wainio Kasv. p. 138 och framdrar bl. a. förekomsten därstädes af *Lonicera caerulea* som ett stöd för denna mening. Numera är arten äfven funnen i **Lk**.

Ka. Virolahti [»Vederlaks»]: lyc. O. Alfthan!, jfr Not. XI p. 458 och Alc. Uppgiften förefaller mig högst osannolik; Blom anträffade nämligen icke arten som vild härstädes, men den odlas ofta i trädgårdar. Till odlade exx. hänför sig högst sannolikt äfven en uppgift från **Ab.** Åbo: A. Brotherus i herb. lyc. n. Mera uppmärksamhet förtjänar uppgiften **Nyl.**

Karis Kärrby holme: J. A. Öberg!; om arten där varit odlad eller möjligen förvildad, känner jag ej.

Ok. se under *L. xylosteum* s. 364—365 och jfr Kyyhk. Suom. p. 25. — Kp. Följ. detaljuppgifter förtjäna anföras: »*Södra delen* allm. i Siesjärvi trakten . . ., speciellt mycket ymnig i trakten af Destan talo, och i allm. S ut från Paadane! i busksnår under bergbranter, vid bäckar m. m. Ej i Ondarvi tr[akten]? *Onda* fuktig äng midt emot Parandowa samt flerstädes utmed Ondas forsar. *Rukajärvi*-trakten vid kvarnforsen i Onnanjoki [ej observerad i Rukajärvi-trakten 1894]. *Kellovaara*-trakten åssluttning vid Vääräkoski. Hukkakallio! [och] vid Laanisoja. *Kustområdet* mycket ymnig i busksnår utmed Schuja å, bäckstrand nära Tarasowostr[ow] [och] ängsbacke vid Wigostrow by, *Kemijokis* nedersta lopp vid Tuhkakoski i lund, *Jyskjärvi*-trakten vid Jyrehminkoski, vid Valkeisenkoski [och] vid Sirkonjärvi»: Bergr. Ant.

Ob. »Enligt allmogens uppgift finnas i Vääränlantto ödemark [Muhos socken nära Kylmälä by] trybuskar med svarta eller svartblå bär»: Zidb., som, om ock med tvekan, hänför uppgiften till *L. caerulea;* jfr äfven Brenn. Obs. Närmare undersökning högeligen önskvärd. Från **Kuus**. skrifves: »Förekommer här och där mycket sparsamt, pc — pcc, vid Oulankajoki i dess nedre och nedersta lopp, åtminstone har jag råkat anträffa blott några buskar här och där»: Edv. af Hellstr. 1915. Om förekomsten i **Kuus**. och **Lk**. säges: »Kasvaa tavallisesti yksityisinä yksilöinä rehevissä puro- ja jokivarsilehdoissa»: Pesol. kasv. p. 246.

Lk. I sitt till Societas öfverlämnade manuskript anger Stjernvall utbredningen på följande sätt: Vid Kutsanjoki från mynningen af Tammakkaojansuu uppåt till Jänisköngäs. Sistlidne år [1891] observerad längs hela nedre loppet af Tuntsajoki till Pyrstölamminsuu och längs nedre loppet af Kutsanjoki. På holmar och uddar i Vuorijärvi sjö; bildar därstädes . . . en vacker strandvegetation: Stjernv. — »Vid Kemi-älfs tillflöden har jag ej sett den»: Edv. af Hällstr.

Lonicera caerulea uppräknas bland arter, som äro utmärkande för området öster om den l. c. föreslagna naturalhistoriska gränsen: Medd. XXVI p. 178, jfr Caj. Westgr. p. 12. — Likaledes anföres arten för Kton. och Kpor.: Mela Kasv. V, jfr äfven Ispol. p. 62.

Om **odlingen** har jag — oafsedt uppgifter i floror etc. — endast antecknat få data. [**Sb**. och **Ok**.] »istutettuna rautatien asemien puistoissa»: Kyyhk. litt. — **Om**. [Oulainen] »hautuum., aseman puistik. ja joissak. kirkonk. puutarh.»: Parv. Oul. p. 73. — **Ob**. Uleåborg: Elfv. Ant. p. 104; [Uleåborg] »viljeltynä puistikoissa»: Leiv. putk. under namn af *L. nigra*, jfr Leiv., där både *L. caerulea* och *L. nigra* upptagas. Se vidare Puut. 1900 p. 34 äfvensom Elfv. Vedv. p. 53 och Linn. Kennt. p. 123. — *L. caerulea* odlas dock säkerligen långt ifrån sällan; själf har jag sett den t. ex. i **Oa**. Wasa, där den enl. trädgårdsmästar Engström sätter frukt.

Typis impr. 20/11 1922.

Om buskens dimensionsförhållanden och ålder ingå några uppgifter i Kihlm. Pfl. p. 232—233, till hvilka härmed hänvisas.

Linkola betecknar *L. caerulea* som hemerophob: Link. Stud. p. 281 och l. c. II.

Lonicera caerulea var. **glabra** F. Nyl.

In Lapponia orientali rarissime inveniri indicatur.

Lim. Inter Kantalaks [»Kandalax»] et Imandram, etiam alibi: Spic. I p. 15, ubi describitur; »ad flumen Niva inter lacum Imandra et sinum Kantalaks [Kantalahti»]: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVI et XXXIX, Herb. Mus. Fenn. II. p. 143 et Mela Kasv. V.

Om denna varietet säges: »Specimina huius varietatis in herbario [H. M. F.] desunt»: Herb. Mus. Fenn. II p. 143. — F. Nylander säger l. c. »insignis certe est varietas» och anser *L. xylosteum* i Fellm. Ind. snarare hafva afseende på denna än på hufvudformen; däremot misstager han sig otvifvelaktigt i påståendet, att Fellmans *Mespilus cotoneaster* vore *Lonicera caerulea.* Lindberg skrifver om densamma: »Af alla de talrika exemplar, som finnas i den inhemska samlingen, är endast ett så pass glatt, att det möjligen kunde hänföras till var. *glabra;* det är taget i Salla vid Ala-Kutsa af Borg och Rantaniemi; stammarna äro endast försedda med glest sittande borst och sakna den vanliga formens täta korta beludning»: Lindb. comm.

Lonicera tatarica L.

In toto fere territorio ornandi causa colitur.

Den allmännast odlade, stundom till häckar använda arten, trifves godt och blommar i Uleåborg. Kajana 3,5 m hög, gammal och tät (Kihlman): Elfv. Ant. p. 104, jfr Hjelt Utbr. p. 168 [35]. Anträffas norrut ända till Torneå: Ign. Geogr. p. 345, jfr Puut. 1900 p. 34. Uppräknas bland allmänt odlade buskar: Caj. dendr. p. 629. — Går bra [i Pajala på nordsvenskt område], blommar och bär frukt, blir 2 m hög: Birg. p. 60. — **Li.** Toivoniemi införd 1882: Nordling p. 307; trifves: l. c. p. 315.

Oafsedt uppgifter i floror etc. har jag antecknat följande om **odlingen: Ta.** »istutettuna yleinen Hämeen eteläosissa»: Rapol. p. 50; **Kl.** etc. »ziemlich allgemein»: Link. Stud. p. 82; **Sb.** Maaninka »Leskelän puutarhassa . . . Kukkii runsaasti joka kesä»: Kyyhk. litt.; **Om.** Oulainen »hautuum., aseman puistik. ja joissakin kirkonk. puutarh.»: Parv. Oul. p. 73; [**Ob.** Uleåborg:] Leiv. putk., jfr Leiv.; Pudasjärvi: Martik. p. 42; **Kuus.** Kyrkobyn

odlad i Väinölä trädgård, skadas ofta af vinterkölden och snötrycket, men repar sig igen: Edv. af Hällstr.

[I Botaniska trädgården i Helsingfors] gamla buskar, 4,5 m höga: Elfv. Vedv. p. 53.

Lonicera caprifolium L.

In Fennia australi haud raro colitur.

Om **odlingen** hänvisas främst till Elfv. Ant. p. 104. Följande uppgifter förtjäna dessutom omnämnas: Anträffas ända till Tammerfors samt vid västkusten ännu nordligare, i Nykarleby och Jakobstad: Ign. Geogr. p. 345. Förutom uppgifter i samtliga floror har jag antecknat meddelanden om artens förekomst i följ. arbeten: Just. p. 11, Moberg Klim. p. 17, Moberg Nat. p. 117 och 118, Elfv. Vedv. p. 54, Medd. XXV p. 13 etc.

I **Sat.** Karkku Linnais blommar *L. caprifolium* vissa somrar rikligen, men under ogynnsamma vintrar nedfryser den mer eller mindre fullständigt; dock har den tills vidare — sedan 1902 — ej dött: Hjelt.

Lonicera periclymenum L.

Per errorem sponte inveniri indicata est. In Fennia australi autem raro colitur.

L. periclymenum uppräknas för öfre **Sat.**: Gadd Sat. p. 48, jfr Prytz cont. I Spic. I p. 3 säger F. Nylander, att Radloff upptagit arten för Åland; något sådant omnämnande har jag emellertid icke kunnat konstatera. Däremot har F. Nylander l. c. otvifvelaktigt rätt, då han häfdar, att *L. periclymenum* bör utgå ur Finlands flora.

En del äldre författare förväxlade *L. periclymenum* med *L. xylosteum*, se särskildt Smith p. 127—128.

Om den allmänna utbredningen nämnes: »Eur. omn. exc. . . . Fenn. . . .»: Nym. Consp. p. 322, se äfven Nym. Suppl. p. 151.

Om **odlingen** af *L. periclymenum* hänvisas till Elfv. Ant. p. 104. Arten upptages som odlad i södra Finland: Alc. III, jfr Mela Kasv. V, se f. ö. Moberg Nat. p. 117 och 118 äfvensom Elfv. Vedv. p. 54.

Lonicera Ledebourii Eschsch. Wasa, Nykarleby: Elfv. Ant. p. 104, jfr Mela Kasv. V; 0,8 m hög: Elfv. Vedv. p. 53.

L. Alberti [Regel] [**Kb.**] Värtsilä, 6—7 dm hög, vackert blommande (Kihlman): Elfv. Ant. p. 104.

L. alpigena L. [**Ob.** Uleåborg] »viljeltynä puistikoissa»: Leiv. putk., jfr Leiv. och Puut. 1900 p. 34. — Se vidare Mela Kasv. V och Elfv. Vedv. p. 53.

L. spinosa Jacq. uppräknas som odlad: Mela Kasv. V.

Förutom de nyss uppräknade 9 arterna af släktet *Lonicera* (se äfven ofvan p. 365 och 369) odlas äfven, om ock säkerligen mycket sällan, flere andra. Så omnämnas i Elfv. Vedv. p. 53—54 ännu 16 arter och 8 hybrider. Linn. Kennt. p. 123—127 upptager 16 odlade arter, öfvervägande desamma som de i Elfv. Vedv. etc. anförda. Se närmare originalen samt äfven Parv. Oul. p. 73.

De två arter, hvilka uppräknas som odlade i **Om.** Lappajärvi på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 25 — artnamn ej utsatta —, böra säkerligen sökas bland de allmänt odlade arterna.

Diervilla lonicera Mill. Uleåborg (blommar): Elfv. Ant. p. 104, jfr Mela Kasv. V. — I Elfv. Vedv. p. 52 omnämnas tre andra arter af släktet *Diervilla;* om dem se originalet.

Cucurbitaceae.

Cucumis sativus L.

In Fennia australi et inprimis austro-orientali saepe, in reliquo territorio raro tantum colitur.

Om **odlingen** hänvisas främst till Elfv. Ant. p. 104—105. Härutöfver förtjäna äfven följande uppgifter att anföras. Gurkor omnämnas redan af Till.; södra (el. västra) Finl.: Fries. — Från äldre tider nämnes: [**Ob.** Uleåborg] »lyckas väl, när vackra Somrar inträffa»: Jul. p. 27. — Nordgränsen för artens odlingsbarhet belyses af följande uppgifter: »Små ryska gurkor ... på kalljord ända upp till [**Ob.**] Simo 65° 38'. Öfriga sorter med fördel ... endast i bänk»: Elfv. Kult. p. 60, jfr Grotenf. p. 196 och Elfv. Ant. p. 105; se äfven Ign. Geogr. p. 349. [**Ob.** Torneå] Gurkan odlades på kalljord med god framgång (C. E. Soldan): Sæl. bot. litt. p. 472; på kalljord och i bänk på Jolma [i **Ob.** Ylitornio]: F. Trädg. 1909 p. 126, jfr Turistföreningens Årsbok 1902 p. 80. [Haaparanta godt resultat i bänk, osäkert på kalljord, Pajala godt resultat i bänk, vill ej gå på kalljord: Birg. p. 59]. — **Li.** Toivoniemi i drifbänk . . . de största ung. 40 cm [»16 $^1/_2$ tum»] långa: Nordling p. 307; mycket god skörd: l. c. p. 315, jfr Elfv. Ant. p. 23, se äfven Rosb. Lappi p. 138.

Uppgifter om odlingen har jag f. ö. antecknat, förutom i floror etc., hos följ. förf.: Lundén Köksv. p. 231—232, Stenr. p. 16, Medd. XXV p. 12 [Mäntsälä Frugård], Link. Stud. p. 79, Bäckman p. 263 [**Oa.** Jalasjärvi], A. L. Backm. Fl. p. 26, Parv. Oul. p. 71, Rosberg i Geogr. F. T. 1899 p. 43 [Solovetsk], Leiv. och Leiv. putk.; uppräkningen gör emellertid ingalunda anspråk på fullständighet.

Cucumis melo L.

In Fennia inprimis australi sub vitro raro colitur.

Äfven om melonodlingen se främst Elfv. Ant. p. 105. Arten upp-

togs redan af Till. — [**Ob.** Uleåborg] »samma år [1789] drefs under Pappersfenster . . . en Melon til mognad . . .»: Jul. p. 26—27. — Pudasjärvi 2 st. hösten 1894 (Fru Hulda Arrhenius): Wasabladet 1895 N:o 97, jfr Elfv. Ant. l. c.; [Haaparanta godt resultat i bänk: Birg. p. 59].

F. ö. har jag antecknat uppgifter rörande melonodlingen i vårt land såväl i floror etc., som äfven i Ign. Geogr. p. 349—250, Elfv. Kult. p. 62, Grotenf. p. 196, Lundén Köksv. p. 258—259, Medd. XXV p. 12 [**Nyl.** Mäntsälä Frugård], Sæl. bot. litt. p. 249 [Viborg 1754], **Om.** [Oulainen] »poikkeustap. viljelty lavoissa, menestyy huon[osti]»: Parv. Oul. p. 71.

Cucurbita pepo L.

In Fennia inprimis australi colitur.

Om **odlingen** hänvisas främst till Elfv. Ant. p. 105 samt dessutom till följande kompletterande uppgifter. Arten upptages redan af Till. — Nordligast . . . på kalljord i Haapavesi, Uleåborg och Rovaniemi: Lundén Köksv. p. 270, jfr l. c. p. 269—270 och l. c. II p. 335. [Växtmärg med godt resultat i Haaparanta: Birg. p. 59.] Pumpor af olika slag i [**Ob**] Ylitornio [»Öfvertorneå»] Jolma: F. Trädg. 1909 p. 126. [I Turistföreningens Årsbok 1902 p. 80 uppgifves, att kurbitsen odlats i drifbänk på detta ställe]. — I drifbänk **Li.** Toivoniemi: Nordling p. 307.

Följande uppg. af gammalt datum förtjänar att fullständigt återgifvas: [**Ob.** Uleåborg] »har alla år misslyckats, utom 1789, då jag af 4 stycken plantor feck 10 Pompor, hvaraf den största vägde 30 Bessmans Marker [= ung. 13 kg], och den minsta matnyttiga $8\,^3/_4$ Marker [= 3,5 kg] och alla tillsammans 130 Bessmans Marker [= 80,3 kg]: Jul. p. 26.

Uppgifter om odlingen har jag f. ö., förutom i floror etc., funnit i: Ign. Geogr. p. 350, Elfv. Kult. p. 64, Medd. XXV p. 12 [**Nyl.** Mäntsälä Frugård], Medd. XXV p. 81 [**Nyl.** Hogland], Parv. Oul. p. 71 [Oulainen].

Cucurbita maxima Duch. Åtminstone en del former odlas på fritt land ännu i södra Finland: Elfv. Kult. p. 63, jfr Mela Kasv. V.

C. lagenaria [L.] uppgifves som odlad i [**Nyl.** Mäntsälä] Frugård 1808: Elfving i Medd. XXV p. 14.

Citrullus vulgaris Schrad. torde äfven odlas, se Ign. Geogr. p. 350, Brenn. Flor. och Mela Kasv. V. I Elfv. Ant. p. 105 säges, att man i Helsingfors sökt odla arbus, men utan framgång. L. c. påpekas oriktigheten af Nordlings uppgift (Nordl. p. 315). Arten omnämnes som odlad [**Nyl.** Mäntsälä] Frugård: Medd. XXV p. 12.

Bryonia alba L.

In Fennia colitur et in parte australi raro subspontanea occurrit.

Al. r Eckerö vid posthuset!, har sannolikt blifvit till Åland öfverförd 1851 från Sverige på något fartyg och sedermera uppkastad vid Eckerö

tullkammare, där den nu [1852] växer: Bergstr. Beskr., jfr Herb. Mus. Fenn. [ed. I]; Mariehamn [»Maarianhamina] lehto»: U. Segerman! — **Ab**. [Åbo] r på Runsala förvildad: Zett. & Br.!; [Muurila] »metsistyneenä Isontalon ympärillä»: Renv. — **Nyl**. Sjundeå på en sophög: elev S. M. Scherfbeck!; Kyrkslätt [»Kirkkonummi] Bobäck villiytyneenä asunnon luona aidalla 1910»: Hid. comm.; Helsingfors Brunnsparken förvildad vid vägkant: Brenner!, jfr Alc. IV; Orimattila »apteekin kasvitarhassa viljelemättömänä 1907 (Aili Spolander)»: Link. comm. — **Ka**. Viborg Rapukoski såg: Al. Lagus!

Bryonia alba upptogs bland de vildt växande arterna i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], men uteslöts ur ed. II, jfr l. c. p. IX not.

Om artens **odling** föreligga blott ett fåtal uppgifter. Går i Uleåborg: Elfv. Ant. p. 105. Den upptages i floror [ofta odl.: Alc. III—V] och i Medd. XXV p. 14, där den dock anföres med ? — **Sat**. Karkku Kulju åtminstone på 1870- och 1880-talen: Hjelt.

Äfven *Br. dioica* Jacq. omnämnes som odlad och förvildad: Mela Kasv. V. — **Nyl**. [Helsingfors] Brunnsparken: Brenn. För. p. 133.

Campanulaceae.

Campanula cervicaria L.

In Fennia australi passim (— satis raro) usque ad 63° 30′ occurrit; in parte maxime austro-occidentali non videtur inveniri nisi rarissime.

Kalm; in pratis silvaticis finl. australioris st r: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Fenn.: Nym. Consp. p. 477; in Fenn. bor. deest: Nym. Suppl. p. 207, vide etiam DC. Prodr. VII p. 468, Led. II p. 881, Liro Ured. p. 477 et Link. Stud. II p. 433.

Al. [Finström] Godby, Ämnäs: Rantaniemi!, cfr Medd. XXII p. 52. — **Ab**. Sagu: A. Torckell!; Uskela r: Nikl.!; Kimito Dahlsbruk: W. Ramsay in Hult herb.; Kisko Orijärvi: Hult herb.; [Muurila] r Haukkamäki, in insula Iso Rytkö et prope Äijälä: Renv.; p: Sel.; p — st r: Ch. E. Boldt; Lojo (!) Jalansaari (r): Saarinen p. 327; Lojo prope templum, Karislojo Karkali: Pesol.; Lojo praedium sacerdotis: Hels.; Lojo prope lacum Horma: Lindb. herb.; Vihti (!) p: Printz, cfr W. Nyl. p. 205; [Vihti] p, enum.: Flinck; Moksi: E. af Hällstr.; (r) 1900 in mar-

gine agri ad Niemenkylä, sed posthac non visa: V. E. Broth., cfr V. E. B. p. 203; st r Pusula Ahonpää ad praediolum Haijala!, Ikkala Hirlampi, ad Roso et Hyrkkölä ad occidentem versus a pago: Wecks.; Caj. Kasvist. non comm. — **Nyl.** Ekenäs in insula Tvärminne pc uno loco, ceterum in his plagis non vidi: Häyr.; [Kyrkslätt] Öfverby: Rosb. Kyrksl. p. 109; Esbo Urberga pc 1896: Gadol.; [Helsingfors] r, in horto botanico sponte: W. Nyl.; Thusby st fq: Åstr. & H.; multis locis, quamvis pc, ad viam ferratam inter Helsingfors et Hyvinkä: Hjelt; Thusby inter Träskända et Jokela: Kihlman!; Nurmijärvi p saltem in parte media territorii, pc: Stenr.; in parte septentrionali st pc: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Mörskom! et Strömfors!; Mäntsälä: N. K. Nordenskiöld!; Borgå (rr) ad calcarias prope fines par. Perno: Sæl. Öfvers.; Borgnäs [»Pornainen»]: Liro Ured. p. 477; Elimäki (G. Björksten): E. Nyl. Ber.; prope amnem Lovisa: E. S. in Geogr. F. T. 1901 p. 250; Orimattila enum. e 5 locis: Link. comm.; W. Brenn. Växtg., His. et Brenn. non comm. — **Ka.** rr Soininmaa: Blom; st r Kaukola in vicinitate templi, Kirvu Kuismala! et Tietävälä!, Jääski Laitila in betuletis umbrosis fertilibus et in lucis: Lindén; [Jääski] st r, spec. solitaria, enum. e 5 locis: Valle tiet., cfr Valle Hav. p. 32. — **Ik.** p: Malmb., spec. e Käkisalmi!; Pyhäjärvi: [J. G.] Appelberg!; Uusikirkko Uusisaha prope amnem Raivola fl. albis: O. A. Gröndahl!; [p in tota Ingria: Meinsh. p. 207].

Sat. p: Malmgr.; Euraåminne: Simming!; rr et pc [Björneborg] Kumnäs ante multos annos (H. Selin 1901): Häyr. Björneb.; st r: Hjelt, spec. e Karkku!; enumeratur inter plantas rariores: Herlin p. 136; Kuru (!) 5 spec. prope pharmacopolium 1918: Edith Hjelt comm. — **Ta.** Tammela (!) Mustiala: Regnell!; st r et pc ad Kantola, Vehkajärvi et Ämmättä: Leop.; [Kalvola] haud infrequens: Knabe Fört.; p: Asp. & Th.; in parte septentr.-orientali [territorii] st fq, ceterum st r Kaitas, Papinsaari, Uskila ad molas (E. Lang): Norrl. s. ö. Tav.; Hollola Laitiala: Wainio herb.; Hollola Tiirismaa: Wainio ann.; Hollola Vekkosaari: J. Anttila!; Heinola: Lindberg!; Jämsä: Sælan!; p: Bonsd.!; p, spec. solit. saltem in partibus septentrionalibus territorii: Borg Tiet.; in parte occidentali territorii usque ad [Luhanka] Peuha

ad septentrionem versus st fq, ceterum p: Wainio Tav. or., spec. in dupl. e Luhanka!; Korpilahti: Norrlin! — **Sa.** Villmanstrand: H. Buch!; st r: Hult; Rautjärvi et Imatra: Hult ann.; Kristina: V. Brander!; Kangasniemi: Lackström in dupl.!; Sääminki: Heiskanen in herb. lyc. n.; Savonlinna Simunansaari: Budd. muist.; Kerimäki: E. Nylander & Chyd. in dupl.!, vide sub **Sb.** et infra. — **Kl.** r ad Ladogam borealem, Valamo, Ruskiala!, Kirjavalaks: Fl. Kar.; Kaukola Rami: Lindén, vide sub **Ka.**; (fq) in Impilaks et in taeniis Pitkäranta: Chyd.; haud fq: Backm.; st r et in vicinitate lacus Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. p. 31, 37, 336 et Tab. V; enum. e multis locis: Link. Stud. II; r Pälkjärvi Valkiajärvi, Ruskiala Korpikallio: Hjelt Ant. p. 63; nonnulla alia quoque spec. in H. M. F. — **Kol.** r, Mandroga! in ericetis nec non pratis silvaticis: Elfv.; e 16 aut 18 locis enum. Caj., spec. lecta ad Iivina! atque inter Iivina et Jaschesero!; enum. e multis locis: Link. Stud. II; Petrosavodsk: Norrl. On.

Oa. »Gamla Wasa nära Kapellbacken»: Alc. och Alc. III, cfr Laur. Växtf. et Herb. Mus. Fenn. II p. 144. — **Tb.** p (— st fq): Broth., spec. e Viitasaari!; Jyväskylä [Palokkajärvi]: Prim. p. 48; [Jyväskylä] Tourujoki! pc, Vuoritsalo: Link. Kasv.p. 169; Pihlajavesi Lehtomäki et Kuusmäki: Norrl. n. v. Tav.; Saarijärvi Kekkilä: Kihlman!; Pihtipudas r — st r Muurusjärvi Kolmisoppi multis locis et Urpila duobus locis, item Ilosjoki Korppismäki, Kinnula r Muhola ad scholam et Saarenkylä Pitkäjärvi: Roiv. — **Sb.** p in tota Savonia: E. Nyl. & Chyd.; Pieksämäki Venetmäki in insula magna [»Isossa-saaressa»]: O. Brand. p. 90; [Leppävirta] st r: Enw.; Heinävesi ad praedium sacerdotis: Link. comm.; Jorois: M. Nordqvist!; p: Mela, spec. in dupl. e Kuopio!; [Kuopio] st fq — p: Link. Lis.; Maaninka, Kuopio (!) Nilsiä (!) p, enum. e compluribus locis, Lapinlahti complur. locis in pago Naarvanlahti, Muuruvesi Pelonniemi Koivumäki, Kaavi Losomäki ad Poskijärvi pcc, Pisavuori ad finem lacus Valkeinen et Siikajärvi inter Likolahti et Huosiaislahti, Juuka verisimiliter r — rr non visa nisi 2 spec. ad Kasurinniemi [cfr Kyyhk. Matk. p. 99], Varpaisjärvi ad pag. Urimonlahti et Jumiskylä ad Korpisalo, Rautavaara 2 spec. ad Suojärvi!, Iisalmi nonnulla spec.

ad Soinlahti, sed non ulterius ad septentrionem versus visa, Virtasalmi Angele ad Syvälahti et par. Pieksämäki nonnullis locis ad pag. Rummukka: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Keski-S. p. 61 et 62, item Kyyhk. Suom. p. 23; Pielavesi (!) Säviä: Roiv.; Iisalmi (!) p ex. gr. in oppidulo!, Peltoniemi, Peltosalmi: M. & J. Sahlb., cfr de Iisalmi Herb. Mus. Fenn. II p. 144; multa spec. in H. M. F. — **Kb.** Kide: Brand.!; Värtsilä spec. unum, ad Korpiselkä Kildsha, Rääkkylä Oravilahti Kankaanrinta (E. Kankaanrinta): Link. comm., cfr p. p. Link. Stud. II; Liperi (r), Ojanlaks, Autioniemi et inde sec. viam ad Kolehmala!: Eur. & H.; Sulkama ad ripam sinistram lacus Höytiäinen, Huhmari in Kontiolaks: Hällstr.; [inter Pielisjärvi et Höytiäinen] p hic illic in variis territorii partibus, spec. solit.: Axels. Putk.; r Lieksa Konnanlampi; Wainio Kasv.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144. — Kon. p, ad Dvorets! st fq, Mundjärvi plur. loc., Mundjärvi—Päljärvi plur. loc., Jyrkänmäki, Käpselkä—Dianovagora, ad Perttiniemi et Tiudie (Simming!), Jalguba (Kullhem!): Norrl. On.; rarior quam *C. glomerata*, interdum fl. albis: Günth. p. 44; Suojärvi st r Papero, Moisseinvaara!, Haukka, Hautavaara et Ignoila, Säämjärvi Savilatshu et Potkuselkä: Link. comm., cfr Link. Stud. II; Dianova-gora: Poppius!; Kivatsh: Kihlm.; de Tiudie et Dianova-gora cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144.

Om. rr Lappajärvi Veanteensaari! in parte septentr.-orientali: A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136, spec. ex eodem loco etiam leg. J. Hyytinen! et Nyström! — Kp. in parte australi compluribus locis circa Paadane! et in Muurahaisvaara: Bergr. Ant.

Linkola framhåller, att *C. cervicaria* nästan öfverallt förekommer ytterst sparsamt, vanligen endast 1 à 2 individer tillsammans: Link. comm., jfr Link. Stud. II.

Vidare betecknar Linkola arten som en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 247 och l. c. II, jfr l. c. I p. 329.

At. Åbo: O. Hjelt M. S. (ex ipso); uppgiften låter mycket sannolik; det förefaller mig egendomligt, att någon uppgift från senare tid ej föreligger. — **Kl.** [Parikkala] «ei ole löydetty alueelta»: Hann. — **Sb.** Kiuruvesi (elevers herb.): Zidb., se under **Om.** — **Om.** Jakobstad på besådd äng, Alajärvi . . . (elevers herb.): Zidb. Samtliga de sistanförda uppgifterna kräfva bekräftelse och äfse sannolikt tillfällig förekomst; åtminstone den från Jakobstad.

Campanula cervicaria upptages äfven från Kton.: Mela Kasv. V.

Till åtskillnad från var. *platyphylla* kallas den vanliga formen var. *echiifolia* Rupr.: Mela Kasv. [II]; af denna senare särskiljas subvarieteterna *caerulea* och *albiflora* M. — I Mela Kasv. III och IV betecknas var. *albiflora* som st r. En sådan form finnes i H. M. F. från **Ik.** Uusikirkko Uusisaha: O. A. Gröndahl! (se ofvan sida 375) och uppgifves för Kon. (se ofvan).

F. *platyphylla* Hartm. **Sa.** Parikkala 5 km. [»verst»] S. om södra färjstället vid Punkaharju ås: J. V. Segerstråle!, jfr Prot. 5, XI, 1870. Denna form upptogs i de tidigare upplagorna af Mela Kasv., men har utelämnats i Mela Kasv. V m. fl.

Campanula glomerata L.

In maxima parte Fenniae australis et mediae ad 63° fere plerumque satis frequenter aut frequenter provenit; in parte maxime austro-occidentali minore frequentia (passim — satis raro) inveniri indicatur; nonnullis aliis plagis inprimis in vicinitate maris frequentia quoque minuitur; ad septentrionem versus, quamvis rarissime, 64° 55′ attingit.

Till.; Kalm; in pratis aridis st fq: Prytz cont.; in dumetis et pratis ad Vasa, Laukaa et Kaavi usque: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. . . . Lapp.: Nym. Consp. p. 477; Scand. exc. etiam... Fenn. bor.: Nym. Suppl. p. 207; in Finlandia australi fq obvia, in australi mediae Finlandiae parte usque ad c. 63° plerumque p occurrit: Schedae p. 114, vide etiam DC. Prodr. VII p. 467, Led. II p. 880, Liro Ured. p. 477—478 et Link. Stud. II.

A l. (r): Bergstr.; st r [Finström] Grelsby, »Finströms äng» (!): Bergstr. Beskr.; e Grelsby etiam comm. Bergr.; Geta p, Eckerö Storby: Hult ann.; st r Finström Godby!, Jomala Löfdal, Mariehamn: Arrh. & K.; Geta Bolstaholm: E. Reuter; Sund Mångsteckta: Aug. Renvall!; paucis tantum locis in Alandia continenti Jomala Öjen, Hammarland Äppelö, Finström Örnäs et Bastö, Saltvik Haga, Ödkarby (herb. Pesola), Näs, in pago ad templum (Pesola!): Palmgr. Stud. p. 448, ubi antecedentes proferuntur, cfr l. c. spec. tab. VIII; Föglö Brändö: Knabe litt.; vide etiam Palmgr. Entf. p. 112; iam a Radl. p. 235 enumeratur, Bergr. autem non comm. — **A b.** (p): Zett. & Br.; in vicinitate opp. Aboae (r) ex. gr. Ispois: E. Reuter; Nådendal ad septentrionem versus ab oppido: Pesol., item Arrh. litt., [Sagu] Saus-

tila: Wirz. ann.; p: Renv.; Uskela st fq—fq: Häyr.; (fq): A. Nyl.; Arrh. Ann. e Pargas non comm. nec Sand. e Bromarf; p: Sel.; st fq in vicinitate lac. Lojo: Pesol.; [Vihti] fq: Printz; fq—fqq: Flinck; fq [»yleinen»]: V. E. Broth.; fqq: Wecks.; st fq—p: Caj. Kasvist., quem l. inspicias; [Nystad] spec. unum ad viam publicam prope fabricam vini decocti [»viina-polttimoa»]: Söd. — **Nyl.** in terra continenti (r) enum.: W. Brenn. Växtg; p: His. et W. Nyl.; Snappertuna Raseborg: Häyr.; Ingå Vesterkulla Linnais in litore marino et Joddböle, in Svartbäck non est: Brenn. växtf. p. 77; fq, st cp: Stenr.; st fq, in maritimis tamen non est, nisi in Hogland, ubi teste E. Nyl. invenitur: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila fq: Link. comm.; Hogland (!) r (E. Nyl. Ber.): Brenn., vide etiam infra. — **Ka.** fq: Blom et Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [in tota Ingria fq: Meinsh. p. 208].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt; [Loimaa] (rr) Kauhanoja (E. Hollo), Mellilä (spec. in herb. alumnorum): Saur.; Björneborg 1908 (Fontell): Häyr. Björneb.; inter plantas rariores enum.: Herlin p. 136; fq—st fq: Sola Flor. p. 90. — **Ta.** (fqq): Leop.; fq: Knabe Fört., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; fq, sp: Borg Tiet.; fq—st fq: Wainio Tav. or., vide etiam Hult tr. p. 196. — **Sa.** Valkiala st fq: Hult Fört.; (fqq): Hult. — **Kl.** st fq: Fl. Kar. et Hjelt; fq: Hann.; in vicinitate lacus Ladoga fq, interiore in parte fq—st fq: Link. Stud. p. 273; in vicinitate lac. Ladoga fqq—fq, interiore in parte ad partem maximam fq, enum.: Link. Stud. II, vide etiam infra. — Kol. fq: Elfv.

Oa. (st fq): Malmgr.; Närpes (fq): Nordl. p. 20; Jalasjärvi ad meridiem versus a Mandila: Hjelt; st r Alavus et Kuortane! compluribus locis; Laur. Växtf., cfr l. c. p. 17, vide etiam infra. — **Tb.** (st fq): Broth., spec. e Saarijärvi!; [Jyväskylä] haud fq adhuc non adnotata nisi ad Hirvenpelto et Tourujoki: Link. Kasv. p. 169; Jyväskylä Lohikoski: Häyr.; Pihlajavesi non obviam: Norrl. n. v. Tav.; Pihtipudas r—st r, enum. e 3 locis, Kinnula r Muhola Tuliniemi: Roiv. — **Sb.** (haud fq) usque ad Kuopio: E. Nyl. & Chyd.; Hankasalmi: [L. M.] Runeberg!; Leppävirta fq: Enw.; Kuopio (fqq): Mela; [Kuopio!] st fq: Link. Lis.; usque ad Nilsiä: Knabe in litt. ad Sælan; Nilsiä Kuuslahti ad Hovi et Mehtätupa: Kyyhk. litt.; Iisalmi r Peltosalmi: M. & J. Sahlb.,

ex Iisalmi etiam comm. Lundstr., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144, vide etiam Kyyhk. Keski-S. p. 57, 59, 61 et 62, Ter. Muist. p. 102, 105 et 111, item Kyyhk. Matk. p. 96—97 et infra. — **Kb.** Kide (fq): Brand.!; Liperi (fq): Eur. & H.!; Ilomantsi: Woldst.!; p—st fq, spec. solit., raro subdominans, maximam partem ad ripam occidentalem lacus Herajärvi: Axels. Putk.; Eno Jakokoski haud infrequens: Wainio ann.; Wainio Kasv. non comm. — Kon. fq—fqq, Saoneshje et Reg. occ. fq: Norrl. On., vide quoque Günth. p. 44.

Om. rr Gamla Karleby, bis vel ter lecta eodem iure praetermittenda atque commemoranda erat: Hellstr.; rr Soini culta ad praediolum prope Lohijoki, a silva ad Ukonmäki ducta esse dicitur, Lappajärvi Kielaankangas (Nyström!) et Veanteensaari cum *C. cervicaria:* A. L. Backm. Fl., cfr l. c. p. 136, vide etiam infra. — **Ok.** Kajana ad antea scholam agriculturae Seppälä (Director scholae), [etiam Metsäv.], Kianta [»Suomussalmi»] in campis fabricae Ämmä! nonnulla spec. multas per aestates, cum seminibus graminis videntur introducta: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom., ubi rr inveniri indicatur, l. c. p. 19, 21 et 23, p. p. Brenn. bidr. et vide infra; Ristijärvi Pakarilahti in solitudine [»autio»] 2 aut 3 spec.: Kyyhk. litt. 1920. — Kp. in parte australi compluribus locis in vicinitate Paadane, Siiterinvaara, Makkosensaari et Särkijärvi in insula Suondali, in parte media in pago Maasjärvi, Kemi in colle herbido ad meridiem versus a Usmankoski: Bergr. Ant.; maxime ad septentrionem versus ad pagum Usmana!: Bergroth in Medd. XXI p. 24.

Pl. Finl. exs. N:o 376 a **Ab.** Lojo SOLhem in margine silvae leg. Lindberg, N:o 376 b **Sat.** Karkku Kulju in colle sicco leg. L. Nordholm, A. Forsblom, Hedv. et Hj. Hjelt.

Kihlman uppräknar *Campanula glomerata* bland arter, som i trakten af Helsingfors äro litorifoba: Medd. XVIII p. 264 (se detaljer under **Nyl.** i petitstycket). Med anledning häraf påpekar Brenner, att arten finnes i Ingå Joddböle på $^1/_2$ km:s afstånd från hafvet och dessutom på Fagervik och på Drumsö vid Helsingfors: Medd. XXIX p. 25. Som stöd för Kihlmans uppfattning kunna å andra sidan anföras vissa uppgifter från **Ab.**, Häyréns uppgifter från **Sat.** Björneborg (se i texten) och detaljuppgifterna från **Oa.** — I detta sammanhang förtjänar anföras äfven följande uppgift af Linkola från det af honom undersökta området (**Kl.**, Kol., **Kb.** och Kon.):

»Muuten fq, mutta osaksi vähemmän yleinen, jopa harvinainen tai puuttuvakin eräissä Venäjän rajalla olevissa tienoissa (niinpä ei nähty Suojärven Kotojärven kylässä, Hautavaaralla eikä Ignoilassa, samoin ei esim. Suistamon Luksujärvellä eikä Säämjärven rajakylissä»): Link. comm., jfr Link. Stud. II.

Nyl. Ej observerad [år 1883] vid Helsingfors, däremot Thusby, Träskända fq, Esbo Punjo och Gumböle fq, ej observerad i skärgården: Kihlm. ann.; Helsinge Åggelby r endast 2 exx. på ett ställe, Borgå ett par ex. vid landsvägskant 1921: Häyr. — **Oa.** I Lindén Bot. anföras inga fyndorter från Kaskö etc. Frekvensen hos Nordl. p. 20 och Malmgr. säkerligen alltför hög. — **Sb.** Kyyhkynen uppräknar *C. glomerata* för (40 à) 50 fyndorter i olika socknar inom detta landskap; bl. a. ymnig t. ex. Maaninka! Leskelä m. fl., Kaavi Linnunniemi: Kyyhk. litt. — **Om.** Jakobstad på odlad äng (exempl. i elevers herb.): Zidb., en uppg., som emellertid erfordrar bekräftelse; naturligtvis föreligger möjligheten af att arten här varit tillfällig. — **Ok.** I Brenn. bidr. och Kyyhk. Suom. användes tecknet för tillfällig förekomst.

C. glomerata upptages äfven från Kton. och Kpor.: Mela Kasv. V.

Linkola betecknar *C. glomerata* i Ladoga-trakten som en anthropochor af tredje klassen, i den inre delen af det undersökta området åter som en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 249 och 248, jfr l. c. II äfvensom I p. 249, 315 och Tab. V.

Mela upptager subvarieteterna *violacea* Mela och *albiflora* Mela: Mela Kasv. [II] p. 91. I Mela Kasv. III och IV betecknas var. *albiflora* som st fq [»jy«], hvilket otvifvelaktigt är en alltför hög frekvensgrad. Såvidt jag känner, är nämligen *hvitblommig C. glomerata* sällsynt; Lindberg säger: »t. o. m. mycket sällsynt»: Lindb. comm. I Mela Kasv. V upptages ej någon f. *albiflora*, det endast nämnes att arten sällan har hvita blommor. I **Sat.** Karkku har jag antecknat enstaka exemplar af den hvitblommiga formen på 4 särskilda ställen. Den finnes i H. M. F. från **Nyl.** Kyrkslätt Veikkola: Brenner!; Sjundeå »inter Svedja et Veiby»: Lindberg! och omnämnes vidare **Kl.** Parikkala Rantalahti (E. Wilska): Budd. muist. — **Sb.** Lapinlahti Oravimäki: Kyyhk. litt.

I Mela Kasv. V omnämnes f. *salviifolia* Wallr. Om denna skrifves: »Osäkert om rätt»: Lindb. comm. Formen uppgifves f. ö. endast i ett par MS.

Hybriden *C. cervicaria* × *glomerata* upptogs från **Sb.** [»12»]: Mela Kasv. IV, men uppgiften har utgått ur Mela Kasv. V, såsom uppenbarligen grundande sig på felbestämning.

Campanula trachelium L.

In Alandia passim (– satis frequenter) in coryletis occurrit, ceterum in Fennia australi raro et non ultra 61° 45′ lecta; in Karelia orientali nondum visa est.

Kalm; in dumetis umbrosis: Prytz cont.; Aland., Carel.: Nym. Consp. p. 478; in **Al.** haud infrequens, in **Nyl.** (tantum) loco supra allato [Ekenäs Tvärminne], in **Ik.** et **Kl.** paucis locis crescit: Schedae p. 113, vide etiam DC. Prodr. VII p. 469, Led. II p. 882–883, Norrl. in Atlas p. 21, K. H. Hällstr. p. 95 et Link. Stud. II.

Al. p: Bergstr.; Jomala–Hammarland fq: Tengstr.!; complur. locis Bastö, Jomala etc.: Bergstr. Beskr.; Finström (!) Bergö Husö: Sæl. ann.!; Geta complur. locis ex. gr. Östergeta: Hult ann.; »Kastelholms kungsgård»: Leop. ann.; p–st fq in coryletis, Jomala (!) Ramsholm (!) et Löfdal!, Geta Bolstaholm et Bergö, Hammarland Skarpnåtö et ad templum, Finström Grelsby, Eckerö Storby–Böle, Kumlinge ad occidentem versus a pago Kumlinge, Ingersholmen, Sörholmen: Arrh. & K.; Sottunga st fq in coryletis, Kökar Ängholm et Idö: Arrh.; Hammarland Äppelö, Geta Dånö, Isaksö, Snäckö, Finnö: Ch. E. Boldt; Sund ad sinum Kastelholm: Gadol. 1894; Lemland Nåtö: Aug. Renvall!; enumeratur e 45 locis: Palmgr. Stud. p. 448–449, quem l. inspicias, cfr l. c. spec. tab. VIII; Kumlinge st fq in coryletis, Brändö Söderholm in pago Brändö: Bergr.; in Alandia occidentali et orientali et in par. Föglö magna distributione [»recht verbreitet»], in par. Vårdö, Sottunga et Kökar r: Palmgr. Entf. p. 94, cfr l. c. p. 112, vide etiam Bergroth in Medd. XX p. 37, Popp. p. 42, Palmgr. Hipp. p. 41, 69, 70, 114, 145, 146, 168 et 173, Samuelss. p. 131, item Klingst. Växt. p. 35 et 52. — **Ab.** Iniö Stor-Salmis: Bergr., cfr Bergroth in Medd. XX p. 37 et 38, vide etiam infra. — **Nyl.** Ekenäs Tvärminne in statione zoologica (!) nonnullis locis in coryletis: Häyr., cfr Suom. I p. 30 et L. Y. 1920 p. 92; [Ekenäs] Tvärminne Storängsberget: Häyr. Landv. p. 164, cfr Medd. XXI p. 5 et 10, Silfvenius in L. Y. 1904 p. 275 et Klingst. Nyl. p. 89; Storängsberget [»niittyvuorella»] nonnullis locis st cp: Hid. comm.; Fagervik: Hisinger!, vide infra; Ingå:

A. Wahlstedt, cfr Medd. III p. 194. — **Ka.** Räisälä: Suomalainen! — **Ik.** r in par. Käkisalmi [»Kexholm»], Pyhäjärvi!, Sakkola et Valkjärvi: Malmb.; Valkjärvi Pähkinämäki: Hannikainen! et Lindb. herb.; Sakkola Ojaniemi in coryleto nonnullis locis pcc—pc—sp, Vuoksela Räihäranta in coryleto sp: Hid. comm. 1921; Käkisalmi Pärnä in luco: Kotil. litt.

Kl. r Sortavala: Fl. Kar., spec. leg. Nikl.!; in par. Sortavala p (Bergstr.), ad Kirjavalaks (!) pluribi: Norrl. Symb., cfr l. c. p. 8; Impilaks contra Ratinen p: Hjelt, cfr Hjelt Ant. p. 63; Kirjavalaks! et Suosaari!: Chydenius; r in vicinitate lacus Ladoga: Link. Stud. p. 281, cfr l. c. p. 35 et Link. Stud. II; enum. e permultis locis Link. Stud. II, quem l. inspicias, et antecedentes et sequentes hic commemorantur, cfr de Sortavala Rantalahti Link. omen. p. 163; Sortavala Haavus: Lindén!; Sortavala Vaavalahti: J. S. W. Koponen in Häyr. herb.; Sortavala Kirjavalaks (!) Paksuniemi!, Juvosenlahti! [vide antecedentes] et Pötsövaara, Impilaks Viipula!, Sumeria Raukkiivuoret: Pesol.; Sortavala Helylä inter Helmijärvi et Tohmajoki: Pesol. tutk. p. 75; Sortavala Karmala: T. Pesu!

Pl. Finl. exs. N:o 373 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne Krogen in coryleto ad radices montis Storängsberget leg. Palmén.

Största delen af Finl.: Fries; uppg. är både oriktig och vilseledande, jfr W. Nyl. Till. p. 301. — **Ab.** Kimito: Alc. IV o. V. Uppgiften afser ett exemplar från **Ab.** Kimito Reku-Viksvedja [på etiketten Viksvidja]: Olsson!, men liksom så många andra af Olssons uppgifter måste äfven denna betraktas som tvifvelaktig. — **Nyl.** *C. trachelium* är i Fagervik insamlad i trädgård: Öhrnb.; arten har sannolikt här varit odlad. — **Ik.** Af intresse är, att *C. trachelium* endast upptages från kalkstensområdet: Meinsh. p. 208 och XXVIII. — **Ta.** Hauho: Herk.; uppg. afser antagligen *C. rapunculoides*.

Linkola betecknar *C. trachelium* som hemerophob: Link. Stud. p. 281 och Link. Stud. II.

Äfven af denna art särskiljer Mela Kasv. p. 91 subvarieteterna *caerulea* och *alba*.

Campanula latifolia L.

In Fennia australi rasissime usque ad 61° 45′ occurrit. Ceterum raro (?) colitur et hic illic subspontanea invenitur.

Fennia (Tengstr. in litt.): Led. II p. 882; Scand. (exc. Lapp. Fenn. p. d.): Nym. Consp. p. 478, vide etiam DC. Prodr. VII p. 469, Lindb. Pfl. p. 15, Norrl. in Atlas p. 23, Liro Ured. p. 477, K. H. Hällstr. p. 97—98, Link. Stud. II et infra.

A l. Lemland Nåtö in coryleto: Palmgren!, cfr Palmgren in Medd. XXXII p. 41 et inprimis Palmgr. Stud. p. 449, 610 et spec. tab. VIII, item Hufvudstadsbladet 1913 N:o 195 s. 5, Suom. II p. 55, Palmgr. Entf. p. 57, 83 et 112, vide etiam infra. — **A b.** vide infra. — **I k.** »Pyhäjärvi in coryleto iuxta lac. Ladoga prope pag. Rantakylä»: Lindberg!, cfr Medd. XXIV p. 82 et vide infra.

K l. [Sortavala] Kirjavalaks: Chyd.!; Kirjavalaks »Lahentausta»: Poppius!; in vicinitate lac. Ladoga rr: Link. Stud. p. 281; Sortavala Kirjavalaks (!) ad occidentalem partem sinus ad pedes montium Louhuvuoret: Pesol., spec. adscriptum prope praedium Vatka!; Sortavala ad sinum Juvonen: J. S. W. Koponen!, cfr de his Link. Stud. II; Sortavala Anjala in Juvosenlahti et Kirjavalaks in ripa ad montem Variskallio in parte septentrionali: K. H. Hällstr. litt., vide quoque Liro Ured. p. 477. — Kol. [r tantum in reg. coll. lecta Mjatusova in nemore, Vosnessenje! in declivi fertilissimo: Elfv., ambo in Rossia;] prope Vosnessenje latere fennico, compluribus locis circa Kallionkylä, Kalajoki, Soutujärvi et Shoksu, item prope Petrosavodsk: Caj.; Schtjeliki [»Stjelegi»] et Soutujärvi [»Soutojärvi»]: Lindr. Verz. p. 38 et Liro Ured. p. 477; in vicinitate lacus [Onega], interiore in parte aut deficiens aut rr: Cajander & Lindroth in Medd. XXV p. 25, cfr l. c. p. 24 et 28, item Lindr. Verz. p. 38, spec. e Vosnessenje! et Kalajoki!

Största delen af Finl. och Lappl.: Fries är en fullständigt oriktig uppgift; W. Nylander säger »mihi nondum e Fennia visa»: W. Nyl. Distr.» jfr äfven W. Nyl. Till. p. 301.

C. latifolia upptogs bland de vildt växande arterna i Herb. Mus. Fenn. [ed. I] från **K l.** [»K»], men uteslöts ur ed. II, jfr l. c. p. IX not. Om densamma nämndes: »E **K l.** Kirjavalaks forsitan spontanea, ceterum certe adventicia; quoque ad fines territorii ad flum. Svir sponte crescere dicitur»: Herb. Mus. Fenn. II p. 144. — Senare har arten anträffats vildt växande i landskapen **A l.** och **I k.**

A l. Om förekomsten i Lemland meddelas närmare uppg. i Palmgr.

Stud. p. 449, till hvilka hänvisas. — **Ik.** Arten anträffas i talrika, högvuxna exemplar dels blå-, dels hvitblommiga, på en hasselbevuxen sluttning nära Ladoga: Lindberg i Medd. XXIV p. 82. Senare rättar Lindberg »nära Ladoga» till »invid Ladoga»: Lindb. comm. — Kol. och Kon. *C. latifolia* omnämnes från Petrosavodsk och Dvorets: Sahlb. Bidr. Norrlin tyckes emellertid hafva ansett uppgifterna osäkra, då han ej omnämner dem; nära Petrosavodsk är arten senare funnen af Cajander.

C. latifolia omnämnes äfven från Kton.: Mela Kasv. V.

Om *C. latifolia* som förvildad föreligga flere uppgifter. **Ab.** Åbo Runsala, trol. gammal trädgård, två blommande individ 1885: Lindén Bot.; Åbo Runsala [»Ruissalo] Choræuksen lähteellä 1 yks. eri vuosina (N. Kanerva)»: Hid. comm. Redan från äldre tid föreligga ett par uppg. från denna trakt: Åbo (I. Ringbom): Sæl. ann.; Åbo vid porten till Kuppis: E. G. Printz, som dock icke var fullt säker på bestämningen. Arrhenius bekräftar såväl förekomsten här som äfven bestämningens riktighet: Arrh. Ehuru det icke uttryckligen utsagts, torde det vara ställt utom allt tvifvel, att alla dessa uppgifter afse förvildade exemplar. — [Vihti] förvildad i Olkkala trädgården, för öfrigt allmänt odlad i trädgårdar: Flinck; äfven antecknad från Olkkala trädgård af V. E. Broth. m. fl. — Kourla! trädgård i lunden nedanför Laukkamäki berg, Wanhala vid Hevonoja bäck. Observerad första gången 1900 tillsammans med Arvid Heikel!, torde *icke* här vara förvildad: Wecks. muist. [Icke dess mindre hyser jag än så länge mina tvifvelsmål härom.] Redan tidigare inlämnades ett exemplar från Vihti beteshage omkr. 5 km. [»1/2 mil»] från närmaste torp: elev C. A. Långström!, jfr Prot. 6, IV, 1879. — **Nyl.** Borgå »under bärbuskar vid ett potatisland»: M. Wænerberg!, jfr Prot. 5, XII, 1868. Arten upptages från **Nyl.** redan O. Hjelt M. S. — **Ka.** Viborg Kiiskilä 1855: J. Krohn!, ex. inlämnadt af Nyberg; Viborg: norm. lyc. elev L. Krohn!, jfr Alc. IV. — **Ik.** »Pyhäjärvi Taubila in prato horti efferata»: Lindb. herb. »Kivennavan pappilan puutarhassa»: Huum. retk. p. 216. — **Sat.** Euraåminne Wuojoki förvildad, gammal park uti buskage: C. G. Björkenheim!, jfr Alc. IV och Kivir. Kouluk.

Om artens **odling** har jag endast antecknat Flincks uppgift, se under **Ab.** Vihti.

Linkola betecknar *C. latifolia* som hemerophob: Link. Stud. p. 281 och Link. Stud. II.

Hvitblommig *C. latifolia* är sällsynt. Den förcligger från **Ik.** Pyhäjärvi »in coryleto iuxta lac. Ladoga pone pag. Rantakylä»: Lindberg! och Kol. Wosnessenje: Lindroth & Cajander!; se äfven under **Ik.** i petitstycket.

Campanula rapunculoides L.

In occidentali parte Fenniae rara et ex mea sententia plurimis saltem locis ex hortis aufuga invenitur, in Karelia

occidentali certe spontanea est, quamvis plerumque rarior; in Karelia onegensi autem passim — satis frequenter provenit; in hac provincia usque ad 62° 10′ ad septentrionem versus procedit; in Fennia occidentali ad 65° 50′ uno loco spontanea inveniri indicatur. Ceterum colitur et in saburra etc. usque ad 65° occurrit.

»In Finl. aust. rr, in prato declivi graminoso Saustila Sagu legi»: Prytz cont.; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 478; in Fenn. bor. deest [serius lecta]: Nym. Suppl. p. 208; omnino indigena tantum in Finlandia austro-orientali, ubi st r vel r usque ad 63° 15′ occurrit. Adventicia fq in hortis in Finlandia australi et media: Schedae p. 113, vide etiam DC. Prodr. VII p. 469, Lindr. Verz. p. 38, Liro Ured. p. 477 et Link. Stud. II; W. Nyl. Distr. vide sub **Kl.**

Al. r: Bergstr.; [Finström] Bastö: Bergstr. Beskr.; r Jomala in horto praedii sacerdotis: Arrh. & K.! et Palmgr. 1898, cfr Liro Ured. p. 477 et vide infra. — **Ab.** (p): Zett. & Br.; Åbo: Å. G. H. in dupl.! et Brenner in herb. lyc. n.; Merimasku (P. A. Karsten): Liro Ured. p. 477; Pargas rr Lillholmen in Kyrkfjärden: Adl. [certe adventicia: Arrh.]; Pargas Kapellstrand et Lofsdal (O. et E. Reuter): Arrh. Ann.; Kuustö Jullas in horto spontanea crescens: Sælan!; Uskela Pullola: K. E. v. Bonsdorff!; Bromarf Kivitok in horto: Sand.; [Vihti] Oravala et Ojakkala: Flinck [nonne adventicia?], vide etiam Prytz cont. et infra. — **Nyl.** Ingå [Orslandet ad] Rövass: Brenner! et W. Brenner!, cfr W. Brenn. Växtg., ubi rr appellatur; Sibbo Löparö inter Lindudden et Lamudden 1910 in alneto (Alarik Palmgren): Palmgr.; Borgå Hermansö in margine agri: Gadol. 1889; Mörskom: Strömborg!; r Hogland! Pohjakylä, Artsjö Kinttula verisim. eff.: Sæl. Ö. Nyl., cfr Brenn. et Brenn. Till.; in vicinitate amnis Lovisa: L. S. in Geogr. F. T. 1901 p. 250 [adventicia?]; Hogland Lapinlahti: Brenn. Till. p. 36!; [Hogland] in prato ad Suurkylä st cp [»talrikt»]: Sælan in Medd. XXV p. 78, vide ceterum infra. — **Ka.** [Jääski] rr Räikkölä in margine agri (J. E. Komi): Valle tiet.; vide etiam infra. — **Ik.** p: Malmb., spec. e Rautu!; Uusikirkko (Gobi & Tranzschel): Liro Ured. p. 477; Sakkola Ojaniemi duobus locis, in uno st pc, in altero pcc: Hid. comm. 1921; Pyhäjärvi

prope pag. Salitsanranta: G. Lång!; 2 spec. ex **Ik.** in Lindb. herb.; [in tota Ingria, hic illic fqq: Meinsh. p. 209].

Ta. r Lahdentaka in Tyrväntö, etiam in nemore oppidi Tavastehus lecta ab O. Ticcander: Asp. & Th.; Tavastehus in horto [»park»]: K. Collin! [adventicia?]; [Tuulos] Oneida: G. Munst. p. 89; r Vetikko in Lumiala, Kurhila ad Kantola (F. Silén!): Norrl. s. ö. Tav.; vide ceterum infra. — **Sa.** Valkiala: H. Melander in herb. lyc. n.; Villmanstrand: Simming!; Ruokolaks rr Stenbacka (Londén): Hult; Savonlinna Pääskylahti, Sääminki Kesamonsaari prope Väkevälänvuori: Budd. muist.; Rantasalmi (A. Westerlund): Liro Ured. p. 477, vide etiam infra. — **Kl.** r ad Ladogam borealem: Fl. Kar., spec. in dupl. e Pälkjärvi!; Kronoborg Haavikko: E. Juslin!; Jaakkima: Valle!; [Parikkala] st r »Pappila», Papinniemi, Rita, Oravanniemi et Viitasaari: Hann., cfr Lindén p. 137, spec. e Parikkala leg. M. Werving!; Uukuniemi: Nikl.!; Kirjavalaks Paksuniemi: Lindén!; Impilaks ad Pullinvuori (Bergström): Norrl. Symb.; Sortavala Anjala: Enw. hav.; Sortavala inter Kirjavalaks et Anjala: Palmgr.; Sortavala Petrokallio: Knabe litt.; Sortavala ad serratrinam Ilelylä, Nukuttalahti (alumn. sem. Siiri Sokkanen) et in insula Tulola (alumn. sem. D. Afanajeff): K. H. Hällstr. litt.; Impilaks ad Neulaislampi: Hjelt; in vicinitate lacus Ladoga st r, interiore in parte rr: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. p. 163, et Link. Stud. II; Sortavala Mäkisalo, Välimäki, Vehkalahti Pitkälä, Rytty in Palomäki, et ad domum pauperum [»vaivaistalon»], Ruskiala complur. locis, in dicione marmoris eiusque vicinitate Ätäskö 2—3 locis, duobus locis in vicinitate Lähteenselkä, compluribus locis in Ilola et Särkisyrjä: Link. comm., cfr Link. Stud. II, ubi multae adnotationes aliae proferuntur et l. c. p. 491; Sortavala Hympölä ad pedes montis Linnavuori (Valle), Ruskiala Suolamäki, denique Suistamo Vaaherselkä (Pesola): Link. Stud. II; Sortavala Mäkisalo infra montem Pekanvuori pc et prope praedium Kuokkanen!, Ruskiala Otrakkala! pc, Suistamo Leppäsyrjä! Kylänmäki! hic illic pc: Pesol.; Sortavala Välimäki ad Valkiilampi: Linkola in Medd. XLII p. 45, cfr l. c. p. 46; Pälkjärvi [verisimiliter Pirttiniemi]: H. E. Arppe in herb. lyc. n.; Ruskiala: W. Nyl. Distr.!; Ruskiala Uola: Nyström!,

vide etiam infra et p. 389 et p. 391. — Kol. Vakrutschej et Petrosavodsk: Caj., spec. adscriptum Nimpelto!, cfr Lindr. Verz. p. 38, ubi nomen scribitur Gakrutsi, et Liro Ured. p. 477, ubi scribitur Gak-Rutschei; Shoksu: Liro Ured. p. 477; Petrosavodsk (Günther): Norrl. On.; vide etiam infra; Elfv. omnino non comm., fortasse tamen praetervisa.

Sb. r Kiuruvesi in pago ad templum, Nilsiä prope deversorium Pelonniemi: Mela, cfr Medd. XXVII p. 49 et vide infra; spec. e Nilsiä leg. L. Kiljander!; Kuopio Vehmersalmi: Budd. muist.; Kuopio (!) Björkbacka: alumn. Savander in dupl.!; Kiuruvesi: Lundstr., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144; Maaninka Pöljä Käränkä cp, Lapinlahti Naarvanlahti Lehtimäki! cp, Muuruvesi Pelonniemi in vicinitate Nipasenmäki—Koivumäki—Lillinmäki! complur. locis cp—cpp, Kaavi Siikajärvi Likosaari! st cp: Kyyhk. litt., de Pöljä Mikkajärvi cfr Kyyhk. tiet. p. 79, cfr item Kyyhk. Suom. p. 23, vide ceterum infra et p. 389 et p. 391. — **Kb.** Kide, Kesälaks (Arppe): Chyd.; Kide Hvilodahl: U. Telén!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144; Kide in vicinitate templi (Hilja Liimatainen herb.): Link. Stud. II, vide etiam infra. — Kon. ad Onegam iuxta Kivatsh!: Fl. Kar., cfr Norrl. On.; p—st fq, ad Dvorets! in declivibus deustis, nemorosis, vel dumetosis st fq—fq in lucis frondosis st pc, locis similibus ad Mundjärvi haud r, Tiudie plur. loc. in versuris et colliculis agrorum, Dianovagora, Gorka—Suunu, Perttiniemi (Simming!), Saoneshje fq et in versuris etc. at praesertim in pratis collinis siccioribus, arboribus *Alni incanae* sparsis, vestitis, in Reg. occ. deest: Norrl. On.; Saoneshje fq: Herb. Mus. Fenn. II p. 144; tota insula Klimetskoi [»Sennoguba»]: Caj.; Kishi [»Kiischi»]: Lindr. Verz. p. 38, cfr de his Liro Ured. p. 477.

Ok. Puolanka Kotilankylä Talkkunamäki Pölhöniitty: Kyyhk. litt.!, cfr Kyyhk. Kaj. kasv. p. 14—15 et vide infra.

Ob. Alatornio Ruottala Kalkkimaa: Rantan. Retk. p. 37!, quem l. inspicias, vide iam Medd. XXX p. 131 et infra, et p. 389 et p. 392.

Pl. Finl. exs. N:o 372 **Ab.** Lojo SOLhem in horto leg. Lindberg.

Södra Finl.: Fries; uppg. kan för denna ostliga växt knappt anses riktig

Sa Se uppgifterna om tillfällig förekomst. — **Kl.** Om förekomsten härstädes skrifves: »Kaikissa Sortavalasta ja Ruskialasta mainituissa seuduissa laji on alkuperäinen ja kasvaa monessa paikassa lehdoissa»: Link. comm., jfr Link. Stud. II.

Sb. Då nordgränsen för den sammanhängande utbredningen af *Campanula rapunculoides* går genom detta landskap, anför jag här någorlunda fullständigt Kyyhkynens uppgifter i deras ursprungliga form (se vidare i texten). *Maaninka:* Kärängän mökin ohrapellossa ja sen pientarilla tänäkin kesänä (1918) *runsaasti;* Ranta-ahon l.; Solanpaikan l.; Munakkamäellä (Rissasen mökin l.) ja Kokkosenmäellä. (Kaikki nämät paikat Pöljällä). *Lapinlahti* 1) [Naarvanlahdenkylä] Lehtimäen pientarilla, pelloissa ja hakamailla runs.; 2) erään mökin pientarella kiviraunion kupeella (lähellä edell. paikkaa); ja 3) Oravimäellä. Erään kansak. opettajattaren tiedonannon muk. myös 4) Kotkatmäen pient. Er. koulul. herbariossa näin näytteitä Lapinlahden 5) *Pajujärven kylästä.* Luultavasti *oikea* löytö. *Kuopion pit.* Erään puron piennartörmällä Murrolla st cp ja eräällä kuivalla piennarkentällä Siimeksen tien varr. cp. (Molemmat paikat Kasurilan kyl.). Samasta Kasurilan kylästä ilmoitti sen löytäneensä myös Maist. L. Korhonen 2:sta paik.: Niinimäen mökin l. (Lehdon »kyl.») ja Mustikkaniemen l. Itse löysin sitä myös Kuopion pit. Savon (= Koivusaaren) kylän ja Maaningan Hamulan kylän rajalta eräältä vanhalta aholaitumelta (kalkkiper. maalta) Hönttälän l. . . . Löytöä Lapinlahden Pajujärveltä pidän täysin varmana ja luotettavana. Se on tähän asti tuntemistani **Sb.** löydöistä pohjoisin«: Kyyhk. litt.; senare tillägges »Kuopio Siilinjärvi Harjamäki rauniossa»: Kyyhk. litt. 1920.

Ob. Ylitornio [»Öfvertorneå»]: Alc. IV och V; säkert skriffel för Nedertorneå.

Af intresse vore att få utredt, om *C. rapunculoides i* **Al.**, **Ab.** och **Ny.** förekommer annat än rent tillfälligt. Upplysande är i detta fall hvad som nämnes om förekomsten i Danmark: »Dan. non rara et in hortis, ob radicem valde ramosam et gemmiferam, saepe molesta»: Nym. Suppl. p. 208, jfr äfven Lange, Overs. p. 263.

Ehuru det är mer än sannolikt, att *C. rapunculoides* på flertalet af ofvannämnda fyndorter bör betraktas som tillfällig, anför jag dock i sammanhang de uppgifter, ur vilka en tillfällig förekomst tydligt kan utläsas. — **Ab.** Förvildad i f. d. Botaniska trädgården i Åbo (!), därifrån den utspridt sig: O. Hjelt M. S. (ex ipso); [«Turun linnankenttä] pcc»: Pesol. Tur. p. 43; »Skansin kaatopaikalla lähellä Turkua» st cp [»joks. yl.»]: Lahti Tul. p. 136; Åbo flerstädes i och i närheten af gamla trädgårdar och planteringar, Nådendal flerstädes förvildad i och i närheten af trädgårdar, otvifvelaktigt ursprungligen odlad: Arrh.; Åbo [»Turku] rautatien puistossa, kylvönurmella, Lojo Storö [»Lohjan saari»] Maila pellon pientareella»: Pesol.; Korpo rr «Korpoström som ogräs i trädgård»: Ekl. comm.; Vihti Irjala omkring körsbärsplanteringen: E. G. Printz, jfr Flinck; Oravala, Ojakkala: Flinck; [Vihti]

Niuhula folkskolas trädgård, dito vid Hiiska gård: Wecks. muist.[1]); rr »kasvaa vanhan talon raunioilla Irjalassa»: V. E. Broth.[1]); [Mynämäki] r vähissä määrin Kallisten puistossa ja puutarhassa. Kenties ei aivan villinä pidettävä»: Caj. Kasvist.; [Nystad] »eräässä puutarhassa»: Söd. — **Nyl.** [Tenala Lappvik] på 1890-talet sparsam på en mindre fläck på fältbacken väster om Sandudden, åren 1905 och 1908 fortfarande sparsam på samma ställe: Häyr. Adv. p. 161!, exemplar äfven inl. genom Palmén!; Tenala »Lapvikin lastauspaikka 1904—1910 (Herb. Tvärminne)»: Hid. comm.; Ekenäs «in culturis ad praedium Vesterby»: W. Wahlbeck!; Ingå Svartbäck odl. och förvildad: Brenner i Medd. XLVII p. 44; [Kyrkslätt] Strömsby: Rosb. Kyrksl. p. 109; Kyrkslätt [»Kirkkonummi»] Bobäck 1910: Hid. comm. — *C. rapunculoides* uppräknas Klingst. Nyl. p. 87 bland förvildade växter. — Esbo Finnå i trädgården: Kihlm. ann.; Helsingfors här och där förvildad såsom på gräslindorna i Botaniska trädgården och på gamla begrafningsplatsen: Häyr.; Helsingfors årligen fq i Botaniska trädgården! [jfr Brenn. För. p. 132]: Kihlm.!, ex. äfven insamladt af Edit Lindström!; Helsingfors Brunnsparken: J. A. Lundqvist i herb. lyc. n., jfr äfven Liro Ured. p. 477; [Sveaborg] r »satunnaisesti pari yks. Isossa Itä-Mustasaaressa [«I. I. M.»] pohj. rantakasarmin luona (1920), samoin Kustaanmiekassa [»Ku»] entisen puutarhan koill. os. (Linkola)»: Hid. Tiet., jfr Hid. Suom. II p. 115; Helsinge Borgs trädgård: H. Wasastjerna! och L. Wasastjerna!; [«Helsingin pitäjässä] Boxbacka villiytyneenä ojan reunalla eräässä puutarhassa lähellä pysäkkiä, Tammiston koeasema pellonojan reunalla st pc»: Link. comm.; Sibbo Nickby: K. Th. Grönstrand![1]); Lappträsk förvildad: Sæl. & Str.; Artsjö «vix spont.»: Strömborg! [se Sæl. Ö. Nyl.] — **Ka.** Säkjärvi [«Säkkijärvi] Leino luonnon niitty»: V. Krohn![1]).

Sat. [Loimaa] r «Vesikoski, Kauhanoja (oppilaitten ottama kasvi) puutarhoissa»: Saur.[1]); st r Björneborgs stad 1901 på gårdsplan st cp, uti flere förfallna trädgårdar i staden (Fontell i februari 1908), Räfsö på gårdsplan 1898 (H. Grönlund), Räfsö på barlast 1907 st pc och steril: Häyr. Björneb., jfr l. c. p. 57; Tyrvää Svenni, Karkku prästgård, Palviala, Kulju många år i trädgården, Kauniais Mauri 1893, Mouhijärvi Salmis Rauhala och Häijä: Hjelt; Karkku Kulju: M. Werving! I sammanhang härmed bör nämnas, att *C. rapunculoides*, som ursprungligen odlats i Karkku på Linnais, dit plantorna flyttats från Norrmark Lahti, numera äfven därstädes förekommer förvildad och sprider sig starkt. — **Ta.** Jokkis [»Jokioinen] kartanon puisto»: S. Salmenlinna! och O. Tähtinen!; [Tammela] Mustiala vid institutet: Liro Ured. p. 477[1]); Messukylä Hatanpää krusbärsland: R. Idman!; r [Kalvola] i Niemis trädgård: Knabe Fört.; Evois i gammal trädgård: Alfh. Blomqvist i Häyr. herb.; Gustaf Adolfs socken [»Hartola] villiytyn. Ekon puutarhassa 1917»: Link. comm.!; Echo redan 1897: Knabe litt. —

[1]) Ehuru det icke särskildt utsäges, anser jag tillfällig förekomst otvifvelaktig.

Sa. Sulkava «Linkolan puutarhassa villiyt. 1906»: Link. — «Oppilas-herbarioista merkitty muistiin seuraavista paikoista [Sääminki?] Särkilahti, Niittylahti, Varparanta, Käärmelahti [ja] Lammassaari, Kerimäki Keronsaari, Turtianniemi [ja] Pitkälä»: Budd. muist. Det är icke osannolikt, att *C. rapunculoides* är vildt växande på något af dessa ställen, men närmare undersökning erfordras. — **Kl.** Kronoborg [«Kurkijoki] villiyt. maanviljelysopiston puutarhassa 1907»: Link. comm.; Sortavala Yhinlahti «als Gartenunkraut» (O. Relander), «zwischen Rausku und der Haushaltungschule 1911 (Schüler Räkköläinen)»: Link. Stud. II. — **Ko.** Impilaks Uomaa, «ilmestynyt metsänhoitajan puutarhaan seinän viereen 3 v. sitten [1912] (ei kylvetty) ja on sitten levinnyt»: Link. comm., jfr Link. Stud. II.

Oa. Kristinestad: Strömb.[1]); [Wasa ångkvarn] enstaka 1883: Laurén i Medd. XXII p. 40; Wasa Johanneslund förvildad: A. Carp comm.; r Oravais Kimo förvildad i trädgården: Laur. — **Tb.** [Jyväskylä] «villiyt. seminaarin puistossa kasvihuoneen luona; kasvia ei seminaarin alueella ole pitkiin aikoihin viljelty»: Link. Kasv. 169, jfr l. c. p. 158 och 160; äfven Häyr. omnämner arten från seminariiparken. — **Sb.** Pieksämäki »villiytyneenä pappilan puutarhassa 1909»: Link.!; »Heinävesi rovastin pappilan puutarhassa villiytyneenä 1920»: Link. comm. Från Nilsiä uppräknas *C. rapunculoides* bland tillfälliga arter: Medd. XXVII p. 186 (i det tyska referatet); måhända kunde den dock här betraktas som vildt växande. — **Kb.** [Tohmajärvi] «Värtsilä villiytyneenä erään puutarhan aitauksen vieressä tehtaan lähellä»: Link. comm., jfr Link. Stud. II.

Om. [Gamla Karleby!] någongång öfverraskas man att i ängslundar anträffa ... den allmänna *C. rapunculoides* ... men dessa växter hafva då ursprungligen blifvit ditförda med trädgårdsjord: Hellstr. p. 137; Gamla Karleby 1903: Knabe litt. Enl. uppg. ur elevherbarier anföres dessutom *C. rapunculoides* från Kärsämäki (H. Slotte), Gamla Karleby backe (R. Rosendahl), Gamla Karleby Yxpila (F. Rosendahl), Härmä (O. Bärg) och Oulainen (G. Å.): Knabe litt.; uppgifterna anföras med uppmaning till vidare undersökning. [Oulainen] «villiytyneenä pappilan puutarh. ja jokitörmällä puutarh. kohd. Ei ole viljelty ainakaan 20 vuoteen pappilassa, mutta luultavasti kyllä varemm.»: Parv. Oul., jfr l. c. p. 70; Brahestad [»Raahe] Maivaperä lastauspaikka»: Nyström! — **Ok.** «Kajaani puutarha (näytt. semin. herb.), Ristijärvi Uva Härkövaara vanhassa heinäpellossa! Täällä luultavasti kulkeutuneena». Kianta [«Suomussalmi] (ruderaattina?, tuskin viljeltynä?) postikonttorin kasvitarhassa koristekasvien seassa v. 1919»: Kyyhk. litt. — I Kyyhk. litt. 1920 uppräknar Kyyhkynen de växter, som jämte denna art förekomma i Puolanka Pölhöniitty och slutar: »joka tapauksessa on *Camp. rapunculoides* paikan vakiintunut, pysyvä asukas».

Ob. Odlad och flerstädes förvildad i Uleåborg, förekommer äfven i Pudasjärvi förvildad i en trädgård vid nyssnämnda gård [Lepola]: Zidb.,

[1]) Ehuru det icke särskildt utsäges, anser jag tillfällig förekomst otvifvelaktig.

jfr Brenn. Obs. Senare skrifver Zidbäck: Allmänt odlad i trädgårdar inom och omkring Uleåborg. Träffas .... ofta förvildad i dessas närhet, så t. ex. i stor mängd på älfbranten nedanför Laanila boställes trädgård: Zidb.; [Uleåborg] «pensasaitojen (*Spiraea salicifolia)* juurilla Pukkitörmällä sekä Kirkkomaalla metsistyneenä kutakuinkin runsaasti»: Leiv. putk., jfr Leiv.; »v. 1909 3 kpl.»: Huum. pain. p. 87, exemplar från Toppila «painolasti»!; »yhdellä painolastikasalla muutamia kpl. Myös puistossa» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 179; [Uleåborg] »pysynyt 1913—1916 3—1 kpl.»: Huum. Oul. II p. 117. — Brenner, som anför Rantaniemis tidigare fynd från Alatornio [»Nedertorneå»], betraktar *C. rapunculoides* såsom tillfällig därstädes: Brenn. bidr. p. 21. Med stöd af de senare uppgifterna i Rantan. Retk. p. 37 har jag dock anfört arten som vildt växande på nämnda plats.

Om artens **odling** föreligga endast ett fåtal uppgifter. Många af uppgifterna om artens tillfälliga förekomst tyda dock enligt min tanke på gammal odling. — **Ob.** odlad i trädgårdstäppa i Pudasjärvi: Elfv. Ant. p. 43, jfr äfven Martik. p. 42 och se bland uppg. om tillfällig förekomst under **Sat. och Ob.**

Linkola betecknar *C. rapunculoides* i Ladoga-trakten som en af kulturen svagt gynnad apophyt, i det inre området åter som en anthropochor, som nästan uteslutande förekommer på ståndorter, hvilka uppstått genom kulturen: Link. Stud. p. 264 och 245, jfr l. c. p. 293, 303, där arten betecknas som «kalkhold», 334 och Tab. V; se äfven Link. Stud. II. I **Nyl.** är arten anthropochor: W. Brenn. Växtg.

Campanula pyramidalis L.

In Fennia colitur.

Sat. Björneborg: J. H. Gadd p. 11; säkerligen odlad.

Från senare tid har jag endast antecknat, att arten upptages som odlad i Mela Kasv. V.

Campanula persicifolia L.

In parte australi Fenniae frequenter provenit; inter 61° 30′ et 62° rarescit, sed ad 63° fere progreditur. Uno loco circ. 65° 45′ spontanea et nonnullis locis ultra terminos nunc indicatos efferata inveniri indicatur.

Till.; »sistebat cursum Kristinestad [»Christinæ»] in Ostrobottnia»: Fl. Lapp. Proleg. § 30, cfr Linné Iter lapp. p. 199 et Linné Iter lapp. II p. 208; Kalm; (in dumetis asperis) fq: Prytz cont.; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. . . . Lapp.: Nym. Consp. p. 481; Scand. exc. etiam Fenn. bor.: Nym. Suppl. p. 210; in Finlandia australi plerumque st fq obvia, etiam in

australi Finlandiae mediae parte usque ad c. 63° crescit: Schedae p. 114, vide etiam DC. Prodr. VII p. 479, Led. II p. 885, Norrl. in Atlas p. 22 et Link. Stud. II.

Al. fq: Bergstr. et Arrh. & K.; in taeniis Kökar—Geta fq aut st fq: Palmgr. Stud. p. 451, ubi e permultis locis enumeratur, cfr spec. tab. VIII et Palmgr. Entf. p. 112; Brändö et Kumlinge st fq: Bergr. — **Ab.** fq: Zett. & Br., Arrh. Ann. et Sand.; par. Gustafs Kattkuru, Iniö st fq: Bergr.; Jurmo (rr) [»/+»], in [Korpo] Vidskär etc. non visa: Ekl. Veg. p. 215, cfr l. c. p. 184; Korpo fq—st fq: Ekl. comm.; p: Renv.; fq: A. Nyl., Printz et Flinck; (p): Sel.; fq [»yl.»]: V. E. Broth. et Wecks.; fq, (cp) [»yl.»]: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ekenäs p—st fq: Häyr.; fq et in taeniis et in terra continenti: W. Brenn. Växtg.; fq: His.; fq, sp: Stenr.; p: W. Nyl., Sæl. Ö. Nyl. et Brenn.; Orimattila fq—st fq: Link. comm. — **Ka.** Lavansaari: E. Nyl. Ber. et Brenn.; st fq: Lindén. — **Ik.** st fq: Malmb., [vide etiam Meinsh. p. 210].

Sat. (r): Malmgr., spec. e Sastmola!; Euraáminne: Simming!; Raumo: A. Malin in herb. lyc. n.; [Loimaa] p: Saur.; Huittinen [»Hvittis»]: Lydén; st r et pcc—st cp, enum. e complur. locis: Häyr. Björneb.; st fq: Hjelt; fq: Sola Flor. p. 90; Ikalis: Carlsson p. 4. — **Ta.** st fq: Leop.; fq: Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; st fq, sp: Borg Tiet., vide etiam Kärk. Sin. p. 4; Luhanka et in australi parte par. Korpilahti st fq—fq, ceterum tantum ad Mutanen [et in **Tb.**]: Wainio Tav. or.; Korpilahti pcc: Link. retk. p. 149, vide quoque l. c. p. 152 et cfr l. c. p. 150 et 155. — **Sa.** circa Villmanstrand: E. Nyl. & Chyd.; st fq: Hult; in Budd. muist. e nonnullis locis enumeratur. — **Kl.** st fq usque ad Kareliam mediam: Fl. Kar.; p: Hann.; st fq: Backm.; in vicinitate lac. Ladoga st fq—p, interiore in parte r: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. p. 163; in vicinitate lac. Ladoga st fq—st r, interiore in parte r—rr: Link. Stud. II, ubi e multis locis enum.; st r in Pälkjärvi, st fq autem in Suistamo: Hjelt Ant. p. 63. — **Kol.** tantum e Mjatusova adn.: Elfv.; magna distributione in vicinitate lacus Onega: Caj., vide etiam Liro Ured. p. 477; Salmi Lunkulansaari Hiiva, Uuskylä et ad Tulemajoki prope Räty (c. 25 km ab ostio): Link. comm., cfr Link. Stud. II.

Oa. r, Lappfjärd, Kuortane: Malmgr.; Sideby Skaftung: Lindén Bot.; Kristinestad (Nyström): Strömb., cfr supra; Närpes (fq): Nordl. p. 20; Laihela inter Kylänpää et Alakylä: Hjelt!; Lillkyrö: Alc. et Alc. III; Vasa complur. loc. ad oppidum vetustum; Alc. comm., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144 [**On.** pro **Oa.**]; p in paroeciis ad amnem Kyrö älf: Laur. Växtf., spec. ex Ylistaro!; [Lapua] Simpsiö r: Räs. p. 101. — **Tb.** Korpilahti Tyystjoki, Jyväskylä: Wainio Tav. or.; Korpilahti Livansaaret st cp [»rätt ymnig»]: Prim. p. 57 [in **Ta**?]; r?, Jyväskylä: Broth.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144; [Jyväskylä] Nisula et Vuorisalo!: Link. Jyv. p. 191; spec. unum ad Hirvenpelto (Alli Lavander), pc ad Tourujoki: Link. Kasv. p. 169; Virdois Kitunen: Norrl. n. v. Tav.; Ruovesi Laukkas: Wirz. M. S.; Kinnula rr Muhola Tuliniemi: Roiv. — **Sb.** usque ad Nilsiä (!) Pisanvuori: E. Nyl. & Chyd.; Jorois Järvikylä Rantahovi: Lindberg!; st r: Mela, spec. in dupl. e Kuopio!, cfr E. Nyl. Veg. p. 261; [Kuopio] r Kurkiharju in Kokkola »Suuri-niitty» et in margine vicini agri avenacei nonnulla spec., Haapalahti 1905 (A. Oksanen), Säyneensalo 1911 (A. Oksanen): Link. Lis.; Maaninka Kurolanlahdenkylä ad Kapeenjärvi! st cp, Lapinlahti pag. Naarvanlahti ad Lehtimäki!, Kaavi pag. Siikajärvi Linnunniemi! et Likosaari!, Varpaisjärvi Jouhiniemi! ad ripam Syväri cp: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Pohjois-S. p. 64 et Kyyhk. Suom. p. 16 et 23, vide etiam infra; Maaninka Pöljä Mikkajärvi: Kyyhk. tiet. p. 79; [Kaavi] hic illic cpp in vicinitate Siikajärvi: Kyyhk. kasv. p. 59; Nilsiä in vicinitate templi: Knabe litt. — **Kb.** [Tohmajärvi] Värtsilä: Kihlm. Beob. p. XXVII; Linkola hac in parte territorii non vidit; Liperi r Maljasalmi Vierusuoranta [non Viurusuoranta, ut lapsu calami legitur in Desideratkat. p. 12]: Eur. & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144; r nonnulla [»kymmenkunnan»] spec. 1898 pag. Romppala prope rivum Matti: Axels. Putk. — **Kon.** st fq usque ad Onegam: Fl. Kar.; st fq—fq per partes meridionales, boream versus rarescit, in Saoneshje plur. loc., in Reg. occ. haud observata: Norrl. On.; Saoneshje: Herb. Mus. Fenn. II p. 144; ubique: Günth. p. 44; Suojärvi r, tantum in Pöpönsaari!, sed hic complur. locis: Link. comm., cfr

Link. Stud. II; Jalguba: Kullhem!; Kivatsh: Kihlman!, vide etiam Ångstr. p. 50.

Om. Lappajärvi Salmela Vilpunmäki 1912: Nyström!, vide etiam infra.

Ob. Kemi Ketola prope Suurensuo (duce O. Wallenius) etiam ab alumnis scholae prope spatium ballistae novum [»uuden ampumakentän luota»]: Huum. tiet. p. 163—164.

Pl. Finl. exs. N:o 375 **Ab.** Lojo SOLhem in margine silvae leg. Lindberg.

Campanula persicifolia upptages äfven från Kton.: Mela Kasv. V.

Nyl. Förekommer uteslutande vid Lappträsk: L. S. i Geogr. F. T. 1901 p. 250; uppg. grundar sig sannolikt på något förbiseende. — **Kl.** Se om utbredningen Link. Stud. II p. 443. — **Sb.** Följ. specialuppgifter må tilläggas: »Kuopion pitäjässä Toivalan asemalta lähtien yhtämittaisesti noin 3—4 km Siilinjärvelle päin niityillä ja ahoilla radan varrella ep. Erään puron varrella Honkajälän järven luona. Aumanalasenjärvestä lähtevän puron varrella ja Kirveksen niityllä Kasurilan kylän Murrolla (L. Korhonen) . . . Nilsiä Lehtomäen luona (Kirkolta Pajujärvelle päin) . . . Kaavi Petäjälahdessa hiukan ja Siikajärven tienoilla moninpaikoin ep—epp: Pisankoskella, Likosaarella, Linnunniemellä, järven itärannan lehtomailla, Likolahden ja Huosiaislahden välisillä ahoniityillä, Valkeisenpään (Pisavuoren luona) ja Siikajärven välisillä ahoniityillä y. m. aina runsaasti . . .»: Kyyhk. litt.

Om. *C. persicifolia* uppräknas bland arter, som icke gå till Gamla Karleby: Hellstr. p. 135; Jeppo (elev E. Åström): Knabe litt.; uppg. anföres med uppmaning till vidare undersökning. — **Ok.** Kajana på odlad äng (elevers herb.): Zidb., jfr Brenn. Obs.; r [Paltamo] »Siivolan nurmella Nurkkalan luona»: Must.; Paltamo: Metsäv.; Sotkamo »niityllä Salmijärven rannalla (Åström)»: Kyyhk. litt. Det förefaller föga sannolikt, att arten så långt norrut är fullkomligt vild.

Ob. [Uleåborg] på äng [»N»]: Leiv., som själf synes anse arten tillfällig; Kemi på odlad äng, troligen hit införd med höfrö: Zidb., jfr Brenn. Obs., där arten i **Ok.** och **Ob.** betecknas som tillfällig; r några gånger anträffad i Kemi Laurila [och] staden, Simo Vuolevi införd med höfrö: Keckm., där arten betecknas som tillfällig. — Beskrifningen af fyndorten i L. Y. 1918 synes mig däremot tyda på, att arten i Kemi vid Ketola bör anses som vildt växande.

Linkola betecknar *C. persicifolia* som en af kulturen måttligt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 262 och Link. Stud. II, jfr l. c. I p. 334, 357, 358, 359 och 398, äfvensom Tab. V. Äfven i W. Brenn. Växtg. betecknas arten som apophyt.

C. persicifolia med dubbla blommor omtalas från Nyl. Ekenäs Tvärminne 1913 (Fl. Tvärm.): Hid. comm.

Monströsa ex. omnämnas af O. Collin från **Sat.** Vesilahti: Medd. XIII p. 256.

Brenner anmärker, att arten [på Hogland] stundom har mycket hårigt foder.

Liksom hos ett par andra *Campanula*-arter åtskiljer Mela Kasv. p. 91 subvarieteterna *caerulea* och *alba*. Den senare betecknas i Mela Kasv. III som st r. (Den har affört ur Mela Kasv. V). Hvitblommig *C. persicifolia* är säkerligen sällsynt; jag har sett dylik **Ab.** Lojo Paloniemi: Lindb. herb. — **Sat.** Karkku Linnais: Hjelt. — Den omnämnes från **Ab.** Korpo rr Norrby: Ekl. comm. — **Nyl.** Kyrkslätt [«Kirkkonummi»] Österby 1910: Hid. comm. — Kyyhkynen omnämner ljusblå (nästan hvita) blommor från **Sb.** Varpaisjärvi Jouhiniemi och Kuopio Toivala: Kyyhk. litt.

F. eriocarpa M. & K. **Al.** Jomala Vargsunda: Arrhenius & Kihlman! — **Ab.** Pojo Fiskars (K. J. Hidén herb.): Hid. comm. — **Nyl.** [Ekenäs] Tvärminne: Häyr.; Ingå Svartbäck: Brenner! — **Ka.** Lavansaari: E. Nylander! — **Ik.** Pyhäjärvi: Malmberg! — **Sat.** Karkku Heinäjärvi: Hjelt! — **Ta.** Sääksmäki Rapola (Hidén herb.) och Kärsä (A. o. J. Hidén herb.): Hid. comm.; Sysmä Nya Olkkola: Unonius! — **Sa.** Willmanstrand Parkkarila: Sælan! — **Kl.** Parikkala: Hannikainen! — **Tb.** Jyväskylä: Brotherus! — **Sb** Jorois Järvikylä Rantahovi: Lindberg!; »Lapinlahti Naarvanlahdenkylän Lehtimäeltä»: Kyyhkynen! — **Kon.** Jalguba: Kullhem!

Brenner beskrifver i Medd. XXI p. 6—7 var. *cupularis* [ex. från **Ab.** Lojo Mongola!] och i Medd. XXXIV p. 131 var. *angustiflora* [ex. från **Nyl.** Ingå Svartbäck!], jfr l. c. p. 218.

Campanula rotundifolia L.

Per totum territorium provenit et in maxima quidem parte frequenter.

Till.; Kalm; in pratis et campis elatioribus fqq: Prytz cont.; maxima pars Fenn. et Lapp.: Fries; Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 479; per totum territorium fq dispersa: Schedae II p. 148 nomine *α scabriuscula* (Mert. et Koch), vide etiam DC. Prodr. VII p. 471, Led. II p. 888—889, Norrl. in Atlas p. 16, Wit. p. 203—208 et Link. Stud. II.

Al. fq: Bergstr.; fqq: Arrh. & K.; fq, enum. e permultis locis: Palmgr. Stud. p. 449—450, quem l. inspicias, cfr l. c. p. 585, spec. tab. VIII et Palmgr. Entf. p. 112; Brändö et Kumlinge fq: Bergr., vide etiam Samuelss. p. 131. — **Ab.** fq: Zett. & Br., Sand., Renv., A. Nyl. et Sel.; Korpo Utö et Enskär st fq [»4»]: Ekl. p. 106; Jurmo p [»3 + »], in [Korpo] Vidskär et insulis

minoribus in vicinitate Jurmo non visa: Ekl. Veg. p. 215, cfr l. c. p. 184; Korpo fq—fqq: Ekl. comm.; Töfsala et par. Gustafs st fq?, Iniö fq: Bergr.; fqq: Arrh. Ann.; fq: Printz; fqq: Flinck, V. E. Broth. [»yleinen»] et Wecks.; fq—fqq, cp [»yl.»]: Caj. Kasvist., vide etiam Pesol. Tur. p. 43. — **Nyl.** fq et in taeniis et in terra continenti: W. Brenn. Växtg.; fq: His., W. Nyl., Sæl. Ö. Nyl. et Brenn. Till. p. 37; fqq, suis locis st cp: Stenr., vide infra. — **Ka.** fq: Blom & Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fqq, saepe cp, in tota Ingria: Meinsh. p. 209].

Sat. fq: Malmgr. et Hjelt; fqq: Saur.; fq et st pc—cp, enum.: Häyr. Björneb. — **Ta.** fq: Leop., Knabe Fört., Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; st fq—p, hic illic st cp: Borg Tiet.; p—st fq, inprimis in montibus: Wainio Tav. or. — **Sa.** fqq: Hult. — **Kl.** fq: Fl. Kar. et Backm.; fqq: Hann.; fq et in vicinitate lacus Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. p. 163 et Tab. V; in vicinitate lacus Ladoga fq—fqq, interiore in parte fq (— fqq): Link. Stud. II, quem l. inspicias. — Kol. fq: Elfv.

Oa. fq: Malmgr. et Laur. Växtf. — **Tb.** st fq: Broth.; Pihtipudas et Kinnula st fq—fq: Roiv. — **Sb.** fq: Enw.; (fqq): Mela; verisimiliter fq—st fq: Kyyhk. litt.; Pielavesi fq: Roiv.; fq: M. & J. Sahlb., vide etiam O. Brand. p. 89. — **Kb.** p: Eur. & H.; fqq, cp: Axels. Putk.; st fq: Wainio Kasv. — Kon. fq—fqq, Saoneshje fq, Reg. occ. plur. loc.: Norrl. On.; ubique: Günth. p. 44.

Om. fqq: Hellstr., Tenn., Brenn. Obs.; fq hic illic [»fläckvis»] cp: A. L. Backm. Fl.; fq . . . plerumque cp: Parv. Oul., quem l. inspicias. — **Ok.** fqq: Must.; st fq: Wainio Kasv.; fqq, in partibus maxime orientalibus parcior: Brenn. Obs.; verisimiliter fq—st fq et hic illic cp: Kyyhk. litt. 1920; st fq . . . saepe cp: Kyyhk. Suom., vide etiam infra. — Kp. fq: Wainio Kasv. et Bergr. Ant.

Ob. in clivis aridis: Jul. p. 276; fqq: Leiv., vide etiam Leiv. Veg. p. 205; fqq, in partibus maxime septentrionalibus parcior: Brenn. Obs.; fqq—st fq: Keckm.; fqq: Rantaniemi; Pudasjärvi fq: C. Brand.; st fq: Brenn. & Nyb.; [p: O. R. Fries p. 158;] Rovaniemi fq, Ylitornio [»Öfvertorneå»] (st r):

Hjelt & H. — **Kuus.** st fq: Wainio Kasv.; fq, sed non cp in plurimis montibus ad Oulankajoki et in vicinitate eius: Edv. af Hällstr.; st fq in parte austro-orientali: W. Brenn. Fört.; fq in parte septentrionali: Pesol. — Kk. fq: Wainio Kasv.

Lapp. fenn. fqq in Kittilä, Kolari (st r): Hjelt & H.; Caj. Torn. p. 67, 69, 78, 85 etc. e Kittilä enum.; [p Kengis, Pajala: Birg. p. 95;] [Sodankylä] in campis herbidis vel siccioribus, ripisque fluviorum lapidosis, arenosis nec non in declivibus arenosis riparum fq occurrit: Blom Bidr.; »in Lapponia . . . Kemensi tota fq, nec non in pratis inferalpinis Nordlandiae Finmarkiaeque vulgaris, sed in Lapponia Tornensi altiore haud visa» [serius autem visa est]: Wahlenb. p. 64, cfr l. c. LXII; ubique: Fellm. Lapp.; in Kemijärvi, Kuolajärvi, Sodankylä, Inari et ad flumen Paatsjoki usque ad Mare glaciale (Köngäs) fq: Wainio Not.; fq in reg. silv., reg. subalp. in campis herbidis [»örtbackar»], reg. alpina in glarea nuda montis Palotunturi 465 m SW: Hult Lappm., cfr l. c. p. 156; Sodankylä reg. alpina: Rantaniemi!; Kuolajärvi fq: Pesol., vide etiam Airaks. p. 104; Utsjoki st fq: Sæl. kat., cfr S. Castrén p. 353; »var. *linifolia* in declivibus et pratis siccioribus, nec non in fissuris saxorum et inter lapides riparum per reg. subsilv. et subalpinam st fq—fq, in reg. alpina inf. fortasse occurrit, quamvis a nobis praetervisa»: Kihlm. Ant., vide infra; per regionem subsilvaticam et subalpinam st fq—fq: Arrh. ant.; enum. e multis locis: Norm. Fl. Spec. p. 689—690; ad Ostfinmarken: Blytt p. 689 et Hartm. p. 72. — [(**L. ent.**) reg. alp. r, subalp. p, silv. fq: Læst.; r in reg. subalpina Pahtasaari! et in monte schistoso [»skifferberget»] supra hanc insulam, r in reg. alpina Kahlaamakoski nonnullis locis ad finem orientalem lacus Porojärvi, Johkasjaur in ripa australi, in Saivaarri (E 793 et S) et Angeloddi (S 680): Lindén Bidr.]

Lapp. ross. fq: Fellm. Ind.; st fq: N. I. Fellm., cfr Beket. p. 576, vide etiam Knabe Pfl. p. 280 et Frey resa p. 124, item sub formis.

Pl. Finl. exs. N:o 967 **Nyl.** Kyrkslätt in prato Storängen in pago Österby leg. Lindberg.

Nyl. Om förekomsten i Nurmijärvi säges: »Kasvaa autioiksi jätetyillä pelloilla joskus niin runsaasti, että paikka kukkimisaikaan näyttää aivan violetilta»: Stenr. — **Kb.** se under **Ok.**

Om. I Soini vida allmännare än följande art [*C. patula*]: A. L. Backm. Fl. — **Ok.** Om utbredningen i södra delen af denna provins och i norra delen af **Kb.** skrifves: »Tämä laji tuskin on yleinen Suomenselän saloilla (Rautavaaran pohj. ja Sotkamon etelä-osissa), koskapa en muista nähneeni sitä siellä kuin 1:ssä paikassa: Heinäjoen vuolukivikallioilla Sotkamossa. Viljellymmillä seuduilla Valtimon Aholassa (cpp) ja Sotkamon Komulassa oli sitä jo runsaasti. Kuhmoniemelläkään se tuskin on varsin yleinen ainakaan pohjoisosissa: Katerman kylän Riihivaaraan asti oli sitä monin paikoin, mutta siitä pohjoiseen olen sitä merkinnyt ainoastaan Konapin l. Mutta arvatenkin on se tavattavissa monin paikoin muuallakin, koska se Suomussalmella ei ole (juuri) harvinainen»: Kyyhk. litt.

[(**L. ent.**) *C. rotundifolia* uppräknas bland arter, som saknas kring Kaaresu'anto: L. L. Læst. p. 290.]

Linkola betecknar *C. rotundifolia* som en af kulturen starkt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 260, jfr l. c. p. 332 och Link. Stud. II. Äfven W. Brenner betecknar arten som apophyt: W. Brenn. Växtg.

C. rotundifolia varierar som kändt betydligt. Så nämnes: »*C. rotundifolia* L. findet sich in Finland in nicht geringerer Mannigfaltigkeit als in Mitteleuropa»: Wit. p. 204. Förutom de former, som här nedan behandlas under särskild rubrik, märkas ett antal andra, om hvilka spridda uppgifter föreligga. — De i flora-områdets nordliga delar insamlade exx. af hufvudformen uppräknas af Wit. (p. 205—207), som där tillika anger skiljekaraktärerna mellan dessa exx. och *f. lapponica*. Se härom originaluppsatsen. Lindberg nämner emellertid: »apud nos tantum *a scabriuscula* crescit»: Schedae II p. 148.

Äfven af denna art särskiljer Mela Kasv. [II] formerna *caerulea* (*α*) och *alba;* den senare kallas riktigare af flere förf. *albiflora* v. Post. Den hvitblommiga formen är visserligen ej synnerligen sällsynt, men det är dock vilseledande att såsom i Mela Kasv. III beteckna den som st fq [»jy»]. Följ. uppgifter har jag antecknat. **Al.** Geta nära kyrkan: Hult herb.; [Föglö] Jersö: Samuelss. p. 131. — **Ab.** Korpo r Korpogård, Skofatt, Kopois: Ekl. comm.; Lojo Vohls: Ch. E. Boldt! — **Nyl.** Kyrkslätt [»Kirkkonummi»] Bobäck 1910: Hid. comm.; Helsinge Domarby st cp: Link. comm.; p: Sæl. Ö. Nyl.; [Hogland] Lounatkorkia: Brenn. Till. p. 37; å toppen af Pohjakorkia med hufvudformen: Sælan i Medd. XXV p. 78. — **Ik.** Valkjärvi Pasuri: Lindberg!; Sakkola »kirkolta kaakkoon 1 paik. muutama yks., Ojaniemessä 1 yks.»: Hid. comm. 1921.

Sat. (r): Hjelt. — **Sa.** »Savonlinna ja Sääminki joskus nähty oppil. herbarioissa»: Budd. muist. — **Kl.** Suistamo Shemeikka pcc: Link. comm. — **Kol.** Muuromi: Lindroth & Cajander!

Tb. Rautalampi »Ison-Pappilan riihen luona 1902»: Link. — **Sb.** [Kuopio] (rr) Vaajasalo 1900 (K. Teräsvuori): Link. Lis.; »ei ole kovin

harvinainen: Maaninka Kinnulaulahdessa Lahtelan luona y. m., Pöljällä Pulasteen luona st cp, m[uun] m[uuassa] Maaninka Pöljä Mikan Niskalan l.»: Kyyhk. litt. — **Kb.** Repola Koroppi: Wainio Kasv.

Ok. [Kianta] »Kirkonk[ylässä] Hulkonniemellä ja Kiannank[ylässä] Kiannanniemellä»: Kyyhk. Suom., jfr delvis Brenn. bidr.; »Paltamo Tolola, Mieslahti Mikkolan talo cp ja Pääkkölän pientarilla, Ristijärvi kirkonkylä Alanko»: Kyyhk. litt. 1920, se f. ö. under **Sb.** — Kp. Shuigarvi: Bergroth & Fontell!

Ob. Uleåborgs landsf.: A. Lindfors!; exemplar med fullkomligt hvita blommor äro ej sällsynta: Keckm.; Kemi st r: Rantaniemi, jfr äfven Brenn. Obs. — Kk. Kiestinki Valasjoki: Wainio Kasv.!

Var. *lancifolia* M. & K. **Nyl.** »Fagervik et in insula Stor Ramsjö legi»: His.

Var. *linifolia* (Lam.). **Nyl.** Hogland på torra ställen: Brenn. — **Li.** Uppgifterna i Kihlm. Ant. afse sannolikt den form, som Witasek kallar var. *lapponica;* åtminstone för hon Kihlmans exemplar till denna sistnämnda.

Var. *latifolia* Brenn. **Nyl.** [Hogland] fuktiga bergsskrefvor på Kappelkallio: Brenn., där formen beskrifves, jfr äfven Brenn. Flor.; [Hogland] Lounatkorkia: Brenn. Till. p. 37; [Hogland] i en fuktig däld vid Kummelkallio: Sælan i Medd. XXV p. 78. — **Ob.** Rovaniemi prästgård: Brenn. Obs., där namnet var. *foliosa* [Brenn.] användes, medan *latifolia* anföres inom parentes, jfr Brenn. bidr., där uppg. anföres under var. *lapponica* Witas. med *foliosa* inom parentes.

F. *pusilla* Sæl. **Nyl.** [Hogland] på högsta toppen af Lounatkorkia bland renlaf: Sælan i Medd. XXV p. 78, där formen beskrifves.

S. Castrén p. 353 kallar den vid Utsjoki förekommande formen var. *parviflora.*

Monströsa bildningar beskrifvas Medd. XXXIII p. 43 och Medd. XXXVII p. 38.

C. rotundifolia med dubbla blommor omnämnes från **Sb.** Suonenjoki [»Suonnejoki»] af I. Rahm i L. Y. 1908 p. 30.

Witasek nämner: »Erwähnenswert sind insbesondere gewisse feinblättrige Varietäten, welche eine unleugbare Ähnlichkeit mit *C. racemosa* Krasan oder selbst mit *C. praesignis* Beck besitzen; so z. B. ein Exemplar aus [**Ta.**] Sysmä Päijätsalo, leg. Renqvist»: Wit. p. 204.

Lt. »ad oppidum Kola legi formam pygmaeam vix sesquipollicarem calycis laciniis corollam superantibus»: N. I. Fellm. — Rae N:o 6 p. 315 använder benämningen *C. Zoysii* [hör hit enl. cit. af Fl. Lapp. 83]. Denna upptages från Kola R; måhända blott en form.

Campanula rotundifolia f. lapponica Witas.

In Lapponia et Fennia maxime septentrionali inveniri indicatur.

De distributione vide Wit. p. 204—207 et Simmons, H. G. in Arkiv för Botanik, Bd VI N:o 17, Uppsala 1907, p. 21—24, cfr Mela Kasv. V.

Ob. Liminka: Hellström!, Rovaniemi: Brenner!, de his cfr Wit. p. 204 et Brenn. bidr. — **Kuus.** Välijärvi (Nyberg!): Wit. p. 204.

Lk. 2 spec., **Li.** 1 spec. Nyborg 1857, Puolmak 1856 (Th. Fries spec.): Simmons l. c. p. 21; 2 spec.: Simmons l. c. p. 21; serius accesserunt: Muonio in vicinitate templi: Montell!; f. *intermedia* eodem loco: Mont. kärlv. p. 156. — [**L. ent.** 1 spec.: Wit. p. 204—205, vide infra; Kelottijärvi: Mont. kärlv. p. 156; in clivis montis alpini Siilasmalla ad Kilpisjärvi cp: Montell in Medd. XL p. 179, cfr R. Palmgr. Nat. II p. 73; Kaaresu'anto Kuokkimamuotka (det. H. Simmons), Tanta, Siikavuopio non typ. (det. H. Simmons): Fries & Mårt. p. (59)].

Lim. 1 spec., vide infra. — Lp. 2 spec. — Lt. 1 spec. — Lm. 1 spec.: Wit. p. 205.

Då samtliga exemplar, som år 1903 funnos i H. M. F., uppräknas i Witaseks ofvannämnda publikation, vore ett förnyadt uppräknande här — annat än genom att anteckna landskapen — enligt min tanke öfverflödigt; dock anföras fullständigt uppgifterna öfver de sydligast belägna fyndorterna. — Om Malmbergs exemplar från **L. ent.** säger Witasek: »*C. Giesekiana* genähert»: l. c. Om exemplaret från Lim. se l. c. p. 205 not[2]). — Från **L. ent.** nämnes under hufvudformen: Enblommiga former de vanligaste: Lindén Bidr.

Om var *alpicola* Hartm., som möjligen delvis afser f. *lapponica*, se under var. *Giesekiana*.

Campanula rotundifolia var. **Giesekiana** (Vest) Simmons.

In Lapponia raro (?) *occurrit.*

De distributione vide Wit. p. 207—208.

[**L. ent.** Kaaresu'anto Pältsemajoki (det. H. Simmons): Fries & Mårt. p. (59)].

Lp. Orloff (Kihlman!): Wit. p. 207, vide etiam Simmons, H. G. in Arkiv för Botanik, Bd VI N:o 17, Uppsala 1907, p. 20. — Lt. Kildin (Fr. Nylander!), Vaidoguba (Brotherus!): Wit. l. c.; Peninsula piscatorum Vaidoguba Östänniemi!, Pummanki!

Typis impr. 23/1 1923.

et ad orientem versus a pago: Klingstedt nomine var. *arctica*. — Lm. Ladogina ([N. I.] Fellman): Wit. l. c.

C. Giesekiana betecknas af Witasek l. c. som art, i Mela Kasv. V som underart, af Simmons och Fries & Mårt. åter som varietet. F. ö. omnämnes växten från vårt land under detta namn endast i referatet i Bot. Not. 1905 p. 314. Se vidare om densamma Simmons l. c. p. 20—21.

C. rotundifolia var. *Scheuchzeri* (Vill.) är sannolikt identisk med *C. rotundifolia* var. *Giesekiana*. Den upptages Lapp. ross. »ad oram Maris glacialis fq, ut etiam ad oppidum Kola parcius. Corollis 8 lobatis p observavi»: N. I. Fellm., jfr Nym. Consp. p. 479 under namnet *C. Scheuchzeri* Vill., och Trautv. Incr. p. 911; Tsipnavolok: Broth. Wand. p. 12; mellan Vaidoguba och Cap Skorobeieff: l. c. p. 13. — Hos Ledebour kallas denna form *C. linifolia β Scheuchzeri* och upptages Lapponia (Schrenk pl. exs.): Led. II p. 888, se äfven Witasek i Abh. der zool. bot. Gesellschaft in Wien, Bd I h. 3, citatet enl. Bot. Centralblatt XC (1902) p. 538. Hit torde äfven kunna föras *C. rotundifolia* var. *alpicola* Hartm., som uppräknas bland arter och former, hvilka äro utmärkande för nordkusten af Lapp. ross.: N. I. Fellm. Lettre p. 500. Från Li. nämnes: »Forma in territorio nostro occurrens maximam partem ad f. *alpicolam* Hartm. pertinet»: Arrh. ant.

Hit hör slutligen äfven *C. rotundifolia β arctica* Lange, som upptages i Lindb. Enum. Härom skrifves: »Identisk är nog *β arctica* Lge, hvilket namn som varande det äldsta användes för formen i Lindb. Enum.»: Lindb. comm.

[Campanula uniflora L.

In montibus alpinis Lapponiae enontekiensis rarissime occurrit.

Copiosa in . . . Lapponia Tornensi: Fries p. 189; Lapp. . . . alp.: Nym. Consp. p. 482, vide etiam DC. Prodr. VII p. 482.

L. ent. »In alpibus . . . Tornensibus rarissime visa»: Wahlenb. p. 63, cfr l. c. p. XVIII et Prytz cont.; reg. alp. p: Læst., spec., ut olim adnotavi, e Peltsana!; Tschatsekaise p: Wirz. M. S., spec. indidem legit, quod olim adnotavi, A. Montin!; in valle inter Siilasmalla et Pikkumalla et in clivi montis Siilasmalla ad Kilpisjärvi [»Kilpisjaur»]: Montell in Medd. XL p. 179, cfr R. Palmgr. Nat. II p. 71 et 73; ad catarrhactam Kurtshi in amni Guolasjok in parte norvegica: Lindén Bidr.; Kaaresu'anto enum. e multis locis: Fries & Mårt. p. (59), vide etiam Hartm. p. 72 etc.

C. uniflora upptogs i Herb. Mus. Fenn. [ed. I], men uteslöts ur ed. II, då den ej förekommer inom det finska flora-området, se Herb. Mus. Fenn. II p. IX not.]

Campanula patula L.

In Fennia australi et media, excepta inprimis Alandia, ubi rara est, frequenter aut frequentissime provenit; in taeniis autem multis plagis rarior evadit, ad septentrionem versus usque ad c. 65°, ubi rarissima, procedit, ulterius in saburra, pratis cultis etc. occurrit.

Hab. in Finlandia passim ut ad [**Nyl.** Borgå] Pellinge [»Pellingo»]: Fl. Suec. N:o 186 p. 66; Kalm; in pratis Finl. austr. et interioris st fq: Prytz cont.; in pratis et agris Nylandiae, Tavastiae, Satakuntae [»Satacundæ»]: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. . . . Lapp.: Nym. Consp. p. 482; Scand. exc. etiam Fenn. bor.-or.: Nym. Suppl. p. 210; in Finlandia australi et media fq aut fqq et saepe cp obvia. In vicinitate Sinus bottnici usque ad 65° progreditur: Schedae p. 113, vide etiam (DC. Prodr. VII p. 480), Led. II p. 886—887, Ångstr. p. 50, Liro Ured. p. 477, Link. Stud. II (et Heintze Ranunc. p. 201).

Al. r Bolstaholm: Bergstr. Beskr.; r Hammarland Kattby: Arrh. & K.; Saltvik Haraldsby: Arrh.!; Jomala Dalkarby 1908: Florström!; Jomala in prato ad orientem versus ab Ingby: Palmgr.; Sund »Storängen» ad Kastelholm: Bergroth, vide etiam infra. — **Ab.** fq: Zett. & Br., Renv., A. Nyl. et Sel.; r par. Gustafs Kattkuru, Iniö »Kyrklandet»: Bergr.; Korpo st r in pratis cultis: Ekl. comm.; Pargas p—st fq: Arrh. Ann; fq: Printz; fqq: Flink; fq [»yleinen»]: V. E. Broth.; fqq, maximam partem in fundo argillaceo: Wecks.; fq—p: Caj. Kasvist., quem l. inspicias, vide etiam infra; Sand. non comm. — **Nyl.** in taeniis st fq, in terra continenti fq: W. Brenn. Växtg.; fq: His., W. Nyl. et Sæl. Ö. Nyl.; »på ängar flerstädes (E. Nyl. [Ber.])»: Brenn.; Sælan in Hogland non vidit: Medd. XXV p. 74, vide etiam supra et infra. — **Ka.** fq—fqq: Blom; fqq: Lindén. — **Ik.** fq: Malmb.; [fqq in tota Ingria: Meinsh. p. 210].

Sat. p: Malmgr.; fqq: Saur.; fq: Hjelt et Sola Flor. p. 90; st r—p et pc—st pc, enum.: Häyr. Björneb. — **Ta.** fqq: Leop.; fq: Knabe Fört.; (st fq): Asp. & Th.; fqq: Norrl. s. ö. Tav.; fq: Bonsd. et Wainio Tav. or.; fq, sp hic illic st cp: Borg Tiet. — **Sa.** cp: Hult. — **Kl.** fqq: Fl. Kar., Hann. et Backm.; fq et in vicinitate lacus Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 273; fq—fqq in toto territorio: Link. Stud. II. — Kol. fq—fqq: Elfv.

Oa. p: Malmgr.; Lappfjärd st cp in marginibus agri pagi ad templum, [Kaskö] Hemträsket pc: Lindén Bot.; (st fq), »Gamla Wasa» nonnullis pratis cpp: Laur.; st fq, ad oram minore frequentia: Laur. Växtf. — **Tb.** fqq: Broth.; Pihtipudas p, Kinnula st r Muhola, Saarenkylä multis locis enum.: Roiv., vide etiam infra. — **Sb.** fq: Enw.; fqq: Mela; fq: Link. Lis. et M. & J. Sahlb.; fq in media parte **Sb.** saltem usque ad Iisalmi Vieremä et Latukka: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Pohjois-S. p. 64—65, vide etiam infra. — **Kb.** fq: Brand. et Eur. & H.; Eno Jakokoski fq: Wainio ann.; fq, st cp per territorium: Axels. Putk.; in vicinitate lacus Pielisjärvi st fq et ad septentrionem versus usque ad oppidulum Nurmes, ceterum tantum ad Tuulijärvi et Kolvasjärvi in par. Repola: Wainio Kasv., spec. in dupl. e Repola Koroppi!; de Nurmes cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144, vide etiam Rosb. Ytb. p. 62. — Kon. fq—fqq: Norrl. On.; ubique: Günth. p. 44.

Om. paroecia Gamla Karleby! [»G. Carleby»] et Kronoby. In par. Pyhäjoki forsan maxime boreali loco lecta est: Hellstr. Distr. p. 18, vide sub **Ok.**; ubique st fq: Hellstr.; st fq, sp—st cp inprimis in pratis cultis, distributio in hoc territorio valde varia: A. L. Backm. Fl.; p: Tenn., vide etiam infra. — **Ok.** orientem versus in dit. Kajanensem procedit orientales et australiores Fenniae provincias praeoptans: Hellstr. Distr. p. 18, cfr l. c. p. 10 et 22; Kajaani: W. Nylander!; Paltamo Paltaniemi in coemeterio: Brenn. Reseb. p. 68!; Paltamo p: Must., de Paltamo cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144; st r in parte australi, Paltamo, Kajaani et Sotkamo: Brenn. Obs.; Sotkamo in tota paroecia non visa nisi in campo pagi ad templum, ubi cp obvia: Kyyhk. maap. p. 58; [serius etiam aliis in locis, vide infra]; Kajaani in declivi ad Teppänä, ad scholam agriculturae

Seppälä et in Lehtovaara pone hanc, Paltamo Paltaniemi: Kyyhk. litt.; Kajaani Petäisenniska etc., Paltamo enum. ex 8 locis: Kyyhk. litt. 1920; Puolanka st r: Kärk., vide etiam infra, quoque sub **Sb**. — Kp. in deusto ad Siiterinvaara Särkijärvi in insula Suondali!, in pago Paadane, Kellovaara in declivi montis Vaakanvaara: Bergr. Ant.

Ob. r Uleå prope Pyykösjärvi: Eberh., spec. in dupl.!; Uleåborg: Zidb., vide infra et cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144; rr Uleå, Muhos: Brenn. Obs., quem l. inspicias, vide ceterum infra.

Pl. Finl. exs. N:o 374 **Ab**. Lojo SOLhem in prato leg. Lindberg.

Linné omnämner i Fl. Suec. förra uppl. p. VI *C. patula* som karakteristisk för Österbotten, jfr senare uppl. p. III. I Karelen och norra delen af Österbotten: Gadd Försök III p. 167; inkommen med ryskt utsäde: l. c. p. 174. Alla dessa uppg. äro i någon mån vilseledande.

C. patula uppräknas bland arter, som i Helsingfors-trakten äro litorifoba: Kihlman i Medd. XVIII p. 264. Denna litorifobi gör sig mer eller mindre märkbar äfven i öfriga delar af landet, i det att frekvensen är större i de inre delarne än i närheten af hafvet, se under **Ab**., **Nyl**., **Sat**. och **Oa**. Så framhåller vidare Hollmén, att *C. patula* i **Ab**. Nystad ej förekommer lika allmänt i skärgården som inåt landet, och Eklund omnämner alldeles icke arten från Korpo. (Adl. upptager arten som sällsynt i Pargas, hvilket dock enl. Arrhenius är en alltför låg frekvens). — Å andra sidan uppräknar Brenner i Medd. XXIX p. 24 *C. patula* från flere ställen i nyländska skärgården, bl. a. från Ingå, där den växer i stor ymnighet. W. Brenner konstaterar dessutom, att *C. patula* förekommer både i inre och yttre skärgården [i Barösunds skärgård] och på 24 öar [af 58]: W. Brenn. Växtg.

Al. »Dv. p»: Bergstr., d. v. s. endast i Korpo etc. Arten uppräknas bland dem, hvilka saknas på Åland: Bergstr. p. 5; senare har den dock blifvit funnen på ett mindre antal lokaler. Palmgren skrifver: »Tror ej, att jag sett arten tidigare än 1907. Senare på minst ett halft dussin ställen»: Palmgr. — **Ab**. »Eräässä kaurapellossa Suojoella v. 1897 cp»: Caj. Kasvist. Af uppsatsen framgår, att arten i Mietois, d. v. s. vid kusten, endast förekommer p. — **Nyl**. Ekenäs stad på odlade ängar vid seminariet och Flyet 1897 täml. sparsam: Häyr. — **Sat**. Ännu S om Parkano kyrkoby var arten allmän: Hjelt.

Tb. *C. patula* uppräknas bland arter, som visa olikartad förekomst i olika delar af området: Roiv. hav. p. 12. — **Sb**. Om förekomsten i Iisalmi skrifves: »Kauppilan mäellä ei sitä enää ollut juuri lainkaan eikä monen kilometrin laajuudella siitä pohjoiseen . . . Pajuisten mäellä (Kauppilanmäen luona) oli sitä kuitenkin hiukan. Muualla en nähnyt»: Kyyhk.

litt. — **Sb.—Kb.** »Melkein yleinen (puuttuu kuitenkin paikoin) Kaavilla ja Juuan kalkkiseuduilla esim. Petrovaarassa. (Juuanvaaran tienoilla en sitä havainnut [jfr Kyyhk. Matk. p. 99] enkä liioin Juuan kirkonk. enkä Nurmeksessa . . .) Rautavaara Saarimäkf [jfr Kyyhk. Matk. p. 99]. Muualla en sitä nähnyt Pohjois-Rautavaaralla enkä etelä-Sotkamossa (Suomenselkä)»: Kyyhk. litt. — **Om.** [Oulainen] r, uppräknas från 4 à 5 fyndorter med angifvande af fyndåret : Parv. Oul.; se originaluppg. Ehuru tecknet för tillfällig förekomst ej användes, kallas arten dock »satunn.» — **Ok.** »**Ok**:ssa on sen esiintyminen hyvin paikottaista ja katkonaista. Merkitty . . . Sotkamon Kirkonkylässä fq ja cp, samoin sieltä Kuhmoniemelle ja Tipasojan kylään vievän maantien varsilla Räätäjärvelle asti monin paikoin runs. Siitä eteenpäin ei havaittu. Naapurinvaaralla cp ja Rönnynniemen tyvellä»: Kyyhk. litt.; [Kianta] »1 kpl. Roinilan luota Kirkonkylästä»: Kyyhk.!, jfr Kyyhk. Suom., där arten betecknas såsom rr, l. c. p. 17, 17 not, 19 och 20 äfvensom Brenn. bidr.; enl. min mening är *C. patula* sannolikt tillfällig här, om ock Kyyhkynen ej använder beteckningen för sådan förekomst. Se f. ö. under **Sb.**

Ob. Uleåborg, men här mycket sällsynt, Torneå r (Keckman): Zidb., jfr Brenn. Obs. — Senare skrifver Zidbäck: dre sällsynt än förr vid Uleåborg, anträffas dock företrädesvis blott på odlad ängsmark. [Uleåborg Frihetsholmarna] »Hupisaarilla näkötornin ympärillä r t nsaanpuoleisesti sekä Oulujoella kedolla lähellä Määttää, kaupungin eteläpuolella»: Leiv. Putk., jfr Leiv.; [Uleåborg] »säännöllisesti esiintynyt tienoolla» [1910—1912]: Huum. Oul. p. 180. På barlast i Kemi några exemplar 1893: Keckm.; »Kemin kasarmirakennusten ympäristöllä 1919 pari kpl.»: Huum. Til. II p. 102. — **Kuus.** »Kyrkobyn i J. H. Turunens timotejåker. leg. Kirsti Valtavaara aug. 1911, vidi spec. 1911»: Edv. af Hällstr.; tydligen tillfällig.

Lk. Sodankylä Mutenia »peltoketo»: Rantan. kasv. p. 117!, jfr Medd. XLVI p. 224; *C. patula* måste väl här betraktas som tillfällig.

Linkola betecknar *C. patula* som en anthropochor af andra klassen: Link. Stud. p. 247, jfr l. c. p. 315, 341 och Tab. V äfvensom Link. Stud. II. Likaså betecknas arten som anthropochor utan nämnvärd förmåga att sprida sig utom de odlade ståndorterna i W. Brenn. Växtg.

I Mela Kasv. [II] p. 91 särskiljas subvarieterna *violacea* [= *α*] och *alba*, den sistnämnda betecknas som st r: Mela Kasv. III o. IV. Den omnämnes från åtminstone följ. ställen: **Ik.** Sakkola »puron varr. Karholan luona 1 yks.» 1921: Hid. comm. — **Ta.** Sääksmäki Kärsä: Hid. comm. — **Sa.** Ruokolaks »Haloniemi 2 yks.»: Link. comm. — **Sb.** Kuopio Hirvilahti Petynsaari: Budd. muist.; [Kuopio] (rr) »Väinölänniemi 1903 (A. Oksanen), Kurkiharju Kokkolan navetan takana niityllä muutamia kpl. sinikukkaisten seassa»: Link. Lis.; »Maaningalla nähty monin paikoin, Virtasalmi Montolan kylässä»: Kyyhk. litt. — **Ok.** Kajaani, »pellolla erään puron varrella»: Kyyhk. litt.

F. *heptandra* omnämnes och beskrifves »Pohjanmaalta»: Leiviskä i L. Y. 1903 p. 223.

En enblommig dvärgform förevisas 7, V, 1921, se Medd. XLVII p. 89, där formen beskrifves, jfr Sv. Bot. T. 1922 p. 155.

En abnormitet beskrifves från **N y l.** Mörskom [»Myrskylä»]: Hagb. p. 150.

Många *Campanula*-arter odlas som prydnadsväxter i våra trädgårdar. Utom de tidigare (sid. 385 och 392) omtalade 3 arterna kunna nämnas flere andra. *C. media* L. upptages som odlad: Mela Kasv. V; äfven *C. speculum* L. under namn af *Specularia speculum* (L.) DC. Den sistnämnda arten har jag endast sett odlad som krukväxt inom hus. Ytterligare omnämnas 5 arter som odlade vid **Sb.** Kuopio Valkeinen »huvilan alpinumissa»: Budd. muist. Det synes mig dock ej skäl att anföra deras namn.

Iasione montana L.

In Fennia australi usque ad 62° 30′ raro (— rarissime) occurrit.

In colli arenoso iuxta lacum Ahvenisto par. Lojo Nylandiae: Prytz cont.; Fenn. merid.: Fries; [Eur. omn.] exc. etiam Fenn. bor., med.: Nym. Suppl. p. 212; in australi et media Finlandia r aut rr usque ad 62° 30′occurrit: Schedae II p. 148, vide etiam DC. Prodr. VII p. 415.

A l. rr Eckerö ad septentr.-orientem versus a Storby: Elfving!; Eckerö Storby: G. v. Frenckell!, cfr Medd. XXXI p. 4; ex **A l.** iam comm. Rupr. Diatr. p. 19. — **A b.** r par. Gustafs Kattkuru, Iniö »Kyrklandet»: Bergr.; Kimito »Dahlsbruk»: A. Ramsay!, cfr Zett. & Br., spec. e Dalsbruk etiam leg. A. Dahl!; Hiitis in insula prope Höxåram: A. Dahl!; Finby in monte inter Finnarf et Falkberg: Elfving!, cfr Medd. XLVI p. 198; Pojo Skogböle in monte inter lacum Kulla et Ahlträsk: Hisinger!; in sacell. Nummi, ad ripam sinistram lacus Myllyjärvi (E. Boehm), etiam haud procul a pago Vartila: Sel.; Karislojo in monte alto ad ripam occidentalem lacus Puujärvi: E. Sundvik in Medd. XXIII p. 4, cfr Bot. Not. 1896 p. 251, spec. leg. O. Sundvik!; Lojo inter Askola et Tervo, in insula

Lojo non florens: Hels.; Lojo in ripa septentrionali lacus Hormavesi complur. loc. inprimis in montibus Palomäki, Paloniemi in monte ad occidentem versus a praediolo Ristlakja, in montibus in vicinitate Lammenpelto et praedium Kaijola in pago Karstu, in montibus ad septentr.-occidentem versus a praedio Outamo: Ch. E. Boldt, spec. e Lojo [»Lohja»] Outamo leg. J. Kivenheimo!; Lojo pag. Suittila in praedio Jakkola: Hollm. 1886; Lojo Skraatila in monte: J. A. af Hällström!, Edv. af Hällström! et R. Krogerus!; Lojo in monte prope Sedola: Lindb. herb.; Lojo ad fluvium [»ström»] Karnais in monte c. 100 m ad occidentem versus a fluvio: Gadol. 1915, vide iam Prytz cont.; Vihti r in monte Laukkamäki: Printz, hic mons est in possessione Vanhala Juotila: E. G. Printz et Hult herb., cfr etiam Flinck et l. c. p. 54; Vihti »holme i kyrkträsket»: alumn. R. C. v. Rehausen in dupl.!; Pyhäjärvi, Jaala, Murhamäki: J. Sederholm!; Mynämäki Laajoki (st r) prope Suomenpäänjärvi, in parte aperto [»Pt»] r Kallavuori in declivi australi montis Iso-Kalla, partem maximam spec. solitaria: Caj. Kasvist., spec. e Mynämäki leg. O. Kanerva!; Somero ad fabricam vitrariam Arima in monte alto st cp: Printz comm. [hic mons est in Somerniemi auct. Suom. IV p. 33]; Pusula [rectius Somerniemi] ad fabricam Arima in monte Haukkamäki: Wecksell!, spec. etiam leg. Sauramo! [ad eundem locum atque Printz comm. certe spectat]. — **Nyl.** rr Mörskom in monte Lökberget prope Labbom! et ad Palo-Kallio ad Grefsnäs: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Mörskom Lökberg etiam leg. Sally Lindström!; Elimäki: C. G. Tigerstedt!, vide etiam infra. — **Ka.** Sippola! in monte prope viam inter deversoria Viiala et Liikala: Sæl. Ö. Nyl.; Fredrikshamn in pago Kannusjärvi: Alc. III; par. Viborg ad Sikaportti: Simming!, cfr Chyd. et Malmb.; par. Viborg inter deversoria Jäppilä et Tihverä: Hjelt; [Jääski] rr—r Kärättilä in rupe prope paludem Seppälä, serius exstincta (U. Koskinen), Eevala ad viam Viborg versus in »rapakivikankaalla»: Valle tiet. — **Ik.** Nykyrka prope Kirkkosilta: Malmb.!; Pyhäjärvi: Hult in herb. lyc. n.

Sat. Huittinen Karausvuori prope fabricam Äetsä (Aina Viljanen): Printz comm.; Huittinen [»Hvittis»] insula in »Kyrkträsket»: alumn. R. C. v. Rehausen! — **Ta.** Asikkala Kelta-

niemi Vuorenmäki: Nikl.!, cfr Norrl. s. ö. Tav.; r [Hollola] Hälvälä prope Kukonkoivu in declivi arenoso [»mosluttning»] ad viam publicam inter Kukonkoivu et Lahti: Norrl. s. ö. Tav., spec. ex Hollola Hälvälä leg. Lang!; Sysmä Päijätsalo: K. Renqvist!; Korpilahti Vuarunvuori [»Vaarovuori»]: Gadol. et Prim. p. 59. — **Sa.** Valkiala: Anna-Lisa Selin!; Sulkava Linnanvuori: C. Ph. Lindforss!, cfr Medd. XIX p. 114; Sääminki ad praediolum [»huvila»] Pääskyniemi nonnulla spec. (Buddén), Pahaniemi (V. Puustinen in herb. lyc. Savonlinna), Rantasalmi Oravi (E. Summonen herb.): Budd. muist. — **Kl.** Kronoborg: Juslin in Hult herb.; Jaakkima Mikli in monte: K. H. Hällstr. litt., spec. ex Jaakkima leg. Valle! et Lyyli Miettinen!, vide etiam Pl. Finl. exs. N:o 966.

Kb. r Liperi Pärnänvaara: Backm. et Eur. & H., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144.

Pl. Finl. exs. N:o 966 **Kl.** Jaakkima in monte leg. Lyyli Miettinen.

»Mihi hucusque tamquam Fennica ignota»: W. Nyl. Distr.; »Eur. omn. exc. Norv. bor., Lapp., Suec. bor. . . .»: Nym. Consp. p. 486; uppgiften rättas af Nyman själf (se ofvan).

Nyl. Borgå barlasthög nära Hammars 1884, senare ej återfunnen: Gadolin! — **Om.** Jakobstad på barlast (elev L. Petersons herbarium): Zidb.

Phyteuma spicatum L.

In Fennia australi raro aut rarissime disseminatur.

Ab. Vihti vid en bäck mellan kyrkbyn och Irjala gård: S. E. Frosterus!, jfr Medd. XXX p. 98. — **Nyl.** Esbo Träskända: Alc. V.

Sa. Torr äng nära socknekyrkan i Mikkeli [»St Michel»]: Hasselblatt!, jfr Alcenius i Medd. XXVI p. 47, L. Y. 1900 N:o 2 etc. Enligt uppgift funnos 2 exemplar år 1879, ängen hade för en längre tid tillbaka varit odlad: Hasselbl.

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 484 och Nym. Suppl. p. 211.

Phyteuma nigrum Schm. omnämnes från **Ab.** Åbo Observatoriiberget, 1 ex. på gräslinda: Gadol. 1920.

Lobeliaceae.

Lobelia Dortmanna L.

In tota Fennia passim (— satis frequenter) occurrit; multis autem plagis rarescit, aliis forsitan neglecta est. Ad septentrionem versus saltem usque ad 66° 40′ progreditur.

Kalm; in lacubus solo arenoso Fenniae austr. et interioris st r: Prytz cont.; per omnes Fenniae provincias in lacuum fundo arenoso, in Ostrobottnia cp: Spic. I p. 27; maxima pars Fenn.: Fries; Scand. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 487; »in Finland (häufig)»: Klinge p. 279; Fenn.: Nym. Suppl. p. 212; per totam Finlandiam dispersa, in Lapponia non crescit: Schedae II p. 149, vide etiam DC. Prodr. VII p. 376, Led. II p. 868—869, Norrl. in Atlas p. 19 et Link. Stud. II.

Al. Saltvik in stagno Lafsböle: Elfving!; Saltvik »Qvarnbo träsk»: J. A. Bomansson!, cfr Arrh. & K.; Saltvik Långsjö: Palmgr.; Saltvik in stagno Lassböle! et Dalsträsk!: V. Korvenkontio, cfr Suom. II p. 43; Bergstr. p. 5 inter plantas in Alandia non visas enumerat. — **Ab.** r: Zett. & Br.; »i träsket vid Littois stamp»: Leche p. 15, C. J. Arrh. et Wahlb. Bidr. p. 17 et 18; Bjärno prope praedium Pojo [in lacu Lehmusjärvi]: E. G. Printz et Hjelt; Uskela Metsäjärvi: K. E. v. Bonsdorff!; Uskela Muurila [»Muurla»] (Wasz): Arrh.; [Muurila] p: Renv.; [Pojo] (fq): A. Nyl.; p: Sel.; Lojo: Leche p. 12; Vihti p: Printz; p, enum. e 9 lacubus: Flinck, quem l. inspicias, vide etiam infra; fq, enum. ex 8 lacubus in par. Pyhäjärvi et 7 in par. Pusula (!), in omnibus lacubus partis septentrionalis territorii cp provenire videtur: Wecks., spec. e Pusula Tarkkilanjärvi!; [Nystad] Hiujärvi inprimis in ripa australi: Söd.; Caj. Kasvist. non comm. — **Nyl.** in terra continenti p—st fq ex. gr. in Marsjön: W. Brenn. Växtg., spec. ex Ingå Marsjö leg. [M.] Brenner!; Ekenäs Tvärminne in lacu Tvärminne-träsk: Häyr., Levander! et Inga Ström!; (fq): His.!; Kyrkslätt Hvitträsk: Gadol.; Kyrkslätt Finnträsk: Levander in Acta XIX, H:fors 1900, p. 10, vide etiam sub Pl. Finl. exs.; Esbo (af Tengström): W. Nyl.;

Degerö (alumn. R. Furuhjelm): Arrh.; Thusby haud fq: Åstr. & H.; Nurmijärvi Nääs: Sæl. ann.; [Nurmijärvi] in ripis arenosis lacuum Hirvijärvi, Suolijärvi et Herustenjärvi p cp: Steur.; p: Sæl. Ö. Nyl., spec. e Strömfors! et Hogland!; [Hogland] Lounatjärvi: Schrenk p. 159 et Brenn., cfr Brenn. Till. p. 37; Orimattila, Kalliojärvi et Kylänjärvi: Link. comm. — **Ka.** st fq: Blom; Säkjärvi Laihajärvi: V. Krohn!; st r—p tantum e parte interiore adnotata, Räisälä Juoksemanjärvi, Kirvu Kunnustainen, Heräjärvi! et Keskinen, Jääski Mutkalampi pc: Lindén, cfr l. c. p. 122; par. Viborg Kinderi: A. Berg! — **Ik.** r Käkisalmi [»Kexholm»]: Malmb.!, cfr Chyd.; Uusikirkko Seitsemänjärvet: O. A. Gröndahl!; Pyhäjärvi Kiimajärvi ad Tiitua, Sakkola Viiksanlahti in lacu Valkjärvi cp: Hid. comm. 1921; [Parkala [»Pargola»], Manachtina, Toxova etc.: Meinsh. p. 205—206].

Sat. p: Malmgr., spec. e Siikais!; Huittinen [»Hvittis»] in Rajalanjärvi et Puurijärvi: R. Palmgr. känn. p. 16; Tyrvää Houhajärvi et Ylistenjärvi cp 1917: E. Hjelt comm.; Karkku Riippilä iam diu evanuit, Kyrö Järvenkylä: Hjelt, cfr Asp, vide etiam infra; Birkkala: G. af Hällström!; Birkkala Pyhäjärvi ad Pitkäniemi: Th. Grönblom!; Mouhijärvi Särkijärvi tantum in ripa septentrionali: Fr. Saarelava in Geogr. F. T. 1908 p. 72; Suodenniemi Jyrmysjärvi cpp prope templum par. Suodenniemi: Hjelt; p in lacubus in Jämijärvi et Järvenkyläjärvi: Herlin p. 139; st fq: Sola Flor. p. 90. — **Ta.** st fq, interdum etiam in limo ripae: Leop.; st fq: Tikk.; [Kalvola] haud infrequens, in rivo, qui lacum Kalvola cum Vanajavesi coniungit: Knabe Fört., vide etiam Borg p. 430; p: Asp. & Th., Norrl. s. ö. Tav. et Wainio Tav. or.; st fq: Bonsd.; fq—st fq, in ripis lacus Längelmävesi et lacuum cum hoc coniunctorum fq—fqq, cp—st cp, ceterum rarior: Borg Tiet., vide etiam Rosb. Utk. p. 237, Acta XXVIII N:o 4, H:fors 1906, p. 5 et 6, Herk. p. 61, Geogr. F. T. 1908 p. 84, et Prim. p. 58; 9 spec. in H. M. F. — **Sa.** Valkiala (r): Hult Fört.; (fqq): Hult; Villmanstrand in sinu lacus Saimaa: H. Buch!; Kristina: V. Brander!; Sulkava Linkola in ripa Ala-Vekarainen 1906: Link.; Savonlinna Uuraansalmi, Simunanranta etc.: Budd. muist., vide etiam sub **Sb.** — **Kl.** Paigjärvi par. Jaakkima [»Jaakkimvaara»] (Sterenius), Uukuniemi (Nikl.!): Fl. Kar.

p. 193; st fq in Impilaks et Sortavala: Chyd., spec. in dupl. e Kiteläl; p: Hann.; Kirjavalaks: Backm.; Kirjavalaks Ristijärvi: Backman in Lindb. herb.; Kirjavalaks in rivo ad pistrinam [»myllypurossa»] (Wecksell): K. H. Hällstr. litt.; Suistamo Valkiajärvi: Hjelt Ant. p. 63; in vicinitate lacus Ladoga st r, [r—st r: Link. Stud. II], interiore in parte st fq—p: Link. Stud. p. 278; enum. e compluribus locis: Link. Stud. II, quem l. inspicias; 3 spec. in H. M. F. — Kol. r in Svir ad Nikola et in Onega ad Vosnessenje: Elfv.; in toto flumine Svir inde ab Ostretschina usque ad Vosnessenje, haud procul a Scholtosero duobus locis: Caj., spec. e Svir ad Vakrutschej [»Gakrutschei»!]; enum. e nonnullis locis: Link. Stud. II.

Oa. (p): Malmgr.; Kristinestad (Nyström): Strömb.; Sideby Storträsket cp: Lindén Bot.; Malaks [»Maalahti»]: J. R. Asp.; Peräseinäjoki Majakangasträsk: Z. Schalin!; Laur. Växtf. non comm. — **Tb.** p: Broth., spec. e Viitasaari!; Ätsärinselkä in Juurikkalahti et Mustalahti . . . hic illic cp . . . etiam contra Leväjoki in parte lacus occidentali: Hamm. [in Geogr. F. T.] p. 165, 171—172 et 173, [in Geogr. F. Medd. p. 10, 17 et 18]; Virdois: Simming!; Rautalampi ad »Ison-Pappila»: Link.; Saarijärvi: H. Warén!; Pihtipudas saltem p, Kinnula enum. e 9 locis: Roiv. — **Sb.** in (omnibus) lacubus per totam provinciam: E. Nyl. & Chyd., spec. e Kuopio (Julkula)!; Pieksämäki Venettemäjärvi cp quamvis paucis locis [»runs. vaikka harvassa»] ad ripas: O. Brand. p. 90; Leppävirta st fq: Enw.; Jäppilä in lacu Ahvenlampi prope templum: Lindb. herb.; st r: Mela;[Kuopio] st r Tervassalo in ripa orientali, in ripa Ylämäki, Vaajasalo Karhonsalmi 1900 (Teräsvuori) et Alahovi, Kurkiharju Kotkatniemi et Kokkola Vihtalahti, Ryönä Munakkajärvi, inprimis in ripis arenosis argilla commixtis: Link. Lis.; Kuopio Vehmersalmi, Hirvilahti etc.: Budd. muist.; Pieksämäki in lacu Rummukka, Maaninka Kinnulanlahti in lacu Maaninkajärvi et aliis locis huius lacus, Pöljänjärvi et cp ad Hökönen, Kuopio in lacu Sulkava inprimis cp—cpp ad Autio—Akkaranta—Särkilahti, etiam in lacu Honkajälä in Kasurilankylä (L. Korhonen), Nilsiä in Raatinjärvi, Kaavi in Valkeinen ad Pisavuori et Rautavaara in lacu Suojärvi: Kyyhk. litt., spec. e Maaninka lacu Petäinen Naarvanlahti!; Pielavesi

Kirkkosaari: V. Hornborg! — **Kb.** Kide: Brand.; Tohmajärvi Everilä: Hjelt Ant. p. 63; enum.: Link. Stud. II; Liperi p in lacu Lammo, Viinijoki, Väärälampi etc.: Eur. & H.; p—st fq in ripis multorum lacuum in partibus diversis territorii, subdominans hic illic st cp, usque ad 1 m altitudinem [attingit]: Axels. Putk.; p in parte australi et austro-occidentali territorii Lieksa Nurmijärvi! et Pankajärvi, Nurmes Konnanlampi, in Pielisjärvi ad Kopras et oppidulum Nurmes: Wainio Kasv. — Kon. saltem in fluvio Suunu: Fl. Kar.; p in lac. maioribus limpidioribus fundo duro: Norrl. On; enum. e multis locis: Link. Stud. II; Kendjärvi [»Kontscheosero»], Jalguba etc.: Günth. p. 44; Klimetskoi [»Sennoguba»]: Caj.; Tiudie: Kullhem!

Om. Merijärvi (J. Simelius): Moberg Klim. II p. 14; p, enum. e 10 lacubus inter alios par. Alajärvi in fundo arenoso fqq in lirujärvi!, par. Lappajärvi! st fq in amni Esse inter Niska et Lammi: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias, cfr Medd. XXX p. 105, multa spec. in H. M. F.; (fq) in amni Lestijoki: Knabe litt.; [Oulainen] r Likalanjärvi ad praedium Likala compl. spec., in ripa septentrionali lacus Vähäjärvi st pc, ceterum non visa, Pirnesjärvi (Backman): Parv. Oul., cfr Parv. p. 150, ubi maiore copia in lacu Likalanjärvi inveniri dicitur; Salo: Tennander!; Hellstr. non comm., vide infra; Brenn. Obs. vide sub **Ob.** et **Ok.** — **Ok.** ad pag. Salmijärvi 10 km [»en mil»] ad septentrionem versus a Kajana: Malmgren!; Sotkamo Naumajärvi: Wirz. M. S., cfr Brenn. Obs.; r Paltamo in stagno Porola, in par. Kajana in lacubus Pyykkölä etc., [Säräisniemi] in lacubus Neittävä, Sotkamo pag. Sumsa in vicinitate Niskala: Must.; r Paltamo, Kajana [et] Sotkamo: Brenn. Obs.; Sotkamo Vuokatti in lacu Särkinen: Kihlman!; in **Ok.** (non) adnotata nisi e Kianta [»Suomussalmi»], ubi saltem »p (— st r)» in vicinitate templi in lacu Alanteenjärvi!, Alavuokki Särkkäjärvi in Jumaliskylä, Alajärvi cp in Löytöjärvi, Piispajärvenkylä in lacu Runtinjärvi, Ruhtinansalmi in Valkeinen pone Timppi, forsitan etiam aliis in lacubus: Kyyhk. litt., cfr Brenn. bidr.; Ristijärvi Uvajärvi et Poikkijärvi, Puolanka Särkijärvi cp—cpp etiam Löytöjärvi, Hyrynsalmi in Ilvesjärvi et ad ripas prope templum: Kyyhk. litt. 1920; [Kianta] st fq—p, enum. [vide Kyyhk. litt.]:

Kyyhk. Suom., quem l. inspicias; Puolanka (st fq): Kärk. — Kp. st r: Sahlb. Bidr.; Luvajärvi Kiimasjärvi et Nokeus et in saltu Uhtua: Wainio Kasv., spec. e Jyvälahti!; Rukajärvi fq, in vicinitate Kellovaara et Jyskjärvi! st fq, cp secundum ripas lacus Piismajärvi!, ceterum enum.: Bergr. Ant.

Ob. Kiiminki prope Uleåborg (J. J. Chydenius): E. Nyl. & Chyd.; Oulujoki in ripa pagi Pihkasalo (Zidbäck), Haukipudas Haapajärvi: Leiv. putk., cfr Leiv.; p interiore in parte: Brenn. & Nyb.; in parte septentrionali [»Nor.»] Ylitornio et Rovaniemi p, Kemi[1]) r, in maxima parte [»Obor.»] r Pudasjärvi Timonen et Aittojärvi [etiam herb.], Kiiminki, Oulunsalo [»Uls.»] Papinjärvi: Brenn. Obs., spec. ex Oulunsalo Papinjärvi leg. Huumonen!; Pudasjärvi Kangasjärvi (spec. in herb. alumni E. G. Forsström): Zidb.; Kemi (Keckman): Zidb.[1]); [r: O. R. Fries p. 158;] Alkkula: Nyberg!; p in lacubus partis meridionalis [par. Rovaniemi Sinettajärvi, Sonkkajärvi ad Paavola etc., Haukijärvi et Palojärvi, par. Ylitornio Isovietonen ad Jalanki et Kaarannes, Miekojärvi]: Hjelt & H., spec. e Rovaniemi in lacu Ali-Sinettajärvi!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144; Keckm. non comm. — **Kuus.** ad pagum prope templum et Tavajärvi: Sahlb. Fört., cfr Wainio Kasv. et de Tavajärvi Herb. Mus. Fenn. II p. 144, ex hoc loco etiam comm. Hirn Fört.; cp in australi lacu Iijärvi: W. Brenn. p. 108; Säkkilänvaara: Broth. litt.; Suolijärvi Hämeenniemi in ripa ad partem septentrionalem praedii sp, Kitkajärvi Akanlahti!, Petäjälampi c. $4{,}_5$ km a templo ad septentrionem versus ad viam publicam Haataja versus, Posio Koppelojärvi ad praedium Pernu et Oivanki Suolampi c. 5 km ad WNW ab Oivanki ad viam publicam Haataja versus: Edv. af Hällstr. — Kk. adnotata tantum e Suvanto, sed verisimiliter haud infrequens, enum.: Bergr. Ant.; Soukelo: Malmberg!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144.

Pl. Finl. exs. N:o 968 **Nyl.** Kyrkslätt in lacu Juusjärvi leg. Lindberg, N:o 969 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne in lacu Tvärminne träsk leg. Inga Ström.

Var. *decolor* Lindb. fil. Rr una cum forma typica in Finlandia crescit: Schedae II p. 149, ubi describitur, Pl. Finl. exs.

[1]) Forsitan confirmationis indigeat, quod Keckm. non comm.

N:o 970 **Nyl.** Kyrkslätt in lacu Juusjärvi una cum forma typica crescens leg. Lindberg.

Kpor. Vanlig i sjöar: Ispol. p. 62 i öfvers.

Ab. Från Vihti säges: »Saknas, så vidt jag kunnat finna, i de större sjöarna»: Flinck. — **Sb.** och **Ok.** »Esiintyi tänä kesänä (1919) joks. yleisenä (st fq) monin paikoin sekä **Ok**:ssa että varsinkin **Sb**:ssä»: Kyyhk. litt. — **Om.** *Lobelia* uppräknas bland arter, som saknas i Gamla Karleby-trakten: Hellstr. p. 135.

Om utbredningen i **Ok.** skrifves bl. a. »Sitäpaitsi esiintyy kasvi runsautensa puolesta hyvin epätasaisesti eri vuosina ainakin **Ok**:ssa, joten sekin seikka on voinut vaikuttaa siihen, että se on jäänyt minulta huomaamatta»: Kyyhk. litt. — Detsamma är sannolikt äfven fallet i öfriga delar af landet. Då *Lobelia Dortmanna* dessutom under en stor del af året lätt undandrager sig uppmärksamheten, torde man kunna våga påståendet, att den i vissa trakter i själfva verket är allmännare än ofvan anförda uppgifter ge vid handen; arten föredrager afgjordt sandbotten, såsom redan Prytz och F. Nylander påpekat.

För några år sedan gjorde jag ett försök att i Riippilä sjö i Karkku, **Sat.** utsätta *Lobelia*-plantor från **Ab.** Bjärno Lehmusjärvi. Försöket misslyckades fullständigt.

Linkola betecknar *Lobelia Dortmanna* som hemeradiaphor: Link. Stud. p. 278 och Link. Stud. II.

Om var. *decolor* Lindb. fil. se under Pl. Finl. exs.

Många *Lobelia*-arter odlas som prydnadsväxter i våra trädgårdar. Vanligast är *L. erinus* L., jfr Mela [II och] V. Den omnämnes som odlad från **Om.** Lappajärvi på herrgårdar: A. L. Backm. Fl. p. 26; [Oulainen] »sääty-puutarh[oissa] harvin.»: Parv. Oul. p. 73, jfr Parv. til. p. 9. — **Ob.** Pudasjärvi: Martik. p. 42; se äfven i nyare floror. Till denna art hör sannolikt också den icke namngifna *Lobelia*, som odlades på kalljord på Toivoniemi, **Li.**: Nordling p. 315.

Som odlade omnämnas i Mela Kasv. V äfven *L. splendens* Willd., *L. fulgens* Willd. och *L. cardinalis* L., de två förstnämnda dock enl. Lindberg identiska: Lindb. comm. — *L. Prima donna* [?], som upptages från **Li.** Thule 1901 (U. Waenerberg): Rosb. Lappi p. 139, »är väl någon trädgårdsform af *L. erinus*»: Lindb. comm. — *L. ramosa* Benth. anföres som odlad: Brenn. Flor. p. 111, men »*L. ramosa* Benth. = *L. tenuior* R. Br. från Australien, hvarföre det är högst osannolikt, att den vore odlad [i Finland]»: Lindb. comm.

Valerianaceae.

Valeriana officinalis L.

In parte maxime occidentali Fenniae frequenter—satis frequenter ad summum fere septentrionem provenit; ultra 0° à 2° long. ad Helsingfors plurimis plagis iam rarescit et magis ad orientem versus inprimis in parte media omnino non visa est; raro tamen ad litus Maris glacialis et (passim) ad limites austro-orientales obviam.

Till.; Till. Icon. 55; Kalm; fq in locis humidis et in litoribus maris sub [»i skydd af»] alnis: Hell.; in pratis et pascuis humidis umbrosis in oris marit.: Prytz cont.; in silvaticis et paludosis per provincias australiores, Satakuntam, Tavastiam, Savolaksiam, Ostrobottniam, Lapponiam silvaticam, desideratur vero in media arenosa parte patriae: Wirz. pl. off., cfr Wirz. Prodr. p. 18; per maximam partem Fenn. et Lapp.: Fries: Eur. omn. exc. . . .: Nym. Consp. p. 336; per (totum fere) territorium dispersa, in Lapponia orientali tamen non est: Schedae II p. 147, vide etiam DC. Prodr. IV p. 641, Led. II p. 438—439, Borg Beitr. p. 103, 112, 136 et 142, Link. Stud. II p. 438 et inprimis Höck p. 43.

A l. (p): Bergstr.; st fq: Bergstr. Beskr. et Arrh. & K.; in taeniis Kökar—Geta fq—st fq: Palmgr. Stud. p. 447, ubi e permultis locis enumeratur, quem l. inspicias, cfr l. c. p. 585, spec. tab. VIII et Palmgr. Entf. p. 112; fq ad ripas: Bergr. — **A b.** fq: Zett. & Br.; Korpo Utö et Enskär fq [»5»]: Ekl. p. 106; [Korpo] Vidskär st fq—fq [»4+»], Huvudskär st fq [»4»], Grundvikharu et Stor-Örskär fq [»5»]: Ekl. Veg. p. 215; in [insula] Jurmo omnino deest: l. c. p. 194; Korpo fq: Ekl. comm.; fq—fqq: Arrh. Ann.; p: Renv., A. Nyl. et Sel.; fq: Sand.; Vihti (fq): Printz et Flinck; fqq [»yleinen»]: V. E. Broth.; fqq: Wecks.; in australi parte par. Mynämäki st r, Mietois p, ceterum fq, cp [»yl.»]: Caj. Kasvist., vide infra. — **N y l.** in taeniis fqq, in terra continenti r, enum. e duobus locis: W. Brenn. Växtg.; fq, »in taeniis vidi formam foliis angustioribus»: His.; fq: W. Nyl.; st

fq, hic illic cp: Stenr.; fq: Sæl. Ö. Nyl. et Brenn.; Orimattila st fq: Link. comm. — **Ka**. p: Blom; p in ripis amnium et lacuum: Lindén; Haapasaari fq: Sælan in Medd. XXV p. 80; p—st fq: Valle tiet. — **Ik**. p: Malmb., spec. e Pyhäjärvi!; Sakkola Ojaniemi in coryletis et lucis ripariis sp 1921: Hid. comm.; Käkisalmi [»Kexholm»]: Hallonblad in herb. lyc. n.; [st fq in tota Ingria: Meinsh. p. 150].

Sat. st fq: Malmgr. et Hjelt[1]); [Loimaa] (r) Kojonkulma: Saur.; p—st fq et pcc—st cp, in ostio [»deltat»] fq et st cp—cpp, Hvittisbofjärd fq, enum.: Häyr. Björneb. — **Ta**. fq: Leop.; st fq: Asp. & Th.; fq: Norrl. s. ö. Tav. et Bonsd.; st fq, sp: Borg Tiet., vide etiam Kärk. Sin. p. 3; st r Luhanka Keihäsniemi, Vanhoinen et Ahola, Korpilahti Peuha et Kassaari: Wainio Tav. or. — **Sa**. r Imatra, Narsakkala: Hult, spec. ex Imatra leg. Simming!; Ruokolaks Neitsytniemi et unum spec. prope praedium Immola (hoc loco V. Kunnas): Link. comm. 1921. — **Kl**. parcius: Fl. Kar.; [Parikkala] r Huhmarinen: Hann.; Uukuniemi (N. E. Tengén): Moberg Klim. p. 16; adest in Sortavala et Impilaks (Relander), non autem in Ruskiala: Zill. 1877; in vicinitate lacus Ladoga rr: Link. Stud. p. 273; Sortavala Karmala: T. Pesu!; Sortavala Rantue ad fretum Vorssu, item Ojavois Kirjavalampi (alumn. Siiri Sokkanen), Kirjavalaks(!) Paksuniemi (alumn. Helmi Soininen), Riekkala ad Hiidenniemi (alumn. Toini Nyberg) et Yhinlahti: K. H. Hällstr. litt.; Sortavala Tamhanka ad Töhönen (K. H. Hällström), Riekkalansaari ad pedem montis Riuttavuori (Pesola), Impilaks ad praedium sacerdotis maius st cp: Link. Stud. II , quem l. inspicias. — Kol. p: Elfv., spec. e Mandroga!; in parte australi districtus Petrosavodsk, circa Svir: Günth. p. 40; Sermaks complur. locis: Kihlm.

Oa. st fq: Malmgr.; in taeniis fqq, Petalaks fq, Nämpnäs fq, in taeniis Norrnäs fqq—cp: Lindén Bot.; fq: Laur. Växtf., cfr l. c. p. 12. — **Tb**. [Jyväskylä] spec. unum in agro gramine consito inter oppidum et Tourujoki (Leskinen): Link. Kasv. p. 168, cfr l. c. p. 158 et 159; Saarijärvi Kalmari in pratis, Karstula: Broth.[1]), spec. e Saarijärvi ad var. *excelsam* pertinent;

[1]) Ad var. *excelsam* Poir. verisimiliter saltem ad partem spectat.

in Laukaa desinit: Wirz. M. S.; Rautalampi Koskis (P. J. Aschan): Moberg Klim. p. 16 et 17; Pihtipudas r Elämäisjärvi Hongonjoki, Kinnula r Jäpänjoki in vicinitate templi et Urpila Vuorenmäki: Roiv., cfr Roiv. hav. p. 9. — **Sb.** r Kiuruvesi: Mela et Lundstr.; Kiuruvesi in pratis pagi ad templum ex. gr. in pratis ripariis praedii sacerdotis 1906: Budd. muist; Nilsiä S ikajärvi in praedio eiusdem nominis et, ut dicitur, ad Kustila, Iisalmi in pago Vieremä: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Pohjois-S. p. 63; Iisalmi Runni prope Neulapato: Grundstr. p. 120. — **Kb.** visa non est. — Kon. r, Schuja (Simming!, Günther): Norrl. On., cfr Günth. p. 40 et Herb. Mus. Fenn. II p. 144.

Om. fq inprimis ad mare: Hellstr.; »st fq (— fq)» per totum territorium: A. L. Backm. Fl.; enum.: Tenn.; st fq: Parv. Oul.; st fq: Brenn. Obs. — **Ok.** p Puolanka ad templum, Säräisniemi (K. A. Castrén) [non »Kastrén»], pc, 1884 in pago Neittävä (ipse) Hyrynsalmi Pikkarala ad lacusculum: Must. auct. Brenn. Obs., vide infra; st r Puolanka, Hyrynsalmi (forsitan etiam var. *sambucifolia*), Paltamo, Kajaani: Brenn. Obs.; Kajaani: Malmgren!; Paltamo: Herb. Mus. Fenn. II p. 144[1]); Kajaani ad Teppänä pone deiectum st cp: Kyyhk. litt.; Puolanka [in vicinitate praedii sacerdotis] (st fq): Kärk. — **Kp.** visa non est.

Ob. fq: Jul. p. 272[1]) et Brenn. & Nyb.[1]); fqq per totum territorium, quibusdam locis cp: Leiv. putk.[1]), cfr Leiv.; f. typica saltem in plagis magis septentrionalibus r, a Kiiminki et Haukipudas ad meridiem versus frequentior: Brenn. Obs., quem l. inspicias, vide ceterum sub var. *excelsa* et infra; fq—st fq, frequentia ab Alakärppä ad septentrionem versus in valli amnis Simo minuitur: Keckm.[1]); Kemi fqq: Rantaniemi[1]); Kemi: M. Castrén p. 338; [O. R. Fries p. 158 vide sub var. *excelsa* et infra;] cum var. *sambucifolia* st fq in toto territorio: Hjelt & H., vide etiam Häyr. kasv. p. 131. — **Kuus.** non certa est, vide infra. — **Kk.** non omnino certa est, vide infra.

Lapp. fenn. cum var. *sambucifolia* st fq in toto territorio: Hjelt & H.; [complur. locis: Birg. p. 95;] in partibus silvaticis

---

[1]) Ad var. *excelsam* Poir. verisimiliter saltem ad partem spectat.

et subsilvaticis Lapponiarum suecicarum: Wahlenb. p. 12; fq: Fellm. Lapp.; ad catarrhactam Menikka in flumine Paatsjoki et ad Salmijärvi, ad Köngäs prope Mare glaciale fq: Wainio Not., cfr l. c. p. 20 et vide infra; Hult inter plantas, quae in Lapponia australi adsunt, sed in Sodankylä septentrionali desunt, enumerat: Hult Lappm. p. 40, vide etiam l. c. p. 150; ad Veitschinjarga! pcc et hinc infra paucis locis Suoppanjarga, Skibegaarda, quoque ad Näytämö [»Njavdamvuodna»] Varangriae[1]): Kihlm. Ant.; enum. e multis locis in Varangria australi etc: Norm. Fl. Spec. p. 561—562, quem l. inspicias, vide etiam Blytt p. 535, Hartm. p. 63 etc., item infra. — [**L. ent.** reg. subalp. et silv. fq: Læst.; p sed pc in reg. subalpina usque ad Saarikoski: Lindén Bidr., cfr Lindén in Bot. Centr. LXI p. 221; infra Siilasmalla in declivi ad meridiem verso [»sydsluttningen»] ad Kilpisjärvi [»Kilpisjaur»]: Montell in Medd. XL p. 180, cfr R. Palmgr. Nat. II p. 74.]

Lapp. ross. in locis subhumidis Lapp. ross. occ. adhuc circa Kola oppidum st r, etiam ad Vaidoguba, peninsulae piscatorum (E. Nylander & Gadd!), pinnorum paria ad summum 6: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXXVII, Beket. p. 569 et Herb. Mus. Fenn. II p. 144; Srednji! ad sinum Kolaënsem et Vaidoguba: Broth. Wand. p. 9 et 14.

Pl. Finl. exs. N:o 963 **Nyl.** Ekenäs Tvärminne in litore insulae Långskär leg. Elfving.

Ab. Från Mynämäki nämnes: »Mynämäen peltolakeudella harv.»: Caj. Kasvist. — **Sa.** och **Sb.** E. Nylander säger, att han ej iakttagit arten i Savolaks, ehuru den »fanns öfverallt, såsnart man kom till Pyhäjärvi uti Österbotten»: E. Nyl. Veg. p. 261. — **Ok.** Brenn. Obs. uppgifver, att Must. förväxlat noterna 5 och 7 och att de under 7 anförda fyndorterna alltså i själfva verket afse *Knautia* [»*Trichera*»] *arvensis*. Men då Kyyhkynen — enl. Must. — nämner Kianta Piispajärvi som fyndort för denna, anför Brenn. bidr. icke desto mindre uppgiften under *Valeriana;* se härom äfven Kyyhk. Suom. Kyyhkynen framhåller uttryckligen: »en ole tavannut vielä missään S[uomus]salmella»: Kyyhk. Suom., jfr l. c. p. 18.

Ob. O. R. Fries p. 158 uppgifver, att han ingenstädes [mellan Torneå och Kemi älfvar] påträffat den äkta *V. officinalis* utan blott *V. sambucifolia*. — **Kuus.** Arten uppräknas af E. Lagus p. 353; en osäker uppg., jfr Wainio Kasv. — **Kk.** Keret: Fellm. Ind.; uppg. behöfver måhända bekräftas.

---

[1]) Ad var. *excelsam* Poir. verisimiliter saltem ad partem spectat.

Särdeles anmärkningsvärdt är, att Wainio på sin resa i Lappland antecknat *Valeriana officinalis* endast i nordligaste delen af **Li**. äfvensom — utom Lappland — vid nedre delen af Uleå elf (allmän) och vid stranden af lijoki nära Pudasjärvi kyrka: Wainio ann.

Kar. ross. I Bergr. Ant. upptagas inga fyndorter.

Detaljuppgifter om förekomsten af *Valeriana officinalis* ingå bl. a. från **Al**. Palmgr. Stud. p. 447 och från **Ob**. (+ **Om**.) Leiv. Veg. p. 205.

Linkola betecknar *V. officinalis* som en af kulturen [mycket] svagt gynnad apophyt: Link. Stud. p. 264, jfr Link. Stud. II. Äfven W. Brenner betecknar arten som apophyt: W. Brenn. Växtg.

Valeriana officinalis anträffas stundom med fascierad stjälk, se Medd. XXXVIII p. 104.

Släktets monograf Höck skrifver om *V. officinalis*: »Diese Art variirt so sehr, dass es nur fraglich ist, ob nicht die vorhergehende [*V. sambucifolia*] und folgende nur Varietäten derselben sind»: Höck p. 43 not.

Formerna af *Valeriana officinalis* äro föga utredda i vårt land. Förutom *excelsa* [= var. *sambucifolia*], som behandlas under särskild rubrik, omtalas ännu följande.

Var. *β crassifolia* beskrifves Wirz. Prodr. p. 18.

Var. *γ angustifolia* »per meridionalem Fenniae partem»: Wirz. Prodr. p. 18, där den beskrifves. — **Al**. p: Bergstr. — **Nyl**. p: W. Nyl.

Hisingers uppg. se under **Nyl**.

F. albiflora **Al**. Eckerö Signilsskär: Lindberg! — **Ta**. »Sääksmäki Rapolan puistossa muutama yks. 1917»: Hid. comm.

Var. *exaltata* (Mik.) **Ab**. En form [närmande sig denna] Sammatti Paikkari boställes ägor (bröderna Malmgren): Sel., där formen beskrifves. — **Ik**. Kakki (B. Alfthan): Malmb. — **Ok**. Kajaani: Must., jfr Brenn. Obs. — **Ob**. Ylitornio [»Öfrt.»] Alkula: Brenn. Obs. — Om denna form skrifver Lindberg: »Torde knappt finnas hos oss»: Lindb. comm.

En form med skiftevisa blad omnämnes från **Ab**. [Lojo] Karkaliudden: Sel.

En form beskrives äfven från [Jurmo] Grundvikharu: Ekl. Veg. p. 184 not.

Valeriana officinalis var. excelsa Auct.

In magna parte Fenniae provenit, in Lapponia quoque lecta est, sed distributio nondum rite videtur explorata.

Fenn. (merid.-occ.): Fries[1]); Scand.: Nym. Consp. p. 336[2]), cfr Höck p. 42; Rossia europaea: Trautv. Incr. p. 372[2]); »ex

[1]) Nomine var. *sambucifolia* (Mik.) aut Fr.

[2]) Nomine *V. sambucifolia* Mik.

Ab., Nyl., Sat., Sb. quidem adest, in Fennia parum cognita»: Herb. Mus. Fenn. II p. 144[1]).

Ab. Korpo rr Lempersjö: Ekl. comm.; Pargas [»Parainen»] in insula minima prope Ålön in vicinitate praedii Pyhänsuu: Pesol.; Uskela Karlberg: K. E. v. Bonsdorff!; [Pojo] Åminne: G. Armfelt! nomine f. *exaltata;* Lojo Anttila: Brenner![1]); Lojo SOLhem! et Anttila prope SOLhem: Lindb. herb.[1]); [Vihti] Kirjava infra culta praedii sacerdotis, ad rivum, qui a septentrione in Lahnus Kotojärvi influit, rara esse videtur: Wecks. muist. — **Nyl.** [Ekenäs] Tvärminne Krogen!, spec. comm. Palmén; Sveaborg st r: Hid. comm., vide infra; [Helsingfors] Sandhamn [»Santahamina»]: Ulv.; Strömfors: Strömborg & Sælan![1]) — **Ka.** Säkjärvi Ristniemi: V. Krohn!, spec. e Säkjärvi etiam leg. Blom!; [Jääski] rr Kärniemi Haavikko spec. unum: Valle tiet.

Sat. Raumo: W. Wallenius!; Raumo Sorkka videtur aeque frequens ac *V. officinalis:* Valle Kasv. p. 67; Euraåminne in ripa amnis Eura ad deiectum »Vanhantalo»: C. G. Björkenheim!; Kjulo: A. L. v. Knorring![1]); Björneborg »Kalafornien»: Elna Grönblom in Häyr. herb.; Karkku: Hjelt!; Kyrö [»Hämeenkyrö»] Kukkasmaa: Printz![1]) — **Ta.** Sääksmäki saltem ad Kärsä: Hid. comm.; Jokioinen ad rivum, qui Koivusoja nominatur, st fq: S. Salmenlinna!; Jämsä: Sælan! — **Kl.** Sortavala: Niklander!

Tb. Saarijärvi: Brotherus! — **Sb.** Kuopio Kotkankallio: alumn. Th. Kolström![1]); Iisalmi: E. Tani!

Om. Lappajärvi Pikkusaari: A. L. Backman!; [Oulainen] p Salonsaari, Petäjäskoski, Piipsjärvi: Parv. comm.; Temmes: Brenn. Obs.[1]) — **Ok.** Paltamo: Lackström![1]), cfr Brenn. Obs.[1]), ubi rr inveniri indicatur.

Ob. Liminka: Hellström![1]), cfr Brenn. Obs.[1]); fqq: Leiv.[1]); fq, hic illic fqq inprimis ad oram: Brenn. Obs.[1]), vide etiam Brenn. Reseb. p. 73[2]); Kemi Lassila: Brenner![1]); [st fq: O. R. Fries p. 158[1]);] st fq cum f. typica: Hjelt & H.[1])

Lk. st fq in toto territorio cum f. typica: Hjelt & H.[1]) —

---

[1]) Nomine var. *sambucifolia* (Mik.) aut Fr.

[2]) Nomine *V. sambucifolia* Mik.

Li. (fq) in reg. silv. et subalpina per totam Finmarkiam a mari usque ad terminum Betulae: Lund p. 69[2]); Varanger: Blytt p. 535[2]); Karlbunden et Näytämö [»Nejden»]: Arrh. ant.[1]), vide etiam Th. Fries p. 182[1]) et Schüb. p. 241[2]). — [**L.** ent. r in reg. subalpina in saliceto ad ostium amnis Ropmaeno: Lindén Bidr.[1]); Siilastoba st pc: Heintze Växtg. p. 24.]

Lt. ad lacum Nuotjavr Tuloma: Lindén!

Nyl. Om förekomsten i trakten af Sveaborg [»Suomenlinna»] säges [förkortningarna utskrifna]: «rannoilla tavattu Kustaanmiekan länsiosassa siellä täällä muutama; Harakka pohjois-rannalla pari. Kasvaa pää-lajin seurassa»: Hid. tiet.

I Fl. Samoj. p. 38—39 framhålles, att denna varietet i nordliga trakter utan gräns öfvergår i hufvudformen.

Af ofvanstående framgår, att var. *excelsa* af flertalet finländska förf. förenas med hufvudformen. Neuman m. fl. betecknar den som art, Mela Kasv. V som underart.

Valeriana dioica L.

Per errorem apud nos est indicata.

Valeriana locusta Alandia: Radl. p. 235; »in pr. hum. Alandiae»: Prytz cont.; »in pratis uliginosis Alandiae et Kareliae meridionalis, Björkö» Wirz. Prodr. p. 18, jfr Rupr. Diatr. p. 22, Wied. & W. p. LXXXIX och 21 äfvensom Trautv. II p. 59. På dessa uppgifter grunda sig antagligen södra Finl.: Fries och »Finl. mer.»: Nym. Syll. p. 61. Samtliga dessa uppgifter ha allt intill nu förblifvit obestyrkta, hvarför arten bör afföras ur vår flora.

Valeriana capitata (Poll.)

In Lapponia rossica maxime orientali, vix infra 67° lat. et cis 15° long. ab Helsingfors occurrit.

Lappland (Schrenk, [N. I.] Fellman [Pl. arct.] N:o 122): Höck p. 45; in Lapp. or. (ponoj.) etiam lecta est (Fellman): Nym. Suppl. p. 157, vide etiam Led. II p. 435, Lindb. Pfl. p. 12 et Norrl. in Atlas p. 3.

Lp. In salicetis locisque humidis inter Ponoj et Svjätojnoss . . . p cp: N. I. Fellm., cfr l. c. p. XXVI et Beket. p. 569,

---

[1]) Nomine var. *sambucifolia* (Mik.) aut Fr.

[2]) Nomine *V. sambucifolia* Mik.

spec. e Ponoj leg. Brenner!, Aug. Renvall! et Montell!; Raddeoi: F. Nylander!; Katschkofka: Fries p. 554 et Fl. Samoj. p. 14; Katschkofka et Panfelofka: A. H. & V. F. Brotherus in herb. lyc. n.; Sapadnjinavolok! et Lumbofski!: [F. Nylander?]; inter Jokonga et Ponoj: Broth. Utdr. p. 131; Rusiniha et Orloff: Broth. exk. p. 80; Orloff in tundra subturfosa iuxta rivulum: Kihlman!; adhuc ad Bykow 25 km a Ponoj: Kihlm. Ber. p. 16; Ponoj locis solitariis in »tundraplatån»: Frey resa p. 122, cfr Broth. exk. p. 76 et 77; e Ponoj etiam comm. Mela Pl.

V. Phu L. odlas åtminstone i Botaniska trädgården i Helsingfors: Kihlm. Beob. p. 44.

Centranthus macrosiphon Boiss. uppgifves som odlad: Mela Kasv. V.

Valerianella olitoria (L.) Poll.

In litoribus Alandiae haud raro occurrit, dein etiam in Nylandia maxime australi et ad Ladogam borealem ad 61° 35′ inveniri indicatur, hoc forsitan confirmationis indigeat. Insuper parum colitur et in saburra visa est.

In pratis humidis Alandiae: Prytz cont.; Fenn. mer. occ.: Fries; Eur. omn. exc. Scand. bor., Fenn. plur. (adest vero in ins. Aland.) . . .: Nym. Consp. p. 338; deest in tota Fenn. exc. ins. Aland.: Nym. Suppl. p. 158; in Alandia haud infrequens. Ceterum tantum ad opp. Hangö lecta est, ubi verisimiliter adventicia. In Finlandia solum f. cum fructibus glabris occurrit: Schedae p. 112, vide etiam DC. Prodr. IV p. 625, Led. II p. 428—429, Th. O. B. N. Krok, Anteckningar till en monografi öfver växtfamiljen Valerianeae, K. Sv. Vet. Ak. Handl. V, N:o 1, Stockholm 1864, p. 88—91 et Norrl. in Atlas p. 21.

Al. (r): Bergstr.; [Föglö] Degerö et Kökar: Bergstr. p. 4; in nonnullis insulis in taeniis australibus st fq, Lemland—Jomala Österkalmar: Tengström!; Geta Kubbsund Dånö: Hult ann.; Geta Bolstaholm, Saltvik [Färjsund] Haraldsbyholmen! [etiam E. Erics. et alii] et Gullbergsholmen, Hammarland Marsundet, Jomala Råttgrundet prope Mariehamn!: Arrh. & K.; Sund Kastelholm Tingsörn: Brenner!; Degerby, Gripö, Skråfsö:

Arrh.; [Sund] Lumparn »Skarfven»: Laur. Fört.; Geta prope Finnö: Ch. E. Boldt, Nyström! et Bergr. comm.; (r) [Sund] Mångsteckta Storholmen et Vårdö Vibberholmen prope Vargata cp: Prim. p. 69, ubi loci describuntur; Eckerö: Alc. III; Geta Norrgrundet: Bergr. comm.; Saltvik in litore insulae Gullbergsholm: E. v. Troil! et V. Granberg in Lindb. herb.; Finström Godby Färjsund: Hirn!; Sund Bomarsund in litoribus maris: Geogr. F. T. 1905 p. 70 et Aug. Renvall!; Saltvik Slåtterholmen in Färjsundet: Gadolin!; Eckerö ad Kyrksundet haud procul a Storbyn: Lindberg!; Eckerö ins. Vesterön: Lindb. herb.; Vårdö »Bärgö Träskholm»: Nummelin! [= Sola]; Kökar Idö, Lindö, Husö et Kälskär, Lemland Björkö, Jersö!, Granö, Rönnskär, Nåtö, Rödgrund, »yttre Kalfskäret», Slätholm, Granholm, Skobbholm, Askö!, Slätskär, Eskskär! et Hellestorp Hamnbacka!, Jomala Mariehamn Råttgrund (Florström), Klinten, Sviby (herb. Pesola) et »Lilla Bogskär», Finström Bergö!: Palmgr. Stud. p. 446, ubi adnotationes antecedentes ad maximam partem proferuntur; [Föglö] Jersö: Samuelss. p. 133; iam a Radl. p. 235 ex Alandia indicatur. — **Nyl.** Hangö prope templum: Printz!; Ekenäs Tvärminne Kallvaara pc in litore arenoso 1921: Häyr., cfr Alc. IV, vide etiam infra.

Kl. Sortavala pag. Otsois (pharm. Relander): Chyd., cfr Krok l. c. p. 89; 10 km ab oppido Sortavala ad dextram viae publicae ad Jaakkima [»Jaakimvaara»] profiscenti: Enw. hav., vide infra.

Pl. Finl. exs. N:o 370 a **Al.** Saltvik in devexis arenosis ad litus insulae Gullbergsholmen leg. W. Granberg, N:o 370 b **Al.** Lemland in campo sicco leg. A. Renvall.

»In litoralibus apricis Alandiae et Nylandiae»: Wirz. pl. off.; »in apricis litoralibus Nylandiae, Alandiae et Kareliae meridionalis»: Wirz. Prodr. p. 19, jfr Rupr. Diatr. p. 22 etc. Uppgiften om artens förekomst i södra Karelen är obestyrkt af senare författare och kan säkert betecknas som oriktig; i **Nyl.** är *Valerianella* först funnen under den allra senaste tiden (se äfven nedan). — **Al.** Flere uppgifter om artens förekomst på Åland lämnas i Palmgr. Stud. p. 446. — **Nyl.** *Valerianella* betecknas som relikt på Tvärminne: Klingst. Nyl. p. 59.

Sat. Karkku Järventaka, tillfälligtvis inkommen med trädgårdsfrö, gick ut efter ett par år: Hjelt. — **Kl.** De bägge uppgifterna härifrån beteckna ett oväntat språng i artens utbredning. Då de emellertid tydligen äro fullt självständiga och sålunda bekräfta hvarandra, ha de som otvetydigt säkra upptagits i den egentliga texten. Icke osannolikt är, att de hänföra sig till samma ställe. — **Ob.** [Oulu] «v. 1904 1 kpl.» (E. Lahenius): Huum. lis. p. 85.

Om artens **odling** har jag antecknat: Odlad till sallat å Brödtorp i [**Ab.**] Pojo, med godt resultat: Elfv. Ant. p. 104. Redan i DC. Prodr. IV p. 625 påpekas att arten odlas.

Valerianella Morisonii (DC.) Koch.

In saburra rarissime occurrit.

Nyl. Tillfällig barlastväxt i Helsingfors [på] Broholmen 1886: Alc. IV etc.; exemplar insamladt af E. Stenius!

Om artens allmänna utbredning se t. ex. Nym. Consp. p. 339 under namn af *V. dentata* Poll.

Valerianella carinata Lois.

In saburra rarissime occurrit, sed iam diu evanuit.

Nyl. [Tenala Lappvik barlastplats] år 1905 ett månggrenigt exemplar, senare försvunnen (K. Holmberg!): Häyr. Adv. p. 160, där närmare uppg. lämnas, jfr Medd. XXXV p. 256.

Valerianella rimosa Bast.

In saburra etc. rarissime occurrit.

Ab. Barlastplats vid Åbo slott (Lindén!): Sælan i (Prot. 6, XI, 1886) Medd. XV p. 188. — **Ka.** Virolahti [»Vederlaks»] Muurikkala by Myllylä! klöfverland: Alc. IV etc.; etiketten utan uppg. om insamlaren, trol. Blom.

Dipsacaceae.

Knautia arvensis (L.) Duby[1]).

In occidentali Fenniae parte passim, multis autem plagis raro occurrit, ad orientem versus frequentior fit, in Karelia orientali est frequentissima. Terminum septentrio-

[1]) *Trichera arvensis* (L.) Schrad. auctores plurimi apud nos; nonnulli etiam *Scabiosa arvensis* L.

nalem ad 67° 18′ attingit, ultra 63° 30′ plerumque saltem rara aut rarissima est.

Till.; Till. Icon. 49; Kalm; st fq inter segetes: Hell. p. 3; in arvis et pratis fq: Prytz cont.; in pratis et agris ad Kemi usque: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Lapp.: Nym. Consp. p. 347; per totam Finlandiam dispersa, etiam in **Lk.** crescit: Schedae II p. 148, vide etiam DC. Prodr. IV p. 651, Led. II p. 450 (vide infra), Szabo, Z. v. Monographie der Gattung *Knautia* (Engler Bot. Jahrb. 36), Leipzig 1905, p. 436, Lindr. Verz. p. 38—39, Link. Stud. II, item infra.

Al. (fq): Bergstr.; p: Arrh. & K.; complur. locis in Alandia continenti: Palmgr. Stud. p. 448, ubi e 27 locis enumeratur, quem l. inspicias, cfr l. c. spec. tab. VIII; multis locis in tota Alandia et occidentali et orientali, ceterum uno tantum loco in Kökar: Palmgr. Entf. p. 94, cfr l. c. p. 112; Bergr. omnino non comm., vide l. c. p. 50. — **Ab.** Åbo: I. Ringbom!, cfr Zett. & Br.; Korpo r Alvsjö, »Korpogård», Skofatt Snickars, Norrskatan Havträsk: Ekl. comm.; Nagu: A. af Schultén!; Pargas r Lenholm (O. M. Reuter): Arrh. Ann., cfr Adl.; Kimito »Dahlsbruk»: W. Ramsay in Hult herb.; [Muurila] rr nonnulla specimina ad nubilarium praedii Kaukelmaa: Renv.; [Pojo] p ex. gr. Sellvik Storäng: A. Nyl.; Bromarf st fq: Sand.; st r prope praedium sacerdotis et in pagis Niemenkylä et Leikkilä in Sammatti: Sel.; Lojo »kapellansbostället»: Hels.; Lojo p: Pesol.; Karislojo Maila Isosaari: A. Lagus, vide etiam infra; Vihti (»fq»): Printz; st r Vanhala, Irjala ad praediolum Nummela, Selkis et Vihtjärvi: Flinck; [Vihti] st r: V. E. Broth.; (st fq) ex. gr. Pusula Ikkoila, Karjasjärvi et in vicinitate templi, Pyhäjärvi Vuotinainen, Tuorila et Nyhkälä: Wecks.; Mynämäki rr a. 1894 2 spec. in horto praedii Kallis, in vicinitate Kalela st r, cp circa Haku et Haanperä, Karjala olim (K. A. Cajander): Caj. Kasvist., vide etiam Pesol. Tur. p. 43 (adv.); Bergr. omnino non comm. — **Nyl.** [Ingå Tvärminne] in taeniis p, in terra continenti st fq: W. Brenn. Växtg.; in vicinitate opp. Ekenäs st r et non visa nisi in Hästö—Busö, Julö et Getskär: Häyr.; Tenala in pago Lappvik cp in collibus: Häyr. 1921; fq:

His.; (p): W. Nyl.; Helsingfors (r): Kihlm. ann.; [Helsingfors] Brunnsparken: Brenn. För. p. 133; [Helsingfors] Sandhamn [»Santahamina»]: Ulv.; st r, enum.: Hid. Tiet., vide infra; Helsinge Malm: Häyr., vide etiam infra; Thusby haud fq: Åstr. & H.; [Nurmijärvi] st fq, (pc): Stenr.; fq in parte australi: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila r, non visa nisi ad Kaitala, ubi complur locis ad viam publicam: Link. comm.; Hogland complur. loc.: E. Nyl. Ber.; [Hogland] r (in pratis): Brenn.!, spec. e Suurkylä!; Hogland Pohjakylä [»Norra byn»] cp: Gadol.; r ad Suurkylä et Kiiskikylä complur. locis: Sælan in Medd. XXV p. 76. — **Ka.** fq: Blom; fq—fqq: Lindén. — **Ik.** (st fq): Malmb.; [fqq in tota Ingria: Meinsh. p. 151].

Sat. p: Malmgr.; Huittinen [»Hvittis»]: Car. p. 23; Lydén autem non comm.; [Björneborg] r et st pc Räfsö in saburra, Hvittisbofjärd st cp [«rätt mycket»] in iugo ad templum, Luvia (Hj. Wikman): Häyr. Björneb., quem l. inspicias; r in Sat. media, Tyrvää prope Vankimusjärvi, Birkkala! prope Nokia, Kyrö haud procul a Mahnala [cfr Asp], forsitan etiam Birkkala Rajala, extra territorium multis locis in par. Lassila adnotata, ut videtur fq, Kullaa saltem prope praedium Jämsä: Hjelt; Birkkala Epilä: Th. Grönblom!; etiam a Gadd Försök p. 47 enumerata. — **Ta.** Sääksmäki (fq): Tikk.; Kalvola (haud infrequens): Knabe Fört.; st fq: Leop., Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; fq: Bonsd.; st r nonnullis locis in vicinitate Mulkoila in australi parte par. Längelmäki sp, inter Vinkiä et Riipilä unum alterumve specimen: Borg Tiet.; st fq saltem in Luhanka et Korpilahti australi: Wainio Tav. or. — **Sa.** fq: Hult. — **Kl.** fq saltem usque ad Kareliam borealem: Fl. Kar.; fqq: Hann.; fq: Backm. et Hjelt; fq et in vicinitate lacus Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 273, cfr l. c. p. 163, 365 et Tab. V; in vicinitate lacus Ladoga fqq, interiore in parte fqq—fq: Link. Stud. II p. 439. — Kol. »fq in regg. silv. et aren., in reg. collina fqq»: Elfv.

Oa. p: Malmgr., spec. e Solf!, cfr Laur. Växtf.; Kristinestad et Östermyra (Nyström): Strömb.; Storkyrö: Wirz. M. S.; Oravais Kimo unum spec. (Wangel): Laur.; p Ilmola, Ylistaro: Laur. Växtf.; Lindén Bot. e Kaskö etc. non comm. — **Tb.** Jy-

väskylä, Pihtipudas!: Broth.; Jyväskylä in prato ad occidentem versus a Palokkajärvi: Prim. p. 47; [Jyväskylä] r non visa nisi ex Hirvenpelto! et Nisulankylä pc, insuper spec. unum in Keljo ad Kylmälahti: Link. Kasv. p. 168; Pihtipudas st r Heinolankylä Harjun mökki, Korpiskylä Sormulanmäki, Sydänmaa Matinmäki et Antola, Ilosjoki Korppismäki et Muurasjärvi Salmela: Roiv., cfr Roiv. hav. p. 12. — **Sb.** usque ad Kuopio haud infrequens: E. Nyl. & Chyd.; Leppävirta (!) fq: Enw.; p: Mela; Kuopio: C. E. Roos! et alii!; enum. e permultis [magis quam 30] locis in par. Virtasalmi, Varkaus, Kuopio, Maaninka, Nilsiä, Kaavi, Juuka, Rautavaara, Varpaisjärvi et Iisalmi, inter alia cpp in Kuopio Lehdonkylä et cp saltem 3 locis: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Keski-S. p. 57 et 59; Maaninka etiam: Hjelt; Pielavesi p: Roiv., vide etiam Ter. Muist. p. 105 et 111; Iisalmi: Lundstr. — **Kb.** fq: Brand.! et Eur. & H.; fq, st cp: Axels. Putk.; Lieksa p—st fq, Repola st fq: Wainio Kasv.; Nurmes compluribus locis: Link. comm. et Link. muut. p. 37; Nurmes 3 locis: Kyyhk. litt., vide etiam infra; Juuka Polvelankylä st cp compluribus locis; Valtimo cp ad Ahola: Kyyhk. litt., vide etiam Kyyhk. Matk. p. 99 et sub **Ok.** — Kon. fq usque ad Onegam: Fl. Kar.; fqq per omne territorium in collibus campisque siccioribus atque in deustis copiose, in pratis siccis et silvis iuvenilibus (locis deustis) fq: Norrl. On.; ubique: Günth. p. 41; Link. Stud. II vide sub **Kl.**

Om. p: Hellstr., spec. e Gamla Karleby!; p Munsala, Jeppo et Nykarleby Socklot!: Laur. Växtf.; p, enum. e multis [13] locis, inter quos st fq in Alajärvi ad praediolum Korpela et in Evijärvi in vicinitate Hanhikoski et ad Kupila: A. L. Backm. Fl., quem l. inspicias; Soini Pahkanmäki (forstm. Thomé): Zidb.; [Oulainen] frustra a me investigata: Parv. Oul. p. 67; p: Salo: Tenn.; Pyhäjoki r Vuotila: Lackstr., cfr etiam Alc.; Brahestad, Pulkkila: Zidb., cfr Moberg Klim. II p. 9; r Frantsila [»Frantzila»] (comminister Ganander): Jul. p. 274; Säräisniemi Veneheitto ad Suorsa: Must. auctore Brenn. Obs. — **Ok.** Paltamo Melalahti (fq): Brenn. Reseb. p. 68; st r Puolanka, Ristijärvi, Paltamo p, Kianta: Brenn. Obs.; Paltamo ad pontonem Seppänen supra eum: Must. auctore Brenn. Obs.; Sotkamo inter Ko-

mula in par. Sotkamo et **Kb**. Valtimo Ahola, ad Komula pc, item Rantola, Kallola pc et Natula, Paltamo Melalahti cp per totum pagum, Puolanka in vicinitate templi, Kianta Suomula! in vicinitate templi pc et Piispajärvi Runtti pcc: Kyyhk. litt., cfr de Kianta Kyyhk. Suom., l. c. p. 17 et 21, item p. p. Brenn. Bidr.; e Puolanka in vicinitate templi etiam comm. Kärk. c. pl.; vide quoque Kyyhk. Kaj. kasv. p. 11 [ad Sotkamo Komula spectat: Kyyhk. litt.]; Paltamo Melalahti etiam Oikarila, Salmi [et] Mieslahti Honkamäki, Ristijärvi in deserto [»autio»] Pakarilahti, item Uva Härkövaara, Peuravaara et in deserto Juusola: Kyyhk. litt. 1920; Kianta Piispajärvi non alibi in praefectura Kajanensi: Malmgren!, cfr Wainio Kasv., Must. etc. — **Kp**. fq: Sahlb. Bidr.; Uhtua pag. Röhö: Wainio Kasv.; in parte australi et in vicinitate Särkijärvi, Rukajärvi et Kellovaara fq, in vicinitate Jyskjärvi st fq, sed in Kemi haud fq, ceterum enum.: Bergr. Ant., spec. e Schuigarvi! et Paanajärvi!; Telekina: Selin!; Latvajärvi cpp: Kyyhk. litt.

Ob. Haukipudas [»Pudas»] a. 1800 (Jul. jun.): Jul. ann., vide ceterum sub **Om**.; Oulunsalo Varjakka: Zidb.; per totam provinciam [**Oa**., **Om**., **Ok**., **Ob**.] in Kemi usque (p): Hellstr. Distr. p. 17; (st fq) Oulujoki ad Määttä: Leiv.; Oulujoki ad rivum oppidi [»Kaupungin ojan varsi»]: Huumonen!, cfr Huum. Oul. p. 179; in parte septentrionali [»Nor.»] rr Kemi, in parte maxima [»Obor.»] r ad oram maritimam Ii, Haukipudas et Uleåborg, etiam in Pudasjärvi, Säräisniemi et Oulunsalo [»Uls.»] [haec sub **Om**. adferuntur]: Brenn. Obs., quem l. inspicias; Haukipudas: Nyberg!; Pudasjärvi Vuormakoski: Zidb.; Kemi: M. Castrén p. 338 et Zidb., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144, vide etiam supra; rr Kemi infra Kallinkangas ad praedium sacerdotis! nonnulla specimina: Keckm., cfr l. c. p. 14; Kemi rr praedium sacerdotis! prope Peteri: Rantaniemi; Alatornio Ruottala Kalkkimaa: Rantan. Retk. p. 37. — **Kuus**. nondum visa est. — **Kk**. Kiestinki Valasjoki: Wainio Kasv.!, cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144.

Lk. [Kuolajärvi] Salmijärvi in margine agri [»peltovainio»]: Rantaniemi!, cfr Medd. XXVII p. 91; Sodankylä Unari Kierinki (ad lat. 67° 18′): Rantan. litt., vide quoque infra.

Pl. Finl. exs. N:o 964 **Nyl**. Kyrkslätt Kantvik in sicco campo leg. Edit. Lindström et P. H. Lindberg.

»Lapp. kem. (Wirzén, Nylander msc.)»: Led. II p. 450; Lappl. (Ledeb.): Fl. Samoj. p. 8. Dessa uppg. visa, huru lätt felslut kunna uppstå genom citat. Ledebours uppgift hänför sig tydligen till Kemi, som han trott ligga i eller motsvara Kemi lappmark, och efter honom citerar sedan Ruprecht kort och godt Lappland. Visserligen säges arten vara funnen i Pallastunturi-trakten af K. Laurin, som på upprepad fråga af Židb. bekräftat sin iakttagelse. Med all sannolikhet föreligger dock här en förväxling eller ett minnesfel; f. ö. framgår af Laurins uppgift intet närmare om fyndplatsens belägenhet. Ehuru *Knautia* visserligen under senaste tid blifvit funnen i **Lk.**, måste dock de nyss anförda uppgifterna anses vilseledande, hvarför de heller icke upptagits i den egentliga texten. — **Ab.** Om förekomsten i trakten af Lojo sjö nämnes: Efter de observerade lokalerna att döma st r, den finnes dock sannolikt p: Ch. E. Boldt. — **Ok.** Om Mustonens uppgifter se ofvan p. 419 under *Valeriana officinalis*. — **Ob.** I Brenn. Reseb. p. 77 säges artens nordgräns vara belägen i Ii [»ljo»]. Senare har *Knautia* dock, som af ofvanstående framgår, blifvit funnen vida längre norrut; den uppgafs för öfrigt äfven tidigare från mer nordligt belägna trakter. — **Lk.** se ofvan.

Om en tillfällig förekomst af *Knautia* föreligga jämförelsevis få uppgifter. **Ab.** Tenala »Lappvikin last. paik. 1 yks.» 1921: Hid. comm.; se äfven i texten. — **Ob.** [Oulu] »vv. 1899—1901 ja 1909»: Huum. pain. p. 87; exemplar från »Oulu Toppilansalmi painolasti»!; »vv. 1913—1915 1 kpl.»: Huum. Oul. II p. 117, se vidare Huum. Oul. p. 179. Märk dessutom ofvan under **Sat.**

Arten förekommer äfven i **Kton.**, se t. ex. Linn. Kennt. p. 117.

Kihlman uppräknar *Knautia arvensis* bland arter, som i trakten af Helsingfors äro litorifoba: Medd. XVIII p. 264. Brenner däremot uppgifver, att arten i hafstrakten på sina ställen är allmän och namnger flere fyndorter i **Nyl.**, som ligga vid kusten: Medd. XXIX p. 25. Se dock Bergr. p. 50. I Tvärminne skärgård upptages *Knautia* från 14 öar [af 58]: W. Brenn. Växtg. Till dessa komma ännu några specialuppgifter från Helsingfors-trakten. Sveaborg [»Suomenlinna»] «rinteillä parissa paikassa: Kustaanmiekka, kummulla keskiosassa useita, kaakkoisessa kärjessä vallia muutama; Harakka, keskiosassa 1 paikassa joku»: Hid. Tiet. [förkortningarna utskrifna]; Helsinge Åggelby r endast vid Fazers villa: Häyr.

Kb. Linkola framhåller, att *Knautia* möjligen tilltagit i frekvens i Nurmes: Link. muut. p. 87.

Linkola betecknar arten i Ladoga-trakten som en af kulturen starkt gynnad apophyt, i de inre delarna af sitt undersöknings område åter som en osäker anthropochor: Link. Stud. p. 260 och 252, jfr l. c. p. 332 och Link. Stud. II. I västra Nylands skärgård betecknas *Knautia* som »antagligen anthropochor»: W. Brenn. Växtg.

Hvitblommig Knautia är sällsynt. Följ. uppgifter föreligga: **Ka.** »Viipurin pitäjä»: Keso! — **Ik.** *f. albescens* Sakkola »pappilan luona 2 yks.,

Virkin luona 1 yks., Karosen mäessä 1 yks., Purpuassa 1 yks.»: Hid. comm. 1921. — **Tb.** Pihtipudas rr Muurasjärvi Salmela: Roiv. — **Sb.** »Nilsiän kirkonkylän kansakoulun pellossa; Juuka Halivaara, Pöllättäjän pellolla»: Kyyhk. litt. — **Kb.** »Joensuu 1 kpl. eräällä niityllä 'Höytiäisen kanavan' varrella kes. 1910»: Budd. muist. — Möjligen hafva äfven några ex. i H. M. F. ursprungligen varit hvitblommiga.

Från **Sa.** Kerimäki: E. Nylander! föreligger en egendomlig form. Om denna skrifver Lindberg: »Afviker från den vanliga *Knautia arvensis* genom glatt stam, endast upptill något glandelhårig, och glattare blad. Kunde vara identisk med var. *rigidiuscula* Koch»: Lindb. comm.

Knautia arvensis f. integrifolia M. & K.

Cum forma typica, quacum sine termino fere confluit, rarior occurrit.

Al. Finström in praedio sacerdotis in Prestnäset: E. Erikson!, cfr Medd. XIII p. 184; Finström Emnäs: Laur. Fört. — **Ab.** [Muurila] rr in monte ad ripam lacus Vähä-Rytkö: Renv.; [Lojo] Paavola: Ch. E. Boldt. — **Ny l.** Helsingfors Djurgården: W. Juslin in herb. lyc. n.; Sveaborg [»Suomenlinna»] Kustaanmiekka inter formam typicam: Hid. Tiet.; Helsinge Malm cum f. typica: Häyr.; [Nurmijärvi] r pc prope praedium Simonsberg ad ripam australem lacus Nurmijärvi: Stenr.; [Borgå] Dregsby: A. Neovius! — **Ka.** st r: Blom; [par. Viborg?] pag. Lyykylä: Al. Lagus! — **Ik.** Pyhäjärvi: Malmberg!

Sat. Raumo pag. Sorkka: Kl. Wahlman!; Birkkala prope Nokia r cum f. typica: Hjelt! — **Ta.** Pälkäne haud infrequens cum f. typica ex. gr. Kankahinen, Tavastehus Aulanko: Zidb.; Sääksmäki spec. unicum 1917: Hid. comm.; Vanaja prope praedium Harviala: E. Saarinen & O. Collin!; Sysmä: Unonius in herb. lyc. n. — **Sa.** Villmanstrand! et Lauritsala!: A. Brotherus; [Ruokolaks] st r: Hult, spec. ex Utula!; Sääminki Kyrönniemi: K. Enwald! — **Kl.** st r: Fl. Kar.; Uukuniemi: Nikl.!, cfr W. Nyl. Distr., ubi ab [J. G.] Appelberg lecta esse dicitur; Kirjavalaks Paksuniemi: Poppius!; Ruskiala Leppäkoski: Knabe litt. — **Kol.** Himijoki: Lindroth & Cajander!

Sb. (p): E. Nyl. & Chyd. — **Kb.** Kide: Brander!; Korpiselkä: A. Torckell!; hic illic cum forma typica: Axels. Putk. — **Kon.** Kishi: Lindroth & Cajander!

Om. Brahestad: Zidb. — **Ok**. Kianta [»Suomussalmi»] Piispajärvi Runtti pcc: Kyyhk. litt., cfr Kyyhk. Suom. et Brenn. bidr.

Scabiosa columbaria L.

Per errorem spontanea apud nos inveniri indicata est; in saburra autem occurrit.

Alandia: Radl. p. 235; »in pratis siccioribus Alandiae»: Prytz cont.; södra Finl.: Fries; »Finl. mer.»: Nym. Syll. p. 61, uppgifter, som sannolikt alla kunna återföras till Radl. W. Nylander betecknar i Distr. p. 77 Radloffs uppgift som oriktig; i själfva verket har arten icke heller senare anträffats som vild i Finland, jfr äfven Bergstr. p. 43 och Nym. Consp. p. 343 (här nedan).

Om artens förekomst på barlast har jag antecknat följande uppgifter. **Ny l**. »Borgoa in insula nomine Stora Ballastholmen iuxta insulam Kråkö cum saburra navali inducta»: W. Wahlbeck!; Lovisa Dunkahäll barlast: A. H. de la Chapelle!, jfr Medd. XVIII p. 193, Alc. III etc. — **Ob**. barlast m[ycket] sparsamt i Kemi stad 1892: Keckm., jfr Brenn. Obs.

Om den allmänna utbredningen nämnes: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 343.

Af släktet *Scabiosa* odlas ett par arter som prydnadsväxter i trädgårdar. Om *Sc. atropurpurea* säges: allm. odlad: Alc. III, jfr äfven andra floror, i Mela Kasv. V under namn af *Sc. maritima* L. var. *atropurpurea* (L.). Den icke namngifna *Scabiosa*-art, som omtalas som odlad i **Li**. Toivoniemi på kalljord: Nordling p. 315, afser antagligen *Sc. atropurpurea*.

Dipsacus silvester (L.) Mill.

In saburra rarissime occurrit.

Ab. Bjärno Finby Hakkala ångsåg: A. H. de la Chapelle!, jfr Medd. XVIII p. 193.

Om artens allmänna utbredning nämnes: »Eur. omn. exc. . . . Fenn.»: Nym. Consp. p. 345.

Succisa praemorsa Asch.[1])

Inprimis in occidentali parte Fenniae mediae satis frequenter aut frequenter provenit; ad septentrionem versus usque ad 63° 50′ procedit, sed in parte orientali multo prius desinit. In vicinitate marium saltem plurimis plagis aut raro aut non invenitur.

---

[1]) *S. pratensis* Moench auct. fere omnium apud nos.

Till.; Till. Icon. 43; Kalm; fq in pratis: Hell. p. 3; in pratis et pascuis subhumidis fq: Prytz cont.; in pratis per provincias meridionales et medias: Wirz. pl. off.; maxima pars Fenn.: Fries; Eur. omn. exc. Lapp. . . .: Nym. Consp. p. 345; exc. etiam Fenn. bor. (et med.): Nym. Suppl. p. 160; in Finlandia australi st fq aut plerumque p obvia, mediae Finlandiae tantum in occidentali et orientali parte r crescit, in vicinitate Sinus bottnici usque ad 63° 50′ progreditur: Schedae p. 113 nomine *α glabrata* (Peterm.), vide etiam DC. Prodr. IV p. 660, Led. II p. 458—459, Norrl. in Atlas p. 22, Link. Muist. p. 176 et 180, item Link. Stud. II.

Al. (»p»): Bergstr.; st r Hammarland! in prato inter Frebbenby et praed. sacerdotis: Bergstr. Beskr.; Kökar Smedö! (1906), Hammarland Torp: Palmgr. Stud. p. 447, cfr l. c. spec. tab. VIII; in Alandia r: Palmgr. Entf. p. 83, cfr l. c. p. 112; Bergr. omnino non comm., vide Bergr. p. 50. — **Ab.** fq: Zett. & Br.; st fq—p: Arrh. Ann.; p: Renv. et A. Nyl.; Uskela st fq—fq: Häyr.; fq: Sel. et Printz; fq—fqq: Flinck, cfr etiam W. Nyl. p. 204; fq [»yleinen»] V. E. Broth. et Wecks.; Mietois?, in parte australi par. Mynämäki [»Pt»] st fq, ceterum fq, cp [»yl.»]: Caj. Kasvist. — **Nyl.** Ingå »Jakob-Ramsö-skatan», in Svartbäck non est: Brenn. växtf. p. 77; in taeniis st r neque visa nisi in taeniis exterioribus »Stor Lövö», Bastö, Storö, Skeppö, Langlö, Vargskär, Tiftö, Arvskär [et] Jakob-Ramsö in proxima vicinitate litoris, in terra continenti p—st fq, ad oram deest, sed iam in vicinitate Linkulla cp: W. Brenn. Växtg., vide infra; st fq: His.; p: W. Nyl.; Sveaborg [»Suomenlinna»] r, in partibus mediis, austro-occidentalibus et australibus promuntorii Harakka hic illic complura specimina: Hid. Tiet., vide etiam infra; Thusby fq: Åstr. & H.; fq, st cp: Stenr.; fq inprimis in parte septentrionali: Sæl. Ö. Nyl.; Orimattila fq: Link. comm.; [Hogland] ad Lounatjärvi: Brenn.; [Hogland] Selkäpajanlahti: Brenn. Till. p. 36, vide etiam infra. — **Ka.** (r), Nurmela! Reinikkala, Ala Urpala: Blom; ad catarrhactam Mälkiä: Wainio ann; (fq): Lindén, vide etiam Fl. Kar. et Silén Blomb. II p. 48. — **Ik.** p: Malmb.; Käkisalmi [»Kexholm»] Suosaari: Silén Blomb. II p. 48; [fq in tota Ingria: Meinsh. p. 151].

Typis impr. 8/2 1923.

Sat. st fq: Malmb.; p: Saur.; fq: Hjelt et Sola Flor. p. 90; Häyr. Björneb. non comm. — **Ta**. fq: Leop., Asp. & Th. et Norrl. s. ö. Tav.; Sysmä Nya Olkkola: Unon.; Sysmä fq—st fq in plagis argillosis: Link. comm.; tantum in australi parte par. [Gustaf Adolf] reperta, ibi autem *Trichera* frequentior: Bonsd.; fq, sp interdum st cp: Borg Tiet.; in parte australi et media peninsulae Luhanka fq, ceterum »p (—st fq)» locis argillosis: Wainio Tav. or. — **Sa**. Valkiala: Wirzén!; Mäntyharju Kuortti! et in ripa septentr.-orientali pcc ad Pyhävesi, Mikkeli c. 2 km ab oppido ad septentrionem versus: Link. comm.; Villmanstrand: Sælan! et H. Buch!; [Ruokolaks] r, Imatra, Rasila, Ronkiain: Hult; ex Imatra etiam comm. Budd. muist.; Ruokolaks Neitsytniemi, Vuoksenniska, Kytösiinsaari (in tabulis geographicis nomine Kytösaari) et Immalanhovi 1921: Link. comm.; Mikkeli [»St Michel»]: Hasselbl. — **Kl**. in parte provinciae meridionaliori usque ad par. Hiitola: Fl. Kar.; [Parikkala] r tantum in partibus orientalibus paroeciae, st fq in pagis Änkilä, Koitsanlahti et Tyrjä, in saltibus [»salolla»] pag. Koitsanlahti cp: Hann.; Uukuniemi: Nikl.!; Jaakkima 6 km a Lahdenpohja, Hiitola ab Hevonniemi ad occidentem versus cp: Hjelt, cfr Hjelt Ant. p. 63; inter Sortavala et Impilaks ad viam publicam (Backm.): Norrl. Symb.; [Impilaks] Uomaa prope Pensaanjoki: Caj. Stud. p. 186, Link. comm. et Pesol.; r et in vicinitate lacus Ladoga et interiore in parte: Link. Stud. p. 273; Sortavala et Impilaks compluribus locis: Link. Stud. II, quem l. inspicias, spec. ex Impilaks Syskyjärvi ad Syskyänjoki! et ad Salmentakasenjärvi!; Sortavala ad amnem Saavas prope ostium: K. H. Hällstr. litt., cfr Link. Stud. II; Sortavala Kirjavalaks prope Ristijärvi: Axelson! — **Kol**. »(fqq), ad Fabrika non vidi»: Elfv.; ad Vosnessenje, Ivina, [»Ivani»] et Ladva, ad septentrionem versus a Ladva non visa: Günth. p. 41; Salmi Kovero! ad fluvium Tulemajoki [inprimis] prope Jukakoski: Pesol.; Tulemajärvi ad Tulemajoki prope ostium Kovatoja: Link. comm., cfr Link. Stud. II; »inter Präsha—Säämäjärvi in demissis argillosis silvaticis vidi»: Norrl. On., spec. e Präsha leg. Kullhem!

Oa. (st fq): Malmgr., spec. e Kurikka!; Lappfjärd in ripa amnis st pc, Sideby Skaftung pc: Lindén Bot.; Kristinestad

(Nyström) et Bötom: Strömb.; Kurikka paullum ad meridiem versus a Käkelä: Hjelt; Storkyrö »Prestgårdsholmen»: Alc. III, cfr Alc. et Herb. Mus. Fenn. II p. 144; r Ylistaro, Mustasaari Veikars! complur. locis: Laur. Växtf. — **Tb**. Jyväskylä complur. loc.: Wainio Tav. or., vide sub **Ta**., cfr Herb. Mus. Fenn. II p. 144; Leivonmäki $^1/_2$ km ad occidentem versus a templo: E. Odenvall! [ad fines prov. **Ta**.]; [Jyväskylä] Tourujoki!, inter Nisula et Auvila: Link. Kasv. p. 168; Saarijärvi ad ripam septentrionalem lacus Lumperoinen: G. Marklund! — **Sb**. [Leppävirta] cp in prato c. 3 km [»virstaa»] a canali Taipale ad Rantasalmi versus: Enw. — Kon. rr Koselma: Simming!, cfr Norrl. On. et Herb. Mus. Fenn. II p. 144.

Om. Gamla Karleby in ripa amnis: A. Nygård!, vide etiam infra.

Pl. Finl. exs. N:o 371 **Sat.** Karkku Järventaka in declivi fertili plus minus fruticoso leg. Hjelt, N:o 965 **Ab**. par. Halikko in silvae margine leg. H. Warén.

Brenner uppgifver, att *Succisa* i **Nyl**. ej förekommer närmast hafvet: Medd. XXIX p. 25. [W. Brenn. Växtg. se nedan och i texten]. Se äfven Bergr. p. 50. Anmärkningsvärdt är äfven att arten alldeles icke omnämnes i Häyr. Björneb. — Från **Nyl**. nämnes f. ö.: »Saknas i Ekenästrakten, torde saknas jämväl i Helsingfors, först vid Korso järnvägsstation [i sydligaste delen af Thusby] har jag sett arten»: Häyr. Senare tillägges: »Är af mig *icke* iakttagen i Åggelby, Esbo, Ekenäs, Hangö»: Häyr. 1921; [Helsingfors] Skifferholmen [»Helsinki Schifferholm»]: I. M. Wartiainen! — **Tb**. *Succisa* uppräknas bland arter, som ej förekomma i trakten af Jyväskylä: Prim. p. 47; numera föreligga dock flere uppgifter därifrån. — **Om**. Hellstr. p. 135 uppräknar *Succisa* bland arter, som ej gå till Gamla Karleby; senare är den emellertid anträffad i denna trakt. Funnen på en äng vid Jakobstad (exemplar i elev G. Petersons herb.): Zidb.; Gamla Karleby ängsmark (elev Holmlund): Knabe litt.; de bägge sist anförda uppg. kräfva autoritativ bekräftelse. — **Ob**. Arten uppgifves härifrån [»E—Ob.»]: Kivir. Kouluk. Uppgiften beror antagligen på förväxling; jag åtminstone känner icke någon annan uppg. från norra Österbotten.

W. Brenner påpekar det egendomliga förhållandet, att *Succisa* »förekommer rikligt . . . i fastlandets norra del, men försvinner redan ett godt stycke från kusten fullständigt. I inre skärgården saknas den likaså totalt, men uppdyker märkvärdigt nog åter här och där i yttre skärgården, där

den ofta förekommer i bergsspringor så nära hafsstranden att dess spridning genom driften ej synes osannolik»: W. Brenn. Växtg. p. 116, jfr l. c. p. 124.

Linkola betecknar *Succisa succisa* som en af kulturen svagt gynnad apophyt: Link. Stud p. 264 och Link. Stud. II. Som apophyt karakteriseras den äfven i W. Brenn. Växtg.

Hvitblommig Succisa är sällsynt. **Ab.** Karislojo Karkali (H. Munk): Sahlberg! i Medd. XIII p. 195, jfr äfven Herb. Mus. Fenn. II p. 144; [Vihti] på en skogsäng invid Nummela station äfvensom vid landsvägen till Selkis, ett par km från Suontaka by: Flinck. — **Nyl.** [Thusby] Kervo [»Kerava»]: Wainio!, jfr Medd. XXIII p. 48 och 51.

Errata.

P. 28 v. 25 lege Brenn. Obs. pro Brenn.
P. 37 v. 5 lege **teucrium** pro teucium.
P. 231 v. 34 lege (de Caj. Kasvist.) ± cp pro cp.
P. 311 v. 29 lege auct. Kyyhk. litt. Särkimäki pro Saarimäki.

Errata leviora corrigant, qui nostra benevoli legent.

Notae auctorum.

VII.

Ailio Entw. = Ailio, J. Die geographische Entwicklung des Ladogasees in postglacialer Zeit. (Fennia XXXVIII). H:fors 1915.

Airaks. = Airaksinen, K. Lapin kuruista. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Alc. comm. = Alcenius, O., quae per colloquium etc. mihi exposuit.

Alc. VI = Alcenius, O. Finlands kärlväxter. Sjätte uppl. Omarbetninga f Å. Nordström. H:fors 1919. (Editio non mutata).

Auer Entst. = Auer, V. Über die Entstehung der Stränge auf der Torfmooren. Akad. Abh. (Acta Forestalia Fennica 12). H:ki 1920.

A. L. Backm. Aln. = Backman, A. L. Om *Alnus glutinosa* i Österbotten. (Medd. XLV). H:fors 1920.

A. L. Backm. Lind. = Backman, A. L. Linden (*Tilia ulmifolia*) i mellersta Österbotten. (Medd. XLIV). H:fors 1918.

A. L. Backm. Torvm. = Backman, A. L. Torfmosseundersökningar i mellersta Österbotten. (Acta Forestalia Fennica 12, 1). H:fors 1920.

A. L. Backm. Öd. = Backman, A. L. Ödemarksfloran i mellersta Österbotten. (Medd. XLIV). H:fors 1918.

O. Brand. = Brander, O. Eräitä kasvistollisia tietoja Venetmäen seudulta Pieksämäen pitäjässä. (L. Y. 1920). H:ki 1920.

Brenn. Nat. = Brenner, M. Natursköflingen på Sandviksholmarna vid Helsingfors och dess inverkan på vegetationen. (Medd. XLVII). H:fors 1921.

Brenn. Vårf. = Brenner, M. Vårförebud och vårens förstlingar i Ingå sockens kusttrakt. (Medd. XLVI). H:fors 1921.

W. Brenn. enqu. = Brenner, W. Uppgifter i enquêten öfver ädlare löfträd. M. S.

W. Brenn. Fört. = Brenner, W. Förteckning öfver Kärlväxter iakttagna under resan till Kuusamo sommaren 1908. M. S.

W. Brenn. Lappi = Brenner, W. Kasvillisuus. (Itä- Karjala ja Kuollan Lappi, toim. Th. Homén). H:ki 1918.

W. Brenn. Stud. = Brenner W. Studier öfver vegetationen i en del af västra Nyland och dess förhållande till markbeskaffenheten. (Fennia 43, N:o 2). H:fors 1921.

W. Brenn. Växtg. = Brenner, W. Växtgeografiska studier i Barösunds skärgård. (Acta XLIX, N:o 5). H:fors 1921.

Caj. Arb. = Cajander, A. K. Ein pflanzengeographisches Arbeitsprogram. (Acta XLIX, N:o 4). H:fors 1921.

Caj. Kats. = Cajander, A. K. Katsaus Suomen metsätyyppeihin. (Metsätaloudellinen Aikakauskirja 1917). H:ki 1917.

Ekl. = Eklund, O. Botaniska anteckningar från Utö i Korpo skärgård. (Medd. XLV). H:fors 1920.

Ekl. Bot. = Eklund, O. Botaniska notiser från **A b**. Korpo. (Medd. XLVI). H:fors 1921.

Ekl. Car. = Eklund, O. *Carex canescens* × *C. stellulata*. (Medd. XLVII). H:fors 1921.

Ekl. comm. = Eklund, O., quae litteris mihi exposuit.

Ekl. Veg. = Eklund, O. Vegetationen å Vidskär och Jurmo (**A b**. Korpo). (Medd. XLVII). H:fors 1921.

Ekl. växtf. = Eklund, O. Märkliga växtfynd i **A b**. Korpo. (Medd. XLVII). H:fors 1921.

Fagerl. = Fagerlund, L. W. i Atlas öfver Finland 1910, kartbladet N:o 10. H:fors 1911.

Finl. geol. = Finlands geologiska undersökning. Beskrifning till kartbladen. H:fors 1879—1903.

Grundstr. = Grundstroem, R. I. Muutamia kasvitietoja Iisalmen Runnilta. (L. Y. 1921). Kuopio 1921.

Hagf. Kasv. = Hagfors, M. Kasvitietoja Myrskylästä kesällä 1920. Includit »Satunnaisia kasveja Lahden asemalta ja Hennalan kasarmialueelta» et »Satunnaisia kasveja Valkomista.» (L. Y. 1921). Kuopio 1921.

Hellwig = Hellwig, Fr. Über den Ursprung der Ackerunkräuter

und der Ruderalflora Deutschlands. I. (Engler, Bot. Jahrb. Siebenter Bd, H. IV). Leipzig 1886.

Hid. comm. = Hidén, I., quae litteris mihi exposuit.

Hid. Kasv. = Hidén, I. Kasvilöytöjä Suomenlinnassa. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Hid. Suom. = Hidén, I. Tietoja Suomenlinnan kasvistosta. (Medd. XLVII). H:fors 1921.

Hid. Suom. II = Hidén, I. Suomenlinnan kasvisto. (L. Y. 1921). H:ki 1921.

Hid. Tiet. = Hidén, I. Tietoja Savonlinnan putkilokasvistosta. M. S.

Hild. Räis. = Hildén, I. Räisälän seudun linnusto. (Medd. XLIV). H:fors 1918.

Huum. tiet. = Huumonen, M. E. Pieniä tietoja [Multae adnotationes diversae]. (L. Y. 1918). H:ki 1919.

Huum. Til. = Huumonen, M. E. Tilapäiskasveja Perä-Pohjolasta. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Huum. Til. II = H[uumonen], M. E. Tilapäiskasveja Kemistä. (L. Y. 1920). H:ki 1920.

K. H. Hällstr. litt. = Hällström, K. H., quae litteris mihi exposuit.

Häyr. föror. = Häyrén, E. Studier öfver föroreningens inflytande på strändernas vegetation och flora i Helsingfors hamnområde. (Bidrag till känn. af Finlands natur och folk. H. 80, N:o 3). H:fors 1921.

Häyr. växts. = Häyrén, E. En växtsamling från Sydvaranger. (Terra 1919). H:fors 1919.

Häyrén vide quoque Rosb. Pets.

Höck = Höck, F. Beiträge zur Morphologie, Gruppierung und geographische Verbreitung der Valerianaceen. (Engler Bot. Jahrb. III). Leipzig 1882.

Ilvess. = Ilvessalo, L. Ulkomaalaisten puulajien viljelemismahdollisuudet Suomen oloja silmällä pitäen. (Akat. väitöskirja). H:ki 1920.

Kivir. Kesät. = Kivirikko, K. E. Kesätehtäväksi ylempien luokkien oppilaille. (L. Y. 1921). Kuopio 1921.

Klingst. Minn. = Klingstedt, F. W. Minnen från ett besök på Fiskarhalfön. (Terra 1919). H:fors 1919.

Klingst. Växt. = Klingstedt, F. W. Växt- och Djurvärld i »Det Svenska Finland». H:fors 1919—1920.

Knabe litt. = Knabe, C. A., quae litteris mihi exposuit.

Kotil. Kasv. = Kotilainen, M. Kasvitieteellisistä retkistä Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa kesällä 1917. (Medd. XLIV). H:fors 1918.

Kotil. litt. = Kotilainen, M., quae litteris mihi exposuit.

Kyyhk. Kaj. kasv. = Kyyhkynen, O. Kajaanin kasvistoalueen rajoista ja jaoituksesta. (Acta XLIX, N:o 6). Helsingforsiae 1921.

Kyyhk. Keski-S. = Kyyhkynen, O. Kasvinkeräilyretkeltä Keski-Savossa. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Kyyhk. maap. = Kyyhkynen, O. Hedelmällisen maaperän kasveja Sotkamossa (**O k.**). (Medd. XLIII). H:fors 1917.

Kyyhk. Matk. = Kyyhkynen, O. Matkakertomus kesältä 1919. (Medd. XLVI). H:fors 1921.

Kyyhk. Pohjois-S. = Kyyhkynen, O. Pohjois-Savon kasvimaakunnan alajaoittelu. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Kyyhk. putk. = Kyyhkynen, O. Huomattavampia putkilokasvi- ja sammallöytöjä Kajaanin alueelta ja Pohjois-Savossa vuosina 1916—1918. (Medd. XLV). H:fors 1920.

Kyyhk. Sat. = Kyyhkynen, O. Satunnaiskasvistosta muutamilla Savon radan asemilla. (Medd. XLV). H:fors 1920.

Kyyhk. Suom. = Kyyhkynen, O. Suomussalmen Kasvisto (Acta XLVI, N:o 1). H:ki 1919.

Kyyhk. tiet. = Kyyhkynen, O. Eräitä kasvistollisia tietoja seudulta, jossa *Trapa natans*'in hedelmä oletetaan Pohjois-Savossa löydetyn. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Kyyhk. Tul. = Kyyhkynen, O. Tulokasvistosta eräällä rikkaruohopaikalla Maaningalla. (L. Y. 1918). H:ki 1919.

Kärk. = Kärki, E. Adnotationes, quas mihi communicavit O. Kyyhkynen.

Kärk. Sin. = Kärki, E. Sinivuoren lehto Längelmäellä. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Lahti Tul. = Lahti, A. Tulokasveja eräillä Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Etelä-Hämeen rautatieasemilla y. m. (incl. Rikasta kasvullisuutta Skansin kaatopaikalla lähellä Turkua). (L. Y. 1918). H:ki 1918.

Lak. = Lakari, O. J. Tutkimuksia Pohjois-Suomen metsätyypeistä. (Acta Forestalia Fennica 14). H:ki 1920.

Lak. Tutk. = Lakari, O J. Tutkimuksia kuusen ja männyn kasvussuhteista . . . (Metsätieteellisen koelaitoksen julkaisuita 2). H:ki 1920.

Lange Overs. = Lange, J. Oversigt over de i nyere Tid til Danmark indvandrede Planter med særligt Hensyn til Tiden for deres Indvandring. ([Dansk] Bot. Tidskrift, Bd 20). København 1896.

Lesk. = Leskinen, A. Adnotationes, quas mihi dedit O. Kyyhkynen.

Lindén Bot. = Lindén, J. Botaniska anteckningar. M. S.

Link. Itä K. = Linkola, K. Itä-Karjalan met-ätyyppejä koskevia havaintoja. (Acta Forestalia Fennica 7). H:ki 1917.

Link. Karj. koir. = Linkola, K. Karjalaiset koiranruohoniityt; eräs tuottoisa niittytyyppi. (Maatalous 1919). H:ki 1919.

Link. Lis. Kuop. = Linkola, K. Lisiä Kuopion kasvistoon. (L. Y. 1921). Kuopio 1921.

Link. Lähd. = Linkola, K. Lähde-alueet apofytikasvupaikkoina Orimattilassa. (Medd. XLIV). H:fors 1918.

Link. Muist. = Linkola, K. Muistiinpanoja kasvillisuudesta talvikkityypin (*Pyrola*-tyypin) metsiköissä. (Metsätaloudellinen Aikakauskirja 1919). H:ki 1919.

Link. muut. = Linkola, K. Kasviston muutoksia Nurmeksessa. (Medd. XLV). H:fors 1920.

Link. omen. = Linkola, K. Viljelemättä kasvaneista omenapuista Sortavalan pitäjässä. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Link. piirt. = Linkola, K. Piirteitä satunnaiskasviston ja varsinkin *Cruciferae*-heimon sattunnaiskasvien levenemissuhteista maassamme. (L. Y. 1918). H:ki 1918.

Link. Stud. II = Linkola, K. Studien über den Einfluss der Kultur auf die Flora in den Gegenden nördlich vom Ladogasee. II Specieller Teil. (Acta XLV, N:o 2). H:fors 1921.

Link. Tul. = Linkola, K. Tulokasvistosta eräillä rautatieasemillamme kesällä v. 1918. (Medd. XLV). H:fors 1920.

Linn. Ber. 1913 = Linnaniemi, W. M. Berättelse öfver skadeinsekters uppträdande i Finland 1913. (Landtbruksstyrelsens meddelanden N:o LXXXXIX). H:fors 1915.

Linn. Ber. 1914 = [Superior] 1914. (l. c. CXI). H:fors 1916.

Linn. Kennt. = Linnaniemi, W. M. Zur Kenntnis der Blattminierer. (Acta XXXVII, N:o 4). H:fors 1913.

Lukk. = Lukkala, O. J. Tutkimuksia viljavan maa-alan jakautumisesta etenkin Savossa ja Karjalassa. (Acta Forestalia Fennica 9). H:ki 1919.

Lundén Köksv. II = Lundén, O. Köksväxtodling. Andra genomsedda och tillökade upplagan 1. H:fors 1919; 2. H:fors 1920.

Merik. = Merikallio, E. Oulangan seudun ja Kaakkois-Kuolajärven linnusto. (Acta XLVIII, N:o 2). H:ki 1921.

K. A. Moberg = Moberg, K. A. Finlands geologiska undersökning. Beskrifning till kartbladet N:o 11. H:fors 1887.

M. E. H. = Huum. Til. II.

Mont. Fåg. = Montell, J. [E.] Fågelfaunan i Muonio socken . . . (Acta XLIV, N:o 7). H:fors 1917. [tota pars 1916—1919].

Mossk. Red. VI = Redogörelse för Finska Mosskulturföreningens torfmarksundersökningar. VI. Halikko härad. (Mossk. 1915, H. 3). H:fors 1916.

Mossk. Red. VII = [Superior]. VII. Piikkis härad. l. c.

Mossk. Red. VIII = [Superior]. VIII. Masku härad. l. c.

Mossk. Red. IX = [Superior]. IX. Loimijoki härad. (Mossk. 1916, H. 3). H:fors 1917.

Mossk. Red. X = [Superior] X. Ulvsby härad. (Mossk. 1920, H. 2). H:fors 1921.

Mossk. Red. XI = [Superior] XI. Jokkas härad. (Mossk. 1919, H. 2). H:fors 1920.

Murb. Gent. = Murbeck, Sv. Studien über *Gentiana* aus der Gruppe Endotricha Froel. (Acta Horti Bergiani Bd. 2, N:o 3). Stockholm 1912.

Palmgr. Entf. = Palmgren, A. Die Entfernung als Pflanzengeographischer Faktor. (Acta XLIX, N:o 1). H:fors 1921.

R. Palmgr. känn. = Palmgren, R. Till kännedomen om fågelfaunan i Hvittis . . . (Acta XL, N:o 1). H:fors 1915.

R. Palmgr. Nat. = Palmgren, R. Naturskydd och kultur. H:fors 1920.

R. Palmgr. Nat. II = [Superior]. II. H:fors 1922.

Parv. = Parvela, A. A. Muutamia huomattavampia kasvilöytöjä Keski-Pohjanmaalta. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Parv. comm. = Parvela, A. A., quae litteris mihi exposuit. (Muutamia tietoja kasvien levenemisestä Oulaisissa).

Parv. kor. = Parvela, A. A. Hieman koristuskasvien historiasta Orimattilan pitäjässä. (L. Y. 1920). H:ki 1920.

Parv. Oul. = Parvela A. A. Oulaisten pitäjän kasvisto. (Acta XLIX, N:o 3) H:ki 1921. Plantas in atriis cultas [»huonekasvit»] plerumque exclusi. Vide etiam Parv. til.

Parv. pens. = Parvela, A. A. Vaateliaiden pensaiden kasvupaikkoja Oulaisissa. (L. Y. 1919). H:ki 1920.

Parv. tiet. = Parvela, A. A. Muutamia tietoja Oulaisten pitäjän putkilokasvistosta. (Medd. XLV). H:fors 1920.

Parv. til. = Parvela, A. A. Hieman tilastoa koristekasvien viljelemisestä Oulaisten pitäjässä. (L. Y. 1921). Kuopio 1921. In generibus, in quibus multae species coluntur, cum nomen speciei non distinguitur, totam adnotationem exclusi.

Parv. Tul. = Parvela, A. A. Tulokasveista Oulun, Oulaisten ja Ruukin rautatieasemilta 1920. (Medd. XLVII). H:fors 1921.

Pesol. kasv. = Pesola, V. A. Huomattavia kasvilöytöjä N-Kuusamosta ja Kuolajärveltä. (Incl. Luonto-, etenkin kasvillisuussuhteista Oulankajoen varrella N-Kuusamossa ja Kutsajoen varrella Kuolajärvellä et *Salix pyrolaefolia* Led. Kuusamossa). (Medd. XLIV). H:fors 1918.

Pesol. Kert. = Pesola, V. [A.] Kertomus kasvitieteellisestä tutkimusmatkasta Laatokan pohjoispuolisiin seutuihin kesänä 1914—1915. (Medd. XLIII). H:fors 1917.

Pesol. tutk. = Pesola, V. A. Kertomus kasvitieteellisestä tutkimusmatkasta Laatokan Karjalaan kesällä 1918. (Medd. XLV). H:fors 1920.

Porkk. sat. = Porkka, O. H. . . . satunnaiskasvien esiintymisestä Viipurin garnisoonin kasarmialueella [Vanomon kokous 15, XII, 1920]. (L. Y. 1921). Kuopio 1921.

Porkk. Tiet. = Porkka, O. H. Tietoja satunnaiskasveista Viipurin garnisoonin kasarmi-alueella kesällä 1920. (L. Y. 1921). Kuopio 1921.

Puol. = Puolanne, M. Yksinäinen pähkinäpensas Iitin pitäjässä. (L. Y. 1920). H:ki 1920.

Puol. kasv. = Puolanne, M. Eräitä huomattavampia kasvilöytöjä Iitistä kesällä 1920. (Medd. XLVII). H:ki 1921.

Rae = Rae, Edw. The White Sea Peninsula, A Journey in Russian Lapland and Karelia. London 1881.

Rantan. kasv. = Rantaniemi, P. A. Huomattavia kasvilöytöjä. (Incl. *Adoxa moschatellina* et *Urtica dioica*-muodot). (Medd. XLVI). H:fors 1921.

Roiv. = Roivanen, H. Adnotationes, quas mihi communicavit O. Kyyhkynen.

Roiv. hav. = Roivanen, H. Kasvistollisia havainnoita Pohjois-Hämeen pohjoisosissa. (L. Y. 1920). H:ki 1920.

Rosb. Pets. = Rosberg, J. E. Petsamon maa. H:ki 1919. Partem botanicam scripsit Häyrén.

Räs. = Räsänen, V. Lapuan kasvistomerkillisyyksiä. (L. Y. 1921). Kuopio 1921.

Steven Mon. = Steven, C. Monographia *Pedicularis*. (Mémoires de la Soc. Imp. des Naturalistes de Moscou. Tome VI). Moscou 1823.

Suh. = Suhonen, P. Tietoja kasvien kukkimisajan alkamisesta Toijalassa. (L. Y. 1921). H:ki 1921.

Suom. I = Suomenmaa. Maantieteellis- ja taloudellinen ja Historiallinen Tietokirja. [Toimitus J. E. Rosberg, K. Grotenfelt, J. G. Granö, K. Hildén. In partibus posterioribus partim alii.] Ensimmäinen osa. Uudenmaan lääni. H:ki 1919.

Suom. II = [Superior]. II. Ahvenanmaan lääni. H:ki 1920.

Suom. III = [Superior]. III. Turun ja Porin lääni. H:ki 1921.

Suom. IV = [Superior]. IV. Hämeen lääni. H:ki 1922.

Ter. Muist. = Teräsvuori, K. Muistiinpanoja Pohjois-Savon »luonnonniityistä». (Suomen maataloustieteellisen seuran julkaisuja, 4 vihko). H:ki 1920.

Ulv. = Ulvinen, A. Tietoja Santahaminan kasvillisuudesta ja erittäinkin sen kasvistosta 1920. M. S.

Ulv. tiet. = Ulvinen, A. Tietoja Santahaminan tulokasvistosta. (L. Y. 1921). H:ki 1921.

Ulv. tutk. = Ulvinen, A. Kasvistollisia tutkimuksia Santahaminassa. (Medd. XLVII). H:ki 1921.

Valle Hav. = Valle, K. J. Havaintoja lehtomaisen kasvillisuuden ja lehtokasvien esiintymisestä Jääskessä. (Acta XLVI, N:o 6). H:ki 1919.

Valle leht. = Valle, K. J. Jalot lehtipuut Vuoksen seuduilla, varsinkin Jääskessä. (L. Y. 1918). H:ki 1918.

Valle Raum. = Valle, K. J. Kasvitietoja Raumalta. (L. Y. 1918). H:ki 1918.

Valle Sat. = Valle, K. J. Satunnaiskasveja Jääsken rautatieasemalla v. 1918. (L. Y. 1919). H:ki 1920.

Valle tiet. = Valle, K. J. Täydentäviä tietoja Jääsken putkilokasvistosta. (Acta XLVI, N:o 7). H:ki 1919.

Valle Virt. = Valle, K. J. Kasvillisuudesta Virtasalmen Längelmäellä. (L. Y. 1919). H:ki 1919.

Wit. = Witasek, J. Einige Bemerkungen über *Campanula rotundifolia* L. und mehrere nächstverwandte Arten. (Medd. XXIX). H:fors 1904.

Index.

Scrophulariaceae—Dipsacaceae.

Adoxa moschatellina ..... 344.
Aiuga genevensis ..... 260.
A. pyramidalis ..... 258.
A. reptans ..... 256.
Alectorolophus maior ..... 99.
var. apterus ..... 102.
var. serotinus ..... 103.
A. minor ..... 95.
var. groenlandicus ..... 98.
var. stenophyllus ..... 99.
(Antirrhinum deflexum) ..... 20.
A. maius ..... 19.
A. orontium ..... 20.
(Asclepias tuberosa) ..... 302.
Asperula arvensis ..... 343.
A. glauca ..... 342.
A. odorata ..... 341.
A. tinctoria ..... 342.
Ballote foetida ..... 244.
B. nigra ..... 244.
var. alba ..... 244.
B. ruderalis ..... 244.
Barischia alpina ..... 103.
B. odontites ..... 107.
Betonica officinalis ..... 242.
Brunella vulgaris ..... 252.
var. parviflora ..... 254.
Bryonia alba ..... 373.
(Br. dioica) ..... 374.
Calamintha acinos ..... 186.
C. clinopodium ..... 189.
Campanula cervicaria ..... 374.
(C. cervicaria × glomerata) .. 381.
C. glomerata ..... 378.
C. latifolia ..... 383.
(C. media) ..... 407.
C. patula ..... 403.
C. persicifolia ..... 392.
C. pyramidalis ..... 392.
C. rapunculoides ..... 385.
C. rotundifolia ..... 396.
f. lapponica ..... 400.
var. Giesekiana ..... 401.
(C. speculum) ..... 407.
C. trachelium ..... 382.
[*C. uniflora*] ..... 402.
Castilleja pallida ..... 106.
(Centranthus macrosiphon) .... 423.
(Cephalanthus occidentalis) .... 344.
(Citrullus vulgaris) ..... 373.
Clinopodium vulgare ..... 189.
(Coleus ingratus) ..... 260.
Collinsia bicolor ..... 24.
Cucumis melo ..... 372.
C. sativus ..... 372.
(Cucurbita lagenaria) ..... 373.
(C. maxima) ..... 373.
C. pepo ..... 373.
Cynanchum vincetoxicum .... 300.
(Diervilla lonicera) ..... 372.
Digitalis purpurea ..... 68.
Dipsacus silvester ..... 432.

Dracocephalus Ruyschiana .... 200.
Dr. thymiflorus ..... 201.
Erythraea centaurium ..... 292.
E. litoralis ..... 295.
E. pulchella ..... 295.
E. vulgaris ..... 294.
Euphrasia ..... 107.
Fraxinus americana ..... 269.
Fr. excelsior ..... 261.
(Fr. ornus) ..... 269.
Galeobdolon luteum ..... 219.
Galeopsis bifida ..... 229.
(G. grandiflora) ..... 225.
G. ladanum ..... 219.
G. pubescens ..... 232.
G. speciosa ..... 223.
f. alba ..... 226.
f. purpurea ..... 225.
G. tetrahit ..... 226.
G. versicolor ..... 223.
Galium aparine ..... 337.
G. approximatum ..... 327.
G. boreale ..... 302.
G. mollugo ..... 329.
G. mollugo × ruthenicum .... 328.
G. mollugo × *verum* ..... 327.
G. palustre ..... 317.
G. * ruthenicum ..... 326.
G. saxatile ..... 321.
G. tricorne ..... 336.
G. trifidum ..... 314.
G. triflorum ..... 308.
G. uliginosum ..... 319.
*G. * Vaillantii* ..... 338.
var. spurium ..... 340.
G. verum ..... 321.
Gentiana acaulis ..... 272.
G. amarella ..... 285.
G. amarella × *campestris* .... 285.
G. aurea ..... 273.
*G. * axillaris* ..... 290.
G. baltica ..... 283.
G. campestris ..... 277.
G. cruciata ..... 273.
G. detonsa ..... 274.
G. fennica ..... 285.
*G. * germanica* ..... 282.
G. involucrata ..... 273.
*G. * lingulata* ..... 285.
G. nivalis ..... 275.
G. obtusifolia ..... 283.
G pneumonanthe ..... 272.
G. pulchella ..... 295.
G. serrata ..... 274.
*G. * suecica* ..... 282.
G. tenella ..... 277.
G. uliginosa ..... 283.
(Glechoma grandiflorum)..... 199.
Gl. hederaceum ..... 194.
Hyssopus officinalis ..... 177.
Iasione montana..... 407.
Knautia arvensis ..... 425.
f. integrifolia ..... 431.
Lamium album ..... 204.
L. amplexicaule ..... 215.
L. confertum ..... 210.
L. galeobdolon ..... 219.
L. hybridum ..... 210.
*L. * incisum* ..... 210.
L. intermedium ..... 213.
L. purpureum ..... 207.
f. albiflora ..... 210.
Lathraea squamaria ..... 114.
Lavandula spica ..... 256.
Leonturus cardiaca..... 245.
Ligustrum vulgare ..... 269.
Limosella aquatica ..... 26.
Linaria bipartita ..... 18.
L. cymbalaria ..... 19.
L. elatine ..... 18.
L. genistifolia ..... 17.
L. minor ..... 10.
(L. saxatilis) ..... 18.
L. spuria ..... 19.
L. striata ..... 18.
L. supina ..... 17.
L. vulgaris ..... 11.
Linnaea borealis ..... 357.

Litorella lacustris ..... 157.
Lobelia Dortmanna ..... 410.
(L. spec. cultae) ..... 415.
Lomatogonium rotatum ..... 272.
(Lonicera Alberti) ..... 371.
(L. alpigena) ..... 371.
L. caprifolium ..... 371.
L. caerulea ..... 366.
var. glabra ..... 370.
(L. Ledebourii) ..... 371.
(L. nigra) ..... 368, 369.
L. periclymenum ..... 371.
(L. spinosa) ..... 371.
L. tatarica ..... 370.
L. xylosteum ..... 360.
Lycopus europaeus ..... 170.
Marrubium vulgare ..... 219.
Melampyrum arvense ..... 71.
M. cristatum ..... 68.
f. pallens ..... 70.
M. nemorosum ..... 72.
M. pratense ..... 74.
f. purpurea ..... 76.
M. silvaticum ..... 77.
var. laricetorum ..... 79.
Melissa officinalis ..... 178.
Mentha aquatica ..... 159.
f. hirsuta ..... 160.
f. verticillata ..... 160.
M. Arrhenii ..... 161.
M. arvensis ..... 165.
var. lapponica ..... 168.
(M. crispa) ..... 169.
M. gentilis ..... 163.
M. litoralis ..... 160.
f. interrupta ..... 160.
(M. piperita) ..... 169.
(M. silvestris) ..... 169.
Menyanthes trifoliata ..... 297.
Mimulus luteus ..... 24.
M. moschatus ..... 26.
Nepeta cataria ..... 192.
N. grandiflora ..... 193.
N. sibirica ..... 194.
(Nerium Oleander) ..... 302.
Nycterinia capensis ..... 19.
Ocymum basilicum ..... 256.
*Odontites * litoralis* ..... 111.
O. rubra ..... 107.
var. serotina ..... 110.
O. simplex ..... 111.
Origanum majorana ..... 177.
O. vulgare ..... 174.
Orobanche libanotidis ..... 116.
O. maior. ..... 115.
[*Pedicularis flammea*] ..... 88.
[*P. hirsuta*] ..... 86.
P. lapponica ..... 85.
(P. Oederi) ..... 88.
P. palustris ..... 79.
P. *sceptrum carolinum* ..... 89.
P. silvatica ..... 84.
P. sudetica ..... 88.
P. verticillata ..... 84.
(Pentastemon sp.) ..... 24.
(Perilla nankinensis) ..... 178.
Phlomis tuberosa ..... 244.
Phyteuma spicatum ..... 409.
(Ph. nigrum) ..... 409.
Pinguicula alpina ..... 136.
P. villosa ..... 138.
P. vulgaris ..... 132.
Plantago arenaria ..... 156.
Pl. coronopus ..... 156.
Pl. lanceolata ..... 149.
Pl. maior ..... 141.
Pl. maritima ..... 153.
var. borealis ..... 155.
Pl. media ..... 144.
(Pl. psyllium) ..... 156.
(Plectranthus fruticosus) ..... 260.
Pleurogyne rotata ..... 271.
Prunella vulgaris ..... 252.
(Psyllium arenarium) ..... 156.
Rhinanthus maior ..... 99.
Rh. minor ..... 95.
(Salvia aethiops) ..... 174.
(S. argentea) ..... 174.

(S. officinalis) ..... 174.
S. pratensis ..... 173.
S. verticillata ..... 174.
(Sambucus canadensis) ..... 350.
(S. ebulus) ..... 350.
(S. melanocarpa) ..... 350.
S. nigra ..... 348.
S. racemosa ..... 349.
Satureja hortensis ..... 178.
Scabiosa arvensis ..... 425.
(Sc. atropurpurea) ..... 432.
Sc. columbaria ..... 432.
(Scrophularia Ehrharti) ..... 21.
Scr. nodosa ..... 21.
Scr. vernalis ..... 20.
Scutellaria galericulata ..... 247.
Sc. hastifolia ..... 250.
Sherardia arvensis ..... 343.
(Specularia speculum) ..... 407.
(Stachys affinis) ..... 242.
St. ambigua ..... 240.
St. annua ..... 240.
St. arvensis ..... 242.
(St. germanica) ..... 243.
(St. corsica) ..... 199.
(St. lanata) ..... 242.
Stachys palustris ..... 236.
St. palustris×*silvatica* ..... 240.
(St. Sieboldii) ..... 242.
(St. recta) ..... 242.
St. silvatica ..... 233.
Succisa praemorsa ..... 432.
S. pratensis ..... 432.
(Symphoricarpus occidentalis) .. 356.
S. racemosus ..... 356.
(Syringa chinensis) ..... 271.
S. Josikaea ..... 271.
(S. persica) ..... 271.
(S. rothomagensis) ..... 271.
S. vulgaris ..... 269.
Thymus chamaedrys 184
Th. serpyllum ..... 178.
Th. vulgaris ..... 186.
Trichera arvensis ..... 425.
Utricularia biseriata ..... 126.
U. intermedia ..... 122.
U. intermedia×*minor* ..... 127.
U. intermedia×*vulgaris* ..... 126.
U. minor ..... 128.
U. neglecta ..... 121.
U. ochroleuca ..... 127.
U. vulgaris ..... 116.
f. tenuis ..... 121.
Valeriana capitata ..... 422.
V. dioica ..... 422.
V. officinalis ..... 416.
var. excelsa ..... 420.
(V. Phu) ..... 423.
V. sambucifolia ..... 420.
Valerianella carinata ..... 425.
V. Morisonii ..... 425.
V. olitoria ..... 423.
V. rimosa ..... 425.
Verbascum collinum ..... 4.
V. lychnitis ..... 8.
V. lychnitis×nigrum ..... 9.
V. nigrum ..... 5.
f. leucandra ..... 8.
V. nigrum×*thapsus* ..... 4.
V. phlomoides ..... 4.
V. phoeniceum ..... 9.
V. Schiedeanum ..... 9.
V. thapso—nigrum ..... 4.
V. thapsus ..... 1.
Verbena officinalis ..... 158.
V. sp. ..... 159.
Veronica acinifolia ..... 61.
V. agrestis ..... 64.
var. carnosula ..... 66.
(V. agrestis×opaca) ..... 63.
V. alpina ..... 51.
V. anagallis ..... 35.
V. * *aquatica* ..... 36.
V. arvensis ..... 57.
V. beccabunga ..... 33.
V. * *borealis* ..... 56.
V. chamaedrys ..... 37.
V. fruticans .....

Typis impr. 3/2 1923.

V. hederifolia ..... 67.
V. latifolia ..... 37.
V. longifolia ..... 42.
f. maritima ..... 47.
V. macrostemon ..... 53.
V. multifida ..... 36.
V. officinalis ..... 39.
V. opaca ..... 62.
V. peregrina ..... 61.
V. polita ..... 63.
V. saxatilis ..... 52.
V. scutellata ..... 29.
var. villosa ..... 31.
V. serpyllifolia ..... 54.
* *borealis* ..... 56.
V. spicata ..... 49.
V. teucrium ..... 37.
V. Tournefortii ..... 61.
V. verna ..... 59.
(Viburnum edule) ..... 356.
V. lantana ..... 355.
(V. lantanoides) ..... 356.
(V. lentago) ..... 356.
V. opulus ..... 350.
(V. prunifolium) ..... 356.
(V. roseum) ..... 356.
(Vinca maior) ..... 302.
(V. minor) ..... 302.
Vincetoxicum officinale ..... 300.
(Weigelia rosea) ..... 356.